

This is a digital copy of a book that was preserved for generations on library shelves before it was carefully scanned by Google as part of a project to make the world's books discoverable online.

It has survived long enough for the copyright to expire and the book to enter the public domain. A public domain book is one that was never subject to copyright or whose legal copyright term has expired. Whether a book is in the public domain may vary country to country. Public domain books are our gateways to the past, representing a wealth of history, culture and knowledge that's often difficult to discover.

Marks, notations and other marginalia present in the original volume will appear in this file - a reminder of this book's long journey from the publisher to a library and finally to you.

Usage guidelines

Google is proud to partner with libraries to digitize public domain materials and make them widely accessible. Public domain books belong to the public and we are merely their custodians. Nevertheless, this work is expensive, so in order to keep providing this resource, we have taken steps to prevent abuse by commercial parties, including placing technical restrictions on automated querying.

We also ask that you:

- + *Make non-commercial use of the files* We designed Google Book Search for use by individuals, and we request that you use these files for personal, non-commercial purposes.
- + *Refrain from automated querying* Do not send automated queries of any sort to Google's system: If you are conducting research on machine translation, optical character recognition or other areas where access to a large amount of text is helpful, please contact us. We encourage the use of public domain materials for these purposes and may be able to help.
- + *Maintain attribution* The Google "watermark" you see on each file is essential for informing people about this project and helping them find additional materials through Google Book Search. Please do not remove it.
- + *Keep it legal* Whatever your use, remember that you are responsible for ensuring that what you are doing is legal. Do not assume that just because we believe a book is in the public domain for users in the United States, that the work is also in the public domain for users in other countries. Whether a book is still in copyright varies from country to country, and we can't offer guidance on whether any specific use of any specific book is allowed. Please do not assume that a book's appearance in Google Book Search means it can be used in any manner anywhere in the world. Copyright infringement liability can be quite severe.

About Google Book Search

Google's mission is to organize the world's information and to make it universally accessible and useful. Google Book Search helps readers discover the world's books while helping authors and publishers reach new audiences. You can search through the full text of this book on the web at <http://books.google.com/>

The first part of the paper discusses the importance of the study of the history of the English language. It is argued that the study of the history of the English language is not only a matter of historical interest, but also a matter of practical importance. The study of the history of the English language can help us to understand the development of the English language and to see how the English language has changed over time. This can be useful in many ways, such as in the study of literature, in the study of the history of the English language, and in the study of the English language in general.

The second part of the paper discusses the importance of the study of the history of the English language. It is argued that the study of the history of the English language is not only a matter of historical interest, but also a matter of practical importance. The study of the history of the English language can help us to understand the development of the English language and to see how the English language has changed over time. This can be useful in many ways, such as in the study of literature, in the study of the history of the English language, and in the study of the English language in general.

The third part of the paper discusses the importance of the study of the history of the English language. It is argued that the study of the history of the English language is not only a matter of historical interest, but also a matter of practical importance. The study of the history of the English language can help us to understand the development of the English language and to see how the English language has changed over time. This can be useful in many ways, such as in the study of literature, in the study of the history of the English language, and in the study of the English language in general.

The fourth part of the paper discusses the importance of the study of the history of the English language. It is argued that the study of the history of the English language is not only a matter of historical interest, but also a matter of practical importance. The study of the history of the English language can help us to understand the development of the English language and to see how the English language has changed over time. This can be useful in many ways, such as in the study of literature, in the study of the history of the English language, and in the study of the English language in general.

The fifth part of the paper discusses the importance of the study of the history of the English language. It is argued that the study of the history of the English language is not only a matter of historical interest, but also a matter of practical importance. The study of the history of the English language can help us to understand the development of the English language and to see how the English language has changed over time. This can be useful in many ways, such as in the study of literature, in the study of the history of the English language, and in the study of the English language in general.

Indian Institute, Oxford.

THE MALAN LIBRARY

PRESENTED

BY THE REV. S. C. MALAN, D.D.,

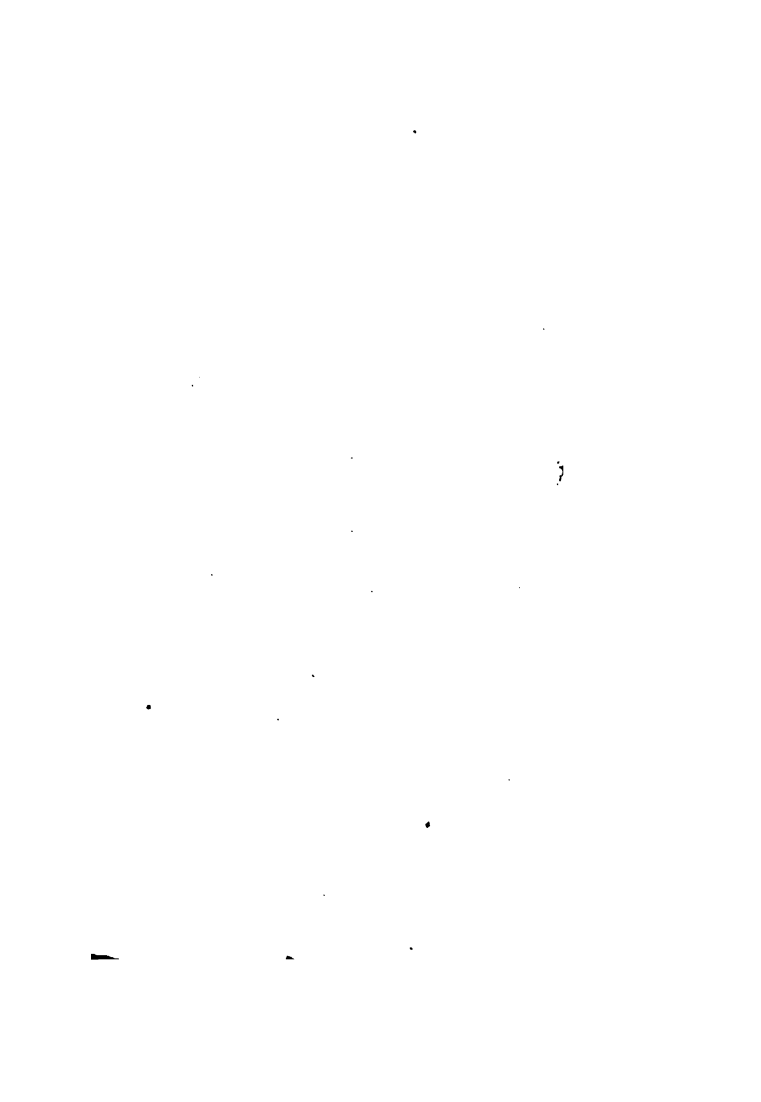
VICAR OF BROADWINDSOR,

January, 1885.

98 A54

4

**STRABONIS
RERUM
GEOGRAPHICARUM
LIBRI XVII.**

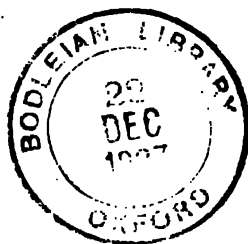
**AD
OPTIMORUM LIBRORUM FIDEM
ACCURATE EDITI.**

EDITIO STEREOTYPA.

TOMUS I.

**LIPSIAE
SUMTIBUS ET TYPIS CAR. TAUCHNITII.
1829.**

Tabenpreis 9 Groschen.

ΤΩΝ
ΣΤΡΑΒΩΝΟΣ ΓΕΩΓΡΑΦΙΚΩΝ
ΤΟΥ ΠΡΩΤΟΥ ΒΙΒΛΙΟΥ
ΚΕΦΑΛΑΙΑ.

ὅτι ἐκτὸς φιλοσοφίας ἡ γεωγραφικὴ πραγματεία. Ὅτι
Ὁμηρος ἀπὸ τῆς πανταχοῦ τῶν ἡπείρων φαίνεται χρόμενος.
οἱ πρότερον ἀπὸ τῆς χρησάμενοι ἡλείπῳς ἢ ἀναρδῶντος,
γαλάντος, ἢ ψευδῶς, ἢ τοῖς ἀπὸ τοῖς ἀσυμγῶντος εἰρή-
ν. Ἐλεγχοὶ καὶ ἀποδείξεις τοῦ εἰκότως ἀπὸ τοῦ οὗτω
καὶ κεφαλαιώδεις, πάσης οἰκουμένης συντόμως ὑποτυ-
ναι τὴν διάθεσιν. Πίστις εἰκότων, καὶ τεκμηρίων
ἰσῆς τοῦ κατὰ πολλὰ μέρη τὴν γῆν καὶ τὴν θάλασσαν
ἐς ἀλλήλους μετατεθῆναι.

ΣΤΡΑΒΩΝΟΣ
ΓΕΩΓΡΑΦΙΚΩΝ
ΒΙΒΛΙΟΝ ΠΡΩΤΟΝ.

CAP. I

ἡ τοῦ φιλοσόφου πραγματείας εἶναι νομιζομένη
ἡ ἄλλη τιμή, καὶ τὴν γεωγραφικὴν. ἢ ἢ ἢ
καὶ. Τ. I

Δ

προηρημέθαι ἐπισκοπεῖν. Ὅτι δ' οὐ φαύλως τομ
ζομεν, ἐκ πολλῶν δῆλον. Οἱ τε γὰρ πρῶτοι θα
ρήσαντες αὐτῆς ἄψασθαι, τοιοῦτοί τινες ὑπῆρξαν
Ὅμηρος, τε καὶ Ἀναξίμανδρος ὁ Μιλήσιος, κα
Ἐκαταῖος ὁ πολίτης αὐτοῦ, καθὼς καὶ Ἐρατοσθένης
φησί· καὶ Ἀημόκριτος δὲ, καὶ Εὐδόξος, καὶ Δικαίαι
χος, καὶ Ἐφορος, καὶ ἄλλοι πλείους· ἔτι δὲ οἱ με
τούτους Ἐρατοσθένης τε καὶ Πολύβιος, καὶ Ἰοσε
δώνιος, ἄνδρες φιλόσοφοι. Ἦτε πολυμάθεια, δ
ῆς μόνης ἐφικέσθαι τοῦδε τοῦ ἔργου δυνατόν, οἱ
ἄλλου τινός ἐστιν, ἢ τοῦ τὰ θεῖα καὶ τὰ ἀνθρώπιν
ἐπιβλέποντος· ὧν περ τὴν φιλοσοφίαν ἐπιστήμην φε
σιν. Ὡς δ' αὐτως καὶ ἡ ὠφέλεια ποικίλη τις οὔσι
ἢ μὲν πρὸς τὰ πολιτικά, καὶ τὰς ἡγεμονικὰς πράξει
ἢ δὲ πρὸς ἐπιστήμην τῶν τε οὐρανίων, καὶ τῶν ἐπ
γῆς καὶ θαλάττης ζώων, καὶ φυτῶν, καὶ καρπῶν
καὶ τῶν ἄλλων ὅσα ἰδεῖν παρ' ἑκάστοις ἐστὶ, τὸν αἰ
εὶν ὑπογράφει ἄνδρα, τὸν φροντίζοντα τῆς περ
τὸν βίον τέχνης, καὶ εὐδαιμονίας.

Ἀναλαβόντες δὲ καθέκαστον ἐπισκοπῶμεν τῷ
εἰρημέων ἔτι μᾶλλον. Καὶ πρῶτον, ὅτι ὀρθῶ
ὑπελήφαμεν καὶ ἡμεῖς, καὶ οἱ πρὸ ἡμῶν, ὧν ἐστι
καὶ Ἰππαρχος, ἀρχηγέτην εἶναι τῆς γεωγραφικῆς ἐμ
πειρίας Ὅμηρον· ὅς οὐ μόνον ἐν τῇ κατὰ τὴν ποιή
σιν ἀρετῇ πάντως ὑπερβέβληται τοὺς πάλαι, καὶ τοῖ
ὑστερον, ἀλλὰ σχεδόν τι καὶ τῇ κατὰ τὸν βίον ἐμ
πειρίᾳ τὸν πολιτικόν· ἀφ' ἧς οὐ μόνον περὶ το
πράξεις ἐσπούδασεν ἐκεῖνος, ὅπως ὕτι πλείστας γνοί
καὶ παραδώσῃ τοῖς ὑστερον ἐσόμενοις· ἀλλὰ καὶ τ

περὶ τοὺς τόπους· τοὺς τε καθ' ἑκαστα, καὶ τοὺς κατὰ σύμπασαν τὴν οἰκουμένην γῆν τε, καὶ θάλατταν. Οὐ γὰρ ἂν μέχρι τῶν ἐσχάτων αὐτῆς περιάτων ἀφίκετο τῇ μνήμῃ κύκλω περιῶν. Καὶ πρῶτον μὲν τῷ ὤκεανῳ περίκλυστον, ὥς περ ἐστίν, ἀπέφηνεν αὐτὴν· ἔπειτα δὲ τῶν χωρίων τὰ μὲν ὠνόμαζε, τὰ δὲ ὑπὴντίτετο τεκμηρίοις τισί· Λιβύην μὲν, καὶ Αἰθιοπίαν, καὶ Σιδονίους καὶ Ἑρεμβοὺς (οὓς εἰκὸς εἶπεν τοὺς Τρωγλοδύτας Ἀραβας) φητὶς λέγων· οὓς δὲ πρὸς ταῖς ἀνατολαῖς καὶ δύσεσιν αἰνιττόμενος ἐκ τοῦ τῷ ὤκεανῳ κλύεσθαι. Ἐνθενδε γὰρ ἀνίχοντα ποιεῖ τὸν ἥλιον καὶ δυόμενον εἰς τοῦτον· ὥς ἐ αὐτως καὶ τὰ ἄστρα·

Ἡέλιος μὲν ἔπειτα νέον προσεβαλλεν ἄρουραις

Ἐξ ἀκαλάρφέϊταδ' βαθυρρύου ὤκεανοιο.

Ἐν δ' ἔπειτ' ὤκεανῳ λαμπρὸν φάος ἡέλιον,

Ἐλκον νύκτα μέλαιναν.

καὶ τοὺς ἄστέρους λελοτμένους ἐξ ὤκεανου λέγει.

Τῶν δ' ἐσπερίων ἀνδρῶν, καὶ τὴν εὐδαίμονίαν ὑφανίζει, καὶ τὴν εὐκρασίαν τοῦ περιέχοντος· πεπυσμένος, ὥς ἔοικε, τὸν Ἰβηρικὸν πλοῦτον, ἐφ' ὃν αἱ Ἑρακλῆς ἐστράτευσε, καὶ οἱ Φοῖνικες ὕστερον ἔπερ καὶ κατέσχον τὴν πλείστην ἀρχήν· μετὰ ταῦτα ἡ Ῥωμαῖοι. Ἐνταῦθα γὰρ αἱ τοῦ Ζεφύρου πνοαί. Ἐνταῦθα δὲ καὶ τὸ Ἰλῦσιον ποιεῖ πεδίον ὁ ποιητής, ἵς ὃ πεμφθῆσθαι τὸν Μενέλαον φησιν ὑπὸ τῶν ἑοῶν.

Ἀλλὰ σ' ἐς Ἰλῦσιον πεδίον, καὶ πείρατα γαίης

Ἀθάνατοι πέμπουσιν, ὅτι ξανθὸς Ῥαδάμανθος.

Τῇ περ ζηΐωτη βιοτῇ πέλει ἀνθρώποισιν·
 Οὐ νιφετός, οὔτ' ἄρ χειμῶν πολὺς, οὔτε ποτ'
 ὕμβρος.

Ἄλλ' αἰεὶ ζεφύροιο λιγυπνέοντας ἀήτας
 Ὠκεανὸς ἀνίσσει.

Καὶ αἱ τῶν μακάρων δὲ νῆσοι πρὸ τῆς Μαυρου-
 σίας εἰσὶ τῆς ἐσχάτης πρὸς δύσιν, καθ' ὃ μέρος συν-
 τράχει καὶ τὸ τῆς Ἰβηρίας τὸ ταύτη πέρας. Ἐκ δὲ
 τοῦ ὀνόματος δῆλον, ὅτι καὶ ταύτας ἐνόμιζον ἐν-
 δαίμονας, διὰ τὸ πλησιάζειν τοιοῦτοις χωρίοις.

Ἀλλὰ μὴν ὅτινα καὶ Αἰθίοπες ἔσχατοι ἐπὶ τῷ
 ὠκεανῷ, δηλοῖ· ὅτι μὲν ἔσχατοι,

Αἰθίοπας, τοὶ διχθὰ δεδαίεται ἔσχατοι ἀνδρῶν.
 Οὐ δὲ τοῦ, διχθὰ δεδαίεται, φασύλως λεγομένου, ὥς
 διχθῆσεται ὕστερον· ὅτι δ' ἐπὶ τῷ ὠκεανῷ·

Ζεὺς γὰρ ἐς ὠκεανὸν μετ' ἀμύμονας Αἰθιοπῆας
 Χθιζὸς ἔβη μετὰ δαῖτα.

Ὅτι δὲ καὶ ἡ πρὸς ταῖς ἄρκτοις ἐσχατιὰ παρωκεα-
 νίτις ἐστίν, οὕτως ῥηρίζατο εἰπὼν περὶ τῆς ἄρκτου·

Οἷη δ' ἀμμορός ἐστι λοετρῶν ὠκεανοῖο.

Διὰ μὲν γὰρ τῆς ἄρκτου, καὶ τῆς ἀμύξης, τὸν ἀρ-
 κτικὸν δηλοῖ· οὐ γὰρ ἂν τοσούτων ἀστέρων ἐν τῷ
 αὐτῷ χωρίῳ περιφερομένων τῷ αἰεὶ φανερῷ, οἷην ἀμ-
 μορον εἶπε λοετρῶν ὠκεανοῖο. ὥς τ' οὐκέτ' ἀπειρίαν
 αὐτοῦ καταγινώσκουσιν, ὥς μίαν ἄρκτον ἀντὶ δυοῖν
 εἰδότης· οὐδὲ γὰρ εἰκὸς ἦν που, τὴν ἐτέραν ἡστρο-
 θετησθαι· ἀλλ' ἀφ' οὗ οἱ Φοίνικες ἐσημειώσαντο,
 καὶ ἐρχοῦντο πρὸς τὸν πλοῦν, παρελθεῖν καὶ εἰς
 τοὺς Ἑλλήνας τὴν διάταξιν ταύτην· ὥσπερ καὶ τὸν

Βιρενίκης πλόκαμον, καὶ τὸν Κάνωβον, ἐχθρὸς καὶ
πρῶτην κατωνομασμένον· πολλοὺς δ' ἔτι τῶν ἀνωνό-
μων ὄντας, καθάπερ καὶ Ἀρατὸς φησιν. Οὐδὲ Κρά-
της οὗν ὁρθῶς γράφει·

Οἶος δ' ἄμμορός ἐστι λοιστρῶν,

φεύγων τὰ μὴ φευκτά. Βελτίων δ' Ἡράκλειτος καὶ
Ὀμηρικώτερος, ὁμοίως ἀντὶ τοῦ ἀρκτικοῦ, τὴν ἄρ-
κτον ὀνομάζων. „*Ἡοῦς γὰρ καὶ ἐσπέρας τέρματα*
ἡ ἄρκτος, καὶ ἀντίον τῆς ἄρκτου οὗρος αἰθρίου
διός.“ ὁ γὰρ ἀρκτικός ἐστι δύσεως καὶ ἀνατολῆς
ὄρος, οὐχ ἡ ἄρκτος. Διὰ μὲν δὴ τῆς ἄρκτου, ἣν
καὶ ἄμαξαν καλεῖ, καὶ τὸν Ὠρίωνα δοκεῖν φησὶ,
τὸν ἀρκτικὸν δηλοῖ· διὰ δὲ τοῦ ὠκεανοῦ τὸν ὀρί-
ζοντα, εἰς ὃν, καὶ ἐξ οὗ, τὰς δύνσεις, καὶ τὰς ἀνα-
τολὰς ποιεῖται. Εἰπὼν δὲ αὐτοῦ στρέφεσθαι, καὶ
ἁμοιβεῖν τοῦ ὠκεανοῦ, οἶδεν, ὅτι κατὰ σημεῖον τὸ
ἀρκτικώτατον τοῦ ὀρίζοντος γίνεται ὁ ἀρκτικός.
Ἀκολούθως δὲ τοῦτῳ τὸ ποιητικὸν ἁρμόσαντες, τὸν
μὲν ὀρίζοντα ὀφείλομεν δέχεσθαι, τὸ ἐπὶ τῆς γῆς ὀλ-
κίως τῷ ὠκεανῷ· τὸν δ' ἀρκτικὸν, τῆς γῆς ὑπὸ-
μενον, ὡς ἂν πρὸς αἴσθησιν κατὰ τὸ ἀρκτικώτατον
τῆς οἰκίσεως σημεῖον· ὥστε καὶ τοῦτο τὸ μέρος τῆς
γῆς, κλύζοιτ' ἂν τῷ ὠκεανῷ κατ' αὐτὸν. Καὶ τοὺς
ἀνθρώπους δὲ οἶδε τοὺς προσβορέους μάλιστα, οὓς
ὀνομαστὶ μὲν οὐ δηλοῖ· (οὐδὲ γὰρ τῶν πᾶν κοινὸν
αὐτοῖς ὄνομα κεῖται πᾶσι) τῇ διαίτη δὲ φράζει, Νο-
μάδας αὐτοὺς ὑπογράφων καὶ ἄγαντοὺς ἱππημαλ-
κοῖς, γυλακτοφάγους ἄβλους τε.

Καὶ ἄλλως δ' ἐμφαίνει τὸ κύκλῳ περικεῖσθαι τῇ γῇ τὸν ὠκεανόν, ὅταν οὕτω φησὶν ἡ Ἑρμ.

Εἶμι γὰρ ὀφιομένη πολυφόρβου περὶ ῥατα γαίης,

Ἰκεανόν τε θεῶν γένεσιν.

τοῖς γὰρ πέρασι πᾶσι συνήθη λέγει τὸν ὠκεανόν· τὰ δὲ πέρατα κύκλῳ περιέκειται· ἔν τε τῇ ὀπλοποιίᾳ τῆς Ἀχιλλέως ἀσπίδος κύκλῳ περιτίθησι τὸν ὠκεανόν ἐπὶ τῆς ἵτιος. Ἐχεται δὲ τῆς αὐτῆς φιλοπραγμοσύνης καὶ τὸ μὴ ἄγνοεῖν τὰ περὶ τῆς πλημμυρίδας τοῦ ὠκεανοῦ καὶ τὰς ἀμπώτεις, ἀφορρόου ὠκεανοῦ λεγόντα· καὶ,

Τρεῖς μὲν γὰρ τ' ἀνίησιν ἐπ' ἡματι, τρεῖς δ' ἀναροιβδεῖ.

καὶ γὰρ εἰ μὴ τρεῖς, ἀλλὰ δις, τάχα τῆς ἱστορίας παραπεσούσης, ἢ τῆς γραφῆς διημαρτημένης· ἀλλ' ἦγε προαίρεσις τοιαύτη. καὶ τὸ ἐξ ἀκαλαρῆς δὲ, ἔχει τινὰ ἔμφασιν τῆς πλημμυρίδος ἐχούσης τὴν ἐπίβασιν πραεῖαν, καὶ οὐ τελέως ροώδη. Ποσειδώνιος δὲ καὶ ἐκ τοῦ σκοπέλου λέγειν τοτὲ μὲν καλυπτομένους, τοτὲ δὲ γυμνουμένους, καὶ ἐκ τοῦ, ποταμὸν φάναι τὸν ὠκεανόν, εἰκάζει τὸ ροῶδες αὐτοῦ τὸ ἐπὶ τὰς πλημμυρίδας ἐμφανίζεσθαι· τὸ μὲν οὖν πρῶτον εὖ· τὸ δὲ δεύτερον οὐκ ἔχει λόγον. οὔτε γὰρ ποταμῷ ρεύματι ἔοικεν ἢ τῆς πλημμυρίδος ἐπίβασις· πολὺ δὲ μᾶλλον ἢ ἀναχώρησις οὐ τοιαύτη. Ὁ, τε τοῦ Κράτητος λόγος διδάσκει τὴν πιθανώτερον. βαθυρόρουν μὲν γὰρ καὶ ἀφρόρουν λέγει, [δμοίως δὲ καὶ ποταμὸν] τὸν ὅλον ὠκεανόν, λέγει δὲ καὶ μέρος τοῦ ὠκεανοῦ τὸ ποταμὸν, καὶ ποταμοῖο

ῥόον, οὐ τοῦ ὅλου, ἀλλὰ τοῦ μέρους, ὅταν οὕτω
φησὶν·

Αὐτὰρ ἐπεὶ ποταμοῖο λίπεν ῥόον ὠκεανοῖο

Νῆϋς, ἀπὸ δ' ἔκετο κῦμα θαλάσσης εὐρυπόροιο·
οὐ γὰρ τὸν ὅλον, ἀλλὰ τὸν ἐν τῷ ὠκεανῷ τοῦ ποτα-
μοῦ ῥόον μέρος ὄντα τοῦ ὠκεανοῦ (ὅν φησιν ὁ Κρά-
της ἀνάχυσιν τινα καὶ κόλπον ἐπὶ τὸν γότιον πόλον
ἀπὸ τοῦ χειμερινοῦ τροπικοῦ διήκοντα· τοῦτον γὰρ
δύναμι' ἂν τις ἐκλιπὼν, ἔτι εἶναι ἐν τῷ ὠκεανῷ)· τὸν
δὲ ὅλον ἐκλιπύοντα ἔτι εἶναι ἐν τῷ ὅλῳ, οὐχ οἶδ' τε.
Ὅμηρος δέ γε οὕτω φησὶ,

..... ποταμοῖο λίπεν ῥόον

... ἀπὸ δ' ἔκετο κῦμα θαλάσσης·

ἥτις οὐκ ἄλλη τίς ἐστιν, ἀλλὰ ὠκεανός. γίνεται οὖν,
εἰν ἄλλοις δέχη, ἐκβάς ἐκ τοῦ ὠκεανοῦ, ἦλθεν εἰς
τὸν ὠκεανόν· ἀλλὰ ταῦτα μὲν μακροτέρως ἐστὶ
διαίτης.

Ὅτι δὲ ἡ οἰκουμένη νῆσός ἐστι, πρῶτον μὲν ἐκ τῆς
αἰσθήσεως, καὶ τῆς πείρας ληπτέον. πανταχῇ γὰρ
ὅπῃ ποῖ οὖν ἐφικτὸν γέγονεν ἀνθρώποις ἐπὶ τὰ
ἴσχυα τῆς γῆς προελθεῖν, εὐρίσκεται θάλαττα, ἣν
δὴ καλοῦμεν ὠκεανόν. καὶ ὅπου δὴ αἰσθήσει λα-
βεῖν οὐχ ὑπῆρξεν, ὁ λόγος δείκνυσι. Τὸ μὲν γὰρ
ἰωθινὸν πλευρὸν τὸ κατὰ τοὺς Ἰνδοὺς, καὶ τὸ ἐσπέ-
ριον, τὸ κατὰ τοὺς Ἰβηρας, καὶ τοὺς Μαυρουσίους,
περιπλεῖται πᾶν, καὶ ἐπὶ πολὺ τοῦτε Νοτίου μέ-
ρους, καὶ τοῦ Βορείου· τὸ δὲ λειπόμενον, ἅπλουν
ἡμῖν μέχρι νῦν, τῷ μὴ συμμῖξαι μηδένας ἀλλήλους
τῶν ἀντιπεριπλεόντων, οὐ πολὺ, εἴτις συντίθῃσιν,

ἐκ τῶν παραλλήλων διαστημάτων, τῶν ἐφικτῶν ἡμῖν. Οὐκ εἰκὸς δὲ, διθάλαττον εἶναι τὸ πέλαγος τὸ Ἀτλαντικόν, ἰσθμοῖς διειργόμενον οὕτω στενοῖς, τοῖς κωλύουσι τὸν περίπλουν· ἀλλὰ μᾶλλον σύρρουν, καὶ συνεχῆς. Οἷτε γὰρ περιπλεῖν ἐπιχειρήσαντες, εἴτα ἀναστρέψαντες, οὐχ ὑπὸ ἡπείρου τινὸς ἀντιπιπτούσης καὶ κωλυούσης, τὸν ἐπέκεινα πλοῦν ἀνακρουσθῆναι φασίν, ἀλλὰ ὑπὸ ἀπορίας, καὶ ἐρημίας, οὐδὲν ἦττον τῆς θαλάττης ἐχούσης τὸν πόρον. Τοῖς τε πάθουσι τοῦ ὠκεανοῦ τοῖς περὶ τὰς ἀμπώτεις, καὶ τὰς πλημμυρίδας δμολογεῖ τοῦτο μᾶλλον· πάντη γοῦν ὁ αὐτὸς τρόπος τῶν τε μεταβολῶν ὑπάρχει, καὶ τῶν αὐξήσεων, καὶ μειώσεων, ἣ οὐ πολὺ παραλλάττων· ὥς ἂν ὑφ' ἐνὸς πελάγους τῆς κινήσεως ἀποδιδομένης, καὶ ἀπὸ μιᾶς αἰτίας. Ἰππαρχος δ' αὖ πιθανὸς ἐστίν, ἀντιλέγων τῇ δόξῃ ταύτῃ, ὥς οὐθ' ὁμοιοπαθοῦντος τοῦ ὠκεανοῦ πανταχοῦ, οὐτ' αἰδομένη τοῦτο ἀκολουθαῦντος αὐτῷ τοῦ σύρρουν εἶναι πᾶν τὸ κύκλῳ πέλαγος τὸ Ἀτλαντικόν· πρὸς τὰ μὴ ὁμοιοπαθεῖν μάρτυρι χρώμενος Σελεύκῳ τῷ Βαβυλωνίῳ. Ἡμεῖς δὲ τὸν μὲν πλείω λόγον περὶ τοῦ ὠκεανοῦ, καὶ τῶν πλημμυρίδων εἰς Ἰοσειδώνιον ἀναβαλλόμεθα καὶ Ἀθηνόδωρον, ἱκανῶς διακρατήσαντας τὸν περὶ τούτων λόγον· πρὸς δὲ τὰ νῦν ἐπὶ τοσοῦτον λέγομεν, ὅτι πρὸς τε τὴν ὁμοιοπάθειαν οὕτω βέλτιον νομίσαι. τὰ τε οὐράνια συγχροῖτ' ἂν κρεῖττον καὶς ἐντεῦθεν ἀναδυμιάσειν, εἰ πλείον εἴη τὸ ὑγρὸν περιεχυμένον.

Ἰσχυρὸν δὲ τὰ ἔσχατα καὶ τὰ κύκλῳ τῆς οἰκου-

μένης οἶδε, καὶ φράζει σαφῶς ὁ ποιητής, οὕτω καὶ τὰ τῆς Θαλάττης τῆς ἐντός. Περιέχει γὰρ ταύτην, ἐπὶ στηλῶν ἀρξαμένῳ, Λιβύη τε, καὶ Αἴγυπτος, καὶ Φοινίκη· ἐξῆς δὲ ἡ πέριξ τῆς Κύπρου· εἶτα Σόλμοι, καὶ Λύκιοι, καὶ Κάρες· μετὰ δὲ τούτους ἡ μεταξὺ Μυκάλης, καὶ τῆς Τρωάδος ἡἰών, καὶ αἱ προκείμεναι νῆσοι, ὧν ἀπασῶν μέμνηται· καὶ ἐφεξῆς τῶν περὶ τὴν Προποντίδα, καὶ τοῦ Εὐξείνου τὰ μέχρι Κολχίδος, καὶ τῆς Ἰάσονος στρατείας. Καὶ μὴν καὶ τὸν Κιμμερικὸν βόσπορον οἶδε, τοὺς Κιμμερίους εἰδὼς, (σὺδὴπον τὸ μὲν ὄνομα τῶν Κιμμερίων εἰδὼς, αὐτοὺς δὲ ἀγνοῶν) οἳ κατ' αὐτὸν, ἡ μικρὸν πρὸ αὐτοῦ, μέχρις Ἰωνίας ἐπέδραμον τὴν γῆν τὴν ἐκβοσπόρου πᾶσαν. Αἰνίττεται γοῦν καὶ τὸ κλίμα τῆς χώρας αὐτῶν, ζοφῶδες ὄν, καὶ ὥς φησὶν·
 Ἡέρι καὶ νεφέλῃ κεκαλυμμένοι· οὐ δὲ ποτ' αὐτοὺς
 Ἥλιος φαέθων ἐπιλάμπεται ἄκτινεσσιν, . . .
 Ἄλλ' ἐπὶ νύξ ὅλῳγῃ τέταται.

Γνωρίζει δὲ καὶ τὸν Ἰστρον, μεμνημένος γε τοῦ Μυσῶν ἔθρους Θρακίου παροικούντος τὸν Ἰστρον. Καὶ μὴν καὶ τὴν ἐξῆς παραλίαν πᾶσαν οἶδε, Θρακίαν οὖσαν, μέχρι Πηγείου· Παιονίας τε ὀνομάζων, καὶ Ἄθω, καὶ Ἀξιόν, καὶ τὰς προκειμένας τούτων νήσους. Ἐξῆς δὲ ἐστὶν ἡ τῶν Ἑλλήνων παραλία, μέχρι Θεσπρωτῶν, ἧς ὑπύσης μέμνηται. Καὶ μὴν καὶ τὰ τῆς Ἰταλίας ἄκρα οἶδε, Τεμέσην καλῶν, καὶ Σικελούς· καὶ τὰ τῆς Ἰβηρίας ἄκρα, καὶ τὴν εὐδαμονίαν αὐτῶν, ἣν ἀρτίως ἔφαμεν. Εἰ δὲ τίνα ἐν τοῖς μεταξὺ διαλείμματα φαίνεται, συγγνωίη τις ἄν

καὶ γὰρ καὶ ὁ γεωγραφῶν ὄντως πολλὰ παρήσει τι ἐν μέρει. Συγγνωίη δ' ἂν, καὶ εἰ μυθώδη τι προσπέλεκται τοῖς λεγομένοις ἱστορικῶς, καὶ διδασκαλικῶς· καὶ οὐ δεῖ μέμφεσθαι. οὐδὲ γὰρ ἄληθόςτιν, ὅφησιν Ἐρατοσθένης, ὅτι ποιητὴς πῶς σιχεύεται ψυχαγωγίας, οὐ διδασκαλίας. τ' ἀναντὶ γὰρ οἱ φρονιμώτατοι τῶν περὶ ποιητικῆς τι φθεγγόμενων, πρῶτην τινὰ λέγουσι φιλοσοφίαν τὴν ποιητικὴν. Ἀλλὰ πρὸς Ἐρατοσθένη μὲν αὐτῶς ἐροῦμαι διὰ πλειόνων· ἐν οἷς καὶ περὶ τοῦ ποιητοῦ πάλαι ἔσται λόγος.

Νυνὲ δὲ ὅτι μὲν Ὅμηρος τῆς γεωγραφίας ἤρξε ἀρκεῖτω τὰ λεχθέντα. Φανεροὶ δὲ καὶ οἱ ἐπακόλουθῆσαντες αὐτῷ ἄνδρες ἀξιόλογοι, καὶ οἰκείοι φιλοσοφίας· ὧν τοὺς πρῶτους μετ' Ὅμηρον, δύο φησὶ Ἐρατοσθένης· Ἀναξίμανδρόν τε, θαλοῦ γερονδὶ γινώριμον καὶ πολίτην, καὶ Ἐκαταῖον τὸν Μιλήσιον τὸν μὲν οὖν ἐκδοῦναι πρῶτον γεωγραφικὸν πῖνακα τὸν δὲ Ἐκαταῖον καταλιπεῖν γράμμα, πιστοῦμεν ἐκείνου εἶναι ἐκ τῆς ἄλλης αὐτοῦ γραφῆς.

Ἀλλὰ μὴν ὅτι γε δεῖ πρὸς ταῦτα πολυμαθεία εἰρήκασι συχνοί. Εὖ δὲ καὶ Ἱππαρχος ἐν τοῖς περὶ Ἐρατοσθένη διδάσκει, ὅτι παντὶ καὶ ἰδιώτῃ, καὶ τῷ φιλομαθοῦντι τῆς γεωγραφικῆς ἱστορίας προσήκοι σης, ἀδύνατον λαβεῖν, ἄνευ τῆς τῶν οὐρανίων, καὶ τῆς τῶν ἐκλειπτικῶν τηρήσεων ἐπικρίσεως· οἷον Ἀλεξάνδρειαν τὴν πρὸς Αἰγύπτῳ, πότερον ἀρκτικώτερον Βαβυλῶνος ἢ νοτιωτέρα, λαβεῖν οὐχ οἶόν τε, οὐδ' ὅπως δασύον διάστημα, χωρὶς τῆς διὰ τῶν κλιμάτων

πισκέψεως. Ὅμοίως τὰς πρὸς ἑω παρακεχωρηκέναις, ἢ πρὸς διέσιν μᾶλλον καὶ ἥττον, οὐκ ἂν γινώῃ τις ἀριθμῶς, πλὴν ἢ διὰ τῶν ἐκλειπτικῶν ἡλίου καὶ σεληνῆς συγκρίσεων· οὗτος δὲ δὴ τοιαῦτα φησίν.

Ἄπαντες οὗτοι τόπων ιδιότητας λέγειν ἐπιχειροῦσιν, οἰκειῶς προσάπτονται, καὶ τῶν οὐρανίων, καὶ γεωμετρίας, σχήματα, καὶ μεγέθη, καὶ ἀποστήματα, καὶ κλίματα δηλοῦντες, καὶ θάλαπῃ, καὶ ψύχῃ, καὶ ἅπλως τὴν τοῦ περιέχοντος φύσιν. Ἐπεὶ καὶ οἶκον κατασκευάζων οἰκοδόμος ταῦτα ἂν προσορῶτο, καὶ πύλιν κτίζων ἀρχιτέκτων· μή τι γε ὅλην ἐπισκοπῶν τὴν οἰκουμένην ἀνῆρ· πολὺ γὰρ τοῦτω προσῆκε μᾶλλον. Ἐν μὲν γὰρ τοῖς μικροῖς χωρίοις, τὸ πρὸς ἄρκτους τὴν ἢ πρὸς νότον κεκλίσθαι, παραλλαγὴν οὐ πολλὴν ἔχει. ἐν δὲ τῷ παντὶ κύκλῳ τῆς οἰκουμένης, πρὸς ἄρκτον μὲν τὸ μέχρι τῶν ὑστάτων ἐστὶ τῆς Σκυθίας, ἢ τῆς Κελτικῆς· μέχρι δὲ τῶν ὑστάτων Αἰθιοπῶν, τὰ πρὸς νότον· τοῦτο δὲ παμπολλὴν ἔχει διαφοράν. Ὅμοίως δὲ καὶ τὸ παρ' Ἰνδοῖς οἰκεῖν, ἢ παρ' Ἰβηρσιν· ὧν τοὺς μὲν ἐώους μάλιστα, τοὺς δὲ ἱσπερίους, τρόπον δὲ τινα καὶ ἀντίποδας ἀλλήλοις ἴσμεν.

Πᾶν δὲ τὸ τοιοῦτον ἐκ τῆς τοῦ ἡλίου καὶ τῶν ἑλλων ἀστέρων κινήσεως τὴν ἀρχὴν ἔχον, καὶ ἔτι τῆς ἐπὶ τὸ μέσον φορᾶς, ἀναβλέπειν ἀναγκάζει πρὸς τὸν οὐρανόν, καὶ πρὸς τὰ φαινόμενα παρ' ἐκάστοις ἡμῶν, τῶν οὐρανίων· ἐν δὲ τούτοις ἐξαλλάξεις ὁρῶνται καμμιγέθεις τῶν οἰκήσεων. Τίς ἂν οὐν διαφορὰς τόπων ἐκτιθέμενος, καλῶς καὶ ἱκανῶς διδύσκοι, μὴ

φροντίσας τούτων μηδεὶνός μὴδ' ἐπὶ μικρὰ γὰρ εἰ μὴ δυνατόν, κατὰ τὴν ὑπόθεσιν τῆς τὴν ἅπαντα ἀκριβοῦν, διὰ τὸ εἶναι πολιτικὸς τόγος ἐπὶ τοσοῦτον ἐφ' ὅσον καὶ τῷ πολιτικῷ λουθεῖν δυνατόν, προσήκοι ἂν εἰκότως.

Ὁ δ' οὕτω μετεωρίσας ἤδη τὴν διάνοια τῆς ὅλης ἀπέχεται γῆς. φαίνεται γὰρ γελοῖο οἰκουμένην γλιχόμενος σαφῶς ἐξειπεῖν, τῶν μάλιστα ἐτόλμησεν ἁψάσθαι, καὶ χρήσασθαι : διδασκαλίαν, τὴν δ' ὅλην γῆν, ἧς μέρος ἢ οὐ μὴθ' ὁπόση, μὴθ' ὁποῖα τις, μὴθ' ὅπου τοῦ σύμπαντος κόσμου, μὴθ' ἐφ' ὅντις· καθ' ἓν μέρος οἰκεῖται μόνον τὸ καθ' ἡμᾶς, πλείω, ἢ καὶ πόσα· ὥς δ' αὐτως, καὶ τὸ αὐτῆς ποιοῦν τι, καὶ πόσον, καὶ διὰ τί. Ἐκ μετεωρολογικῆς τινι πραγματείας καὶ γεωμετρικῆς ἡφθαι τὸ τῆς γεωγραφίας εἶδος, τὰ ἐπίγεια φανίλοις συνάπτον εἰς ἓν, ὥς ἐγγυτάτω ὄντι μὴ διεστῶτα τοσοῦτον,

Ὅσον οὐρανός ἐστι ἀπὸ γαίης.

Φέρε δὴ τῇ τοσαύτῃ πολυμαθείᾳ πρὸς τὴν ἐπίγειον ἱστορίαν, οἷον ζώων, καὶ φυτῶν ἄλλων, ὅσα χρήσιμα, ἢ δύσχρηστα φέρεται καὶ θάλασσά. Οἶμαι γὰρ ἐναργὲς ἂν γενέσθαι ὃ λέγω. Ὅτι δέ, καὶ τὸ ὄφελος μέγα : παραλαβόντι τὴν τοιαύτην ἱστορίαν, ἔκ τε λαιῶς μνήμης δῆλον, καὶ ἐκ τοῦ λόγου. ποιηταὶ φρονιμωτάτους τῶν ἡρώων ἀπορροῦς ἀποδημήσαντας πολλαχοῦ, καὶ πλανή

ἡ μεγάλη γὰρ τίθενται τὸ, πολλῶν ἀνθρώπων ἰδεῖν
 ἅπαντα, καὶ νόον γνῶναι. καὶ ὁ Νέστωρ σεμνύνεται,
 δῶκε τοῖς Λαπίθαις ὠμίλησεν, ἐλθὼν μετὰ πεμπτος·
 Τηλόθεν ἔξ ἀπῆς γαίης· καλέσαντο γὰρ αὐτοί.
 Καὶ ὁ Μενέλεως ὡσαύτως·

Κύπρον, Φοινίκην τε καὶ Αἰγυπτίους ἐπαληθεῖς,
 Αἰθίοπας θ' ἰχθυήν, καὶ Σιδονίους καὶ Ἐρεβούους,
 Καὶ Αἰβύην, ἵνα τ' ἄρνες ἄφαρ κεραιοὶ τελεθούσι.
 προσθεῖς καὶ τὸ ἰδίωμα τῆς χώρας·

Τρεῖς γὰρ τίκτει μῆλα τελεσφόρον εἰς ἐνιαυτόν.
 Ἐπὶ δὲ τῶν Αἰγυπτίων Θηβῶν·

Τῇ πλεῖστα φέρει ξειδωρὸς ἄροτρα.

Καὶ

Αἰθ' ἑκατόμυλοι εἰσι, διηκόσιοι δ' ἀν' ἑκάστην
 Ἄνδρες ἔξοιχνεῦσι σὺν ἵπποισιν καὶ ὄχλοις.
 Πάντα γὰρ τὰ τοιαῦτα παρὰ σκευαί τιτες εἰς φρόνη-
 ῶν μεγάλοι, τῷ μαθεῖν τῆς χώρας τὴν φύσιν, καὶ
 ὧν καὶ φυτῶν ἰδέας· προσθεῖναι δὲ καὶ τὰ τῆς
 ἀλάτινης. Αἰθ' ἄνδρες γὰρ τρόπον τινὰ ἐσμέν, καὶ
 ἢ μᾶλλον χερσαῖοι, ἢ θαλάττιοι. Καὶ τὸν Ἡρα-
 κλῆα εἰκὸς ἀπὸ τῆς πολλῆς ἐμπειρίας τε καὶ ἱστορίας
 εἶναι·

Μεγάλων ἐπίστορα ἔργων.
 δὲ δὴ τῆς παλαιᾶς μνήμης καὶ ἐκ τοῦ λόγου μακ-
 ρῆται τὰ λεχθέντα ἐν ἀρχαῖς ὑφ' ἡμῶν. Διαφε-
 ρὸς δ' ἐπάγασθαι δοκεῖ μοι πρὸς τὰ νῦν ὁ λόγος
 ὅτι, διότι τῆς γεωγραφίας τὸ πλεον ἐστὶ πρὸς
 τοῦ πολιτικῆς. Χώρα γὰρ τῶν πράξεων
 γῆ καὶ ἡ θάλαττα, ἣν οἰκοῦμεν. τῶν μὲν μ-

κρῶν, μικρὰ· τῶν δὲ μεγάλων, μεγάλη· μεγίστη δ' ἡ σύμπασα, ἣν περ ἰδίως καλοῦμεν οἰκουμένην. ὥστε τοῖν μεγιστῶν πράξεων αὕτη ἂν εἴη χώρα. Μέγιστοι δὲ τῶν στρατηλατῶν, ὅσοι δύνανται γῆς καὶ θαλάττης ἄρχειν, ἔθνη καὶ πόλεις συνάγοντες εἰς μίαν ἐξουσίαν, καὶ διοίκησιν πολιτικὴν. Δῆλον οὖν, ὅτι ἡ γεωγραφικὴ πάσα ἐπὶ τὰς πράξεις ἀνάγεται τὰς ἡγεμονικὰς, διατιθεῖσα ἡπείρους, καὶ πελάγη, τὰ μὲν ἐντὸς, τὰ δὲ ἐκτὸς συμπαύσης τῆς οἰκουμένης. πρὸς τοὺτους δὲ ἡ διάθεσις, οἷς διαφέρει ταῦτα ἔχειν οὕτως, ἢ ἐτέρως, καὶ γνῶριμα εἶναι, ἢ μὴ γνῶριμα. Βέλτιον γὰρ ἂν διαχειρίζοιεν ἕκαστα, εἰδότες τὴν χώραν ὅπου σὴ τις, καὶ πῶς κειμένη τυγχάνει, καὶ πινὰς διαφορὰς ἔχουσα, τὰς τ' ἐν τῷ περιέχοντι, καὶ τὰς ἐν αὐτῇ. Ἄλλων δὲ κατ' ἄλλα μέρη δυναστευόντων, καὶ ἀπὸ ἄλλης ἐστίας καὶ ἀρχῆς τὰς πράξεις προχειριζομένων, καὶ ἐπεκτεινόντων τὸ τῆς ἡγεμονίας μέγεθος, οὐκ ἐπίσης δυνατόν οὐτ' ἐκείνοις ἅπαντα γνωρίζειν, οὔτε τοῖς γεωγραφοῦσιν· ἀλλὰ τὸ μᾶλλον καὶ ἥττον, πολὺ ἐν ἀμφοτέροις καθορᾶται τοῦτοις. Μύλις γὰρ τὸ ἐπίσης πάντ' εἶναι φανερὰ συμβαλὴ τῆς συμπαύσης οἰκουμένης ὑπὸ μίαν ἀρχὴν καὶ πολιτείαν ὑπηγμένης· ἀλλ' οὐδ' οὕτως· ἀλλὰ τὰ ἐγγυτέρω μᾶλλον ἂν γνωρίζοιτο· καὶ πορσῆκει ταῦτα διὰ πλείονων ἐμφανίζειν, ἢ εἴη γνῶριμα· ταῦτα γὰρ καὶ τῆς χρείας ἐγγυτέρω ἐστίν. Ὡς τ' οὐκ ἂν εἴη θαυμαστόν, οὐδ' εἰ ἄλλος μὲν Ἰνδοῖς προσήκοι χωρογράφος, ἄλλος δὲ Αἰθίοψιν, ἄλλος δὲ Ἑλλήσι, καὶ Ἑωμαίοις. τί γὰρ ἂν προσήκοι τῷ παρ'

Ἰνδοῖς γεωγράφοι, καὶ τὰ κατὰ Βοιωτοὺς οὕτω φρά-
ζω, ὥς Ὅμηρος·

Οἱδ' Ἑρῖην ἐνέμοντο, καὶ Αὐλῖδα πετρήσσαν,

Σχοῖνόν τε Σκῳλόν τε —

ἡμῖν δὲ προσήκει· τὰ δὲ παρὰ Ἰνδοῖς οὕτω, καὶ τὰ
καθ' ἑκαστα οὐκέτι· οὐδὲ γὰρ ἡ χρεία ἐπάγεται·
μέτρον δὲ αὐτὴ μάλιστα τῆς τοιαύτης ἐμπείρας.

Καὶ τοῦτο καὶ ἐν μικροῖς μὲν δηλὸν ἐστίν, οἷον
ἐν τοῖς κνηγεσίοις. ἄμεινον γὰρ ἂν θηρεύσειέ τις
αὐτὸς τὴν ὕλην, ὅποια τις, καὶ πόση· καὶ στρατοπε-
δεῖσαι δὲ καλῶς ἐν χωρίῳ, τοῦ εἰδύτος ἐστὶ, καὶ
ἐνδρεῦσαι καὶ ὀδεῦσαι. Ἄλλ' ἐν τοῖς μεγάλοις ἐστὶ
τῆλαινέστερον, ὅσοι περ καὶ τὰ ἄλλα μίξωι τὰ τῆς
ἐμπειρίας, καὶ τὰ σφάλματα ἐκ τῆς ἀπειρίας. Ὁ
μέντοι Ἀγαμέμνωνος στόλος τὴν Μυσίαν, ὥς τὴν
Τρωάδα πορθῶν, ἐπαλινδρόμησεν αἰσχροῦς. Πέρσαι
δὲ, καὶ Αἰβυεῖς, τοὺς πορθμοὺς ὑπονοήσαντες εἶναι
τυφλοὺς στενωποὺς, ἐγγὺς μὲν ἦλθον κινδύνων με-
γάλων. Τρύπαια δὲ τῆς ἀνοίας κατέλιπον· οἱ μὲν
τὸν τοῦ Σαλγανέως τάφον πρὸς τῷ Εὐρεῖπῳ τῷ Χαλ-
κιδικῷ, τοῦ σφαγέντος ὑπὸ τῶν Περσῶν ὥς καθοδη-
γήσαντος φανύως ὑπὸ Μαλεῶν ἐπὶ τὸν Εὐρεῖπον τὸν
στόλον· οἱ δὲ τὸ τοῦ Πελοῦρου μνημα, καὶ τούτου
διαφθαρέντος κατὰ τὴν ὁμοίαν αἰτίαν. πλήρης τὴ
ναυαγίων ἡ Ἑλλὰς ὑπῆρξε κατὰ τὴν Ξέρξου στρα-
τίαν. Καὶ ἡ τῶν Αἰολέων δὲ, καὶ ἡ τῶν Ἰωνῶν ἀποι-
κία, πολλὰ τοιαῦτα πταίσματα παραδέδωκεν. Ὁ-
μοίως δὲ, καὶ κατορθώματα ὅπου τὴ κατορθωθῆ-
ναι συνέβη παρὰ τὴν ἐμπειρίαν τῶν τόπων. καὶ ἡ—

περὶ ἐν τοῖς περὶ Θερμοπύλας στενοῖς ὁ Ἐφιάλ
 γεται δειξας τὴν διὰ τῶν ὀρεῶν ἀτραπὸν τοῦ
 σαις, ὑποχειρίους αὐτοῖς ποιῆσαν τοὺς περὶ
 δαν, καὶ δεῖξασθαι τοὺς βαρβάρους εἰσω 1
 Ἑάσας δὲ τὰ παλαιὰ, τὴν νῦν Ῥωμαίων στρ
 ἐπὶ Παρθυαίους ἱκανὸν ἡγοῦμαι τούτου τεκμ
 ᾶς δ' αὐτως τὴν ἐπὶ Γερμανοὺς, καὶ Κελτοῖ
 ἔλεσι καὶ δρυμοῖς ἀβάτοις ἐφημίαις τὲ τοπομ
 των τῶν βαρβάρων, καὶ τὰ ἐγγὺς πόδεω ποι
 τοῖς ἀγνοοῦσι, καὶ τὰς ὁδοὺς ἐπικρυπτομένω
 τὰς εὐπορίας τροφῆς τε, καὶ τῶν ἄλλων.

Τὸ μὲν δὴ πλεόν, ὥσπερ εἴρηται, πρὸς το
 μονικοὺς βίους καὶ τῆς χρείας. Ἔστι δὲ καὶ τῇ
 κῆς φιλοσοφίας καὶ πολιτικῆς τὸ πλεόν περὶ
 ἡγεμονικοὺς βίους. σημείον δὲ, τὰς γὰρ τῶν
 τειῶν διαφορὰς, ἀπὸ τῶν ἡγεμονικῶν διακρί
 ἄλλην μὲν ἡγεμονίαν τιθέντες τὴν μοναρχίαν
 καὶ βασιλείαν καλοῦμεν· ἄλλην δὲ, τὴν ἀρισ
 τεῖαν· τρίτην δὲ, τὴν δημοκρατίαν. τοσαύτας
 τὰς πολιτείας νομίζομεν, ὁμωνύμως καλοῦντες
 ἀπ' ἐκείνων τὴν ἀρχὴν ἐχούσας τῆς εἰδοποιΐας
 λος γὰρ νόμος τὸ τοῦ βασιλέως πρόσταγμα, αἱ
 τὸ τῶν ἀρίστων, καὶ τὸ τοῦ δήμου. Τύπος ἡ
 σχῆμα πολιτείας ὁ νόμος. διὰ τοῦτο δὲ, καὶ
 καιὸν εἶπὼν τινες τὸ τοῦ κρείττονος συμφέρον
 περὶ οὗν ἡ πολιτικὴ φιλοσοφία περὶ τοὺς ἡ γ
 τὸ πλεόν ἐστίν, ἔστι δὲ καὶ γεωγραφία περὶ τι
 μονικὰς χρείας, ἔχει ἂν τι πλεονέκτημα καὶ
 παρὰ τοῦτο. Ἀλλὰ τοῦτο μὲν τὸ πλεονέκτημα
 εἰς πράξεις.

ἔχει δὲ τινα καὶ θεωρίαν οὐ φαύλην ἢ πραγμα-
 τικὴν τὴν μὲν τεχνικὴν τε καὶ μαθηματικὴν, καὶ φυ-
 σικὴν· τὴν δὲ ἐν ἱστορίᾳ καὶ μύθοις κειμένην, οὐ-
 δὲ οὐσα πρὸς τὰς πράξεις. οἷον εἴ τις λέγει τὰ περὶ
 τὴν Ὀδυσσεύος πλάνην καὶ Μενελάου, καὶ Ἰάσοςτος,
 εἰς φρόνησιν μὲν οὐδὲν ἂν συλλαμβάνειν δόξειεν, ἣν
 ὁ πράττων ζητεῖ, πλὴν εἰ καταμίσγοι καὶ τῶν γενο-
 μέτων ἀναγκαίων τὰ παραδείγματα χρήσιμα· διαγω-
 γή· δ' ὅμως πορίζοι ἂν οὐκ ἀνελεύθερον τῷ ἐπιβάλ-
 λοντι ἐπὶ τοὺς τόπους τοὺς παρασχόντας τὴν μυθο-
 ποίαν. καὶ γὰρ τοῦτο ζητοῦσιν οἱ πράττοντες, διὰ
 τὸ ἐνδοξον, καὶ τὸ ἡδὺ, ἀλλ' οὐκ ἐπιτολύ· μᾶλλον
 γὰρ σπουδιάζουσιν, ὥς εἰκός, περὶ τὰ χρήσιμα· διό-
 περ καὶ τῷ γεωγράφῳ τούτων μᾶλλον, ἢ ἐκείνων, ἐπι-
 μελητέον. Ὡς δ' αὐτως ἔχει καὶ περὶ τῆς ἱστορίας
 καὶ περὶ τῶν μαθημάτων· καὶ γὰρ τούτων τὸ χρή-
 σιμον ἢ μᾶλλον ληπτέον, καὶ τὸ πιστότερον.

Μάλιστα δὲ δοκεῖ, καθάπερ εἴρηται, γεωμετρίας
 τε καὶ ἀστρονομίας δεῖν, τῇ τοιαύτῃ ὑποθέσει. Καὶ
 δεῖ ὡς ἀληθῶς· σχήματα γὰρ, καὶ κλίματα, καὶ
 μεγέθη καὶ τὰ ἄλλα τὰ τούτοις οἰκεῖα, οὐχ οἷόν τε
 λαβεῖν καλῶς, ἄνευ τῆς τοιαύτης μεθόδου. Ἀλλ',
 ὥσπερ τὰ περὶ τὴν ἀναμίττησιν τῆς ὅλης γῆς, ἐν ἄλ-
 λοις δεικνύουσιν, ἐνταῦθα δὲ ὑποθέσθαι δεῖ, καὶ
 πιστεῦσαι τοῖς ἐκεῖ δειχθεῖσιν. Ὑποθέσθαι δὲ καὶ
 σφαιροειδῇ μὲν τὸν κόσμον, σφαιροειδῇ δὲ καὶ τὴν
 ἑαυταύτης τῆς γῆς· εἰ δὲ τούτων πρότερον, τὴν
 ἐπὶ τὸ μέσον τῶν σωμάτων φορᾶν. αὐτὸ μόνον ἐπὶ
 τῆς αἰσθήσεως ἢ τῶν κοινῶν ἐννοιῶν ἐγγύς ἐστιν. εἰ

ἄρα ἐπισημηγνόμενοι ἐν κεφαλαίῳ μικρά, οἷον ὅτι γῆ σφαιροειδής, ἐκ μὲν τῆς ἐπὶ τὸ μέσον φορᾶ πόρρωθεν ὑπόμνησις· καὶ τὸ, ἕκαστον σῶμα ἐπὶ τὸ αὐτοῦ ἄρτημα νεύειν, ἐκ δὲ τῶν κατὰ πεγᾶλη καὶ τῶν οὐρανὸν φαινομένων, ἐγγύθεν· καὶ γὰρ ἡ αἰσθῆσις ἐπιμαρτυρεῖν δύναται, καὶ ἡ κοινὴ ἔννοια. Φανερώς γὰρ ἐπιπροσθεῖ τοῖς πλείουσιν ἡ κυρτότης τῆς θαλάττης, ὥς τε μὴ προσβάλλειν τοῖς πόρρωθεν φέρονται, τοῖς ἐπ' ἴσον ἐξηρμένοις τῇ ὄψει· ἐξαρθέντι γοῦν πλέον τῆς ὄψεως ἐφάνη, καίτοι πλέον ἀποσχόμενα αὐτῆς· ὁμοίως δὲ καὶ αὐτὴ μετεωρισθεῖσα εἶναι τὰ κεκρυμμένα πρότερον. Ὅπερ δηλοῖ καὶ ὁ ποιητής· τοιοῦτον γὰρ ἐστὶ καὶ τὸ·

Ὅξυ μάλᾳ προκίδων, μεγάλου ὑπὸ κύματος ἄρθαι
Καὶ τοῖς προσπλέονσι δὲ αἰεὶ καὶ μᾶλλον ἀπογινούται τὰ πρόσγαια μέρη, καὶ τὰ φανέντα ἐν αἰγαῖς ταπεινὰ ἐξαίρεται μᾶλλον. Τῶν δὲ οὐρανίων περιφορὰ ἐναργής ἐστὶ καὶ ἄλλως, καὶ ἐκ τῶν γνημονικῶν. ἐκ δὲ τούτων εὐθύς ὑποτείνει καὶ ἡ ἔννοια, ὅτι ἐρήϊωμένης ἐπ' ἄπειρον τῆς γῆς, οὐκ αὖ τοιαύτη περιφορὰ συνέβαινε. Καὶ τὰ περὶ τῶν κλιμάτων δὲ, ἐν τοῖς περὶ τῶν οἰκήσεων δέκνυνται.

Νυνὶ δὲ ἐξ ἐτοίμου δεῖ λαβεῖν ἔνια, καὶ ταῦτα ὅσα τῷ πολιτικῷ καὶ τῷ στρατηλάτῃ χρήσιμα. Οὐ γὰρ οὕτω δεῖ ἀγνοεῖν τὰ περὶ τὸν οὐρανὸν, καὶ τὰ θεῶν τῆς γῆς, ὥς τ' ἐπειδὴν γένηται κατὰ τόπον καθ' οὓς ἐξήλλακται τινὰ τῶν φαινομένων τοῖς πολλοῖς ἐν τῷ οὐρανῷ, ταράσσεσθαι καὶ τοιαῦτα λέγει Ὀφείλοι, οὐ γὰρ τ' εἶμεν ὑψηλός, οὐδ' ὀπηρῶς.

ἦν ἡ ἥλιος φασίμβροτος εἶς ὑπὸ γαῖαν,
ἦν ἡ ἀντιῖται. —

ὡς ἀκριβοῦν ὥς τε τὰς πανταχοῦ συνανα-
καὶ συγκαταδύσεις, καὶ συμμεσουρανήσεις,
ατα πόλων, καὶ τὰ κατὰ κορυφὴν σημεία,
ἵλλα τοιαῦτα κατὰ τὰ μεταπτώσεις τῶν ὀρι-
α, καὶ τῶν ἀρκτικῶν διαφέροντα ἀπαντᾷ,
ὅς τὴν ὅψιν, τὰ δὲ καὶ τῇ φύσει γνωρίζειν
Ἄλλα τὰ μὲν μηδ' ὅλως φροντίζειν, πλήν
ιλοσόφου χάριν· τοῖς δὲ πιστεῦεν κἄν μὴ
διατί· καὶ γὰρ τοῦτο τοῦ φιλοσοφοῦντος
δὲ πολιτικῶ σχολῆς οὐ τοσαύτης μέτεστιν,
Οὐ μὴν οὐδ' οὕτως ὑπάρχειν ἀπλοῦν δεῖ
χάνοντα τῇ γραφῇ ταύτῃ, καὶ ἀργόν, ὥς
ραῖραν ἰδεῖν, μηδὲ κύκλους ἐν αὐτῇ, τοὺς
ιλλήλους, τοὺς δ' ὀρθίους πρὸς τοὺτους,
ἱξοὺς· μηδὲ τροπικῶν τε, καὶ ἰσημερινῶν,
κοῦ θέσιν, δι' οὗ φερόμενος ὁ ἥλιος τρέ-
διαφορὰς διδάσκει κλιμάτων τε καὶ ἀνέ-
ῖα γὰρ καὶ τὰ περὶ τοὺς ὑμίζοντας, καὶ
ικοὺς, καὶ ὅσα ἄλλα κατὰ τὴν πρώτην ἀγω-
αὶς τὰ μαθήματα παραδίδονται, κατα-
ἄλλως, πῶς δύναται παρακολουθεῖν τοῖς
ἑνταῦθα, ὅ, τε μὴδ' εὐθείαν γραμμὴν,
ἦ, μὴ δὲ κύκλον εἰδῶς, μηδὲ σφαιρικὴν
ν, ἢ ἐπίπεδον, μηδ' ἐν τῷ οὐρανῷ, μηδὲ
τῇ μεγάλῃ ἀρκτου ἀστέρας καταμαθὼν,
τι τῶν τοιούτων μηδὲν, ἢ οὐκ ἔν δίοιτο
καταίας ταύτης, ἢ οὐχὶ νῦν, ἀλλ' ἐκείνους

ἐντυχὸν πρότερον, ὧν χωρὶς οὐκ ἂν εἴη γεωγραφία οἰκεῖος.

Ἀπλῶς δὲ, κοινὸν εἶναι τὸ σύγγραμμα τοῦτο διὰ καὶ πολιτικόν, καὶ δημωφελές ὁμοίως, ὥσπερ καὶ τὴν τῆς ἱστορίας γραφὴν. Καὶ κεῖ δὲ πολιτικὸν λέγομεν οὐχὶ τὸν παντάπασιν ἀπαιδευτον, ἀλλὰ τὸν μετασχόντα τῆς τε ἐγκυκλίου, καὶ συνήθους ἀγωγῇ τοῖς ἐλευθέροις, καὶ τοῖς φιλοσοφοῦσιν· οὐδὲ γὰρ ἂν οὔτε ψέγειν δύναίτο καλῶς, οὔτ' ἐπαινεῖν, οὐδὲ κρίνειν ὅσα μνήμης ἄξια τῶν γεγονότων, ὅτῃ μὲν δὲ ἐμέλησεν ἀρετῆς, καὶ φρονήσεως, καὶ τῶν εἰς ταῦτα λόγων. Οὕτως δὲ καὶ οἱ τοὺς λιμένας καὶ τοὺς περὶ ἡλούς καλουμένους πραγματευθέντες, ἀτελῇ τῇ ἐπίσκεψιν ποιοῦνται, μὴ προστιθέντες ὅσα ἐκ τῶν μαθημάτων, καὶ ἐκ τῶν οὐρανίων, συνάπτειν προσήκε. Διόπερ ἡμεῖς πεποιηκότες ὑπομνήματα ἱστορικὰ χρήσιμα, ὥς ὑπολαμβάνομεν, εἰς τὴν ἡθικὴν καὶ πολιτικὴν φιλοσοφίαν, ἔγνωμεν προσθεῖναι καὶ τήνδε τὴν σύνταξιν· ὁμοειδὴς γὰρ καὶ αὐτῇ, καὶ πρὸς τοὺς αὐτοὺς ἄνδρας, καὶ μάλιστα τοὺς ἐν ταῖς ὑπεροχαῖς. Ἐτι δὲ τὸν αὐτὸν τρόπον ὅνπερ ἐκεῖ τὰ περὶ τοὺς ἐπιφανεῖς ἄνδρας καὶ βίους τυγχάνει μνήμης τὰ δὲ μικρὰ καὶ ἄδοξα παραλείπεται, κἀνταῦθα δὲ τὰ μικρὰ καὶ τὰ ἀφανῆ παραπύμπειν, ἐν δὲ τοῖς ἐνδόξοις, καὶ μεγάλοις, καὶ ἐν οἷς τὸ πραγματικόν καὶ μνημόνευτον, καὶ ἡδὺ, διατρέβειν. Καθότι γε καὶ ἐν τοῖς κολοσσικοῖς ἔργοις, οὐ τὸ καθ' ἕνα στον ἀκριβὲς ζητοῦμεν, ἀλλὰ τοῖς καθόλου προσέχουσιν μᾶλλον, ἢ εἴη καλῶς τὸ ὅλον· οὕτως καὶ ἐν τῇ

καὶ δεῖ τὴν κρίσιν. κολοσσουργία γὰρ τῆς
καὶ μεγάλη φράζουσα πῶς ἔχει, καὶ τὰ
ἔτι κινεῖν δύναται, ὅ, τι καὶ τῶν μι-
λιειδήμονα καὶ τὸν πραγματικόν. Ὅτι
υδαῖον τὸ προκείμενον ἔργον, καὶ φιλο-
ιον, ταῦτα εἰρήσθω.

ἰ πολλῶν προειπόντων ἐπιχειροῦμεν καὶ
περὶ τῶν αὐτῶν, οὕτω μεμπτέοι, ἂν μὴ
ν τρόπον διαλεγχθῶμεν ἐκείνοις ἅπαντα
τολαμβάνομεν ὃ ἄλλων ἄλλο τὶ κατοφ-
πολὺ μέρος ἔτι τοῦ ἔργου λείπεσθαι·
καὶ μικρόν προσλαβεῖν δυνηθῶμεν, ἵκα-
σθαι πρόφασιν τῆς ἐπιχειρήσεως. Καὶ
τι τοῖς νῦν ἢ τῶν Ῥωμαίων ἐπικράτεια,
θναίων, τῆς τοιαύτης ἐμπειρίας προσ-
θάπερ τοῖς μετὰ τὴν Ἀλεξάνδρου στρα-
σιν Ἑρατοσθένης. ὁ μὲν γὰρ τῆς Ἀσίας
ἔλυσεν ἡμῖν, καὶ τῶν βορείων τῆς Εὐ-
α μέχρι τοῦ Ἰστροῦ· οἱ δὲ Ῥωμαῖοι τὰ
Εὐρώπης ἅπαντα μέχρις Ἀλβιος ποτα-
ν Γερμανίαν δίχα διαιροῦντος, τὰ τε
τροῦ, τὰ μέχρι Τύρα ποταμοῦ· τὰ δὲ
Μαιωτῶν, καὶ τῆς εἰς Κόλχους τελευ-
λας, Μιθριδάτης ὁ ἐπικληθεὶς Εὐπάτωρ
μα, καὶ οἱ ἐκείνου στρατηγοί· οἱ δὲ
τὴν περὶ τὴν Τρανίαν, καὶ τὴν Βακτρι-
νὺς ὑπὲρ τούτων δὲ Σκύθας, γνωριμω-
ποίησαν, ἥτιον γνωριζομένους ὑπὸ τῶν
εἰς ἔχοιμεν ἂν τι λέγειν πλείον τῶν προ-

ἡμῶν. Ὅρᾳν δὲ ἔστι τοῦτο μάλιστα ἐν τοῖς λόγοις τοῖς πρὸς τοὺς πρὸ ἡμῶν· ἦτιον μὲν ἐκ τῶν πάλαι, μᾶλλον δὲ τοὺς μετ' Ἐρατοσθένη, καὶ αὐτὸν ἐκείνον· οὓς εἰκὸς ὅσῳ περ πολυμαθέστεροι τῶν πολλῶν γηγόνασι, τοσοῦτω· δυσελεγκτοτέρους εἶναι τοῖς ὕστερον, ἢν τι πλημμελῶς λέγωσιν. Ἐξ δ' ἀναγκασθισόμεθα πον τοῖς αὐτοῖς ἀντιλέγειν, οἷς μάλιστα ἀπακολουθοῦμεν κατ' ἄλλα, δεῖ συγγνώμην ἔχειν. οὐ γὰρ πρόκειται πρὸς ἅπαντας ἀντιλέγειν, ἀλλὰ τοὺς μὲν πολλοὺς ἔστιν, οἷς μὴδὲ ἀκολουθεῖν ἄξιον· ἐκείνους δὲ διαίτην, οὐκ ἐν τοῖς πλείστοις κατορθωκτάς ἔσμεν· ἐπεὶ οὐδὲ πρὸς ἅπαντας φιλοσοφεῖν ἄξιον· πρὸς Ἐρατοσθένη δὲ καὶ Ποσειδώνιον, καὶ Ἰππαρχον, καὶ Πολύβιον, καὶ ἄλλους τοιοῦτους καλόν.

Πρότερον δ' ἐπισκεπτέον Ἐρατοσθένη, παρατιθέμενος ἅμα καὶ τὴν Ἰππαρχου πρὸς αὐτὸν ἀντιλογία. Ἔστι δ' ὁ Ἐρατοσθένης οὐχ οὕτως εὐκατατρόχαστος, ὥστε μὴδ' Ἀθήνας αὐτὸν ἰδεῖν φάσκειν, ὅπερ Πολέμων ἐπιχειρεῖ δεικνύναι· οὐτ' ἐπὶ τοσοῦτον πιστὸς, ἐφ' ὅσον παραδεξαντό τινες, καὶ περ πλείστοις ἐντυχῶν, ὥς εἴρηκεν αὐτὸς, ἀγαθοῖς ἀνδράσιν. Ἐγένοντο γάρ, φησὶν ὁ Ἐρατοσθένης, ὥς οὐδὲ ποτε κατὰ τοῦτον τὸν καιρὸν ὑφ' ἑνα περίβολον καὶ μίαν πόλιν, οἱ κατ' Ἀρίστωνα καὶ Ἀρκεσίλαον ἀνθήσαντες φιλόσοφοι. Οὐχ ἱκανὸν δ' οἶμαι τοῦτο, ἀλλὰ τὸ κρίνειν καλῶς, οἷς μᾶλλον προσιένον. ὁ δὲ, Ἀρκεσίλαον καὶ Ἀρίστωνα τῶν καθ' ἑαυτὸν ἀνθησάντων κορυφαίους τίθησιν· Ἀπελλῆς τε αὐτῶν πολὺς ἐστι καὶ Βίων, ὃν φησι πρῶτον ἀν-

θινὰ περιβαλεῖν φιλοσοφίαν. ἀλλ' ὅμως πολλάκις
αὐτὴν ἂν ἐπ' αὐτὸ τοῦτο,

Οἷην ἐκ ῥακίων ὁ Βίον;

Ἐν αὐταῖς γὰρ ταῖς ἀποφάσεσι ταύταις, ἰκανῶς
ἐκθέτειαν ἐμφαίνει τῆς ἑαυτοῦ γνώμης· ὅς τοῦ Ζη-
νῶντος τοῦ Κιτιέως γνώριμος γενόμενος Ἀθήνησι, τῶν
ἐν ἐκείνῳ διαδιξαμένων οὐδενὸς μέμνηται· τοὺς δ'
καίνοι διενεχθέντας, καὶ ὧν διαδοχὴ οὐδεμία σώζε-
ται, τοὺτους ἀνθῆσαι φησὶ κατὰ τὸν καιρὸν ἐκεί-
νον.

Ἀλλοὶ δὲ καὶ ἡ κατὰ τὸν ἀγῶν ἑκδοθεῖσα
ἐκ αὐτοῦ πραγματεία, καὶ μάλιστα, καὶ ἡ αἰετὶς
ἐκείνη, τὴν ἀγῶν αὐτοῦ· δίδει μίαν τὴν τοῦ τι-
μοκρίτου φιλοσοφίαν, καὶ τοῦ μὴ θαρσύνοντος
ἐκείνου ἑαυτοῦ εἰς τὴν ἐκείνου ταύτην, ἀλλὰ
ἐνὸς μέχρι τοῦ δουλεῖν προύοντος· ἡ καὶ περὶ ἀ-
νδρῶν καὶ τῶν ἀλλῶν ἄνδρῶν ἐκείνου πε-
ριπαρτίου, πρὸς ἀνδραγαθίαν, ἡ καὶ παιδείαν. ἐπὶ
ταῖς δὲ ταῖς καὶ ἐν ταῖς ἀλλοῖς ἐστὶ ταύτης. ἀλλὰ
ἐκείνη ἀποδοῦναι. Πρὸς δὲ τὰ ἐν ἐκείνῳ ταύτην, ὅσα
ἐκείνῳ ἐκείνου τὴν γὰρ ἐκείνου· καὶ πρὸς
ἐκείνου ἀποδοῦναι ἐκείνου τὴν γὰρ ἐκείνου.

Ἐκείνου γὰρ ἐκείνου πᾶσι στοχάζεσθαι φησὶ
ἐκείνου τὴν γὰρ ἐκείνου τὴν γὰρ ἐκείνου, οἱ παιδαῖοι,
ἐκείνου καὶ ἀνδρες. ἐκείνου τὴν γὰρ ἐκείνου, εἰς
ἐκείνου εἰς τὸν βίον ἐκείνου γὰρ γίνεσθαι, καὶ διδόνον-
τος, καὶ ἐκείνου καὶ ἐκείνου, καὶ ἡ ἐκείνου. Οἱ
ἐκείνου, καὶ μέντοι ἐκείνου ἐκείνου εἰς τὸν
ἐκείνου καὶ ἐκείνου καὶ ἐκείνου εἰς τὸν ἑκείνου
ἐκείνου καὶ ἐκείνου ἐκείνου ἐκείνου, εἰς

ἡμῶν. Ὅρᾱν δὲ ἔστι τοῦτο μάλιστα ἐν τοῖς λόγοις τοῖς πρὸς τοὺς πρὸ ἡμῶν· ἥτιον μὲν ἐκ τῶν πάλαι μᾶλλον δὲ τοὺς μετ' Ἐρατοσθένη, καὶ αὐτὸν ἐκείνον οὕς εἰκὸς ὅσων περ πολυμαθέστεροι τῶν πολλῶν γινώσκειν, τοσοῦτω· δυσελεγκτοτέρους εἶναι τοῖς ὕστερον, ἢ τι πλημμελῶς λέγωσιν. Ἐξ δ' ἀναγκασθῆναι σόμεθα πρὸς τοῖς αὐτοῖς ἀντιλέγειν, οἷς μάλιστα ἐπακολουθεῖμεν κατ' ἄλλα, δεῖ συγγνώμην ἔχειν. οἱ γὰρ πρόκειται πρὸς ἅπαντας ἀντιλέγειν, ἅλλὰ τοὺς μὲν πολλοὺς ἔστιν, οἷς μὴδὲ ἀκολουθεῖν ἄξιον· ἐκείνους δὲ διαιτῆν, οὕς ἐν τοῖς πλείστοις κατορθωμάτων ἴσμεν· ἐπεὶ οὐδὲ πρὸς ἅπαντας φιλοσοφεῖν ἄξιον· πρὸς Ἐρατοσθένη δὲ καὶ Ποσειδώνιον, καὶ Ἰππάρχον, καὶ Πολύβιον, καὶ ἄλλους τοιοῦτους καλόν.

Πρότερον δ' ἐπισκεπτέον Ἐρατοσθένη, παρὰ τὴν θέντας αἶμα καὶ τὴν Ἰππάρχον πρὸς αὐτὸν ἀντιλογίαν. Ἔστι δ' ὁ Ἐρατοσθένης οὐχ οὕτως εὐκατατρόχαστος, ὥστε μὴδ' Ἀθήνας αὐτὸν ἰδεῖν φάσκουσιν· ὅπερ Πολέμων ἐπιχειρεῖ δεικνύναι· οὐτ' ἐπὶ τοσοῦτον πιστός, ἐφ' ὅσων παραδείξαντό τινες, καὶ περ πλείστοις ἐντυχῶν, ὥς εἴρηκεν αὐτός, ἀγαθοῖς ἀνδράσι. Ἐγένοντο γὰρ, φησὶν ὁ Ἐρατοσθένης, ὧς οὐδὲ ποτε κατὰ τοῦτον τὸν καιρὸν ὑφ' ἑνα περίβολον καὶ μίαν πόλιν, οἱ κατ' Ἀρίστωνα καὶ Ἀρκεσίλαον ἀνθήσαντες φιλόσοφοι. Οὐχ ἱκανὸν δ' οἶμα τοῦτο, ἀλλὰ τὸ κρίνειν καλῶς, οἷς μᾶλλον προσείπον. ὁ δὲ, Ἀρκεσίλαον καὶ Ἀρίστωνα τῶν καθ' ἑαυτὸν ἀνθησάντων κορυφαίους τίθησιν· Ἀπελλήκει αὐτῶν πολὺς ἔστι καὶ Βίων, ὃν φησὶ περὶ τὸν αὐτὸν καιρὸν ἔσθαι.

ἐπὶ περιβαλεῖν φιλοσοφίαν. ἀλλ' ὅμως πολλάκις
ἰπὺν αὖν ἐπ' αὐτό τοῦτο,

Οἶπν' ἐκ φακίων ὁ Βίων;

Ἐν αὐταῖς γὰρ ταῖς ἀποφάσεσι ταύταις, ἱκανὴν
ἀσθένειαν ἐμφαίνει τῆς ἑαυτοῦ γνώμης· ὅς τοῦ Ζή-
τατος τοῦ Κριτίως γνώριμος γενόμενος Ἀθήνησι, τῶν
μὲν ἐκείνων διαδεξαμένων οὐδενὸς μέμνηται· τοὺς δ'
ἐκείνῳ διενεχθέντας, καὶ ὧν διαδοχὴ οὐδεμία σώζε-
ται, τούτους ἀνθῆσαι φησὶ κατὰ τὸν καιρὸν ἐκεί-
νον. Ἀηλοῦ δὲ καὶ ἡ περὶ τῶν ἀγαθῶν ἐκδοθεῖσα
ὑπ' αὐτοῦ πραγματεία, καὶ μελέται, καὶ εἴτι ἄλλο
τοιούτο, τὴν ἀγωγὴν αὐτοῦ· διότι μέσος ἦν τοῦ τε
βουλομένου φιλοσοφεῖν, καὶ τοῦ μὴ θαρρύνοντος
ἐγχυρίζειν ἑαυτὸν εἰς τὴν ὑπόθεσιν ταύτην, ἀλλὰ
μόνον μέχρι τοῦ δοκεῖν προϊόντος· ἢ καὶ παρὰ βί-
σιν τινα ταύτην ἀπὸ τῶν ἄλλων τῶν ἐγκυκλίων πε-
πορισμένου, πρὸς διαγωγὴν, ἢ καὶ παιδείαν. τρό-
πον δὲ τινα καὶ ἐν τοῖς ἄλλοις ἔστι τοιούτος. ἀλλὰ
ἐπεὶ ἐάσω. Πρὸς δὲ τὰ νῦν ἐπιχειρητέον, ὅσα
δύναιτ' αὖν ἐπανορθοῦν τὴν γεωγραφίαν· καὶ πρῶ-
τον ὅπερ ἀριτίως ὑπερεθέμεθα.

Ποιητὴν γὰρ ἔφη πάντα στοχάζεσθαι ψυχαγω-
γίας, οὐ διδασκαλίας· τοῦναντίον δ' οἱ παλαιοί,
φιλοσοφίαν τινα λέγουσι πρῶτην τὴν ποιητικὴν, εἰς-
άγουσαν εἰς τὸν βίον ἡμῶς ἐκ νέων, καὶ διδάσκου-
σαν ἡθῆ, καὶ πάθη καὶ πράξεις, μετ' ἡδονῆς. Οἱ
δ' ἡμεῖς, καὶ μόνον ποιητὴν ἔφασαν εἶναι τὸν
εὐφρόν· διὰ τοῦτο καὶ τοὺς παῖδας αἱ τῶν Ἑλλήνων
πόλεις πρῶτιστα διὰ τῆς ποιητικῆς παιδεύουσιν, ὅ

ἡμῶν. Ὅρα ὃν δὲ ἔστι τοῦτο μάλιστα ἐν τοῖς λόγοις τοῖς πρὸς τοὺς πρὸ ἡμῶν· ἦτιον μὲν ἐκ τῶν πάλαι μᾶλλον δὲ τοὺς μετ' Ἐρατοσθένη, καὶ αὐτὸν ἐκείνον οὕς εἰκὸς ὅσῳ περ πολυμαθέστεροι τῶν πολλῶν γήγνασι, τοσοῦτω δυσελεγκτοτέρους εἶναι τοῖς ὕστερον, ἢν τι πλημμελῶς λέγωσιν. Ἐξ δ' ἀναγκασθῆναι σόμεθα πρὸς τοῖς αὐτοῖς ἀντιλέγειν, οἷς μάλιστα ἀπακολουθεῖμεν κατ' ἄλλα, δεῖ συγγνώμην ἔχειν. οἱ γὰρ πρόκειται πρὸς ἅπαντας ἀντιλέγειν, ἀλλὰ τοῦ μὲν πολλοὺς ἔχον, οἷς μὴδὲ ἀκολουθεῖν ἄξιον· ἐκείνους δὲ διαίτην, οὕς ἐν τοῖς πλείστοις κατορθώματα ἴσμεν· ἐπεὶ οὐδὲ πρὸς ἅπαντας φιλοσοφεῖν ἄξιον· πρὸς Ἐρατοσθένη δὲ καὶ Ποσειδώνιον, καὶ Ἰππαρχον, καὶ Πολύβιον, καὶ ἄλλους τοιοῦτους καλῶς.

Πρώτηρον δ' ἐπισκεπτέον Ἐρατοσθένη, παλαιότερον ἅμα καὶ τὴν Ἰππαρχου πρὸς αὐτὸν ἀντιλογία. Ἔστι δ' ὁ Ἐρατοσθένης οὐχ οὕτως εὐκατατρόχαστος, ὥστε μὴδ' Ἀθήνας αὐτὸν ἰδεῖν φέρεται, ὅπερ Πολέμων ἐπιχειρεῖ δεικνύναι· οὐτ' ἐπὶ τοσοῦτον πιστός, ἐφ' ὅσον παραδείξαντό τινες, καὶ πρὸς πλείστοις ἐντυχὼν, ὥς εἴρηκεν αὐτός, ἀγαθοῖς ἀνδράσι. Ἐγένοντο γὰρ, φησὶν ὁ Ἐρατοσθένης, ὧς οὐδέποτε κατὰ τοῦτον τὸν καιρὸν ὑφ' ἑνα περιβολὸν καὶ μίαν πόλιν, οἱ καὶ Ἀρίστωα καὶ Ἀρκεσίλαον ἀνθήσαντες φιλόσοφοι. Οὐχ ἱκανὸν δ' οἶμαι τοῦτο, ἀλλὰ τὸ κρίνειν καλῶς, οἷς μᾶλλον προσετίον. ὁ δὲ, Ἀρκεσίλαον καὶ Ἀρίστωα τῶν καθ' ἑαυτὸν ἀνθησάντων κορυφαίους τίθησιν· Ἀπελλήκει αὐτῶν πολλὸς ἔστι καὶ Βίων, ὃν φησὶ πρῶτον αὐ-

περιβαλεῖν φιλοσοφίαν. ἀλλ' ὅμως πολλὰκις
ἦν ἐπ' αὐτό τοῦτο,

ἦν ἐκ φακίων ὁ Βίων·

ἰταῖς γὰρ ταῖς ἀποφάσεσι ταύταις, ἱκανήν
σαν ἐμφαίνει τῆς ἑαυτοῦ γνώμης· ὅς τοῦ Ζή-
του Κιτιέως γνώριμος γενόμενος Ἀθήνησι, τῶν
ἔσον διαδεξαμένων οὐδενὸς μέμνηται· τοὺς δ'
διεναχθέντας, καὶ ὧν διαδοχὴ οὐδεμία σώζε-
ούτους ἀνθῆσαι φησὶ κατὰ τὸν καιρὸν ἐκεί-
νη. Ἀλλοὶ δὲ καὶ ἡ περὶ τῶν ἀγαθῶν ἐκδοθεῖσα
τοῦ πραγματεία, καὶ μελίται, καὶ ἔτι ἄλλοι
οἱ, τὴν ἀγωγὴν αὐτοῦ· διότι μίσος ἦν τοῦ τε
ἑαυτοῦ φιλοσοφεῖν, καὶ τοῦ μὴ θάρσυνοντος
ζεῖν ἑαυτὸν εἰς τὴν ὑπόθεσιν ταύτην, ἀλλὰ
μέχρι τοῦ δοκεῖν προϋόντος· ἢ καὶ παρὰ βί-
αν ταύτην ἀπὸ τῶν ἄλλων τῶν ἐγκυκλίων πε-
ριένου, πρὸς διαγωγὴν, ἣ καὶ παιδείαν. τρέ-
φεται καὶ ἐν τοῖς ἄλλοις ἔστι τοιοῦτος. ἀλλὰ
ἐλάσθω. Πρὸς δὲ τὰ νῦν ἐπυχειητίον, ὅσα
ἦν ἐπανορθοῦν τὴν γεωγραφίαν· καὶ πρῶ-
τον ἀφ' ὧν ὑπερεθέμεθα.

ποιητὴν γὰρ ἔφη πάντα στοχάζεσθαι ψυχαγω-
γῇ διδασκαλίας· τὸνναντίον δ' οἱ παλαιοί,
ἐκείνην τινὰ λέγουσι πρώτην τὴν ποιητικὴν, εἰς
αὐτὴν εἰς τὸν βίον ἡμῶν ἐκ νέων, καὶ διδάσκου-
σθαι, καὶ πάθη καὶ πράξεις, μεθ' ἡδονῆς. Οἱ
ἴεροί, καὶ μόνον ποιητὴν ἔφασαν εἶναι τὸν
διὰ τοῦτο καὶ τοὺς παῖδας αἱ τῶν Ἑλλήνων
πρώτιστα διὰ τῆς ποιητικῆς παιδεύουσαν, οὐ

ψυχαγωγίας χάριν δῆπουθεν ψιλῆς, ἀλλὰ σωφρονισμοῦ. ὅπου γὰρ καὶ οἱ μουσικοὶ ψάλλειν, καὶ ὀρχίζεσθαι, καὶ λυρρίζειν διδάσκοντες, μεταποιοῦνται ἀρετῆς ταύτης· παιδευτικοὶ γὰρ εἶναι φασί, καὶ ἐπανορθωτικοὶ τῶν ἡθῶν. Ταῦτα δ' οὐ μόνον περὶ τῶν Πυθαγορείων ἀκούειν ἐστὶ λεγόντων, ἀλλὰ καὶ Ἀριστοτέλεος οὕτως ἀποφαίνεται. καὶ Ὅμηρος τοὺς ἀοιδοὺς σωφρονιστὰς εἶρηκε· καθάπερ τὸν Κλυταιμνήστρας φύλακα,

— ὧ πόλλ' ἐπέτελλεν

Ἀτρεΐδης Τροίηνδε κίων εἵρυσθαι ἄκοιτιν.

Τὸν τε Αἰγίσθον οὐ πρότερον αὐτῆς περιγενέσθαι πρὶν ἢ

Τὸν μὲν ἀοιδὸν ἄγων ἐς νῆσον ἐρήμην

Κάλλιπε

Τὴν δ' ἐθέλων ἐθέλουσαν ἀνήγαγεν ὄνδε δόμοις. Χωρὶς δὲ τούτων ὁ Ἐρατοσθένης ἐαυτῷ μάχεται Μικρὸν γὰρ πρὸ τῆς λεχθείσης ἀποφάσεως, ἀρχόμενος τοῦ περὶ τῆς γεωγραφίας λόγου, φησὶν ἅπαν καταρχὰς φιλοτίμως ἔχειν, εἰς τὸ μέσον φέρειν ὑπὲρ τῶν τοιούτων ἱστορίαν. Ὅμηρον γοῦν ὑπὲρ τῶν Αἰθιοπῶν ὅσα ἐπύθετο καταχωρίσαι εἰς ποιήσιν, καὶ περὶ τῶν κατ' Αἴγυπτον, καὶ Λιβύην τὰ δὲ δὴ κατὰ τὴν Ἑλλάδα, καὶ τοὺς σύγγενους ποταμούς, καὶ λίαν περιέρχως ἐξηγηροχέειν, πολυτρεπῶς μὲν τὴν Θέσβην λέγοντα, Ἀλκάρτον δὲ ποιήσαντα ἰσχυρώσαντα δὲ Ἀνθηδύναν, Αἰλαινὰ δὲ πηγῆς Κρηφισσοῖο· καὶ οὐδεμίαν προσθήκην κενῶς ἀπαιτεῖται. Πρότερον οὖν ὁ ποιῶν ταῦτα ψυχαγωγῶς

ἴοικεν ἢ διδασκοντι; διδάσκοντι, νῆ Δία. Ἀλλὰ
 ταῦτα μὲν οὕτως εἶρηκε. Τὰ δ' ἔξω τῆς αἰσθήσεως,
 καὶ οὗτος, καὶ οἱ ἄλλοι τερατολογίας μυθικῆς πε-
 πληρώκασιν. Οὐκοῦν ἐχρῆν οὕτως εἰπεῖν, ὅτι ποιη-
 τῆς πᾶς τὰ μὲν ψυχαγωγίας χάριν μόνον ἐκφέρει,
 τὰ δὲ διδασκαλίας; ὅδ' ἐπήνεγκεν ὅτι ψυχαγωγίας
 μόνον, διδασκαλίας δ' οὐ. Καὶ προσεξεργάζεται γε,
 πυνθανόμενος τί συμβάλλεται πρὸς ἀρετὴν ποιητοῦ,
 πολλῶν ὑπάρχει τόπων ἔμπειρον, ἢ στρατηγίας, ἢ
 γυμνασίας, ἢ ῥητορικῆς, ἢ οἷα δὴ περιποιεῖν αὐτῷ
 τινὲς ἐβουλήθησαν; Τὸ μὲν οὖν ἅπαντα ζητεῖν πε-
 πιποιεῖν αὐτῷ, πρὸς ἐκπίπτοντος ἂν τις θεῇ τῇ φι-
 λοτιμίᾳ· ὥς ἂν εἴ τις, φησὶν ὁ Ἰππάρχος, Ἀτι-
 κῆς Εὐρεσιώνης κατηγοροίη, καὶ ἃ μὴ δύναται φέ-
 ρειν μῆλα καὶ ὄχνας, οὕτως ἐκείνου πᾶν μάθημα,
 καὶ πᾶσαν τέχνην. τοῦτο μὲν δὴ ὀρθῶς ἂν λεγοίς,
 ὃ Ἐρατόσθενης· ἐκεῖνα δ' οὐκ ὀρθῶς· ἀφαιρούμε-
 νος αὐτὸν τὴν τοσαύτην πολυμάθειαν, καὶ τὴν ποιη-
 τικὴν, γραῶδὴ μυθολογίαν ἀποφαίνων, ἢ δέδοται
 πλάττειν, φησὶν, ὃ ἂν αὐτῇ φαίνεται ψυχαγωγίας
 οἰκείον. Ἄρα γὰρ οὐδὲ τοῖς ἀρχομένοις τῶν ποιη-
 τῶν οὐδὲν συμβάλλεται πρὸς ἀρετὴν; λέγω δὲ τὸ
 πολλῶν ὑπάρχει τόπων ἔμπειρον, ἢ στρατηγίας, ἢ
 γυμνασίας, ἢ ῥητορικῆς, ἅπερ ἢ ἀκρόασις, ὥς εἶδος,
 περιποιεῖ.

Ἀλλὰ μὲν ταῦτά γε πάντα ὁ ποιητὴς Ὀδυσσεὺς
 προσῆψεν, ὃν τῶν πάντων μάλιστα ἀρετὴ πᾶσι κο-
 σμῇ· οὗτος γὰρ αὐτῷ

ῥώπων ἴδεν ἄστεα καὶ νῆον ἔγχε

οὗτος τε, δ

Εἰδὼς παντοίους τε δόλους, καὶ μῆδεα πυκνά.
οὗτος δ' ὁ πολίπορθος αἰεὶ λεγόμενος, καὶ τὸ Ἴλιον
ἐλὼν

Βουλῇ καὶ μύθοισι, καὶ ἡπεροπηΐδι τέχνῃ.

Τούτου γ' ἐσπομένοιο, καὶ ἐκ πυρὸς αἰθομένοιο

ἄμφω νοστήσαμεν —

φῆσιν δ' Διομήδης. Καὶ μὴν ἐπὶ γε τῇ γεωργίᾳ σα-
μύνονται· καὶ γὰρ ἐν ἀμνητῷ,

Ἐν πολὴ δρέπανον μὲν ἐγὼν εὐκαμπὲς ἔχοιμι,

Καὶ δὲ σὺ τοῖον ἔχεις. —

καὶ ἐν ἀρότῳ,

Τῷ κέ μ' ἴδοις εἰ ἄλλα διηγεκέα προταμοίμην.

Καὶ οὐχ Ὅμηρος μὲν οὕτω φρονεῖ περὶ τούτων,
οὐχὶ δὲ πάντες οἱ πεπαιδευμένοι μάρτυρι χροῶνται
τῷ ποιητῇ, ὡς ὀρθῶς λέγοντι, περὶ τοῦ τὴν τοιαύτην
ἐμπειρίαν εἰς φρόνησιν συντείνειν μάλιστα,

Ἡ δὲ φηγορικὴ φρόνησις ἐστὶ δήπου περὶ λό-
γους· ἣν ἐπιδείκνυται παρ' ὅλην τὴν ποίησιν Ὀδυσ-
σεὺς, ἐν τῇ διαπείρᾳ, ἐν ταῖς λιταῖς, ἐν τῇ πρᾶ-
σβεΐᾳ, ἐν ἡ φησὶν·

Ἄλλ' ὅτε δὴ ῥ' ὅπα τε μεγάλην ἐκ στήθεος ἴει,

Καὶ ἔπειτα νιφάδεσσιν ἰοικότα χειμερίσιν,

Οὐκ ἂν ἔπειτ' Ὀδυσῆϊ γ' ἐρίσσεια βροτὸς ἄλλος.

Τίς ἂν οὖν ὑπολάβοι τὸν δυνάμενον ποιητὴν εἰς-
άγειν φηγορευόντας ἄλλους, καὶ στρατηγοῦντας, καὶ
τ' ἄλλα ἐπιδοικνυμένους τὰ τῆς ἀρετῆς ἔργα, αὐτὸν
εἶναι τῶν φλυάρων ἓνα, καὶ τῶν θαυματοποιῶν,
χορηγεῖν μόνον καὶ κολακεῖν τὸν ἀπροατὴν δυνά-

μενον, ὠφελεῖν δὲ μηδέν; Πότερον δ' οὐδ' ἀρετὴν ποιητοῦ λεγοίμεν ἢ ἡντινοῦν ἄλλην, ἢ τὴν μιμητικὴν τοῦ βίου διὰ λόγων; πῶς ἂν οὖν μιμοῖτο ἄπειρος ὢν τοῦ βίου, καὶ ἄφρων; Οὐ γὰρ οὕτω φαμέν τὴν τῶν ποιητῶν ἀρετὴν ὥς ἡ τεκτόνων, ἢ χαλκίων· ἀλλ' ἐκείνη μὲν οὐδενὸς ἔχεται καλοῦ, καὶ σιμινοῦ· ἡ δὲ ποιητοῦ συνεξέσκειται τῇ τοῦ ἀνθρώπου· καὶ οὐκ οἶόν τε ἀγαθὸν γενέσθαι ποιητὴν, μὴ πρότερον γενηθέντα ἄνδρα ἀγαθόν.

Τὸ δὲ δὴ καὶ τὴν ῥητορικὴν ἀφαιρεῖσθαι τὸν ποιητὴν, τελείως ἀφειδοῦντος ἡμῶν ἐστι. τί γὰρ οὐτῷ ῥητορικόν, ὥς φράσις; τί δ' οὕτω ποιητικόν; τίς δ' ἀμείνων Ὀμήρου φράσαι νῆ Δία; Ἀλλ' ἐτέραι φράσις ἢ ποιητικὴ, τῷ γε ἰδίῳ· καὶ ἐν αὐτῇ τῇ ποιητικῇ, ἢ τραγικῇ, καὶ ἢ κωμικῇ. καὶ ἐν τῇ πεζῇ, ἢ ἱστορικῇ, καὶ ἢ δικανικῇ. Ἄρα γὰρ οὐδ' ὁ λόγος σὺν γενικὸς, οὐ εἶδη ὁ ἕμμετρος καὶ ὁ πεζός; ἢ λόγος μὲν, ῥητορικὸς δὲ λόγος, οὐκ ἔστι γενικὸς, καὶ φράσις καὶ ἀρετὴ λόγου; Ὡς δ' εἶπεῖν, ὁ πεζὸς λόγος ὅγε κατέσκευασμένος, μίμημα τοῦ ποιητικοῦ ἐστι. πρῶτιστα γὰρ ἡ ποιητικὴ κατασκευὴ παρῆλθεν εἰς τὸ μέσον, καὶ εὐδοκίμησεν· εἶτα ἐκείνην μιμούμενοι, λύσαντες τὸ μέτρον, τ' ἄλλα δὲ φυλάξαντες τὰ ποιητικὰ, συνέγραψαν οἱ περὶ Κάδμον, καὶ Φερικύδην, καὶ Ἑκαταῖον· εἶτα οἱ ὕστερον, ἀφαιρούντες αἰεὶ τι τῶν τοιούτων, εἰς τὸ νῦν εἶδος κατήγαγον, ὥς ἂν ἀπὸ ὕψους τιτός· καθάπερ ἂν τις καὶ τὴν κωμωδίαν φαίη λαβεῖν τὴν σύστασιν ἐκ τῆς τραγωδίας, καὶ τοῦ κατ' αὐτὴν ὕψους καταβ-

βασθεῖσαν εἰς τὸ λογοειδὲς νυνὲ καλούμενον. Καὶ τὸ αἰδεῖν δὲ ἀντὶ τοῦ φράζειν τιθέμενον πρὸς τοῖς πάλαι, ταῦτὸ τοῦτο ἐκμαρτυρεῖ, διότι πηγὴ καὶ ἀρχὴ φράσεως κατεσκευασμένης καὶ ῥητορικῆς ὑπῆρξεν ἡ ποιητικὴ. Αὕτη γὰρ προσεχρήσατο τῷ μέλει κατὰ τὰς ἐπιδείξεις· τοῦτο δ' ἦν ἡ αἰδὴ λόγος μεμελισμένος· ἀφ' οὗ δὴ ῥαψωδίαν τ' ἔλεγον, καὶ τραγωδίαν, καὶ κωμωδίαν. Ὡστ' ἐπειδὴ τὸ φράζειν πρῶτιστα ἐπὶ τῆς ποιητικῆς ἐλέγετο φράσεως, αὕτη δὲ μετ' ᾧδης, τὸ αἰδεῖν αὐτοῖς τὸ αὐτὸ τῷ φράζειν ὑπῆρξε παρ' ἐκείνοις. καταχρησασμένων δ' αὐτῶν θαιεῖρ καὶ ἐπὶ τοῦ πεζοῦ λόγου, καὶ ἐπὶ θάτερον ἡ κατάχρησις διέβη. Καὶ αὐτὸ δὲ τὸ πεζὸν λεχθῆναι τὸν ἄνευ τοῦ μέτρου λόγον, ἐμφαίνει τὸν ἀπὸ ὕψους τινὸς καταβάντα καὶ ὀχλήματος εἰς τοῦδαφος.

Ἄλλ' οὐδὲ τὰ συνέγγυς μόνον, ὥσπερ Ἑρατοσθένης εἴρηκε, καὶ τὰ ἐν τοῖς Ἑλλήσιν, ἀλλὰ καὶ τῶν πόρρω πολλὰ λέγει καὶ δι' ἀκριβείας Ὅμηρος καὶ μᾶλλον γε τῶν ὑστερον μυθολογούντων· οὐπάντα ιερατευόμενος, ἀλλὰ καὶ πρὸς ἐπιστήμην ἀλληγοῶν, ἢ διασκευάζων, ἢ δημαγωγῶν, ἀλλὰ τε καὶ τὰ περὶ τὴν Ὀδυσσεὺς πλάνην· περὶ ἧς πολλὰ διμαρτάνει, τοὺς τ' ἐξηγητὰς φλυάρους ἀποφαίνει καὶ αὐτὸν τὸν ποιητὴν· περὶ ᾧ ἄξιον εἰπεῖν ἀλειδόνων.

Καὶ πρῶτον, οἱ τοὺς μύθους ἀνελέξαντο οἱ ποιηταὶ μόνον, ἀλλὰ καὶ αἱ πόλεις πολὺ πρῶτον, καὶ οἱ νομοθέται τοῦ χρησίμου χάριν, βλέπεις εἰς τὸ φυσικὸν πάθος τοῦ λογικοῦ ζῶον· q

ων γὰρ ὁ ἄνθρωπος· προοίμιον δὲ τούτου τὸ
 μῦθον· ἐντεῦθεν οὖν ἄρχεται τὰ παιδία ἀκροῦ-
 ῖ καὶ κοιτωνεῖν λόγων ἐπιπλεῖον. Αἴτιον δ' ὅτι
 ολογία τίς ἐστιν ὁ μῦθος, οὐ τὰ καθεστηκότα,
 ζων, ἀλλ' ἕτερα παρὰ ταῦτα· ἡδὺ δὲ τὸ καινόν,
 ὃ μὴ πρότερον ἔγνω τίς· τοῦτο δ' αὐτό ἐστι καὶ
 τοιοῦν φιλειδήμονα. Ὅταν δὲ προσῇ καὶ τὸ θαυ-
 ρόν, καὶ τὸ τερατῶδες, ἐπιτείνει τὴν ἡδονήν,
 ἐστὶ τοῦ μανθάνειν φίλτρον. Καταρχὰς μὲν
 ἀνάγκη τοιοῦτοις δελέασαι χρῆσθαι· προΐουσης
 ἥς ἡλικίας ἐπὶ τὴν τῶν ὄντων μάθησιν ἄγειν,
 τῆς διανοίας ἐρῶμένης, καὶ μηκέτι δεομένης
 κων. Καὶ ἰδιώτης δὲ πᾶς καὶ ἀπαιδευτος τρύ-
 τινά παῖς ἐστι; φιλομυθεῖ τε ὡσαύτως· ἐμοί-
 ε καὶ ὁ πεπαιδευμένος μετρίως· οὐδὲ γὰρ οὗτος
 εἰ τῷ λογισμῷ· πρόσσεστι δὲ καὶ τὸ ἐκ παιδός
 . Ἐπεὶ δ' οὐ μόνον ἡδὺ, ἀλλὰ καὶ φοβερόν,
 ερατῶδες, ἀμφοτέρων ἐστὶ χρεία τῶν εἰδῶν, πρὸς
 οὓς παῖδας, καὶ τοὺς ἐν ἡλικίᾳ. Τοῖς τε γὰρ
 ε προσφέρομεν τοὺς ἡδέεις μύθους εἰς προτρο-
 ε εἰς ἀποτροπὴν δὲ τοὺς φοβερούς. ἦτε γάρ
 ε μῦθος ἐστι, καὶ ἡ Γοργώ, καὶ ὁ Ἐφιάλτης,
 ἡ Μορμολίκη. Οἳ τε πολλοὶ τῶν τὰς πόλεις
 ὄντων εἰς μὲν προτροπὴν ἄγονται τοῖς ἡδέεσι τῶν
 ὄντων, ὅταν ἀκούωσι τῶν ποιητῶν ἀνδραγαθήματα
 ὡδῇ διηγουμένων· οἷον Ἡρακλέους ἄθλους, ἡ
 ἰως, ἡ τιμὰς παρὰ τῶν θεῶν νομομένας, ἡ νῆ
 δρῶσι γραφάς, ἡ ἔδανα, ἡ πλύσματα, τοιαύτης
 περιπέτειαν ὑποσημαίνοντα μυθώδη· εἰς ἀπο-

τροπήν δέ, ὅταν κολάσεις παρὰ θεῶν, καὶ φόβῳ καὶ ἀπειλᾷ ἢ διὰ λόγων, ἢ διὰ τύπων ἀνδρῶν τι προσδέχονται, ἢ καὶ πιστεύωσι περιπεσεῖν τι. Οὐ γὰρ ὅχλον τε γυναικῶν, καὶ παντός χυδαίου πόντου ἐπαγαγεῖν λόγῳ δυνατόν φιλοσόφῳ, καὶ προκαλέσασθαι πρὸς εὐσέβειαν, καὶ δσιότητα καὶ σπιν, ἀλλὰ δεῖ καὶ διὰ δεισιδαιμονίας· τοῦτο δ' ἄνευ μυθοποιίας, καὶ τερατείας. Κεραυνὸς γάρ, αἰγὶς, καὶ τρίαίνα, καὶ λαμπάδες, καὶ δράκοντες, καὶ θυροσόλγχα τῶν θεῶν ὅπλα μῦθοι, καὶ πύθιοι λόγια ἀρχαϊκῇ. ταῦτα δ' ἀπεδέξαντο οἱ τὰς λιτείας καταστησάμενοι μορμολύκας τινὰς πρὸς τὴν ἡγεσίαν. Τοιαύτης δὲ τῆς μυθοποιίας οὐ καὶ καταστρεφούσης εἰς τὸ κοινωνικόν, καὶ τὸ λιτικόν τοῦ βίου σχῆμα, καὶ τὴν τῶν ὄντων ἰστίαν, οἱ μὲν ἀρχαῖοι τὴν παιδικὴν ἄγωγὴν ἐφύλαξαν μέχρι τῶν τελείων ἡλικιῶν, καὶ διὰ ποιητικῆς ἱκανῶς σφρονίζεσθαι πᾶσαν ἡλικίαν ὑπέλαβον. Χρόνος δ' ὕστερον ἢ τῆς ἱστορίας γραφῆς, καὶ ἡ νῦν φιλοσοφία παρελήλυθεν εἰς μέσον. Αὕτη μὲν οὖν πὸς ὀλίγους, ἢ δὲ ποιητικῇ δημαγωγείᾳ, καὶ θεᾷ πληροῦν δυναμένη· ἢ δὲ δὴ τοῦ Ὀμήρου ὑπερβόλῳ. Καὶ οἱ πρῶτοι δὲ ἱστορικοὶ, καὶ φυσικοὶ μυθογράφοι.

Ἄτε δὲ πρὸς τὸ παιδευτικόν εἶδος ἀναφύοντες μύθους ὁ ποιητής, ἐφρόντισε πολὺ μέρος ληθοῦς· ἐν δ' ἐτίθει καὶ ψεῦδος· τὸ μὲν ἀπαθεύμενος, τῷ δὲ δημαγωγῶν, καὶ στρατηγῶν τὰ πλήρη. Ὡς δ' ὅτε τίς χρυσὸν περιχεύεται ἀργύρῳ ἄν

οὕτως ἐκείνος ταῖς ἀληθείαι περιπετείαις προσεπιτίθει μῦθον, ἡδύνων καὶ κοσμῶν τὴν φράσιν· πρὸς δὲ τὸ αὐτὸ τὸ τέλος τοῦ ἱστορικοῦ, καὶ τοῦ τὰ ὄντα λέγοντος, βλέπων. Οὕτω δὴ τὸν τε Ἰλιακὸν πόλεμον γεγονότα, παραλαβὼν, ἐκόσμησε ταῖς μυθοποιίαις, καὶ τὴν Ὀδυσσεύς πλάνην ὡσαύτως. Ἐκ μηδενὸς δὲ ἀληθοῦς ἀπάπτειν καινὴν τερατολογίαν, οὐχ Ὀμηρικὴν. προσπίπτει γάρ, ὥς εἰκός, ὥς πιθανώτερον, ἢ οὕτω τις ψεύδοιτο, εἰ καταμίσγοι τι καὶ αὐτῶν τῶν ἀληθινῶν· ὅπερ καὶ Πολύβιός φησι περὶ τῆς Ὀδυσσεύς πλάνης ἐπιχειρῶν· τοιοῦτο δ' ἐστὶ καὶ τὸ,

Ἴσκε ψεύδεα πολλὰ λέγων ἐτύμοισιν ὁμοῖα.

Οὔτε γὰρ πάντα, ἀλλὰ πολλὰ εἶπε, οὐδ' ἂν ἦν ἐτύμοισιν ὁμοῖα. Ἔλαβεν οὖν παρὰ τῆς ἱστορίας τὰς ἀρχάς. Καὶ γὰρ τὸν Αἰόλον δυναστεῦσαι φησι τῶν περὶ τὴν Αἰπάραν νήσων, καὶ τῶν περὶ τὴν Αἰτνὴν, καὶ Λεοντίνην Κύκλωπας, καὶ Λαιστρυγόνας ἀξέκτους τινάς· διὸ καὶ τὰ περὶ τὸν πορθμὸν ἀπροσπέλαστα εἶναι τοῖς τότε· καὶ τὴν Χάρυβδι, καὶ τὸ Σκύλλαιον ὑπὸ ληστῶν κατέχεσθαι· οὕτω δὲ καὶ τοὺς ἄλλους τῶν ὑπὸ Ὀμήρου λεγομένων ἐν ἄλλοις τόποις ἱστοροῦμεν· οὕτω δὲ καὶ τοὺς Κιμμερίους εἰδὼς οἰκοῦντας τὸν Κιμμερικὸν βόσπορον πρὸς Βορρῆαν, καὶ ξοφώδη, μετήγαγεν οἰκείως εἰς σκοτεινόν τινα τόπον τὸν καθ' ἑαυτὴν, χρήσιμον ὄντα πρὸς τὴν μυθοποιίαν τὴν ἐν τῇ πλάνῃ. Ὅτι δ' οἶδεν αὐτοὺς, οἱ χρονογράφοι δηλοῦσιν, ἢ μικρὸν πρὸ αὐτοῦ τὴν τῶν Κιμμερίων ἔφοδον, ἢ κατ' αὐτὸν ἀναγρῆφοντες. ὡσαύτως δὲ καὶ τοὺς Κόλχους εἰδὼς, καὶ τὸν

Ἰάσονος πλοῦν τὸν εἰς Αἴαν, καὶ τὰ περὶ Κίρκης καὶ Μηδείας μυθεύμενα, καὶ ἱστορούμενα περὶ τῆς φαρμακείας, καὶ τῆς ἄλλης ὁμοιοτροπίας, συγγενείας τὲ ἐπλάσε τῶν οὕτω διωκισμένων, τῆς μὲν ἐν τῷ μυθῷ τοῦ Πόντου, τῆς δ' ἐν τῇ Ἰταλίᾳ, καὶ ἑωκεανισμόν ἀμφοῖν. τάχα καὶ τοῦ Ἰάσονος μέχρι τῆς Ἰταλίας πλανηθέντος· δείκνυται γάρ τινα σημεῖα, καὶ περὶ τὰ Κεραύνια ὄρη, καὶ περὶ τὸν Ἀδρίαν, καὶ ἐν τῷ Ποσειδωνιάτῃ κόλπῳ, καὶ ταῖς πρὸ τῆς Τυρρηνίας νήσοις, τῆς τῶν Ἀργοναυτῶν πλάνης σημεῖα. Προσέειπον δέ τι, καὶ αἱ Κυάνειαι, ὥσπερ Συμπληγάδας καλοῦσι πέτρας τινεῖς, τραχὺν ποιοῦσαι τὸν διέκπλουν, τὸν διὰ τοῦ Βυζαντικοῦ στόματος· ὥς τε παρὰ μὲν τὴν Αἴαν ἢ Αἰαίη, παρὰ δὲ τὰς Συμπληγάδας αἱ Πλαγκταί· καὶ ὁ δὲ αὐτῶν πλοῦς τοῦ Ἰάσονος πιθανὸς ἐφάνη· παρὰ δὲ τὴν Σκύλλαν, καὶ τὴν Χάρυβδιν, ὁ διὰ τῶν σκοπέλων πλοῦς. Ἀπλῶς δ' οἱ τότε τὸ πέλαγος τὸ ποντικὸν ὥσπερ ἄλλον τινὰ ὠκεανὸν ὑπελάμβανον, καὶ τοὺς πλέοντας ἐκεῖσε ὁμοίως ἐκτοπίζεῖν ἐδόκουν, ὥσπερ τοὺς ἔξω στηλῶν ἐπιπολὺ προϊόντας· καὶ γὰρ μέγιστον τῶν καθ' ἡμῶς ἐνομίζετο, καὶ διὰ τοῦτο κατ' ἐξοχὴν ἰδίως πόντον προσηγόρευον, ὥς ποιητὴν τὸν Ὅμηρον. Ἴσως οὖν καὶ διὰ τοῦτο μετήνεγκε τὰ ἐκ τοῦ Πόντου πρὸς τὸν ὠκεανὸν ὥς εὐπαράδεκτα, διὰ τὴν κατέχουσαν δόξαν. Οἶμαι δὲ καὶ τῶν Σολύμων τὰ ἄκρα τοῦ Ταύρου τὰ περὶ τὴν Λυκίαν ἕως Ἰλισθίας κατασχόντων τὰ ὑψηλότετα, καὶ τὰς ἀπὸ τῆς *μυσημβρίας* ὑπερβολαῖς ἐπιφανεστάτας παρεχόντων

τὸς τοῦ Ταύρου, καὶ μάλιστα τοῖς περὶ τὸν
 , καθ' ὁμοιότητά τινα καὶ τούτους ἐξωκτα-
 αι· φησὶ γὰρ ἐπὶ τοῦ πλεοντος ἐν τῇ σχεδίᾳ·
 δ' ἐξ Αἰθιοπῶν ἀνιῶν κρείων Ἐνὸςίχθων
 ὄθεν ἐκ Σολύμων ὀρέων ἴδε. —

Ἰὲ καὶ τοὺς μονομμάτους Κύκλωπας ἐκ τῆς
 αἷς ἱστορίας μετενήνοχε· τοιοῦτους γὰρ τι-
 ς Ἀριμασπούς φασιν, οὓς ἐν τοῖς Ἀριμασπεῖ-
 σιν ἐνδεδωκεν Ἀριστίας ὁ Προκοννήσιος.

ἰ δὲ ταῦτα προῦποθέμενον σκοπεῖν, τί λέ-
 οῖ φήσαντες περὶ Σικελίαν ἢ Ἰταλίαν γενέ-
 ῃ Ὀδυσσεῖ τὴν πλάνην καθ' Ὅμηρον, ἢ μὴ γε-

· ἔστι γὰρ ἀμφοτέρως τοῦτο δέξασθαι καὶ
 , καὶ χεῖρον. Βέλτιον μὲν οὖν ἂν οὕτω δέ-
 ῃτι πεισθεὶς ἐκεῖ τὴν πλάνην τῷ Ὀδυσσεῖ γε-
 , λαβὼν ἀληθῆ ταύτην τὴν ὑπόθεσιν, ποιη-
 ῖεσκεύασε· τοῦτο γὰρ οἰκείως ἂν λέγοιτο περὶ

καὶ οὐ μόνον γε περὶ Ἰταλίαν, ἀλλὰ καὶ μέ-
 , ἐσχάτων τῆς Ἰβηρίας ἔστιν εὐρεῖν ἔχνη τῆς
 πλάνης, καὶ ἄλλων πλειόνων. Χεῖρον δὲ,

καὶ τὴν διασκευὴν ὡς ἱστορίαν δέχεται, ἐκεῖ-
 σανόν, καὶ ἄσθην, καὶ ἡλίου βόας, καὶ παρὰ
 ξενίας, καὶ μεταμορφώσεις, καὶ μεγέθη Κυ-
 ν, καὶ Λαιστρυγόνων, καὶ μορφὴν Σκύλλης,

ιστήματα πλοῦ, καὶ ἄλλα πλείω τοιαῦτα τε-
 καφούντος φανερώς. Οὔτε δὲ πρὸς τοῦτον
 ἀντιλέγειν, οὕτω φανερώς καταπευδόμενον
 κητοῦ, καθάπερ οὐδ', εἰ φαίη, τοῦτον τὸν
 ν γινέσθαι τὸν εἰς Ἰθάκην κατὰπλουν τοῦ

Λ. T. L

Q

Ὀδυσσέως, καὶ τὴν μιησθηροφοι
τοῦ ἀγροῦ σιτιστῶσαν μάχην τοῖς
αὐτόν· οὔτε πρὸς τὸν δεξιόμενον
κεσθαι δίκαιον.

Ὁ Ἐρατοσθένης δὲ πρὸς ἀμφὶ
φύσεις ἀπήντηκεν οὐκ εὖ. πρὸς μὲν
ὅτι πειράται διαβάλλειν τὰ φανερώς
ἄξια λόγου, διὰ μακρῶν· πρὸς δὲ
ποιητὴν τε ἅπαντα ἀποφήνας φλύαρον
τόπων ἐμπειρίαν, μήτε τεχνῶν πρὸς ἐ
νεῖν νομίσας· τῶν τε μύθων, τῶν μὲν
πεπλασμένοις πεφημισμένων, ὅλον ἐν Ἰ
λίῳ καὶ Ἰδῇ· τῶν δὲ ἐν πεπλασμένοις,
οἷς αἱ Γοργόνες, ἧ δ' Ἰηρυόνης. ταύτ
ιδέας εἶναι καὶ τοὺς κατὰ τὴν Ὀδυσσεύς
γομένους· τοὺς δὲ μὴ πεπλάσθαι λέγει
ὑποκεῖσθαι, ἅς αὐτοῦ τοῦ μὴ συμφωνεῖν
ψευδομένους· τὰς γὰρ Σειρήνας, τοὺς μ
Πελοριάδος καθιδρύειν, τοὺς δὲ ἐπὶ τῶν
σῶν, πλείους ἢ δισχιλίους διεχουσῶν στα
σαι δ' αὐτὰς σκόπελον τρικόρυπον, διεῖρξ
Κύμαιον καὶ Ποσειδωνιάτην κόλπον. Ἄλ
σκόπελος οὗτος ἐστὶ τρικόρυφος, οὗθ' ὅλα
φοῦται πρὸς ὕψος· ἀλλὰ ἀγκῶν τις ἔγκειται
καὶ στενὸς ἀπὸ τῶν κατὰ Σύρρηντον χωρ
τὸν κατὰ Καπρίας πορθμόν, ἐπὶ θάτερα
δρενῆς, τὸ τῶν Σειρήνων ἱερὸν ἔχων, ἐπὶ
δὲ, πρὸς τῷ Ποσειδωνιάτῃ κόλπῳ ρηοῖδια τρε
κέματα, ἔρημα, πετρώδη, ἃ καλοῦσι Σειρήνας

τορθμῶ τὸ Ἀθηναίων, ὥπερ ὁμωνυμίᾳ αὐτός.

ἢ εἰ μὴ συμφωνοῦσιν οἱ τὴν ἱστορίαν ἀραδιδόντες, εὐθύς ἐκβάλλειν δεῖ τὴν τορίαν· ἀλλ' ἔσθ' ὅτε καὶ πιστοῦσθαι καλλόν ἐστιν. Οἷον τὶ λέγω, ζητουμένη Σικελίαν καὶ Ἰταλίαν ἢ πλάνη γέγονε· ῥήγες ἐνταῦθά που λέγονται. ὁ μὲν δὲ Πελωριᾶδι, πρὸς τὸν ἐν ταῖς Σειρή-
ϊ· ἀμφοτέρω δὲ πρὸς τὸν περὶ Σικελίαν λέγοντα οὐ διαφωνοῦσιν, ἀλλὰ καὶ παρέχουσιν, ὅτι καὶ περ μὴ τὸ αὐτὸ νηπτες, ὅμως οὐκ ἐκβεβήκεσάν γε τοῦ λίαν, ἢ Σικελίαν. Ἐὰν δὲ προσθῇ τις, λεῖ Παρθενόπης δεικνύται μνημα μιᾶς, ἔτι πλείων ἤροσεγένετο πίστις, καίτοι λεχθέντος τοῦ τόπου τούτου. ἀλλ' ὅτι κόλπῳ τῇ ὑπὸ Ἑρατοσθένους λεχθέντι ποιοῦσιν αἱ Σειρηνοῦσαι, καὶ ἡ Νεά-, βεβαιότερως πιστεύομεν τὸ περὶ τούτους γεγονέναι τὰς Σειρήνας· οὔτε γὰρ ἀκριβῶς ἕκαστα πυνθίσθαι, οὔθ' ἡμεῖς ζητοῦμεν τὸ ἀκριβές. οὐ μὴν οὐδ' οἷς ὑπολαμβάνειν, καὶ μηδὲν πεπυσμέ-
ῳδυσσέως πλάνης, μήθ' ὅπου μνηθ'· φαιφδεῖν.

ἐν τῇ δὲ Ἡσίοδον μὲν εἰκάζει πεπυσμέ-
ῳδυσσέως πλάνης, ὅτι κατὰ Σικελίαν γίνηται, πιστεύσαντα τῇ δόξῃ, μὴ

μόνον τῶν ὑφ' Ὀμήρου λεγομένων μεμνησθαι, ἀλλὰ καὶ Αἴτνης, καὶ Ὀρτυγίας τοῦ πρὸς Συρακούσαις νησιού, καὶ Τυρρῶνων. Ὅμηρον δὲ μὴ τε εἰδέναι ταῦτα, μὴ τε βούλεσθαι ἐν γνωρίμοις τόποις ποιῆν τὴν πλάνην. Πότερον οὖν Αἴτνη μὲν, καὶ Τυρρῶνία γνώριμα, Σκύλλαιον δὲ, καὶ Χάρυβδις, καὶ Κίρκαιον, καὶ Σειρηνοῦσαι, οὐ πάνυ; ἢ καὶ Ἡσιόδῳ μὲν ἔπρεπε μὴ φλυαρεῖν, ἀλλὰ ταῖς κατεχούσαις δόξαις ἀκολουθεῖν, Ὀμήρῳ δὲ πᾶν ὃ, τι ἂν ἐπ' ἀκαιρίμαν γλῶτταν ἦη, κελαδεῖν; Χωρὶς γὰρ τῶν λεχθέντων περὶ τῆς πρεπούσης Ὀμήρῳ μυθοποιίας, καὶ τὸ πλῆθος τῶν συγγραφέων τῶν ταῦτα θρυλλούντων, καὶ τὸ τῆς κατὰ τοὺς τόπους ἐπιχωριαζούσης ψήμης διδάσκειν δύναται, διότι ταῦτα οὐ ποιητῶν πλάσματα ἐστίν, οὐδὲ συγγραφέων, ἀλλὰ γεγενημένων ἔχνη, καὶ προσώπων, καὶ πράξεων.

Καὶ Πολύβιος δ' ὀρθῶς ὑπονοεῖ τὰ περὶ τῆς πλάνης. τὸν γὰρ Αἴολον, τὸν προσημαίνοντα τοὺς ἔκπλους ἐν τοῖς κατὰ τὸν πορθμὸν τόποις ἀμφιδρόμοις οὔσι καὶ δυσέκπλοις διὰ τὰς παλιρροίας, ταμίαν τε εἰρησθαι τῶν ἀνέμων, καὶ βασιλέα νενομισθαι φησί· καθάπερ Δαναὸν μὲν, τὰ ὑδρεῖα τὰ ἐν Ἀργεὶ παραδείξαντα, Αἰρεά δὲ, τοῦ ἡλίου τὸν ὑπεραντίον τῷ οὐρανῷ δρόμον, μάντις τε, καὶ ἱεροσκοποῦμένους ἀποδείκνυσθαι βασιλέας· τοὺς θ' ἰερέας τῶν Αἰγυπτίων, καὶ Χαλδαίους, καὶ μάγους, σοφία τινὶ διαφέροντας τῶν ἄλλων, ἡγεμονίας καὶ τιμῆς τυγχάνειν παρὰ τοῖς πρὸ ἡμῶν· οὕτω δὲ καὶ τῶν θείων ἕνα ἕκαστον τῶν χρησίμων τινὸς εὐρετὴν

τιμᾶσθαι. Ταῦτα δὲ προοικονομησάμε-
 ἔῃ τὸν Αἰόλον ἐν μύθου σχήματι ἀκούε-
 ὃ ὅλην τὴν Ὀδυσσεύως πλάνην· ἀλλὰ μικρὰ
 μεμνηθεῖσθαι, καθάπερ καὶ τῷ Ἰλιακῷ πο-
 ὃ ἦλον περὶ Σικελίαν καὶ τῷ ποιητῇ πε-
 , καὶ τοῖς ἄλλοις συγγραφεῦσιν, ὅσοι τὰ
 λέγουσι τὰ περὶ τὴν Ἰταλίαν καὶ Σικελίαν.
 νεὶ δὲ οὐδὲ τὴν τοιαύτην τοῦ Ἑρατοσθέν-
 ρασιν, διότι φησὶ τότε ἂν εὑρεῖν τινα, ποῦ
 πεπλάνηται, ὅταν εὗρῃ τὸν σκυτία τὸν
 τα τὸν τῶν ἀνέμων ἀσχόν. Καὶ τοῦτο δ'
 ρῆσθαι τοῖς συμβαίνουσι περὶ τὸ Σκύλ-
 ιὲ τὴν θήραν τῶν γαλεωτῶν τὰ ἐπὶ τῆς

ὃ ἰχθυία σκύπελον περιμαινώσας,
 ᾧς τε, κύνας τε, καὶ εἰποθι μείζον ἔλῃσι

θύννους ἀγεληθὼν φερομένους παρὰ τῇ
 παιδᾷ ἐμπέσωσι καὶ κωλυθῶσι τῆς Σικε-
 ιθαι, περιπίπτειν τοῖς μείζουσι τῶν ζώων,
 ἰνων, καὶ κυνῶν, καὶ ἄλλων κητωδῶν· ἐπ-
 ρας αὐτῶν πιαίνεσθαι τοὺς γαλεώτας, οὓς
 λέγεσθαι καὶ κύνας φασί. Συμβαίνειν
 ἐνθάδε, καὶ κατὰ τὰς ἀναβύσεις τοῦ
 καὶ τῶν ἄλλων ὑδάτων, ὅπερ ἐπὶ πυρὸς,
 ἔμπιπραμένης· ἀθροίζόμενα γὰρ τὰ θηρία
 ὁ πῦρ, ἢ τὸ ὕδωρ, καὶ βορὰν γίνεσθαι
 τοῖσι.

ὃ δ' εἰπὼν διηγεῖται τὴν τῶν γαλεωτῶν

θήραν, ἣ συνίσταται περὶ τὸ Σκύλλαιον· σκοπὸς γὰρ ἐφέστηκε κοινὸς τοῖς ὑφορμοῦσιν ἐν δικώπῃ σκαφιδίῳ πολλοῖς, δύο καθ' ἕκαστον σκαφιδίον καὶ ὁ μὲν ἐλαύνει, ὃδ' ἐπὶ τῆς πρώτης ἕστηκε δρυὶ ἔχων, σημήναντος τοῦ σκοποῦ τὴν ἐπιφάνειαν τοῦ γαλεώτου· φέρεται δὲ τὸ τρίτον μέρος ἕξαι τὸ ζῶον· συνάψαντος δὲ τοῦ σκάφους, ὁ μὲν ἔπλεξεν ἐκ χειρὸς· εἴτ' ἐξέσπασεν ἐκ τοῦ σώματος τὸ δόχωρις τῆς ἐπιδορατίδος. ἀγκιστρῶδης τὲ γέσται, καὶ χαλαρῶς ἐνέημοσται τῷ δόρατι ἐπίτηδι καλώδιον δ' ἔχει μακρὸν ἐξημμένον· τοῦτ' ἐπιχαλῶ τῷ τρωθέντι, ἕως ἂν κάμη σφαδάζον, καὶ ὑποφάγον· τότε δ' ἔλκουσιν ἐπὶ τὴν γῆν, ἣ εἰς τὸ σκῆφος ἀναλαμβάνουσιν, εἰ μὴ μέγα εἴη τελείως σῆμα. κἂν ἐκπέσῃ δὲ εἰς τὴν θάλατταν τὸ δόρυ οὐκ ἀπόλωλεν· ἔσται γὰρ πηκτὸν ἐκ τε δρυὸς, καὶ ἐλάτης· ὥστε βαπτίζομένον τοῦ δρυϊνοῦ βάσει, μῆτρον εἶναι τὸ λοιπὸν, καὶ εὐανάληπτον. συμβεβαῖον δὲ ποτε καὶ τιτρώσκεσθαι διὰ τοῦ σκαφιδίου τὸν κωπηλάτην, διὰ τὸ μέγεθος τοῦ ἔφους τῶν γλεωτῶν, καὶ τὸ τὴν ἀκμὴν τοῦ ζώου συναγρώδην εἶναι, καὶ τὴν θήραν. Ἐκ τε δὲ τῶν τοιούτων εἰς τοὺς αἰῶνες, φησὶ, περὶ Σικελίαν γενέσθαι τὴν πλὴν κατὰ τὸν Ὀμηρον, ὅτι τῇ Σκύλλῃ προσῆψε τοιαύτην θήραν, ἣ μάλιστα ἐπιχώριός ἐστι τῷ Σικελίῳ· καὶ ἐκ τῶν περὶ τῆς Καρύβδους λεγομένων ὁμοίων τοῖς τοῦ πορθητοῦ πάθεσι. τὸ δὲ

Τρεῖς μὲν γὰρ τ' ἀνέλθωσι,
ὅντι τοῦ δις, γραφικὸν εἶναι ἀμάρτημα, ἡ ἱστορικὴ

ἰ τὰ ἐν τῇ Μήνιγγι δὲ, ταῖς περὶ τῶν Αὐτο-
 ἰρημένοις συμφωνεῖν. Εἰ δέ τινα μὴ συμ-
 μεταβολῆς αἰτιῦσθαι δεῖ, ἢ ἄγνοιαν, ἢ καὶ
 ἰν ἐξουσίαν, ἢ συνέστηκεν ἐξ ἱστορίας, καὶ
 ως, καὶ μύθου. Τῆς μὲν οὖν ἱστορίας ἀλή-
 ναι τέλος, ὡς ἐν νεῶν καταλόγῳ τὰ ἐκώστοις
 συμβεβηκότα λέγοντος τοῦ ποιητοῦ· τὴν μὲν
 σαν, τὴν δὲ ἐσχατόωσαν πόλιν, ἄλλην δὲ πο-
 να, τὴν δ' ἀγχάλων· τῆς δὲ διαθέσεως, ἐνέρι-
 ναι τὸ τέλος· ὡς ὅταν μαχομένους εἰσάγῃ·
 δὲ, ἡθονῇ, καὶ ἐκπληξιν. Τὸ δὲ πάντα
 οὐ πιθανόν, οὐδ' Ὀμηρικόν. τὴν γὰρ
 ποιήσιν φιλοσόφημα πάντα νομίζειν, οὐχ
 ἱστορίας φησὶ, κελεύων μὴ κρίνειν πρὸς τὴν
 τὰ ποιήματα, μὴδ' ἱστορίαν ἀπ' αὐτῶν
 Πιθανώτερόν τε τὸ,
 ἐν δ' ἐννήμαρ φερόμεν ὅλοισι ἀγέμοισιν,
 εἰ διαστήματι δέχεσθαι, (οἱ γὰρ ὅλοοι οὐκ
 ἴμοι) ἢ ἐξωκεανίζειν, ὡς ἂν οὐρίων πνεόντων
 . Συνθεῖς δὲ τὸ διάστημα τὸ ἐκ Μαλεῶν ἐπὶ
 σταδίων δισμυρίων, καὶ διαχιλίων πεντα-
 εἰ (φησὶ) τοῦτο θείημεν ἐν ταῖς ἐννεία ἡμέ-
 ρησιν ἰσοταχῶς, ἐκώστης ἂν ἡμέρας δ' πλοῦς
 οἱ σταδίων διαχιλίων πεντακοσίων. Τίς οὖν
 ἐν ἐκ Λυκίας ἢ Ρόδου δευτεραῖόν τινα ἀφι-
 εῖς Ἀλεξάνδρειαν, ὄντος τοῦ διαστήματος
 πεντακοσίων; Πρὸς δὲ τοὺς ἐπιζητοῦν-
 τες τρεῖς εἰς Σικελίαν ἐλθὼν, οὐδ' ἅπαξ διὰ
 ῥοῦ πεπλευκεν Ὀδυσσεύς, ἀπολογεῖται·

διδότι καὶ οἱ ὕστερον ἔφευγον ἅπαντες τὸν πλοῦν τοῦτον.

Τοιαῦτα μὲν εἶρηκεν. Ἔστι δὲ τ' ἄλλα μὲν εὖ λεγόμενα· ὅταν δ' ἀνασκευάξῃ τὸν ἑξωκεανισμόν, καὶ πρὸς ἀκριβῆ μέτρα τὸν τῶν ἡμερῶν πλοῦν ἀνάγῃ καὶ διαστήματα, ὑπερβολὴν οὐκ ἀπολείπει τῆς ἀνωμαλίας. Ἀμα μὲν γὰρ παρατίθῃσι τὰ τοῦ ποιητοῦ ἔπη·

Ἐνθεν δ' ἐννήμαρ φερόμεν ὅλοοις ἀνέμοισιν,
ἅμα δ' ἐπικρύπτεται· καὶ γὰρ ταῦτα τοῦ ποιητοῦ·

Αὐτὰρ ἐπεὶ ποταμοῖο λίπεν ὄρον ὠκεανοῖο.

Ἰνῆς. —

καὶ τὸ·

Νῆσος ἐν Ἰγυγίῃ, ὅθι τ' ὀμφαλὸς ἐστὶ θαλάσσης.
Καὶ ὅτι ἐνταῦθα οἰκεῖ Ἀτλαντὸς θυγάτηρ. καὶ τὸ περὶ τῶν Φαιάκων·

Οἰέομεν δ' ἀπάνευθε πολυχλύστῳ ἐνὶ πόντῳ

Ἔσχατοι· οὐδέ τις ἅμμι βροτῶν ἐπιμίσγεται ἄλλος.
Ταῦτα γὰρ πάντα φανερῶς ἐν τῷ Ἀτλαντικῷ πελάγει πλαττόμενα δηλοῦται. ὁ δὲ ταῦτ' ἐπικρυπτόμενος, τὰ φανερῶς λεγόμενα ἀναιρεῖ. τοῦτο μὲν οὖν οὐκ εὔ. Τὸ δὲ περὶ Σικελίαν καὶ Ἰταλίαν γεγονέναι τὴν πλάνην, ὀρθῶς, καὶ ὑπὸ τοῦ ποιητοῦ βεβαιούται. Ἐπεὶ τίς ἔπεισε ποιητῆς, ἥ συγγραφεύς, Νεαπολίτας μὲν λέγειν μνῆμα Παρθενόπης τῆς Σειρήνος; τοὺς δὲ ἐν Κύμῃ, καὶ Δικαιαρχίᾳ καὶ Βασουβίῳ, Πυριφλεγέθοντα, καὶ Ἀχερουσίαν λίμνην, καὶ νεκυομαντεῖον τὸ ἐν τῷ Ἀόρνῳ, καὶ Βαῖιον, καὶ Μισσηνὸν τῶν Ὀδυσσεύς ἐταίρων τινάς; οὕτω δὲ καὶ τὰ περὶ Σειρήνουσας, καὶ τὰ περὶ τὸν πορθμόν, καὶ

Σκύλλαν, καὶ Χάρυβδιν, καὶ Αἰόλον· ὅπερ οὐτ' ἀκριβοῦς ἐξετάζειν δεῖ, οὐτ' ἀρμόζα καὶ ἀνέστια ἔχιν, ἀληθείας μηδὲν προσαπτόμενα, μῆδ' ὠφελείας ἱστορικῆς.

Καὶ αὐτὸς δὲ ὑπονοήσας τοῦτο ὁ Ἐρατοσθένης, ὑπολάβοι τις ἂν (φησὶ) τὸν ποιητὴν βούλεσθαι μὲν ἐν τοῖς προσεσπαροῖς τύποις τὴν πλάνην τῇ Ὀδυσσεὶ ποιεῖν· ἀποσιῆναι δ' ἀπὸ τῶν ὑποκειμένων, τὰ μὲν οὐκ ἀκριβοῦς πεπυσμένον, τὰ δὲ οὐδὲ προσελόμενον οὕτως, ἀλλ' ἐπὶ τὸ δεινότερον καὶ τὸ τερατωδέστερον ἕκαστα ἐξάγειν. Τοῦτο μὲν αὐτὸ εὔ· τὸ δ', οὐ χάριν τοῦτ' ἐποίησε, κακῶς διεξάμενος· οὐ γὰρ φλυαρίας, ἀλλ' ὠφελείας χάριν. Ὡς τε δικαίον ἐστὶν ὑπέχειν λόγον καὶ περὶ τούτου, καὶ διότι φησὶ τὰ πόρρω τερατολογεῖσθαι μᾶλλον διὰ τὸ εὐκατάψευστον. πολλοστὸν γὰρ μέρος ἐστὶ τὰ πόρρω τερατολογούμενα τῶν ἐν τῇ Ἑλλάδι, καὶ ἐγγὺς τῆς Ἑλλάδος· οἷα δὴ, τὰ κατὰ τοὺς Ἡρακλέους ἄθλους, καὶ Θησέως, καὶ τὰ ἐν Κρήτῃ καὶ Σικελίᾳ μυθολογούμενα, καὶ ταῖς ἄλλαις νήσοις, καὶ τὰ περὶ τὸν Κιθαιρῶνα καὶ Ἐλικῶνα καὶ Παρνασσὸν καὶ Πήλιον, καὶ τὴν Ἀττικὴν ὅλην, καὶ Πελοπόννησον· οὐδεὶς τε ἐκ τῶν μύθων ἄγνοιαν αἰτιᾶται τῶν μυθοποιῶν. Ἔτι δὲ, ἐπεὶ οὐ πάντα μυθεύουσιν, ἀλλὰ πλείω προσμυθεύουσιν, καὶ μάλιστα Ὅμηρος, ζητῶν τί οἱ παλαιοὶ προσμυθεύουσιν, οὐ ζητεῖ, εἰ τὰ προσμυθεύόμενα ὑπῆρξαν, ἢ ἐστίν· ἀλλὰ καὶ μᾶλλον, οἷς προσμυθεύεται τόποις ἢ προσώποις, περὶ ἐκείνων ζητεῖ τάληθές· ὅσον τὴν Ὀδυσσεὺς πλάνην, εἰ γέγονε, καὶ ποῦ.

Τὸ δ' ὅλον οὐκ εὖ, τὸ τὴν Ὅμηρου ποιήσιν εἰς
 ἐν συνάγειν καὶ τὴν τῶν ἄλλων ποιητῶν, εἰς τε τ'
 ἄλλα, καὶ εἰς αὐτὰ τὰ νῦν προκειμένα, τὰ τῆς γεω-
 γραφίας, καὶ μηδὲν αὐτῷ πρεσβεῖον ἀπονέμειν.
 Καὶ γὰρ εἰ μηδὲν ἄλλο, τὸν γε Τριπτόλεμον τοῦ
 Σοφοκλέους, ἢ τὸν ἐν ταῖς Βάκχαις ταῖς Εὐριπίδου
 πρόλογον ἐπιθύοντα, καὶ παραβαλόντα τὸν Ὅμη-
 ρου περὶ τὰ τοιαῦτα ἐπιμέλειαν, ῥᾷδιον εἶναι θέ-
 σθαι τὴν ἐπιβολὴν, ἢ τὴν διαφορὰν. Ὅπου γὰρ
 χρειὰ τάξεως ὧν μέμνηται τόπων, φυλάττει τὴν τάξιν,
 ὁμοίως μὲν τῶν Ἑλληνικῶν, ὁμοίως δὲ τῶν ἁπωθεν.
 Ὅσσαν ἐπ' Οὐλύμπῳ μέμασαν θέμεν, αὐτὰρ ἐπ'
 Ὀσση

Πήλιον εἰνοσίφυλλον. —

Καὶ τὸ,

Ἥρη δ' αἴξασα λίπεν ῥίον Οὐλύμποιο,
 Πιερίην δ' ἐπιβᾶσα καὶ Ἡμαθίην ἐρατεινὴν,
 Σεύατ' ἐφ' ἵπποπόλων Θρηκῶν ὄρεα νιφέντα.
 Ἐξ Ἀθόω δ' ἐπὶ Πόντον. —

Καὶ ἐν τῷ καταλόγῳ, τὰς μὲν πόλεις οὐκ ἐφεξῆς λέ-
 γει· οὐ γὰρ ἀναγκαῖον· τὰ δὲ ἔθνη ἐφεξῆς· ὁμοίως
 δὲ καὶ περὶ τῶν ἁπωθεν·

Κύπρον, Φοινίκην τὲ, καὶ Αἰγυπτίους ἐπαληθεῖς,
 Αἰθιοπὰς θ' ἰκόμην, καὶ Σιδονίους, καὶ Ἐρεμβοὺς,
 Καὶ Λιβύην. —

Ὅπου καὶ Ἰππαρχος ἐπισημαίνεται. Οἱ δ', ἐφ' ὧν
 τάξεως χρειὰ, ὁ μὲν τὸν Διόνυσον ἐπιόντα τὰ ἔθνη
 φράζων, ὁ δὲ τὸν Τριπτόλεμον τὴν κατασπαιρομέ-

ἦ γῆν, τὰ μὲν πολὺ διεστῶτα συνάπτουσιν ἑγγύς,
 δε σινορχῇ διασπῶσι·

Λεπτὰ δὲ Δυδῶν τὰς πολυχρύσους γύας,
 Φρυγῶν τε, Περσῶν θ' ἡλιοβλήτους πλάκας,
 Βακτριᾷ τε τείχη, τὴν τε δύσχειμον χθόνα
 Μήδων ἐπελθὼν, Ἀραβίαν τ' εὐδαίμονα.
 αὐτὰ δὲ καὶ ὁ Τριπτόλεμος ποιεῖ. Κᾶν τοῖς κλί-
 πῃ δὲ κᾶν τοῖς ἀνέμοις διαφαίνει τὸ πολυμαθὲς τὸ
 ἐπὶ τὴν γεωγραφίαν Ὅμηρος, ἐν ταῖς τοποθεσίαις
 ὡν ἅμα καὶ ταῦτα πολλαχού·

αὕτη δὲ χθαμαλὴ πανυπερτάτη εἰν ἄλλ' αἰτται
 Πρὸς ζόφον· αἱ δὲ τ' ἀνευθε πρὸς ἥῳ τ' ἡελιόν τε.

. . . . Δύω δὲ τέ οἱ θύραι εἰσίν.

αἱ μὲν πρὸς Βορέαν

αἱ δ' αὖ πρὸς Νύτον.

Ἔτ' ἐπὶ δεξιᾷ ἴωσι πρὸς ἥῳ τ' ἡελιόν τε,

Ἔτ' ἐπ' ἀριστερᾷ τοί γε ποτὶ ζόφον.

Ἰ μὲν τὴν ἀγνοίαν γε τῶν τοιούτων, τελείαν ἡγεῖ-
 σύγχυσιν τῶν ἀπάντων.

2 φίλοι, οὐ γάρ τ' ἴδμεν, ὅπη ζόφος, οὐδ' ὅπη ἥως,
 γυῖ δ' ὅπη ἡέλιος. —

ταῦθα δ' εἰπόντος εὖ τοῦ ποιητοῦ,
 βορέης καὶ ζέφυρος τότε θρήκηθεν ἄητον·

εὖ δεξιόμενος ὁ αὐτὸς συκοφαντεῖ, ὡς καθόλου
 πρὸς, αἵ τ' ὁ ζέφυρος ἐκ θράκης πνεῖ, ἐκείνου
 πρὸς οὐ καθόλου, ἀλλ' ὅταν κατὰ τὴν θρακίαν
 πρὸς σὺν μίσησιν περὶ τὸν Μείλανα κόλπον αὐ-

Τὸ δ' ὅλον οὐκ εὖ, τὸ τὴν Ὀμήρου ποιήσιν
 ἐν συνάγειν καὶ τὴν τῶν ἄλλων ποιητῶν, εἰς τε
 ἄλλα, καὶ εἰς αὐτὰ τὰ νῦν προκειμενα, τὰ τῆς γι
 γραφίας, καὶ μηδὲν αὐτῷ προσεβέιον ἀπονέμι
 Καὶ γὰρ εἰ μηδὲν ἄλλο, τὸν γε Τριπτόλεμον ἢ
 Σοφοκλέους, ἢ τὸν ἐν ταῖς Βάκχαις ταῖς Εὐριπίδι
 πρόλογον ἐπιθύνοντα, καὶ παραβαλόντα τὸν Ὀρ
 ρου περὶ τὰ τοιαῦτα ἐπιμέλειαν, ῥᾷδιον εἶναι
 σθαι τὴν ἐπιβολήν, ἢ τὴν διαφοράν. Ὅπου
 χρεῖα τάξεως ὥν μέμνηται τόπων, φυλάττει τὴν ταύ
 μοίως μὲν τῶν Ἑλληνικῶν, ὁμοίως δὲ τῶν ἁπῶδ
 Ὅσσαν ἐπ' Οὐλύμπῳ μέμασαν θέμεν, αὐτὰρ
 Ὅσση

Πήλιον εἰνοσίφυλλον. —

Καὶ τὸ,

Ἥρη δ' αἶψασα λίπεν ῥίον Οὐλύμποιο,
 Πιερίην δ' ἐπιβᾶσα καὶ Ἥμαθίην ἐρατεινήν,
 Σεύατ' ἐφ' ἵπποπόλων Θρηκῶν ὄρεα νιφόμεντα.
 Ἐξ Ἀθόω δ' ἐπὶ Πόντον. —

Καὶ ἐν τῷ καταλόγῳ, ταῖς μὲν πόλεις οὐκ ἐφεξῆς
 γει· οὐ γὰρ ἀναγκαῖον· τὰ δὲ ἔθνη ἐφεξῆς· ὁμο
 δὲ καὶ περὶ τῶν ἁπῶθεν·

Κύπρον, Φοινίκην τε, καὶ Αἰγυπτίους ἐπαληθ
 Αἰθιοπίας θ' ἰκόμεν, καὶ Σιδονίους, καὶ Ἐρεμβο
 Καὶ Λιβύην. —

Ὅπερ καὶ Ἰππαρχος ἐπισημαίνεται. Οἱ δ', ἐφ'
 τάξεως χρεῖα, ὁ μὲν τὸν Διόνυσον ἐπιόντα τὰ ἔξ
 φράζων, ὁ δὲ τὸν Τριπτόλεμον τὴν κατασπεύρο

τὴν γῆν, τὰ μὲν πολὺ διεσπῶτα συνάπτουσιν ἐγγυῖς,
τὰ δὲ συνεχτὶ διασπῶσι·

Λιπὼν δὲ Λυδῶν τὰς πολυχρύσους γύας,
Φρυγῶν τε, Περσῶν θ' ἡλιοβλήτους πλάκας,
Βακτριὰ τε τείχη, τὴν τε δύσχειμον χθόνα
Μήδων ἐπελθὼν, Ἀραβίαν τ' εὐδαίμονα.

Τοιαῦτα δὲ καὶ ὁ Τριπτόλεμος ποιεῖ. Καὶ τοῖς κλί-
μασι δὲ καὶ τοῖς ἀνέμοις διαφαίνει τὸ πολυμαθὲς τὸ
πρὸς τὴν γεωγραφίαν Ὅμηρος, ἐν ταῖς τοποθεσίαις
λέγων ἅμα καὶ ταῦτα πολλὰχοῦ·

Αὕτη δὲ χθαμαλὴ πανυπερτάτη εἰν ἂλλ' αἰεὶ

Πρὸς ζόφον· αἰ δὲ τ' ἀνευθεὶς πρὸς ἥω τ' ἡελίον τε.

Καὶ

..... Δύω δὲ τέ οἱ θύραι εἰσίν·

Αἰ μὲν πρὸς Βορέαν·

Αἰ δ' αὖ πρὸς Νότον.

Καὶ

Εἴτ' ἐπὶ δεξιῇ ἴωσι πρὸς ἥωι ἡελίον τε,

Εἴτ' ἐπ' ἀριστερά τοί γε ποτὶ ζόφον.

Καὶ μὴν τὴν ἀγνοίαν γε τῶν τοιούτων, τελείαν ἡγεῖ-
ται σύγχυσιν τῶν ἀπάντων.

Ὡ φίλοι, οὐ γάρ τ' ἴδμεν, ὅπη ζόφος, οὐδ' ὅπη ἥως,

Οὐδ' ὅπη ἡέλιος. —

Κἄνταῦθα δ' εἰπόντος εὖ τοῦ ποιητοῦ,

Βορέης καὶ Ζέφυρος τότε Θρήκηθεν ἄητον·

οὐκ εὖ δεξιόμενος ὁ αὐτὸς συκοφαντεῖ, ὥς καθόλου
λέγοντος, ὅτι ὁ Ζέφυρος ἐκ Θράκης πνεῖ, ἐκείνου
λέγοντος οὐ καθόλου, ἀλλ' ὅταν κατὰ τὴν Θρακίαν
θάλασσαν συμπίψωσι περὶ τὸν Μέλανυ κόλπον ἀν-

τοῦ τοῦ Αἰγαίου μέρος οὖσαν. ἐπιστροφὴν γὰρ λαμβάνει πρὸς νότον ἀκρωτηριάζουσα ἡ Θράκη, καὶ ἀσυνάπτει τῇ Μακεδονίᾳ, καὶ προσπίπτουσα εἰς τὸ πέλαγος, τοὺς Ζεφύρους ἐντεῦθεν πνέοντας ἀποφαίνει τοῖς ἐν Θάσῳ, καὶ Δήμῳ, καὶ Ἰμβρῳ, καὶ Σαμοθράκῃ, καὶ τῇ περὶ αὐτάς θαλάττῃ, καθάπερ καὶ τῇ Ἀττικῇ ἀπὸ τῶν Σκειρωνίδων πετρῶν· ἀπ' ὧν καὶ Σκειρωνες καλοῦνται οἱ Ζέφυροι, καὶ μάλιστα οἱ ἀργεῖσται. Οὐκ ἐνόησε δὲ τοῦτο Ἐρατοσθένης ὑπενόησε δ' ὁμοῦς. αὐτὸς γοῦν ἐξηγεῖται τὴν ἐπιστροφὴν, ἣν λέγω, τῆς χώρας· ὥς καθύλου οὖν διεχεται, εἴτ' ἀπειρῶν αἰτιᾶται τοῦ ποιητοῦ, ὥς το Ζεφύρου μὲν ἀπὸ τῆς ἐσπέρας πνέοντος, καὶ τῇ Ἰθρηρίας, τῆς δὲ Θράκης ἐκεῖσε μὴ διατεινούσης. Πότερον οὖν τὸν Ζέφυρον ἀγνοεῖ ἀπὸ ἐσπέρας πνέοντα ἀλλ' ὅτιαν οὕτω φῆ, φυλάττει τὴν οἰκείαν αὐτοῦ τάξιν
Σὺν δ' Εὐρώῳ τε Νότος τε πέσον Ζέφυρός τε δυσαχὴ

Καὶ Βορέης. —

Ἡ τὴν Θράκην οὐκ οἶδε μὴ προσπίπτουσαν πέρα τῶν Παιονικῶν, καὶ Θετταλικῶν ὁρῶν; Ἀλλὰ καὶ ταύτης τὴν ἐφεξῆς κατὰ τοὺς Θράκας εἰδὼς, καὶ κατὰ τοὺς Παιονικοὺς τὴν τε παραλίαν καὶ τὴν μεσόγειον, Μάγνητας μὲν τινάς, καὶ Μαλιεῖς, καὶ τοὺς ἐφεξῆς Ἐλληνας καταλέγει μέχρι Θεσπρωτῶν. ὁμοίως δὲ καὶ τοῖς Παίοσι τοὺς δρόμους Ἀδλοπας, καὶ Σελλοῦ περὶ Λωδωνῇ μέχρις Ἀχιλῶν. Θρακῶν δ' οὐ μνησθῆναι περαιτέρω. Εὐεπιφύρως δὲ ἔχει πρὸς τὴν ἐγγυσιάται καὶ γνωριμωτάτην ἑαυτῷ θάλατταν, ὥς καὶ ὅτιαν φησί.

ἵ' ἀγορὴ ὥς κύματα μακρὰ θαλάσσης
Ἰκαρίοιο

ς, οἳ φασὶ δύο τοὺς κυριωτάτους εἶναι
ἰβριαν καὶ Νότον· τοὺς δὲ ἄλλους, κατὰ
ἰσιν διαφέρειν· τὸν μὲν ἀπὸ θερινῶν
ἕρπον, χειμερινῶν δὲ Ἀπηνλιώτην· δύσεων
μὲν, Ζέφυρον, χειμερινῶν δὲ, Ἀργέστην.
εἶναι τοὺς ἀνέμους ποιοῦνται μάρτυρας,
ν τε, καὶ τὸν ποιητὴν αὐτόν, τῷ τὸν μὲν
ἰ νότῳ προσνέμειν·

ἰ Νότοιο. —

ἰκρον τῷ Βορέῳ·

καὶ Ζέφυρος τῷ τε Θρήκηθεν ἄητον.
ἰσειδώνιος, μηδένα οὕτως παραδεδωκέ-
έμους τῶν γνωρίμων περὶ ταῦτα, οἷον
Τιμοσθένη, Βίωνα τὸν ἀστρολόγον·
ν ἀπὸ θερινῶν ἀνατολῶν, Καϊζίαν, τὸν
τὰ διάμετρον ἐναντίον Αἰβᾶ, ἀπὸ δύ-
ειμερινῆς· πάλιν δὲ τὸν μὲν ἀπὸ χειμε-
λῆς, Εὐρον· τὸν δ' ἐναντίον, Ἀργέστην.
υς, Ἀπηνλιώτην, καὶ Ζέφυρον. Τὸν δὲ
αἷ μὲν Ζέφυρον λέγειν, τὸν ὑφ' ἡμῶν
Ἀργέστην· λίγα δὲ πνέοντα Ζέφυρον,
ἰ Ζέφυρον· Ἀργέστην δὲ Νότον, τὸν Λευ-
ἰτος γὰρ ὀλίγα τὰ νέφη ποιεῖ, τοῦ λοι-
λου Εὐρου πῶς ὄντος·

ὅτι Ζέφυρος νέφεα στυφελίξῃ

νότοιο βαθείῃ λαίλαπι τύπτων.

ταῖς Ζέφυρον νῦν λέγει, ὅς ἐώθα διὰ

σκιδνάναι τὰ ὑπὸ τοῦ Λευκονότου συναγόμενα ἄσθι
νῇ ὄντα, ἐπιθέτως τοῦ νότιου νῦν Ἀργέστου λεγε
μένου. Ταῦτα μὲν δὴ ἐν ἀρχῇ τοῦ πρώτου τῶν γε
γραφικῶν εἰρημένα, τοιαύτην τιὰ τὴν ἐπανόρθω
σιν ἔχει.

Ἐπιμένων δὲ τοῖς περὶ Ὀμήρου ψευδῶς ὑπολη
φθεῖσι καὶ ταῦτα φησὶν, ὅτι οὐδὲ τὰ τοῦ Νείλου
στόματα οἶδε πλείω ὄντα, οὐδ' αὐτὸ τοῦνομα. Ἐ
σίοδος δὲ οἶδε, μέμνηται γάρ. Τὸ μὲν οὖν ὄνομα ε
κὸς μὴ πω λέγεσθαι κατ' αὐτόν· τὰ δὲ στόματα
μὲν ἦν ἄφανῃ, καὶ ὀλίγοις γνώριμα, ὅτι πλείω κε
οὐχ ἔν, δοίη τις ἂν οὐ πεπῦσθαι αὐτόν. εἰ δὲ τῷ
κατ' Αἴγυπτον τὸ γνωριμώτατον, καὶ παραδοξότα
τον, καὶ μάλιστα πάντων μνήμης ἄξιον καὶ ἱστορίο
δ ποταμὸς καὶ ἦν, καὶ ἐστίν, ὥς δ' αὐτῶς αἰ ἄνα
βάσεις αὐτοῦ καὶ τὰ στόματα, τίς ἂν ἦ τοὺς ἀγγέ
λοντας αὐτῷ ποταμὸν Αἰγύπτιον, καὶ χώραν, κα
θήβας Αἰγυπτίας, καὶ Φάρον, ὑπολάβοι μὴ γνω
ρίζειν ταῦτα, ἢ γνωρίζοντας μὴ λέγειν, πλὴν εἰ μ
διὰ τὸ γνῶριμον; Ἔτι δ' ἀπιθανώτερον, εἰ τὴν μί
Αἰθιοπίαν ἔλεγε, καὶ Σιδονίους καὶ Ἑρεμβοὺς, κα
τὴν ἔξω θάλασσαν, καὶ τὸ διχθὰ δεδῶσθαι τοῖ
Αἰθιοπας, τὰ δ' ἐγγὺς καὶ γνῶριμα μὴ. Εἰ δὲ μ
ἐμνήσθη τούτων, οὐ τοῦτο σημείων τοῦ ἄγνοεῖν
οὐδὲ γὰρ τῆς αὐτοῦ πατρίδος ἐμνήσθη, οὐδὲ ποί
λων ἄλλων· ἀλλὰ μᾶλλον τοῦ λίαν γνῶριμα ὄντα φαί
ναι τίς δόξειεν οὐκ ἄξια μνήμης εἶναι πρὸς τοὺς εἰδότες
Οὐκ εὖ δὲ οὐδὲ τοῦτο προφέρουσιν αὐτῷ τ
περὶ τῆς νήσου τῆς Φαρίας, αἵτι φησὶ πελαγίαν, ὅ

καὶ ἄγνοιαν λέχοντι. τοῦναντίον γὰρ, καὶ μαρ-
τυρίῳ χρήσαιτό τις τούτῳ πρὸς τὸ μὴ ἀγροεῖσθαι
εἶν ὑπὸ τοῦ ποιητοῦ περὶ τῶν εἰρημένων ἀριτίως
πρὶ τὴν Αἴγυπτον· γνώης δ' ἂν οὕτως. Ἀλαζὼν
γὰρ δι' πᾶς ὁ πλάνην αὐτοῦ διηγούμενος. τοῦτοιν δ'
καὶ ὁ Μενέλαος, ὃς ἀναβιβηκὸς μέχρις Αἰθιο-
πων, ἐπέπυστο τὰς ἀναβιώσεις τοῦ Νείλου, καὶ τὴν
τοῦν ὄσπην ἐπιφέρει τῇ χώρῃ, καὶ τὸν πρὸ τῶν στο-
μάτων πόρον, ὅσον ἤδη προσχώσας τῇ ἡπείρῳ προσ-
πέθηκαν, ὥς τε εἰκότως ὑπὸ τοῦ Ἡροδότου καὶ τὴν
αἴαν Αἴγυπτον τοῦ ποταμοῦ δῶρον λέγεσθαι· καὶ ἐν
μὲν τε τὴν ὅλην, τὴν γε ὑπὸ τῇ Δέλτα, τὴν κάτω χώ-
ραν προσαγορευομένην. Ἰστόρησε δὲ καὶ τὴν Φά-
ρον πελαγίαν οὖσαν τὸ παλαιόν· προσεφύευστο δὲ
καὶ τὸ πελαγίαν εἶναι, καίπερ μηκέτι πελαγίαν οὖ-
σαν. ὁ δὲ ταῦτα διασκευάζων, ὁ ποιητὴς ἦν· ὥστ'
ἐκ τούτων εἰκάζειν, ὅτι καὶ τὰς ἀναβιώσεις ᾗδει, καὶ
τὰ στόματα τοῦ Νείλου.

· *II* δ' αὐτὴ ἁμαρτία καὶ περὶ τοῦ ἀγνοεῖν τὸν
ἰσθμὸν τὸν μεταξὺ τοῦ Αἰγυπτί· πελάγους καὶ τοῦ
Ἀραβίου κόλπου, καὶ περὶ τοῦ πρὸς ψεύδους λέγεσθαι·

Αἰθιοπας, τοὶ διχθὰ διδαίονται ἔσχατοι αἰθρῶν.

Καὶ γὰρ τοῦτο ἐκείνου λέγοντος καλῶς, ἐπιτιμῶσιν
οἱ ὕστερον οὐκ εὖ. Τσοῦτον γὰρ δεῖ τοῦτ' ἀληθὲς
εἶναι τὸ ἀγνοεῖν Ὅμηρον τὸν ἰσθμὸν τοῦτον, ὥστε
ἐκείνον μὲν φημὶ μὴ εἰδέναι μόνον, ἀλλὰ καὶ ἀπο-
φαίνεσθαι ἀντικρὺς· τοὺς δὲ γραμματικὸς μηδε
λέγοντος ἐκείνου αἰσθάνεσθαι, ἀπὸ Ἀριστάρχου καὶ
Κράττητος ἀρξαμένους τῶν κορυφαίων ἐν τῇ ἐπὶ
σέμῃ ταύτῃ. Εἰπόντος γὰρ τοῦ ποιητοῦ,

Αἰθιοπας, τοὶ διχθὰ δεδαίεται ἔσχατοι ἀνδρὶ
περὶ ἐπιφερομένου ἔπους διαφέρονται. ὁ μὲν Ἀ
σταρχος γράφων·

Οἱ μὲν δυσομένου Ὑπερίονος, οἱ δ' ἀνιόντος.
Ὁ δὲ Κράτης,

Ἡ μὲν δυσομένου Ὑπερίονος, ἡ δ' ἀνιόντος.
οὐδὲν διαφέρον πρὸς τὴν ἑκατέρου ὑπόθεσιν, οὐ
ἦ ἐκείνως γράφειν. Ὁ μὲν γὰρ ἀκολουθῶν τοῖς μ
θηματικῶς λέγεσθαι δοκοῦσι, τὴν διακεκαυμένην ἰ
νὴν κατέχεσθαι φησὶν ὑπὸ τοῦ ὤκεανου· παρ' ἐκ
τερον δὲ ταύτης εἶναι τὴν εὐκρατόν, τὴν τε κο
ήμας καὶ τὴν ἐπὶ θάτερον μέρος. Ὡστερ οὖν
παρ' ἡμῖν Αἰθιοπες οὗτοι λέγονται οἱ πρὸς μεσι
βρίαν κεκλιμένοι παρ' ὅλην τὴν οἰκουμένην ἔσχα
τῶν ἄλλων παροικοῦντες τὸν ὤκεανόν· οὕτως οἷε
δεῖν καὶ πέραν τοῦ ὤκεανου νοεῖσθαι τινὰς Αἰθ
πας ἐσχάτους τῶν ἄλλων τῶν ἐν τῇ ἐτέρᾳ εὐκρά
παροικοῦντας τὸν αὐτὸν τοῦτον ὤκεανόν. διττοὺς
εἶναι, καὶ διχθὰ δεδάσθαι ὑπὸ τοῦ ὤκεανου. Πρὶ
κεῖσθαι δὲ τὸ,

Ἡ μὲν δυσομένου Ὑπερίονος, ἡ δ' ἀνιόντος,
οἱ τοῦ Ζωδιακοῦ κατὰ κορυφὴν ὄντος αἰὲ τῷ ἐν
γῇ Ζωδιακῷ, τούτου δ' οὐκ ἐκβαίνοντος ἔξω τ.
Αἰθιοπίαιν ἀμφοῖν τῇ λοξώσει, ἀνάγκη καὶ τὴν ἰ
φοδον τοῦ ἡλίου πᾶσαν ἐν τῷ πλάτει τούτῳ νι
σθαι, καὶ τὰς ἀνατολὰς καὶ τὰς δύσεις συμβαλε
ἔνταῦθα ἄλλοις ἄλλας, καὶ κατ' ἄλλα, ἢ ἄλλα
μεῖα. Εἴρηκε μὲν οὕτως, ἀστρονομικώτερον νο
σας. ἣν δὲ καὶ ἀπλούστερον εἰπεῖν αὐτὸ σώζοντα

τω διηρησθαι δίχα τοὺς Αἰθίοπας, ὥς εἴρηται·
 ἀφ' ἡλίου ἀνιόντος μέχρι δύσεως, ἐφ' ἑκάτερα
 ροικουσι τῷ ὠκεανῷ Αἰθίοπες. Τί οὖν διαφέρει
 τὸν νοῦν, τοῦτο ἢ οὕτως εἰπεῖν, ὥσπερ αὐτὸς
 φει, ἢ ὥς Ἀρίσταρχος;

Οἱ μὲν ὕσσομένου Ὑπερίονος, οἱ δ' ἀνιόντος.
 ἢ γὰρ τοῦτ' ἐστὶ καὶ πρὸς δύσιν καὶ πρὸς ἀνατο-
 λήν· ἑκάτερα τοῦ ὠκεανοῦ οἰκεῖν. Ὁ δ' Ἀρί-
 ρχος ταύτην μὲν ἐκβάλλει τὴν ὑπόθεσιν· διχθὰ
 μεμερισμένους οἶεται λέγεσθαι τοὺς καθ' ἡμᾶς
 Ἰοπας, τοὺς τοῖς Ἑλλήσι πρὸς μεσημβρίαν ἐσχά-
 τας· τοὺτους δὲ μὴ μεμερίσθαι δίχα, ὥστε εἶναι
 Αἰθιοπίας, τὴν μὲν πρὸς ἀνατολήν, τὴν δὲ
 πρὸς δύσιν· ἀλλὰ μίαν μόνην, τὴν πρὸς μεσημ-
 ριν κειμένην τοῖς Ἑλλήσιν, ἰδρυμένην δὲ κατ'
 ὑπτον. τοῦτο δὲ ἀγνοοῦντα τὸν ποιητὴν, ὥσπερ
 τὰ ἄλλα, ὅσα εἴρηκεν Ἀπολλόδωρος ἐν τῷ περὶ
 καταλόγου δευτέρῳ, καταψεύσασθαι τῶν τό-
 τ' ἀμὲν ὄντα.

Πρὸς μὲν οὖν Κράτηα μακροῦ λόγου δεῖ, καὶ
 οὐδὲν ὄντος πρὸς τὰ νῦν. Ἀριστάρχου δὲ
 το μὲν ἐπαινώμεν, διότι τὴν Κριτήτειον ἀφεί-
 δεται, δεχομένην πολλὰς ἐνστάσεις, περὶ τῆς
 ἡμᾶς Αἰθιοπίας ὑπονοεῖ γεγονέναι τὸν λόγον·
 ἢ ἄλλα ἐπισκοπῶμεν. Καὶ πρῶτον, ὅτι καὶ
 ἐς μικρολογεῖται μᾶτην περὶ τῆς γραφῆς. καὶ
 ὡς ἑτέρως γράφεται, δύναται ἐφαρμόττειν
 νοήμασιν αὐτοῦ. τί γὰρ διαφέρει λέγειν, ἢ
 ὡς, δύο καθ' ἡμᾶς εἰσὶν Αἰθίοπες, οἱ μὲν πρὸς
 π. 1. 1. T. L. D

ἀνατολὰς, οἱ δὲ πρὸς δύσεις· ἢ οὕτως, καὶ γὰρ πρὸς ἀνατολὰς, καὶ πρὸς δύσεις; Ἐπειθ' ὁ ψευδοῦς προΐσταται δόγματος. Φέρε γὰρ τὸν ποιητὴν ἄγνοεῖν μὲν τὸν ἰσθμὸν, τῆς δὲ κατ' Αἴγυπτι Αἰθιοπίας μεμνησθαι, ὅταν φῇ·

Αἰθίοπας, τοὶ διχθὰ δεδαίεται

Πῶς οὖν, οὐ διχθὰ δεδαίεται οὕτω, ἀλλ' ἄγνοα οὕτως εἰρηκεν ὁ ποιητής; πότερ' οὐδ' ἡ Αἴγυπτος οὐδ' οἱ Αἰγύπτιοι ἀπὸ τοῦ Δέλτα ἀρξάμενοι μέχρι πρὸς Συήνην, ὑπὸ τοῦ Νεῖλου διχα διήρηνται,

Οἱ μὲν δυσομένου Ἰπερίονος, οἱ δ' ἀνιδντος Τέ δ' ἄλλο ἡ Αἴγυπτός ἐστι πλὴν ποταμία νῆσο ἣν ἐπικλύζει τὸ ὕδωρ; αὕτη δ' ἐφ' ἐκάτερα τοῦ ποταμοῦ κεῖται, πρὸς ἀνατολήν, καὶ δύσιν. Ἀλλ' μὴν ἡ Αἰθιοπία ἐπ' εὐθείας ἐστὶ τῇ Αἰγύπτῳ, καὶ παραπλησίως ἔχει πρὸς τε τὸν Νεῖλον, καὶ τὴν ἅλλην φύσιν τῶν τόπων. καὶ γὰρ καὶ αὕτη στενὴ ἴσται, καὶ μακρὰ, καὶ ἐπικλυστός. τὰ δ' ἔξω τῇ ἐπικλύστου ἔρημά τε, καὶ ἄνυδρά, καὶ σπανία οἰκεῖσθαι θυνάμενα, τὰ μὲν πρὸς ἔω, τὰ δὲ πρὸς δύσιν κεκλιμένα. Πῶς οὖν οὐχὶ καὶ διχα διήρηνται ἢ τοῖς μὲν τὴν Ἀσίαν ἀπὸ Λιβύης διαιροῦσιν, ἅξιον λόγον τοῦθ' ὄριον ἐφάνη ὁ Νεῖλος, μήκος μὲν ἀνοταίνων ἐπὶ τὴν μεσημβρίαν πλειόνων, ἢ μυρίων σταδίων, πλάτος δὲ, ὥστε καὶ νήσους ἀπολαμβάνει μυριάδους (ὧν μεγίστη ἐστὶν ἡ Μερόη, τὸ βασιλεῖον καὶ ἡ μητρόπολις τῶν Αἰθιόπων.) αὐτὴν ἡ τὴν Αἰθιοπίαν οὐχ ἱκανὸς ἦν διαίρειν διχα; Καὶ μὴν οἱ γε ἐπιτιμῶντες τοῖς τὰς ἡπείρους τῷ ποταμῷ

σι, τῶν ἐγκλημάτων τοῦτο μέγιστον προφέ-
 αῦτοῖς, ὅτι τὴν Αἴγυπτον καὶ τὴν Αἰθιο-
 πῶσι· καὶ ποιοῦσι τὸ μὲν τι μέρος ἑκα-
 ὑτῶν Αἰβυκόν, τὸ δ' Ἀσιατικόν· ἢ εἰ μὴ
 καὶ τοῦτο, ἢ οὐ διαιροῦσι τὰς ἡπείρους, ἢ
 ποταμῶ.

ρὶς δὲ τούτων ἔστι καὶ ἄλλως διαιρεῖν τὴν
 ἰαν. Πάντες γὰρ οἱ παραπλεύσαντες τῷ ὠκεα-
 Αἰβύην, οἷτε ἀπὸ τῆς ἐρυθρᾶς, καὶ οἱ ἀπὸ
 ῖλων, μέχρι ποσοῦ προελθόντες, εἴτα ἀνέ-
 , ὑπὸ πολλῶν ἀτοπιῶν κωλυόμενοι. ὥστε
 τιν κατέλιπον τοῖς πολλοῖς, ὥς τὸ μεταξὺ
 το ἰσθμῶ. Καὶ μὴν σύρρους ἢ πᾶσα Ἀτλαν-
 ἰλασσα, καὶ μάλιστα ἢ κατὰ μεσημβρίαν·
 δὲ οὗται τὰ τελευταῖα χωρία, ἐφ' ἃ πλέον-
 ον, Αἰθιοπικὰ προσηγόρευσαν, καὶ ἀπήγ-
 ῆτως. Τί οὖν ἄλογον, εἰ καὶ Ὅμηρος ὑπὸ
 ς ἀκοῆς ἀχθεὶς δίχα διήρει, τοὺς μὲν πρὸς
 ἰν λέγων, τοὺς δὲ πρὸς δύσιν; τῶν μεταξὺ οὐ
 μένων, εἴτε εἰσὶν, εἴτε μὴ εἰσὶν. Ἀλλὰ μὴν καὶ
 γὰρ ἱστορίαν παλαιὰν εἴρηκεν Ἐφορος, ἢ οὐκ
 ἐντυχεῖν καὶ Ὅμηρον· λέγεσθαι γάρ φησιν
 καὶ Ταρτησίων Αἰθίοπας τὴν Αἰβύην ἐπεί-
 μέχρι δύσεως, τοὺς μὲν αὐτοῦ μῆναι, τοὺς
 ῆς παραλίας κατασχεῖν πολλήν· τεκμαίρε-
 ε τοῦ καὶ Ὅμηρον εἰπεῖν οὕτως,
 πας, τοὶ διχθὰ δεδαίεται ἴσχατοι ἀνδρῶν.
 ἢ δὴ πρὸς τὸν Ἀρίσταρχον λέγοι ἄν τις, καὶ
 ῆς ἀκολουθοῦντας αὐτῷ, καὶ ἄλλα τούτων

ἐπιεικέστερα, ἂφ' ὧν τὴν πολλὴν ἄγνοιαν ἀφαιρήσεται τοῦ ποιητοῦ. Φημὶ γὰρ κατὰ τὴν τῶν ἀρχαίων Ἑλλήνων δόξαν, ὥσπερ τὰ πρὸς Βορρᾶν μέρη τὰ γνῶριμα ἐνὶ ὀνόματι Σκύθας ἐκάλουν, ἢ Νομάδας, ὥς Ομηρος, ὕστερον δὲ καὶ τῶν πρὸς ἐσπέραν γνωσθέντων, Κελτεῖ, καὶ Ἰβηρες, ἢ συμμίκτως Κελτῖβηρες, καὶ Κελτοσχύθαι προσηγορεύοντο, ὅφ' ἐν ὀνοματῶν καθέκαστα ἐθνῶν ταττομένων διὰ τὴν ἄγνοιαν· οὕτω τὰ μεσημβρινὰ πάντα, Αἰθιοπίαν καλεῖσθαι, τὰ πρὸς ὠκεανῷ. Μαρτυρεῖ δὲ τὰ τοιαῦτα. "Ο, τε γὰρ Αἰσχύλος ἐν Προμηθεῖ τῷ λυομένῳ φησὶν οὕτω.

Φοινικόπεδόν τ' ἐρυθρᾶς ἱερὸν

Χεῦμα θαλάσσης,

Χαλκοκέραυνόν τε παρ' ὠκεανῷ

Λίμναν παντοτρόφων Αἰθιοπῶν,

Ἴν' ὃ παντεπόπτις ἥελιος.

Αἰεὶ χροῖτ' ἀθάνατον,

Κάματόν θ' ἱππων θερμαῖς

Ἵδατος μαλακοῦ προχοαῖς ἀναπαύει.

Παρ' ὅλον γὰρ τὸ μεσημβρινὸν κλίμα, τοῦ Ὠκεανοῦ ταύτην πρὸς τὸν ἥλιον ἴσχυοντος τὴν χρεῖαν, καὶ τὴν σχέσιν, παρ' ὅλην καὶ τοὺς Αἰθιοπας αὐτῷ φαίνεται. "Ο, τ' Εὐριπίδης ἐπὶ τῷ Φαέθοντι τὴν Κλυμένην φησὶ

— δοθῆναι Μέροπι τῆς δ' ἀνακτι γῆς·

"Ἦν ἐκ τεθρίππων ἀρμάτων πρώτην χθόνα

Ἥλιος ἀνίσχων χρυσέα βάλλει φλογί.

Καλοῦσι δ' αὐτὴν γέκτονες μελάμβροτοι,

Ἐω φαιγγάν ἡλίου θ' ἱπποστάσεις.

Νῦν μὲν δὴ κοινὰς ποιῆται τὰς ἱπποστάσεις τῇ τε ἡσὶ, καὶ τῷ ἡλίῳ· ἐν δὲ τοῖς ἐξῆς πλησίον αὐτὰς φησι εἶναι τῇ οἰκῇ τοῦ Μέρου. καὶ ὅλη γε τῇ δραματοουργίᾳ τοῦτο παραπέλεκται· οὐ δὴ πού τις κατ' Αἴγυπτον Αἰθιοπίας ἴδιον ὄν, μᾶλλον δὲ τῆς παρ' ὅλον τὸ μεσημβρινὸν κλίμα διηκούσης παραλίας.

Μηνύει δὲ καὶ Ἐφορος τὴν παλαιὰν περὶ τῆς Αἰθιοπίας δόξαν, ὅς φησιν ἐν τῷ περὶ τῆς Εὐρώπης λόγῳ, τῶν περὶ τὸν οὐρανὸν καὶ τὴν γῆν τόπων, εἰς τέσσαρα μέρη διηρημένων, τὸ πρὸς τὸν Ἀττηλιώτην, Ἰνδοὺς ἔχειν· πρὸς Νότον δὲ Αἰθιοπας· πρὸς Δύσιν δὲ Κελτούς· πρὸς δὲ Βορρᾶν ἄνεμον Σκύθας· προστίθῃσι δ', ὅτι μείζων ἢ Αἰθιοπία ἢ ἡ Σκυθία. Δοκεῖ γάρ, φησι, τὸ τῶν Αἰθιοπῶν ἔθνος παρατείνειν ἀπ' ἀνατολῶν χειμερινῶν μέχρι δυσμῶν· ἢ Σκυθία δ' ἀντίκειται τούτῳ. Ὅτι δ' ὁ ποιητὴς δμολογὸς τούτοις, καὶ ἐκ τῶνδε δῆλον, ὅτι ἡ μὲν Ἰθάκη κεῖται

Πρὸς ζόφον (ὅπερ ἐστὶ πρὸς ἄρκτον) αἱ δὲ
τ' ἀναμθε πρὸς ἡῶ τ', ἡέλιον τε·

Ὅλον τὸ νότιον πλευρὸν οὕτω λέγων· καὶ ἔτι, ὅταν φῇ·

Εἴτ' ἐπὶ δεξι' ἴωσι πρὸς ἡῶτ' ἡελιόν τε,

Εἴτ' ἐπ' ἀριστερά, τοί γε ποτὶ ζόφον ἡερόντα.

Καὶ πάλιν·

ἽΩ φίλοι, οὐ γάρ τ' ἴδμεν, ὅπη ζόφος, οὐδ' ὅπη ἡῶς,

Οὐδ' ὅπη ἡέλιος φαισίμβροτος εἶς ὑπὸ γαῖαν,

Οὐδ' ὅπη ἀγνέεται. —

περὶ ὧν λέγεται καὶ ἐν τοῖς περὶ τῆς Ἰθάκης λόگوις ἐφεξέστερον. Ὅταν οὖν φῇ·

Ζεὺς γὰρ ἐς ὠκεανὸν μετ' ἀμύμονας Αἰθιοπῆας
Χθρῖδος ἔβη, —

κοινότερον λεπτέον, καὶ τὸν ὠκεανὸν τὸν καθ' ὅλον τὸ
μεσημβρινὸν κλίμα τεταγμένον, καὶ τοὺς Αἰθιοπίας·
ὅτι γὰρ ἂν τόπῳ τοῦδε τοῦ κλίματος προσβάλλοις
τὴν διάνοιαν, καὶ ἐπὶ τῷ ὠκεανῷ ἔσῃ, καὶ ἐπὶ τῇ
Αἰθιοπίᾳ. οὕτω δὲ λέγει καὶ τὸ,

Τὸν δ' ἐξ Αἰθιοπῶν ἀνῶν,

Τηλόθεν ἐκ Σολύμων ὁρέων ἴδεν. —

ἴσον τῷ, ἀπὸ μεσημβρινῶν τόπων· Σολύμους λέγων
οὐ τοὺς ἐν τῇ Πισιδίᾳ, ἀλλ', ὥς ἔφην πρότερον,
πλάσας τινὰς ὁμωνύμους τοὺς ἀναλόγως ἔχοντας
πρὸς τε τὸν πλείοντα ἐν τῇ σχεδίᾳ, καὶ τοὺς ἐκεῖ
μεσημβρινούς, ὥς ἂν Αἰθιοπίας, ὥς οἱ Πισιδικοὶ
πρὸς τε τὸν Πόντον καὶ τοὺς ὑπὲρ τῆς Αἰγύπτου
Αἰθιοπίας. Οὕτω δὲ καὶ τὸν περὶ τῶν γεράνων λό-
γον κοινὸν ποιούμενος φησὶν·

Ἄ. τ' ἐπεὶ οὖν χειμῶνα φύγον καὶ ἀθίσφατον
ἄμβρον,

Κλαγγῇ τὰι γε πέτονται ἐκ' ὠκεανοῦ φοάων,

Ἀνδράσι Πυγμαίοισι φόνον καὶ κῆρα φέρουσαι.

Οὐ γὰρ ἐν μὲν τοῖς κατὰ τὴν Ἑλλάδα τόποις δοῖται
φερομένη ἢ γέρας ἐπὶ τὴν μεσημβρίαν, ἐν δὲ τοῖς
κατὰ τὴν Ἰταλίαν, ἢ Ἰβηρίαν οὐδαμῶς, ἢ τοῖς κατὰ
τὴν Κασπίαν καὶ Βακτριανήν· κατὰ πᾶσαν οὖν τὴν
μεσημβρινὴν παραλίαν τοῦ ὠκεανοῦ παρατείνοντας,
ἐφ' ἅπασαν δὲ καὶ χειμοφυγούτων, δέχεσθαι δεῖ
καὶ τοὺς Πυγμαίους μεμνημένους κατὰ πᾶσαν.
Εἰ δ' οἱ ὕστερον τοὺς Αἰθιοπίας ἐπὶ τοὺς κατ'

ν μόνους μετήγαγον, καὶ τὸν περὶ τῶν
 ν λόγον, οὐδὲν ἂν εἴη πρὸς τὰ παλαι. Καὶ
 νιοὺς καὶ Ἀργεῖους οὐ πάντας μὲν νῦν φα-
 στρατεύσαντας ἐπὶ Ἴλιον· Ὅμηρος δὲ καλεῖ
 Παραπλήσιον δὲ ἐστίν, ὃ λέγω καὶ περὶ τῶν
 νημέων Ἀιθιόπων, ὅτι δεῖ δέχεσθαι τοὺς
 ν τὴν ὠκεανῆτιν διατείνοντας ἀφ' ἡλίου
 , μέχρι ἡλίου δυομένου. Οἱ γὰρ οὕτω λε-
 αιδίολοις δίχα διήρηνται φυσικῶς τῷ Ἀρα-
 νῷ, ὥς ἂν μισημβρινοῦ κύκλου τμήματι
 , ποταμοῦ δίκην ἐν μήκει σχεδόν τι καὶ περ-
 νων σταδίων ἐπὶ τοῖς μυρλοῖς· πλάτει δ' οὐ
 χιλίων μετρίων, τῷ μεγίστῳ· πρόσσεσι δὲ
 καὶ τὸ τὸν μυχὸν τοῦδε τοῦ κόλπου διέχειν
 Πηλοῦσιον θαλάσσης, τριῶν ἢ τεττάρων
 ν ἐπέχει ὁ ἰσθμὸς. Καθάπερ οὖν οἱ χαριέστα-
 ναιροῦντων τὴν Ἀσίαν ἀπὸ τῆς Αἰβύης, ὅρον
 ν ἡγοῦνται τοῦτον τῶν ἡπείρων ἀμφοῖν τὸν
 ἢ τὸν Νεῖλον· τὸν μὲν γὰρ διήκειν παρ' ὀλί-
 νελῶς ἀπὸ θαλάττης ἐπὶ θάλατταν· τὸν
 ν πολλαπλάσιον ἀπὸ τοῦ ὠκεανοῦ διέχειν,
 ν διαιρεῖν πᾶσαν τὴν Ἀσίαν ἀπὸ τῆς Αἰβύης·
 ν πολυμυθῶν τὸν τρόπον καὶ γὰρ τὰ μεσημ-
 νρη πάντα καθ' ὅλην τὴν οἰκουμένην, δίχα
 ν νομίσαι τὸν ποιητὴν τῷ κόλπῳ τούτῳ.
 ν ἡγνῶει τὸν ἰσθμὸν, ὃν εὐτοὺς ποιεῖ πρὸς
 ντιον πέλαγος;
 ν γὰρ δὴ καὶ τελέως ἄλογον, εἰ τὰς μὲν Αἰ-
 νθίβας ἥδει σαφῶς, αἱ δὲ διέχουσι τῆς καθ'

ἡμᾶς θαλάττης σταδίους μικρὸν ἀπολείποντας τῶν πεντακισχιλίων· τὸν δὲ μυχὸν τοῦ Ἀραβίου κόλπου μὴ ᾗδει, μηδὲ τὸν ἰσθμὸν τὸν κατ' αὐτόν, πλάτος ἔχοντα οὐ πλείονων ἢ χιλίων σταδίων. Πολὺ δ' ἂν ἀλογώτερον δόξειεν, εἰ τὸν μὲν Νεῖλον ᾗδει ὁμωνύμως τῇ τοσαύτῃ χώρᾳ λεγόμενον, τὴν δ' αἰτίαν μὴ ἔωρα τούτου· μάλιστα γὰρ ἂν προσπίπτει τὸ φθῆν ὑφ' Ἡροδότου, διότι δῶρον ἦν ἡ χώρα τοῦ ποταμοῦ, καὶ διὰ τοῦτο ἡξιούτο τοῦ αὐτοῦ ὀνόματος. Ἄλλως τὲ τῶν παρ' ἐκάστοις ἰδίων ταῦτ' ἐστὶ γνωριμώτατα, ἃ καὶ παραδοξίαν ἔχει τινα, καὶ ἐκ τῶ φανερωῖ πᾶσιν ἐστὶ· τοιοῦτον δ' ἐστὶ καὶ ἡ τοῦ Νεῖλου ἀνάβασις, καὶ ἡ πρόσχωσις τοῦ πελάγους. Καὶ καθάπερ οἱ προσαχθέντες πρὸς τὴν Αἴγυπτον οὐδὲν πρότερον ἱστοροῦσι περὶ τῆς χώρας, ἢ τὴν τοῦ Νεῖλου φύσιν, διὰ τὸ τοὺς ἐπιχωρίους μήτε καινότερα τούτων λέγειν ἔχειν πρὸς ἄνδρας ξένους, μήτ' ἐπιφανέστερα περὶ τῶν παρ' αὐτοῖς· (τῷ γὰρ ἱστορήσαντι περὶ τοῦ ποταμοῦ, κατὰδηλος καὶ ἡ χώρα πᾶσα γίνεταί, ὅποια τίς ἐστίν) οὕτω καὶ οἱ πόρρωθεν ἀκούοντες οὐδὲν πρότερον ἱστοροῦσι τούτου. Προατίθησι οὖν τούτῳ, καὶ τὸ φιλείδημον, καὶ τὸ φιλέκδημον τοῦ ποιητοῦ, ὅπερ αὐτῷ μαρτυροῦσιν, ὅσοι τὸν βίον ἀναγράφουσι· καὶ ἐξ αὐτῶν δὲ λαμβάνεται τῶν ποιημάτων πολλὰ παραδείγματα τοῦ τοιοῦτου. Οὗτος μὲν οὖν ἐκ πλείονων ἐλέγχεται, καὶ εἰδώς, καὶ λέγων φητὼς τὰ φητά, καὶ σιγῶν τὰ λίαν ἐκφανῆ, ἢ ἐπιθέτως λέγων.

Θαυμάζειν δὲ δεῖ τῶν Αἰγυπτίων καὶ Σύρων,

πρὸς οὓς νῦν ἡμῖν ὁ λόγος, εἰ μὴδ' ἐκείνου λέγοντος
 τὰ παρ' αὐτοῖς ἐπιχώρια συνιῶσιν, ἀλλὰ καὶ ἄγνοιαν
 αἰτιῶνται, ἣ αὐτοὺς ἐνόχους δείκνυσιν ὁ λόγος. Ἀ-
 πλῶς δὲ τὸ μὴ λέγειν, οὐ τοῦ μὴ εἰδέναι σημεῖον ἐστίν·
 οὐδὲ γὰρ τὰς τροπὰς τοῦ Εὐρύπου λέγει, οὐδὲ τὰς
 θερμοπύλας, οὐδ' ἄλλα πλείω τῶν γνωρίμων παρὰ
 τοῖς Ἕλλησιν· οὐ μὴν ἠγνόησεν, ἀλλὰ καὶ λέγει·
 οὐ δοκεῖ δὲ τοῖς ἐθελοκωφοῦσιν, ὥστε ἐκείνους αἰ-
 τιατέον. Ὁ ποιητὴς τοίνυν διῷπετέας καλεῖ τοὺς πο-
 ταμοὺς, οὐ τοὺς χειμάρρους μόνον, ἀλλὰ καὶ πάν-
 τας ἀπλῶς, ὅτι πληροῦνται πάντες ἀπὸ τῶν ὀμβρί-
 μων ὑδάτων. Ἀλλὰ τὸ κοινόν, ἐπὶ τῶν κατ' ἐξοχὴν
 ἴδιον γίνεται. Ἄλλως γὰρ ἂν τὸν χειμάρρουν ἀκούοι-
 τις διῷπετῇ, καὶ ἄλλως τὸν ἀένναον· ἐνταῦθα δὲ
 διπλασιάζει πως ἡ ἐξοχή. καὶ καθάπερ εἰσὶ τιχες
 ὑπερβολαὶ ἐπὶ ὑπερβολαῖς, ὥς τὸ, κουφότερον εἶ-
 ναι φελλοῦ σκιᾶς, δειλότερον δὲ λαγῶ Φρυγὸς, ἐλάτ-
 τω δ' ἔχειν γῆν τὸν ἄγρον ἐπιστολῆς Λακωνικῆς·
 οὕτως ἐξοχὴ ἐπὶ ἐξοχῆς συντρέχει ἐπὶ τοῦ διῷπετῇ τὸν
 Νεῖλον λέγεσθαι. Ὁ μὲν γὰρ χειμάρρους ὑπερβε-
 βληται τοὺς ἄλλους ποταμοὺς, τῷ διῷπετῆς εἶναι·
 ὁ δὲ Νεῖλος καὶ τοὺς χειμάρρους, ἐπὶ τοσοῦτον πλη-
 ροῦμενος καὶ πλήθους καὶ χρόνου. Ὡστ' ἐπεὶ καὶ
 γνώριμον ἦν τὸ πάθος τοῦ ποταμοῦ τῇ ποιητῇ, ὥς
 παραμεμυθαύμεθα, καὶ κίχρηται, τῷ ἐπιθέτω τού-
 τῳ κατ' αὐτοῦ, οὐκ ἄλλως δεκτέον ἢ ὥς εἰρήκαμεν.
 Τὸ δὲ πλείοσι στόμασιν ἐνδιδόναι, κοινόν καὶ πλειό-
 νων· ὥστε οὐκ ἄξιον μνήμης ὑπέλαβε, καὶ ταῦτα
 πρὸς εἰδότας· καθάπερ οὐδ' Ἀλκαῖος, καλὴρι φη

σας ἀφ' ἔχθαι καὶ αὐτὸς εἰς Αἴγυπτον. Αἱ δὲ προσχώσεις καὶ ἐκ τῶν ἀναβάσεων μὲν δύνανται ὑπονοεῖσθαι, καὶ ἐξ ὧν δὲ εἶπε περὶ τῆς Φάρου. Ὁ γὰρ ἱστορῶν οὕτω περὶ τῆς Φάρου, μᾶλλον δὲ ἢ κοινὴ φήμη, διότι μὲν τότε τοσοῦτον ἀπεῖχεν ἀπὸ τῆς ἡπείρου, ὅσον φησὶ δρόμον νεῶς ἡμερήσιον, οὐκ αἶψῃ διατεθρυλλημένη ἐπὶ τοσοῦτον ἐφευσμένως· ὅτι δ' ἡ ἀνάβασις, καὶ αἱ προσχώσεις τοιαῦταί τινες κοινότερον πεπύσθαι εἰκὸς ἦν· ἐξ ὧν συνθίξῃ ποιητῆς, ὅτι πλέον ἢ τότε ἀφειστήκει τῆς γῆς ἡ νῆσος κατὰ τὴν Μενελάου παρουσίαν, προσέθηκε παρ' αὐτοῦ πολλαπλάσιον διάστημα τοῦ μυθώδους χάριν. Αἱ δὲ μυθοποιῖαι οὐκ ἀγνοίας χάριν· σημεῖν γὰρ δὴ πον. οὐδὲ γὰρ τὰ περὶ τοῦ Πρωτεύως, καὶ τῶν Πυγμαίων, οὐδ' αἱ τῶν φαρυμάκων δυνάμεις οὐδ' εἴτι ἄλλο τοιοῦτον οἱ ποιηταὶ πλάττουσι· οἱ γὰρ κατ' ἀγνοίαν τῶν τοπικῶν λέγεται, ἀλλ' ἡδονῇ καὶ τέρψεως χάριν. Πῶς οὖν καὶ ἄνυδρον οὔσαι ὕδωρ φησὶν ἔχειν;

Ἐν δὲ λιμὴν εὖορμος, ὅθεν τ' ἐπὶ νῆας εἴσας

Ἐς πόντον βάλλουσιν ἀφυσσάμενοι μέλαν ὕδωρ

Ἀλλ' οὔτε τὸ ὕδρεϊον ἐκλείπειν ἀδύνατον, οὔτε τῇ ὕδρεϊαν ἐκ τῆς νήσου γενέσθαι φησὶν, ἀλλὰ τὴν ἀναγωγὴν μόνην, διὰ τὴν τοῦ λιμένος ἀρετὴν, τὸ δ' ὕδωρ ἐκ τῆς περαιῆς ἀρύσασθαι παρῇ· ἐξομολογούμενου πως τοῦ ποιητοῦ δι' ἐμφάσεως, ὅτι πελαγίαν εἶπεν οὐ πρὸς ἀλγύθειαν, ἀλλὰ πρὸς ὑπερβολὴν καὶ μυθοποιῖαν.

Ἐπεὶ δὲ καὶ τὰ περὶ τῆς πλάνης τοῦ Μεγέλειου
 ληθέντα συνηγορεῖν δοκεῖ τῇ ἀγνοίᾳ τῇ περὶ τοὺς
 τόπους ἐκείνους, βέλτιον ἴσως ἐστὶ, τὰ ἐν ταῖς
 ἔπεισι τούτοις ζητούμενα προεκθεμένους, ἅμα ταυτὰ
 τε διαστεῖλαι, καὶ περὶ τοῦ ποιητοῦ ἀπολογήσα-
 σθαι καθαρώτερον. Φησὶ δὲ πρὸς Τηλέμαχον ὁ Με-
 γίλαος θανμάσαντα τὸν τῶν βασιλείων κόσμον·

Ἡ γὰρ πολλὰ παθὼν, καὶ πόλλ' ἐπαληθεῖς
 Ἠγαγόμεν ἐν νηυσὶ, καὶ ὃν δοάτω ἔτει ἦλθον
 Κύπρον, Φοινίκην τε, καὶ Αἰγυπτίους, ἐπαληθεῖς,
 Αἰθιοπίας δ' ἰκόμεν, καὶ Σιδονίους, καὶ Ἐρεμβούς,
 Καὶ Αἰθύν. —

Ζητοῦσι δὲ, πρὸς τίνας ἦλθεν Αἰθιοπας, πλέων ἐξ
 Αἰγύπτου. (οὔτε γὰρ ἐν τῇ καθ' ἡμᾶς θαλάττῃ οὐ-
 κοῦσι τινὲς Αἰθιοπες, οὔτε τοῦ Νείλου τοὺς καταρ-
 φάκτας ἦν διελθεῖν ναυσὶ·) τίνες τὲ οἱ Σιδόνιοι· οὐ
 γὰρ οἱ γε ἐν Φοινίκῃ· οὐ γὰρ ἂν τὸ γένος προθεῖς,
 εὐ εἶδος ἐπήνεγκε· τίνες τὲ οἱ Ἐρεμβοί· καινὸν γὰρ
 εὐ ὄνομα. Ἀριστόνικος μὲν οὖν ὁ καθ' ἡμᾶς γραμ-
 ματικὸς ἐν τοῖς περὶ τῆς Μεγέλειου πλάνης, πολλῶν
 ἀναγέγραφεν ἀνδρῶν ἀποφάσεις περὶ ἐκάστου τῶν
 ἐκκειμένων κεφαλάκων· ἡμῖν δ' ἀρκέσει κἄν ἐπιτέ-
 μνοντες λέγωμεν. Οἱ μὲν δὴ πλεῦσαι φήσαντες εἰς
 τὴν Αἰθιοπίαν, οἱ μὲν περιέπλουν τὸν διὰ Γαδιέρων
 μίχρι τῆς Ἰνδικῆς εἰσάγουσιν· ἅμα καὶ τὸν χρόνον
 τῇ πλάνῃ συνοικειοῦντες, ὃν φησιν, ὅτι ὀρδοάτω
 ἔπει ἦλθον· οἱ δὲ διὰ τοῦ ἰσθμοῦ, τοῦ κατὰ τὸν
 Ἀράβιον κόλπον· οἱ δὲ διὰ τῶν διωρυγῶν τινός.
 Οὔτε δ' ὁ περιέπλους ἀναγκαῖος, ὃν Κρύτης εἰσάγει

οὐχ ὥς ἀδύνατος εἶναι, (καὶ γὰρ οὐδ' ἡ Ὀδυσσεύς πλάνη ἀδύνατος) ἀλλ' ὅτι οὕτε πρὸς τῆς ὑποθέσεως τὰς μαθηματικὰς χρήσιμος, οὕτε πρὸς τὸν χρόνον τῆς πλάνης. καὶ γὰρ ἀκούσιοι διατριβαὶ κατέσχευον τὸν ὑπὸ δυσπλοίας, φήσαντα, ὅτι ἀπὸ ἐξήκοντι νεῶν πάντες ἐλείφθησαν αὐτῷ, καὶ ἐκούσιοι χρημτισμοῦ χάριν· φησὶ γὰρ ὁ Νέστωρ·

Ὡς δ' αὖτε μὲν, ἔνθα πολὺν βίον καὶ χρυσὸν ἀγείρου
Ἥλατο ξὺν νηυσὶ. —

Κύπρον, Φοινίκην τε, καὶ Αἰγυπτίους ἐπαληθεῖς ὅτι διὰ τοῦ ἰσθμοῦ πλοῦς ἡ τῶν διαφυγῶν, λεγόμενος μὲν ἠκούετο ἂν ἐν μύθου σχήματι· μὴ λεγόμενος δὲ, περιττῶς καὶ ἀπιθάνως εἰσάγοιτο ἂν. Ἀπιθάνως δὲ λέγω, ὅτι πρὸ τῶν Τρωϊκῶν οὐδεμία ἡ διώρυξ· τὸν δὲ ἐπιχειρήσαντα ποιῆσαι Σέσωστριν ἀποστῆναί φασι μετεωροτέρα ὑπολαβόντα τὴν τῆς θαλάττης ἐπιφάνειαν. Ἀλλὰ μὴν οὐδ' ὁ ἰσθμὸς ἡ πλώϊμος. ἀλλ' εἰκάζει ὁ Ἐρατοσθένης οὐκ εὖ· μὴ γάρ πω τὸ ἔκρηγμα τὸ κατὰ τὰς στήλας γεγενῆσθαι νομίζει· ὥστε ἐνταῦθα συνάπτειν τὴν ἔξω θάλατταν τῇ ἐντὸς, καὶ καλύπτειν τὸν ἰσθμὸν μετεωροτέρα οὖσαν. τοῦ δ' ἔκρηγματος γενομένου ταπεινωθῆναι, καὶ ἀνακαλύψαι τὴν γῆν, τὴν κατὰ τὸ Κάσιον καὶ τὸ Πηλοῦσιον, μέχρι τῆς ἐρυθρᾶς. Τίνα οὐκ ἔχομεν ἱστορίαν περὶ τοῦ ἔκρηγματος τούτου, διφί πρὸ τῶν Τρωϊκῶν οὐπω ὑπῆρχεν; Ἰσως δ' ὁ ποιητὴς ἅμα μὲν τὸν Ὀδυσσεύα ταύτῃ διεκπλέοντα εἰς τὸ ὠκεανὸν πεποίηκεν, ὥς ἤδη ἔκρηγματος γεγενῆσθαι ἔμαρτο· εἰς τὴν ἐρυθρὰν τὸν Μετέλλων, ἐκ τῆς Αἰ-

αυστολεῖ, ὥς οὕτω γεγενητός. ἀλλὰ καὶ τὸν
ἰσαγγεῖ λέγοντα αὐτῷ·

ἔς Ἑλύσιον πεδῖον καὶ πείρατα γαίης
τοὶ πύμψουσι. —

· καὶ ὅτι ἐσπερίδιν τινα λέγει τόπον τοῦ-
ον, ὃ Ζεφύρος παρατεθεὶς δηλοῖ·

εἰς Ζεφύροιο λιγὺ πνέοντας ἀήτας
ὃς ἀπείησι. —

ἰρ αἰνίγματος πλήρη. —

οὖν καὶ σύρξουν ποτὲ ὑπάρξαντα τὸν
ἥντο δὲ ποιητῆς ἱστορήσει, πόσῳ μείζονα ἂν
ἴστω τοῦ, τοὺς Αἰθίοπας διχθὰ διηρη-
ρηθμῷ τηλικούτῳ διειργασμένους; Τίς δὲ
εἰσιμὸς παρὰ τῶν ἔξω, καὶ κατὰ τὸν ὠκεα-
ῖον; Καίτοι γὰρ θαυμάζουσι τοῦ κόσμου
εἰδὼν οἱ περὶ Τηλέμαχον τὸ πλῆθος, ὃ ἐστὶ
ἢ τ' ἡλέκτρον τὲ καὶ ἀργύρου ἢ δ' ἐλέφαντος.
οὐδενὸς πλὴν ἐλέφαντος εὐπορία παρ' ἐκεί-
·, ἀπορωτάτοις τῶν ἀπάντων οὖσι τοῖς
·, καὶ νόμασι. Νῆ Δία, ἀλλ' ἡ Ἀραβία
καὶ τὰ μέρη τῆς Ἰνδικῆς· τούτων δ' ἡ μὲν
κέκληται μόνη τῶν ἀπασῶν· τὴν δὲ, εἰ καὶ
τὲ καλοῦσιν, οὕτως ὑπολαμβάνουσιν γε,
ἥντω, ὥς εὐδαιμονεστάτην. Τὴν μὲν οὖν
ἢ οἶδεν Ὀμηρος, εἰδὼς δὲ ἐμέμνητο ἂν·
αβίαν, ἣν εὐδαίμονα προσαγορεύουσιν οἱ
δ' οὐκ ἦν πλουσία, ἀλλὰ καὶ αὐτὴ ἄπο-
ῆ πόλις αὐτῆς, σκηνιτῶν ἀνδρῶν· ὀλίγη
προπόρος, δι' ἣν καὶ τοῦτο τοῦνομα εἴ-

ρετο ἢ χώρα, διὰ τὸ καὶ τὸν φόρτον εἶναι οὗτον ἐν τοῖς παρ' ἡμῖν σπάνιον καὶ τίμιον οὖν εὐποροῦσι καὶ πλουτοῦσι διὰ τὴν ἐμπορίαν εἶναι πικνὴν καὶ θαψιλῇ· τότε πῶς. Αὐτῶν δὲ χάριν τῶν ἁρωμάτων ἐμπόκαμηλίτη γένοιτ' ἂν τις ἐκ τῶν τοιούτων ἀπορία. Μενελάω δὲ λαφύρων, ἢ θωρεῶν βασιλείων καὶ δυναστῶν, ἐχόντων τὴν δὲ δαβουλομένων διὰ τὴν ἐπιφάνειαν αὐτοῦ καὶ οἱ μὲν οὖν Αἰγύπτιοι, καὶ οἱ πλησίον καὶ Ἀραβες, οὐθ' οὕτω τελείως ἄβιοι, οἱ τῆς τῶν Ἀτρειδῶν δόξης, καὶ μάλιστα δ' ὁ Τόρθωσις τοῦ Πριακοῦ πολέμου, ὥστ' ἐλθεῖν αὐτῶν ὠφελείας· καθάπερ ἐπὶ τοῦ θιγαγαμέμνονος λέγεται·

Τὸν ποτὶ οἱ Κινύρης δῶκε ξεινήϊον εἶναι

Πεῦθετο γὰρ Κύπρονδε μέγα κλέος. -

Καὶ δὴ καὶ τὸν πλείω χρόνον τῆς πλάνης μὲν ἐν τοῖς κατὰ Φοινίκην, καὶ Συρίαν, πτόν, καὶ Αἰβύην γενέσθαι, καὶ τὰ περὶ Ἰβηρία, καὶ ὅλως τὴν καθ' ἡμᾶς παραλίαν, σους· καὶ γὰρ ξένια παρὰ τοῦτοις, καὶ τὸ ἐκ λεηλασίας πορίζεσθαι, καὶ μάλιστα συμμαχησάτων τοῖς Τρωσὶν, ἐντεῦθεν ἐκτὸς καὶ πόρρω βαρβαροὶ οὐδεμίαν τοιγόρενον ἐλπίδα. Εἰς οὖν τὴν Αἰθιοπίαν λέγεται ὁ Μενέλαος, οὐχ ὅτι μέχρι τῶν πρὸς Αἰγύπτω· τάχα μὲν γὰρ καὶ πλησύνει τῆς Θήβης οἱ τότε ὄροι· ἀλλὰ καὶ οἱ

εἰσὶν, οἱ κατὰ Σύνηνη καὶ τὰς Φίλας· ὧν ἡ μὲν
 τῆς Αἰγύπτου ἐστὶν, αἱ δὲ Φίλαι ποινὴ κατοικία
 τῶν Αἰθιοπῶν καὶ τῶν Αἰγυπτίων. Ὁ οὖν εἰς Θή-
 βαρ ἀφικόμενος, εἰ καὶ μέχρι τῶν ὄρων ἀφῆκτο, ἡ
 καὶ περαιτέρω τῶν Αἰθιοπῶν, καὶ ταῦτα τῇ βασι-
 λικῇ ξενία χρώμενος, οὐδὲν ἄλογον. Οὕτω δὲ καὶ
 Κυπλώπων εἰς γαῖαν ἀφῆχθαι φησὶν ὁ Ὀδυσσεύς,
 μέχρι τοῦ σπηλαίου προεληλυθώς ἀπὸ θαλάττης·
 ἐπ' ἐσχατιῷ γάρ ἰδρῦσθαι πῦρ λέγει. Καὶ εἰς Αἰο-
 λίαν δὲ, καὶ Αἰαιστρυγῶνας, καὶ τοὺς ἄλλους τό-
 πους, ὅπου ποτὲ καθωρμίσατο, ἐκεῖσε φησὶν ὑφί-
 χθαι. Καὶ ὁ Μενέλαος οὖν οὕτως εἰς Αἰθιοπίαν
 ἦεν, οὕτω δὲ καὶ εἰς Λιβύην, ὅπῃ προσέσχε τύποις
 πῶσιν· ἀφ' οὗ καὶ ὁ κατὰ τὴν Ἀρδανίαν λιμὴν, τὴν
 ὑπὲρ Παραιτονίου, Μενέλαος καλεῖται.

Εἰ δὲ Φοίνικας εἰπὼν, ὀνομάζει καὶ Σιδονίους,
 τὴν μητροπόλιν αὐτῶν, σχήματι συνήθει χρηταί, ὥς,
 . . . Τρωάς τε καὶ Ἑκτορα νηυσὶ πέλασσε.

Καὶ

Οὐ γὰρ ἔτ' Οἶνῆος μεγαλήτορος νιέες ἦσαν.

Οὐδ' ἄρ' ἔτ' αὐτὸς ἔην, θάναθ δὲ ξανθὸς Μελέαγρος.

Καὶ

Ἴδην δ' ἴκανεν . . . καὶ Γέργαρον.

Καὶ

Οἱ δ' Εὐβοίαν ἔχον . . .

Καλκίδα τ' Εἰρετρίαν τε.

Καὶ Σαπφῶ.

Ἦσε Κύπρος, ἡ Πάφος ἡ Πάνορμος.

Καίτοι καὶ ἄλλοι τι ἦν τό ποιήσαν, καίπερ ᾗδη μυθ.

ἐπὶ τῇ ἐκείνῃ ἡμέρᾳ τὸν ἐχθρὸν εἶπε
 ὅτι· ὁ πόλεμος τῶν ἡμετέρων καὶ ἡμῶν
 οὐκ ἐπὶ πόλεως καὶ τοιούτων διὰ τὴν
 ἐμπορεύσασθαι τὴν πόλιν· τότε
 πῶς. Αὐτὸς δὲ ἔλασεν τὸν ἡμετέρων ἐμπό-
 κλην ἄνθρωπον· ὅς τις ἐκ τῶν τοιούτων φε-
 ρομένη. Μενέλαος δὲ ἐλάτρευσεν, ὃ δὲ φερόν-
 βυσίλλων καὶ δευσιπύων, ἐχόντων τὴν αὐτῶν
 βουλομένην διατῆν ἐπιφάνειαν αὐτοῦ καὶ
 Οἱ μὲν οὖν Αἰγύπτιοι, καὶ οἱ Πηλοῖον
 καὶ Ἀραβίς, οἳ θ' οἴτω τελέως ἄβιοι, οὗ-
 τῆς τῶν Ἀτρυιδῶν δόξης, καὶ μάλιστα δι-
 τήρῃσιν τοῦ Ἰλιακοῦ πολέμου, ὥστ' ἔλ-
 λει αὐτῶν ὠφελείας· καθύπερ ἐπὶ τοῦ θώ-
 λυγυμμένονος λέγεται·

Τὸν ποτὲ οἱ Κινύρης δῶκε ξεινήϊον εἶπε
 Πεισίδετο γὰρ Κύπρονδε μέγα κλέος. —
 Καὶ δὴ καὶ τὸν πλείω χρόνον τῆς πλάνης
 μὲν ἐν τοῖς κατὰ Φοινίκην, καὶ Συρίαν, καὶ
 Ἰνδιαν, καὶ Αἰθίαν γενέσθαι, καὶ τὰ περὶ Κί-
 νηρος, καὶ ὅλως τὴν καθ' ἡμᾶς παραλίαν, καὶ τὴν
 ἑσπερίαν καὶ τὴν ξενίαν παρὰ τούτοις, καὶ τὴν
 οὐρανὴν ἀστέρας πομπίζουσαν, καὶ μάλιστα τὴν
 οὐρανὴν ἀστέρας τοῖς Τρωσὶν, ἐντεῦθεν ἡ
 οὐρανὴ καὶ τὸν ἡμέτερον οὐδεμίαν τοιαύ-
 ταν οὐρανὴν εἶδεν. Εἰς οὖν τὴν Αἰθιοπίαν
 ἐλθὼν ὁ ἡμέτερος, οὐχ ὅτι μέχρι τῶν ἐ-
 χθρῶν οὐκ ἔστιν ἡμετέρος, ἀλλ' ὅτι καὶ πλησκαί-
 νει τὸν πόλεμον, καὶ τὸν πόλεμον οὐκ ἔστιν ἡμετέρος, ἀλλ' ὅτι καὶ οἱ οὐκ

οἱ κατὰ Συήνην καὶ τὰς Φίλας· ὧν ἡ μὲν Αἰγύπτου ἐστίν, αἱ δὲ Φίλαι κοινὴ κατοικία Αἰθιοπῶν καὶ τῶν Αἰγυπτίων. Ὁ οὖν εἰς Θήφιγμένος, εἰ καὶ μέχρ' αὖ τῶν ὄρων ἀφῆκτο, ἡ παραιτέρω τῶν Αἰθιοπῶν, καὶ ταῦτα τῇ βασιλείᾳ χρώμενος, οὐδὲν ἄλογον. Οὕτω δὲ καὶ ὦπων εἰς γαίαν ἀφῆχθαι φησὶν δ' Ὀδυσσεύς, τοῦ σπηλαίου προεληλυθώς ἀπὸ θαλάττης· γαίᾳ γάρ ἰδρῦσθαι πον λέγει. Καὶ εἰς Αἰοίε, καὶ Λαιστρυγόνας, καὶ τοὺς ἄλλους τόπον ποτὲ καθωρμίσατο, ἐκεῖσε φησὶν ὑφῆ.

Καὶ ὁ Μενέλαος οὖν οὕτως εἰς Αἰθιοπίαν οὕτω δὲ καὶ εἰς Λιβύην, ὅπ' προσέσχε τύποις ἀφ' οὗ καὶ ὁ κατὰ τὴν Ἀρδανίαν λιμὴν, τὴν Παραϊτονίου, Μενέλαος καλεῖται. ἢ δὲ Φοίνικας εἰπὼν, ὀνομάζει καὶ Σιδονίους, ἡτρόπολιν αὐτῶν, σχήματι συνήθει χρῆται, ὥς, Τρωάς τε καὶ Ἑκτορα νηυσὶ πέλασσε.

γὰρ ἔτ' Οἰνῆος μεγαλήτορος νῆες ἦσαν.
δ' ἄρ' ἔτ' αὐτὸς ἔην, θάναε δὲ ξανθὸς Μελιάγρος.

ἦν δ' ἱκανὴν . . . καὶ Γάργαρον.

δ' Εὐβοίαν ἔχον . . .

Ἀκίδα τ' Εἰφείριάν τε.

Ἐαπρώ·

σε Κύπρος, ἡ Πάφος ἡ Πάνορμος.

καὶ ἄλλοι τε ἦν τὸ ποιήσαν, καίπερ ἤδη μνη·

ρετο ἡ χώρα, διὰ τὸ καὶ τὸν φόρτον εἶναι τὸν τοι οὔτον ἐν τοῖς παρ' ἡμῖν σπάνιον καὶ τίμιον. Νῦν μὲν οὖν εὐποροῦσι καὶ πλουτοῦσι διὰ τὸ καὶ τῇ ἐμπορίᾳ εἶναι πυκνὴν καὶ θαψιλῇ· τότε δ' οὐκ εἰ πός. Αὐτῶν δὲ χάρεν τῶν ἄρωμάτων ἐμπόρῳ μὲν κα καμηλίτῃ γένοιτ' ἂν τις ἐκ τῶν τοιούτων φορτίων εἰ πορία. Μενελάῳ δὲ λαφύρων, ἢ δωρεῶν ἔδει παρ βασιλείων καὶ δυναστῶν, ἐχόντων τὲ ἅ δώσουσι, κα βουλομένων διὰ τὴν ἐπιφάνειαν αὐτοῦ καὶ εὐκλειαν. Οἱ μὲν οὖν Αἰγύπτιοι, καὶ οἱ πλησίον Αἰθίοπες καὶ Ἀραβες, οὗθ' οὕτω τελέως ἄβιοι, οὗτ' ἀνήκος τῆς τῶν Ἀτρειδῶν δόξης, καὶ μάλιστα διὰ τὴν κα τόρθωσιν τοῦ Ἰλιακοῦ πολέμου, ὥστ' ἐλπίς ἦν τῇ ἐξ αὐτῶν ὠφελείας· καθάπερ ἐπὶ τοῦ Θῶρακος το Ἀγαμέμνονος λέγεται·

Τὸν ποτὲ οἱ Κινύρης δῶκε ξεινήϊον εἶναι·

Πεύθπετο γὰρ Κύπρονδε μέγα κλέος. —

Καὶ δὴ καὶ τὸν πλείω χρόνον τῆς πλάνης, λεκτέος μὲν ἐν τοῖς κατὰ Φοινίκην, καὶ Συρίαν, καὶ Αἴγυπτον, καὶ Αἰθίαν γενέσθαι, καὶ τὰ περὶ Κύπρον χωρία, καὶ ὅλως τὴν καθ' ἡμᾶς παραλίαν, καὶ τὰς νήσους· καὶ γὰρ ξένια παρὰ τούτοις, καὶ τὸ βίαι, κα τὸ ἐκ λεηλασίας πορίζεσθαι, καὶ μάλιστα παρὰ τῷ συμμαχησάντων τοῖς Τρωσὶν, ἐντεῦθεν ἦν. Οἱ ἑκτὸς καὶ πόρρω βάρβαροί οὐδεμίαν τοιαύτην ὑπὴ γόρρεον ἐλπίδα. Εἰς οὖν τὴν Αἰθιοπίαν ἀφίχθαι λέγεται ὁ Μενέλαος, οὐχ ὅτι μέχρι τῶν ὄρων τῶ πρὸς Αἰγύπτω· τάχα μὲν γὰρ καὶ πλησκαίτεροι ἦσαν παῖς Θήβαις οἱ τότε ὄροι· ἀλλὰ καὶ οἱ νῦν πλησίον·

εἰσὶν, οἱ κατὰ Σύνηρ· καὶ τὰς Φίλας· οὗν ἡ μὲν
 τῆς Αἰγύπτου ἐστὶν, αἱ δὲ Φίλαι κοινὴ κατοικία
 τῶν Αἰθιοπῶν καὶ τῶν Αἰγυπτίων. Ὁ οὖν εἰς Θή-
 βας ἀφικνόμενος, εἰ καὶ μέχρι τῶν ὕδρων ἀφῆτο, ἡ
 καὶ περαιτέρω τῶν Αἰθιοπῶν, καὶ ταῦτα τῇ βίσι-
 λικῇ ξενίᾳ χρώμενος, οὐδὲν ἄλογον. Οὕτω δὲ καὶ
 Κυπλώπων εἰς γαῖαν ἀφῆχθαι φησὶν δ' Ὀδυσσεὺς,
 μέχρι τοῦ σπηλαίου προεληλυθὼς ἀπὸ θαλάττης·
 ἐπ' ἐσχατιᾷ· γὰρ ἰδρῦσθαι πεῦ λέγει. Καὶ εἰς Αἰο-
 λίαν δὲ, καὶ Αἰαιστρυγόνας, καὶ τοὺς ἄλλους τό-
 πους, ὅπου ποτὲ καθωρμίσματο, ἐκεῖσε φησὶν ὑφί-
 χθαι. Καὶ δὲ Μενέλαος οὖν οὕτως εἰς Αἰθιοπίαν
 ἦκεν, οὕτω δὲ καὶ εἰς Λιβύην, ὅτι προσέσχε τύποις
 τισίν· ἀφ' οὗ καὶ ὁ κατὰ τὴν Ἀρδανίαν λιμὴν, τὴν
 ὑπὲρ Παραιτονίου, Μενέλαος καλεῖται.

Εἰ δὲ Φοίνικας εἰπὼν, ὀνομάζει καὶ Σιδονίους,
 τὴν μητροπόλιν αὐτῶν, σχήματι συνήθει χοῇται, ὥς,
 . . . Τρωᾶς τε καὶ Ἑκτορα νηυσὶ πέλασσε.

Καὶ

Οὐ γὰρ ἔτ' Οἰνῆος μεγάλητορος υἱέες ἦσαν.

Οὐδ' ἄρ' ἔτ' αὐτὸς ἔην, θάναθ' ἔξανθός Μελέαγχρος.

Καὶ

Ἴδην δ' ἱκανὴν . . . καὶ Γέργαρον.

Καὶ

Οἱ δ' Εὐβοίαν ἔχον . . .

Χαλκίδα τ' Εἰρετριάν τε.

Καὶ Σαπφώ·

Ἦ σε Κύπρος, ἢ Πάφος ἢ Πάροσμος.

Καίτοι καὶ ἄλλό τι ἦν τὸ ποιήσαν, καίπερ ἴδη μνη

ρετο ἡ χώρα, διὰ τὸ καὶ τὸν φόρτον εἶναι τὸν τοι οὔτον ἐν τοῖς παρ' ἡμῖν σπάνιον καὶ τίμιον. Νῦν μὲν οὖν εὐποροῦσι καὶ πλουτοῦσι διὰ τὸ καὶ τῇ ἐμπορίᾳ εἶναι πυκνὴν καὶ θαψιλῇ· τότε δ' οὐκ εἰ κός. Αὐτῶν δὲ χάρεν τῶν ἄρωμάτων ἐμπόρων μὲν καὶ καμηλίτῃ γένοιτ' ἂν τις ἐκ τῶν τοιούτων φορτίων εἰ πορτία. Μενελάω δὲ λαφύρων, ἣ θωρεῶν ἔδει παρ βασιλείων καὶ δυναστῶν, ἐχόντων τὲ αὐτῶν δάσους, καὶ βουλομένων διὰ τὴν ἐπιφάνειαν αὐτοῦ καὶ εὐκλειαν. Οἱ μὲν οὖν Αἰγύπτιοι, καὶ οἱ πλησίον Αἰθίοπες καὶ Ἀραβες, οὗθ' οὕτω τελέως ἄβιοι, οὗτ' ἀνήκοι τῆς τῶν Ἀτρειδῶν δόξης, καὶ μάλιστα διὰ τὴν κατόρθωσιν τοῦ Ἰλιακοῦ πολέμου, ὥστ' ἐλπίς ἦν τῇ ἐξ αὐτῶν ὠφείλειας· καθάπερ ἐπὶ τοῦ Θῶρακος τοῦ Ἀγαμέμνονος λέγεται·

Τὸν ποτὲ οἱ Κινύρης δῶκε ξεινήϊον εἶναι·

Πεύθετο γὰρ Κύπρονδε μέγα κλέος. —

Καὶ δὴ καὶ τὸν πλείω χρόνον τῆς πλάνης, λεκτέο μὲν ἐν τοῖς κατὰ Φοινίκην, καὶ Συρίαν, καὶ Αἴγυπτον, καὶ Αἰθίαν γενέσθαι, καὶ τὰ περὶ Κύπρον χωρία, καὶ ὅλως τὴν καθ' ἡμᾶς παραλίαν, καὶ τὰς νήσους· καὶ γὰρ ξένια παρὰ τούτοις, καὶ τὸ βίαιον, καὶ τὸ ἐκ λεηλασίας πορίζεσθαι, καὶ μάλιστα παρὰ τοῖς συμμαχησάντων τοῖς Τρωσὶν, ἐντεῦθεν ἦν. Οἱ ἐκτὸς καὶ πόρρω βάρβαροι οὐδεμίαν τοιάντην ὑπὸ γόρουν ἐλπίδα. Εἰς οὖν τὴν Αἰθιοπίαν ἀπ' ἧς λέγεται ὁ Μενέλαος, οὐχ ὅτι μίχρος τῶν ὄρων τῷ πρὸς Αἰγύπτω· τάχα μὲν γὰρ καὶ πλησιαιτέροι ἦσαν πρὸς Θήβαις οἱ τότε ὄροι· ἀλλὰ καὶ οἱ νῦν πλησιό-

οἱ κατὰ Συήνην καὶ τὰς Φίλας· ὣν ἡ μὲν Αἰγύπτου ἐστίν, αἱ δὲ Φίλαι κοινὴ κατοικία Αἰθιοπῶν καὶ τῶν Αἰγυπτίων. Ὁ οὖν εἰς Θήφιγμένος, εἰ καὶ μέχρι τῶν ὄρων ἀφῆκτο, ἡ εραιτέρω τῶν Αἰθιοπῶν, καὶ ταῦτα τῇ βασι-
 ξνίᾳ χρώμενος, οὐδέν ἄλογον. Οὕτω δὲ καὶ ὥπων εἰς γαῖαν ἀφῆχθαι φησὶν ὁ Ὀδυσσεὺς, τοῦ σπηλαίου προεληλυθὺς ἀπὸ θαλάττης·
 γατίᾳ, γὰρ ἰδρῦσθαι περ λέγει. Καὶ εἰς Αἰο-
 λῆ, καὶ Αἰαιστρυγόνας, καὶ τοὺς ἄλλους τό-
 ὃπου ποτὲ καθωρμίσατο, ἐκεῖσε φησὶν ὑφῆ-

Καὶ ὁ Μενέλαος οὖν οὕτως εἰς Αἰθιοπίαν
 οὕτω δὲ καὶ εἰς Αἰβύην, ὅτι προσέσχε τύποις
 ἄφ' οὗ καὶ ὁ κατὰ τὴν Ἀρδανίαν λιμὴν, τὴν
 Παραϊτονίου, Μενέλαος καλεῖται.
 εἰ δὲ Φοίνικας εἰπὼν, ὀνομάζει καὶ Σιδονίους,
 ἡτροπόλιν αὐτῶν, σχήματι συνήθει χρῆται, ὥς,
 . Τρωάς τε καὶ Ἑκτορα νηυσὶ πέλασσε.

ὁ γὰρ ἔτ' Ὀινῆος μεγαλήτορος νιέες ἦσαν.
 ἰδ' ἄρ' ἔτ' αὐτὸς ἔην, θάναε δὲ ξανθὸς Μελιάγρος.

ἦν δ' ἱκανὴν καὶ Γάργαρον.

δ' Εὐβοίαν ἔχον

ελκίδα τ' Εἰρέτριάν τε.

Σαπφώ·

σε Κύπρος, ἡ Πάφος ἡ Πάνορμος.

σε καὶ ἄλλοι τι ἦν τὸ ποιήσαν, καίπερ ᾗδ' ἔδη μνη-

ρετο ἡ χώρα, διὰ τὸ καὶ τὸν φόρτον εἶναι τὸν τοιοῦτον ἐν τοῖς παρ' ἡμῖν σπάνιον καὶ τίμιον. Νυνὶ μὲν οὖν εὐποροῦσι καὶ πλουτοῦσι διὰ τὸ καὶ τὴν ἐμπορίαν εἶναι πυκνὴν καὶ θαψιλῇ· τότε δ' οὐκ εὐπός. Αὐτῶν δὲ χάριν τῶν ἁρωμάτων ἐμπόρῳ μὲν καὶ καμηλίτῃ γένοιτ' ἂν τις ἐκ τῶν τοιοούτων φορτίων εὐπορία. Μενελάῳ δὲ λαφύρων, ἣ θωρεῶν ἔδει παρὰ βασιλείων καὶ δυναστῶν, ἐχόντων τὰ ἅ δάσουςι, καὶ βουλομένων διὰ τὴν ἐπιφάνειαν αὐτοῦ καὶ εὐκλειαν. Οἱ μὲν οὖν Αἰγύπτιοι, καὶ οἱ πλησίον Αἰθίοπες, καὶ Ἀραβες, οὗθ' οὕτω τελῶς ἄβιοι, οὗτ' ἀνήκουσ· τῆς τῶν Ἀτρειδῶν δόξης, καὶ μάλιστα διὰ τὴν κατόρθωσιν τοῦ Ἰλιακοῦ πολέμου, ὥστ' ἐλπίς ἦν τῆς ἐξ αὐτῶν ὠφείλειας· καθάπερ ἐπὶ τοῦ Θῦρακος τοῦ Ἀγαμέμνονος λέγεται·

Τὸν ποτὲ οἱ Κινύρης δῶκε ξεινήϊον εἶναι·

Πεύθετο γὰρ Κύπρονδε μέγα κλέος. —

Καὶ δὴ καὶ τὸν πλείω χρόνον τῆς πλάνης, λεκτέον μὲν ἐν τοῖς κατὰ Φοινίκην, καὶ Συρίαν, καὶ Αἴγυπτον, καὶ Αἰβύην γενέσθαι, καὶ τὰ περὶ Κύπρον χωρία, καὶ ὅλως τὴν καθ' ἡμᾶς παραλίαν, καὶ τὰς νήσους· καὶ γὰρ ξένια παρὰ τούτοις, καὶ τὸ βλα, καὶ τὸ ἐκ λεηλασίας πορίζεσθαι, καὶ μάλιστα παρὰ τῶν συμμαχησάντων τοῖς Τρωσὶν, ἐντεῦθεν ἦν. Οἱ δ' ἐκτὸς καὶ πόρρω βάρβαροὶ οὐδεμίαν τοιαύτην ὑπηγόρευον ἐλπίδα. Εἰς οὖν τὴν Αἰθιοπίαν ἀφῆχθαι λέγεται ὁ Μενέλαος, οὐχ ὅτι μίχρος τῶν ὄρων τῶν πρὸς Αἰγύπτῳ· τάχα μὲν γὰρ καὶ πλησικαίτεροι ἦσαν παρὰ Θήβαις οἱ τότε ὄροι· ἀλλὰ καὶ οἱ νῦν πλησίον

εἰσὶν, οἱ κατὰ Συήνην καὶ τὰς Φίλας· ὧν ἡ μὲν
 τῆς Αἰγύπτου ἐστὶν, αἱ δὲ Φίλαι ποινη κατοικίαι
 τῶν Αἰθιοπῶν καὶ τῶν Αἰγυπτίων. Ὁ οὖν εἰς Θή-
 βας ἀφιγμένος, εἰ καὶ μέχρ' αὖ τῶν ὄρων ἀφίκτο, ἦ
 καὶ περαιτέρω τῶν Αἰθιοπῶν, καὶ ταῦτα τῇ βασι-
 λικῇ ξενίᾳ χρώμενος, οὐδὲν ἄλογον. Οὕτω δὲ καὶ
 Κυπλώπων εἰς γαῖαν ἀφίχθαι φησὶν ὁ Ὀδυσσεύς,
 μέχρ' αὖ τοῦ σπηλαίου προεληλυθὼς ἀπὸ θαλάττης·
 ἐπ' ἐσχατιᾷ, γὰρ ἰδρῦσθαι πού λέγει. Καὶ εἰς Αἰο-
 λίαν δὲ, καὶ Λαιστρυγόνας, καὶ τοὺς ἄλλους τό-
 πους, ὅπου ποτὲ καθωρμίσατο, ἐκεῖσε φησὶν ὑφί-
 χθαι. Καὶ ὁ Μενέλαος οὖν οὕτως εἰς Αἰθιοπίαν
 ἦκεν, οὕτω δὲ καὶ εἰς Αἰβύην, ὅτι προσέσχε τύποις
 τισίν· ἀφ' οὗ καὶ ὁ κατὰ τὴν Ἀρδανίαν λιμὴν, τὴν
 ὑπὲρ Παραιτονίου, Μενέλαος καλεῖται.

Εἰ δὲ Φοίνικας εἰπὼν, ὀνομάζει καὶ Σιδονίους,
 τὴν μητροπόλιν αὐτῶν, σχήματι συνήθει χρηταί, ὡς,
 . . . Τρῳάς τε καὶ Ἑκτορα νηυσὶ πέλασσε.

Καὶ

Οὐ γὰρ ἔτ' Οἰνῆος μεγάλητορος υἱέες ἦσαν.

Οὐδ' ἄρ' ἔτ' αὐτὸς ἦν, θάνα δὲ ξανθὸς Μελέαγρος.

Καὶ

Ἴδην δ' ἴκανεν . . . καὶ Γύργαρον.

Καὶ

Οἱ δ' Εὐβοίαν ἔχον . . .

Χαλκίδα τ' Εἰρέτριάν τε.

Καὶ Σαπφῶ.

Ἦσ' οὖν Κύπρος, ἢ Πάφος ἢ Πάνορμος.

Καίτοι καὶ ἄλλοι τι ἦν τό ποιήσαν, καίπερ ἔτι μνη

σθέντα τῆς Φοινίκης, ἰδίως πάλιν καὶ τὴν Σιδόνα συγκαταλέξει. Πρὸς μὲν γὰρ τὸ τὰ ἐφεξῆς ἔθνη καταλέξει, ἱκανῶς εἶχεν οὕτως εἰπεῖν·

Κύπρον, Φοινίκην τὲ, καὶ Αἰγυπτίους ἐπαληθεῖς Αἰθιοπὰς δ' ἐκόμην. —

Ἴνα δ' ἐμφήγη καὶ τὴν παρὰ τοῖς Σιδονίοις ἀποδημίαν τὴν ἐπὶ πλεόν γεγομένην, διὰ τῶν ἐπαίνων τῆς παρ' αὐτοῖς εὐτυχίας· καλῶς εἶχεν εἶτ' ἀναλαβεῖν, εἴτε καὶ παραλαβεῖν εὐτεχνίαν, καὶ τὸ τὴν Ἑλένην προεξενῶσθαι τοῖς ἀνθρώποις μετὰ Ἀλεξάνδρου· διόπερ παρὰ τῷ Ἀλεξάνδρῳ πολλὰ τοιαῦτα ἀποκείμενα λέγει·

Ἐνθ' ἔσαν οἱ πέπλοι παμποῖκιλοι, ἔργα γυναικῶν Σιδονίων, ὧς αὐτὸς Ἀλέξανδρος θεοειδής

Ἦγαγε Σιδονήθεν ἐπιπλῶς εὐρέα πόντον·

Τὴν ὁδὸν ἦν Ἑλένην περ ἀνήγαγε —

Καὶ παρὰ τῷ Μενελάῳ· λέγει γὰρ πρὸς Τηλέμαχον·

Δώσω τοι κρητῆρα τετυγμένον· ἀργύρεος δὲ

Ἔστιν ἅπας, χρυσῷ δ' ἐπὶ χεῖλεα κεκράνται,

Ἔργον δ' Ἡφαίστοιο· πόρην δὲ ἐ φαίδιμος ἦρως Σιδονίων βασιλεὺς, ὃθ' ἐὸς δόμος ἀμφεκάλυψε

Κεῖσέ με νοστήσαντα. —

Δεῖ δὲ δεῖξασθαι πρὸς ὑπερβολὴν εἰρημένον τὸ Ἡφαίστου ἔργον, ὧς λέγεται Ἀθηνᾶς ἔργα τὰ καλὰ, καὶ Χαρίτων, καὶ Μουσῶν. ἐπεὶ ὅτι γε οἱ Σιδόνιοι ἦσαν καλλιτέχνιοι, δηλοῖ τὸν κρητῆρα ἐπαινῶν, ὃν δ' Εὐνέως ἔδωκεν ἀντὶ Λυκάργος· φησὶ γάρ·

— κάλλει ἐνίκᾳ πᾶσαν ἐπ' αἶαν

Πολλόν, ἐπεὶ Σιδόνες πολυδαίδαλοι εὖ ἥσκησαν, Φοίνικας δ' ἄγον ἄνδρες. —

Περὶ δὲ τῶν Ἑρεμβῶν πολλὰ μὲν εἴρηται· πιθα-
τατοι δ' εἰσὶν οἱ νομίζοντες τοὺς Ἀραβας λέγε-
ται. Ζήνων δ' ὁ ἡμέτερος καὶ γράφει οὕτως·

Αἰθίοπας θ' ἰκόμην, καὶ Σιδονίους Ἀραβὰς τε.
ἦν μὲν οὖν γραφὴν οὐκ ἀνάγκη κινεῖν παλαιὰν
σαν· αἰτιᾶσθαι δὲ βέλτιον τὴν τοῦ ὀνόματος με-
πτωσιν, πολλὴν καὶ ἐπιπολαίαν οὔσαν ἐν πᾶσι
ἰς ἔθνεσιν. Ἀμέλει δὲ καὶ ποιοῦσι τινὲς παραγραμ-
πίζοντες. Ἀρίστα δ' ἂν δόξειεν εἰπεῖν ὁ Πουσειδῶ-
ς, κἄν τι αὐθιὰ ἀπὸ τῆς τῶν ἐθνῶν συγγενείας καὶ
ινότητος ἐτυμολογῶν. Τὸ γὰρ τῶν Ἀρμενίων ἔθνος,
ἐκ τῶν Σύρων, καὶ τῶν Ἀράβων, πολλὴν δημο-
κλίαν ἐμφαίνει κατὰ τε τὴν διάλεκτον, καὶ τοὺς
οὐς, καὶ τοὺς τῶν σωμάτων χαρακτῆρας, καὶ μά-
τα καθὸ πλησιόχωροι εἰσι. Ἀηλοῖ δ' ἡ Μεσοπο-
μία ἐκ τῶν τριῶν συνεστῶσα τούτων ἐθνῶν· μάλι-
α γὰρ ἐν τοῦτοις ἡ ὀμιχλὶς διαφαίνεται. Εἰ δέ
; παρὰ τὰ κλίματα γίνεται διαφορὰ τοῖς προσβο-
οις ἐπιπλέον, πρὸς τοὺς μεσημβρινούς, καὶ τοὺς
πρὸς μέσους τοὺς ὄρους, ἀλλ' ἐπικρατεῖ γε τὸ
ινόν. Καὶ οἱ Ἀσσύριοι δὲ, καὶ οἱ Ἀριοι, καὶ
Ἀρμένιοι παραπλησίως πῶς ἔχουσι, καὶ πρὸς τοὺς
υς, καὶ πρὸς ἀλλήλους. Εἰκάζει γὰρ δὴ καὶ τὰς τῶν
ἠν τούτων κατονομασίας ἐμπερεῖς ἀλλήλαις εἶναι.
ὅς γάρ ὑπ' ἡμῶν Σύρους καλουμένους ὑπ' αὐτῶν
ἢ Σύρων Ἀρμενίους, καὶ Ἀραμμένους καλεῖσθαι
ὅτι δ' εἰσὶν οἱ τοὺς Ἀρμενίους, καὶ τοὺς Ἀραβας,
ὡς Ἑρεμβούς, τάχα τῶν πάλαι Ἑλλήνων οὕτω κα-
θόντων τοὺς Ἀραβας· ἅμα καὶ τοῦ ἐτύμου συνερ-
εταται. T. L

γούντος πρὸς τοῦτο. ἀπὸ γὰρ τοῦ εἰς τὴν ἔραν ἐβαίνειν τοὺς Ἑρέμβους ἐτυμολογοῦσιν οὕτως οἱ πολλοὶ, οὓς μεταλαβόντες οἱ ὑπερον, ἐπὶ τὸ σαρφέσιραν, Τρωγλοδύτας ἐκάλεσαν· οὗτοι δὲ εἰσιν Ἀρβων οἱ ἐπὶ θάτερον μέρος τοῦ Ἀραβίου κύλπου κλιμένοι, τὸ πρὸς Αἰγύπτῳ καὶ Αἰθιοπίᾳ. Τοῦτι δ' εἰκὸς μεμνησθαι τὸν ποιητὴν, καὶ πρὸς τοῦτο ἀφίχθαι λέγειν τὸν Μενέλαον, κτθ' ὃν τρόπον ῥηται καὶ πρὸς τοὺς Αἰθίοπας· τῇ γὰρ Θηβαΐδι κ οὗτοι πλησιάζουσιν· ὁμοίως οὐκ ἐργασίας οὐδὲ χειματισμοῦ χάριν τούτων ὀνομαζομένων, (οὐ πολὺ γὰρ ἦν τοῦτο) ἀλλὰ τοῦ μήκους τῆς ἀποδημίας καὶ τῆς ἐνδόξου. ἔνδοξον γὰρ τοσοῦτον ἐκτοπῆσαι. Τοιοῦτοι δὲ καὶ τὸ,

Πολλῶν ἀνθρώπων ἶδεν ἄστια, καὶ νόον ἔγνων·
Καὶ τὸ,

— *Ἡ γὰρ πολλὰ παθὼν, καὶ πολλ' ἐπαληθεύς*
Ἠγαγόμην. —

Ἡσίοδος δ' ἐν καταλόγῳ φησί·

Καὶ κούρην Ἀράβοιο, τὸν Ἑρμῶων ἀνάκτητα

Γείνατο καὶ Θρονίη κούρῃ Βήλοιο ἄνακτος.

Οὕτω δὲ καὶ Στρωχόρος λέγει. Εἰκάζειν οὖν ἔστι ὅτι ἀπὸ τούτου καὶ ἡ χώρα Ἀραβία ἤδη τότε ὠνομαζέτο· κατὰ δὲ τοὺς ἥρωας τυχὼν ἴσως οὕτω.

Οἱ δὲ πλάττοντες Ἑρεμβοὺς ἰδιὸν τι ἔθνος Ἀθιοπικόν, καὶ ἄλλο Κηφόνων, καὶ τρίτον Πυγμαίω καὶ ἄλλα μυρία, ἤτιον ἂν πιστεύοιντο· πρὸς τῷ μᾶξιόπιστῳ, καὶ σύγχυσίν τινα ἐμφαίνοντες τοῦ μεγάλου καὶ ἱστορικοῦ σχήματος. Ὅμοιοι δ' εἰσὶ το

τοῖς καὶ οἱ Σιδονίους ἐν τῇ κατὰ Πέρσας θαλάττῃ διηγούμενοι, ἢ ἄλλοθί που τοῦ ὠκεανοῦ, καὶ τὴν τοῦ Μενελάου πλάνην ἐξωκεανίζοντες, καὶ τοὺς Φοίνικας δὲ δμοίως. Τῆς δ' ἀπιστίας αἴτιον οὐκ ἐλάχιστόν ἐστι, τὸ ἐναντιοῦσθαι ἀλλήλοις τοὺς λέγοντας. Οἱ μὲν γὰρ καὶ τοὺς Φοίνικας καὶ τοὺς Σιδονίους τοὺς καθ' ἡμᾶς ὑποίκους εἶναι τῶν ἐν τῷ ὠκεανῷ φασι, προστιθέντες καὶ διὰ τὴν Φοινίκικαν ἐκαλοῦντο, ὅτι καὶ ἡ θάλαττα ἐρυθρὰ· οἱ δ' ἐκείνους τούτων. Εἰς δ' οἱ καὶ τὴν Αἰθιοπίαν εἰς τὴν καθ' ἡμᾶς Φοινίκην μετάγουσι, καὶ τὰ περὶ τὴν Ἀνδρομέδαν ἐν Ἰόπτῃ συμβῆναί φασιν· οὐδ' ἀπὸ τῆς ἀγνοίας τοπικῆς καὶ τούτων λεγομένων, ἀλλ' ἐν μύθῳ μᾶλλον σχήματι· καθάπερ καὶ τῶν παρ' Ἡσιόδῳ καὶ τοῖς ἄλλοις, ἃ προφέρει δ' Ἀπολλόδωρος, οὐθ' ὃν τρόπον παρατίθῃσι τοῖς Ὀμήρου ταῦτα, εἰδώς. Τὰ μὲν γὰρ Ὀμήρου, τὰ περὶ τὸν Πόδον καὶ τὴν Αἴγυπτον παρατίθῃσιν, ἄγνοιαν αἰτιώμενος, ὡς λέγειν μὲν τὰ ὄντα βουλομένου, μὴ λέγοντος δὲ τὰ ὄντα, ἀλλὰ τὰ μὴ ὄντα ὡς ὄντα κατ' ἄγνοιαν. Ἡσιόδου δ' οὐκ ἂν τις αἰτιάσαιτο ἄγνοιαν, ἡμίκυνας λέγοντος, καὶ μακροκεφάλους, καὶ Πυγμαίους· οὐδὲ γὰρ αὐτοῦ Ὀμήρου ταῦτα μυθεύοντος, ὣν εἰς καὶ οὗτοι οἱ Πυγμαῖοι· οὐδ' Ἀλκμαῖνος στεγαρόποδας ἱστοροῦντος, οὐδ' Αἰσχύλου κυνοκεφάλους, καὶ στεροφθαλμούς, καὶ μονορμήτους. Ὅπου γὰρ οὐδὲ τοῖς περὶ συγγράφουσιν ἐν ἱστορίᾳ σχήματι, προσέχοντες περὶ πολλῶν, καὶ μὴ ἐξομολογῶνται τὴν μυθογραφίαν· φαίνεται γὰρ εὐθύς, ὅτι μύθους παρα-

πλάκουσιν ἐκόντες, οὐκ ἄγνοία τῶν ὄντων, αἱ
πλάσει τῶν ἀδυνάτων, τερατείας καὶ τέρψεως χάε
[δοκοῦσι δὲ κατ' ἄνοιαν, ὅτι μάλιστα καὶ πιθαι
καὶ τοιαῦτα μυθεύουσι περὶ τῶν ἀδύλων καὶ ἰ
ἄγνοουμένων.] Θεόπομπος δὲ ἐξομολογεῖται φῆσ
ὅτι καὶ μύθους ἐν ταῖς ἱστορίαις ἐρεῖ κρεῖττον, ἢ
Ἡρόδοτος, καὶ Κτησίας, καὶ Ἑλλάνικος, καὶ οἱ
Ἰνδικὰ συγγραψάντες.

Περὶ δὲ τῶν τοῦ Ὀκεανοῦ παθῶν εἴρηται ῖ
ἐν μύθου σχήματι· καὶ γὰρ τοῦτου στοχάζεσθαι
τὸν ποιητήν. Ἀπὸ γὰρ τῶν ἀμπαυτέων καὶ τῶν πλη
μυρίδων ἡ Κάρυβδις αὐτῷ μεμύθενται, οὐδ' αἱ
παντάπασιν Ὀμήρου πλάσμα οὔσα, ἀλλ' ἀπὸ ἰ
στοροφουμένων περὶ τὸν Σικελικὸν πορθμὸν διεσκει
σμένη. Ἐῖ δὲ δις τῆς παλιφθορίας γινομένης κο
ἐκάστην ἡμέραν καὶ νύκτα, ἐπεῖνος τρεῖς εἴρηκε

Τρεῖς μὲν γὰρ τ' ἀνέησιν ἐπ' ἡματι, τρεῖς δ' αἱ
ροιβδεῖ,

λέγεται ἂν καὶ οὕτως. Οὐ γὰρ κατ' ἄνοιαν τῆς ἱσ
ρίας ὑποληπτέον γενέσθαι τοῦτο, ἀλλὰ τραγωδ.
χάριν καὶ φόβου, ὃν ἡ Κίρκη πολὺν τοῖς λόγ
προστίθῃσιν, ἀποτροπῆς χάριν, ὥστε καὶ τὸ ψ.
δος παραμυγνυσθαι. Ἐν αὐτοῖς γοῦν τοῖς ἐπ
τούτοις εἴρηκεν ἡ Κίρκη·

Τρεῖς μὲν γὰρ τ' ἀνέησιν ἐπ' ἡματι, τρεῖς δ' αἱ
ροιβδεῖ

Δεινὸν, μὴ σὺ γε κείθῃ τύχοις ὅτε φοιβδήσιαι
Οὐ γὰρ κεν εἶσαιτό σ' ὑπ' ἐκ κακοῦ οὐδ' ἔτι
σίχθων.

αὐτὴν μὴν παρέτυχε τε τῇ ἀναροιβήσῃ δ' Ὀδυσσεὺς,
οὐκ ἀπώλειτο, ὥς φησιν αὐτός·

Ἡ μὲν ἀνιρόβδῃσι θάλασσης ἄλμυρόν ὕδωρ·
Αὐτὰρ ἐγὼ ποτὶ μακρὸν ἔρινεόν ὑπόσ' ἀεθρεῖς
Τῷ προσφύς ἐχόμην ὥς νυκτερεῖς. —

καὶ περιμείνας τὰ ναυάγια, καὶ λαβόμενος πύλιν
τῶν σώζεται. ὥστ' ἐψεύσατο ἡ Κίρκη· ὥς οὖν
ἴτο, κἄκεῖνο τὸ, τρεῖς μὲν γὰρ τ' ἀνίσιν ἐπ' ἡμα-
ρτὶ τοῦ δις· ἅμα καὶ τῆς ὑπερβολῆς τῆς τοι-
της συνήθους πᾶσιν οὔσης, τρισμακαρίους, καὶ
σαθλίους λεγόντων. Καὶ δ' ποιητής·

Τρισμακαρεῖς Δαναοί. —

Ἀσπασίη τριλλιστος. —

Τριχθαῖ τε καὶ τετραχθαῖ.

ὡς δ' ἂν τις καὶ ἀπὸ τῆς ὥρας τεκμήραιτο, ὅτι
κινίττεται πως τὸ ἀληθές· μᾶλλον γὰρ ἐφαρμότ-
τῃ δις γενέσθαι τὴν παλίσφοιαν, κατὰ τὸν συν-
φω χρόνον, τὸν ἐξ ἡμέρας καὶ νυκτός, ἢ τῷ τρεῖς,
τοῦτον χρόνον μέναι τὰ ναυάγια ὑποβρύχια, ὅψ' ἂν
ἀναβληθῇναι ποθοῦντι, καὶ συνεχῶς προῖσχα-
ν τοῖς κλάδοις·

Νηλεμέως δ' ἐχόμην, ὅφρ' ἐξιμέσειν ὀπίσω
Ἴστον καὶ τρόπιν αὐθις, ἐλδομένῳ δέ μοι ἦλθεν
Ὅψ', ἥμος τ' ἐπὶ δόρπον ἀνὴρ ἀγορῇθεν ἀνέστη,
Κρίνων νεύειν πολλὰ δικαζομένων αἰζηῶν.

Καὶ τότε δὴ μοι δοῦρα Χαρύβδιος ἐξφαάνθη
ἵστα γὰρ ταῦτα χρόνου τινὸς ἔμφασιν ἀξιολόγου

δίδωσι, καὶ μάλιστα τὸ τὴν ἐσπέραν ἐπιτεῖναι, καὶ μὴ κοινῶς εἰπόντα, ἥνικα ὁ δικαστὴς ἀνίσταται, ἀλλ' ἥνικα κρίνων νείκεα πολλὰ, ὥστα βραδύναι πλέον τι. Καὶ ἄλλως δὲ οὐ πιθανὴν ἂν ὑπέτεινε τῷ ναυαγίῳ τὴν ὑπαλλαγὴν, εἰ πρὶν ἀποσπασθῆναι πολὺ, καὶ αὐτίκα εἰς τοῦ πλίσω παλιόρους μετέπιπτιν.

Ἀπολλοδώρου δὲ ἐπιτιμᾷ Καλλιμάχῳ, συνηγορῶν τοῖς περὶ Ἑρατοσθένη, δίδοτι, καίπερ γραμματικὸς ὢν, παρὰ τὴν Ὀμηρικὴν ὑπόθεσιν, καὶ τὸν ἐξωκεανισμὸν τῶν τόπων, περὶ οὓς τὴν πλάνην φράζει, Γαῦδον καὶ Κόρυραν ὀνομάζει. Ἀλλ' εἰ μὲν μηδαμῶς γέγονεν ἡ πλάνη, ἀλλ' ὅλον πλάσμα ἐστὶν Ὀμήρου τοῦτο, ὀρθὴ ἡ ἐπιτιμησις· ἢ, εἰ γέγονε μὲν, περὶ ἄλλους δὲ τόπους, δεῖ λέγειν εὐθὺς, καὶ περὶ τίνας, ἐπαγορευόμενον ἅμα καὶ ἄγνοιαν. μὴ τε δὲ ὅλου πλάσματος εἶναι πιθανῶς λεγομένου, καθάπερ ἐπιδείκνυμεν, μὴτ' ἄλλων τόπων κατὰ πλίστιν μείζω θεωρημένων, ἀπολύοιτ' ἂν τῆς αἰτίας ὁ Καλλιμάχος.

Οὐδ' ὁ Σπήσιος δὲ Δημήτριος εὖ, ἀλλὰ καὶ τῷ Ἀπολλοδώρῳ τῶν ἁμαρτιῶν ἐνίων αἴτιος ἐκείνος κατέστη. Πρὸς γάρ Νεάνθη τὸν Κυζικηνὸν φιλοτιμοτέρως ἀντιλέγων, εἰπόντα, ὅτι οἱ Ἀργοναῦται πλέοντες εἰς Φῶσιν τὴν ὑφ' Ὀμήρου καὶ τῶν ἄλλων δμολογούμενον πλοῦν, ἰδρύσαντο τὰ τῆς Ἰδαίας μητρὸς ἱερὰ ἐπὶ Κύζικον, ἀρχὴν φησι μὴδ' εἰδέναι τὴν εἰς Φῶσιν ἀποδημίαν τοῦ Ἰάσονος Ὀμηρον. Τοῦτο δ' οὐ μόνον τοῖς ὑφ' Ὀμήρου λεγομένοις μέγεται, ἀλλὰ καὶ τοῖς ὑφ' αὐτοῦ. Φησὶ γάρ τὸν Ἀχιλλεῖα Λέσβον μὲν πορθῆσαι καὶ ἄλλα χωρία,

Ἀχίλλου δ' ἀποσχεσθαι καὶ τοῖν πλησίον ἵησων, διὰ τὴν πρὸς τὸν Ἰάσονα καὶ τὴν πρὸς τὸν υἱὸν Εὐνύχων συγγένειαν, τότε τὴν Ἥησον κατέχοντα. Πῶς οὖν ὁ ποιητὴς τοῦτο μὲν ἥδει, διότι συγγενεῖς ἢ ὁμοεθνεῖς, ἢ γείτονες, ἢ ἄλλως ὁπωσοῦν οἰκεῖοι ὑπῆρχον, ὃ, τε Ἀχιλλεύς, καὶ ὁ Ἰάσων, (ὅπερ οὐδαμῶθεν ἄλλοθεν, ἀλλ' ἐκ τοῦ Θετταλοῦς ἀμφοτέρους εἶναι συνέβαινε, καὶ τὸν μὲν Ἰωλκίον, τὸν δ' ἐκ τῆς Φθιώτιδος Ἀχαιΐδος ὑπάρχειν) τοῦτο δ' ἠγνόει, πόθεν ἦλθε τῷ Ἰάσωνι Θετταλῷ, καὶ Ἰωλκίῳ ὑπάρχοντι, ἐν μὲν τῇ πατρίδι μηδεμίαν καταλιπεῖν διαδοχὴν· Ἀχίλλου δὲ καταστῆσαι κύριον τὸν υἱόν; καὶ Περίαν μὲν ἥδει καὶ τὰς Πελοπίδας, καὶ τὴν ἀρίστην αὐτῶν Ἀλκίστιν, καὶ τὸν υἱὸν αὐτῆς

Εὐμηλον τὸν ὑπ' Ἀδμήτῃ τέκε δια γυναικῶν

Ἀλκίστις Περίαν θυγατρῶν εἶδος ἀρίστη.

Τῶν δὲ περὶ τὸν Ἰάσονα συμβάντων καὶ τὴν Ἀργὴν καὶ τοὺς Ἀργοναύτας, τοῖν μὲν ὁμολογουμένων παρὰ πᾶσιν, ἀνέκοιτο ἦν; ἐν δὲ τῷ ὠκεανῷ τὸν παῖρ' Αἰήτου πλοῦν ἐπλαττειν, ἀρχὴν μηδεμίαν ἐξ ἱστορίας λαβόν;

Ὡς μὲν γὰρ ἅπαντες λέγουσιν, ὅτι ἐξ ἀρχῆς ὁ πλοῦς ἐπὶ Φῶσιν ἔχει πιθανόν τι, τοῦ Πελλίου στεῖλαντος, καὶ ἡ ἐπάνοδος, καὶ ἡ ἐν τῷ παράπλῳ νήσων ὅση ἐπικράτεια. Καὶ νῆς Ἀἰα ἡ ἐπιπλέον γενηθεῖσα πλάνη, καθάπερ καὶ τῷ Ὀδυσσεὶ καὶ τῷ Μενελάῳ, ἐκ τοῖν ἔτι νῦν δεικνυμένων καὶ πεπιστευμένων ἐστίν, ἐκ τῆς Ὀμήρου φωνῆς. Ἰτε γὰρ Αἰα δεικνύται περὶ Φῶσιν πόλιν· καὶ ὁ Αἰήτης πεπίπτει

ται βασιλεῦσαι τῆς Κολχίδος, καὶ ἔστι τοῦτ' ἐπιχώριον τοῦνομα. ἦτε Μῆδεια ἱστορεῖται, καὶ ὁ πλοῦτος τῆς ἐκείνῃ χώρας, ἐν σείων καὶ ἀργυρείων καὶ σιδηρείων, καὶ δικὴ ὑπαγορεύει πρόφασιν τῆς στρατείας, καὶ Φρίξος πρότερον ἔστειλε τὸν πλοῦν τοῦ ἔστιν ὑπομνήματα τῆς ἀμφοῖν στρατείας. Φρίξιον, τὸ ἐν τοῖς μεθορίοις τῆς τε Κολχίδος καὶ τῆς Ἰβηρίας· καὶ τὰ Ἰασόνεια πολλαχοῦ Ἀρμενίας, καὶ τῆς Μηδείας, καὶ τῶν πλησύνων αὐταῖς τόπων δεικνύται. Καὶ μὴν καὶ περὶ τὴν καὶ τὴν ταύτης παραλίαν, καὶ τὴν Περσίδα καὶ τὸν Ἑλλήσποντον μέχρι τῶν κατὰ τὴν τόπων λέγεται πολλὰ τεκμήρια τῆς τε Ἰασονίας καὶ τῆς Φρίξου· τῆς δ' Ἰάσονος, καὶ διωξάντων Κόλχων, μέχρι τῆς Κρήτης, καὶ Ἰταλίας, καὶ τοῦ Ἀδρίου· ὧν ἕνα καὶ ὁ Κολχὸς ἐπισημαίνεται, τό, τὸ μὲν,

Αἰγλήτην Ἀνάφην τε Λακωνίδι γείτονας λέγων. ἀρχόμενος

— Ὡς ἦρωες ἀπ' Αἰήταο Κυταίου,

Αὔθις ἐς ἀρχαίαν ἐπλεον Αἰμονίην.

τό, τε δὲ περὶ τῶν Κόλχων.

Οἱ μὲν ἐπ' Ἰλλυρυκοῖο πόρου σχάσαντες

Ἄνα παρὰ Ξανθῆς Ἀρμονίης ὄφιος

Ἄστυρον ἐκτίσαντο, τὸ μὲν Φυγάδων τι

Γραικός, ἀτὰρ κείνων γλῶσσ' ὀνόμην

Τινὲς δὲ καὶ τὸν Ἰστρον ἀναπλεῦσαι φερέτωσαν τοὺς περὶ τὸν Ἰάσονα, οἱ δὲ καὶ

δρίου. οἱ μὲν κατὰ ἄγνοιαν τῶν τόπων, οἱ δὲ καὶ οιαμὸν Ἰστρον ἐκ τοῦ μεγάλου Ἰστροῦ τὴν ἀρχὴν ὄντα ἐκβάλλειν εἰς τὸν Ἀδρίαν φασί· τὰ δὲ οὐκ τιθάνως οὐδ' ἀπίστως λέγοντες.

Τοιαύταις δὲ τισιν ἀφορμαῖς ὁ ποιητὴς χρησάμενος, τὰ μὲν ὁμολογεῖ τοῖς ἱστορουμένοις· προσυθεύει δὲ τούτοις, ἔθος τὶ φυλάττων καὶ κοινὸν πρὸ ἰδίων. Ὁμολογεῖ μὲν, ὅταν Αἰήτην ὀνομάξῃ, καὶ τὸν Ἰάσονα, καὶ τὴν Ἀργῶν λέγῃ, καὶ παρὰ τὸν ἰήτην πλάττῃ, καὶ τὸν Εὐνῆων ἐν Δήμῳ καὶ ἰδρῶν· καὶ ποιεῖ τῷ Ἀχιλλεῖ φίλην τὴν χῆσον, καὶ παρὰ τὴν Μήδειαν, τὴν Κίρκην φαρμακίδα ποιεῖ, Αὐτοκασσιγνήτην ὁλοόφρονος Αἰήταο.

Ἰσοστυχοποιεῖ δὲ τὸν ἑξωκενισμὸν τὸν κατὰ τὴν ἰάνην συμβάδοντα, τὴν ἀπ' ἐκείνου τοῦ πλοῦ. ἐπεὶ πεῖνο, ὑποκαμμένων μὲν τούτων, εὖ λέγεται,

Ἀργῶν πασιμέλουσα,

ἢ ἐν γνωρίμοις τόποις καὶ εὐανδροῦσι τῆς νηυστοῦς γενομένης. Εἰ δ', ὥσπερ ὁ Σκῆψιδος φησι παλαβῶν μάρτυρα Μίμνερμον, ὃς ἐν τῷ ὠκεανῷ οἰήσας τὴν οἴκησιν τοῦ Αἰήτου, πρὸς ταῖς ἀνατοαῖς ἐκτός· πεμφθῆναί φησιν ὑπὸ τοῦ Πέλλου τὸν ἴσονα, καὶ κομίσαι τὸ δέρας, οὗτ' ἂν ἐπὶ τὸ δέρας εἴσι πομπὴ πιθανῶς λέγοιτο εἰς ἀγνώτας καὶ πανεῖς τόπους· οὐδ' ὁ δὲ ἐρήμων καὶ ἀοίκων, καὶ ἐθ' ἡμᾶς τοσοῦτον ἐκτετοπισμένων πλοῦς, οὗτ' ἐν-ἔος, οὐτε πασιμέλων·

Οὐδ' ὁκότιαν μετὰ κῶας ἀνήγαγεν αὐτὸς Ἰήσων
ἐξ Αἴης, τελέσας ἀλγινδέεσσαν ὕδδον.

Ἀκτῖνες χρυσέῃ κείνται ἐν θ
ῶκενοῖ τορὶ χύλιν, ἰν' ὧ

III. Οὐδὲ τοῦτ' εἴ Τηπεισοῖ
οὐκ ἄξιον μύμη, ἐτιπλέον μ
ἐλέγχον, τὰ δὲ πιστεύων, καὶ
αὐτοῖς, οἷον Λημιάστη· καὶ τοιοῖ
γάρ εἰ τι λέγουσιν ἀληθεῖς, οὐ μ
χρηστέον περὶ αὐτοῦ, οὐδὲ πισ
ἀλλ' ἐπὶ τῶν ἀξιολόγων ἀνδρῶν
τρώπῃ χρηστέον, οἳ πολλὰ μὲν εἰ
δὲ καὶ παραλελοίπυσιν, ἧ οἷχ ἱκ
διεφενεσμένως. Ὁ δὲ Λημιάστη
οὐδὲν διαφέρει τοῦ καλοῦττος μ
γαῖον, ἢ τὸν Μεσσήγιον Εὐήμερό
οὗς αὐτὸς εἶρηκε διαβδάλων τῇ
τούτου δ' ἕνα τῶν λήρων αὐτὸς λ
βιον κόλπον λίμνην ὑπολαμβάνου
μον δὲ τὸν Στρομβίχον, ἤπρεσβε
γούμενον, διὰ τοῦ Κῦδρου ἀνα
λικίας ἐπὶ τὸν Χούσπιν ποταμὸν
σα φεῖ, καὶ ἀφικέσθαι τισσαρακα
ταῦτα δ' αὐτῷ διηγῆσασθαι αὐ
εἶτα θαυμάζειν, εἰ τὸν Εὐφράτι
ἦν δυνατόν διακόψαντα τὸν Κῦ
σπιν ἐκβαλεῖν.

Οὐ μόνον δὲ ταῦτ' ἂν τις ἐπισημῆναιτο, ἀλλ' ἡ καὶ περὶ τῶν τόπων οὐδὲ καθ' ἑαυτὸν πω γνῶ-
 υα εἶναι φησι τὰ καθ' ἕκαστα ἀκριβολογούμενα,
 ἡ κελεύσας ἡμῖν μὴ φηδῖως τοῖς τυχοῦσι πιστεῦειν,
 ἡ τὰς αἰτίας διὰ μακρῶν ἀποδοῦς, δι' ἧς οὐδὲ
 στευτέον, οἷον περὶ τῶν κατὰ τὸν Πόντον καὶ τὸν
 Ἰρίαν αὐτὸς ἐπίστευσε τοῖς τυχοῦσι. Τριγάρτοι
 ν μὲν Ἰσσηκὸν κόλπον ἐπίστευσεν ἑωθινώτατον
 ς καθ' ἡμᾶς θαλάττης σημεῖον, ποῦ κατὰ Διοσκου-
 ῖδα τὴν ἐν τῷ τοῦ Μόκτου μυχῷ σχεδὸν τι καὶ
 ἰσχυρίοις σταδίοις ἑωθινώτερον ὄντος, καὶ κατ'
 τὸν, ἐκ τοῦ σταδισμοῦ οὗ φησί· τοῦ τε Ἀδριίου
 ἢ τὰ ἀρκτικά καὶ τὰ ἔσχατα διεξιῶν, οὐδενὸς ἀπέ-
 ραι μινυθώδους. Περὶ τούτων καὶ περὶ τῶν ἔξω
 ἡλῶν Ἡρακλείων πολλοῖς μυθώδεσι, Κέρνην τε
 σον καὶ ἄλλους τόπους ὀνομάζων, τοὺς μηδαμοῦ
 νὲ δεκνυμένους; περὶ ὧν μνησθησόμεθα καὶ ὕστε-
 ς. Εἰπὼν τε τοὺς ἀρχαιοτάτους πλεῖν καὶ κατὰ
 τταίαν ἢ ἐμπορίαν, μὴ πελαγίζειν δὲ, ἀλλὰ παρὰ
 ν, καθάπερ τὸν Ἰάσονα, ὅνπερ καὶ μέχρι τῆς Ἀρ-
 νίας καὶ Μηδίας ἐκ τῶν Κόλγων στρατεῦσαι,
 ἄντα τὰς ναῦς, ὕστερόν φησι τὸ παλαιὸν οὔτε τὸν
 ἔξωτον θαρσύνειν τινα πλεῖν· οὔτε παρὰ Λιβύην,
 ἢ Συρίαν, καὶ Κιλικίαν. Εἰ μὲν οὖν τοὺς παλαι,
 ὅς περὶ τῆς ἡμετέρας λέγει μνήμης, οὐδὲν ἐμοῦ
 καὶ λέγειν περὶ ἐκείνων, οὔτ' εἰ ἐπλεον, οὔτ' εἰ μὴ.
 ἡ περὶ τῶν μνημονευομένων, οὐκ ἂν ὀκνήσαι
 ; ἀπεῖν, ὥς οἱ παλαιοὶ μακροτέρας ὁδοὺς φανοῦν-
 ς. καὶ κατὰ γῆν καὶ κατὰ θάλατταν τελέσαντες

Τῆρισι τῇ Περίῃ τελέων χαλεπῆρες ἄεθλοι
 Οὐδ' ἂν ἐπ' ὀκτακοῦ καλὸν ἱκόντο
 Καὶ ὑποβῆς,

Αἰήταο πόλιν, τόθι τ' ὠκείος ἡελλίοιο
 Ἀκτῖνες χρυσέῃ κείται ἐν θαλάμῳ,
 Ὀκτακοῦ παρὰ χεῖλεσ', ἵν' ὤχετο θεῖος Ἰ
 III. Οὐδὲ τοῦτ' εὖ Ἐρατοσθένης, ὅτι ἂ
 οὐκ ἄξιον μνήμης ἐπιπλέον μέμνηται, τὰ
 ἐλέγχων, τὰ δὲ πιστεύων, καὶ μάρτυσι χρᾶ
 αὐτοῖς, οἷον Δαμάσῃ καὶ τοιοῦτοις ἄλλοις.
 γὰρ εἴ τι λέγουσιν ἄληθές, οὐ μάρτυσί γε εἰ
 χρηστέον περὶ αὐτοῦ, οὐδὲ πιστευτέον διὰ τ
 ἀλλ' ἐπὶ τῶν ἀξιολόγων ἀνδρῶν μόνον τῷ τε
 τρόπῳ χρηστέον, οἳ πολλὰ μὲν εἰσῆκασιν εὖ,
 δὲ καὶ παραλελοίπασιν, ἥ οὐχ ἱκανῶς ἐξεῖπον,
 διεψευσμένως. Ὁ δὲ Δαμάσῃ χρώμενος μά
 οὐδὲν διαφέρει τοῦ καλοῦντος μάρτυρα τὸν
 γαῖον, ἢ τὸν Μεσσηνιον Εὐήμερον, καὶ τοὺς ἄ
 οὓς αὐτὸς εἰρηκε διαβάλλων τὴν φλυαρίαν.
 τοῦτου δ' ἕνα τῶν λήρων αὐτὸς λέγει, τὸν μέ
 βιον κόλπον λίμνην ὑπολαμβάνοντος εἶναι.
 μον δὲ τὸν Στρομβίχου, ἡρεσβείας Ἀθηναίων
 γούμενον, διὰ τοῦ Κύδνου ἀναπλεῦσαι ἐκ τ
 λικίας ἐπὶ τὸν Χοάσπιν ποταμὸν, ὃς παρὰ τὰ
 σα ῥεῖ, καὶ ἀφικέσθαι τεσσαρακοστᾶιον εἰς Σ
 ταῦτα δ' αὐτῷ δηγήσασθαι αὐτὸν τὸν Διό
 εἶτα θαυμάζειν, εἰ τὸν Εὐφράτην καὶ τὸν
 ἦν δυνατὸν διακάψασι τὸν Κύδνον εἰς τὸν
 σπιν ἐκβαλεῖν.

Οὐ μόνον δὲ ταῦτ' ἂν τις ἐπισήμηναιτο, ἀλλ'
 ὅτι καὶ περὶ τῶν τόπων οὐδὲ καθ' ἑαυτὸν πῶ γνώ-
 ρημα εἶναι φησι τὰ καθ' ἕκαστα ἀκριβολογούμενα,
 καὶ κελεύσας ἡμῖν μὴ ῥαδίως τοῖς τυχοῦσι πιστεύειν,
 καὶ τὰς αἰτίας διὰ μακρῶν ἀποδοῦς, δι' ἧς οὐδὲ
 πιστεύουσιν, οἷον περὶ τῶν κατὰ τὸν Πόντον καὶ τὸν
 Ἀδρίαν αὐτὸς ἐπίστευσε τοῖς τυχοῦσι. Τοιγάρτοι
 τὸν μὲν Ἰασικὸν κόλπον ἐπίστευσεν ἑωθινώτατον
 τῆς καθ' ἡμᾶς θαλάττης σημεῖον, τοῦ κατὰ Διοσκου-
 ριάδα τὴν ἐκ τῆ τοῦ Πάριου μυχῶ σχεδὸν τι καὶ
 τρισχιλίους σταδίοις ἑωθινώτερον ὄντος, καὶ κατ'
 αὐτόν, ἐκ τοῦ σταδιασμοῦ οὐ φησί· τοῦ τε Ἀδρίου
 καὶ τὰ ἀρκτικά καὶ τὰ ἰσχυρά διεξιὼν, οὐδενὸς ἀπέ-
 χεται μυθώδους. Περὶστεινέει δὲ καὶ περὶ τῶν ἱξω-
 στηλῶν Ἡρακλείων πολλοῖς μυθώδεσι, Κέρην τε
 τῆσόν καὶ ἄλλους τόπους ὀνομάζων, τοὺς μηδαμοῦ
 πυνθίσκοντες, περὶ ὧν μνησθησόμεθα καὶ ὕστε-
 ρον. Εἰπὼν τε τοὺς ἀρχαιοτάτους πλεῖν καὶ κατὰ
 λησιείαν ἢ ἐμπορίαν, μὴ πελαγίζειν δέ, ἀλλὰ παρὰ
 γῆν, καθάπερ τὸν Ἰάσονα, ὅνπερ καὶ μέχρι τῆς Ἀρ-
 μενίας καὶ Μηδίας ἐκ τῶν Κόλχων στρατεύσαι,
 ἀφέντα τὰς ναῦς, ὥστερὸν φησι τὸ παλαιὸν οὔτε τὸν
 Εὐξείνιον θαρσύνειν τινα πλεῖν· οὔτε παρὰ Λιβύην,
 καὶ Συρίαν, καὶ Κικκίαν. Εἰ μὲν οὖν τοὺς παλαιοί,
 τοὺς πρὸ τῆς ἡμετέρας λέγει μνήμης, οὐδὲν ἐμοὶ
 μέλει λέγειν περὶ ἐκείνων, οὐτ' εἰ ἐπὶ πλεον, οὐτ' εἰ μὴ.
 Εἰ δὲ περὶ τῶν μνημονευομένων, οὐκ ἂν ὀκνήσαις
 τίς εἰπεῖν, ὥς οἱ παλαιοὶ μακροτέρας ὁδοὺς φανού-
 νται καὶ κατὰ γῆν καὶ κατὰ θάλατταν τελέσαντες

τῶν ὕστερον, εἰ χρή προσέχειν τοῖς λεγομένοις· οἷον Διόνυσος, καὶ Ἡρακλῆς, καὶ αὐτὸς δ' Ἰάσων· ἔτι οἱ ὑπὸ τοῦ ποιητοῦ λεγόμενοι, Ὀδυσσεὺς καὶ Μενέλαος. Καὶ Θησεία δὲ καὶ Πειρίθου μακρὰς εἰσὶν ἔστι στρατείας ὑπομείναντας, καταλιπεῖν δόξαν περὶ αὐτῶν, ὥς εἰς Ἰθού καταβάντας· τοὺς δὲ Διοσκοροὺς ἐπιμελητὰς τῆς θαλάσσης λεχθῆναι, καὶ σωτήρας τῶν πλεόντων. Ἡ τε Μίνω θαλαττοκρατία θρυλεῖται, καὶ ἡ Φοινίκων ναυτιλία· οἱ καὶ τὰ ἑξ ἑκ τῶν Ἡρακλείων στηλῶν ἐπῆλθον, καὶ πόλεις ἔκτισαν παρὰ καὶ περὶ τὰ μέσα τῆς Αἰβύης παραλλίας μικρῶν Τρωϊκῶν ὕστερον. Αἰνείαν δὲ, καὶ Ἀντήνορα καὶ Ἑνετοὺς, καὶ ἁπλῶς τοὺς ἐκ τοῦ Τρωϊκοῦ πολέμου πλανηθέντας εἰς πᾶσαν τὴν οἰκουμένην, ἄξιον μὴ τῶν παλαιῶν ἀνθρώπων νομίσαι· Συνέβη γὰρ δὴ τοῖς τότε Ἕλλησιν, ὁμοίως καὶ τοῖς βαρβάροις διὰ τὸν τῆς στρατείας χρόνον, ἀποβαλεῖν τὰ τε οἴκαρ, καὶ τῇ στρατείᾳ πορισθέντα· ὥστε μετὰ τοῦ Ἰλίου καταστροφὴν τοὺς τε νικήσαντας ἐπὶ λείαν τραπέσθαι διὰ τὰς ἀπορίας, καὶ πολλὰ μὲν τούτους ἡττηθέντας, καὶ περιγενομένους ἐν τοῖς πολέμοις, καὶ δὴ καὶ πόλεις ὑπὸ τούτων πλεῖστοις κτισθῆναι λέγονται κατὰ πᾶσαν τὴν ἔξω τῆς Ἑλλάδος παραλλίαν· ἔστι δ' ὅπου καὶ τὴν μισόγαιαν.

Εἰπὼν δὲ καὶ αὐτὸς ὁπόσον προὔβη τὰ τῆς οἰκουμένης εἰς γινῶσιν τοὺς μετ' Ἀλέξανδρον, καὶ κακὺν τὸν ἤδη, μεταβίβηκεν ἐπὶ τὸν περὶ τοῦ σχήματος ἤδη λόγον, οὐχὶ περὶ τοῦ τῆς οἰκουμένης, ὅπερ αἰετίζοντες τῇ περὶ αὐτῆς λόγῳ, ἀλλὰ τοῦ τῆς συ-

ἵς. Αἰεὶ μὲν γὰρ καὶ τούτου μνησθῆναι, πῶς δέ. Εἰπὼν οὖν, ὅτι σφαιροειδὴς ἦ, οὐχ ὥς ἐκ τόρνου δέ, ἀλλ' ἔχει τινὰς ἀνω-ἐπιφέρει τὸ πλῆθος τῶν ἐν μέρει μετασχη-αὐτῆς, οἱ συμβαίνουσιν ἐκ τε ὕδατος, καὶ κέ σεισμῶν, καὶ ἀναφυσημάτων, καὶ ἄλλων· οὐδ' ἐνταῦθα τὴν τάξιν φυλάττων. Τὸ σφαιροειδὲς περὶ ὅλην τὴν γῆν ἀπὸ τῆς τοῦ ὡς συμβαίνει· οἱ δὲ τοιοῦτοι μετασχημα-|ν μὲν ὅλην γῆν οὐδὲν ἐξαλλάττουσιν· ἐν μεγάλοις ἐναφανίζεται τὰ οὕτω μικρά· πρυμνέης δ' ἀθέσεις ἐτέρας καὶ ἐτέρας τινὰς νται, καὶ τὰς προσεχεῖς αἰτίας ἄλλας καὶ υσι.

ιστα δὲ φησὶ τὴν ζήτησιν παρασχεῖν, πῶς οἷς καὶ τρισχιλίοις ἀπὸ θαλάττης σταδίων μεσόγαιαν ὁρᾷται πολλαχοῦ κόχλων καὶ καὶ χηραμίδων πλῆθος, καὶ λιμνοθάλατ-περ φησὶ περὶ τὸ ἱερὸν τοῦ Ἀμμωνος, καὶ ὑπὲρ ὁδὸν τρισχιλίων σταδίων οὕσαν· πολ-εῖναι χύσειν ὀστρέων, ἅλας τὲ καὶ νῦν ἔτι-αι πολλοὺς, ἀναφυσημάτα τε θαλάττης εἰς βάλλειν· πρὸς ἧ καὶ ναυάγια θαλαττίων ἐκτυθεῖν, ἃ ἔφασαν διὰ τοῦ χάσματος ἐκ-μ· καὶ ἐπὶ στηλιδίων ἀνακεῖσθαι δελφίνας, ἔχοντας Κυρηναίων θεωρῶν. Ταῦτα δ' ἦν Στράτωνος ἐπαινεῖ δόξαν τοῦ φυσικοῦ, ἡσθῆν τοῦ Λυδοῦ. Τοῦ μὲν Ξάνθου καὶ καὶ Ἀργαξέρου γενέσθαι μέγαν αὐχμὸν,

ὅσσι' ἐκλιπεῖν ποταμούς, καὶ λίμνας καὶ φρέατα αὐτὸν δὲ εἰδέναι πολλαχῇ πρόσω ἀπὸ τῆς θαλάσσης· λίθους τε κογχυλιώδεις, καὶ τὰ κτενώδεα, καὶ χηραμίδων τυπώματα, καὶ λιμνοθάλασσαν ἐν Ἀρμενίῳ καὶ ἐν Ματτιηνοῖς, καὶ ἐν Φρυγίᾳ τῇ κώτῳ· ὧι ἔνεκα πείθεσθαι τὰ πεδία ποτὲ θάλατταν γενέσθαι. Τοῦ δὲ Σιρράτινος ἔτι μᾶλλον ὑπτομένου τῆς αἰτιολογίας, ὅτι φησὶν οἶεσθαι τὸν Εὐξείνον μὴ ἔχειν πρότερον τὸ κατὰ Βυζάντιον στόμα, τοὺς δὲ ποταμούς βιάσασθαι καὶ ἀνοῖξαι, τοὺς εἰς αὐτὸν ἐμβαλλοντας· εἰτ' ἐκπεσεῖν τὸ ὕδωρ εἰς τὴν Προποντίδα καὶ τὸν Ἑλλήσποντον. Τὸ δ' αὐτὸ συμβῆναι καὶ περὶ τὴν καθ' ἡμᾶς θάλατταν· καὶ γὰρ ἐνταῦθα τὸ κατὰ στήλας ἐκραγῆναι πόρον, πληρωθείσης ὑπὲρ τῶν ποταμῶν τῆς θαλάττης· κατὰ δὲ τὴν ἔκρυσιν ἀνακαλυφθῆναι τὰ τεναγώδη πρότερον. Φέρει δ' αἰτίαν, πρῶτον μὲν, ὅτι τῆς ἑξω θαλάττης καὶ τῆς ἐντὸς τοῦδαφος ἑτερόν ἐστιν· ἔπειθ' ὅτι καὶ νῦν ἔτι ταινία τις ὑφάλος διατίτακεν ἀπὸ τῆς Εὐρώπης ἐπὶ τὴν Ἀσίαν· ὥς ἂν μὴ μιᾶς οὐσης πρότερον, τῆς ἐντὸς, καὶ τῆς ἐκτός. Καὶ βραχύτατα μὲν εἶναι τὰ περὶ τὸν Πόντον· τὸ δὲ Κρητικόν, καὶ Σικελικόν καὶ Σαρδῶν πέλαγος, σφόδρα βαθύα· τῶν γὰρ ποταμῶν πλείστων, καὶ μεγίστων, ρέοντων ἀπὸ τῆς Ἑρκτου καὶ τῆς ἀνατολῆς, ἐκεῖνο μὲν ἰλύος πληροῦσθαι, τὰ ἄλλα δὲ μένειν βαθύα. διὸ καὶ γλυκυντά τὴν εἶναι τὴν Πόντικὴν θάλατταν, τὰς δ' ἐκρύσει γίνεσθαι εἰς οὓς τόπους ἐγκέλειται τὰ εἰρηφ. Δοκεῖν δὲ καὶ χρωσθῆναι τὸν Πόντον ὅλον εἰς ὑστερον

αἱ ἐπιφύσεις τοιαῦται. καὶ γὰρ νῦν
 ζεῖν τὰ ἐν ἀριστεριᾷ τοῦ Πόντου, τό τε
 ἰόν, καὶ τὰ καλούμενα Στήθη ὑπὸ τῶν
 ἀπερὶ τὸν Ἰατρον, καὶ τὴν Σκυθῶν ἐρη-
 ρα δὴ καὶ τὸ τοῦ Ἀμμωνος ἱερὸν πρότερον
 λάττης ὄν, ἐκρύψεως γενομένης νῦν ἐν τῇ
 εἵσθαι. Εἰκάζειν τέ, καὶ τὸ μαντεῖον
 ιτοσοῦτον γενέσθαι ἐπιφανές τε καὶ γνώ-
 θαλίτη ὄν· τὸν τε ἐπιπολὺ οὕτως ἐκτο-
 ῖ τῆς θαλάττης, οὐκ εὐλογον ποιεῖν τὴν
 ἐπιφάνειαν καὶ δόξαν. Τὴν τε Αἴγυπτον
 θαλίτη κλύεσθαι, μέχρι τῶν ἐλῶν τῶν
 γλούσιον, καὶ τὸ Κάσιον ὄρος, καὶ τὴν
 λίμνην· εἴτε γοῦν καὶ νῦν κατὰ τὴν Αἴ-
 γυπτίαν ὀρυττομένης, ὑψάμμους, καὶ
 ἰς εὐρίσκεσθαι τοὺς βύθρους, ὥς ἂν τε-
 νης τῆς χώρας, καὶ τοῦ τύπου παντὸς τοῦ
 ἰσίου, καὶ τὰ Γεῖρά καλούμενα, τεναγί-
 τε συνάπτειν τῷ τῆς ἐρυθραῖς κόλπῳ· ἐν-
 τὴς θαλάττης ἀνακαλυφθῆναι, μεῖναι δὲ
 νίδα· λίμνην· εἴτ' ἐκτραγῆναι καὶ ταύτην,
 γενέσθαι. Ὡς δ' αὕτως καὶ τῆς Αἰγυπτί-
 ας αἰγιαλούς, θαλάττης μᾶλλον ἢ πο-
 τειοκίεσθαι. Τὸ μὲν οὖν ἐπικλύεσθαι
 μέρος τῶν ἡπείρων ἐπὶ καιροὺς τινὰς καὶ
 ἀλύπτεσθαι, δοίη τις ἂν· ὥς δ' αὕτως
 ἐδικρεῖσιν ἀνώμαλον εἶναι τὴν γῆν ἅπλη-
 τῶν ὑψαλον· καθάπερ γε νῆ Δία καὶ τὴν
 ἥ οἰκοῦμεν, τοσαύτας δεχομένην, ὕσας

αὐτὸς Ἐρατοσθένης εἶρηκε μεταβολῆς. Ὡς τε
γι τὸν Ξάνθου λόγον οὐδὲν ἂν ἔχοι τις προσφ
ᾄτοπον.

Πρὸς δὲ τὸν Σιράτωνα λέγουτ' ἂν, ὅτι πε
αἰτίων ὄντων, ἀφαις ταῦτα, τὰ μὴ ὄντα αἰτι
Πρώτην γὰρ αἰτίαν φησὶν, ὅτι τῆς ἐντὸς θαλι
καὶ τῆς ἐκτὸς οὐ ταῦτόν τὸ ἔδαφος καὶ ὁ βι
Πρὸς γὰρ τὸ μετεωρίζεσθαι ταύτην καὶ ταπε
σθαι, καὶ ἐπικλύζειν τόπους τινάς, καὶ ἀναχ
ἀπ' αὐτῶν, οὐ τοῦτό ἐστιν αἶτον, ἀλλὰ καὶ
ἐδάφη, τὰ μὲν ταπεινότερα εἶναι, τὰ δὲ ὑψηλό
ἀλλὰ τὸ, τὰ αὐτὰ ἐδάφη ποτὲ μὲν μετεωρίζει
ποτὲ δ' αὖ ταπεινοῦσθαι, καὶ συνεξαίρειν, ἢ
ενδιδόναι τὸ πέλαγος· ἐξαρθέν μὲν γὰρ ἐπικλ
ἂν, ταπεινωθέν δὲ ἀναδράμοι ἂν εἰς τὴν ἀρ
κατάστασιν. Εἰ γὰρ οὕτω, δεήσει πλεονασμῷ
θαλάττης αἰφνιδίῳ γενομένῳ τὴν ἐπικλυσιν συμ
νειν, καθάπερ ἐν ταῖς πλημμυρίσιν ἢ ταῖς ἀναβ
τῶν ποταμῶν, ποτὲ μὲν ἐπενεχθέντος ἐτέρωθεν,
δ' αὐξήθέντος τοῦ ὕδατος. Ἀλλ' οὐδ' αἱ αὐτ
ἀθροῖαι καὶ αἰφνίδιοι γίνονται, οὐδ' αἱ πλημ
δες τοσοῦτον ἐπιμένουσι χρόνον, οὐδ' ἄτακτι
σιν, οὔτε κατὰ τὴν ἡμετέραν ἐπικλύζουσι θάλα
οὐδ' ὅπου ἔτυχε. Λοιπὸν οὖν αἰτιᾶσθαι τὸ ἔδι
ἢ τὸ τῇ θαλάττῃ ὑποκείμενον, ἢ τὸ ἐπικλυζόμε
μᾶλλον δὲ τὸ ὑφαλον. πολλὰ γὰρ εὐκίνητοτερος
μεταβολῆς θάπτιους δεῖξασθαι δυνάμενον τὸ ἔνυ
καὶ γὰρ τὸ πνευματικὸν τὸ πάντων αἷτιον τῶν
ούτων πλέον ἐκταῦθα. Ἀλλ' ὥς ἔφη τῶν τοιο

γαστρικὸν ἐστὶ παθῶν, τὸ αὐτὰ τὰ ἐδάφη ποτὲ
 φαίρεσθαι, ποτὲ δὲ ὑφίζησιν λαμβάνειν· οὐ τὸ,
 εἶναι ὑψηλὰ, τὰ δὲ ἥτιον. Ὁ δὲ τοῦτο λαμ-
 βανόμενος ὁ περ ἐπὶ τῶν ποταμῶν συμβαίνει,
 καὶ ἐπὶ τῆς θαλάττης ἀπαντᾷ· τὸ, ἀπὸ τῶν
 ῥων τόπων εἶναι τὴν φύσιν. Οὐδὲ γὰρ ἂν τοῦ
 Βυζάντιον ῥοῦ τὸ ἔδαφος ἦτιῡτο, λέγων ὑψη-
 λὸν τὸ τοῦ Εὐξείνου, ἢ τὸ τῆς Προποντίδος,
 ἢ ἐξῆς πελάγους, ἅμα καὶ αἰτίαν προστιθεὶς·
 ἅρ τῆς ἰλῦος τῆς ἀπὸ τῶν ποταμῶν καταφερο-
 πληροῦσθαι τὸν βυθὸν, καὶ βραχὺν γίνε-
 σθαι τοῦτο δὲ φεῖν καὶ εἰς τὰ ἐκτός. τὸν δ'
 λόγον καὶ ἐπὶ τὴν ἡμετέραν θάλασσαν συμ-
 μεταφέρει πρὸς τὴν ἐκτός, ὡς καὶ ταύτης με-
 ιερὸν τοῦδαφος ποιούσης τοῦ ὑποκειμένου τῷ
 πελάγει· καὶ γὰρ αὕτη ἐκ πολλῶν ποτα-
 μῶν πληροῦται, καὶ τὴν ὑποστάθμην τῆς ἰλῦος δε-
 τὴν ἀνάλογον. Ἐρχῃν οὖν καὶ τὸν εἴθρουν
 γίνεσθαι τῷ κατὰ Βυζάντιον τὸν κατὰ σιτή-
 ρα τὴν Κάλπην. Ἀλλὰ τοῦτο μὲν ἔωμεν· ἐροῦ-
 μεν καὶ τοῦτο συμβαίνειν, περισπᾶσθαι δὲ
 τὸν ἀμπώτεον, καὶ τῶν πλημμυρίδων, καὶ ἐπι-
 σθαι.

καίνο δὲ πυρθάνομαι, τί ἐκώλυε, πρὶν ἀνεω-
 τὸ στόμα τὸ κατὰ Βυζάντιον, ταπεινότερον ὂν
 ἢ Εὐξείνου ἔδαφος τοῦ τῆς Προποντίδος καὶ
 τῆς θαλάττης, πληρωθῆναι ὑπὸ τῶν ποταμῶν,
 ἰσάλατταν οὔσαν καὶ πρότερον, εἴτε λίμνην,
 ἢ τῆς Μαιώτιδος; Εἰ γὰρ τοῦτο συγχω-
 ρῶ.

ροῖτο, προσεγήσομαι καὶ τοῦτο· ἄρα γε ἡ ἐπιφάνεια τοῦ ὕδατος ἐκείνου καὶ τοῦ τῆς Προποντίδος οὐχ οὕτως εἶχεν, ὥς τε μέχρι μὲν ἡ αὐτὴ ἦν μὴ βιάζεσθαι πρὸς τὴν ἔκρυσιν διὰ τὴν ἐξίσης· ἀντέρκεισιν καὶ θλίψιν· ἐπειδὴ δὲ ὑπερεπόλασεν ἡ ἐντὸς, βιάσασθαι καὶ ἀπεράσαι τὸ πλεονάζον· ἐκ δὲ τούτου γίνεσθαι σύρξουν τὸ ἔξω πέλαιος τῷ ἐντὸς, καὶ τὴν αὐτὴν ἐπιφάνειαν ἐκείνῳ λαβεῖν, εἴτε θαλαττίῳ εἴτε λιμναίῳ μὲν πρότερον ὄντι, θαλαττίῳ δὲ ὕστερον, διὰ τὴν μίξιν καὶ τὴν ἐπικράτειαν. Εἰ γὰρ καὶ τοῦτο δώσουσιν, ἡ μὲν ἔκρυσις οὐκ ἂν καλύοιτο, ἡ νῦν· οὐκ ἀπὸ ὑπερτέρου δὲ ἐδάφους, οὐδὲ ἐπικλινούς, ὅπερ ἡξίου Στρατών.

Ταῦτα δὲ μεταφέρειν καὶ ἐπὶ τὴν ὅλην τὴν καθ' ἡμῶς θάλατταν, καὶ τὴν ἐκτὸς, μὴ ἐν τοῖς ἐδάφεσι, καὶ ταῖς ἐπικλίσεσιν αὐτῶν τὴν αἰτίαν τοῦ ἔκρουσι-θεμένους, ἀλλ' ἐν τοῖς ποταμοῖς· ἐπεὶ οὐκ ἀπέθανον κατ' αὐτοὺς, οὐδ' εἰ τὴν ὅλην θάλατταν τὴ ἡμετέραν, λίμνην πρότερον εἶναι συνέβαινε, πληρουμένην ὑπὸ τῶν ποταμῶν, ἐπιπολούσασαν ἐκπσεῖν ἔξω διὰ τῶν κατὰ τὰς στήλας στενῶν, ἐκ καταρρόακτῶν, ἐπαυξομένην αἰεὶ, καὶ μᾶλλον τ θάλατταν σύρξουν γενέσθαι ὑπ' αὐτῆς τῷ χρόνῳ καὶ συνδραμεῖν εἰς μίαν ἐπιφάνειαν, ἐκ θαλατθῆναι δὲ διὰ τὴν ἐπικράτειαν. Οὐ φυσικὸν δ' ὅ· οὔτε τοῖς ποταμοῖς εἰκάζειν τὴν θάλατταν· οἱ γὰρ φέρονται κατὰ ἐπικλινὲς ρεῖθρον, ἡ δὲ ἀκίεσθηκεν. Οἱ δὲ πορθμοὶ ρευματίζονται κατ' ἐ τρόπον· οὐ διὰ τὸ τὴν ἰλὺν τὴν ἐκ τῶν ποτ

ὕν τὸν τοῦ πελάγους βυθόν. Ἡ γὰρ πρὸς ὧν
 αὐτὰ συνίσταται τὰ στόματα τῶν ποταμῶν
 ρὲ μὲν τὰ τοῦ Ἰστροῦ, τὰ λεγόμενα Σιήθη·
 κυθῶν ἱερμία, καὶ ὁ Σαλμυδησσός, καὶ ἄλ-
 λὰ ῥέων συνεργούντων πρὸς τοῦτο. περὶ δὲ
 Φάσιδος ἢ Κολχικὴ παραλία, διάμμος, καὶ
 , καὶ μαλακὴ οὖσα. περὶ δὲ τὸν Θερμῶδον
 τὸν Ἰριν ὅλη Θεμίακυρα, τὸ τῶν Ἀμαζόνων
 καὶ τῆς Σιδητῆς τὸ πλεον· οὕτω δὲ καὶ ἐπὶ
 λων. Ἀπαντες γὰρ μιμοῦνται τὸν Νεῖλον, ἐξη-
 τες τὸν πρὸ αὐτῶν πόρον· οἱ μὲν μᾶλλον,
 τον. ἦτιον μὲν, οἱ μὴ πολλὴν καταφέρον-
 ἴλυν· μᾶλλον δὲ, οἱ πολλὴν τε, καὶ μαλα-
 χώραν ἐπιόντες, καὶ χειμάρρους δεχόμενοι
 · ὧν ἐστὶ καὶ ὁ Πύραμος, ὁ τῇ Κιλικίᾳ
 ἱρος προσθεῖς· ἐφ' οὗ καὶ λόγιον ἐκπέπτωκε
 ἶτον·

εται ἔσσομένοις, ὅτε Πύραμος εὐρυοδίνης
 α προχέων ἱερὴν ἐς Κύπρον ἵκηται.
 ὧν γὰρ τῶν τῆς Καταονίας πεδίων ἐνεχθεῖς
 , καὶ διεκπεσὼν διὰ τῶν τοῦ Ταύρου στενῶν
 Κιλικίαν, ἐκδίδωσιν εἰς τὸν πρὸ ταύτης τὴν
 Κύπρου πόρον.

ιον δὲ τοῦ μὴ φθάνειν τὴν χοῦν εἰς τὸ πέλα-
 ῖον τὴν ὑπὸ τῶν ποταμῶν κάτω φερομέ-
 ὃ τὴν θάλατταν ἀναχόπτειν αὐτὴν εἰς τοῦ π-
 αλῖν ῥέουσαν φύσει. Ἔδοκε γὰρ τοῖς ζώοις, καὶ
 ἐφ' ἀεὶ ἀναπνεῖ τε καὶ ἐκπνέ· τὸν
 ῥέον καὶ αὐτὴ, ἐξ αὐτῆς τε καὶ εἰς αὐτὴν

συνεχῶς παλινδρομικὴν τινὰ κινουμένην κίνησιν.
 λον δὲ τῷ ἐπὶ τοῦ αἰγιαλοῦ ἐστῶτι κατὰ τὴν κί-
 τωσιν· ἅμα γὰρ κλύζονται οἱ πόδες καὶ γυμνοῦν
 καὶ πάλιν κλύζονται, καὶ τοῦτο συνεχῶς. τῷ δὲ
 ὄντι καὶ κύμα ἐπιτρέχει, καὶ γαληνότατον ἢ
 φερόμενον ἔχει τινὰ βίαν πλείω, καὶ ἀποθρόπτει
 τὸ ἄλλότριον εἰς τὴν γῆν,

— Πολλὸν δὲ παρὲς ἅλα φύκος ἔχουσιν.

Μᾶλλον μὲν οὖν ἐν ἀνέμῳ συμβαίνει τοῦτο· καὶ
 ἐν κηνεμίᾳ, καὶ ἐν ἀπογαίοις πνεύμασιν.
 γὰρ ἥτιον ἐπὶ γῆν φέρεται τὸ κύμα ὑπεναντίως
 ἀνέμῳ, ὥς ἂν ἰδίαν τινὰ τῆς θαλάττης κίνησιν
 κινούμενον αὐτῷ. τοιοῦτο δὲ καὶ τὸ,

— Ἀμφὶ δὲ τ' ἄκρας

Κυρτὸν ἐὼν κορυφοῦται, ἀποπτύει δ' ἄλδος ἄχ
 Καὶ τὸ,

Ἥιδνες βοδῶσιν ἐρευγομένης ἄλδος ἰῶ.

Ἡ μὲν οὖν ἔφοδος τοῦ κύματος ἔχει τινὰ β
 ὥς τ' ἀπωθεῖσθαι τὸ ἄλλότριον. Καὶ δὴ καὶ
 θαρσύν τινὰ τῆς θαλάττης ταύτην φασί, καὶ
 καὶ τὰ νεκρὰ σώματα καὶ τὰ ναυάγια εἰς γῆν
 μαίνεται. Ἦτ' ἀναχώρησις οὐκ ἔχει τοσαύτην β
 ὥστε νεκρὸν, ἢ ξύλον ἢ τὸ κορυφώτατον φελλὸν
 τοῦ κύματος εἰς γῆν ἀναβληθῆναι· οὔτε δ' ἐκ
 πλησίον αὐτῇ τόπων εἰς τὸ πέλαγος προσπεσεῖν
 λειψθέντων ὑπὸ τοῦ κύματος. Οὕτω δὲ καὶ
 χοῦν, καὶ τὸ σὺν αὐτῇ τεθολωμένον ὕδωρ ἐκκυ
 νεσθαι συμβαίνει, καὶ τοῦ βάρους ἅμα συνεργ
 ος, ὥς τε θύετον κατενεχθῆναι πρὸς τὴν γῆν κ.

ς τὸ πρόσω πελαγίσαι. Καὶ γὰρ ἡ τοῦ πο-
βία παύεται, μικρὸν προελθούσα τοῦ σιό-

Οὕτω μὲν οὖν ἐνδέχεται προσχωσθῆναι τὸ
ος πᾶν, ἀπὸ τῶν αἰγιαλῶν ἀρξάμενον, ἃν
ἴς ἔχη τὰς ἐκ τῶν ποταμῶν ἐπιρροῦσεις. Τοῦτο
συμβαίη, καὶ τοῦ Σαρδονίου πελάγους ὑπο-
θα βαθύτερον τὸν Πόντον, ὅπερ λέγεται τῶν
ετρηθέντων βαθύτατον που χιλίων ὀργυιῶν,
Ιοσειδώνιδος φησι.

Τὴν μὲν οὖν τοιαύτην αἰτιολογίαν ἤττον ἂν τις
δῆξαιτο· μᾶλλον δ' ἀπὸ τῶν φανερωτέρων, καὶ
καθ' ἡμέραν τρόπον τινὰ ὀρωμένων, ἀναπτέον
λόγον. Καὶ γὰρ κατακλύσμοι, καὶ σεισμοί, καὶ
κρυσθήματα, καὶ ἀποιδήσεις τῆς ὑφάλου γῆς, μετα-
βινοῦσιν αὐτήν. Οὐ γὰρ μύδροι μὲν ἀνερχθῆναι
ὕψανται, καὶ μικραὶ νῆσοι, μεγάλαι δ' οὐ· οὐδὲ
ῆσοι μὲν, ἡπειροὶ δ' οὐ. ὁμοίως δὲ καὶ συνιζήσεις,
καὶ μικραὶ, καὶ μεγάλαι γένοιντ' ἂν, εἴπερ καὶ
τὰ χάσματα, καὶ καταπόσεις χωρίων, καὶ κατοί-
πων, ὥς ἐπὶ Βούρας τε, καὶ Βιζώνης καὶ ἄλλων
πλειόνων ὑπὸ σεισμῶν γενέσθαι φασί· καὶ τὴν Συ-
κίαν οὐδὲν τι μᾶλλον ἀπορρώγα τῆς Ἰταλίας εἰκό-
λοι τὲς ἂν, ἢ ἀναβληθεῖσαν ὑπὸ τοῦ Αἰτναίου πυ-
ρός ἐκ βυθοῦ, συμμεῖναι· ὡσαύτως δὲ καὶ τὰς Λι-
παραίων νήσους καὶ Πιθηκούσας.

Οὗτως ἡδὺς ἐστίν, καίπερ μαθηματικὸς ὢν,
οὐδὲ τὴν Ἀρχιμήδους βεβαιοῖ δόξαν· ὅτι φησὶν ἐκεί-
νος ἐν τοῖς περὶ τῶν ὀχουμένων, παντὸς ὑγροῦ κα-

Θεσπηκότος καὶ μένοντος τὴν ἐπιφάνειαν σφαιρ
 εἶναι, σφαίρας ταῦτό κέντρον ἐχούσης τῇ γῇ. Ἡ
 τὴν γὰρ τὴν δόξαν ἀποδέχονται πάντες οἱ μαθη
 τῶν πως ἀψάμενοι. Ἐκείνος δὲ τὴν ἐντὸς θάλατ
 τας καὶ περ μίαν οὔσαν, ὥς φησιν, οὐ νομίζει ὑπὸ
 ἐπιφάνειαν τετάχθαι, ἀλλ' οὐδὲ τοῖς συνεγγίς
 ποίς. Καὶ μάρτυράς γε τῆς τοιαύτης ἀμαθίας
 χιτέκτονας ἄνδρας ποιεῖται· καίτοι τῶν μαθημα
 τικῶν καὶ τὴν ἀρχιτεκτονικὴν μέρος τῆς μαθηματι
 κῆς ἀποφηνάμενων. Φησὶ γὰρ καὶ Δημήτριον δι
 πτεῖν ἐπιχειρῆσαι τὸν τῶν Πελοποννησίων ἰσθμὸν
 πρὸς τὸ παρασχεῖν διάπλουν τοῖς σιόλοις· κωλι
 ναι δ' ὑπὸ τῶν ἀρχιτεκτόνων ἀναμετρησάντων
 ἀπαγγαλιάντων μετεωροτέρων τὴν ἐν τῷ Κοριν
 θίῳ κόλπῳ θάλατταν τῆς κατὰ Κεγχρεάς εἶναι.
 αἱ δὲ διακόψει τὸ μεταξὺ χωρίον, ἐπικλυσθῆναι
 ἅπαντα τὸν περὶ Αἴγιναν πόρον, καὶ τὴν Αἴγι
 καὶ αὐτὰς τὰς πλησίον νήσους, καὶ μηδὲ τὸν
 πλουν ἂν γενέσθαι χρησίμον. Διὰ δὲ τοῦτο
 τοὺς εὐρίπους βοώδεις εἶναι, μάλιστα δὲ τὸν
 Σικελίαν πορθμόν, ὃν φησιν δμοιοπαθεῖν ταῖς
 τὸν ὠκεανὸν πλημμυρίσι τε καὶ ἀμπώτεσι· δι
 γὰρ μεταβάλλειν τὸν βοῦν ἐκάστης ἡμέρας καὶ
 πτός, καθάπερ τὸν ὠκεανόν, δις μὲν πλημμυ
 ρίδις δὲ ἀναχωρεῖν. Τὴν μὲν οὖν πλημμυρίδα δεῖ
 λογεῖν τὴν ἐκ τοῦ Τυρρηνικοῦ πελάγους εἰς τὸ
 καλικὸν καταφερομένην, ὥς ἂν ἐκ μετεωροτέρων
 φανείας, ὃν δὴ καὶ κατιόντα ὀνομάζεσθαι, ὁμ
 οῦν δ' ὅτι καὶ κατὰ τὸν αὐτὸν καιρὸν ἄρχεται

ται καθ' ὃν αἱ πλημμυρίδες. ἀρχεται μὲν τὴν ἀνατολὴν τῆς σελήνης καὶ τὴν δύσιν· ὅταν συνάπτῃ τῇ μεσουρανήσει ἐκατέρῃ, τῇ ἥς καὶ τῇ ὑπὸ γῆς· τῇ τε ἀμπώτῃ τὸν ἐνδόντα καλεῖσθαι, ταῖς μεσουρανήσεσι τῆς ἰμφοτέραις ἐναρχόμενον, καθάπερ αἱ ἀμιαῖς δὲ συνάψαι ταῖς πρὸς τὰς ἀνατολαῖς ὡς πανύμενον.

μὲν οὖν τῶν πλημμυρίδων καὶ τῶν ἀμπώκασιν ἱκανῶς Ποσειδωνίος τε καὶ Ἀθηγό· περὶ δὲ τῆς τῶν πορθμῶν παλιρροίας, ἔχον· τῶν φυσικώτερον λόγον, κατὰ τὴν νῦν τοσοῦτον εἰπεῖν ἀπόχρη, ὅτι οὐδὲ εἰς τρεῖς οἰκιστοὺς εἶναι τοὺς πορθμούς, ὅγε καὶ εἰ γὰρ ἂν ὁ μὲν Σικελικὸς δις ἐκάστης ἡμέρας, ὡς οἷός τις φησιν, ὁ δὲ Χαλκιδικὸς ἐπὶ τῇ κατὰ Βυζάντιον οὐδὲ μετέβαλλεν, ἀλλὰ ὡς ἔχον ἔχων μόνον, τὸν ἐκ τοῦ Ποντικοῦ εἰς τὴν Προποντίδα· ὡς δὲ Ἰππιρχος εἰ μόνος ποτε ἐποιεῖτο. Οὐτ' εἰ τρόπος εἰς τὴν ἂν ἔχοι τὴν αἰτίαν ἣν φησιν ὁ Ἐρατοστέης ἢ ἐφ' ἐκάτερα θάλαττα ἄλλην καὶ ἄλλην αἰτίαν ἔχει· οὐδὲ γὰρ ἐπὶ τῶν ποταμῶν οἷτ' ἂν, εἰ μὴ καταρρέαντας ἔχοιεν· ἔχον παλιρροῦσιν, ἀλλ' ἐπὶ τὸ ταπεινότερον αἰεὶ

Καὶ τοῦτο δὲ συμβαίνει διὰ τὸ κεκλιμένον ῥεῦμα καὶ τὴν ἐπιφάνειαν αὐτοῦ. Πότε τις ἂν φαίη κεκλιμένην ἐπιφάνειαν; καὶ πῶς τὰς σφαιροποιούσας ὑποθέσεις τὰ

τέσσαρα σώματα, ἃ δὴ καὶ στοιχεῖα φασιν· ὥστ' οὐχ ὅτι παλιρρόουσιντας, ἀλλ' οὐδὲ καθεσιτώτας, καὶ μένοντας, συρρόους μὲν ἐν αὐτοῖς οὕσης, μὴ μιᾶς δι ἐπιφανείας, ἀλλὰ τῆς μὲν ὑψηλοτέρας, τῆς δὲ ταπεινοτέρας. Οὐ γάρ ὥσπερ ἡ γῆ κατὰ ἕξιν ἐσχημάτισται στερεὰ οὕσα, ὥστε καὶ κοιλάδας ἔχειν συμμενούσας, καὶ ἀναστήματα, οὕτω καὶ τὸ ὕδωρ· ἀλλ' αὐτῇ τῇ κατὰ τὸ βάρος ῥοπῇ τὴν ὄχνησιν ἐπὶ τῆς γῆς ποιεῖται, καὶ τοιαύτην λυγμῖάνει τὴν ἐπιφάνειαν οἷαν ὁ Ἀρχιμήδης φησίν.

Ἐπιφέρει δὲ τοῖς περὶ τοῦ Ἀμμωνος καὶ τῆς Αἰγύπτου ῥηθεῖσιν, ὅτι δοκοίη καὶ τὸ Κῦσιον ὄρος περικλύεσθαι θαλάττῃ, καὶ πάντα τόπον, ὅποιον τὰ καλούμενα Γέφρα, καθ' ἕκαστά τε τεναγίζουσιν συνάπτοντα τῷ τῆς ἐρυθρᾶς κόλπῳ, συνελθούσης δὲ τῆς θαλάσσης ἀποκαλυφθῆναι. Τὸ δὲ τεναγίζειν τὸν λεχθέντα τόπον συνάπτοντα τῷ τῆς ἐρυθρᾶς κόλπῳ, ἀμφίβολόν ἐστιν· ἐπειδὴ τὸ συνάπτειν, σημαίνει καὶ τὸ σύνεγγυς, καὶ τὸ ψαύειν, ὥστε, εἰ ὕδατα εἶη, σύρρουν εἶναι θάτερον θατέρῳ. Ἐγὼ μὲν οὖν δέχομαι, καὶ τὸ συνεγγίζειν τὰ τενάγῃ τῇ ἐρυθρᾷ θαλάττῃ, ἕως ἀκμὴν ἐκέκλειστο τὰ κατὰ τὰς στήλας στενὰ· ἐκραγόντων δὲ, τὴν ἀναχώρησιν γενέσθαι, ταπεινωθείσης τῆς ἡμετέρας θαλάττης διὰ τὴν κατὰ τὰς στήλας ἔκρυσιν. Ἰππαρχος δὲ ἐκδεξάμενος τὸ συνάπτειν ταυτὸν τῷ σύρρουν γενέσθαι τὴν ἡμετέραν θάλατταν τῇ ἐρυθρᾷ διὰ τὴν πλήρωσιν, αἰτιᾷται τί δὴ ποτε οὐχὶ τῇ κατὰ τὰς στήλας ἐκρύσει, μεθισταμένη ἐκείσε ἢ καθ' ἡμᾶς θάλαττα, συμμε-

στῆ καὶ τὴν σύρῃσιν αὐτῇ γενομένην τὴν ἐρυθρὰν, ἢ ἐν τῇ αὐτῇ διέμεινεν ἐπιφανείᾳ, μὴ ταπεινουμένη· καὶ γὰρ καὶ αὐτὸν Ἑρατοσθένης τὴν ἐκτὸς ἱλαττιαν ἅπασαν σύρῃσιν εἶναι, ὥς τε καὶ τὴν τέριον καὶ τὴν ἐρυθρὰν μίαν θάλατταν εἶναι. οὗτο δ' εἰπὼν, ἐπιφέρει τὸ ἀκόλουθον τὸ, τὸ αὐτὸ ἰος ἔχειν, τὴν τε ἔξω στηλῶν θάλατταν, καὶ τὴν ἐρυθρὰν, καὶ εἰ τὴν ταύτην γεγонуῖαν σύρῃσιν.

Ἀλλ' οὐτ' εἰρηκῆναι τοῦτο φησὶν Ἑρατοσθένης, , σύρῃσιν γεγενῆσθαι κατὰ τὴν πλήρωσιν τῇ ἐρυθρῇ· ἀλλὰ συνεγγίσει μόνον· οὐτ' ἀκολουθεῖν τῇ ἔξω καὶ συνεχεῖ θαλάττῃ, τὸ αὐτὸ ὕψος ἔχειν καὶ τὴν αὐτὴν ἐπιφανείαν· ὥσπερ οὐδὲ τὴν καθ' ὡς, καὶ νῆ Ἀία τὴν κατὰ τὸ Λέχαιον, καὶ τὴν περὶ Ἰγχεαῖς. Ὅπερ καὶ αὐτὸς ὁ ἑπισταχὸς ἐπισημαίνεται ἐν τῷ πρὸς αὐτὸν λόγῳ· εἰδὼς οὖν τὴν δόξαν τοῦ τοιαύτην, ἰδίᾳ τὴν πρὸς αὐτὸν λεγέτω, καὶ μὴ ἐτοίμου λαμβανέτω, ὥς ἄρα ὁ φήσας μίαν εἶναι τὴν ἔξω θάλατταν, σύμφησι καὶ ὅτι μία ἐστὶν αὐτῆς ἡ ἐπιφανεία.

Ψευδῇ δ' εἶναι φήσας τὴν ἐπὶ τοῖς δελφίσις ἐπιφανῆν Κυρηναίων θεωρῶν, αἰτίαν ἀποδίδωσιν οὐ θανήν· ὅτι ἡ μὲν τῆς Κυρήνης κτίσις ἐν χρόνοις ἱστέται μνημονευομένοις, τὸ δὲ μαντεῖον οὐδεὶς μένεται ἐπὶ θαλάττῃ ποτὲ ὑπάρξαν. Τί γὰρ εἰ μήτις μὲν ἱστορεῖ, ἐκ δὲ τῶν τεκμηρίων ἐξ ὧν εἰκνίζον παρὰ λῖον ποτε τὸν τόπον γενέσθαι, οἱ τε δελφῖνες ἀντέθησαν, καὶ ἡ ἐπιγραφὴ ἐγένετο ἐπὶ Κυρηναίων θεωρῶν; Συγχωρήσας δὲ τῷ μετιωρισμῷ

τοῦ ἐδάφους συμμετεωρισθεῖσαν καὶ τὴν θάλασσαν ἐπικλύσαι τοὺς μέχρι τοῦ μαντείου τόπους, πλεον τῶν τριαχιλίων σταδίων ἀπὸ θαλάττης διέχοντας, οὐ συγχωρεῖ τὸν μέχρι τοσοῦτου μετεωρισμὸν, ὥστε καὶ τὴν Φάρον ὅλην καλυφθῆναι, καὶ τὰ πολλὰ τῆς Αἰγύπτου· ὥσπερ οὐχ ἱκανοῦ ὄντος τοῦ τοσοῦτου ὕψους καὶ ταῦτα ἐπικλύσαι. Φήσας δὲ, εἵπερ ἐπιπλήρωτο ἐπὶ τοσοῦτον ἢ καθ' ἡμᾶς θάλαττα πρὶν τὸ ἔκρηγμα τὸ κατὰ τὰς στήλας γενέσθαι, ἐφ' ὅσον εἴρηκεν ὁ Ἐρατοσθένης, χρῆναι καὶ τὴν Αἰβύην πῶσαν, καὶ τὰ πολλὰ τῆς Εὐρώπης καὶ τῆς Ἀσίας κεκαλύφθαι πρότερον, τούτοις ἐπιφέρει, διότι καὶ ὁ Πόντος τῷ Ἀδρίᾳ σύμφορος ἂν ὑπῆρξε κατὰ τινες τόπους· ἅτε δὴ τοῦ Ἰστροῦ ἀπὸ τῶν κατὰ τὸν Πόντον σχιζομένου, καὶ ῥέοντος εἰς ἑκατέραν τὴν θάλατταν, διὰ τὴν θέσιν τῆς χώρας. Ἀλλ' οὗτ' ἀπὸ τῶν κατὰ τὸν Πόντον μερῶν ὁ Ἰστρος τὰς ἀρχὰς ἔχει, ἀλλὰ ἀναντία ἀπὸ τῶν ὑπὲρ τοῦ Ἀδρίου ὄρων· οὗτ' εἰς ἑκατέραν τὴν θάλατταν ῥεῖ, ἀλλ' εἰς τὸν Πόντον μόνον· σκίζεται τε πρὸς αὐτοῖς μόνον τοῖς στόμασι. Κοινὴν δὲ τινὰ τῶν πρὸ αὐτοῦ εἰσὶν ἄγνοιαν ταύτην ἠγνόηκεν, ὑπολαβοῦσιν εἶναι τινὰ δμώνυμον τῷ Ἰστροῦ ποταμὸν, ἐκβάλλοντα εἰς τὸν Ἀδρίαν ἀπεσχισμένον αὐτοῦ· ἀφ' οὗ καὶ τὸ γένος Ἰστρον, δι' οὗ φέρεται, λαβεῖν τὴν προσηγορίαν· καὶ τὸν Ἰάσονα ταύτῃ ποιήσασθαι τὸν ἐκ τῶν Κόλων ἀνάπλουν.

Πρὸς δὲ τὴν ἀθανυμαστίαν τῶν τοιούτων μεταβολῶν, οἷας ἔφαμεν αἰτίας εἶναι τῶν ἐπικλύσεων,

ιούτων παθῶν οἷα εἴρηται, τὰ κατὰ τὴν
καὶ τὰς Αἰόλου νήσους, καὶ ἐπὶ Πιθηκού-
παραθεῖναι καὶ ἄλλα πλείων ἐν ἐτίροις
ων, ἣ γενομένων ὁμοίων τούτοις. ἄθροα
αὐτὰ παραδείγματα πρὸ ὀφθαλμῶν τε-
ύσει τὴν ἐκπληξιν. (Ἐὶ δὲ τὸ ἀληθές τα-
αῖσθησιν, καὶ δείκνυσιν ἀπειρίαν τῶν φύ-
ινόντων, καὶ τοῦ βίου παντός) οἷον εἴ τις
εὐρὴ Θήραν καὶ Θηρασίαν νήσους ἰδρυμέ-
μεταξὺ πόρῳ Κρήτης καὶ Κυρηναίας, (ὣν
τρόπολις ἐστὶ τῆς Κυρήνης) καὶ τὴν Αἰ-
κὶ πολλὰ μέρη τῆς Ἑλλάδος τοιαῦτα. Ἀνὰ
Θήρας καὶ Θηρασίας ἐκπεσοῦσαι φλόγες
ἄγους ἐφ' ἡμέρας τέσσαρας, ὥστε πῦσαν
ἰγισθαι τὴν θάλασσαν, ἀνεφύσησαν κατ'
ισομένην ὥς ἂν ὀργανικῶς, καὶ συντεθει-
ύδρων νῆσον, ἐπέχουσαν δώδεκα σταδίῳ
τρον. μετὰ δὲ τὴν παύλαν τοῦ πάθους,
πρῶτοι Ῥόδιοι θαλαττοκρατοῦντες ἐπι-
αι τῷ τόπῳ, καὶ Ποσειδῶνος Ἀσφαλίῳ
ιασθαι κατὰ τὴν νῆσον. Ἐν δὲ τῇ Φοι-
Ποσειδώνιος γενομένου σεισμοῦ καταπο-
ιν ἰδρυμένην ὑπὲρ Σιδόνης, καὶ αὐτῆς δὲ
ιδόν τι τὰ δύο μέρη πεσεῖν, ἀλλ' οὐκ
ἔσπευτο μὴ πολὺν φθόρον ἀνθρώπων γενέ-
δ' αὐτὸ πάθος καὶ ἐπὶ τὴν Συρίαν ὕλην
πρὸς δὲ πως. διέβη δὲ καὶ ἐπὶ τινὰς νῆ-
Κυκλάδας καὶ τὴν Εὐβοίαν· ὥστε τῆς
(ἔστι δ' ἐν Χαλκίδι κρήνη) τὰς πηγὰς

ἀποτυφλωθῆναι· συχναῖς δ' ἡμέραις ὕστερον ἀναβλύσαι κατ' ἄλλο στόμιον· μὴ παύεσθαι δὲ σειομένην τὴν νῆσον κατὰ τὰ μέρη, πρὶν ἢ χάσμα γῆ ἀνοιχθῆν ἐν τῷ Ἀηλάντῳ πεδίῳ, πηλοῦ διαπύρου ποταμὸν ἐξήμεσε.

Πολλῶν δὲ συναγωγὰς ποιησαμένων τοιαύταις ἀρκέσει τὰ ὑπὸ τοῦ Σκηπίου Δημητρίου συνηγμένα οἰκείως παρατεθέντα. Μνησθεῖς γὰρ τῶν ἐπὶ τούτων·

Κρουνοῦ δ' ἱκανον καλλιῤῥόφῳ· ἐνθάδε πηγαὶ
Δοιαὶ ἀναΐσσουσι Σκαμάνδρου δινήεντος.

ἼΙ μὲν γάρ θ' ὕδατι λιαρῷ, —

Ἡ δ' ἐτέρη θέρει προρέει εἰκνῖα χαλαῖζα,
ὃκ ἐξ ὀθανμάζειν, εἰ νῦν ἢ μὲν τοῦ ψυχροῦ ὕδατος μένει πηγῇ, ἢ δὲ τοῦ θερμοῦ οὐχ ὀρᾷται. δεῖν γὰρ φησιν αἰτιᾶσθαι τὴν ἐκθλιψιν τοῦ θερμοῦ ὕδατος Μιμνήσκειται δὲ πρὸς ταῦτα τῶν ὑπὸ Δημοκλείου λεγομένων, σεισμούς τινας μεγάλους, τοὺς μὲν πάλαι περὶ Αὐδίαν γενομένους καὶ Ἰωνίαν, μέχρι τῆ Τρωάδος ἱστοροῦντος, ὅφ' ὧν καὶ κῶμαι κατεπόθησαν, καὶ Σίπυλος κατεστράφη, κατὰ τὴν Τανταίου βασιλείαν, καὶ ἐξ ἑλῶν λίμναι ἐγένοντο, τῇ δὲ Τροίαν ἐπέκλυσε πῦμα. Ἡ δὲ Φάρος ἢ καὶ Αἰγυπτιον ἦν ποτε πελαγία· νῦν δὲ τρόπον τινα χερσὶ ῥόγης γίγονεν· ὥς δ' αὐτὰς καὶ Τύρος καὶ Κλαζομεναί. Ἡμῶν δ' ἐπιδημούντων ἐν Ἀλεξανδρείᾳ τῇ πρὸς Αἰγύπτῳ, περὶ Πηλοῦσιον καὶ τὸ Κάσιον ὄρος μετεωρισθὲν τὸ πέλαιος, ἐπέκλυσε τὴν γῆν καὶ νῆσον ἐπλήσσε τὸ ὕψος· ὥστε πλωτὴν γενέσθαι τὴν παρὰ

δδόν, τὴν ἐς Φοινίκην. Οὐδὲν οὖν θαν-
 υῖδ' εἴ ποτε διαστάς ὁ ἰσθμὸς ἢ ἱζήμα λα-
 ργων τὸ Αἰγύπτιον πέλαιος ἀπὸ τῆς Ἑρ-
 κίτης, ἀποφανεῖ πορθμόν, καὶ σύρξουν
 ἐκτὸς θάλατταν τῆς ἐντὸς, καθάπερ ἐπὶ
 αἷς Ἡρακλείους στήλας πορθμοῦ συνέβη.
 περὶ τῶν τοιούτων τινὰ καὶ ἐν ἀρχαῖς
 χτείας, ἃ δεῖ συμφέρειν εἰς ἔν, καὶ τὴν
 ὑγρὰν κατασκευάζειν, τῶν τε τῆς φύσεως
 ἐ τῶν ἄλλων γινομένων μεταβολῶν.

Πειραιᾷ νησιάζοντα πρότερον, καὶ πέραν
 κείμενον, οὕτως φασὶν ὀνομασθῆναι·
 δ' ὁ Λευκὰς Κορινθίων τὸν ἰσθμὸν δια-
 νῆσος γέγονεν, ἀκτὴ πρότερον οὖσα·
 γὰρ φησὶ λέγειν τὸν Λαέρτην·
 ἱρικὸν εἶλον ἐϋκτίμενον πτολλέθρον,
 Ἰπείροιο· —

ἐν δὴ διακοπαὶ χειρότμητοι γεγύνασιν·
 δὲ προσχώσεις, ἢ γεφυρώσεις, καθάπερ
 ἐς Συρακούσαις νήσου, νῦν μὲν γεφυρὰ
 ἀπτοῦσα αὐτὴν πρὸς τὴν ἡπειρον· πρύ-
 μα, ὡς φησιν Ἴβυκος, λογαίου λίθου,
 λεκτόν. Βοῦρα δέ, καὶ Ἑλίκη, ἣ μὲν
 τοσ, ἥδ' ὑπὸ κύματος ἠφανίσθη. Περὶ
 δὲ τὴν ἐν τῷ Ἑρμινικῷ κόλπῳ, ἐπὶ στα-
 ος ἀνεβλήθη γεννηθέντος ἀναφυσήματος
 μεθ' ἡμέραν μὲν ἀπρύσιτον ὑπὸ τοῦ
 τῆς Θεωῶδους ὀδμῆς, νύκτωρ δ' εὐω-
 ον πόρρω, καὶ θερμαῖνον, ὥστα ζεῖν τὴν

Θυλακτιαν ἐπὶ σταδίους πέντε, θολερὰν δ' εἶναι καὶ ἐπὶ εἴκοσι σταδίους, προσχωσθῆναι δὲ πέτραις ἀπὸ ῥῶξι, πύργων οὐκ ἐλάττωσιν. ὑπὸ δὲ τῆς Κωπαΐδος λίμνης ἢ τε Ἀρην κατεπόθη, καὶ Μίδεια, ἃ ἐννόμακεν ὁ ποιητὴς ἐν τῷ καταλόγῳ.

Οἱ τε πολυστάφυλον Ἀρην ἔχον, οἱ τε Μίδειαν. Καὶ ὑπὸ τῆς Βιστωνίδος δὲ καὶ τῆς νῦν Ἀφνίτιδος λίμνης εἰκόνασι κατακεκλῦσθαι πόλεις τινὲς Θρακῶν· οἱ δὲ, καὶ Τρηῶν ὥς συκοίκων τοῖς Θραξὶν ὄντων. αἱ ἢ πρότερον δὲ Ἀρτεμίτα λεγομένη μία τῶν Ἐχιδῶν νήσων, ἡπειρος γέγονε. Καὶ ἄλλας δὲ τῶν περὶ τὸν Ἀχελῶον νησίδων τὸ αὐτὸ πάθος φησὶ παθεῖν, ἐκ τῆς ὑπὸ τοῦ ποταμοῦ προσχώσεως τοῦ πελάγους. συγχοῦνται δὲ καὶ αἱ λοιπαὶ, ὥς Ἡσιόδο φησί. Καὶ Αἰτωλικάι δὲ ἄκραι τινὲς εἰσι νησιζούσα πρότερον· καὶ ἡ Ἀστερία ἠλλακται, ἣν Ἀστερίδι φησὶν ὁ ποιητὴς.

Ἔστι δὲ τις νῆσος μέσσα ἅλλι πετρήεσσα.

Ἀστερίς οὐ μεγάλη, λιμένες δ' ἐνὶ ναύλοχοι αὐτῇ Ἀμφίδυμοι. —

Ἐνὶ δ' οὐδ' ἀγκυροβόλιον εὐφυὲς ἔχει. Ἐν τε τῇ Ἰθάκῃ οὐδὲν ἔστιν ἄντρον τοιοῦτον, οὐδὲ Ἰνυμφαῖον οἶόν φησιν Ὀμηρὸς. Βέλτιον δὲ αἰτιῶσθαι μεταβολὴν ἢ ἄγνοιαν, ἢ κατάψευσιν τῶν τόπων κατὰ τι μυθώδες. τοῦτο μὲν δὴ ἀσαφές ὄν, ἐγὼ ἐν κοινῇ σκοπεῖν.

Ἡ δὲ Ἀντισσα νῆσος ἣν πρότερον, ὥς Μύρσιλος φησί· τῆς Λέσβου καλουμένης πρότερον Ἰσσης, καὶ τὴν νῆσον Ἀντισσαν καλεῖσθαι συνέβη· νῦν δι

του πόλις ἐστίν. Οἱ δὲ καὶ τὴν Λέσβον τῆς
 ῥήωγεναι πεπιστεύκασι· καθάπερ τὴν Προ-
 ῖ τὴν Πιθηκοῦσαν τοῦ Μισσηνοῦ, τῆς δὲ
 τοῦ Ἀθηναίου, τὴν Σικελίαν δὲ τῆς Ἑργί-
 ὐσσαν δὲ τοῦ Ὀλύμπου. Γεγόνασι δὲ
 ταῦτα τοιαῦται μεταβολαί. Καὶ ὁ Λαῶων
 ρκαδίᾳ ἐπέσχέ ποτε τὸ ῥεῦμα. Δούρις δὲ τὰς
 , τὰς κατὰ Μηδίαν, ὠνομῶσθαι φησιν ὑπὸ
 ῥαγείσης τῆς περὶ τὰς Κασπίας πύλας γῆς,
 ιτραπῆναι πόλεις συχνὰς, καὶ κώμας, καὶ
 ; ποικίλας μεταβολὰς δεῖσθαι. Ἴων δὲ περὶ
 ῖας φησὶν ἐν Ὀμφάλῃ Σατυροῖς·

θα μὲν γῆν λεπτὸς Εὐρύπου κλύδων
 ῖας ἐχώρισ' αἰκτῆς, ἐκτεμῶν

ῖητα πορθμόν. —

ῖτριος δ' ὁ Καλατιανὸς τοὺς καθ' ὅλην τὴν
 τότε γενομένους σεισμοὺς διηγούμενος, τῶν
 ῶν νήσων καὶ τοῦ Κηναίου τὰ πολλὰ κατα-
 σὶ, τὰ τε θερμὰ τὰ ἐν Αἰδηψῷ καὶ θερμο-
 ῖ τρεῖς ἡμέρας ἐπισχεθέντα πάλιν ῥυῆναι·
 Αἰδηψῷ καὶ καθ' ἑτέρας ἀναβῆγαῖναι πη-
 ροῦ δὲ τὸ πρὸς θαλάττῃ τεῖχος, καὶ τῶν
 ρὲ ἑπτακοσίας συμπεσεῖν. Ἐχίνου τὲ καὶ
 καὶ Ἡρακλείας τῆς Τραχίνος, τῶν μὲν
 ος πεσεῖν· Φαλίρων δὲ καὶ ἐξεδάφους ἀνα-
 τὸ κτίσμα. παραπλήσια δὲ συμβῆναι καὶ
 καὶ Λαρισσαίοις· καὶ Σκαρφείαν ἐκ θε-
 ναφθιφῆναι, καὶ καταδύναι σώματα χιλιῶν
 ῶσιων οὐκ ἐλάττω, Θρονίους δ' ὑπὲρ ἡμι-

θαλάτταν ἐπὶ σταδίους πέντε, θολερὰν δ' εἶναι καὶ ἐπὶ ἑκοσι σταδίους, προσχωσθῆναι δὲ πέτραις ἀπορροῶσι, πύργων οὐκ ἐλάττωσιν. ὑπὸ δὲ τῆς Κωπαίδος λίμνης ἢ τε Ἄρην κατεπόθη, καὶ Μίλεια, ἃ ἐννόμακεν ὁ ποιητὴς ἐν τῷ καταλόγῳ.

Οἱ τε πολυστάφυλον Ἄρην ἔχον, οἱ τε Μίλεια. Καὶ ὑπὸ τῆς Βιστωνίδος δὲ καὶ τῆς νῦν Ἀφνίτιδος λίμνης εὐόκασι κατακεκλῦσθαι πόλεις τινὲς Θρακῶν· οἱ δὲ, καὶ Τρηῶν ὡς συκοίκων τοῖς Θραξὶν ὄντων. αἱ ἢ πρότερον δὲ Ἀρτεμίτα λεγομένη μία τῶν Ἐχιδῶν νήσων, ἡπειρος γέγονε. Καὶ ἄλλας δὲ τῷ περὶ τὸν Ἀχελῶον νησίδων τὸ αὐτὸ πάθος φησὶ παθεῖν, ἐκ τῆς ὑπὸ τοῦ ποταμοῦ προσχώσεως τοῦ πλάγους. συγχοῦνται δὲ καὶ αἱ λοιπαὶ, ὡς Ἡσιόδο φησί. Καὶ Αἰτωλικαὶ δὲ ἄκραι τινὲς εἰσι νησιζούσα πρότερον· καὶ ἡ Ἀστερία ἠλλακται, ἣν Ἀστερίδι φησὶν ὁ ποιητὴς.

Ἔστι δὲ τις νῆσος μέσσα ἅλλ' πετρήεσσα.

Ἀστερίς οὐ μεγάλη, λιμένες δ' ἐνὶ ναύλοχοι αὐτῇ Ἀμφίδυμοι. —

νυνὶ δ' οὐδ' ἀγκυροβόλιον εὐφυὲς ἔχει. Ἐν τε τῇ Ἰθάκῃ οὐδὲν ἔστιν ἄντρον τοιοῦτον, οὐδὲ Νυνμφαῖον οἶόν φησιν Ὀμηρὸς. Βέλτιον δὲ αἰτιῶσθαι μεταβολὴν ἢ ἄγνοιαν, ἢ κατάψευσιν τῶν τόπων κατὰ τι μυθώδες. τοῦτο μὲν δὴ ἀσάφες ὄν, ἐὼ ἐν κοινῇ σκοπεῖν.

Ἡ δὲ Ἀντισσα νῆσος ἦν πρότερον, ὡς Μύρσιλος φησι· τῆς Λέσβου καλουμένης πρότερον Ἰσσης καὶ τὴν νῆσον Ἀντισσαν καλεῖσθαι συνέβη· νῦν δὲ

Λέσβου πόλις ἐστίν. Οἱ δὲ καὶ τὴν Λέσβον τῆς ἁπερὶ φωγῆναι πεπιστεύκασι· καθάπερ τὴν Προ-
ην καὶ τὴν Πιθηκοῦσαν τοῦ Μισηνοῦ, τὰς δὲ
πρέας τοῦ Ἀθηναίου, τὴν Σικελίαν δὲ τῆς Ῥηγί-
, τὴν Ὀσσαν δὲ τοῦ Ὀλύμπου. Γεγόνασι δὲ
περὶ ταῦτα τοιαῦται μεταβολαί. Καὶ ὁ Αἰδων
ἐν Ἀρκαδίᾳ ἐπέσχε ποτὶ τὸ θεῦμα. Δοῦρις δὲ τὰς
γάβδας, τὰς κατὰ Μηδίαν, ὠνομῶσθαι φησιν ὑπὸ
τμῶν φαργείσης τῆς περὶ τὰς Κασπίας πύλας γῆς,
τὰ ἀνατραπῆναι πόλεις συχνὰς, καὶ κώμας, καὶ
ταμοὺς ποικίλας μεταβολὰς δεξασθαι. Ἰων δὲ περὶ

Εὐβοίας φηρὶν ἐν Ὀμφάλῃ Σατυροῖς·

Εὐβοΐδα μὲν γῆν λεπτὸς Εὐρίπου κλύδων

Βοιωτίας ἐχώρισ' ἀκτῆς, ἐκτεμὼν

Προβλήτα πορθμόν. —

Δημήτριος δ' ὁ Καλατιανὸς τοὺς καθ' ὅλην τὴν
λαΐδα ποτὶ γενομένους σεισμοὺς διηγούμενος, τῶν
Λιχάδων νήσων καὶ τοῦ Κηναίου τὰ πολλὰ κατα-
ναι φησὶ, τὰ τε θερμὰ τὰ ἐν Αἰδηψῷ καὶ Θερμο-
λαιοῖς ἐπὶ τρεῖς ἡμέρας ἐπισχεθέντα πάλιν ῥυῆναι·
δ' ἐν Αἰδηψῷ καὶ καθ' ἑτέρας ἀναρῶφα γῆναι πη-
ς. Ὠρεοῦ δὲ τὸ πρὸς θαλάττῃ τεῖχος, καὶ τῶν
κίων περὶ ἐπτακοσίας συμπεσεῖν. Ἐχίνου τὲ καὶ
ἐλάρων καὶ Ἡρακλείας τῆς Τραχίνος, τῶν μὲν
λὺ μέρος πεσεῖν· Φαλάρων δὲ καὶ ἐξεδάφους ἀνα-
κπῆναι τὸ κτίσμα. παραπλήσια δὲ συμβῆναι καὶ
ἱφιῦσι καὶ Λαρισσαίοις· καὶ Σκαρφεῖαν ἐκ θε-
λίαν ἀναρῶφῃ γῆναι, καὶ καταδῦναι σώματα χιλίων
ἐπτακοσίων οὐκ ἐλάττω, Θρογίους δ' ὑπὲρ ἡμι-

Θάλατταν ἐπὶ σταδίους πέντε, θολερὰν δ' εἶναι καὶ ἐπὶ εἴκοσι σταδίους, προσχωσθῆναι δὲ πέτραις ἀπορφῶξι, πύργων οὐκ ἐλάττωσιν. ὑπὸ δὲ τῆς Κωπαΐδος λίμνης ἢ τε Ἄρνη κατεπόδη, καὶ Μίδεια, αἷς ἐκινύμακεν ὁ ποιητὴς ἐν τῷ καταλόγῳ·

Οἱ τε πολυστάφυλον Ἄρνην ἔχον, οἱ τε Μίδειαν. Καὶ ὑπὸ τῆς Βιστωνίδος δὲ καὶ τῆς νῦν Ἀφνίτιδος λίμνης ἐοίκουσι κατακεκλῦσθαι πόλεις τινὲς Θορακῶν· οἱ δὲ, καὶ Τρηρῶν ὡς συνοίκων τοῖς Θοραξίν ὄντων.) αἱ ἢ πρότερον δὲ Ἀρτεμίτα λεγομένη μία τῶν Ἐχιδῶν νήσων, ἡπειρος γέγονε. Καὶ ἄλλας δὲ τῶν περὶ τὸν Ἀχελῶον νησιδῶν τὸ αὐτὸ πάθος φησὶ παθεῖν, ἐκ τῆς ὑπὸ τοῦ ποταμοῦ προσχώσεως τοῦ πλάγους. συγχκοῦνται δὲ καὶ αἱ λοιπαὶ, ὡς Ἡσιόδος φησί. Καὶ Αἰτωλικαὶ δὲ ἄκραι τινὲς εἰσι νησιζουσαι πρότερον· καὶ ἡ Ἀστερία ἡλλανταί, ἣν Ἀστερίδα φησὶν ὁ ποιητὴς·

Ἔστι δὲ τις νῆσος μέσση ἀλλ' πετρήεσσα.

Ἀστερὶς οὐ μεγάλη, λιμένες δ' ἐνὶ ναύλοχοι αὐτῇ Ἀμφίδυμοι. —

νυνὶ δ' οὐδ' ἀγκυροβόλιον εὐφυὲς ἔχει. Ἐν τε τῇ Ἰθάκῃ οὐδὲν ἔστιν ἄντρον τοιοῦτον, οὐδὲ Νυμφαῖον, οἷον φησιν Ὀμηρὸς. Βέλτιον δὲ αἰτιῶσθαι μεταβολὴν ἢ ἀγνοίαν, ἢ κατάψευσιν τῶν τόπων κατὰ τὸ μυθῶδες. τοῦτο μὲν δι' ἀσαφεῖς ὄν, ἐῷ ἐν κοινῇ ἀκοπεῖν.

Ἡ δὲ Ἀντισσα νῆσος ἦν πρότερον, ὡς Μύρσιλός φησι· τῆς Λέσβου καλουμένης πρότερον Ἰσσης, καὶ τὴν νῆσον Ἀντισσαν καλεῖσθαι συνέβη· νῦν δὲ

Λίσβον πόλις ἐστίν. Οἱ δὲ καὶ τὴν Λίσβον τῆς
 ἁπερῴθεν πεπιστεύκασιν· καθάπερ τὴν Προ-
 ν καὶ τὴν Πιθηκοῦσαν τοῦ Μισηνοῦ, τῆς δὲ
 γρέας τοῦ Ἀθηναίου, τὴν Σικελίαν δὲ τῆς Ἑργί-
 τῆν Ὀσσαν δὲ τοῦ Ὀλύμπου. Γεγόνασιν δὲ
 περὶ ταῦτα τοιαῦται μεταβολαί. Καὶ ὁ Αἰδων
 ἐν Ἀρκαδίᾳ ἐπέσχε ποτὶ τὸ ῥέμμα. Δοῦρις δὲ τὰς
 ἄβις, τὰς κατὰ Μηδίαν, ὠνομαῦσθαι φησιν ὑπὸ
 μῶν φαιείσης τῆς περὶ τὰς Κασπίας πύλας γῆς,
 ἃ ἀνατραπῆναι πόλεις συχνὰς, καὶ κώμας, καὶ
 κμοὺς ποικίλας μεταβολὰς δεῖξασθαι. Ἴων δὲ περὶ
 Εὐβοίας φησὶν ἐν Ὀμφάλῃ Σατυροῖς·
 εὐβοΐδα μὲν γῆν λεπτὸς Εὐρίπου κλύδων
 ἰοιωτίας ἐχώρισ' ἀκτῆς, ἐκτεμῶν
 Τροβλήτα πορθμόν. —

Δημήτριος δ' ὁ Καλατιανὸς τοὺς καθ' ὅλην τὴν
 ἀδα ποτὶ γενομένους σεισμοὺς διηγούμενος, τῶν
 λιχάδων νήσων καὶ τοῦ Κηναίου τὰ πολλὰ κατα-
 πησὶ, τὰ τε θερμὰ τὰ ἐν Αἰδηψῷ καὶ Θερμο-
 αῖς ἐπὶ τρεῖς ἡμέρας ἐπισχεθέντα πάλιν ῥυῆναι·
 ἢ ἐν Αἰδηψῷ καὶ καθ' ἑτέρας ἀναρῶσθαι πη-
 ῶν περὶ ἑπτακοσίας συμπεσεῖν. Ἐχίνου τὲ καὶ
 Ἰάρων καὶ Ἡρακλείας τῆς Τραχίνος, τῶν μὲν
 ὃ μέρος πεσεῖν· Φαλάρων δὲ καὶ ἑξιδάφους ἀνα-
 πῆναι τὸ κτίσμα. παραπλήσια δὲ συμβῆναι καὶ
 μεῦσαι καὶ Λαρισσαίοις· καὶ Σκαρφείαν ἐκ θε-
 ῶν ἀναρῶσθαι, καὶ καταδύναι σώματα χιλλῶν
 ἑπτακοσίων οὐκ ἐλάττω, Θρονίους δ' ὑπὲρ ἡμι-

συ τούτων. κύμα τε ἐξαρθέν τριχῇ, τὸ μὲν πρὸς
 Σκάρφην ἐνεχθῆναι καὶ Θρόνιον, τὸ δὲ πρὸς Θερμο-
 πύλας· ἄλλο δὲ εἰς τὸ πεδίον, ἕως τοῦ Φωκικοῦ Λα-
 φνοῦντος. πηγὰς τε ποταμῶν ξηρανθῆναι πρὸς ἡμα-
 ρας τινάς· τὸν δὲ Σπερχεῖδον ἀλλάξαι τὸ ρεῖθρον,
 καὶ ποιῆσαι τὰς ὁδοὺς πλωτὰς· τὸν δὲ Βοάγριον
 κατ' ἄλλης ἐνεχθῆναι φάραγος· καὶ Ἀλόπης δὲ κρὶς
 Κύνου καὶ Ὀποῦντος πολλὰ καταβλαβῆναι μέρη.
 Οἶον δὲ τὸ ὑπερκείμενον φρούριον πᾶν ἀνατραπῆ-
 ναι. Ἐλατείας δὲ τοῦ τείχους καταρῥαγῆναι μέρος·
 περὶ δὲ Ἀλγωνον θεσμοφορίων ὄντων, πέντε καὶ εἴ-
 κοσι παρθένους ἀναδραμούσας εἰς πύργον τῶν ἑλλε-
 μενίων κατὰ θέαν, πεισόντος τοῦ πύργου, πεισεί-
 καὶ αὐτὰς εἰς τὴν θάλασσαν. Λέγουσι δὲ καὶ τῆς
 Ἀταλάντης τῆς πρὸς Εὐβοίᾳ, τὰ μέσα, ῥήγματος
 γινομένου, διάπλουν δέξασθαι, μεταξὺ καὶ τῶν πε-
 δίων ἔνια καὶ μέχρι εἴκοσι σταδίων ἐπικλυσθῆναι,
 καὶ τρίτην τινὰ ἐκ τῶν νεωρίδων ἐξαιρεθεῖσαν ὑπερ-
 πειεῖν τοῦ τείχους.

Προσιθέασι δὲ καὶ τὰς ἐκ τῶν μεταστάσεων με-
 ταβολὰς ἐπιπλέον τὴν ἀθαυμασίαν ἡμῖν κατασκευά-
 ζειν ἐθέλοντες, ἣν ὕμνεϊ Δημόκριτος, καὶ οἱ ἄλλοι
 φιλόσοφοι πάντες· παρὰκειται γὰρ τῷ ἀθαμβεῖ,
 καὶ ἀταράχῳ, καὶ ἀνεκπλήκτῳ. Οἶον Ἰβήρων μὲν
 τῶν ἐσπερίων εἰς τοὺς ὑπὲρ τοῦ Πόντου, καὶ τῆς
 Κολχίδος τόπους μετεγκισμένων, οὓς καὶ ὁ Ἀράξης,
 ὡς φησιν Ἀπολλόδωρος, ἀπὸ τῆς Ἀρμενίας ὀρίξει·
 Κύρος δὲ μᾶλλον, καὶ τὰ ὄρη τὰ Μοσχικά· Αἰγυ-
 πτίων δ' εἰς τε Αἰθίοπας καὶ Κόλχους· Ἐνετῶν δ'

λαγονίας ἐπὶ τὸν Ἀδρίαν. ἅπερ καὶ ἐπὶ τῶν
 ὦν ἐθνῶν συνέβη, Ἰώνων τε, καὶ Δωριέων,
 ἰών, καὶ Αἰολέων. καὶ Αἰνειᾶνες οἱ νῦν
 ὁμοιοί, περὶ τὸ Δώτιον ὄκουν, καὶ τῇν
 ιετὰ Περαιβῶν· καὶ αὐτοὶ δὲ Περαιβοὶ με-
 ι τινές. Πλήρης δὲ ἐστὶ τῶν τοιούτων παρα-
 ον ἡ νῦν ἐνεσιῶσα πραγματεία· τινὰ μὲν
 πρόχειρα τοῖς πολλοῖς εἰσὶν. αἱ δὲ τῶν Κα-
 ἰ Τρήρων, καὶ Τεύκρων μεταναστάσεις, καὶ
 , ὁμοῦ δὲ καὶ τῶν ἡγεμόνων οἱ ἐπιπολὺ
 οἶ, Μῆδυνός τε τοῦ Σκυθικοῦ, καὶ Τιαρ-
 εἰθίοπος, καὶ Κῶβου τοῦ Τρήρος, καὶ Σε-
 , καὶ Ψαμμιτίχου τῶν Αἰγυπτίων, καὶ Περ-
 ἀπὸ Κύρου μέχρι Ξέρξου, οὐχ ὁμοίως ἐν
 αἰσιν εἰσὶν. Οἱ τε Κιμμέριοι, οὓς καὶ Τρή-
 ομάζουσιν, ἡ ἐκείνων τὸ ἔθνος, πολλάκις
 ον τὰ δεξιὰ μέρη τοῦ Πόντου, καὶ τὰ συν-
 ῖς, ποτὲ μὲν ἐπὶ Παφλαγόνας, ποτὲ δὲ καὶ
 ἐμβالόντες· ἡνίκα Μίδαυ αἵματι ταύρου
 οισὶν ἀπελθεῖν εἰς τὸ χρεῶν. Λύγδαμις δὲ
 οὔ ἄγων, μέχρι Λυδίας καὶ Ἰωνίας ἤλασε,
 λεις εἶλεν· ἐν Κιλικίᾳ δὲ διεφθάρη. Πολ-
 καὶ οἱ Κιμμέριοι καὶ οἱ Τρήρες ἐποίησαντο
 ὕτας ἐφόδους· τοὺς δὲ Τρήρας καὶ Κῶβον
 ονος τὸ τελευταῖον ἐξελαθῆναι φασί. τοῦ
 μερίων βασιλέως. Ταῦτα μὲν εἰρησθῶ πρὸς
 κοινῇ τὴν περίοδον τῆς γῆς ἔχοντα οἰκίσαν

ἵκμεν δ' ἀπὸ τὰ ἐξῆς ἀφ' ὧν παρέβημεν.

T. I.

G.

Τοῦ γὰρ Ἡροδότου μηδένας Ὑπερβορέους εἶναι
 ταντος, μηδὲ γὰρ Ὑπερνοτίους λέγοι ἂν, φη-
 ναι τὴν ἀπόδειξιν ὁμοίαν ὃ Ἐρατοσθένης τῷ
 σματι τούτῳ, εἴ τις λέγοι μηδένας εἶναι ἐπιχαί-
 κους, μηδὲ γὰρ ἐπιχειραγᾶθους· κατὰ τύχην
 ναι καὶ Ὑπερνοτίους· κατὰ γοῦν τὴν Αἰθιοπία
 ἐπιπνεῖν νότον, ἀλλὰ καὶ κατωτέρω. Θαυμασ-
 εῖ καθ' ἕκαστον κλίμα πνέοντος ἀνέμου, καὶ
 ταχοῦ τοῦ ἀπὸ μεσημβρίας νότου προσαχρορευο-
 ῖσσι τὶς οἴκησις ἐν ἣ τοῦτο μὴ συμβαίνει. Τὸ
 τίον γὰρ οὐ μόνον Αἰθιοπία ἔχει ἂν τὸν καθ'
 νότον, ἀλλὰ καὶ ἡ ἀνωτέρω πᾶσα μέχρι τοῦ ἰ-
 ρινοῦ. Εἰδ' ἄρα τί τοῦ Ἡροδότου, τοῦτ'
 αἰτιῶσθαι, ὅτι τοὺς Ὑπερβορέους τούτους ὑπ'
 λέγεσθαι, παρ' οἷς ὁ Βορέας οὐ πνεῖ. καὶ
 οἱ ποιεῖται μυθικώτερον οὕτῳ φασίν, οἱ γ' ἐξ
 μενοι, τὸ ὑγιές ἂν ἀκούσαιεν, Ὑπερβορέους το-
 ριστάτους φασὶ λέγεσθαι· ὄρος δὲ τῶν μὲν βί-
 ὃ πόλος, τῶν δὲ νοτίων ὁ ἰσημερινός, καὶ τῶν
 μων ὃ ὁ αὐτός ὄρος. Ἐξῆς δὲ λέγει πρὸς τοὺς
 ρῶς πεπλασμένα καὶ ἀδύνατα λέγοντας· τὰ μὲ
 ἐν μάθου σχήματι, τὰ δ' ἱστορίας· περὶ ὧν
 ἄξιον μεμνησθαι, οὐδ' ἐκείνον ἐχρῆν ἐν ὑπὲρ
 τοιαύτῃ φλυαροῦς σκοπεῖν· ἔ' μὲν οὖν πρώτῃ
 οδὸς αὐτῷ τῶν ὑπομνημάτων τοιαύτη.

IV. Ἐν δὲ τῇ δευτέρᾳ περιῶνται διδρῶσι
 ποιῶσθαι τῆς γεωγραφίας, καὶ τῆς ἑαυτοῦ
 ὑπολήψεως· πρὸς ἃς πάλιν εἰ ἔστι τις ἐπανδρὶ
 πειρατέον προσφέρειν. Τὸ μὲν οὖν τὰς μαθη-

οὔτε σεις ἄγειν καὶ φυσικᾶς, εὖ λέγεται· καὶ σφαιροειδὴς ἡ γῆ καθάπερ καὶ ὁ κόσμος πα-
ται, καὶ τ' ἄλλα τὰ τοιαῦτα. Εἰ δὲ τηλι-
ήλικην αὐτὸς εἶρηκεν, οὐχ ὁμολογοῦσιν. Οἱ
ν δ' ἐπαινοῦσι τὴν ἀναμέτρησιν· ὁμῶς δὲ πρὸς
μείωσιν τῶν κατὰ τὰς οἰκίσεις ἐνάυτας φαι-
ν προσχρῆται τοῖς διαστήμασιν ἐκείνοις Ἰπ-
, ἐπὶ τοῦ διὰ Μερόης καὶ Ἀλεξανδρείας καὶ
θάνους μεσημβρινοῦ μικρὸν παραλλύττειν φή-
ρα τὴν ἀλήθειαν. Καὶ περὶ τοῦ σχήματος δ'
ἐξῆς διὰ πλεόνων· καὶ δεικνύς, ὅτι σφαι-
· καὶ ἡ γῆ σὺν τῇ ὑγρᾷ φύσει, καὶ ὁ οὐρα-
· ἰλλοτριολογεῖν ἂν δόξειεν· ἀρκεῖ γὰρ τὸ ἐπὶ

· ἡς δὲ τὸ πλάτος τῆς οἰκουμένης ἀφορίζων φη-
· πὸ μὲν Μερόης ἐπὶ τοῦ δι' αὐτῆς μεσημβρι-
· χρᾶ Ἀλεξανδρείας εἶναι μυρίους· ἔνθεν δὲ εἰς
· λήσποντον περὶ ὀκτακισχιλίου ἐκατὸν στα-
· εἴτ' εἰς Βορυσθένη πεντακισχιλίους· εἴτ' ἐπὶ
· κλον τῶν διὰ Θούλης (ἣν φησι Πυθίας ἀπὸ
· Βρετανικῆς ἐξ ἡμερῶν πλοῦν ἀπέχαι· πρὸς
, ἐγγὺς δ' εἶναι τῆς πεπηγυίας θαλάσσης)
· ὥς μυρίους χιλίους πεντακοσίους. ἔαν οὖν
· καθῶμεν ὑπὲρ τὴν Μερόην ἄλλους τρισχιλίους
· οσίους, ἵνα καὶ τὴν τῶν Αἰγυπτίων νῆσον ἔχω-
· με τὴν κινναμωμοφόρον, καὶ τὴν Ταπροβάρηκα
· καὶ σταδίου τρισμυρίου ὀκτακισχιλίους.
· εἰ μὲν οὖν ἄλλα διαστήματα δεδόσθω αὐτῶ·
· νηται γὰρ ἱκανῶς· τὸ δ' ἀπὸ τοῦ Βορυσθέ-

νοὺς ἐπὶ τὸν διὰ Θούλης κύκλον, τίς ἂν δοίη ἔχων; ὃ τε γὰρ ἱστορῶν τὴν Θούλην *Ηνθίας* ἀψευδέστατος ἐξήτασται· καὶ οἱ τὴν *Βρετανικὴν Ἰέρνην* ἰδόντες, οὐδὲν περὶ τῆς Θούλης λεγούσας ἄλλας νήσους λέγοντες μικρὰς περὶ τὴν *Βρετανικὴν*. Αὕτη δὲ ἡ *Βρετανικὴ* τὸ μῆκος ἔσθι πῶς ἔστι τῇ *Ιτικῇ* παρεκτεταμένη, τῶν πεντακισχιλίων οὐ μείον σταδίων, καὶ τοῖς ἄκροις τοῖς ἀντικειμένοις ἀφ' ἑαυτῆς. Ἀντίκειται γὰρ ἀλλήλοις τὰ τε ἑωᾶ ἀπὸ τοῖς ἑωαῖς, καὶ τὰ ἐσπερία τοῖς ἐσπερίοις· καὶ περὶ ἑωᾶ ἐγγὺς ἀλλήλων ἐστὶ μέχρις ἐπόψεως, τό τε *Κριτικόν*, καὶ αἱ τοῦ *Ῥήνου* ἐκβολαί. Ὁ δὲ πλείονος διαμυρίων ἀποφαίνει τὸ μῆκος τῆς νήσου, καὶ *Κάντιον* ἡμερῶν τινῶν πλοῦν ἀπέχειν τῆς *Κελτικῆς*. Καὶ τὰ περὶ τοὺς *Ἰστυαίους* δὲ, καὶ τὰ περὶ τοῦ *Ῥήνου* τὰ μέχρι *Σκυθῶν*, πάντα κατέχονται τῶν τόπων. Ὅστις οὖν περὶ τῶν γνωρίζομένων τόπων τοσαῦτα ἔψευσται, σχολῇ γ' ἂν περὶ ἀγνωσμένων παρὰ πᾶσιν ἀληθεύειν δύναίτο.

Τὸν δὲ διὰ τοῦ *Βορυσθέου* παράλληλον, αὐτὸν εἶναι τῷ διὰ τῆς *Βρετανικῆς* εἰκάζουσιν ἁπλῶς τε καὶ ἄλλοι, ἐκ τοῦ τὸν αὐτὸν εἶναι, τὸν διὰ *Βυζαντίου*, τῷ διὰ *Μασσαλίας*. ὃν γὰρ ἔφηκε τοῦ ἐν *Μασσαλίᾳ* γνώμονος πρὸς σκιάν, τὸν αὐτὸν καὶ *Ἰππαρχος* κατὰ τὸν ὁμώνυμον καιρὸν εὗρεῖν ἐν τῷ *Βυζαντίῳ* φησίν. ἐκ *Μασσαλίας* δὲ εἰς μέσην τὴν *Βρετανικὴν* οὐ πλέον ἐστὶ τῶν πεντακισχιλίων σταδίων. ἀλλὰ μὴν ἐκ μέσης τῆς *Βρετανικῆς* οὐ πλέον τῶν τετρακισχιλίων προελθὼν,

ἂν οἰκήσιμον ἄλλως πως (τοῦτο δ' ἂν εἴη τὸ περὶ
 Ἰέρην) ὥς τε τὰ ἐπέκεινα εἰς ἃ ἐκτοπίζει τὴν
 ὕλην, οὐκέτ' οἰκήσιμα. Τίτι δ' ἂν καὶ στοχα-
 ῖ λέγοι τὸ ἀπὸ τοῦ διὰ Θούλης ἕως τοῦ διὰ Βο-
 θένους μυρίων καὶ χιλίων πεντακοσίων, οὐχ ὀρθῶ.
 Διαμαρτῶν δὲ τοῦ πλάτους, ἡνάγκασται καὶ τοῦ
 οὖς ἀστοχεῖν. Ὅτι μὲν γὰρ πλεον ἢ διπλάσιον
 γνωρίμον μῆκος ἐστὶ τοῦ γνωρίμου πλάτους, ὁμο-
 ούσι καὶ οἱ ὕστερον καὶ τῶν ἄλλων οἱ χαριέστα-
 λέγω δὲ ἀπὸ τῶν ἄκρων τῆς Ἰνδικῆς ἐπὶ τὰ
 α τῆς Ἰβηρίας, καὶ ἀπὸ τοῦ Αἰθιοπῶν ἕως τοῦ
 α Ἰέρην κύκλου. Ὅρισας δὲ τὸ λεχθέν πλάτος,
 ἱπὸ τῶν ἐσχάτων Αἰθιοπῶν μέχρι τοῦ διὰ Θού-
 , ἐκτείνει πλεον ἤδη τὸ μῆκος, ἵνα ποιήσῃ πλεον
 πλάσιον τοῦ λεχθέντος πλάτους. Φησὶ δ' οὔν,
 ἰεν τῆς Ἰνδικῆς μέχρι τοῦ Ἰνδοῦ ποταμοῦ τὸ στα-
 ατον, σταδίων μυρίων ἑξακισχιλίων· τὸ γὰρ ἐπὶ
 ἰκρωτήρια τεῖνον, τρισχιλίοις εἶναι μεῖζον· τὸ
 νθαν ἐπὶ Κασπίους πύλας μυρίων τε καὶ τετρα-
 χιλίων· εἴτ' ἐπὶ τὸν Εὐφράτην μυρίων· ἐπὶ δὲ
 Νεῖλον ἀπὸ τοῦ Εὐφράτου πεντακισχιλίων· ἄλ-
 ; δὲ χιλίους καὶ τριακοσίους μέχρι Κανωβικοῦ
 ατος· εἴτα μέχρι τῆς Καρχηδόνος μυρίους τρισ-
 ους πεντακοσίους· εἴτα μέχρι στηλῶν ὀκτακισχι-
 ς τοῦλάχιστον· ὑπεραίρειν δὲ τῶν ἑπτά μυριά-
 ὀκτακοσίοις. δεῖν δὲ εἶτι προσθεῖναι τὸ ἐντὸς
 κλειδῶν στηλῶν κύρωμα τῆς Εὐρώπης, ἀντικεί-
 ον μὲν τοῖς Ἰβηραι, προπεπτωκός δὲ πρὸς τὴν
 τήραν, οὐκ ἔλαττον σταδίων τρισχιλίων· καὶ τὰ

ἀκρωτήρια τὰ τε ἄλλα καὶ τὸ τῶν Ὤστιδαμν καλεῖται Κάλβιον, καὶ τὰς κατὰ τοῦτο νήσο τὴν ἐσχάτην Οὐξισάμην φησὶ Πυθέας ἀπέχεσθαι τριῶν πλοῦν. Ταῦτα δ' εἰπὼν, τὰ τε οὐδὲν πρὸς τὸ μῆκος συντείνοντα προσέθηκε τῶν ἀκρωτηρίων, καὶ τῶν Ὤστιδαμνίων, Ὀξισάμης, καὶ ὧν φησὶ νήσων· ταῦτα γὰρ προσάρκτιά ἐστι, καὶ Κελτικά, καὶ οὐκ ἔτι μᾶλλον δὲ Πυθέου πλάσματα. Προτίθησι ρημένοις τοῦ μήκους διαστήμασιν, ἄλλους διαχιλίους μὲν πρὸς τῇ δύσει, διαχιλίους δὲ ἀνατολῇ, ἵνα σώσῃ τὸ πλέον ἢ ἡμῖν τοῦ τὸ πλάτος εἶναι.

Παραμυθούμενος δ' ἐπὶ πλέον, ὅτι καὶ σιν ἐστὶ τὸ ἀπὸ ἀνατολῆς ἐπὶ δύσειν διάστημα λέγειν· κατὰ φύσιν φησὶν εἶναι ἀπὸ τῆς ἐκ τὴν ἐσπέραν μακροτέραν εἶναι τὴν οἰκουμένην καθάπερ εἰρήκαμεν, ὥς οἱ μαθηματικοὶ φακλον συνίπτειν, συμβάλλουσιν ἑαυτὴν ἑαυτῇ εἰ μὴ τὸ μέγεθος τοῦ Ἀτλαντικοῦ πελάγους καὶ πλεῖν ἡμᾶς ἐκ τῆς Ἰβηρίας εἰς τὴν Ἰνδὸν τοῦ αὐτοῦ παραλλήλου, τὸ λοιπὸν μέρος πλεονέχον διάστημα, ὑπὲρ τὸ τρίτον μέρος ὅν τε κύκλου· ἅπερ δ' διὰ Θινῶν ἐλάττωσιν ἐστὶν εἰρησιάζων· ὅπου πεποιημένα τὸν εἰρημέτρον σμὸν ἀπὸ τῆς Ἰνδικῆς εἰς τὴν Ἰβηρίαν . . . ταῦτα οὖν εἰ λέγει· οὗτος γὰρ ὁ λόγος τὰ μὲν τῆς εὐκράτου, καὶ καθ' ἡμᾶς ζώνης λέγοιτ' ἐπὶ τοὺς μαθηματικούς, ὅς μέρους ἢ οἰκουμένης

περὶ δὲ τῆς οἰκουμένης, καλοῦμεν γὰρ οἰκουμένην ἣν οἰκοῦμεν καὶ γνωρίζομεν· ἐνδέχεται δὲ ἐν τῇ αὐτῇ εὐφράτῃ ζῶνῃ καὶ δύο οἰκουμένας εἶναι, ἣ καὶ πλείους, εἰ καὶ μάλιστα ἐγγὺς τοῦ διὰ Θινῶν κύκλου τοῦ διὰ τοῦ Ἀτλαντικοῦ πελάγους γραφομένου. Πάλιν δὲ ἐπιμένων τῇ περὶ τοῦ σφαιροειδῆ τὴν γῆν εἶναι ἀποδείξει τῆς αὐτῆς ἐπιτιμήσεως ἂν τυγχάνοι. Ὡς δ' αὖτως καὶ πρὸς τὸν Ὅμηρον οὐ παύεται περὶ τῶν αὐτῶν διαφερόμενος.

Ἐξῆς δὲ περὶ τῶν ἡπείρων εἰπὼν γεγονέναι πολλὸν λόγον, καὶ τοὺς μὲν τοῖς ποταμοῖς διαιρεῖν αὐτάς, τῷ τε Νεῖλῳ καὶ τῷ Ταταΐδι, νήσους ἀποφαίνοντας· τοὺς δὲ τοῖς ἰσθμοῖς, τῷ τε μεταξὺ τῆς Κασπίας καὶ τῆς Ποντικῆς θαλάσσης, καὶ τῷ μεταξὺ τῆς Ἐρυθρᾶς καὶ τοῦ Ἐκρήγματος· τοὺς δὲ χειρότεησους αὐτάς λέγειν· οὐχ ὁρᾶν φησι, πῶς ἂν εἰς πράγματα καταστρέφοιτο ἡ ζήτησις αὕτη, ἀλλὰ μόνον ἔριν διαιτῶντων μᾶλλον κατὰ Δημόκριτον εἶναι. μὴ ὄντων γὰρ ἀκριβῶν ὄρων καθάπερ Κολυττοῦ καὶ Μελίτης (οἷον στηλῶν ἢ περιβόλων,) τοῦτο μὲν ἔχειν φάναι ἡμῶς, ὅτι, τοῦτο μὲν ἐστὶ Κολυττός, τουτὶ δὲ Μελίτη, τοὺς ὄρους δὲ μὴ ἔχειν εἰπεῖν. Διὸ καὶ συμβαίνειν κρίσεις πολλάκις περὶ χωρίων τινῶν· καθάπερ Ἀργείοις μὲν καὶ Λακεδαιμονίοις περὶ Θυφίας, Ἀθηναίοις δὲ καὶ Βοιωτοῖς περὶ Ὠρωποῦ. Ἄλλως τε τοὺς Ἕλληνας τὰς τρεῖς ἡπείρους ὀνομάσαι, οὐκ εἰς τὴν οἰκουμένην ἀποβλέψαντας, ἀλλ' εἰς τὴν σφετέραν, καὶ τὴν ἀπαντικρὺ τὴν Καρκινήν, τῇ ἢ νῦν Ἰωνες καὶ οἱ ἑξῆς· χρόνῳ δὲ ἐπιτελλόν

προϊόντας ἀεὶ καὶ πλειόνων γνωριζομένων χωρῶν, εἰς τοῦτο καταστρέψαι τὴν διαίρεσιν. Πότερον οὖν οἱ πρῶτοι διορίσαντες τὰς τρεῖς, ἵνα ἀπὸ τῶν ἐσχάτων ἄρξωμαι διαιτῶν τὴν ἔριν μὴ κατὰ Δημόκριτον, ἀλλὰ κατ' αὐτόν, οὗτοι ἦσαν οἱ πρῶτοι τὴν σφετέραν ἀπὸ τῆς ἀντικειμένης τῆς τῶν Καρῶν διορίσαι ζητοῦντες; ἢ οὗτοι μὲν τὴν Ἑλλάδα ἐπενόουν μόνην, καὶ τὴν Καρίαν, καὶ τὴν ὀλίγην τὴν συνεχῆ; οὔτε δ' Εὐρώπην, οὔτε Ἀσίαν, οὔτε Λιβύην ὡσαύτως; οἱ δὲ λοιποὶ ἐπιόντες ὅσῃ ἱκανοὶ ἐπιγράψαι τὴν τῆς οἰκουμένης ἐπίνοιαν, οὗτοι εἰσιν οἱ εἰς τρία μέρη διαιροῦντες; πῶς οὖν οὐ τῆς οἰκουμένης ἐποιοῦντο διαίρεσιν; τίς δὲ τρία μέρη λέγων, καὶ καλῶν ἡπειρον ἕκαστον τῶν μερῶν, οὐ προσεπινοεῖ τὸ ὅλον οὐ τὸν μερισμὸν ποιεῖται; εἰδ' ἐπινοεῖ μὲν μὴ τὴν οἰκουμένην, μέρους δὲ τίνος τὸν μερισμὸν αὐτῆς ἐποιεῖτο, τίνος ἂν τις μέρους τῆς οἰκουμένης μέρος εἴπε τὴν Ἀσίαν, ἢ τὴν Εὐρώπην, ἢ ὅλας ἡπειρον; Ταῦτα γὰρ εἴρηται παχυμερῶς.

Ἔτι δὲ παχυμερέστερον τὸν φήσαντα μὴ δρᾶν εἰς τι πραγματικὸν καταστρέφοι τὸ τοὺς ὄρους ζητεῖν, παραθεῖναι τὸν Κολυττὸν καὶ τὴν Μελλίτην, εἰτ' εἰς τὰναντία περιτρέπεσθαι. Εἰ γὰρ οἱ περὶ Θυρέας καὶ Ἰθρωποῦ πόλεμοι διὰ τὰς τῶν ὄρων ἀγνοίας ἀπέβησαν, εἰς πραγματικὸν τι καταστρέφον, τὸ διαχωρίζειν τὰς χώρας ἢ τοῦτο λέγει, ὥς ἐπὶ μὲν τῶν χωρίων, καὶ νῆ Δία τῶν καθ' ἑκάστα ἐθνῶν πραγματικόν, τὸ διορίζειν ἀκριβῶς, ἐπὶ δὲ τῶν ἡπειρῶν περιττόν. Καίτοι, οὐδὲ ἐνταῦθα ἦττον οὐδὲν γένοιτο γὰρ ἂν καὶ ἐπὶ τούτων ἡγεμόσι μεγάλοις ἀμφισ-

βήτησις· τῷ μὲν ἔχοντι τὴν Ἀσίαν, τῷ δὲ τὴν Αἰ-
βύην, ὁποτέρου δ' ἔστιν ἡ Αἴγυπτος, δηλονότι ἡ
κάτω λεγομένη τῆς Αἰγύπτου χώρα. Κατάνας δὲ τις
τοῦτο διὰ τὸ σπάνιον, ἄλλως φατέον διαιρεῖσθαι
τὰς ἡπείρους κατὰ μέγαν διορισμὸν, καὶ πρὸς τὴν
οἰκουμένην ὅλην ἀναφερόμενον· καθ' ὃν οὐδὲ ταύτου
φραγτιστίαν, εἰ οἱ τοῖς ποταμοῖς διορίσαντες ἀπο-
λείπουσι τινα χωρία ἀδιόριστα, τῶν ποταμῶν μὴ
μέχρι τοῦ ὠκεανοῦ διηκόντων· τὰς μὲν δὴ νήσους
ὡς ἀληθῶς ἀπολειπόντων τὰς ἡπείρους.

Ἐπὶ τέλος δὲ τοῦ ὑπομνήματος οὐκ ἐπαινέσας
τοὺς διόγα διαιροῦντας ἅπαν τὸ τῶν ἀνθρώπων πλῆθος
εἰς τε Ἕλληνας καὶ βαρβάρους· καὶ τοὺς Ἀλεξάνδρῳ
παραινούντας, τοῖς μὲν Ἕλλησιν ὡς φίλοις χρῆσθαι,
τοῖς δὲ βαρβάροις ὡς πολεμίοις· βέλτιον εἶναι φησὶν
ἀρετῇ καὶ κακίᾳ διαιρεῖν ταῦτα. πολλοὺς γάρ καὶ
τῶν Ἑλλήνων εἶναι κακοὺς, καὶ τῶν βαρβάρων
ἀστείους, καθάπερ Ἰνδοὺς καὶ Ἀρειανούς· ἔτι δὲ
Ῥωμαίους καὶ Καρχηδονίους, οὕτω θαυμαστῶς πο-
λιτευομένους. διόπερ τὸν Ἀλεξάνδρῳ ἀμελήσαντα
τῶν παραινούντων, ὅσους οἶδ' ἔ' ἢν ἀποδέχεσθαι
τῶν εὐδοκίμων ἀνδρῶν, καὶ εὐεργετεῖν. Ὡς περ δὲ
ἄλλο τι τῶν οὕτω διελόντων τοὺς μὲν ἐν ψόγῳ, τοὺς
δ' ἐν ἐπαίῳ τιθεμένων, ἣ διδῶσι τοῖς μὲν ἐπικρατεῖ
τὸ νόμιμον καὶ τὸ πολιτικόν καὶ τὸ παιδείας καὶ
λόγων οἰκῆτον, τοῖς δὲ τἀναντία. Καὶ ὁ Ἀλέξανδρος
οὖν οὐκ ἀμελήσας τῶν παραινούντων, ἀλλ' ἀπο-
δεξάμενος τὴν γνώμην, τὰ ἀκύλουθα, οὐ τὰ ἐναντία
ἐποίησεν, πρὸς τὴν διάνοιαν σκοπῶν τὴν τῶν ἐπε-
σταλκότων.

Τ Ω Ν
ΣΤΡΑΒΩΝΟΣ ΓΕΩΓΡΑΦΙΚΩΝ
 ΤΟΥ ΔΕΥΤΕΡΟΥ ΒΙΒΛΙΟΥ
 ΚΕΦΑΛΑΙΑ.

Ἐν τῷ δευτέρῳ κατὰ λέξιν προβαλλόμενος τὰ ἑξατοκθε-
 νους, διαιτῶ καὶ διελέγχει, ὅσα μὴ ὁρθῶς ἔλθεται καὶ δια-
 γίγνεται· καὶ Ἰσπάρχου δὲ τῶν πολλῶν μνησκῆται ἐπι-
 λαμβανόμενος. Καὶ ἐπὶ τέλει ἕκθεσις, σύντομος, καὶ τρέ-
 πον τινα σύντομος τῆς ὅλης πραγματείας, συντάττει τῆς γεω-
 γραφικῆς ἱστορίας,

ΣΤΡΑΒΩΝΟΣ
Γ Ε Ω Γ Ρ Α Φ Ι Κ Ω Ν
 ΒΙΒΛΙΟΝ ΔΕΥΤΕΡΟΝ.

CAP. I.

Ἐν δὲ τῷ τρίτῳ τῶν γεωγραφικῶν, καθιστάμενος
 τὸν τῆς οἰκουμένης πλῆμα, γραμμῇ τινι διαιρεῖ διχα,
 ἀπὸ δύσεως ἐπ' ἀνατολήν παραλλήλῳ τῇ ἰσημερινῇ

ραμμή. Πέρατα δ' αὐτῆς τίθησι, πρὸς δύσει μὲν
 αἰὲς Ἰρακλείους στήλας· ἐπ' ἀνατολῇ δὲ τὰ ἄκρα
 καὶ ἔσχατα ὄρη, τῶν ἀφοριζόντων ὄρων τὴν πρὸς
 ἑκτον τῆς Ἰνδικῆς πλευράν. γράφει δὲ τὴν
 ραμμήν ἀπὸ στηλῶν διὰ τε τοῦ Σικελικοῦ πορ-
 θμοῦ, καὶ τῶν μεσημβρινῶν ἄκρων τῆς τε Πελοποννή-
 ρου καὶ τῆς Ἀστικῆς, καὶ μέχρι τῆς Ῥοδίας καὶ τοῦ
 Ισαιοῦ κόλπου. Μέχρι μὲν δὴ δεῦρο διὰ τῆς θα-
 λάττης φησὶν εἶναι τὴν λεχθεῖσαν γραμμήν καὶ τῶν
 παρὰκειμένων ἡπείρων. καὶ γὰρ αὐτὴν ὅλην τὴν
 αὐτὴν ἡμᾶς θάλατταν οὕτως ἐπὶ μῆκος τεταῖσθαι μέ-
 ρει τῆς Κιλικίας· εἴτα ἐπ' εὐθείας πως ἐκβάλλεσθαι
 παρ' ὅλην τὴν ὀρεινὴν τοῦ Ταύρου μέχρι τῆς Ἰνδι-
 κῆς. Τὸν γὰρ Ταῦρον ἐπ' εὐθείας τῇ ἀπὸ στηλῶν
 θαλάττῃ τεταμένον, δίχα τὴν Ἀσίαν διαιρεῖν ὅλην
 πῖ μῆκος· τὸ μὲν αὐτῆς μέρος βόρειον ποιοῦντα,
 τὸ δὲ νότιον· ὥσθ' ὁμοίως καὶ αὐτὸν ἐπὶ τοῦ δια-
 τινῶν ἰδρῦσθαι παραλλήλου, καὶ τὴν ἀπὸ στηλῶν
 μέχρι δεῦρο θάλατταν.

Τῷτα δ' εἰπὼν, οἶεται δεῖν διορθῶσαι τὸν ἀρ-
 αῖον γεωγραφικὸν πίνακα. πολὺ γὰρ ἐπὶ τὰς ἀρ-
 ιτους παραλλάττειν τὰ ἐωθινὰ μέρη τῶν ὄρων κατ'
 αὐτόν, συνεπιπῦσθαι δὲ καὶ τὴν Ἰνδικὴν ἀρκτικῶ-
 ἔραν ἤδη γενομένην. Πίστιν δὲ τούτου φέρει μίαν
 μὲν τοιαύτην· ὅτι τὰ τῆς Ἰνδικῆς ἄκρα τὰ μεσημ-
 βρινώτατα ὁμολογοῦσι πολλοὶ τοῖς κατὰ Μερόην
 ἐνταίρειν τόποις, ἀπὸ τε τῶν ἀέρων καὶ τῶν οὐρα-
 νίων τεκμαιρόμενοι· ἐντεῦθεν δ' ἐπὶ τὰ βορειότατα
 τῆς Ἰνδικῆς τὰ πρὸς τοῖς Καυκασίοις ὄρεσι, ἢ αὖ-

τροκλῆς ὁ μάλιστα πιστεῦεσθαι δίκαιος, διὰ τε τὸ ἀξίωμα καὶ διὰ τὸ μὴ ιδιώτης εἶναι τῶν γεωγραφικῶν, φησὶ σταδίους μυρίους καὶ πεντακισχιλίους· ἀλλὰ μὴν καὶ τὸ ἀπὸ Μερῶς ἐπὶ τὸν διὰ Θινῶν παράλληλον τοσοῦτόν πως ἔστιν· ὥστε τῆς Ἰνδικῆς τὰ προσάρκτια μέρη συνάπτοντα τοῖς Καυκασίοις ὄρεσιν εἰς τοῦτον τελευτᾷ τὸν κύκλον.

Ἄλλην δὲ πίστιν φέρει τοιαύτην, ὅτι τὸ ἀπὸ τοῦ Ἰσσυκοῦ κόλπου διάστημα ἐπὶ τὴν θάλατταν τὴν Ποντικὴν τρισχιλίων πως ἐστὶ σταδίων πρὸς ἄρκιον ἴοντι καὶ τοὺς περὶ Ἀμισὸν ἢ Σινώπην τόπους· ὅσον καὶ τὸ πλάτος τῶν ὄρων λέγεται. ἐκ δὲ Ἀμισοῦ πρὸς τὴν ἰσημερινὴν ἀνατολὴν φερομένῳ πρώτον μὲν ἡ Κολχίς ἐστίν, ἔπειτα ἡ ἐπὶ τὴν Τρκανίαν θάλατταν ὑπερθεσις, καὶ ἡ ἐφεξῆς ἡ ἐπὶ Βάκτρα καὶ τοὺς ἐπέκεινα Σκύθας ὁδὸς δεξιὰ ἔχοντι τὰ ὄρη· αὕτη δ' ἡ γραμμὴ διὰ Ἀμισοῦ πρὸς δύοσιν ἐκβαλλομένη διὰ τῆς Προποντίδος ἐστὶ καὶ τοῦ Ἑλλησπόντου. ἀπὸ δὲ Μερῶς ἐπὶ τὸν Ἑλλησποντον οὐ πλείους εἰσὶ τῶν μυρίων καὶ ὀκτακισχιλίων σταδίων, ὅσοι καὶ ἀπὸ τοῦ μεσημβρινοῦ πλευροῦ τῆς Ἰνδικῆς πρὸς τὰ περὶ τοὺς Βακτροὺς μέρη, προστεθέντων τρισχιλίων τοῖς μυρίοις καὶ πεντακισχιλίοις, ὧν οἱ μὲν τοῦ πλάτους ἦσαν τῶν ὄρων, οἱ δὲ τῆς Ἰνδικῆς.

Πρὸς δὲ τὴν ἀπόφασιν ταύτην ὁ Ἰππαρχος ἀντιλέγει διαβάλλων τὰς πίστεις. οὔτε γὰρ Πατροκλῆς πιστόν εἶναι, δυοῖν ἀντιμαρτυροῦντων αὐτῷ Δηϊμάχου τε καὶ Μεγασθένους, οἱ καθ' οὓς μὲν τόπους διςμυρίων εἶναι σταδίων τὸ διάστημα φασὶ τὸ ἀπὸ

ἥς κατὰ μεσημβρίαν θαλάττης, καθ' οὗς δὲ καὶ ρισμυρίων. Τούτους γε δὴ τοιαῦτα λέγειν, καὶ οὐς ἀρχαίους πίνακας τούτοις ὁμολογεῖν. Ἀπίθανον δὴπου νομίζει τὸ μὲν δεῖν πιστεύειν Πατρολεῖ, παρέντας τοσοῦτον ἐπιμαρτυροῦντας αὐτῷ, αἱ διορθοῦσθαι παρ' αὐτὸ τοῦτο τοὺς ἀρχαίους πίνακας· ἀλλὰ μὴ ἔαν οὕτως, ἕως ἄν τι πιστότερον ἐρὶ αὐτῶν γνῶμεν.

Οἶμαι δὴ πολλὰς ἔχειν εὐθύνας τοῦτον τὸν λόγον. Πρῶτον μὲν ὅτι πολλὰς μαρτυρίαις ἐκείνου ρησαμένον, μιᾷ φησὶ τῇ Πατροκλέους αὐτὸν χρηθαι. Τίνες οὖν ἦσαν οἱ φάσκοντες τὰ μεσημβρινὰ κρη τῆς Ἰνδικῆς ἀνταίρειν τοῖς κατὰ Μερόην; τίνες οἱ τὸ ἀπὸ Μερόης διάστημα μέχρι τοῦ διὰ Θινῶν ἀραλλήλου τοσοῦτον λέγοντες; τίνες δὲ πάλιν οἱ τῶν ὄρων πλάτος ἢ τὸ ἀπὸ τῆς Κιλικίας ἐπὶ τὴν μισθὸν τὸ αὐτὸ τοῦτο λέγοντες; τίνες δὲ οἱ ἀπὸ μισοῦ διὰ Κόλχων καὶ τῆς Ἰρκανίας μέχρι Βακτριῶν καὶ τῶν ἐπέκεινα εἰς τὴν ἑώαν θάλατταν καθηκόντων, ἐπ' εὐθείας τὲ εἶναι λέγοντες, καὶ ἐπ' ἰσημερίας ἀνατολῆς καὶ περὶ τὰ ὄρη ἐν δεξιᾷ ἐχόντων αὐτὰ; πάλιν τὸ ἐπὶ τὴν δύσιν ἐπ' εὐθείας ταύτῃ τῇ γραμμῇ, δίδωσι ἐπὶ τὴν Προποντίδα ἐστὶ καὶ τὸν Ἑλλησποντον; Ταῦτα γὰρ ὁ Ἐρατοσθένης λαμβάνει ἀντα, ὥς καὶ ἐκμαρτυροῦμενα ὑπὸ τῶν ἐν τοῖς τόποις γενομένων, ἐντετυχηκῶς ὑπομνήμασι πολλοῖς, καὶ ὑπόρει, βιβλιοθήκην ἔχων τηλικαύτην, ἡλικίην ὑπὸς Ἰππαρχος φησί.

Καὶ αὐτὴ δὲ ἡ τοῦ Πατροκλέους πίστις ἐκ πολ-

λῶν μαρτυριῶν σύγκειται, τῶν βασιλέων τῶν πεπιστευκότων αὐτῷ τηλικαύτην ἀρχὴν, τῶν ἐπακολούθησάντων αὐτῷ, τῶν ἀντιδοξούντων, ὥς αὐτός οἱ Ἱππαρχος κατονομάζει· οἱ γὰρ κατ' ἐκείνων ἔλεγχοι πίστεως τῶν ὑπὸ τούτου λεγομένων εἰσὶν. Οὐδὲ τοῦτο δὲ ἀπίθανον τοῦ Πατροκλέους, ὅτι φησὶ τοὺς Ἀλεξάνδρῳ συστρατεύσαντας ἐπιδρομάδην ἱστορῆσαι ἕκαστα, αὐτὸν δὲ Ἀλέξανδρον ἀκριβῶσαι, ἀναγράφαντων τὴν ὅλην χώραν τῶν ἐμπεριωτάτων αὐτῷ· τὴν δ' ἀναγραφὴν αὐτῷ δοθῆναι φησὶν ὕστερον ὑπὸ Ξενοκλέους τοῦ γασφύλακος.

Ἔτι φησὶν ὁ Ἱππαρχος ἐν τῷ δευτέρῳ ὑπομνήματι αὐτὸν τὸν Ἐρατοσθένη διαβάλλειν τὴν τοῦ Πατροκλέους πίστιν, ἐκ τῆς πρὸς Μεγασθένη διαφωνίας περὶ τοῦ μήκους τῆς Ἰνδικῆς τοῦ κατὰ τὸ βόρειον πλευρόν. τοῦ μὲν Μεγασθέρους λέγοντος σταδίων μυρίων ἑξακισχιλίων, τοῦδε Πατροκλέους χιλίοις λείπειν φασμένου· ἀπὸ γὰρ τινος ἀναγραφῆς σταθμῶν ὁρμηθέντα, τοῖς μὲν ἀπικτεῖν διὰ τὴν διαφωνίαν, ἐκείνῃ δὲ προσέχειν. Εἰ οὖν διὰ τὴν διαφωνίαν ἐνταῦθα ἄπιστος ὁ Πατροκλῆς, καὶ τοὶ παρὰ χίλους σταδίους τῆς διαφορᾶς οὔσης, πόσῃ χρημᾶλλον ἀπικτεῖν ἐν οἷς παρὰ ὀκτακισχιλίους ἡ διαφορά ἐστὶ, πρὸς δύο καὶ ταῦτα ἄνδρας συμφωνούντας ἀλλήλοις; τῶν μὲν λεγόντων τὸ τῆς Ἰνδικῆς πλάτος σταδίων δισμυρίων, τοῦ δὲ μυρίων καὶ δισχιλίων; Ἐροῦμεν δ' ὅτι οὐ ψιλὴν τὴν διαφωνίαν ἡτιάσατο, ἀλλὰ συγκρίνων πρὸς τὴν ὁμολογίαν καὶ τὴν αξιοπιστίαν τῆς ἀναγραφῆς τῶν σταθμῶν. Οὐ

Θαιμαστόν δὲ εἰ πιστοῦ γίνεται τι πιστότερον, καὶ εἰ τῷ αὐτῷ ἐν ἑτέροις μὲν πιστεύομεν, ἐν ἑτέροις δ' ἀπιστοῦμεν, ὅταν παρὰ τινος τεθῇ τι βεβαιότερον. Γελοῖόν τε τὸ τὴν παρὰ πολὺ διαφωνίαν ἀπιστοτέρους ποιεῖν νομίσαι τοὺς διαφωνοῦντας· τοῦναντίον γὰρ ἐν τῷ παρὰ μικρὸν συμβαίνειν τοῦτο μᾶλλον ἔοικε. παρὰ μικρὸν γὰρ ἢ πλάνη συμβαίνει μᾶλλον οὐ τοῖς τυχοῦσι μόνον, ἀλλὰ καὶ τοῖς πλέον τι τῶν ἑτέρων φρονοῦσιν· ἐν δὲ τοῖς παρὰ πολὺ, ὁ μὲν τυχὼν ἡμάρτοι ἂν, ὁ δ' ἐπιστημονικώτερος ἤττον ἂν τοῦτο πάθῃ· διὸ καὶ πιστεύεται θάττον.

Ἄπαντες μὲν τοίνυν οἱ περὶ τῆς Ἰνδικῆς γράψαντες, ὥς ἐπὶ τὸ πολὺ ψευδολόγοι γεγόνασι, καὶ ὑπερβολὴν δὲ *Δημήμαχος*· τὰ δὲ δεύτερα λέγει *Μεγασθένης*, Ὁμησικριτὸς τε καὶ Νέαρχος, καὶ ἄλλοι τοιοῦτοι παραπειλλίζοντες ἤδη· καὶ ἡμῖν δ' ὑπῆρξεν ἐπιπλέον κατιθεῖν ταῦτα, ὑπομνηματιζομένοις τὰς Ἀλεξάνδρου πράξεις. Διαφερόντως δ' ἀπιστεῖν ἄξιον *Δημήμαχου* τε καὶ *Μεγασθένης*. οὗτοι γὰρ εἰσιν οἱ τοὺς ἐνωτοκότας καὶ τοὺς ἀστόμους καὶ ἄρῃνας ἱστοροῦντες, μονοφθαλμούς τε καὶ μακροσκελεῖς καὶ ὀπισθοδαπύλους· ἀνεκαίνισαν δὲ καὶ τὴν Ὀμηρικὴν τῶν Πυγμαλίων γερανομαχίαν, τρισπιθάμους εἰπόντες. οὗτοι δὲ καὶ τοὺς χρυσωρύχους μύρμηκας, καὶ Πῆνας σφηνοκεφάλους, ὄφεις τε καὶ βοῦς καὶ ἐλάφους σὺν κίρασι καταπίνοντας· περὶ ὧν ἕτερον τὸν ἕτερον ἐλέγχει, ὅπερ καὶ Ἐρατοσθένης φησὶν. Ἐπέμφθησαν μὲν γὰρ εἰς τὰ Παλῖμβοθρα, ὁ μὲν *Μεγασθένης* πρὸς Ἀνδρόκοττον, ὁ δὲ *Δημήμαχος* πρὸς Ἀλλιτροχί-

δην τὸν ἐκείνου νῆδον κατὰ πρεσβείαν· ὑπομνήματα δὲ τῆς ἀποδημίας κατέλιπον τοιαῦτα, ὅφ' ἧς διηποτε αἰτίας προαχθέντες. Πατροκλῆς δὲ ἥστικα τοιοῦτος· καὶ οἱ ἄλλοι δὲ μάρτυρες οὐκ ἀπίθανοι, οἷς κέχρηται ὁ Ἐρατοσθένης.

... Εἰ γὰρ ὁ διὰ Ῥόδου καὶ Βυζαντίου μεσημβρινὸς ὁρθῶς εἰληπται, καὶ ὁ διὰ τῆς Κιλικίας καὶ Ἀμισοῦ ὁρθῶς ἂν εἴη εἰλημμένος· φαίνεται γὰρ τὸ παράλληλον ἐκ πολλῶν, ὅταν μηδετέρως ἢ σύμπτωσις ἀπελέγχηται.

... Ὁ, τε εἰς Ἀμισοῦ πλοῦς ἐπὶ τὴν Κολχίδα, ὅτι ἐστὶν ἐπὶ ἰσημερινὴν ἀνατολὴν, καὶ τοῖς ἀνέμοις ἐλέγχεται, καὶ ὥραις, καὶ καρποῖς, καὶ ταῖς ἀνατολαῖς αὐταῖς· ὥς δ' αὐτως καὶ ἡ ἐπὶ τὴν Κασπίαν ὑπέρβασις, καὶ ἡ ἐφεξῆς ὁδὸς μέχρι Βάκτρων. Πολλαχοῦ γὰρ ἡ ἐνάργεια, καὶ τὸ ἐκ πάντων συμφωνούμενον, ὁργάνου πιστότερόν ἐστιν· ἐπεὶ καὶ ὁ αὐτὸς Ἰσπαρχος τὴν ἀπὸ στηλῶν μέχρι τῆς Κιλικίας γραμμὴν, ὅτι ἐστὶν ἐπ' εὐθείας, καὶ ὅτι ἐπὶ ἰσημερινὴν ἀνατολὴν, οὐ πῶσαν ὀργανικῶς καὶ γεωμετρικῶς ἔλαβεν· ἀλλ' ὅλην τὴν ἀπὸ στηλῶν μέχρι πορθμοῦ τοῖς πλέουσιν ἐπίστευσεν. Ἰσπ' οὐδ' ἐκεῖνος εἰ λέγει τὸ, ἐπειδὴ οὐκ ἔχομεν λέγειν οὐδ' ἡμῖρας μεγίστης πρὸς τὴν βραχυτάτην λόγον, οὔτε γνωμονος πρὸς σκιὰν ἐπὶ τῇ παρορρίᾳ τῇ ἀπὸ Κιλικίας μέχρις Ἰνδῶν· οὐδ' εἰ ἐπὶ παραλλήλου γραμμῆς ἔστιν ἡ λόξωσις, ἔχομεν εἰπεῖν· ἀλλ' ἔῃν ἀδιόρθωτον, λοξὴν φυλάξαντες, ὥς οἱ ἀρχαῖοι πίνακες περιέχουσι. Πρῶτον μὲν γὰρ ὅτι τὸ μὴ ἔχειν εἰπεῖν ταῦτόν ἐστι τῷ ἐπείχειν· ὁ δ'

οὐδ' ἐτέρωσσε ῥέπει· ἔῤῥν δὲ κελεύων, ὥς
αἰοι, ἐκεῖσε ῥέπει. Μᾶλλον δ' ἂν τὰκόλου-
ύλατιεν, εἰ συνεβούλευε μηδὲ γεωγραφεῖν
οὐδὲ γὰρ τῶν ἄλλων ὁρῶν τὰς θέσεις, οἷον
καὶ τῶν Πυρηναίων καὶ τῶν Θρακίων καὶ
ἰων καὶ Γερμανικῶν οὕτως ἔχομεν εἰπεῖν. Τίς
γῆσαιτο πιστοτέρους τῶν ὕστερον τοὺς πα-
τοσαῦτα πλημμελήσαντας περὶ τὴν πινακο-
ν, ὅσα οὐ διαβεβλήκεν Ἐρατοσθένης, ὧν
ἀντεῖρηκεν Ἰππαρχος;

ἂ τὰ ἐξῆς δὲ πλήρη μεγάλων ἀποριῶν ἐστίν.
ἰρ, εἰ τοῦτο μὲν οὐ κινολῇ τις τὸ τὰ ἄκρα τῆς
τὰ μεσημβρινὰ ἀνταίρειν τοῖς κατὰ Μερόην,
διάστημα τὸ ἀπὸ Μερόης ἐπὶ τὸ στόμα τὸ
Βυζάντιον, ὅτι ἔστι περὶ μυρίους σταδίους
ακισχιλίους· ποιοίη δὲ τρισμυρίων τὸ ἀπὸ
σημβρινῶν Ἰνδῶν μέχρι τῶν ὁρῶν, ὅσα ἂν
ἡ ἄτοπα. Τὸ πρῶτον μὲν γὰρ εἶπερ ὁ αὐτὸς
ράλληλος ὁ διὰ Βυζαντίου τῷ διὰ Μασσαλίας
τῷ εἶρηκεν Ἰππαρχος πιστεύσας Πυθίᾳ) ὁ δ'
αὖ μισημβρινός ἐστιν, ὁ διὰ Βυζαντίου τῷ
γυσθένους, ὅπερ καὶ αὐτὸς δοκιμάζει ὁ Ἰπ-
δοκιμάζει δὲ καὶ τὸ ἀπὸ Βυζαντίου διάστη-
τὸν Βορυσθένη σταδίους εἶναι τρισχιλίους
ίους· τοσοῦτοι ἂν εἴεν καὶ οἱ ἀπὸ Μασσαλίας
διὰ Βορυσθένους παράλληλον, ὅς γε διὰ
τικῆς παρωκεανίτιδος ἂν εἴη· τοσοῦτους γὰρ
λθόντες συνάπτουσι τῷ ὠκεανῷ.

ἰων δ' ἐπεὶ τὴν κινάμωμοφόρον, ἐσχάτην

ἴσμεν οἰκουμένην πρὸς μεσημβρίαν, καὶ καθ' Ἴν-
 χον αὐτὸν δ' δι' αὐτῆς παραλλήλος, ἀρχὴ τῆς ει-
 του τῆς οἰκουμένης ἐστὶ, καὶ διέχει τοῦ ἰση-
 νοῦ περὶ ὀκτακισχιλίους καὶ ὀκτακοσίους στα-
 δία. Ἐπεὶ οὖν φησὶν ἀπὸ τοῦ ἰσημερινοῦ τὸν διὰ 1
 σθένους διέχειν τρισμυρίους καὶ τετρακισχιλίους
 δίους, εἴαν ἂν λοιποὶ οἱ ἀπὸ τοῦ ὀρίζοντος τῆς
 κεκαυμένης καὶ τὴν εὐκρατον εἰς τὸν διὰ Βορι-
 νους καὶ τῆς Κελτικῆς παρωικαντίδος, στάδιοι
 μύριοι πεντακισχίλιοι διακόσιοι. Ὁ δέ γε ἀπὸ
 Κελτικῆς πρὸς ἄρκτον πλοῦς ἔσχατος λέγεται
 τοῖς νῦν δ' ἐπὶ τὴν Ἰέρην, ἐπέκεινα μὲν οὐσα
 Βρεττανικῆς, ἀθλίως δὲ διὰ ψύχος οἰκουμ-
 ῶσι τὰ ἐπέκεινα νομίζουσιν ἀοίκητα. Οὐ πλέον δ'
 Κελτικῆς τὴν Ἰέρην διέχειν φασὶ τῶν πεντακι-
 ῶν· ὥστε περὶ τρισμυρίους εἴαν ἂν ἡ μικρὰ πλ-
 οὶ πάντες οἱ τὸ πλάτος τῆς οἰκουμένης ἀφορίζουσι.

Φέρει δὲ τὴν ἀνταίρουσαν τῇ κίναμωμοφόρῳ
 ἐπὶ τοῦ αὐτοῦ παραλλήλου πρὸς ἕω κειμένην ὑπ-
 μεν. αὕτη δὲ ἐστὶν ἡ περὶ τὴν Ταπροβάνην·
 Ταπροβάνη πεπλάτυσται σφόδρα ὅτι τῆς Ἰν-
 δίας πρόκειται πελαγία, μεγάλη νῆσος πρὸς Νότον·
 κύνεται δὲ ἐπὶ τὴν Αἰθιοπίαν πλέον ἢ πεντακι-
 οὺς σταδίους, ὥς φασιν, ἐξ ἧς καὶ ἐλέφαντα κτ-
 θῆναι πολλὰ εἰς τὰ τῶν Ἰνδῶν ἐμπόρια, καὶ χελ-
 καὶ ἄλλων φόρτον. Ταύτη δὲ τῇ νήσῳ πλάτος ἰ-
 σὺν τὸ ἀνάλογον τῷ μήκει, καὶ διάστημα τὸ
 αὐτὴν ἐκ τῆς Ἰνδικῆς, τῶν μὲν τρισχιλίων στι-
 οὶν ἂν ἔλαττον ποιήσεις διάστημα, ὅσον ἦν τὸ
 τοῦ ὄρου τῆς οἰκουμένης εἰς Μερόην, εἴπερ

τῆς Ἰνδικῆς ἀνταίρειν τῇ Μερόῃ· πιθανώ-
 ἔστι καὶ πλείους τῶν τρισχιλίων τιθῆναι.
 οὗτο προσθείη τις τοῖς τρισμυρίοις, οἷς φη-
 ρῖμαχος μέχρι τῆς εἰς Βακτρίους καὶ Σογδια-
 ρθίσεως, ἐκπέσοι ἂν πάντα τὰ ἔθνη ταῦτα
 υμένης καὶ τῆς εὐκρατοῦ. Τίς ἂν οὖν θαρ-
 χυτα λέγειν, ἀκούων καὶ τῶν πάλαι καὶ τῶν
 εὐκρασίαν καὶ τὴν εὐκαρπίαν λεγόντων,
 μὲν τὴν τῶν προσβόρων Ἰνδῶν, ἔπειτα δὲ
 ἐν τῇ Τρακίᾳ καὶ τῇ Ἀρίᾳ, καὶ ἐφεξῆς τῇ
 Ἰανῇ καὶ τῇ Βακτριανῇ. Ἀπασαι γὰρ αὐ-
 τεχεῖς μὲν εἰσι τῇ βορείᾳ πλευρᾷ τοῦ Ταύ-
 ρου· ἡ γὰρ Βακτριανή, καὶ πλησιάζει τῇ εἰς Ἰν-
 ρθίσει· τοσαύτη δ' εὐδαιμονία κέχρηται,
 πολλὸν τι ὑπέχειν τῆς ἀοικῆτος. Ἐν μὲν γε
 νίᾳ τὴν ἄμπελον μετρητὴν οἴνου φέρειν φα-
 δὲ συκὴν μεδίμνους ἐξήκοστα· τὸν δὲ σῖτον
 πεσόντος καρποῦ τῆς καλᾶμης, πάλιν φύε-
 ν δὲ τοῖς δένδροις σμηνονοργεῖσθαι, καὶ τῶν
 ἐποφύειν μέλι· ὅπερ γίνεσθαι μὲν καὶ τῆς
 ἐν τῇ Ματτιανῇ, καὶ τῆς Ἀρμενίας ἐν τῇ
 ἡ καὶ τῇ Ἀραξήνῃ. ἀλλ' ἐνταῦθα μὲν οὐκ
 ανμαστόν· εἴπερ εἰσὶ νοτιώτεραι τῆς Τρ-
 καὶ εὐκρασίᾳ διαφέρουσαι τῆς ἄλλης χώρας·
 ἄλλον. Ἐν δὲ τῇ Μαργιανῇ, τὸν πυθμένα
 ρισκεσθαι τῆς ἄμπελου πολλάκις δυοῖν ἄν-
 υλαῖς περίληπτον· τὸν δὲ βότρυον δίπηχυν·
 ῆσαν δὲ λέγουσι καὶ τὴν Ἀρίαν· εὐοινία
 ἐκβάλλειν ἐν ἣ γὰρ καὶ εἰς τριγένειαν παρὰ

μένειν ἐν ἀπιτιώτοις ἄγγεσι τὸν οἶνον. πᾶμφθρον δ' εἶναι καὶ τὴν Βακτριανήν, πλήν ἐλαίου, πλησίον τῇ Ἀρίᾳ παρακειμένην.

Εἰ δὲ καὶ ψυχρὰ μέρη τῶν τόπων τούτων ἐστίν, ὅσα ὑψηλὰ καὶ ὄρεινά, οὐδὲν δεῖ θαυμάζειν. καὶ γὰρ ἐν τοῖς μεσημβρινοῖς κλίμασι τὰ ὄρη ψυχρὰ ἐστὶ, καὶ καθύλου τὰ μετέωρα ἐδάφη καὶ πεδία ἤ. Τῆς γοῦν Καππαδοκίας τὰ πρὸς τῷ Εὐξείνῳ πολὺ βορειότερά ἐστι τῶν πρὸς τῷ Ταύρῳ· ἀλλ' ἡ μὲν Βαγανδανία, πεδῖον ἐξαισίον μεταξὺ πίπτον τοῦ τε Ἀργαίου ὄρους καὶ τοῦ Ταύρου, σπάνιον εἶτι που τῶν καρπίμων δένδρων φύοι, καίπερ νοτιώτερον τῆς Ποντικῆς θαλάττης σταδίοις τρισχιλίοις· τὰ δὲ τῆς Σινώπης προάστεια καὶ τῆς Ἀμισοῦ καὶ τῆς Φαναροίας τὸ πλέον ἐλαιόφυτά ἐστι. Καὶ τὸν Ὠξον δὲ τὸν ὀρίζοντα τὴν Βακτριανήν ἀπὸ τῆς Σογδιανῆς, οὕτω φασίν, εὐπλουν εἶναι, ὥς τε τὸν Ἰνδικὸν φόρτον ὑπερκομισθέντα εἰς αὐτὸν, ῥαδίως εἰς τὴν Τρκαλίαν κατὰγεσθαι, καὶ τοὺς ἐφεξῆς τόπους μέχρι τοῦ Πόντου διὰ τῶν ποταμῶν.

Τὴν οὖν τοιαύτην εὐροὶς εὐδαιμονίαν, περὶ Βορυσθῆνῃ καὶ τὴν Κελτικὴν τὴν παρωκεανῆτιν; ὅπου μὴδὲ φύεται ἄμπελος, ἥ μὴ τελεσφορεῖ· ἐν δὲ τοῖς νοτιωτέροις τούτων, καὶ ἐπιθαλαττίοις, καὶ τοῖς κατὰ Βόσπορον τελεσφορεῖ μὲν, ἐν μικροκαρπία δὲ καὶ τοῦ χειμῶνος κατορύττεται. Οἱ δὲ πάγοι παρ' αὐτοῖς τοιούτοις τινές εἰσιν ἐπὶ τῷ στόματι τῆς λίμνης τῆς Μαιώτιδος, ὥστ' ἐν χωρίῳ, ἐν ᾧ χειμῶνος δ' τοῦ Μελθριδαίου στρατηγὸς ἐνίκησε τοὺς βαρβάρους.

ρους ἵππομαχῶν ἐπὶ τῷ πάγῳ, τοὺς αὐτοὺς καταναυμαχῆσαι θέρους, λυθέντιος τοῦ πάγου. Ὁ δ' Ἑρατοσθένης καὶ τουτὶ τὸ γράμμα προφέρεται τὸ ἐν τῷ Ασκληπιείῳ, τῶν Παντικαπαίων ἐπὶ τῇ βασιλείᾳ χαλκῇ ὑδρίᾳ διὰ τὸν πάγον.

Εἴ τις ἄρ' ἀνθρώπων μὴ πελθεταὶ οἷα παρ' ἡμῖν
Γίνεται, εἰς τήνδε γνώτω ἰδὼν ὑδρίαν.

Ἦν οὐχ ὥς ἀνάθημα θεοῦ καλόν, ἀλλ' ἐπίδειγμα
Χειμῶνος μεγάλου θῆχ' ἱερεὺς Στράτιος.

Ὅπου οὖν οὐδὲ τοῖς ἐν Βοσπόρῳ συγκριτέον τὰ ἐν τοῖς διαριθμηθεῖσι τόποις, ἀλλ' οὐδὲ τοῖς ἐν Ἀμισῷ καὶ Σινώπῃ (καὶ γὰρ ἐκεῖνων ἐγκρατοτέρους ἢν εἴποι τις) σχολῇ γ' ἂν παραβάλλοιτο τοῖς κατὰ Βορυσθένη, καὶ τοῖς ἐσχάτοις Κελτοῖς. μόλις γὰρ ἂν ταυτοκλινεῖς εἴην τοῖς κατ' Ἀμισόν, καὶ Σινώπην, καὶ Βυζάντιον, καὶ Μασσαλίαν, οἱ τοῦ Βορυσθένου καὶ τῶν Κελτῶν ὁμολόγηται νοτιώτεροι σταδίους τρισχιλίοις καὶ ἑπτακοσίοις.

Οἱ δὲ γε περὶ Αἰτῶναχον, τοῖς τρισμυρίοις ἐὰν προσλίβωσι τὸ ἐπὶ τὴν Ταυροβάνην καὶ τοὺς ὄρους τῆς διακεκαυμένης, οὓς οὐκ ἐλάττους τῶν τετρακισχιλίων θετέον, ἐκτοπιούσιν τὰ τε Βάκτρα καὶ τὴν Ἀρίαν εἰς τοὺς ἀπέχοντας τόπους τῆς διακεκαυμένης σταδίους τρισμυρίους καὶ τετρακισχιλίους, ὅσους ἀπὸ τοῦ ἰσημερινοῦ ἐπὶ Βορυσθένη φησὶν εἶναι ὁ Ἰππάρχος. ἐκπεσοῦνται ἄρα εἰς τοὺς βορειοτέρους τοῦ Βορυσθένου καὶ τῆς Κελτικῆς, σταδίους ὀκτακισχιλίοις καὶ ὀκτακοσίοις, ὅσοις νοτιώτερός ἐστὶν ὁ ἰσημερινός τοῦ δριζοντος κύκλου τὴν διακεκαυμένην

νην καὶ τὴν εὐκρατον· ὃν φαμέν διὰ τῆς κινναμοφόρου Ἰνδικῆς μάλιστα γράφεσθαι. Ἡμεῖς δὲ ἐπιδείκνυμεν μέχρι τῆς Ἰέρνης μόλις οὐκῆσιμα ἔτα ὑπὲρ τὴν Κελτικὴν, ἅπερ οὐ πλείω τῶν περὶ τρισχιλίων ἐστίν. οὗτος δ' ἀποφαίνει ὁ λόγος τῆς Ἰέρνης ἔτι βορειότερον εἶναι τινὰ κύκλον οὐκῆσιμον διόις τρισχιλίοις ὀκτακοσίοις. Ἔστι δὲ Βάκτρα τὰ τοῦ στόματος τῆς Κασπίας θαλάσσης, εἴ τε κανίης πάμπολύ τι ἄρκτικώτερα· ὅπερ τοῦ μὴ τῆς Κασπίας καὶ τῶν Ἀρμενιακῶν καὶ Μηδικῶν διέχει περὶ ἑξακισχιλίους σταδίους, καὶ δοκεῖ αὐτῆς παραλίας μέχρι τῆς Ἰνδικῆς ἄρκτικώτερον ναι σημεῖον, καὶ περίπλουν ἔχειν ἀπὸ τῆς Ἰνδουνατόν, ὥς φησιν ὁ τῶν τόπων ἡγησάμενος τοῦ Πατροκλῆς. Ἔτι τοίνυν ἡ Βακτριανὴ χιλία σι ἐπὶ τὴν ἄρκτον ἐκτείνεται· τὰ δὲ τῶν Σκυθῶν πλείω ταύτης ἐπέκεινα χώραν νέμεται, καὶ τελὶ πρὸς τὴν βορειὸν θάλατταν, νομαδικῶς μὲν, ζῶ δ' ὅμως. Πῶς οὖν εἶπερ καὶ αὐτὰ τὰ Βάκτρα τῆς οἰκουμένης ἐκπίπτει; εἴη ἂν τὸ διάστημα τοῦ ἀπὸ τοῦ Καυκάσου μέχρι τῆς βορείας θαλάτῃ διὰ Βάκτρων ὀλίγω πλείονων ἢ τετρακισχιλ ταῦτα δὴ προστεθέντα τῷ ἀπὸ τῆς Ἰέρνης ἐπὶ ταῖς σταδίασμα, ποιεῖ τὸ πᾶν διὰ τῆς οὐκῆτου σημεῖα ἐπὶ τῶν διὰ τῆς Ἰέρνης σταδίασμοῦ, σταῖς τετρακισχιλίων καὶ ὀκτακοσίων· εἰ δὲ ἑστέτις τετρακισχιλίους σταδίους, αὐτὰ τε τὰ πρὸς τῇ κίβω μέρη τῆς Βακτριακῆς, ἔσται βορειότερα Ἰέρνης σταδίοις τρισχιλίοις καὶ ὀκτακοσίοις, τῇ

Κελτικῆς καὶ τοῦ Βορυσθένους οκτακισχιλίοις καὶ ὀκτακοσίοις.

Φησὶ δὲ γὰρ ὁ Ἱππαρχος κατὰ τὸν Βορυσθῆνην καὶ τὴν Κελτικὴν, ἐν ὅλαις ταῖς Θερριναῖς νυξὶ παραινύζεσθαι τὸ φῶς τοῦ ἡλίου περιϊστούμενον ἀπὸ τῆς δύσεως ἐπὶ τὴν ἀνατολήν· ταῖς δὲ χειμεριναῖς τροπαῖς πλεῖστον μετεωρίζεσθαι τὸν ἥλιον ἐπὶ πῆχεις ἑννέα· ἐν δὲ τοῖς ἀπέχουσι τῆς Μασσαλίας ἑξακισχιλίοις καὶ τριακοσίοις (οὓς ἐκείνος μὲν ἔτι Κελτοὺς ὑπολαμβάνει, ἐγὼ δ' οἶμαι Βρεττανοὺς εἶναι βορειοτέρους τῆς Κελτικῆς, σταδίοις δισχιλίοις πεντακοσίοις) πολὺ μᾶλλον τοῦτο συμβαίνειν· ἐν δὲ ταῖς χειμεριναῖς ἡμέραις ὁ ἥλιος μετεωρίζεται πῆχεις ἕξ· τέτταρας δ' ἐν τοῖς ἀπέχουσι Μασσαλίας ἑννακισχιλίους σταδίους καὶ ἑκατόν· ἐλάττους δὲ τῶν τριῶν ἐν τοῖς ἐπέκεινα, οἳ καὶ κατὰ τὸν ἡμέτερον λόγον πολὺ ἂν εἴεν ὑρκτικώτεροι τῆς Ἰέρνης. Οὗτος δὲ Πυθίᾳ πιστεύων, κατὰ τὰ νοτιώτερα τῆς Βρετανικῆς τὴν οἴκησιν ταύτην τίθῃσι, καὶ φησιν εἶναι τὴν μακροτάτην ἐνταῦθα ἡμέραν, ὥρων ἰσημερινῶν δέκα ἑννέα, ὀκτωκαίδεκα δὲ ὅπου τέτταρας ὁ ἥλιος μετεωρίζεται πῆχεις· οὓς φησιν ἀπέχειν τῆς Μασσαλίας ἑννακισχιλίους καὶ ἑκατόν σταδίους· ὥσθ' οἱ νοτιώτατοι τῶν Βρεττανῶν βορειότεροι τούτων εἰσὶν. Ἦτοι οὖν ἐπὶ τοῦ αὐτοῦ παραλλήλου εἰσὶ τοῖς πρὸς τῇ Καυκασίῳ Βακτρίοις, ἢ ἐπὶ τινος πλησιάζοντος· εἴρηται γάρ ὅτι κατὰ τοὺς περὶ Δημάχου συμβήσεται βορειοτέρους εἶναι τῆς Ἰέρνης τοὺς πρὸς τῇ Καυκασίῳ Βακτρίους, σταδίοις τρισχιλίοις ἡκτι-

κοσίοις· προστεθέντων δὲ τούτων τοῖς ἀπὸ Μαιλίας εἰς Ἰέρνην, γίνονται μύριοι δισχίλιοι πεντασιοι. Τίς οὖν ἰστόρηκεν ἐν τοῖς ἐκεί τόποις, ἰδὲ τοῖς περὶ Βάκτρα, τοῦτο τὸ μῆκος τῶν μεγάλῃ ἡμερῶν, ἢ τὸ ἕξαρχμα τοῦ ἡλίου τὸ κατὰ τὰς μερῶν ἡμερῶν ἐν ταῖς χειμεριναῖς τροπαῖς; ὀφθαλμὶν γὰρ πάντα ταῦτα ἰδιώτη, καὶ οὐ δεόμενα μαθητικῆς σημειώσεως· ὥστε συνέγραψαν πολλοὶ τῶν παλαιῶν τῶν τὰ Περσικὰ ἱστοροῦντων, καὶ ὕστερον μέχρι καὶ εἰς ἡμᾶς. Πῶς δ' ἂν ἡ λεχθεῖσα εὐδαιμονία τῶν τόπων, ὡμολόγητο τοῖς τοιοῦτο τῷ οὐρανῷ φαινομένοις; Ἐκ δὲ τῶν εἰρημένων λόγων, ὥς καὶ σοφῶς ἀντιλέγει πρὸς τὴν ἀπόδειξιν ἰσοδυναμοῦντων τῶν ζητουμένων, λαμβάνει πρὸς τὸ ἀποδείξαι τὸ ζητούμενον.

Πάλιν δ' ἐκείνου τὸν Δημήμαχον ἰδιώτην ἐξασθαι βουλομένου καὶ ἄπειρον τῶν τοιοῦτων· σθαι γὰρ τὴν Ἰνδικὴν μεταξὺ κεῖσθαι τῆς τε φθιπωρινῆς ἰσημερίας, καὶ τῶν τροπῶν τῶν χειμερινῶν Μεγασθένει τε ἀντιλέγειν φήσαντι ἐν τοῖς νομίμοις τῆς Ἰνδικῆς τὰς τε ἄρκτους ἀποκρύνειν καὶ τὰς σκιάς ἀντιπίπτειν· μηδέτερον γὰρ τοῦ μηδαμοῦ τῆς Ἰνδικῆς συμβαίνειν. Ταῦτα δὴ σκοπτοῦς ἀμαθῶς λέγεσθαι. τό, τε γὰρ τὴν φθιπωρινὴν τῆς ἐαρινῆς διαφέρειν οἶσθαι κατὰ διάστασιν τὴν πρὸς τὰς τροπὰς, ἀμαθές, τοῦ κύκλου τοῦ αὐτοῦ ὄντος, καὶ τῆς ἀνατολῆς· τοῦ διαστήματος τοῦ ἐπὶ τῆς γῆς τροπικοῦ ἀπὸ τοῦ μερινοῦ, ὃν μεταξὺ τίθησι τὴν Ἰνδικὴν ἐκεῖνος,

Θέντος ἐν τῇ ἀναμετρήσει πολὺ ἐλάττονος τῶν δια-
 τυρίων σταδίων, συμβῆναι ἂν καὶ κατ' αὐτὸν ἐκεί-
 νον, ὅπερ αὐτὸς νομίζει, οὐχ ὅπερ ἐκεῖνος· διούτι
 ἰὲν γὰρ ἢ καὶ τριῶν μυριάδων οὔσαν τὴν Ἰνδικήν,
 ὑδὲ πεσεῖν μεταξὺ τοσούτου διαστήματος· ὅσον δ'
 αὐτὸς εἶρηκε, πεσεῖν ἂν. Τῆς δ' αὐτῆς ἀγνοίας
 ἵνα καὶ τὸ μηδαμοῦ τῆς Ἰνδικῆς ἀποκρῦπτεσθαι
 ἰάσκειν τὰς ἄρκτους, μηδὲ τὰς σκιάς ἀντιπίπτειν·
 τε γὰρ καὶ πεντακισχιλίους προελθόντι ἀπ' Ἀλεξαν-
 δρίας, εὐθὺς συμβαίνειν ἄρχεται.

Ταῦτα δὴ εἰπόντος, εὐθύνοι πάλιν οὐκ εὖ δ'
 ἱππαρχος, πρῶτον ἀπὸ τοῦ χειμερινοῦ τροπικοῦ τὸν
 τρινὸν δεξάμενος· εἴτ' οὐκ οἶόμενος δεῖν μάρτυρι
 ρῆσθαι μαθηματικῶν ἀναστρολογίῃ ἀνθρώπων·
 σπερ τοῦ Ἐρατοσθένους προηγουμένως τὴν ἐκείνου
 ἀρτυρίαν ἐγκρίνοντος, ἀλλ' οὐ κοινοῦ τι ἐθεὶ χρω-
 ῖνου πρὸς τοὺς ματαιολογοῦντας. Εἰς γὰρ τις τῶν
 ρὸς τοὺς ματαίως ἀντιλέγοντας ἐλέγχων ἐστίν, ὅταν
 ὑπὲρ τὴν ἐκείνων ἀπόφασιν ὁποία ποτε ἔστι, δει-
 ομεν ἡμῖν συνηγοροῦσαν.

Νυνὶ μὲν οὖν ὑποθέμενοι τὰ νοτιώτατα τῆς Ἰν-
 κῆς ἀνταφρεῖν τοῖς κατὰ Μερόην, ὅπερ εἰρήκασιν
 ὁλλοὶ, καὶ πεπιστεύκασιν, ἐπεδείξαμεν τὰ συμ-
 αίνοντα ἄτοπα. Ἐπεὶ δὲ ὁ ἱππαρχος οὐδὲν ἀντει-
 ῶν τῇ ὑποθέσει ταύτῃ νυνὶ, μετὰ ταῦτα ἐν τῷ
 ὑπὲρ ὑπομνήματι οὐ συγχωρεῖ, σκεπτέον καὶ τοῦ-
 τὸν λόγον. Φησὶ τοίνυν, ἀνταιρόντων ἀλλή-
 λης ἐπὶ τοῦ αὐτοῦ παραλλήλου κειμένων, ἐπειδὴ
 μεταξὺ ἢ μέγα διάστημα, μὴ δύνασθαι γνωσθῆναι.

ναι αὐτὸ τοῦτο, ὅτι εἰσὶν ἐπὶ τοῦ αὐτοῦ παραλλή-
 λου οἱ τόποι, ἄνευ τῆς τῶν κλιμάτων συγκρίσεως
 τῆς κατὰ θάτερον τὸν τόπον. Τὸ μὲν οὖν κατὰ Με-
 ρόην κλίμα, Φίλωνά τε τὸν συγγράψαντα τὸν εἰς
 Αἰθιοπίαν πλοῦν ἱστορεῖν, ὅτι πρὸ πάντε καὶ τεσ-
 σαράκοντα ἡμερῶν τῆς θερινῆς τροπῆς κατὰ κερυ-
 φὴν γίνεται ὁ ἥλιος· λέγειν δὲ καὶ τοὺς λόγους τοῦ
 γνώμονος πρὸς τε τὰς τροπικὰς σκιάς καὶ τὰς ἰσημε-
 ρινὰς· αὐτὸν τε Ἐρατοσθένη συμφωνεῖν ἔγγιστα τῷ
 Φίλωνι· τὸ δ' ἐν τῇ Ἰνδικῇ κλίμα μηδένα ἱστορεῖν,
 μηδ' αὐτὸν Ἐρατοσθένη. Εἰ δὲ δὴ καὶ αἱ ἄρκτοι
 ἐκεῖ ἀμφοτέραι, ὥς οἴονται, ἀποκρύπτονται, πι-
 στεύοντες τοῖς περὶ Νεάρχου, μὴ δυνατόν εἶναι ἐπὶ
 τοῦ αὐτοῦ παραλλήλου κεῖσθαι τὴν τε Μερόην, καὶ
 ταῦτα τὰ ἄκρα τῆς Ἰνδικῆς. Εἰ μὲν τοίνυν περὶ τῶν
 ἄρκτων ἀμφοτέρων ὅτι ἀποκρύπτονται συναποφαί-
 νεται τοῖς εἰποῦσιν Ἐρατοσθένους, πῶς περὶ τοῦ ἐν
 τῇ Ἰνδικῇ κλίματος οὐδεὶς ἀποφαίνεται, οὐδ' αὐτὸς
 Ἐρατοσθένης; οὗτος γὰρ ὁ λόγος περὶ τοῦ κλίματος
 ἐστίν. Εἰ δ' οὐ συναποφαίνεται, ἀπηλλάχθω τῆς
 αἰτίας. Οὐ συναποφαίνεται δέ γε, ἀλλὰ τοῦ Δη-
 μάχου φήσαντος, μηδαμοῦ τῆς Ἰνδικῆς μήτ' ἀπο-
 κρύπτεσθαι τὰς ἄρκτους, μήτ' ἀντιπίπτειν τὰς
 σκιάς, ἅπερ ὑπέληφεν ὁ Μεγασθένης, ἀπειρίαν
 αὐτοῦ καταγινώσκει· τὸ συμπεπλεγμένον νομίζων
 ψεύδος, ἐν ᾧ ὁμολογουμένως καὶ κατ' αὐτὸν τὸν
 Ἰππαρχον, τὸ γε μὴ ἀντιπίπτειν τὰς σκιάς ψεύδος
 ἐμπέπλεκται. Καὶ γὰρ εἰ μὴ τῇ Μερῇ ἀνταίρει,
 τῆς γε Σὺήνης νοτιώτερα εἶναι τὰ ἄκρα τῆς Ἰνδικῆς
 συγχωρῶν φαίνεται.

Καὶ ἐν τοῖς ἐξῆς δὲ περὶ τῶν αὐτῶν ἐπιχειρῶν, ἡ ταῦτά λέγει τοῖς ἐξελεγχθεῖσιν ὑφ' ἡμῶν, ἡ λήμμασι προσχρῆται ψευδέσιν, ἢ ἐπιφέρει τὸ μὴ ἀκολουθοῦν. Οὐτε γὰρ τῷ, ἀπὸ Βαβυλῶνος εἰς Θάψακον εἶναι σταδίαυς τετρακισχιλίους ὀκτακοσίους, ἐντεῦθεν δὲ πρὸς τὴν ἄρκτον ἐπὶ τὰ Ἀρμένια ὄρη χιλίους ἑκατόν, ἀκολουθεῖ τὸ ἀπὸ Βαβυλῶνος ἐπὶ τοῦ δι' αὐτῆς μεσημβρινοῦ ἐπὶ τὰ ἄρκτικά ὄρη πλείους εἶναι τῶν ἑξακισχιλίων· οὐτε τὸ ἀπὸ Θαψάκου ἐπὶ τὰ ὄρη χιλίων καὶ ἑκατόν φησιν Ἐρατοσθένης, ἀλλ' εἰναί τι λοιπὸν ἀκαταμέτρητον· ὥσθ' ἡ ἐξῆς ἔφοδος ἐκ μὴ διδομένου λήμματος οὐκ ἂν ἐπεραίνετο. Οὔτ' ἀπεφάνητο οὐδαμοῦ Ἐρατοσθένης τὴν Θάψακον τῆς Βαβυλῶνος πρὸς ἄρκτους κεῖσθαι πλείοσιν ἢ τετρακισχιλίους καὶ πεντακοσίους σταδίοις.

Ἐξῆς δὲ συνηγορῶν ἔτι τοῖς ἀρχαίοις πίναξιν, οὐ τὰ λεγόμενα ὑπὸ τοῦ Ἐρατοσθένους προφέρεται περὶ τῆς τρίτης σφραγίδος, ἀλλ' ἐαυτῷ κεχαρισμένως πλάττει τὴν ἀπόφασιν πρὸς ἀνατροπὴν εὐφυῆ. Ὁ μὲν γὰρ ἀκολουθῶν τῇ θέσει τῇ προειρημένη τοῦ τε Ταύρου καὶ τῆς ἀπὸ στηλῶν θαλάττης, διελὼν τῇ γραμμῇ ταύτῃ τὴν οἰκουμένην διέχα, καὶ καλέσας τὸ μὲν βόρειον μέρος, τὸ δὲ νότιον, πειραῖται καὶ τούτων ἑκάτερον πάλιν τέμνειν εἰς τὰ δυνατὰ μέρη· καλεῖ δὲ ταῦτα σφραγίδας· καὶ διὰ τοῦ νότιου μέρους πρώτην εἰπὼν σφραγίδα τὴν Ἰνδικήν, δευτέραν δὲ τὴν Ἀριανήν, ἐχούσας τὴν εὐπερίγραφον, ἴσχυσεν ἀμφοτέρων ἀποδοῦναι καὶ μῆκος καὶ πλάτος· τρόπον δὲ τινὰ καὶ σχῆμα ὡς ἂν γεωμετρικός· τὴν μὲν γὰρ

Ἰνδικήν, ῥομβοειδῇ φησὶ, διὰ τὸ τῶν πλευρῶν τὰς μὲν θαλάττῃ κλύεσθαι τῇ τε νοτίᾳ καὶ τῇ ἐώᾳ, μὴ πάνυ κολπώδεις ἡϊόνας ποιούσῃ· τὰς δὲ λοιπὰς, τὴν μὲν τῷ ὄρει, τὴν δὲ τῷ ποταμῷ· ἀνταῦθα τοῦ εὐ-
 θυγράμμου σχήματος ὑπὸ τι σωζομένου. τὴν δ' Ἀ-
 ριανὴν ὄρων τὰς γε τρεῖς πλευρὰς ἔχουσιν εὐφνεῖς
 πρὸς τὸ ἀποτελέσαι παραλληλόγραμμον σχῆμα, τὴν
 δ' ἐσπέριον οὐκ ἔχων σημείοις ἀφορίσαι διὰ τὸ ἐπαλ-
 λάττειν ἀλλήλοις τὰ ἔθνη, γραμμῇ τινι ὁμῶς δηλοῖ
 τῇ ἀπὸ Κασπίων πυλῶν ἐπὶ τὰ ἄκρα τῆς Καρμανίας
 τελευτῶσῃ, τὰ συνάπτοντα πρὸς τὸν Περσικὸν κόλ-
 πον· ἐσπέριον μὲν οὖν καλεῖ τοῦτο τὸ πλευρὸν, ἰῶον
 δὲ τὸ παρὰ τὸν Ἰνδόν· παραλληλὰ δ' οὐ λέγει· οὐδὲ
 τὰ λοιπὰ, τὸ, τε τῷ ὄρει γραφόμενον καὶ τὸ τῇ θα-
 λάττῃ, ἀλλὰ μόνον, τὸ μὲν βόρειον, τὸ δὲ νότιον.

Οὕτω δ' ὁλοσχερεῖ τινι τύπῳ τὴν δευτέραν ἀπο-
 διδοὺς σφραγίδα, πολὺ ταύτης ὁλοσχερέστερον ἀπο-
 δίδωσι τὴν τρίτην σφραγίδα κατὰ πλείους αἰτίας.
 Πρώτην μὲν τὴν λεχθεῖσαν, ὅτι οὐκ εὐκρινῶς ἀφώ-
 ρισται ἢ ἀπὸ Κασπίων πυλῶν ἐπὶ Καρμανίαν, ἢ τις
 κοινὴ ἔστι τῇ τρίτῃ, πρὸς τὴν ἐς δευτέραν σφραγίδα
 πλευρᾶν· ἔπειθ' ὅτι εἰς τὴν νότιον πλευρὰν ὁ Περ-
 σικὸς ἐμπέπτει κόλπος, ὅπερ καὶ αὐτὸς φησιν· ὥστ'
 ἡνάγκασται τὴν ἐκ Βαβυλῶνος λαβεῖν γραμμὴν, ὥς
 ἂν εὐθῆιαν τινὰ διὰ Σούσων καὶ Περσεπόλεως μέχρι
 τῶν ὄρων τῆς Καρμανίας καὶ τῆς Περσίδος, ἢ δυ-
 νατός ἢ εὐρεῖν μεμετρημένην ὁδὸν, σταδίων οὖσαν
 τὴν ὅλην μικρῷ πλείδων ἢ ἑννακισχιλίων. ἣν νότιον
 μὲν καλεῖ πλευρὰν, παραλληλὸν δ' οὐ λέγει τῇ βο-

ρείω. Ἀήλον δ' οὐδ' ὁ Εὐφράτης, ὃ τὸ ἐσπέριον ἀφορίζει πλευρὸν, σύνεγγυς ἐστιν εὐθείᾳ γραμμῇ· ἀλλ' ἀπὸ τῶν ὁρῶν ἐπὶ τὴν μεσημβρίαν ὀρεῖς, αὐτ' ἐπιστρέφει πρὸς ἑω, καὶ πάλιν πρὸς νότον μέχρη τῆς εἰς θάλατταν ἐκβολῆς. Ἀηλοῦ δὲ τὸ μὴ εὐθύπορον τοῦ ποταμοῦ, φράζων τὸ σχῆμα τῆς Μεσοποταμίας, ὃ ποιοῦσι συμπίπτοντες εἰς ἓν, ὃ, τὴ Τίγρης καὶ ὁ Εὐφράτης, ὑπερβαίνει παραπλήσιον, ὥς φησι. Καὶ μὴν τὸ ἀπὸ Θαψάκου μέχρι τῆς Ἀρμενίας, οὐδὲ πᾶν μεμετρημένον ἔχει τὸ ἐσπέριον πλευρὸν τὸ ἀφοριζόμενον ὑπὸ τοῦ Εὐφράτου· ἀλλὰ φησι τὸ πρὸς τῇ Ἀρμενίᾳ μέρος καὶ τοῖς ἄρκτικοῖς ὄρεσι μὴ ἔχειν πόσον ἐστὶ, διὰ τὸ ἀμέτρητον εἶναι. Διὰ δὴ πάντα ταῦτα, τυπωδῶς φησὶν ἀποδιδόναι τὴν τρίτην μερίδα· καὶ γὰρ καὶ τὰ διαστήματά φησιν ἐκ πολλῶν συνάγειν τῶν τοὺς σταθμοὺς πραγματευσαμένων· τινὰς καὶ ἀνεπιγράφους καλεῖ. Ἀγνοοῦν δὴ δόξειεν ἂν ὁ Ἰππαρχος πρὸς τὴν τοιαύτην δλοσχέριαν γεωμετρικῶς ἀντιλέγων, ἐν ᾗ χάριν εἰδέναι δεῖ τοῖς καὶ ὁπωσοῦν ἀπαγγείλασιν ἡμῖν τὴν τῶν τόπων φύσιν.

Ὅταν δὲ δὴ, μὴδ' ἔξ ὧν ἐκεῖνος λέγει, λαμβάνη τὰς γεωμετρικὰς ὑποθέσεις, ἀλλ' ἑαυτῷ πλάσας, ἐκφανέστερον ἂν τὸ φιλότιμον καταμηνύοιτο. Ὁ μὲν δὴ οὕτως φησὶ τὴν τρίτην μερίδα τυπωδῶς ἀποδιδυσθαι, μυρίων σταδίων ἀπὸ Κασπίων πυλῶν ἐπὶ τὸν Εὐφράτην· κατὰ μέρος δὲ διαιρῶν ὥς ἀναγεγραμμένην εὗρε τὴν μέτρησιν, οὕτω τίθησιν, ἔμπαν τὴν ἀρχὴν ἀπὸ τοῦ Εὐφράτου ποιησάμενος,

καὶ τῆς κατὰ Θάψακον διαβάσεως αὐτοῦ. Μέχρι μὲν δὴ τοῦ Τίγριδος, ὅπου Ἀλέξανδρος διέβη, σταδίους δισχιλίους καὶ τετρακοσίους γράφει· ἐντεῦθεν δ' ἐπὶ τοὺς ἐξῆς τόπους διὰ Γαυγαμήλων καὶ τοῦ Λύκου καὶ Ἀρβήλων καὶ Ἐκβατάνων, ἣ Δαρεῖος ἐκ τῶν Γαυγαμήλων ἔφυγε μέχρι Κασπίων πυλῶν, τοὺς μυρίους ἐκπληροῖ, τριακοσίοις μόνον πλεονάσας. τὸ μὲν δὴ βόρειον πλευρὸν οὕτω καταμετρεῖ· οὐ παράλληλον τοῖς ὄρεσι θεῖς, οὐδὲ τῇ διὰ σιτηῶν καὶ Ἀθηνῶν καὶ Ῥόδου γραμμῇ· ἥ γὰρ Θάψακος πολὺ τῶν ὁρῶν ἀφέστηκε, συμπίπτει δὲ καὶ τὸ ὄρος καὶ ἡ ἀπὸ Θαψάκου ὁδὸς ἐπὶ τὰς Κασπίους πύλας· καὶ ταγε προσάρκτια μέρη τοῦ ὄρους, ταῦτ' ἐστίν.

Ἀποδοὺς δὲ τὸ βόρειον οὕτω πλευρὸν, τὸ δὲ νότιον, φησὶ, παρὰ μὲν τὴν θάλατταν οὐκ ἔστι λαβεῖν, διὰ τὸ τὸν Περσικὸν ἐμπίπτειν κόλπον· ἀπὸ Βαβυλῶνος δὲ διὰ Σούσων, καὶ Περσεπόλεως καὶ τῶν ὁρίων τῆς τε Περσίδος καὶ τῆς Καρμανίας, σταδίους εἶναι ἐννακισχιλίους καὶ διακοσίους· νότιον μὲν λέγων, παράλληλον δ' οὐ λέγων τῷ βορείῳ τὸ νότιον. Τὴν δὲ διαφωνίαν τοῦ μήκους φησὶ συμβαίνειν, τοῦ τε βορείου τεθέντος πλευροῦ καὶ τοῦ νοτίου, διὰ τὸ τὸν Εὐφράτην μέχρι τινὸς πρὸς μεσημβρίαν ῥέοντα πρὸς τὴν ἑω πολὺ ἐγκλίνειν.

Τῶν δὲ πλαγίων πλευρῶν τὴν ἐσπερίαν λέγει πρῶτον· ἣν ὁποῖα τίς ἐστίν, εἴτε μία, εἴτε δύο, ἐν μέσῳ πάρεστι σκοπεῖν. Ἀπὸ γὰρ τῆς κατὰ Θάψακον, φησὶ, διαβάσεως παρὰ τὸν Εὐφράτην, εἰς μὲν Βαβυλῶνα σταδίους εἶναι τετρακισχιλίους ὀκτακο-

σίους· ἐντεῦθεν δ' ἐπὶ τὰς ἐκβολὰς τοῦ Εὐφράτου καὶ πόλιν Τερηδόνα τρισχιλίους· τὰ δ' ἀπὸ Θαψάκου πρὸς ἄρκτους, μέχρι μὲν τῶν Ἀρμενίων πυλῶν καταμεμετρησθαι, καὶ εἶναι ὥς χιλίους καὶ ἑκατὸν· τοὺς δὲ διὰ Γορτυναίων καὶ Ἀρμενίων μηκέτι· διὸ δὴ παραλείπειν αὐτούς.. Τοῦ δὲ πρὸς ἑω πλευροῦ, τὸ μὲν διὰ τῆς Περσικῆς κατὰ μῆκος ἀπὸ τῆς Ἐρυθρᾶς ὥς ἐπὶ Μηδίαν καὶ τὰς ἄρκτους, οὐκ ἔλαττον εἶναι δοκεῖ τῶν ὀκτακισχιλίων· ἀπὸ δὲ τινων ἄκρωτηρίων, καὶ ὑπὲρ τοὺς ἐννακισχιλίους· τὸ δὲ λοιπὸν διὰ τῆς Παραιτακηνῆς καὶ Μηδίας ἐπὶ Κασπίους πύλας ὥς τρισχιλίων· τὸν δὲ Τίγριν ποταμὸν καὶ τὸν Εὐφράτην, φέοντας ἐκ τῆς Ἀρμενίας πρὸς μεσημβρίαν, ἐπειδὰν παραμείψωνται τὰ τῶν Γορτυναίων ὄρη, κύκλον μέγαν περιβαλλομένους, καὶ ἐμπεριλαβύοντας χώραν πολλὴν τὴν Μεσοποταμίαν, ἐπιστρέφειν πρὸς χειμερινὴν ἀνατολὴν καὶ τὴν μεσημβρίαν, πλεόν δὲ τὸν Εὐφράτην. γενόμενον δὲ τοῦτον ἔγγιον ἅει τοῦ Τίγριδος, κατὰ τὸ Σεμιράμιδος διατείχισμα, καὶ κώμην καλουμένην Ἰλπιν, διασχόντα ταύτης ὅσον διακοσίους σταδίους, καὶ ὄνέντα διὰ Βαβυλῶνος, ἐκπίπτειν εἰς τὸν Περσικὸν κόλπον· γίνεται δὴ, φησὶ, τὸ σχῆμα τῆς Βαβυλωνίας καὶ Μεσοποταμίας, ὑπηρεσίῳ παραπλήσιον. Ὁ μὲν δὴ Ἐρατοσθένης τοιαῦτ' εἴρηκε.

Περὶ δὲ τῆς τρίτης σφραγίδος, καὶ ἄλλα μὲν τινὰ ἁμαρτήματα ποιεῖ, περὶ ὧν ἐπισκεψόμεθα· ἃ δὲ Ἰππαρχος προφέρει αὐτῷ, οὐ πάνυ σκοπῶμεν δ' ἃ λέγει. Βουλόμενος γὰρ βεβαιοῦν τὸ ἐξαρχῆς, ὅτι

οὐ μεταθετιόν τὴν Ἰνδικὴν ἐπὶ τὰ νοτιώτερα ὥσπερ Ἐρατοσθένης ἀξιοῖ, σαφές ἂν γενέσθαι τοῦτο μά-
λιστα φησὶν ἐξ ὧν αὐτὸς ἐκεῖνος προσφέρεται. Τὴν
γὰρ τρίτην μερίδα κατὰ τὴν βόρειον πλευρὰν εἰ-
πόντια ἀφορίζεσθαι ὑπὸ τῆς ἀπὸ Κασπίων πυ-
λῶν ἐπὶ τὸν Εὐφράτην γραμμῆς σταδίων μυρίων
οὔσης· μετὰ ταῦτα ἐπιφέρειν, ὅτι τὸ νότιον πλευρὸν
τὸ ἀπὸ Βαβυλῶνος εἰς τοὺς ὄρους τῆς Καρμανίας,
μικρῶ πλείονων ἐστὶν ἢ ἐννακισχιλίων· τὸ δὲ πρὸς
δύσει πλευρὸν ἀπὸ Θαψάκου παρὰ τὸν Εὐφράτην
ἐστὶν εἰς Βαβυλῶνα, τετρακισχίλιοι ὀκτακόσιοι στά-
διοι, καὶ ἐξῆς ἐπὶ τὰς ἐκβολὰς τρισχίλιοι· τὰ δὲ πρὸς
ἄρκτον ἀπὸ Θαψάκου, τὸ μὲν ἀπομετρεῖσθαι μέχρι
χιλίων ἑκατὸν, τὸ λοιπὸν δ' οὐκέτι. Ἐπὶ τοίνυν
φησὶ τὸ μὲν βόρειόν ἐστι πλευρὸν τῆς τρίτης μερίδος
ὥς μυρίων· ἡ δὲ τούτων παράλληλος ἀπὸ Βαβυλῶ-
νος εὐθεία, μέχρι ἀνατολικοῦ πλευροῦ, συνελογίσθη
μικρῶ πλείονων ἢ ἐννακισχιλίων· ὁῦλον ὅτι ἡ Βα-
βυλῶν, οὐ πολλῶ πλείοσιν ἢ χιλίοις σταδίοις ἐστὶν
ἀνατολικωτέρα τῆς κατὰ Θάψακον διαβάσεως.

Ἐροῦμεν δ' ὅτι, εἰ μὲν ἐπὶ τῆς αὐτῆς μεσημ-
βρινῆς εὐθείας ἐπ' ἀκριβὲς ἐλαμβάνοντο αἱ τὰ Κασ-
πιοὶ πύλαι, καὶ οἱ ὄροι τῶν Καρμανίων καὶ Περ-
σῶν, πρὸς ὁρθάς τε ἦγοντο ἀπὸ τῆς λεχθείσης με-
σημβρινῆς εὐθείας, ἢ τε ἐπὶ Θάψακον, καὶ ἡ ἐπὶ
Βαβυλῶνα, συνέβαινεν ἂν τοῦτο. ἡ γὰρ πρὸς ἐκβαλ-
λομένη τῇ διὰ Βαβυλῶνος μέχρι τῆς διὰ Θαψάκου
εὐθείας μεσημβρινῆς, ἴση ἂν ἦν πρὸς αἰσθησιν, ἢ
πάρσιός γε τῇ ἀπὸ Κασπίων πυλῶν εἰς Θάψακον·

ὥστε τῇ ὑπεροχῇ ἐγίνετ' ἂν ἀνατολικωτέρα ἡ Βαβυλων τῆς Θαψάκου, ἢ ὑπερέχει ἡ ἐκ Κασπίων πυλῶν εἰς Θαψάκον, τῆς ἐκ τῶν Καρμανίων ὄρων εἰς Βαβυλῶνα. Ἄλλ' οὔτε τὴν διορίζουσαν γραμμὴν τὸ ἐσπέριον πλευρὸν τῆς Ἀριανῆς ἐπὶ μεσημβρινοῦ κειμένην εἴρηκεν Ἐρατοσθένης, οὐδὲ τὴν ἀπὸ Κασπίων πυλῶν ἐπὶ Θαψάκον, πρὸς ὁρθὰς τῇ διὰ τῶν Κασπίων πυλῶν μεσημβρινῇ, ἀλλὰ μᾶλλον τὴν τῷ ὄρει γραφομένην, πρὸς ἣν ἡ ἐπὶ Θαψάκον γωνίαν ποιεῖ, ἀπὸ τοῦ αὐτοῦ σημείου κατηγμένη, ἀφ' οὗ καὶ ἡ τοῦ ὄρους γραμμὴ· οὐθ' ἡ ἐπὶ Βαβυλῶνα ἀπὸ τῆς Καρμανίας ἡγμένη παράλληλος εἴρηται τῇ ἐπὶ Θαψάκον ἡγμένη· οὐδ' εἰ παράλληλος ἦν, μὴ πρὸς ὁρθὰς δὲ τῇ διὰ Κασπίων πυλῶν μεσημβρινῇ, οὐδὲν ἂν ἐγίνετο πλεον πρὸς τὸν συλλογισμόν.

Ὅ δὲ ταῦτα λαβὼν ἐξ ἐτοίμου, καὶ δείξας, οἷς οἶται, διότι ἡ Βαβυλὼν κατὰ Ἐρατοσθένη Θαψάκου ἀνατολικωτέρα ἐστὶ, μικρῷ πλείουσιν ἢ χιλίσις σταδίοις, πάλιν ἄλλοπλάττει λῆμμα ἑαυτῷ πρὸς τὴν ἐξῆς ἀπόδειξιν, καὶ φησιν, ἐὰν ἐννοηθῇ ἀπὸ Θαψάκου ἐπὶ μεσημβρίαν εὐθεῖα ἄγομένη, καὶ ἀπὸ Βαβυλῶνος ἐπὶ ταύτην κάθετος, τρίγωνον ὀρθογώνιον ἵστασθαι, συνεστηκός, ἕκ τε τῆς ἀπὸ Θαψάκου ἐπὶ Βαβυλῶνα τεινούσης πλευρᾶς, καὶ τῆς ἀπὸ Βαβυλῶνος καθέτου ἐπὶ τὴν διὰ Θαψάκου μεσημβρινήν, γραμμὴν, ἡγμένης, καὶ αὐτῆς τῆς διὰ Θαψάκου μεσημβρινῆς· Τοῦτου δὲ τοῦ τριγώνου τὴν μὲν ὑποτίνουσαν τῇ ὁρθῇ, τὴν ἀπὸ Θαψάκου εἰς Βαβυλῶνα τίθησιν, ἣν φησι τειρακισχιλίων ὀκτακοσίων εἶ-

ναι· τὴν δ' ἐκ Βαβυλῶνος εἰς τὴν διὰ Θαψάκου μεσημβρινὴν γραμμὴν ἀθέτου, μικρῶ πλείονων ἢ χιλίων, ὅσον ἦν ἡ ὑπεροχὴ τῆς ἐπὶ Θαψάκον πρὸς τὴν μέχρι Βαβυλῶνος. ἐκ δὲ τούτων καὶ τὴν λοιπὴν τῶν περὶ τὴν ὀρθὴν συλλογίζεται, πολλαπλάσιον οὖσαν τῆς λεχθείσης καθέτου. Προστίθῃσι δὲ ταύτῃ τὴν ἀπὸ Θαψάκου πρὸς ἄρκτον ἐκβαλλομένην μέχρι τῶν Ἀρμενίων ὀρῶν, ἥς τὸ μὲν ἔφη μεμετρηῆσθαι Ἐρατοσθένους, καὶ εἶναι χιλίων ἑκατὸν, τὸ δ' ἀμέτρητον ἔφ'. οὗτος δ' ἐπὶ τοῦλάχιστον ὑποτίθεται χιλίων, ὥστε τοῦ συνάμφω διςχιλίων καὶ ἑκατὸν γίνεσθαι· ὃ προσθεὶς τῇ ἐπ' εὐθείας πλευρᾷ τοῦ τριγώνου μέχρι τῆς καθέτου τῆς ἐκ Βαβυλῶνος πολλῶν χιλιάδων λογίζεται διάστημα τὸ ἀπὸ τῶν Ἀρμενίων ὀρῶν, καὶ τοῦ δι' Ἀθηνῶν παραλλήλου μέχρι τῆς ἐκ Βαβυλῶνος καθέτου, ἥτις ἐπὶ τοῦ διὰ Βαβυλῶνος παραλλήλου ἴδρυται· Τὸ δὲ γε ἀπὸ τοῦ δι' Ἀθηνῶν παραλλήλου ἐπὶ τὸν διὰ Βαβυλῶνος δεικνυσιν οὐ μεῖζον ὢν σταδίων διςχιλίων τετρακοσίων· ὑποτεθέντος τοῦ μεσημβρινοῦ παντὸς τοσούτων σταδίων ὅσον Ἐρατοσθένους φησὶν. Εἰ δὲ τοῦτο, οὐκ ἂν ἦν τὰ ὄρη τὰ Ἀρμενία καὶ τὸ τοῦ Ταύρου ἐπὶ τοῦ δι' Ἀθηνῶν παραλλήλου ὡς Ἐρατοσθένους ἀλλὰ πολλαῖς χιλιάσι σταδίων ἀρκτικώτερα κατ' αὐτὸν ἐκείνον. Ἐνταῦθα δὲ πρὸς τὸ τοῖς ἀνεσκευασμένοις λήμμασι προχρῆσθαι, πρὸς τὴν τοῦ ὀρθογωνίου τριγώνου τάξιν, καὶ τοῦτο λαμβάνει πρὸς τὸ μὴ διδόμενον, τὸ τὴν ὑποτείνουσαν τῇ ὀρθῇ γωνίᾳ τὴν ἀπὸ Θαψάκου γραμμὴν εὐθεῖαν εἶναι μέχρι Βαβυ-

λῶνος ἐν σταδίοις τετρακισχιλίοις ὀκτακοσίοις. Παρά τε γὰρ τὸν Εὐφράτην φησὶν εἶναι τὴν ὁδὸν ταύτην ὁ Ἑρατοσθένης, καὶ τὴν Μεσοποταμίαν σὺν τῇ Βαβυλωνίᾳ, μεγάλῳ κύκλῳ περιέχεσθαι λέγων ὑπὸ τοῦ Εὐφράτου καὶ τοῦ Τίγριδος· τὸ πλεόν δὲ τῆς περιοχῆς ὑπὸ τοῦ Εὐφράτου συμβαίνειν φησὶν· ὥςθ' ἢ ἀπὸ Θαψάκου εἰς Βαβυλῶνα εὐθεῖα οὐτ' ἂν παρὰ τὸν Εὐφράτην, εἴη, οὐτ' ἂν τοσοῦτων σταδίων, οὐδ' ἔγγυς. Ανατίθεται οὖν ὁ συλλογισμὸς. Καὶ μὴν εἴρηται γε ὅτι οὐχ οἶόν τε δυοῖν δεδομένων γραμμῶν ἀπὸ τῶν Κασπίων πυλῶν κατὰγεσθαι, τὴν μὲν ἐπὶ Θαψάκῳ, τὴν δ' ἐπὶ τὰ τῶν Ἀρμενίων ὄρη τὰ κατὰλληλα τῇ Θαψάκῳ, ἀπέχοντα τῆς Θαψάκου τοῦλάχιστον κατ' αὐτὸν τὸν Ἰππαρχον δισχιλίουσ καὶ ἑκατὸν σταδίων, ἀμφοτέρως παραλλήλους εἶναι καὶ ἀλλήλαις, καὶ τῇ διὰ Βαβυλῶνος, ἣν νότιον πλευρὰν Ἑρατοσθένης ἐκάλεσεν. Ἐκεῖνος μὲν οὖν οὐκ ἔχων καταμετρημένην εἰπεῖν τὴν παρὰ τὰ ὄρη ὁδόν, τὴν δ' ἀπὸ Θαψάκου ἐπὶ Κασπίους πύλας, ταύτην εἶπε, καὶ προσέθηκε τὸ, ὡς τυπωδῶς εἰπεῖν· ἄλλως τὲ τῷ βουλομένῳ τὸ μῆκος εἰπεῖν τῆς μετὰ τὴν Ἀριανὴν μέχρι Εὐφράτου χώρας, οὐ πολὺ διέφερε ταύτην ἢ ἐκείνην καταμετρεῖν· Ὁ δ' ὡς παραλλήλους ὑπακούων λέγεσθαι, τελῶς ἂν δόξαις καταγινώσκειν παιδικὴν ἀμαθίαν τ' ἀνθρώπου. Ταῦτα μὲν οὖν δεῖ· εἶναι ὡς παιδικά.

Ἄ δ' ἂν τις αἰτιάσασαιτο τοῦ Ἑρατοσθένους τοιαῦτά ἐστι. Καθάπερ γὰρ ἡ κατὰ μέλος τομὴ, τῆς ἄλλως κατὰ μέρος διαφέρει, (διότι ἡ μὲν κατὰ μέλη

λαμβάνει περιγραφὴν ἔχοντα φυσικὴν, ὁρθῶσει τινὲ καὶ τόποι σημειῶδει, καθ' ὃ καὶ τοῦτο εἴρηται,

Τὸν δὲ διαμμελεῖσσι ταμῶν —

ἢ δ' οὐδὲν ἔχει τοιοῦτον·) χρώμεθα δ' οἰκείως ἐκ-
τέρα τὸν καιρὸν, καὶ τὴν χρεῖαν σκοποῦντες· οὕτως
ἐπὶ τῶν γεωγραφικῶν, δεῖ μὲν τομὰς ποιῆσαι τῶν
μερῶν, τὰ καθ' ἕκαστα ἐπιόντας· μιμεῖσθαι δὲ τὰς
κατὰ μέλος τομὰς μᾶλλον, ἢ τὰς ὡς ἔτυχε. τὸ γὰρ
σημειῶδες καὶ τὸ εὐπεριόριστον ἐκείθεν λαβεῖν ἐστι,
οὗ χρεῖαν ἔχει ὁ γεωγράφος. Εὐπεριόριστον δὲ,
ὅταν ἡ ποταμοῖς, ἡ ὄρεσιν, ἡ θαλάττῃ δυνατόν ᾖ,
καὶ ἔθνεσι, ἡ ἔθνεσι, καὶ μεγέθει ποσῶ, καὶ σχή-
ματι, ὅπου τοῦτα δυνατόν. Πανταχοῦ δὲ, ἀντὶ τοῦ
γεωμετρικῶς τὸ ἀπλῶς καὶ ὁλοσχερῶς ἱκανόν. Μέ-
γεθος μὲν οὖν ἱκανόν ἐστιν, ἃν τὸ μέγιστον εἴπῃς
μῆκος καὶ πλάτος· ὡς τῆς οἰκουμένης, ἐπὶ μυχιά-
σων εἰ τήτοι μῆκος, πλάτος δ' ἔλαττον ἢ ἡμισυ μι-
κρῶ τοῦ μήκους. Σχῆμα δ', ἃν τὶ τῶν γεωμετρι-
κῶν τινὲ σχημάτων εἰκόσῃς, ἕως τὴν Σικελίαν τρι-
γώνῳ· ἢ τῶν ἄλλων γνωρίμων τινὲ σχημάτων, οἷον
τὴν Ἰβηρίαν βύρση, τὴν Πελοπόννησον πλατάνου
φύλλῳ· ὅσῳ δ' ἂν μεῖζον ἢ τὸ τεμνόμενον, τοσῶδε
καὶ ὁλοσχερεστέρας πρέπει ἂν ποιῆσθαι τὰς τομὰς.
Ἡ μὲν οὖν οἰκουμένη διῆχα διήρηται, τῷ τε Ταύ-
ρῳ καὶ τῇ ἐπὶ στήλας θαλάττῃ· καλῶς εἰς τὰ τοῦ βο-
ρείου καὶ τοῦ νοτίου μέρους. Καὶ ἡ μὲν Ἰνδικὴ
περιώριστα πολλοῖς· καὶ γὰρ ὄρεα καὶ ποταμῶ καὶ
θαλάττῃ, καὶ ἐνὶ ὀνόματι, ὡς ἔθνος ἐνός ἔθνους·
ἕτερε καὶ τετράπλευρος ὁρθῶς λέγεται, καὶ ῥομβοει-

δῆς. ἡ δ' Ἀριανὴ ἦτιον μὲν τὸ εὐπερίγραφον ἔχει,
 διὰ τὸ τὴν ἑσπερίαν πλευρὰν συγκεχύσθαι· διώρι-
 σται δ' ὅμως ταῖς τε τρισὶ πλευραῖς ὡς ἂν εὐθείαις·
 καὶ τῷ ὀνόματι ὡς ἂν ἑνὸς ἔθνους. Ἡ δὲ τρίτη
 σφραγὶς τελέως ἀπερίγραφός ἐστιν, οὐπω γὰρ ἀφο-
 ρισθεῖσα· ἦτε γὰρ κοινὴ πλευρὰ αὐτῇ τε καὶ τῇ
 Ἀριανῇ· συγκεχῦται ὡς προεῖρηται· καὶ ἡ νότιος
 πλευρὰ ἀργότατα εἰληπται· οὔτε περιγράφει τὴν
 σφραγίδα, διὰ μέσης τε αὐτῆς βαδίζουσα, καὶ πολ-
 λὰ μέρη ἀπολείπουσα πρὸς νότον· οὔτε μῆκος ὑπο-
 γράφει τὸ μέγιστον· τὸ γὰρ προσάρκτιον πλευρὸν
 μεῖζον· οὐδ' ὁ Εὐφράτης ἑσπερίον ἐστὶ πλευρὸν,
 οὐδ' εἰ ἐπ' εὐθείας ῥέοι· τῶν ἄκρων αὐτοῦ μὴ ἐπὶ
 τοῦ αὐτοῦ μεσημβρινοῦ κειμένων. τί γὰρ μᾶλλον
 ἑσπερίον, ἢ νότιον; Χωρὶς δὲ τούτων ὀλίγης οὔσης
 τῆς ἐπὶ θάλατταν λοιπῆς τὴν Κιλικίον καὶ τὴν Σι-
 ριακὴν, τὸ μὴ μέχρι δεῦρο προάγειν δεῖν τὴν σφρα-
 γίδα, οὐ πιθανόν, τῆς τε Σεμιράμιδος καὶ τοῦ Νί-
 νου Σύρων λεγομένων· ὧν τῆς μὲν ἡ Βαβυλὼν κτί-
 σμα καὶ βασιλείου· τοῦ δὲ Νίνος, ὡς ἂν μητρόπολις
 τῆς Συρίας· καὶ τῆς διαλέκτου δὲ μέχρι νῦν διαμε-
 νοῦσης τῆς αὐτῆς, τοῖς τε ἐκτὸς τοῦ Εὐφράτου καὶ
 τοῖς ἐντός. Τὰ ἐνταῦθα μέντοι τοιοῦτω διασπαρ-
 μισμῷ ἔθνος γνωριμώτατον, καὶ τὰ μέρη συνά-
 πτειν τοῖς ἄλλοις ἐθνέσιν, ἥκιστα ἂν πρόποι. Οὐδὲ γὰρ
 ὑπὸ μεγέθους ἀπηναγκάσθαι λέγοι ἂν. καὶ γὰρ
 τὸ μέχρι θαλάττης, οὐ μὴν πῶς ἂν ἐξισάζετο τῇ Ἰν-
 δικῇ· ἀλλ' οὐδὲ τῇ Ἀριανῇ, προσλαβὼν καὶ τὸ μέ-
 χρι τῶν ὄρων τῆς εὐδαίμονος Ἀραβίας καὶ τῆς Ἀ-

γύπτου. Ὡστε πολὺ κρεῖττον ἦν μέχρι δεῦρο προελθεῖν, τῆς τρίτης εἰπόντα σφραγίδος, τοσαύτη προσθήκη τῇ μέχρι τῆς Συριακῆς θαλάττης, τὸ μὲν νότιον πλευρὸν οὐχ ὥσπερ ἐκείνος εἶπεν ἔχον, οὐδ' ἐπ' εὐθείας, ἀλλ' ἀπὸ τῆς Καρμανίας εὐθύς τὴν δεξιὰν παραλίαν εἰσπλέοντι παρὰ τὸν Περσικὸν κόλπον, μέχρι τῆς ἐκβολῆς τοῦ Εὐφράτου, καὶ μετὰ ταῦτα τοῖς ὁρίοις τῆς Μεσσηνίας καὶ τῆς Βαβυλωνίας συναπτον, ἥπερ ἐστὶν ἀρχὴ τοῦ ἰσθμοῦ τοῦ διορίζοντος τὴν εὐδαίμονα Ἀραβίαν ἀπὸ τῆς ἄλλης ἡπείρου, εἴτ' ἐφεξῆς αὐτὸν τοῦτον διεξίον διήκοντά μέχρι τοῦ μυχοῦ τοῦ Ἀραβίου κόλπου καὶ Πηλουσίου, καὶ εἰ τοῦ Κανωβικοῦ στόματος τοῦ Νεῖλου· τοῦτο μὲν τὸ νότιον πλευρὸν· τὸ δὲ λοιπὸν ἐσπέριον, τὴν ἀπὸ τοῦ Κανωβικοῦ στόματος μέχρι τῆς Κιλικίας παραλίαν.

Τετάρτη δ' ἂν εἴη σφραγὶς ἡ συννεσιῶσα ἔκ τε τῆς εὐδαίμονος Ἀραβίας καὶ τοῦ Ἀραβίου κόλπου, καὶ τῆς Αἰγύπτου πάσης, καὶ τῆς Αἰθιοπίας. ταύτης δὲ τῆς μερίδος, μῆκος μὲν ἔσται τὸ ἀφοριζόμενον, ὑπὸ δυοῖν μεσημβρινῶν· ὁ μὲν γὰρ γράφεται διὰ τοῦ δυσμικωτάτου σημείου, τοῦ ἐπ' αὐτῆς, ὁ δὲ διὰ τοῦ ἐωθινωτάτου· πλάτος δὲ, τὸ μεταξὺ δυοῖν παραλλήλων· ὧν ὁ μὲν γράφεται διὰ τοῦ βορειοτάτου σημείου, ὁ δὲ διὰ τοῦ νοτιωτάτου· ἐπὶ γὰρ τῶν ἀνωμάλων σχημάτων ἐφ' ὧν πλευραῖς οὐ δυνατόν ἀφορῆσαι πλάτος καὶ μῆκος, οὕτω τὸ μέγεθος ἀφοριστέον. Καθόλου δὲ νοητέον, ὅτι οὐχ ὡσαύτως λέγεται μῆκος καὶ πλάτος, ἐπὶ ὅλου καὶ μέρους·

ἀλλ' ἐφ' ὅλου μὲν τὸ μείζον διάστημα καλεῖται μή-
κος, τὸ δ' ἔλαττον, πλάτος· ἐπὶ μέρους δὲ μήκος
μὲν τὸ παράλληλον τῷ τοῦ ὅλου μήκει τμήμα ἐκείνου
ὁπότερον ἂν ᾖ μείζον, κἄν τὸ ληφθὲν διάστημα ἐν
τῷ πλάτει μείζον ᾖ τοῦ ληφθέντος ἐν τῷ μήκει δια-
στήματος. Διὸ καὶ τῆς οἰκουμένης ἀπ' ἀνατολῆς ἐπὶ
δύσιν μηκυνομένης, ἀπὸ δὲ ἄρκτων ἐπὶ νότον πλα-
τυνομένης, καὶ τοῦ μὲν μήκους ἐπὶ παραλλήλου τι-
νὸς τῷ ἰσημερινῷ γραφομένου, τοῦ δὲ πλάτους ἐπὶ
μεσημβρινοῦ, δεῖ καὶ τῶν μερῶν λαμβάνεσθαι,
μήκη μὲν τὰ παράλληλα τῷ μήκει τμήματα αὐτῆς,
πλάτη δὲ τὰ τῷ πλάτει. οὕτω γὰρ ἂν ἁμεινον ὑπο-
γράφοιτο, πρῶτον μὲν τὸ μέγεθος τῆς οἰκουμένης
ὅλης· ἔπειτα δὲ καὶ ἡ διάθεσις καὶ τὸ σχῆμα τῶν
μερῶν, καθ' ἃ μὲν ἀπολείπειν, καθ' ἃ δὲ πλεονά-
ζουσιν φαινομένων τῇ τοιαύτῃ παραθέσει.

Ἐρατοσθένης δὲ τὸ μὲν τῆς οἰκουμένης λαμβάνει
μήκος ἐπὶ τῆς διὰ Σιτηλῶν καὶ Κασπίων πυλῶν, καὶ
Κανκάσου γραμμῆς, ὡς ἂν εὐθείας· τὸ δὲ τῆς τρί-
της μερίδος, ἐπὶ τῆς διὰ Κασπίων πυλῶν καὶ Θαψά-
κου· τὸ δὲ τῆς τετάρτης, ἐπὶ τῆς διὰ Θαψάκου καὶ
Ἡρώων πόλεως, μέχρι τῆς παραλίας τῆς μεταξὺ τῶν
στομάτων τοῦ Νελλου, ἀνάγκη καταστρέφειν εἰς τοὺς
περὶ Κάνωβον καὶ Ἀλεξάνδρειαν τόπους· ἐνταῦθα
γάρ ἐστι τὸ ἔσχατον στόμα τὸ καλούμενον Κανωβι-
κὸν τε καὶ Ἡρακλεωτικόν. Εἴτ' οὖν ἐπ' εὐθείας ἀλ-
λήλοις τὰ μήκη τίθουσιν, εἴθ' ὡς ἂν γωνίαν ποιοῦν-
τα κατὰ Θάψακον· ἀλλ' ὅτι γε οὐ παράλληλον οὐ-
δέτερον τῷ τῆς οἰκουμένης μήκει, φανερόν· ἔστιν ἔ-

αὐτῶν ὧν εἶρηκεν αὐτός. Τὸ μὲν γὰρ τῆς οἰκουμένης μῆκος διὰ τοῦ Ταύρου γράφει, καὶ τῆς ἐπ' εὐθείας μέχρι στηλῶν θαλάττης, κατὰ γραμμὴν τὴν διὰ τοῦ Καυκάσου καὶ Ῥόδου καὶ Ἀθηνῶν· ἀπὸ δὲ Ῥόδου εἰς Ἀλεξάνδρειαν κατὰ τὸν δι' αὐτῶν μεσημβρινόν, οὐ πολὺ ἐλάττους φησὶ τῶν τετρακισχιλίων εἶναι σταδίων· ὥστε τοσοῦτον καὶ οἱ παράλληλοι διέχουσιν ἂν ἀλλήλων, ὅ, τε διὰ Ῥόδου καὶ ὁ δι' Ἀλεξανδρείας. ὁ δ' αὐτός πῶς ἐστι τοῦτω, ὁ διὰ τῆς Ἱερῶν πόλεως, ἢ νοτιώτερός γε τούτου· ὥς θ' ἡ συμπίπτουσα γραμμὴ τούτῳ γε τῷ παραλλήλῳ καὶ τὸ διὰ Ῥόδου καὶ Κασπίων πύλων, εἴτ' εὐθεῖα, εἴτε κεκλασμένη, οὐκ ἂν εἴη παράλληλος οὐδετέρῃ. Οὐκ εὖ γοῦν λαμβάνεται τὰ μήκη· οὐκ εὖ δὲ οὐδὲ αἱ διαβόρειοι λαμβάνοντα μερίδες.

Ἄλλ' ἐπὶ τὸν Ἰππαρχον πρότερον ἐπανιόντες, τὰ ἐξῆς ἰδωμεν. Πάλιν γὰρ πλάσας ἑαυτῷ λήμματα, γεωμετρικῶς ἀνασκευάζει τὰ ὑπ' ἐκείνου τυπωδῶς λεγόμενα. Φησὶ γὰρ αὐτὸν λέγειν τὸ ἐκ Βαβυλῶνος εἰς μὲν Κασπίους πύλας διάστημα σταδίων ἑξακισχιλίων ἐπτάκισιων· εἰς δὲ τοὺς ὄρους τῆς Καρμανίας καὶ Περσίδος πλειόνων ἢ ἐννακισχιλίων· ὅπερ ἐπὶ γραμμῆς κεῖται πρὸς ἰσημερινὰς ἀνατολὰς εὐθείας ἀγομένης· γίνεσθαι δὲ ταύτην κάθετον ἐπὶ τὴν κοινὴν πλευρὰν τῆς τε δευτέρας καὶ τῆς τρίτης σφραγίδος· ὥστε κατ' αὐτὸν συνίστασθαι τρίγωνον ὀρθογώνιον, ὀρθὴν ἔχοντα τὴν πρὸς τοῖς ὄροις τῆς Καρμανίας, καὶ τὴν ὑποτείνουσαν εἶναι ἐλάττω μιᾶς τῶν περὶ τὴν ὀρθὴν ἔχουσῶν. δεῖν οὖν τὴν Περσίδα τῆς δευτέρας περὶ τὴν σφραγίδος. Πρὸς ταῦτα δ' εἰ-

ρηται, ὅτι οὐθ' ἢ ἐκ Βαβυλῶνος εἰς τὴν Καρμανίαν ἐπὶ παραλλήλου λαμβάνεται, οὐθ' ἢ διορίζουσα εὐθεΐα τὰς σφραγίδας μεσημβρινὴ εἴρηται· ὥστ' οὐδὲν εἴρηται πρὸς αὐτόν· οὐδὲ τὸ ἐπιφερόμενον. Ἐξηκόςτος γὰρ ἀπὸ Κασπίων πυλῶν εἰς μὲν Βαβυλῶνα τοὺς λεχθέντας, εἰς Σοῦσα δὲ σταδίους εἶναι τετρακισχιλίους ἐννακοσίους, ἀπὸ δὲ Βαβυλῶνος τρισεχιλίους τετρακοσίους· πάλιν ἀπὸ τῶν αὐτῶν ὁρηθεὶς ὑποθέσεων, ἀμβλυγώνιον τρίγωνον συνίστασθαι φησι πρὸς τε ταῖς Κασπίαις πύλαις καὶ Σούσοις καὶ Βαβυλῶνι, τὴν ἀμβλειᾶν ἔχον γωνίαν πρὸς Σούσοις, τὰ δὲ τῶν πλευρῶν μήκη τὰ ἐκκαίμενα· εἴτ' ἐπιλογίζεται, διότι συμβῆσεται κατὰ τὰς ὑποθέσεις ταύτας, τὴν διὰ Κασπίων πυλῶν μεσημβρινὴν γραμμὴν, ἐπὶ τοῦ διὰ Βαβυλῶνος καὶ Σούσων παραλλήλου δυσμικωτέραν ἔχειν τὴν κοινὴν τομὴν τῆς κοινῆς τομῆς τοῦ αὐτοῦ παραλλήλου, καὶ τῆς ἀπὸ Κασπίων πυλῶν καθηκούσης εὐθείας ἐπὶ τοὺς ὄρους τοὺς τῆς Καρμανίας καὶ τῆς Περσίδος, πλείους τῶν τετρακισχιλίων καὶ τετρακοσίων· σχεδὸν δὴ τι πρὸς τὴν διὰ Κασπίων πυλῶν μεσημβρινὴν γραμμὴν, ἡμισίαν ὀρθῆς ποιεῖν γωνίαν τὴν διὰ Κασπίων πυλῶν καὶ τῶν ὄρων τῆς τε Καρμανίας καὶ τῆς Περσίδος· καὶ νεύειν αὐτὴν ἐπὶ τὰ μέσα τῆς τε μεσημβρίας καὶ τῆς ἰσημερινῆς ἀνατολῆς· ταύτη δ' εἶναι παράλληλον τὸν Ἰνδὸν ποταμὸν, ὥστε καὶ τοῦτον ἀπὸ τῶν ὄρων οὐκ ἐπὶ μεσημβρίαν ῥεῖν, ὥς φησιν Ἑρατοσθένης, ἀλλὰ μεταξὺ ταύτης καὶ τῆς ἰσημερινῆς ἀνατολῆς, καθάπερ ἐν τοῖς ἀρχαίοις πίναξι καταγέγρα-

πται. Τίς οὖν συγχωρήσει τὸ νῦν συσταθὲν τρίγωνον ἀμβλυγώνιον εἶναι, μὴ συγχωρῶν ὀρθογώνιον εἶναι τὸ περιέχον αὐτό; τίς δ' ἐπὶ παραλλήλου κειμένην τὴν ἀπὸ Βαβυλῶνος εἰς Σοῦσα μίαν τῶν τὴν ἀμβλείαν περιεχουσῶν, τὴν ὅλην μὴ συγχωρῶν τὴν μέχρι Καρμανίας; τίς δὲ τῷ Ἰνδῷ παραλλήλον τὴν ἀπὸ Κασπίων πυλῶν ἐπὶ τοὺς ὅρους τῆς Καρμανίας; ὧν χωρὶς κενός ἄν εἴη ὁ συλλογισμός. Χωρὶς δὲ τούτων, κἀκεῖνος εἶρηκεν, ὅτι βομβοειδὲς ἔστι τὸ σχῆμα τῆς Ἰνδικῆς· καὶ καθάπερ ἡ ἑωθινή πλευρὰ περιέσπασται πολὺ πρὸς ἑω, καὶ μάλιστα τῷ ἐσχάτῳ ἀκρωτηρίῳ, ὃ καὶ πρὸς μεσημβρίαν προπίπτει πλεόν παρα τὴν ἄλλην ἡύδα, οὕτω καὶ ἡ παρα τὸν Ἰνδὸν πλευρὰ.

Πάντα δὲ ταῦτα λέγει γεωμετρικῶς ἐλέγχων, οὐ πιθανῶς. Ταῦτα δὲ καὶ αὐτὸς ἐπενέγκας ἑαυτῷ ἀπολύεται, φήσας, εἰ μὲν παρὰ μικρὰ διαστήματα ὑπῆρχεν ὁ ἔλεγχος, συγγνώμην ἂν ἦν· ἐπειδὴ δὲ παρὰ χιλιάδας σταδίων φαίνεται διαπίπτων, οὐκ εἶναι συγγνωστά· καίτοι ἐκεῖνόν γε καὶ παρὰ τετρακοσίους σταδίους αἰσθητὰ ἀποφαίνεσθαι τὰ παραλλάγματα, ὥς ἐπὶ τοῦ δι' Ἀθηνῶν παραλλήλου καὶ τοῦ διὰ Ῥόδου. Ἔστι δὲ τὸ πρὸς αἰσθησιν οὐχ ἀπλοῦν. Ἀλλὰ τὸ μὲν ἐν πλάτει μείζονι, τὸ δ' ἐλάττωι. μείζονι μὲν εἰ αὐτῷ τῷ ὀφθαλμῷ πιστεύομεν ἢ καρποῖς ἢ κρύσεσιν αἴρων πρὸς τὴν τῶν κλιμάτων κρίσιν· ἐλάττωι δ' ἂν, δι' ὀργάνων γνωμονικῶν, ἢ διοπτρικῶν. Ὁ μὲν οὖν δι' Ἀθηνῶν παραλλήλος, γνωμονικῶς ληφθεὶς καὶ ὁ διὰ Ῥόδου καὶ Καρίας, εἰκό

ως ἐν σταδίοις τοσούτοις αἰσθητὴν ἐποίησεν τὴν δια-
φορὰν. Ὁ δ' ἐν πλάτει μὲν τρισχιλίων σταδίων μήκει
ἔχει καὶ τετρακισμυρίων ὄρους, πελάγους δὲ τρισμυ-
ρίων λαμβάνων τὴν ἀπὸ θύσεως ἐπ' ἰσημερινᾶς ἀνα-
ολὴν γραμμὴν, καὶ τὰ ἐφ' ἑκάτερα τὸ μέρος, τὰ
ἐν νότια ὀνομάζων, τὰ δὲ βόρεια, καὶ ταῦτα πλιν-
ῖα καλῶν καὶ σφραγίδας· νοείσθω πῶς καὶ ταῦτα
ἴσται, καὶ πλευρὰ τὰ μὲν ἀρκτικά, τὰ δὲ νότια·
αὐτὰ πῶς τὰ μὲν ἐσπέρεια, τὰ δὲ ἐωθινά· καὶ τὸ μὲν
απαπολὺ διαμαρτανόμενον παρορῶν, ὑπαχέτω λό-
γον· δίκαιον γάρ· τὸ δὲ παρὰ μικρὸν οὐδὲ παρι-
ῶν ἐλεγκτέος ἐστίν. Ἐνταῦθα δ' οὐδετέρως αὐτῷ
προσάγεται τις ἔλεγχος. οὔτε γὰρ τῶν ἐν τοσοῦτω
λάτει γεωμετρικὴ τις δύναται εἶναι ἀπὸδείξις·
ὅτι ἐν οἷς ἐπιχειρεῖ γεωμετρεῖν, δμολογουμένοις
ρῆται λήμμασιν, ἀλλ' ἐαυτῷ πλάσας.

Βέλτιον δὲ περὶ τῆς τετάκτης λέγειν μερίδος·
προστίθῃσι δὲ καὶ τὸ τοῦ φιλαίτιου καὶ τοῦ μένον-
ος ἐπὶ τῶν αὐτῶν ὑποθέσεων ἢ τῶν παραπλησίων.
Ὅντο μὲν γὰρ ὁρθῶς ἐπιτιμᾷ, διότι μῆκος ὀνομά-
ζε τῆς μερίδος ταύτης τὴν ἀπὸ Θαψάκου μέχρις Αἰ-
γύπτου γραμμὴν· ὥσπερ εἴ τις παραλληλογράμμου
ἦν διαμέτρον μῆκος αὐτοῦ φαίη. Οὐ γὰρ ἐπὶ τοῦ
ὑποῦ παραλλήλου κεῖται ἢ τε Θαψάκος, καὶ ἢ τῆς
ἱγυπτίου παραλία, ἀλλ' ἐπὶ διεστῶτων πολὺ ἀλλή-
λων· ἐν δὲ τῷ μεταξὺ διαγωνίῳ πῶς ἄγεται καὶ λο-
γὴ ἢ ἀπὸ Θαψάκου εἰς Αἴγυπτον. Τὸ δὲ θαυμάζειν
ὡς ἐθάρξῃσεν εἰπεῖν ἐξικισχιλίων σταδίων, τὸ ἀπὸ
ἱγλουσίου εἰς Θαψάκον, πλειόνων ὄντων ἢ ἑπτα

κισχιλίων, οὐκ ὀρθῶς. Λαβὼν γὰρ δι' ἀποδείξει
 μὲν, ὅτι ὁ διὰ Πηλουσίου παράλληλος τοῦ διὰ
 βυλῶνος πλείοσιν ἢ δισχιλίους καὶ πεντακοσίους
 δίοις νοτιώτερός ἐστι, κατ' Ἐρατοσθένη δὲ (ὥς
 ται) διότι τοῦ διὰ Βαβυλῶνος ὁ διὰ τῆς Θαψά
 ἄρκτικώτερος τετρακισχιλίοις ὀκτακοσίους σταδι
 συμπέπειν φησὶ πλείους τῶν ἑπτακισχιλίων.
 οὖν κατ' Ἐρατοσθένη δέκνυνται ἡ τοσαύτη ἀπό
 σις τοῦ διὰ Βαβυλῶνος παραλλήλου ἀπὸ τοῦ διὰ
 ψάκου ζητῶ· ὅτι μὲν γὰρ ἀπὸ Θαψάκου ἐπὶ Βο
 λῶνα τοσοῦτόν ἐστιν, εἰρηκεν ἐκεῖνος· ὅτι δὲ
 ἀπὸ τοῦ δι' ἑκατέρου παραλλήλου ἐπὶ τὸ διὰ Θι
 ρου, οὐκ εἰρηκεν. οὐδὲ γὰρ, ὅτι ἐπὶ τ' αὐτοῦ
 σημβρινοῦ ἐστιν ἡ Θάψακος καὶ ἡ Βαβυλῶν.
 ναντία γὰρ αὐτὸς ὁ Ἰππαρχος ἔδειξε, κατ' Ἐρα
 σθένη πλείοσιν ἢ δισχιλίους σταδίοις συμβαίνειν ὁ
 τολικωτέραν εἶναι τὴν Βαβυλῶνα τῆς Θαψάκου.
 μῆς τε παρατίθεμεν τὰς Ἐρατοσθένους ἀποφαί
 ἐν αἷς τὸν Τύγριν καὶ τὸν Εὐφράτην ἐγκυκλοῦσ
 τὴν τε Μεσσοποταμίαν καὶ τὴν Βαβυλωνίαν, κα
 πλεον γὰρ τῆς ἐγκυκλώσεως τὸν Εὐφράτην ποι
 ἀπὸ γὰρ τῶν ὄρεων ἐπὶ μεσημβρίαν ῥυέντα,
 στρέφειν πρὸς τὰς ἀνατολάς, ἐκπίπτειν δὲ ἐπὶ
 σημβρίαν. Ἡ μὲν οὖν ἐπὶ μεσημβρίαν ἀπὸ τῶν
 κτων ὁδός, ὥς μεσημβρινοῦ τινός ἐστιν· ἡ δ'
 τὰς ἀνατολάς ἐπιστροφή, καὶ ἐπὶ τὴν Βαβυλι
 ἔκκευσις τε ἐστὶν ἀπὸ τοῦ μεσημβρινοῦ, καὶ οὐκ
 εὐθείας, διὰ τὴν φηθεῖσαν ἐγκύκλωσιν. Τὴν δ'
 ὁδὸν εἰρηκε τετρακισχιλίων καὶ ὀκτακοσίων στα

ἡν ἐπὶ Βαβυλῶνα ἀπὸ Θαψάκου, παρὰ τὸν Εὐ-
 φράτην προσθεῖς, καθάπερ ἐπίτηδες, τοῦ μήτινα
 εὐθείαν αὐτὴν δεῖξασθαι καὶ μέτρον τοῦ μεταξὺ δυ-
 οῖν παραλλήλων διαστήματος. Μὴ δεδομένου δὲ
 τούτου, κενόν ἐστὶ καὶ τὸ ἐφεξῆς δείκνυσθαι δοκοῦν,
 ὅτι συνισταμένου ὀρθογωνίου τριγώνου πρὸς τε Πη-
 λουσίῳ καὶ Θαψάκῳ καὶ τῇ τομῇ τοῦ τε διὰ Θαψά-
 κου παραλλήλου, καὶ τοῦ διὰ Πηλουσίου μεσημ-
 βρινοῦ, μία τῶν περὶ τὴν ὀρθὴν ἢ ἐπὶ τοῦ μεσημ-
 βρινοῦ μεῖζων ἔσται τῆς ὑπὸ τὴν ὀρθὴν τοῦ ἀπὸ
 Θαψάκου εἰς Πηλούσιον. Κενόν δὲ καὶ τὸ συναπτον
 τοῦτω ἀπὸ μὴ συγχωρουμένου λήμματος κατασκευα-
 ζόμενον. Οὐ γὰρ δὴ δίδεται τὸ ἀπὸ Βαβυλῶνος ἐπὶ
 τὸν διὰ Κασπίων πυλῶν μεσημβρινὸν εἶναι διάστη-
 μα τετρακισχιλίων σταδίων ὀκτακοσίων. ἐλλέγεται
 γὰρ ὑφ' ἡμῶν ἐκ τῶν μὴ συγχωρουμένων ὑπ' Ἐρατο-
 σθένηους κατεσκευασκότα τοῦτο τὸν Ἰππαρχον· εἶνα
 δ' ἀνίσχυρον ἢ τὸ ὑπὸ ἐκείνου διδόμενον, λαβὼν
 τὸ εἶναι πλείους ἢ ἐννακισχιλίους ἐκ Βαβυλῶνος ἐπὶ
 τὴν ἐκ Κασπίων πυλῶν οὕτως ἀγομένην γραμμὴν ὥς
 ἐκεῖνος εἴρηκεν ἐπὶ τοὺς ὅρους τῆς Καρματίας, ἐδεί-
 κνυε τὸ αὐτό.

Οὐ τοῦτο οὖν λεκτέον πρὸς τὸν Ἐρατοσθένη,
 ἀλλ' ὅτι τῶν ἐν πλάτει λεγομένων καὶ μεγεθῶν καὶ
 σχημάτων, εἶναι τὶ δεῖ μέτρον· καὶ ὅπου μὲν μῦλ-
 λον, ὅπου δὲ ἔλαττον συγχωρητέον. Ληφθέντος γὰρ
 τοῦ τῶν ὁρῶν πλάτους τῶν ἐπὶ τὰς ἰσημερινὰς ἀνα-
 τολὰς ἐκτεινομένων τρισχιλιων σταδίων, ὁμοίως δὲ
 καὶ τοῦ τῆς θαλάττης τῆς μέχρι στηλῶν, μῦλλον ἢ

τις συγχωρήσειεν ὥς ἐπὶ μιᾷ γραμμῇ ἐξετάζεσθαι
 τὰς παραλλήλας ἐκείνης ἐν τῷ αὐτῷ πλάτει ἄγομε-
 νας, ἢ τὰς συμπιπτούσας· καὶ τῶν συμπιπτουσῶ-
 τας ἐν αὐτῷ ἐκείνῳ τῷ πλάτει τὴν σύμπτωσιν ἔχου-
 σας, ἢ τὰς ἐκτός. ὥσαυτως καὶ διῶσταμένας μέχ-
 τοῦ μὴ ἐκβαίνειν τοῦ πλάτους ἢ τὰς ἐκβαινούσας
 καὶ τὰς ἐν μείζονι μήκει μᾶλλον, ἢ τὰς ἐν ἐλάττω-
 καὶ γὰρ ἡ ἀνισότης τῶν μηκῶν συγκρύπτοιτ' ἂν μᾶλ-
 λον, καὶ ἡ ἀνομοιότης τῶν σχημάτων· οἷον ἐν τῇ
 πλάτει τοῦ Ταύρου παντός καὶ τῆς μέχρι στηλῶν θα-
 λάττης, ὑποκειμένων τρισχιλίων σταδίων, νοεῖται
 εἶτι παραλληλόγραμμον ἡωρίον, τὸ περιγυράφον τὸ
 τε ὄρος ἅπαν καὶ τὴν λεχθεῖσαν θάλατταν. Ἐκ-
 οὗν διέλης εἰς πλείω παραλληλόγραμμα τὸ μῆκος
 καὶ τὴν διάμετρον ὅλου τὸ τούτου λάβης καὶ τῶν με-
 ρῶν, ῥᾶδιον ἂν ἢ τοῦ ὅλου διάμετρος ἢ αὐτὴ λογι-
 σθεῖν παράλληλός τε καὶ ἕτη τῇ κατὰ τὸ μῆκος πλευ-
 ρᾷ, ἥπερ ἢ ἐν τοῖς μετέσσι· καὶ ὅσω γ' ἂν ἦτιον
 τὸ παραλληλόγραμμον τὸ ληφθὲν ἐν μέρει, τοσο-
 δὲ μᾶλλον τοῦτ' ἂν συμβαίνοι. ἦτε γὰρ λοξότης τῇ
 διαμέτρῳ ἦτιον ἀπειλέγεται, καὶ ἡ ἀνισότης τοῖς
 μήκοις ἐν τοῖς μεγάλοις· ὥστ' οὐδ' ἂν ὀκνήσειας ἐπὶ
 αὐτῶν τὴν διάμετρον εἰπεῖν μῆκος τοῦ σχήματος.
 Ἐάν οὖν τὴν διάμετρον λοξώσης μᾶλλον, ὥς τε ἐκ
 πεπεῖν ἔξω τῶν πλευρῶν ἐκατέρας, ἢ τῆς γε ἐτέρας
 οὐκ ἂν ὁμοίως εἶτι ταῦτα συμβαίνοι· τοιοῦτον δὲ ἰ-
 λέγω τὸ μέτρον τῶν ἐν πλάτει λεγομένων. "Ο δ', ἀπὸ
 τῶν Κασπίων πυλῶν, τὴν μὲν δι' αὐτῶν τῶν ὀρεῶν
 λαμβάνων, ὥς ἂν ἐπὶ ταύτου τοῦ παραλλήλου μέχρι στη-

ἀγομένην, τὴν δ' ἀπονέουσιν εἰς Θάψακον
 ὅς ἐξω πολὺ τῶν ὁρῶν· καὶ πάλιν ἐκ Θαψάκου
 ὑπερβάλλων ἄλλην μέχρ' Αἰγύπτου τοσοῦτον ἐπι-
 ιβάνουσιν πλάτος, εἴτα τῷ μήκει τῷ ταύτης κα-
 ιστρῶν τὸ τοῦ χωρίου μήκος, διάμετρον τετρα-
 ρου καταμετρεῖν δι' ὁδοῦ τὸ τοῦ τετραγώνου μή-
 . Ὅταν δὲ μὴ διάμετρος ᾖ, ἀλλὰ κεκλασμένη ᾖ
 ἡ μὲν, πολὺ μᾶλλον ἢ ὁδοῦ πλημμελεῖν. κεκλα-
 νη γάρ ἐστιν ἢ ἀπὸ Κασπίων πυλῶν διὰ Θαψά-
 πρὸς τὸν Νεῖλον ἀγομένη. Πρὸς μὲν Ἐρατο-
 σθένη ταῦτα.

Πρὸς δὲ τὸν Ἰππαρχον καὶ κεῖνο, ὅτι ἐχρῆν ὡς
 ἡγορίαν πεπαίηται τῶν ὑπ' ἐκείνου λεχθέντων,
 ὡ καὶ ἐπανόρθωσιν τινα ποιήσασθαι τῶν ἡμαρ-
 τῶν· ὅπερ ἡμεῖς ποιοῦμεν. ἐκεῖνος δὲ εἰ καὶ πού-
 του πεφρόντικε, κελεύει ἡμᾶς τοῖς ἀρχαίοις πείναξι
 ὑπέχειν, δεομένοις παμπόλλῃ τινὶ μεζονος ἐπα-
 θώσεως ἢ ὁ Ἐρατοσθένης πείναξ προσδεῖται.
 ἢ τὸ ἐπιφερόμενον ὃ ἐπιχειρήμα τῆς αὐτῆς ἐξε-
 μοχθηρίας. λαμβάνει γὰρ ἐν λήμματι τὸ ἐκ τῶν
 διδομένων κατακευασθὲν, ὡς ἡλέξαμεν ἡμεῖς,
 Θαψάκου Βαβυλῶν ἀνατολικωτέρα ἐστὶν οὐ πλεί-
 νη ἢ χίλοις σταδίοις· ὥστ' εἰ καὶ πᾶν συνάγεται
 πλείοσιν ἢ δισχιλίαις καὶ τετρακοσίοις σταδίοις
 ανατολικωτέραν αὐτὴν εἶναι ἐκ τῶν λεγομένων ὑπὸ
 Ἐρατοσθένους, ὅτι ἐπὶ τὴν τοῦ Τίγριδος διά-
 σταν, ἢ Ἀλέξανδρος διέβη, ἀπὸ Θαψάκου ἐστὶ
 τομος σταδίων δισχιλίων τετρακοσίων. ὁ δὲ Τί-
 γρις καὶ ὁ Εὐφράτης ἐγκυκλωσάμενοι τὴν Μισσηπο-

ταμίαν, τείως μὲν ἐπ' ἀνατολὰς φέρονται, εἴτ' ἐπιστρέφουσι πρὸς νότον, καὶ πλησιάζουσι τότε ἀλλήλοις τὲ ἄμα, καὶ Βαβυλῶνι· οὐδὲν ἄτοπον συμβαίνει τῷ λόγῳ. Πλημμυλεῖ δὲ καὶ ἐν τῷ ἑξῆς ἐπιχειρήματι, ἐν ᾧ συνάγειν βούλεται, ὅτι τὴν ἀπὸ Θαψάκου ἐπὶ Κασπίους πύλας ὁδὸν, ἣν μυρίων σταδίων Ἐρατοσθένης εἴρηκεν, οὐκ ἐπ' εὐθείας ἀναμεμετρημένην ὡς ἐπ' εὐθείας παραδίδωσι, τῆς εὐθείας πολὺ ἐλάττωτος οὕσης. Ἦδ' ἔφοδός ἐστιν αὐτῷ τοιαύτη. Φησὶν εἶναι καὶ κατ' Ἐρατοσθένη τὸν αὐτὸν μεσημβρινόν, τὸν τε διὰ τοῦ Κανωβικοῦ στόματος, καὶ τὸν διὰ Κνανέων· διέχειν δὲ τοῦτον τοῦ διὰ Θαψάκου ἑξακισχιλίους τριακοσίους σταδίους· τὰς δὲ Κνανέας τοῦ Κασπίου ὅρους ἑξακισχιλίους ἑξακοσίους, ὃ κεῖται κατὰ τὴν ὑπέρθεσιν τὴν ἐπὶ τὸ Κάσπιον πέλαγος ἐκ Κολχίδος· ὥστε παρὰ τριακοσίους σταδίους, τὸ ἴσον εἶναι διάστημα ἀπὸ τοῦ διὰ Κνανέων μεσημβρινοῦ ἐπὶ τε Θάψακον καὶ ἐπὶ τὸ Κάσπιον· τρόπον δὲ τινα ἐπὶ τοῦ αὐτοῦ μεσημβρινοῦ κεῖσθαι, τὴν τε Θάψακον καὶ τὸ Κάσπιον· τοῦτ' ὃ' ἀκολουθεῖν, τὸ ἀφιστάναι ἴσον τὰς Κασπίους πύλας, Θαψάκου δὲ καὶ τοῦ Κασπίου, πολὺ ἐλάττωτος ἀφεστάναι τῶν μυρίων, ὅσους φησὶν ἀφεστάναι Ἐρατοσθένης τῆς Θαψάκου· ἄρα πολὺ ἐλάττωτος ἢ μυρίους ἀφεστάναι τοὺς ἐπ' εὐθείας. κυκλοπορίαν ἄρα εἶναι τοὺς μυρίους, οὓς λυγίζεται ἑκάστος ἐπ' εὐθείας ἀπὸ Κασπίων πυλῶν εἰς Θάψακον. Ἐρῶμεν δὲ πρὸς αὐτόν, οἷοι τοῦ Ἐρατοσθένους ἐν πλάττει λαμβάνοντος εὐθείας, ἅτις οἰκῆδόν ἐστι γεωγραφίας· ἐν πλάττει δὲ καὶ

τὰς μεσημβρινάς, καὶ τὰς ἐπὶ μεσημβρινήν ἀνατολήν, ἐκεῖνος γεωμετρικῶς αὐτὸν εὐθύνει, καὶ ὥς ἂν δι' ὀργάνων λῆβει τις τούτων ἕκαστον· οὐδὲ αὐτὸς δι' ὀργάνων, ἀλλὰ μᾶλλον στοχασμῷ λαμβάνων καὶ τὸ πρὸς ὀρθάς καὶ τὸ παραλλήλους. Ἐν μὲν δὴ τοῦτο ἀμάρτημα. Ἐτερον δὲ τὸ, μηδὲ τὰ κείμενα παρ' ἐκείνῳ διαστήματα τίθεσθαι ὑπ' αὐτοῦ, μηδὲ πρὸς ἐκεῖνα τὸν ἔλεγχον προσάγεσθαι, ἀλλὰ πρὸς τὰ ὑπ' αὐτοῦ πλαττόμενα. Διόπερ πρῶτον μὲν ἐκείνου τὸ ἀπὸ τοῦ στόματος ἐπὶ Φάσιν εἰπόντος σταδίων ὀκτακισχιλίων, καὶ προσθέντος τοὺς εἰς Διοσκουριᾶδα, ἐντεῦθεν δ' ἑξακοσίους· τὴν δ' ἀπὸ Διοσκουριᾶδος εἰς τὸ Κάσπιον ὑπέρθεσιν ἡμερῶν πέντε, εἴ τις κατ' αὐτὸν Ἰππαρχον εἰκάξειται λέγεσθαι ὅσον χιλίων σταδίων· ὥστε τὴν σύμπασαν κατ' Ἐρατοσθένη κεφαλαιουῖσθαι ἐννακισχιλίων ἑξακοσίων. Αὐτὸς οὖν τίμηκε καὶ φησὶν· ἐκ μὲν Κυανέων εἰς Φάσιν πεντακισχιλίους ἑξακοσίους, εἰς δὲ Κάσπιον ἐνθένδε ἄλλους χιλίους· ὥστ' οὐ κατ' Ἐρατοσθένη συμβαίνοι ἂν ἐπὶ τοῦ αὐτοῦ πως μεσημβρινοῦ τό, τε Κάσπιον εἶναι καὶ τὴν Θάψακον· ἀλλὰ κατ' αὐτόν. Φέρε δ' οὖν κατ' Ἐρατοσθένη· Πῶς οὖν τούτῳ ἔπεται τὸ, τὴν ἀπὸ τοῦ Κασπίου ἐπὶ Κασπίους πύλας ἴσην εἶναι τῇ ἀπὸ Θαψάκου ἐπὶ τὸ αὐτὸ σημεῖον;

Ἐν δὲ τῷ δευτέρῳ ὑπομνήματι ἀναλαβὼν πάλιν τὴν αὐτὴν ζήτησιν τὴν περὶ τῶν ὁρῶν τῶν κατὰ τὸν Ταύρον, περὶ ὧν ἱκανῶς εἰρήκαμεν, μεταβαίνει πρὸς τὰ βόρεια μέρη τῆς οἰκουμένης· εἴτ' ἐκτίθεται τὰ φηθέντα ὑπὸ τοῦ Ἐρατοσθένους περὶ τῶν ματὰ τὸν

ΣΤΡΑΒ. Τ. Ι.

Κ

Πόρτον τόπων· ὅτι φησὶ τρεῖς ἄκρας ἀπὸ τῶν ἄρκτων καθήκειν. μίαν μὲν, ἐφ' ἧς ἡ Πελοπόννησος, δευτέραν δὲ τὴν Ἰταλικήν, τρίτην δὲ τὴν Λιγυστικήν· ὑφ' ὧν κόλπους ἀπολαμβάνεσθαι τὸν τε Ἀδριατικὸν καὶ τὸν Τυρρηνικόν. Ταῦτα δὲ ἐκθέμενος καθόλου, πειριᾶται τὰ καθέκαστα περὶ αὐτῶν λεγόμενα ἐλέγχειν γεωμετρικῶς μᾶλλον ἢ γεωγραφικῶς. Ἔστι δὲ τοσούτο τῶν ἡμαρτανομένων ἐν αὐτοῖς ὑπὸ τοῦ Ἑρατοσθένους τὸ πλήθος, καὶ ἔτι Τιμουθένους τοῦ τοὺς λιμένας συγγράψαντος (ὃν ἐπαινεῖ μὲν ἐκεῖνος μάλιστα τῶν ἄλλων· διαφωνῶν δ' ἐλέγχεται πρὸς αὐτὸν πλεῖστα) ὥστ' οὐκ ἄξιον ἡγοῦμαι διατιθεῖν, οὔτε ἐκείνους ἐπὶ τοσούτον διαμαρτάνοντας τῶν ὄντων, οὔτε τὸν Ἰπταρχον. Καὶ γὰρ οὗτος τὰ μὲν παραλείπει τῶν ἡμαρτημένων, τὰ δ' οὐκ ἐπαγορθεῖ, ἀλλ' ἐλέγχει μόνον ὅτι ψευδῶς ἢ μαχομένως εἴρηται. Αἰτιάσαιτο μὲν γὰρ ἴσως καὶ τοῦτο τις, ὅτι φησὶν ἄκρας τρεῖς τῆς Εὐρώπης· μίαν μὲν τιθεῖς, τὴν ἐφ' ἧς ἡ Πελοπόννησος· ἔχει γὰρ τι πολυχιδές. Καὶ γὰρ τὸ Σούνιον ἀκρωτηριάζει ὁμοίως τῇ Λακωνικῇ, οὐ πολὺ ἥττον μεσημβρινώτερον ὢν τῷ Μιλήῳ, καὶ κόλπον ἀπολαμβάνειν ἄξιόλογον. καὶ ἡ Θρακία Χερρόννησος ἀπολαμβάνει. πρὸς τὸ Σούνιον τὸν τε Μέλαντα κόλπον καὶ τοὺς ἐφεξῆς τοὺς Μακεδονικοὺς. Εἰ δ' οὖν παρήμην τοῦτο, καὶ τῶν διαστημάτων τὰ πλεῖστα φανερώς ψευδογραφοῦμενα, ἐλέγχει τὴν ἀπειρίαν τῶν τόπων ὑπερβαλλούσαν, καὶ οὐ θεομένην γεωμετρικῶν ἐλέγχων· ἀλλὰ φανερῶν, καὶ αὐτόθεν ἡμαρτυρεῖσθαι δυναμένων· οἷον ὅτι ἐξ Ἐπι-

υτου εστι μεσημβριον·
 δρεΐα Καρία καὶ Ῥόδος· τῇ δὲ Λυ-
 θμός. Πάντες γὰρ δμολογοῦσι πλειό-
 ν ἐκ Καρίας ἐπὶ πορθμόν πλοῦν στα-
 τισχίλιον· ὃ, τε μεσημβρινὸς ἐν μεγάλῳ
 ἰστήματι λαμβανόμενος δοθείη· ἂν δ' αὖ-
 ῃ τοσοῦτον δυσμικωτέρῳ πρὸς τὸν ἑωθι-
 ον ἢ Καρχηδὼν ἐστι τοῦ πορθμοῦ πρὸς
 λον· ἐν δὲ τρισχίλοις σταδίοις ἔχει κατα-
 ἔλεγχον. Ὁ δὲ καὶ τὴν Ῥώμην τιθεὶς ἐπὶ
 μεσημβρινοῦ, τὴν τοσοῦτον καὶ Καρχηδό-
 μικωτέραν, ὑπερβολὴν οὐκ ἀπολείπει τῆς
 ὡν ἀπειρίας, καὶ τούτων καὶ τῶν ἐφεξῆς
 ἴσιν μέχρι στηλῶν·
 πάρχῳ μὲν οὖν μὴ γεωγραφοῦντι, ἀλλ' ἐξε-
 τὰ λεχθέντα ἐν τῇ γεωγραφίᾳ τοῦ Ἑρατο-
 ρῆ, οἰκεῖον ἦν ἐπὶ πλείον τὰ καθ' ἕκαστα εὖ
 ἡμεῖς δ' ἐν οἷς μὲν κατορθοῖ, τὸ πλείον
 ὅπου καὶ πλημμελεῖ, τὸν καθέκαστα οἰκεῖον
 ῥῆθμεν δεῖν προσάγειν, τὰ μὲν ἐπανορθοῦν
 πρὸς ὧν δ' ἀπολυόμενοι τὰς ἐπιφερομένας αἰ-
 δ τοῦ Ἰππάρχου, καὶ αὐτὸν τὸν Ἰππάρχον συν-
 μενῶπον τι φιλικῶς ἐῤρηκεν. Ἐν δὲ τούτοις
 ἥδη τὸν μὲν τελέως παρακαίοντα, τὸν δὲ δι-
 καλοῦντα, ἀρκεῖν ὑπολαμβάνομεν· ἐν ἐν αὐτῇ

τῇ γεωγραφίᾳ τὰ ὄντα λέγοντες ἐπανορθώμεν αὐτὸν Ἐφ' ὧν γὰρ συνεχῇ καὶ ἐπιπολάζοντι ἔστι τὰ ἡμαρτανόμενα, κρεῖττον μὴδὲ μεμνησθαι· πλὴν εἰ σπάνιόν τι καὶ καθόλου. ὅπερ πειρασόμεθα ποιεῖν ἐν τοῖς καθ' ἕκαστα. Καὶ νῦν δ' εἰρήσθω, ὅτι καὶ Τιμοσθένης καὶ Ἐρατοσθένης, καὶ οἱ ἔτι τούτων πρότεροι τελέως ἡγνόουν τὰ τε Ἰβηρικά καὶ τὰ Κελτικά· μυρὶς δὲ μᾶλλον τὰ Γερμανικά καὶ τὰ Βρεττανικά· ὥς δ' αὖτως τὰ τῶν Γετῶν καὶ Βασταρνῶν. Ἐπιπολὺ δ' ἀγνοίας ἐτύγχανον ἀφιγμένοι, καὶ τῶν κατ' Ἰταλίαν καὶ τὸν Ἀδρίαν, καὶ τὸν Πόντον, καὶ τῶν ἐφεξῆς μισρῶν τῶν προσαρктиκῶν· εἰ καὶ τὰ τοιαῦτα ἴσως φιλαίτια. Τοῦ γὰρ Ἐρατοσθένους ἐπὶ τῶν πόρρω δημοσθηκῶν τὰ παραδεδομένα φάσκοντος ἐρεῖν διαστήματα, μὴ δῦσχυριζομένου δὲ, καὶ λέγοντος ὡς παρέλαβε, προστιθέντος δ' ἔστιν ὅπου τὰ ἐπ' εὐθείας μᾶλλον καὶ ἥτιον, οὐ δεῖ προσάγειν τὸν ἀκριβῆ ἔλεγχον τοῖς μὴ ὁμολογουμένοις πρὸς ἁλλήλη διαστήμασιν· ὅπερ ποιεῖν πειρᾶται ὁ Ἰππαρχος, ἔτα τοῖς πρότερον λεχθεῖσι, καὶ ἐν οἷς τὰ περὶ τῇ Τρκανίαν μέχρι Βακτριῶν καὶ τῶν ἐπέκεινα ἐθνῶν ἐκτίθεται διαστήματα· καὶ ἔτι τὰ ἀπὸ Κολχίδος ἐπὶ τὴν Τρκανίαν θάλατταν. Οὐ γὰρ ὁμοίως ἐπὶ τούτων ἐξεταστέον αὐτόν, καὶ ἐπὶ τῶν κατὰ τὴν ἡπειρωτίν πάλιν καὶ τοὺς ἄλλους τοὺς οὕτω γνωρίμους τόπους· ἀλλ' οὐδ' ἐπὶ τούτων γεωμετρικῶς ὅπερ ἔφην, ἀλλὰ γεωγραφικῶς μᾶλλον. Αἰτιασάμενος δ' οὐν τινὰ τῶν Ἀθιοπικῶν ἐπὶ τέλει τοῦ δευτέρου ὑπομνήματος τῶν πρὸς τὴν Ἐρατοσθένους

γεωγραφίαν πεποιημένων· ἐν τῷ τρίτῳ φησὶ, τὴν μὲν πλείω θεωρίαν ἔσσεσθαι μαθηματικὴν, ἐπὶ ποσὸν δὲ καὶ γεωγραφικὴν· οὐδ' ἐπὶ ποσὸν μέντοι δοκεῖ μοι ποιήσασθαι γεωγραφικὴν, ἀλλὰ πᾶσαν μαθηματικὴν, διδόντος καὶ τοῦ Ἐρατοσθένους τὴν τοιαύτην πρόφασιν. Πολλαχοῦ γὰρ ἐκπίπτει πρὸς τὸ ἐπιστημονικώτερον τῆς προκειμένης ἱστορίας· ἐκπεσὼν δὲ, οὐκ ἀκριβεῖς, ἀλλ' ὁλοσχερεῖς ποιεῖται τὰς ὑποφάσεις· τρόπον τινὰ ἐν μὲν τοῖς γεωγραφικοῖς μαθηματικὸς, ἐν δὲ τοῖς μαθηματικοῖς γεωγραφικὸς ὢν· ὥστε πρὸς ἄμφω δίδωσιν ἀφορμὰς τοῖς ἀντιλέγουσιν. Ἐν δὲ τούτῳ τῷ ὑπομνήματι καὶ δικαίως καὶ οὕτως, καὶ ὁ Τιμοσθένης· ὥστ' οὐδ' ἡμῖν καταλείπεται συνεπισκοπεῖν, ἀλλ' ἀρκεῖσθαι τοῖς ὑπὸ τοῦ Ἱππάρχου λεχθεῖσιν.

II. Ἰδωμεν δὲ καὶ Ποσειδώνιον, ᾧ φησὶν ἐν τοῖς περὶ ὠκεανοῦ· δοκεῖ γὰρ ἐν αὐτοῖς τὰ πολλὰ γεωγραφεῖν, τὰ μὲν οἰκείως, τὰ δὲ μαθηματικώτερον. Οὐκ ἄτοπον οὖν ἔνια καὶ τῶν ὑπὸ τούτου λεγομένων δεικνύσασθαι· τὰ μὲν νῦν, τὰ δ' ἐν τοῖς καθ' ἕκαστα, ὥς ἂν ὑποπίπτῃ μέτρου τινὸς ἐχομένου. Ἔστιν οὖν τὴν τῶν πρὸς γεωγραφίαν οἰκείων, τὸ τὴν γῆν ὅλην ὑποθέσθαι σφαιροειδῆ, καθάπερ καὶ τὸν κόσμον· καὶ τὰ ἄλλα παραδέξασθαι τὰ ἀκόλουθα τῇ ὑποθέσει ταύτῃ· τούτων δ' ἐστὶ καὶ τὸ πεντάζωνον αὐτὴν εἶναι.

Φησὶ δὲ ὁ Ποσειδώνιος τῆς εἰς πέντε ζώνας διαιρέσεως ἀρχηγὸν γενέσθαι Παρμενίδην· ἀλλ' ἐκείνου μὲν σχεδὸν τι διπλασίαν ἀποφαίνειν τὸ πλάτος τῆς

διακεκαυμένην τῆς μεταξὺ τῶν τροπικῶν, ὑπερ-
 πιπτούσης ἑκατέρων τῶν τροπικῶν εἰς τὸ ἐκτὸς κα-
 πρὸς ταῖς εὐκράτοις· Ἀριστοτέλῃ δὲ αὐτὴν καλεῖ
 τὴν μεταξὺ τῶν τροπικῶν τὰς δὲ μεταξὺ τῶν τροπι-
 κῶν καὶ τῶν ἀρκτικῶν εὐκράτους. Ἀμφοτέροις δ
 ἐπιτιμᾷ δικαίως. διακεκαυμένην γὰρ λέγεσθαι τ
 αἰοίκητον διὰ καῦμα· τῆς δὲ μεταξὺ τῶν τροπικῶ
 πλείον ἢ τὸ ἡμισυ τοῦ πλάτους, οἰκήσιμόν ἐστιν ἐ
 τῶν ὑπὲρ Αἰγυπτίου στοχαζομένοις Αἰθιοπῶν, εἶπε
 τὸ μὲν ἡμισυ τοῦ παντὸς πλάτους ἐστίν, ὃ διαιρε
 ἔφ' ἑκάτερα ὃ ἰσημερινός. Τούτου δὲ τὸ μὲν ἀπ
 τῆς Συήνης, ἥπερ ἐστὶν ὄριον τοῦ θερινοῦ τραπι-
 κοῦ, εἰς Μερὸν εἰσὶ πεντακισχίλιοι· τὸ δ' ἐνθὲν δ
 ἕως τῆς κινάμωμοφόρου παραλλήλου, ὅσπερ ἐστι
 ἀρχὴ τῆς διακεκαυμένης, τρισχιλίων. τοῦτο μὲν οὐ
 τὸ διάστημα πᾶν μετρητόν ἐστι, πλείεται τὲ γὰρ κα
 ὀδεύεται· τὸ δ' ἐξῆς, μέχρι τοῦ ἰσημερινοῦ, λέγα
 δείκνυται κατὰ τὴν ὑπ' Ἐρατοσθένους γετομένη
 ἀναμέτρησιν τῆς γῆς, ὅτι ἔστι σταδίων ὀκτακισχιλίω
 ὀκτακοσίω, ὃν δὴ λόγον ἔχει τὰ ὀκτακισχίλια, πρὸ
 τὰ ὀκτακισχίλια ὀκτακόσια, τοῦτον ἂν ἔχοι τὸ μι
 ταξὺ τῶν τροπικῶν διάστημα πρὸς τὸ τῆς διακεκα
 μίνης πλάτος. Καὶ τῶν νεωτέρων δὲ ἀναμετρήσει
 εἰσαγῆται ἡ ἐλαχίστην ποιοῦσα τὴν γῆν, οἷαν ὁ Πο
 σειδώνιος ἐγκρίνει περὶ ὀκτωκαίδεκα μυριάδας οὐ
 σαν, περὶ ἡμισὺ που ἀποφαίνει τὴν διακεκαυμένη
 τῆς μεταξὺ τῶν τροπικῶν, ἢ μικρῶ τοῦ ἡμίσεος μεί
 ζονα· ἴσην δὲ καὶ τὴν αὐτὴν οὐδαμῶς. Τοῖς δ
 ἀρκτικοῖς, οὔτε παρὰ πᾶσιν εὖσιν, οὔτε τοῖς αὐτοῖ

ανταχοῦ, τίς ἂν διορίζοι, πῶς εὐκρατίους αἱ περ
 ὄν ἀμετάπτωτοι; Τὸ μὲν οὖν μὴ πᾶσα πᾶσιν εἶναι
 ὡς ἀρκτικούς, οὐδὲν ἂν εἴη πρὸς τὸν ἔλεγχον· εἰ
 ἂν παρὰ τοῖς τῇν εὐκρατον οἰκοῦσιν εἶναι παρὰ
 ἅσι πρὸς οὐσπερ καὶ λέγεται μόνους εὐκρατος. Τὸ
 ἰ μὴ πανταχοῦ τὸν αὐτὸν τρόπον, ἀλλὰ μεταπί-
 τειν, καλῶς εἰληπται.

Αὐτὸς δὲ διαιρῶν εἰς τὰς ζώνας, πέντε μὲν φησι
 ναι χρησίμους πρὸς τὰ οὐράνια. τούτων δὲ πε-
 σκίους δύο τὰς ὑπὸ τοῖς πόλοις μέχρι τῶν ἐχόντων
 ὡς τροπικούς ἀρκτικούς· ἐπεροσκίους δὲ τὰς ἐφεξῆς
 αὐταῖς δύο, μέχρι τῶν ὑπὸ τοῖς τροπικοῖς οἰκούν-
 ον· ἀμφίσκιον δὲ τῇν μεταξὺ τῶν τροπικῶν. Πρὸς
 τ' ἀνθρώπειαν, ταύτας τὲ καὶ δύο ἄλλας στενὰς
 εἰς ὑπὸ τοῖς τροπικοῖς, καθ' ἃς ἡμισὺ πως μὴ ὡς
 ἐπ' κορυφὴν ἐστὶν ὁ ἥλιος δίχα διαίρουμένης ὑπὸ
 ὧν τροπικῶν. ἔχειν γάρ τι ἴδιον τὰς ζώνας ταύτας,
 ὕψηλός τε ἰδίως, καὶ ἀμμώδεις ὑπαρχούσας καὶ
 χόρους, πλὴν σιλφίου, καὶ πυρωδῶν τινῶν καρπῶν
 ἰγνεαυμένων· ὅρη γὰρ μὴ εἶναι πλησίον, ὥστε τὰ
 φη προσκίπτοντα ὄμβρους ποιεῖν, μηδὲ δὴ πο-
 μοῖς διαρρέεισθαι· διόπερ οὐλότριχας καὶ οὐλόκε-
 ρας, καὶ προχείλους καὶ πλατύρινας γεννᾶσθαι· τὰ
 ἐρ ἄκρα αὐτῶν συστρέφεσθαι· καὶ τοὺς ἐχθυοφά-
 νους δὲ κατὰ ταύτας τὰς ζώνας οἰκεῖν. Ὅτι δὲ ταῦτ'
 αὐτῶν ζωνῶν τούτων δηλοῦν φησι τὸ τοὺς νοτιω-
 ρους αὐτῶν ἔχειν τὸ περιέχον εὐκρατώτερον, καὶ
 ἢ γῆν καρπιμωτέραν καὶ εὐϋδροτέραν.

¶ ΠΟΛΥΒΙΟΣ δὲ ποιεῖ ζώνας ἑξ· δύο μὲν τὰς

τοῖς ἀρκτικοῖς ὑποπιπτούσας, δύο δὲ τὰς μεταξὺ τούτων τὲ καὶ τῶν τροπικῶν καὶ δύο τὰς μεταξὺ τούτων καὶ τοῦ ἰσημερινοῦ. Ἢ μὲν οὖν εἰς πέντε διαίρεσις δοκεῖ μοι καὶ φυσικῶς ἅμα καὶ γεωγραφικῶς εἰρησθαι. Φυσικῶς μὲν, ὅτι καὶ πρὸς τὰ οὐράνια, καὶ πρὸς τὴν τοῦ περιέχοντος κράσιν. πρὸς μὲν τὰ οὐράνια, ὅτι τοὺς περισκίλους καὶ τοὺς ἀμφισκίους οὕτως ἂν ἄριστε διοριζομένους συνδιορίζεται, καὶ τὰ περὶ τὴν θίαν τῶν ἀστρων ὁλοσχερεῖ τινι μερισμῷ λαμβάνοντα τὴν ἐξάλλαξιν· πρὸς δὲ τὴν τοῦ περιέχοντος κράσιν, ὅτι τῆς τούτου κράσεως πρὸς τὸν ἥλιον κρινομένης, διαφοραὶ τρεῖς εἰσιν αἱ γενικώταται, καὶ συντείνουσαι πρὸς τε τὰς τῶν ζώων, καὶ φυτῶν συστάσεις, καὶ τῶν ἄλλων ἡμισυ σταλεῖς τῶν ὑπὸ τῷ ἡέρι, καὶ ἐν αὐτῷ ἐκείνῳ· ὑπερβολὴ θάλαππος καὶ ἔλλειψις καὶ μεσότης. Αὕτη δὲ τῷ εἰς τὰς ζώνας μερισμῷ λαμβάνει τὴν οἰκείαν διακρίσιν· αἱ τε γὰρ κατεψυγμέναι δύο τὴν ἔλλειψιν τοῦ θάλαππος ὑπαγορεύουσιν, εἰς μίαν τοῦ περιέχοντος φύσιν συναγόμεναι· αἱ τε εὐκρατοὶ παραπλησίως εἰς μίαν τὴν μεσότητα ἄγονται· εἰς δὲ τὴν λοιπὴν ἡ λοιπὴ μία καὶ διακεκαυμένη. Ὅτι δὲ καὶ γεωγραφικός ἐστιν ὁ μερισμός, δῆλον. Ζητεῖ γὰρ ἡ γεωγραφία τῆς ἐτέρας τῶν εὐκράτων ἀφορίσαι τὸ οἰκούμενον ὑφ' ἡμῶν τμήμα· πρὸς δύοσι μὲν οὖν καὶ ἀνατολῇ θάλαττά ἐστιν ἡ περατοῦσα· πρὸς δὲ τὰ νότια καὶ τὰ βόρεια ὁ αἴρ· ὁ μὲν μέσος ὁ εὐκρατος ὢν, καὶ φυτοῖς καὶ ζώοις· ὁ δὲ ἐφ' ἐκάτερα δύσκρατος, ὑπερβολῇ καὶ ἐλλείψει τοῦ θάλαππος. Εἰς δὲ

τὰς τρεῖς διαφορὰς ταύτας ἐδέησε τῆς εἰς πέντε ζώνας διαιρέσεως. Τῷ γὰρ ἰσημερινῷ τμηθεῖσα ἡ σφαῖρα διέχα τῆς γῆς εἰς τε τὸ βόρειον ἡμισφαίριον, ἐν ᾧ ἡμεῖς ἐσμέν καὶ τὸ νότιον, ὑπέγραψε τὰς τρεῖς διαφορὰς· τὰ μὲν γὰρ πρὸς τῷ ἰσημερινῷ καὶ τῇ διακεκαυμένῃ ζώνῃ διὰ καῦμα ἀολκητά ἐστι· τὰ δὲ πρὸς τῷ πόλῳ διὰ ψύχος· τὰ δὲ μέσα τὰ εὐκρατα καὶ οἰκήσιμα. Ὁ δὲ τὰς ὑπὸ τοῖς τροπικοῖς προστιθεῖς, οὐκ ἀνάλογον ταῖς πέντε ταύταις προστίθῃσιν, οὐδ' ὁμοία κεχῶσμένας διαφορᾶς, ἀλλ' ὥς ἂν εἰ καὶ ταῖς ἐθνικαῖς διαφοραῖς ἀπέφαινε ζώνας, ἄλλην μὲν τὴν Αἰθιοπικὴν, ἄλλην δὲ τὴν Σκυθικὴν, καὶ Κελτικὴν, τρίτην δὲ τὴν ἀνὰ μέσον.

Ὁ δὲ Πολύβιος τοῦτο μὲν οὐκ εὖ, τὸ ποιεῖν τινὰς ζώνας τοῖς ἀρκτικοῖς διοριζομένας, δύο μὲν τὰς ὑποπιπτούσας αὐτοῖς, δύο δὲ τὰς μεταξὺ τούτων καὶ τῶν τροπικῶν· εἴρηται γὰρ, ὅτι τοῖς μεταπίπτονσι σημείοις οὐχ ὀριστέον τὰ ἀμετάπτωτα. οὐδὲ τοῖς τροπικοῖς δὲ τῆς διακεκαυμένης ὅροις χρηστέον· καὶ γὰρ καὶ τοῦτ' εἴρηται. Τὴν διακεκαυμένην μὲν τοι διέχα διαιρῶν, πρὸς οὐ φαύλην ἐπίνοϊαν φαίνεται κικινημένος, πρὸς ἣν, καὶ ὅλην διέχα διαιροῦμεν εὐφυῶς τὴν γῆν, εἰς τε τὸ βόρειον ἡμισφαίριον, καὶ τὸ νότιον τῷ ἰσημερινῷ (δῆλον γὰρ, ὅτι διαιρεῖται κατὰ ταύτην τὴν τομὴν,) καὶ ἡ διακεκαυμένη ποιεῖ τινὰ ἐπιτηδεύματα, ὥστε καὶ τὸ ἡμισφαίριον ἐκάτερον ἐξ ὅλων συντετάχθαι τριῶν ζωνῶν ὁμοειδῶν τῶν ἐν θαστέρῳ. Ἡ μὲν οὖν τοιαύτη τομὴ δέχεται τὴν εἰς ἑξ ζώνας διαίρεσιν· ἡ δὲ ἐτέρα οὐ πάνυ. Εἰ οὖν

τῷ διὰ τῶν πόλων δίχα τέμνης τὴν γῆν, οὐκ ἂν εἰκότως ἐκάτερον τῶν ἡμισφαιρίων, τό, τε ἐσπέριον, καὶ τὸ ἀνατολικόν, τέμνοις εἰς ζώνας ἕξ, ἀλλὰ ἡ εἰς πέντε ἀρκοῦσα ἂν εἴη· τὸ γὰρ ὁμοιοπαθές τῶν τμημάτων ἀμφοτέρων τῆς διακεκαυμένης, ἃ ποιεῖ ὁ ἰσημερινός, καὶ τὸ συγκεῖσθαι, περιττὴν, καὶ περιεργον ἀποφαίνει τὴν τομήν· ὁμοειδῶν μὲν οὐσῶν καὶ τῶν εὐκράτων, καὶ τῶν κατεψυγμένων, ἀλλ' οὐ συγκεκμημένων· οὕτως οὖν καὶ τὴν ὅλην τὴν ἐκ τῶν τοιούτων ἡμισφαιρίων ἐπινουμένην ἀρκούντως ἂν εἰς πέντε διαιροίης. Εἰδ' ὥσπερ Ἑρατοσθένης φησὶν, ὑποπίπτουσα τῷ ἰσημερινῷ ἔστιν εὐκρατος, καθάπερ καὶ ὁ Πολύβιος ὁμοδοξεῖ· προστίθῃσι δ' οὗτος, καὶ διότι ὑψηλοτάτη ἐστί· διόπερ καὶ κατωμβρεῖται, τῶν βορείων νεφῶν κατὰ τοὺς ἐτησίας ἐκὶ τοῖς ἀναστήμασι προσπιπτόντων πλείστων, πολὺ πρεῖτον τρίτην τὴν εὐκρατον ταύτην ποιεῖν στενὴν τινα, ἣ τὰς ὑπὸ τοῖς τροπικοῖς συνάγειν. Συμπεριεῖ δὲ τοῦτοις καὶ τὰ τοιαῦτα, ὧν μέμνηται καὶ Ποσειδώνιος, τὸ καὶ τὰς μεταστάσεις ὀξυτέρας εἶναι τὰς εἰς τὰ πλάγια· ὥς δ' αὖτως, καὶ τὰς ἀπ' ἀνατολῆς ἐπὶ δύσιν τοῦ ἡλίου· ὀξύτεραι γὰρ αἱ κατὰ μεγίστου κύκλου τῶν ὁμοταχῶν κινήσεων.

Ἐνίσταται δ' ὁ Ποσειδώνιος τῷ Πολυβίῳ, διότι φησὶ τὴν ὑπὸ τῷ ἰσημερινῷ οἰκῆσιν ὑψηλοτάτην· οὐδὲ γὰρ εἶναι κατὰ τὴν σφαιρικὴν ἐπιφανείαν ὕψος διὰ τὴν ὁμαλότητα, οὐδὲ δὴ ὄρεινὴν εἶναι τὴν ὑπὸ τῷ ἰσημερινῷ, ἀλλὰ μᾶλλον πεδιάδα, ἰσόπεδόν πως ἢ ἐπιφανείᾳ τῆς θαλάττης· τοὺς δὲ πληροῦντας

τὸν Νεῖλον ὄμβρους ἐκ τῶν Αἰθιοπικῶν ὕδρων συμ-
βαίνειν. Ταῦτα δ' εἰπὼν ἐνταῦθα, ἐν ὅλλοις συγχω-
ρεῖ, φήσας ὑπονοεῖν ὅρη εἶναι τὰ ὑπὸ τῷ ἰσημεριῳ,
πρὸς ἃ ἐκατέρωθεν ἀπὸ τῶν εὐκράτων ἀμφοῖν
προσπίπτοντα τὰ νέφη, ποιεῖν τοὺς ὄμβρους. Αὕτη
μὲν οὖν ἡ ἀνομολογία φανερά. Ἀλλὰ καὶ δοθέντος,
τοῦ ὅρειν ἢ εἶναι τὴν ὑπὸ τῷ ἰσημεριῳ, ἄλλη τις
ἀνακύπτειν ἂν δόξειεν. οἱ γὰρ αὐτοὶ σύρρουν φα-
σιν εἶναι τὸν ὠκεανόν· πῶς οὖν ἔρη κατὰ μέσον
ιδρύουσιν αὐτόν; πλὴν ἢ νήσους τινὰς βούλονται
λέγειν. Ὅπως δὲ ποτε τοῦτ' ἔχει, τῆς γεωγραφικῆς
μερίδος ἔξω πίπτει· δοτίον δ' ἴσως τῷ προθιμένῳ
τὴν περὶ ὠκεανοῦ πραγματείαν ταῦτ' ἐξετάζειν.

Μνησθεῖς δὲ τῶν περιπλεῦσαι λεγομένων τὴν
Αἰθύν, Ἡρόδοτον μὲν οἶεσθαι φησὶν ὑπὸ Λαρείου
πεμφθέντας τινὰς τελέσαι τὸν περίπλου. Ἡρα-
κλείδην δὲ τὸν Ποντικὸν ἐν διαλόγῳ ποιεῖν ἀφι-
γμένον παρὰ Γέλωνι μάγον τινὰ περιπλεῦσαι φά-
σκοντα. Ἀμάρυτα δὲ ταῦτ' εἶναι φήσας, καὶ Εὐ-
δοξὸν τινα Κυζικηνὸν θεωρὸν καὶ σπονδοφόρον τοῦ
πῶν Κορινθίων ἀγῶνος ἐλθεῖν εἰς Αἴγυπτον ἱστορεῖ
κατὰ τὸν δεῦτερον Εὐεργέτην· συσταθῆναι δὲ καὶ
τῷ βασιλεῖ, καὶ τοῖς περὶ αὐτόν, καὶ μάλιστα κατὰ
τοὺς ἀνάπλους τοῦ Νεῖλου, θαυμαστικὸν ὄντα τῶν
τοπικῶν ἰδιωμάτων ἅμα, καὶ οὐκ ἀπαίδευτον. Τυ-
χεῖν δὴ τινα Ἰνδὸν κομισθέντα ὥς τὸν βασιλῆα ὑπὸ
τῶν φυλάκων τοῦ Ἀραβίου μυχοῦ, λεγόντων εὐρεῖν
αὐτόν ἡμιθανῆ κατασχεθέντα μόνον ἐν νηϊ, τὴς δ'
εἶη καὶ πόθεα, ἀγνοεῖν, μὴ συνιέντας τὴν διώλεκτον·

τὸν δὲ παραδοῦναι τοῖς διδάξουσιν ἐλληνίζειν. ἐκ-
μαθόντα δὲ διηγῆσασθαι, διότι ἐκ τῆς Ἰνδικῆς
πλέων περιπέσοι πλάνη, καὶ σωθεῖη δεῦρο, τοὺς
σύμπλους ἀποβαλὼν λιμῶ· ὑπολειφθέντα δὲ ὑπο-
σχέσθαι τὸν εἰς Ἰνδοὺς πλοῦν ἡγήσασθαι τοῖς ὑπὸ
τοῦ βασιλέως προχειρισθεῖσι· τούτων δὲ γενέσθαι
τὸν Εὐδοξον. Πλεύσαντα δὴ μετὰ δώρων, ἐπανελ-
θεῖν ἀντιφορτισάμενον ἀρώματα καὶ λίθους πολυ-
τελεῖς, ὧν τοὺς μὲν καταφέρουσι οἱ ποταμοὶ μετὰ
τῶν ψήφων, τοὺς δ' ὄρυκτοὺς εὗρίσκουσιν, πεπηγό-
τας ἐξ ὑγροῦ, καθάπερ τὰ χρυστάλλινα παρ' ἡμῖν.
διαψευσθῆναι δὲ τῶν ἐλπίδων. ἀφελείσθαι γὰρ
αὐτὸν ἅπαντα τὸν φθόρον τὸν Εὐεργέτην· Τελευ-
τήσαντος δ' ἐκείνου τὸν βίον, Κλεοπάτραν τὴν
γυναικα δέξασθαι τὴν ἀρχήν· πάλιν οὖν καὶ ὑπὸ
ταύτης πεμφθῆναι τὸν Εὐδοξον μετὰ μείζονος πα-
ρασκευῆς. ἐπανιόντα δ' ἀνέμοις παρενεχθῆναι
ὑπὲρ τὴν Αἰθιοπίαν. προσφερόμενον δὲ τισι τό-
ποις, ἐξοικειοῦσθαι τοὺς ἀνθρώπους μεταδόσεισι-
τίων τε καὶ οἴνου καὶ παλαθίδων, ὧν ἐκείνοις οὐ
μετῆν· ἀντὶ δὲ τούτων ὑδρείας τὲ τυγχάνειν καὶ κα-
θοδηγίας, ἀπογράφεσθαι τε τῶν θεμάτων ἔνια.
Εὐρόντα δ' ἀκρόπρωρον ξύλιγον ἐκ ναυαγίου ἵππον
ἔχον ἐγγεγλυμμένον, πυθόμενον ὥς ἀπὸ τῆς ἐσπέρας
πλεόντων τινῶν εἴη τὸ ναυάγιον τοῦτο, κομίζειν αὐ-
τὸ ἀναστρέψαντα πρὸς τὸν οἰκεῖον πλοῦν. σωθέν-
τα δ' εἰς Αἴγυπτον οὐκέτι τῆς Κλεοπάτρας ἡγουμέ-
νης, ἀλλὰ τοῦ παιδὸς, ἀφαιρεθῆναι πάλιν πάντα·
φωραθῆναι γὰρ νενοσφισμένον πολλά. Τὸ δ' ἀκρό-

πρῶρον φέροντα ἐς τὸ ἐμπόριον, δεικνύναι τοῖς
 ναυκλήροις, γινῶναι δὲ Γαδιριτῶν ὄν· τούτων γὰρ
 τοὺς μὲν ἐμπόρους μεγάλα στέλλειν πλοῖα· τοὺς δὲ
 πένητας μικρὰ, ἃ καλεῖν ἵππους, ἀπὸ τῶν ἐν ταῖς πρῶ-
 ραῖς ἐπισήμων· τούτοις δὲ πλεῖν μέχρι τοῦ Λίξου πο-
 ταμοῦ παρὰ τὴν Μανρουσίαν ἀλιευομένους· ἀλλὰ τῶν
 δὴ ναυκλήρων τινὰς γνωρίσαι τὸ ἀκρόπρῳρον, ἐνός
 ἰῶν ἀπὸ τοῦ Λίξου ποταμοῦ πορρόωτερον πλευσάν-
 των, καὶ μὴ σωθέντων ὑπάρξαν. Ἐκ δὲ τούτου συμ-
 βαλόντα τὸν Εὐδοξον, ὡς δυνατὸς εἴη ὁ περίπλους ὁ
 Αἰβυκός, πορευθέντα οἴκαδε, τὴν οὐσίαν ἐνθήμερον
 πᾶσαν ἐξόρμησαι. καὶ πρῶτον μὲν εἰς Δικαιαρχίαν,
 εἰς εἰς Μασσαλίαν ἐλθεῖν, καὶ τὴν ἐξῆς παραλίαν
 μέχρι Γαδείρων, πανταχοῦ δὲ διακωδωνίζοντα ταῦτα
 καὶ χρηματιζόμενον κατασκευάσασθαι πλοῖον μέγα
 καὶ ἐφόλκια δύο λέμβοις ληστρικοῖς ὅμοια, ἐμβι-
 βάσασθαι τε μουσικὰ παιδισκῆρια καὶ ἱατροὺς καὶ
 ἄλλους τεχνίτας, ἔπειτα πλεῖν ἐπὶ τὴν Ἰνδικὴν με-
 τέωρον ζεφύροις συνεχέσι. Καμνόντων δὲ τῷ πλῶ-
 τῶν συνόντων, ἄκοντα ἐπουρίσαι πρὸς γῆν, δεδο-
 κότα τὰς πλημμυρίδας καὶ τὰς ἀμπώτεις καὶ δὴ καὶ
 συμβῆναι ὅπερ ἐδεδίδει· καθίσαι γὰρ τὸ πλοῖον,
 ἡσυχῇ δὲ, ὥστε μὴδ' ἀθροῖν διαλυθῆναι, ἀλλὰ φθῆ-
 ναι τὰ φορτία σωθέντα εἰς γῆν, καὶ τῶν ξύλων τὰ
 πλείστα· ἐξ ὧν τρίτον λέμβον συμπηξάμενον πεν-
 τηκοντόρου πάρισον πλεῖν, ἕως ἀνθρώποις συνέμιξα
 τὰ αὐτὰ ὀήματα φθεγγομένοις, ἅπερ πρότερον ἀπο
 γέγραπται· ἅμα δὲ τοῦτό τε γινῶναι, ὅτι τε οἱ ἐν-
 ταῦθα ἄνθρωποι ὁμοεθνεῖς εἴεν τοῖς Αἰθίοψιν ἐκεί-

ροῖς, καὶ ὅτι ὅμοιοι ἐν τῇ Βόγῳ βασιλείᾳ. Ἀφέντα δὲ τὸν ἐπὶ Ἰνδοὺς πλοῦν ἀναστρέφειν· ἐν δὲ τῷ παρὰ πλῶ νῆσον εὐδρον καὶ εὐδενδρον ἐρήμην ἰδόντα σημειώσασθαι· σωθέντα δὲ εἰς τὴν Μαυρουσίαν, διαθήμενον τοὺς λέμβους, περὶ κομισθῆναι πρὸς τὸν Βόγον, καὶ συμβουλεύειν αὐτῷ τὴν ναυστολίαν ἐπαγελέσθαι ταύτην· ἰσχύσαι δ' εἰς τὰναντία τοὺς φίλους ὑποτείνοντας φόβον, μὴ συμβῇ τὴν χώραν εὐεπιβούλευτον γενέσθαι, δειχθείσης παρόδου τοῖς ἑξώθεν ἐπιστρατεύειν ἐθέλουσιν· ὥς δ' ἐπύθετο λόγῳ μὲν πεμπόμενον ἑαυτὸν ἐπὶ τὴν ἀναχθεῖσαν ναυστολίαν, ἔργῳ δ' ἐκτεθησόμενον εἰς ἐρήμην τινὰ νῆσον, ἐκφυγεῖν εἰς τὴν Ῥωμαίων ἐπικράτειαν, καὶ κεῖθεν εἰς τὴν Ἰβηρίαν διάραι. Πάλιν δὲ κατασκευασάμενον στρογγύλον πλοῖον, καὶ μακρὸν πεντηκόντορον, ὥστε τῷ μὲν πελαγίζειν, τῷ δὲ πειραῖσθαι τῆς γῆς, ἐνθήμενον γεωργικὰ ἐργαλεῖα καὶ σπέρματα καὶ οἰκιδύμους, δόμῃσαι πρὸς τὸν αὐτὸν περίπλουν· διανοούμενον εἰ βραδύνοιτο ὁ πλοῦς, ἐνδιαχειμῶσαι τῇ προσεσκεμμένῃ νήσῳ, καὶ σπείραντα καὶ ἀνελόμενον τοὺς καρπούς, τελέσαι τὸν ἐγνωσμένον ἐξ ὑρχῆς πλοῦν.

Ἐγὼ μὲν οὖν, φησὶ, μέχοι τῆς περὶ τὸν Εὐδοξὸν ἱστορίας ἦκω· τί δ' ὕστερον συνέβη, τοὺς ἐκ Γαδείρων καὶ τῆς Ἰβηρίας εἰκὸς εἰδέναι. Ἐκ πάντων δὲ τούτων φησὶ δείκνυσθαι, διότι ἡ οἰκουμένη κύκλῳ περιῤῥεῖται τῷ ὠκεανῷ.

Οὐ γὰρ μιν δεσμός περιβάλλεται ἡπείρω;

Ἀλλ' ἐς ἀπειρεσίην κέχυται, τό μιν οὐτι μαιίνει. *Θαυμαστός δὲ κατὰ πάντα ἐστὶν ὁ Ποσειδώνιος, τὸ*

τοῦ μάγον περιπλουν ὃν Ἡρακλείδης εἶπεν, ῥτυρον νομίσας, καὶ αὐτῶν τῶν ὑπὸ Δαρείου φθίντων ὧν Ἡρόδοτος ἱστορεῖ· τὸ δὲ Βεργαῖον ἡμα τοῦτο ἐν πίστεως μέρει τιθεῖς, εἶθ' ὑπ' αὐπεπλασμένον, εἴτ' ἄλλων πλασάντων πιστευθέν. γὰρ ἡ·πιθανύτης πρῶτον μὲν τῆς κατὰ τὸν Ἰνπεριπετείας; ὃ γὰρ Ἀράβιος κόλπος ποταμοῦ στενός· ἐστι καὶ μακρὸς ἐπὶ μυρίους πού· στα·ς μέχει τοῦ στόματος, καὶ τούτου στενοῦ παν·σιν ὄντος· οὐκ εἰκὸς δ' οὔτ' ἔξω πού τὸν πλοῦν· τας εἰς τὸν κόλπον παρῶσθῆναι τοὺς Ἰνδοὺς ἐ·πλάνην· τὰ γὰρ στενά ἀπὸ τοῦ στόματος δη·ιν ἔμελλε τὴν πλάνην· οὔτ' εἰς τὸν κόλπον ἐπί·ς καταχθῆσιν, ἔτι πλάνης ἦν πρόφασις καὶ ἀνέ·στιάτων. Αἰμῶ τε πῶς περμιῖδον ἅπαντας· λλυμένους σφῶς πλὴν ἐνός; περιγενόμενός τε· ἱκανὸς ἦν μόνος, κατευθύνειν τὸ πλοῖον οὐ μι·· ὃν, τὰ γε τηλικαῦτα πελάγη διαίρειν δυνάμε·; τίς δ' ἡ ὀξύμαθία τῆς διαλέκτου, ἀφ' ἧς ἱκα·· ἦν πῆσαι τὸν βασιλέα, ὥς θυράμενος τοῦ πλοῦ· ηγήσασθαι; τίς δ' ἡ σπάνις τῷ Εὐεργέτῃ τῶν· ἄτων καθηγεμόνων; ἥδη γνωρίζομένης ὑπὸ πολ·· τῆς ταύτῃ θαλάττης; Ὁ δὲ δὴ σπονδοφόρος· θεωρὸς τῶν Κυζικηνῶν πῶς ἄφεις τὴν πόλιν, εἰς· ἰὸς ἔπλει; πῶς δὲ ἐπιστεύθη τηλικαύτην χρεῖαν; δ' ἐπαριῶν ἀφαιρεθεῖς πάντα παρὰ τὴν ἐλπίδα,· αἰτιμωθεῖς, ἔτι μέζονα ἐπιστεύθη παρὰσκευῆν·· ὤν; Ἐπανιῶν δὲ, καὶ παρ' ἐκθῆς εἰς τὴν Αἰ·····,·····,····· ἢ τὰς διαλέκτους ἀπεγράφετο,

ἢ τὸ ἀκρόπρωρον ἐπυνθάνετο τῆς ὑλιάδος πόθει πέσοι; τὸ γὰρ μαθεῖν ὅτι ἀπὸ δύσεως ἦν πλεόναυαίγιον, οὐδενὸς ἔμελλεν ὑπάρξειν σημεῖον, καὶ αὐτὸς ἔμελλεν ἀπὸ δύσεως πλεῖν κατὰ τὴν νοδον. Ἐλθὼν οὖν εἰς Ἀλεξάνδρειαν, φωραθεὶ νεροσφισμένος πολλὰ, πῶς οὐκ ἐκολάσθη; καὶ περιήρει τοὺς ναυκλήρους διαπυνθανόμενος, κνὺς ἅμα τὸ ἀκρόπρωρον. Ὁ δὲ γνωρίσας, θαυμαστός; ὁ δὲ πιστεύσας οὐχὶ θαυμασιώτε καὶ κατ' ἐλπίδα τοιαύτην ἐπανιὼν εἰς τὴν οἰκὴν καὶ μετοικισμὸν ἐκείθεν ποιησάμενος εἰς τὰ ἔξω λῶν. Ἀλλ' οὐδ' ἐξὸν ἦν ἄνευ προστάγματος ἑξαυδρείας ἀνάγεσθαι· καὶ ταῦτα νεροσφισμένως σιλικά χρήματα. οὐδέ γε λαθεῖν ἐκπλεύσαντα ἐπὶ χετο τοσαύτῃ φρουρᾷ κεκλισμένου τοῦ λιμένος, τῶν ἄλλων ἐξόδων, ὅσην καὶ νῦν ἔτι διαμένοντες ἔγνωμεν ἡμεῖς ἐπιδημαῦντες τῇ Ἀλεξανδρείᾳ περὶ χρόνον· καίτοι τὰ νῦν πολὺ ἀνεῖται Ῥωμαίων ἐπὶ τῶν· αἱ βασιλικαὶ δὲ φρουραὶ πολὺ ἦσαν πικραι. Ἐπειδὴ δὲ καὶ ἀπῆρεν εἰς τὰ Γάδειρα, καὶ πηγησάμενος ἔπλεε βασιλικῶς, καὶ διαλυθέντος τῷ τοῦ πλοίου, πῶς μὲν ἐναυπηγήσατο τρίτον βρον ἐν τῇ ἐρήμῳ; πῶς δὲ πλέων πάλιν, καὶ εἰς τοὺς ἱσπαινοὺς Αἰθίοπας τοῖς ἰώοις ὁμογλώττι οὐκ ὠρέχθη διανύσαι τὸν ἐξῆς πλοῦν, οὕτω χαλῶν πρὸς τὸ φιλέκδημον, μικρὸν ἔχειν ἐλπίδας λογίζεσθαι τὸ ἄγνωστον; ἀλλ' ἀφείδω ταῦτα, τῆς διὰ Βασιλίστιαν ἐπεθύμησε; πῶς δ' ἔγνω τὴν λάθρᾳ αὐτοῦ συνισταμένην ἐπιβουλὴν; τί δὲ τοῦτ' ἔην

Βόρῳ πλεονέκτημα, ὃ τοῦ ἀνθρώπου ἀφανισμός, ἐξὸν ἄλλως ἀποπέμψασθαι; γνοὺς δὲ τὴν ἐπιβουλήν, πῶς ἔφθη φυγῶν εἰς ἀσφαλεῖς τόπους; Ἐκαστον γάρ τῶν τοιούτων οὐκ ἀδύνατον μὲν, ἀλλὰ χαλεπὸν καὶ σπανίως γενόμενον μετὰ τύχης τινός· τῷ δ' εὐτυχεῖν αἰεὶ συνέβαινεν εἰς κινδύνους καθισταμένῳ συνεχεῖς. Πῶς δ' οὐκ ἔδεισεν ἀποδράς τὸν Βόρον, πλεῖν πάλιν παρὰ τὴν Λιβύην σὺν παρασκευῇ δυναμένη συνοικῖσαι νῆσον; Οὐ πολὺ οὖν ἀπολείπεται ταῦτα τῶν Πυθίου καὶ Εὐημέρου καὶ Ἀντιφάνους ψευσμάτων. ἀλλ' ἐκείνοις μὲν συγγνώμη, τοῦτ' αὐτὸ ἐπιτηδεύουσιν, ὥς περ τοῖς θαναματοποιοῖς· τῷ δ' ἀποδεικτικῷ, καὶ φιλοσύφῳ, σχεδὸν δέ τι καὶ περὶ πρωτείων ἀγωνιζομένῳ, τίς ἂν συγγνοίη; ταῦτα μὲν οὖν οὐκ εὔ.

Τὸ δὲ ἐξαλερεσθαι τὴν γῆν ποτὲ, καὶ ἱζήματα λαμβάνειν, καὶ μεταβολὰς τὰς ἐκ τῶν σεισμῶν καὶ τῶν ἄλλων τῶν τοιούτων, ὅσα διηριθμησάμεθα καὶ ἡμεῖς, ὀρθῶς κεῖται παρ' αὐτῷ· πρὸς ὃ, καὶ τὸ τοῦ Πλάτωνος εὖ παρατίθησιν, ὅτι ἐνδέχεται καὶ μὴ πλάσμα εἶναι τὸ περὶ τῆς νήσου τῆς Ἀτλαντίδος· περὶ ἧς ἐκείνος ἱστορῆσαι Σύλωνα φησὶ πεπυσμένον παρὰ τῶν Αἰγυπτίων ἱερέων· ὥς ὑπάρχουσα ποτὲ ἀφανισθεῖν, τὸ μέγεθος οὐκ ἐλάττων ἡπείρου· καὶ τοῦτο βέλτισον οἶται λέγειν ἢ διότι ὁ πλάσας αὐτὴν ἠφάνισεν, ὥς ὁ ποιητὴς τὸ τῶν Ἀχαιῶν τείχος. Εἰκάσει δὲ καὶ τὴν τῶν Κίμβρων καὶ τῶν συγγενῶν ἐξανάστασιν ἐκ τῆς οἰκείας γενέσθαι κατὰ θαλάττης ἔρροδον, οὐκ ἀθρόαν συμβύσιν. Ἐπονοεῖ δὲ τὸ τῆς

οἰκουμένης μήκος ἑπτά πού μυριάδων σταδίων ὑπάρχον, ἡμισυ εἶναι τοῦ ὅλου κύκλου καθ' ὃν εἰληπται· ὥστε φησὶν ἀπὸ τῆς δύσεως Εὐρῶ πλείων ἐν τοσαύταις μυριάσιν ἔλθοι ἢ εἰς Ἰνδοῦς.

Ἐπιχειρήσας δὲ αἰτιᾶσθαι τοὺς οὕτω τὰς ἡπείρους διορίσαντας, ἀλλὰ μὴ παραλλήλοις τισὶ τῷ ἰσημερινῷ, δι' ὧν ἔμελλον ἐξαλλάξεις δείκνυσθαι ζώων τε καὶ φυτῶν καὶ ἁέρων, τῶν μὲν τῇ κατεψυγμένη συναπτόντων, τῶν δὲ τῇ διασκεκαυμένη· ὥστε οἷον ἐὶ ζώνας εἶναι τὰς ἡπείρους· ἀνασκευάζει πάλιν, καὶ ἐν ἀλύσει δίκην γίνεται, ἐπαινῶν πάλιν τὴν αὖσαν διαίρεσιν, θετικὴν ποιούμενος τὴν ζήτησιν, πρὸς οὐδὲν χρησίμως. Αἱ γὰρ τοιαῦται διατάξεις οὐκ ἔκ προνοίας γίνονται, καθάπερ οὐδ' αἰ κατὰ τὰ ἔθνη διαφοραὶ, οὐδὲ διάλεκτοι, ἀλλὰ κατὰ ἐπίπτωσιν καὶ συντυχίαν· καὶ τέχνη τε καὶ δυνάμεις καὶ ἐπιτηδεύσεις ἀρξάντων τινῶν κρατοῦσιν αἱ πλείους ἐν ὁποῷ οὖν κλίματι. Ἔστι δέ τι καὶ περὶ τὰ κλίματα· ὥστε τὰ μὲν φύσει ἐστὶν ἐπιχώρια τισὶ, τὰ δὲ θέσει καὶ ἀσκήσει. Οὐ γὰρ φύσει Ἀθηναῖοι μὲν φιλόλογοι, Λακεδαιμόνιοι δ' οὐ· καὶ οἱ ἔτι ἑγγυτέρω, Θηβαῖοι· ἀλλὰ μᾶλλον ἔθει· οὕτως οὐδὲ Βαβυλώνιοι φύσει φιλόσοφοι καὶ Αἰγύπτιοι· ἀλλ' ἀσκήσει καὶ ἔθει. καὶ ἔππων δὲ καὶ βοῶν ἀρετὴς, καὶ ἄλλων ζώων, οὐ τόποι μόνον, ἀλλὰ καὶ ἀσκήσεις ποιοῦσιν. Ὁ δὲ συγχεῖ ταῦτα. Ἐπαινῶν δὲ τὴν τοιαύτην διαίρεσιν τῶν ἡπείρων, οἷα νῦν ἐστὶ, παραδείγματα χρῆται, τῷ τοῦς Ἰνδοῦς τῶν Αἰθιοπῶν διαφέρειν, ὄντων ἐν τῇ Αἰθιοπῇ· εὐεργαστέρους γὰρ εἶναι καὶ ἔτι

τον ἔψασθαι τῇ ξηρασίᾳ τοῦ περιέχοντος· διὸ καὶ Ὅμηρον πάντας λέγοντα Αἰθίοπας δίχῃ διαλεῖν,

Οἱ μὲν δυσσομένου Ὑπερίονος, οἱ δ' ἀνιόντος·
 εἰσάγοντα τὴν ἑτέραν οἰκουμένην, ἣν οὐκ εἶδεν Ὅμηρος, δουλεύειν ὑποθάσει· καὶ ἔδει, φησὶ, μεταγράφειν οὕτως·

Οἱ μὲν ἀπερχομένου Ὑπερίονος,
 ὄλον ἀπὸ τοῦ μεσημβρινοῦ περικλίνοντος.

Πρῶτον μὲν οὖν οἱ πρὸς Αἰγύπτῳ Αἰθίοπες, καὶ αὐτοὶ δίχῃ διαιροῦνται· οἱ μὲν γὰρ ἐν τῇ Ἀσίᾳ εἰσὶν, οἱ δ' ἐν τῇ Αἰβύῃ, οὐδὲν διαφέροντες ἀλλήλων. ἔπειθ' Ὅμηρος οὐ διὰ τοῦτο διαιρεῖ τοὺς Αἰθίοπας, ἢ ὅτι τοὺς Ἰνδοὺς ἦδει τινὰς τοιούτους τοῖς σώμασιν· οὐ δὲ γὰρ ἀρχὴν εἶδέναι τοὺς Ἰνδοὺς εἰκὸς Ὅμηρον. ὅπου οὐδ' ὁ γε Εὐεργέτης κατὰ τὸν Εὐδύξειον μῦθον ἦδει τὰ κατὰ τὴν Ἰνδικήν, οὐδὲ τὸν πλοῦν τὸν ἐπ' αὐτῇ· ἀλλὰ μᾶλλον κατὰ τὴν λεχθεῖσαν ὑφ' ἡμῶν πρότερον διαίρεσιν. Ἐκεῖ δὲ καὶ περὶ τῆς γραφῆς τῆς Κρατητείου διηγήσαμεν, ὅτι οὐδὲν διαφέρει, οὕτως ἢ καὶνως γράφειν, εἰ δὲ τοῦτο μὲν διαφέρειν φησὶ· κρεῖττον δ' οὕτως εἶναι μεταθεῖναι, οἱ μὲν ἀπερχομένου. Τί οὖν διαφέρει τοῦτο τοῦ, οἱ μὲν δυσσομένου; πᾶν γὰρ τὸ τμήμα τὸ ἀπὸ τοῦ μεσημβρινοῦ ἐπὶ δύσιν, δύσις καλεῖται, καθάπερ καὶ τὸ τοῦ δρεζοντος ἡμικύκλιον· ὅπερ καὶ Ἀράτος ἐπισημαίνεται,

— ἥκιστα ἄραται

Μίσγονται δύσις τε καὶ ἀντολαὶ ἀλλήλησιν.
 Ἐκ δ' ἐπὶ τῆς Κρατητείου γραφῆς βέλτιον οὕτω, φη-

σεις τὴς καὶ ἐπὶ τῆς Ἀρισταρχείου δεῖν. Τοσαῦτα καὶ πρὸς Ποσειδώνιον. Πολλὰ γὰρ καὶ ἐν τοῖς καθ' ἕκαστα τυγχάνει τῆς προσηκούσης διαίτης ἅσα γεωγραφικὰ· ὅσα δὲ φυσικώτερα, ἐπισκεπτέον ἐν ἄλλοις, ἢ οὐδὲ φροντιστέον· πολὺ γὰρ ἐστὶ τὸ αἰτιολογικὸν παρὰ αὐτοῖ, καὶ τὸ Ἀριστοτελεῖζον, ὅπερ ἐκκλίνουσιν οἱ ἡμέτεροι διὰ τὴν ἐπίκρουσιν τῶν αἰτιῶν.

IV. Πολύβιος δὲ τὴν Εὐρώπην χωρογραφῶν, τοὺς μὲν ἀρχαίους ἔαν φησί, τοὺς δ' ἐκείνους ἐλέγχοντας ἐξετάζειν Δικαιαρχόν τε καὶ Ἐρατοσθένη τὸν τελευταῖον πραγματευσάμενον περὶ τῆς γεωγραφίας, καὶ Πυθίαν, ὑφ' οὗ παρακρουσθῆναι πολλούς· ὅλην μὲν τοι Βρεττανικὴν ἐμβατὸν ἐπελθεῖν φάσκοντος, τὴν δὲ περίμετρον πλειόνων ἢ τεττάρων μυριάδων ἀποδόντος τῆς νήσου. προσιωροῦσαντος δὲ καὶ τὰ περὶ τῆς Θούλης καὶ τῶν τόπων ἐκείνων, ἐν οἷς οὔτε γῆ κατ' αὐτὸν ὑπῆρχεν ἔτι, οὔτε θάλαττα, οὔτ' ἀήρ, ἀλλὰ σύγκριμά τι ἐκ τούτων πλεῖμονι θαλαττίῳ ἐοικὸς, ἐν ᾧ φησὶ τὴν γῆν καὶ τὴν θάλατταν αἰωρῆσθαι, καὶ τὰ σύμπαντα, καὶ τοῦτον ὥς ἂν δεσμὸν εἶναι τῶν ὅλων, μὴ ποτε πορευτὸν, μὴ τε πλωτὸν ὑπάρχοντα. τὸ μὲν οὖν τῷ πλεῖμονι ἐοικὸς αὐτὸς ἑωρακέναι, τ' ἄλλα δὲ λέγειν ἐξ ἀκοῆς. Ταῦτα μὲν τὰ τοῦ Πυθέου· καὶ διότι ἐπαυελθὼν ἐνθίενδε, πᾶσαν ἐπέλθοι τὴν παρωικανῆτι τῆς Εὐρώπης, ἀπὸ Γοδείρων ἕως Τανάδος.

Φησὶ δ' οὖν ὁ Πολύβιος ἄπιστον καὶ αὐτὸ τοῦτο, πῶς ἰδιώτῃ ἀνθρώπῳ καὶ πένητι τοσαῦτα διαστήματα πλωτὰ καὶ πορευτὰ γένοιτο; τὸν δ' Ἐρα-

τοσθίνῃ διαπορήσαντα εἰ χρή πιστεύειν τοῦτοις,
 ὁμως περὶ τῆς Βρεττανικῆς πεπιστευκέναι καὶ τῶν
 κατὰ Γάδειρα καὶ τὴν Ἰβηρίαν· πολὺ δὲ φησι βέλ-
 τιον τῷ Μισσηνίῳ πιστεύειν ἢ τούτῳ. Ὁ μὲν τοί γε
 εἰς μίαν χώραν τὴν Παγχαίαν λέγει πλεῦσαι· ὁ δὲ
 καὶ μέχρι τῶν τοῦ κόσμου περάτων καταπτευκέναι
 τὴν προσάρκτιον Εὐρώπην πᾶσαν, ἣν οὐδ' ἂν τῷ
 Ἑρμῇ πιστέυσαι τις λέγοντι. Ἐρατοσθίνῃ δὲ τὸν
 μὲν Εὐήμερον Βεργαῖον καλεῖν, Πυθίᾳ δὲ πιστεύ-
 ει· καὶ ταῦτα δὲ, μὴ τε Δικαιάρχου πιστεύσαντος.
 Τῷ μὲν οὖν μὴ τε Δικαιάρχου πιστεύσαντος, γε-
 λοῖον· ὥσπερ ἐκείνῳ χρήσασθαι κἀνονι προσῆκον,
 καθ' οὗ τοσούτους ἐλέγχους αὐτὸς προφέρειται. Ἐρα-
 τοσθίνους δὲ εἴρηται ἡ περὶ τὰ ἑσπέρια καὶ τὰ ἄρ-
 κτικά τῆς Εὐρώπης ἄγνοια. Ἀλλ' ἐκείνῳ μὲν καὶ
 Δικαιάρχῳ συγγνώμη, τοῖς μὴ κατιδοῦσι τοὺς τό-
 πους ἐκείνους. Πολυβίῳ δὲ καὶ Ποσειδωνίῳ τίς ἂν
 συγγνοίῃ; Ἀλλὰ μὴν Πολύβιδός γε ἐστὶν ὁ ὅλας δο-
 γματικὰς καλῶν ἀποφάσεις, ἃς ποιῆται περὶ τῶν
 ἐν τοῦτοις τοῖς τόποις διαστημάτων, καὶ ἐν ἄλλοις
 πολλοῖς, ἀλλ' οὐδ' ἐν οἷς ἐκείνους ἐλέγχει καθαρῶν.
 Τοῦ γοῦν Δικαιάρχου μυρίους μὲν εἰπόντος τοὺς ἐπὶ
 στήλας ἀπὸ τῆς Πελοποννήσου σταδίους, πλείους δὲ
 τούτων τοὺς ἐπὶ τὸν Ἀδρίαν μέχρι τοῦ μυχοῦ· τοῦ
 δ' ἐπὶ στήλας τὸ μέχρι τοῦ πορθμοῦ, τρισχιλίους
 ἀποδόντος, ὥς γίνεσθαι τὸ λοιπὸν ἑπτακισχιλίους
 τὸ ἀπὸ πορθμοῦ μέχρι στηλῶν τοὺς μὲν τρισχιλίους
 εἶναι φησὶν, εἴτ' εὐ λαμβάνονται, εἴτε μὴ· τοὺς δ'
 ἑπτακισχιλίους οὐδετέρως, οὐδὲ τὴν παραλλαν ἐμβα-

τροῦντι, οὔτε τὴν διὰ μέσου τοῦ πελάγους. Τὴν μὲν γὰρ παραλλίαν εἰκέναι μάλιστα ἀμβλείᾳ γωνίᾳ βεβηκυῖα ἐπὶ τε τοῦ πορθμοῦ καὶ τῶν στηλῶν, κορυφὴν δ' ἔχουσιν Ναρβῶνα· ὥστε συνίστασθαι τρίγωνον βάσει ἔχον τὴν διὰ τοῦ πελάγους εὐθείαν, πλευράς δὲ τὰς τὴν γωνίαν ποιοῦσας τὴν λεχθεῖσαν, ὣν ἡ μὲν ἀπὸ τοῦ πορθμοῦ μέχρι Ναρβῶνος, μυρίων ἐστὶ καὶ πλείονων ἢ διακοσίων ἐπὶ τοῖς χιλίοις· ἡ δὲ λοιπὴ μικρὰ λοιπὸν ἑλατιόνων ἢ ὀντακισχιλίων καὶ τὸ πλεῖστον μὲν διάστημα ἀπὸ τῆς Εὐρώπης ἐπὶ εἰς Αἰβύτην ὁμολογεῖσθαι κατὰ τὸ Τυρρηνικὸν πελάγος σταδίων οὐ πλείονων ἢ τρισχιλίων· κατὰ τὸ Σαρδάνιον δὲ λαμβάνειν συναγωγὴν. Ἄλλ' ἴστω φησὶ καὶ ἐκείνο τρισχιλίων· προειλήφθω δ' ἐπὶ τοῦτοις διαχιλίων σταδίων, τὸ τοῦ κόλπου βάθος τὸ κατὰ Ναρβῶνα, ὡς ἂν κάθεται ἀπὸ τῆς κορυφῆς ἐπὶ τὴν βάσιν τοῦ ἀμβλυγωνίου· δῆλον οὖν φησὶν ἐκ τῆς παιδικῆς μετρήσεως, ὅτι ἡ σύμπασα παραλλία ἡ ἀπὸ τοῦ πορθμοῦ ἐπὶ στηλᾶς ἔγγιστα ὑπερέχει τῆς διὰ τοῦ πελάγους εὐθείας, πεντακκοσίους σταδίοις. προστεθέντων δὲ τῶν ἀπὸ τῆς Πελοποννήσου ἐπὶ τὸν πορθμὸν τρισχιλίων, οἱ σύμπαντες ἔσονται στάδιοι, αὐτοὶ ἐπ' εὐθείας, πλείους ἢ διπλάσιοι ὥν Λικαίραρχος εἶπε· πλείους δὲ παύτων τοὺς ἐπὶ τὸν μυχὸν τὸν Ἀδριατικὸν δεήσει φησὶ τιθέναι κατ' ἐκείνον.

Ἄλλ' ὃ φίλε Πολύβιε, φαίη τις ἂν, ὥσπερ τοῦτου τοῦ ψεύσματος ἐναργῆ παρίστησι τὸν ἑλεγχον ἡ πᾶσα ἐξ αὐτῶν ὣν εἰρηκας αὐτός, εἰς μὲν Λευκάδα ἐκ Πελοποννήσου ἑκακοσίους, ἐνταῦθεν δὲ τοὺς

Ἴσους εἰς Κέρκυραν, καὶ πάλιν ἐντεῦθεν εἰς τὰ Κερ-
 ρυῦντια τοὺς Ἴσους, καὶ ἐν δεξιᾷ εἰς τὴν Ἰατυγίαν,
 ἀπὸ δὲ τῶν Κεραυνίων τὴν Ἰλλυρικὴν παραλίαν στα-
 δίων ἑξακισχιλίων ἑκατὸν πενήτηκοντα· οὕτως κα-
 κῆνα ψεύσματα ἐστὶν ἀμφότερα, καὶ ὁ Δικαίαρχος
 εἶπε, τὸ ἀπὸ πορθμοῦ ἐπὶ στήλας εἶναι σταδίων
 ἑπτακισχιλίων, καὶ ὁ σὺ δοκεῖς ἀποδεῖξαι. Ὁμολο-
 γοῦσι γὰρ οἱ πλείστοι λέγοντες τὸ διὰ πελάγους μυ-
 ρίων εἶναι καὶ δισχιλίων· συμφωνεῖ δὲ τοῦτο καὶ
 τῇ ἀποφάσει τῇ περὶ τοῦ μήκους τῆς οἰκουμένης.
 μάλιστα γὰρ εἶναι φασὶ μυριάδων ἐπὶ τὰ· τοῦτου δὲ
 τὸ ἐσπίριον τμήμα τὸ ἀπὸ τοῦ Ἰσσηκοῦ κόλπου μέ-
 χρι τῶν ἄκρων τῆς Ἰβηρίας, ἅπερ δυσμικρώτερά ἐστι,
 μικρὸν ἀπολείπειν τῶν τρισμυρίων. συντιθέασι δ'
 οὕτως· ἀπὸ μὲν τοῦ Ἰσσηκοῦ κόλπου μέχρι τῆς Ῥο-
 δίας, πεντακισχιλίους· ἐνθὲν δ' ἐπὶ Σαλμώνιον τῆς
 Κρήτης, ὅπερ ἐστὶ τὸ ἑῶν ἄκρον, χιλίους· αὐτῆς
 τῆς Κρήτης μήκος πλείους ἢ δισχιλίους ἐπὶ Κριοῦ
 τωπον· ἐντεῦθεν δ' ἐπὶ Πάχυνον τῆς Σικελίας
 τετρακισχιλίους καὶ πεντακοσίους, καὶ ἀπὸ Παχύ-
 νου ἐπὶ πορθμὸν πλείους ἢ χιλίους· εἶτα τὸ διάγραμμα
 ἐπὶ στήλας ἀπὸ πορθμοῦ μυρίου τρισχιλίους·
 ἐπὶ στήλῃ δὲ ἐπὶ τὰ τελευταῖα τοῦ ἱεροῦ ἄκρωτη-
 ρος τῆς Ἰβηρίας περὶ τρισχιλίους. Καὶ ἡ καθέτος δὲ
 αἰὼς εἰληπται· εἴπερ ἡ μὲν Ναρβῶν ἐπὶ τοῦ αὐτοῦ
 ἡλλήλου ἴδρυται σχεδόν τι τῷ διὰ Μασσαλλίας, αὐ-
 τῷ διὰ Βυζαντίου, καθάπερ καὶ Ἰππάρχος πε-
 ρὶ τῆς διὰ τοῦ πελάγους ἐπὶ τοῦ αὐτοῦ ἐστὶ τῷ
 πορθμοῦ καὶ τῆς Ῥοδίας· ἀπὸ δὲ τῆς Ῥοδίας εἰς

Βυζάντιον ὥς ἂν ἐπὶ τοῦ αὐτοῦ μεσημβρινοῦ κειμένων ἀμφοῖν, περὶ πεντακισχιλίους, ὥς εἰρήκασι, σταδίους· τοσοῦτοι γὰρ ἂν εἴεν καὶ οἱ τῆς εἰρημένης καθέτου. Ἐπεὶ δὲ καὶ τὸ μέγιστον διάγραμμα τοῦ πελάγους τούτου τὸ ἀπὸ τῆς Εὐρώπης ἐπὶ τὴν Αἰβύην πεντακισχιλίων που σταδίων λέγουσιν ἀπὸ τοῦ μυχοῦ Γαλατικοῦ κόλπου, δοκεῖ μοι πεπλανημένως λέγεσθαι τοῦτο, ἢ πολὺ τὴν Αἰβύην κατὰ τοῦτο τὸ μέρος προσνεύειν ἐπὶ τὴν ἄρκτον, καὶ συνάπτειν τῷ διὰ τῶν στηλῶν παραλλήλῳ. Καὶ τοῦτο οὐκ εὖ λέγεται, τὸ, πλησίον τῆς Σαρδῶνος τὴν λεχθεῖσαν καθέτον τελευτᾶν· οὐ γὰρ παραπλήσιον, ἀλλὰ πολὺ δυσμικώτερον εἶναι τὸ διάγραμμα τοῦτο τῆς Σαρδῶνος, ὅλον σχεδόν τι ἀπολαμβάνον ἐν τῷ μεταξὺ πρὸς τῷ Σαρδονίῳ τὸ Αἰγυστικὸν πέρατος· καὶ τῆς παραλίας δὲ τὰ μήκη πεπλεόνασται, πλὴν οὐκ ἐπὶ τοσοῦτόν γε.

Ἐξῆς δὲ τὰ τοῦ Ἐρατοσθένους ἐπανορθοῖ, τὰ μὲν εὖ, τὰ δὲ χεῖρον λέγων ἢ ἐκείνος. Ἐξ Ἰθάκης μὲν γὰρ εἰς Κέρκυραν τριακοσίους εἰπόντος, πλείους φησὶν εἶναι τῶν ἐννακοσίων· ἐξ Ἐπιδάμνου δὲ εἰς Θεσσαλονίκειαν ἐννακοσίους ἀποδόντος, πλείους τῶν δισχιλίων φησί· ταῦτα μὲν εὖ. Ἀπὸ δὲ Μασσαλίας ἐπὶ στήλας λέγοντος ἐπτακισχιλίους, ἀπὸ δὲ Πυρρήνης ἑξακισχιλίους, αὐτὸς λέγει χεῖρον πλείους ἢ ἐννακισχιλίους τοὺς ἀπὸ Μασσαλίας, ἀπὸ δὲ Πυρρήνης μικρόν ἐλάττους ἢ ὀκτακισχιλίους· ἐγγυτέρω γὰρ τῆς ἀληθείας ἐκείνος εἴρηκεν. Οἱ γὰρ νῦν ὁμολογοῦσιν, ὅτι τις τὰς τῶν ὁδῶν ἀνωμαλίας ὑποτίμενοιτο,

μη μείζω τῶν ἑξακισχιλίων σταδίων εἶναι τὸ μῆκος τὴν σύμπασαν Ἰβηρίαν ἀπὸ Πυρήνης ἕως τῆς ἑσπερίου πλευρᾶς. Ὁ δ' αὐτὸν τὸν Τάγον ποταμόν, ὀκτακισχιλίων σταδίων τίθησι τὸ μῆκος ἀπὸ τῆς πηγῆς μέχρι τῶν ἐκβολῶν· οὐ δῆπου τὸ σὺν τοῖς σκολιώμασιν, (οὐ γὰρ γεωγραφικὸν τοῦτο,) ἀλλ' ἐπ' εὐθείας λέγων· καὶ τοι γε ἀπὸ Πυρήνης αἱ τοῦ Τάγου πηγαὶ πλέον διέχουσιν ἢ χιλίους σταδίους. Πάλιν δὲ τοῦτο μὲν ὀρθῶς ἀποφαίνεται, ὅτι ἀγνοεῖ τὰ Ἰβηρικά ὁ Ἐρατοσθένης, καὶ διότι περὶ αὐτῆς ἔσθ' ὅπου τὰ μαχόμενα ἀποφαίνεται· ὅς γε μέχρι Γαδείρων ὑπὸ Γαλατῶν περιρικεῖσθαι φήσας τὰ ἔξωθεν αὐτῆς, εἴ γε τὰ πρὸς δύσιν τῆς Εὐρώπης μέχρι Γαδείρων ἔχουσιν ἐκεῖνοι· τούτων οὖν ἐκλαθόμενος κατὰ τὴν τῆς Ἰβηρίας περίοδον, τῶν Γαλατῶν εὐδαμοῦ μέμνηται.

Τὸ μῆκος τῆς Εὐρώπης ὅτι ἔλαττον ἐστὶ τοῦ συνάμφω τῆς τε Λιβύης καὶ τῆς Ἀσίας ἐκτιθεῖς, οὐκ ὀρθῶς τὴν σύγκρισιν ποιεῖται· τὸ μὲν γὰρ στόμα τὸ κατὰ στήλας φησὶν, ὅτι κατὰ τὴν ἰσημερινὴν δύσιν ἐστίν, ὁ δὲ Τάναϊς ῥεῖ ἀπὸ θερρινῆς ἀνατολῆς· ἐλαττοῦται δὲ τῶν συνάμφω μήκους, τοῦ μεταξὺ τῆς θερρινῆς ἀνατολῆς καὶ τῆς ἰσημερινῆς· τοῦτο γὰρ ἡ Ἀσία προλαμβάνει πρὸς τὴν ἰσημερινὴν ἀνατολήν τοῦ πρὸς τὰς ἄρκτους ἡμικυκλίου. Χωρὶς γὰρ τοῦ περισκελοῦς ἐν πράγμασιν εὐαποδότοις, καὶ ψεῦδός ἐστι τὸ, ἀπὸ θερρινῆς ἀνατολῆς τὸν Τάναϊν ῥεῖν· ἅπαντες γὰρ οἱ ἔμπειροι τῶν τόπων, ἀπὸ τῶν ἄρκτων ῥεῖν φασὶν εἰς τὴν Μαιώτιν, ὥστε τὰ στόματα

τοῦ ποταμοῦ, καὶ τὸ τῆς Μαιώτιδος, καὶ αὐτὸν τὸν ποταμὸν, ἐφ' ὅσον γινώριμός ἐστιν, ἐπὶ τοῦ αὐτοῦ μεσημβρινοῦ κεῖσθαι.

Οὐκ ἄξιον δὲ λόγου οἵτινες εἶπον, ἀπὸ τῶν κατὰ τὸν Ἰστρον τόπων αὐτὸν τὰς ἀρχὰς ἔχειν, καὶ ἀπὸ τῆς ἰσπέρας· οὐκ ἐνθυμηθέντες, ὥς μεταξὺ δὲ Τύρας, καὶ Βορυσθίνης καὶ Ἰπανίς μεγάλοι ποταμοὶ ρέουσιν εἰς τὸν Πόντον· ὁ μὲν τῷ Ἰστρῷ παράλληλος, οἱ δὲ τῷ Τανάϊδι· οὐτε δὲ τοῦ Τύρα τῶν πηγῶν κατωπτευμένων, οὐδὲ τοῦ Βορυσθένους, οὐδὲ τοῦ Ἰπάνιος, πολὺ ἂν εἴη ἀγνωστότερα καὶ ἐκείνων ἀρκτικώτερα· ὥσθ' ὁ δὲ ἐκείνων ἄγων ἐπὶ τὴν Μαιώτιν τὸν Τανάϊν, εἴτ' ἐπιστρέφων ἐκ' αὐτὴν, (αἱ γὰρ ἐκβολαὶ φανερώς ἐν τοῖς προσαρκείοις μέρεσι τῆς λίμνης δείκνυνται, καὶ τούτοις ὠθινωτάτοις) πλαστός ἂν τις εἴη καὶ ἀπέραντος λόγος. Ὡς δ' αὖτως ἀπέραντος καὶ δὲ διὰ τοῦ Κανκάσου πρὸς ἄρκτον φήσας ρεῖν, εἴτ' ἐπιστρέφειν εἰς τὴν Μαιώτιν· εἴρηται γὰρ καὶ τοῦτο. Ἀπὸ μέντοι τῆς ἀνατολῆς οὐδεὶς εἰρηκε τὴν φύσιν· καὶ γὰρ εἰ ἔρξει οὕτως, οὐκ ἂν ὑπεσαντίως τῷ Νείλῳ, καὶ τρόπον τινὰ κατὰ διὰ μέτρον ρεῖν αὐτὸν ἀπεφαίνοντο οἱ χρηστότεροι, ὥς ἂν ἐπὶ ταύτου μεσημβρινοῦ παρακειμένου τινὸς τῆς φύσεως οὔσης ἑκατέρφω ποταμῷ.

Ἡ τε τοῦ μήκους τῆς οἴκουμένης μέτρησις, κατὰ παραλλήλου τῷ ἰσημερινῷ ἐστίν, ἐπειδὴ καὶ αὐτὴ ἐπὶ μῆκος οὕτως ἐκτέταται, ὥστε καὶ τῶν ἡπείρων ἐκύστης οὕτω δεῖ λαμβάνειν τὸ μῆκος μεταξὺ μεσημβρινῶν δυοῖν κείμενον. Τὰ τε μέτρα τῶν μῆ-

ἰσὺν σταδιασμοί· εἰσιν, οὓς θηρεύομεν, ἣ δὲ αὐτῶν ἐκείνων ἰόντες, ἣ τῶν παραλλήλων ὁδῶν, ἣ πόρων. Ὁ δὲ τοῦτον ἀφείς τὸν τρόπον καινὸν εἰσάγει τὸ μεταξὺ τῆς τε θερυνῆς ἀνατολῆς καὶ τῆς ἰσημερινῆς τμήμας τοῦ ἀρκτικοῦ ἡμικυκλίου. Πρὸς δὲ τὰ ἀμετάπτωτα οὐδεὶς κανόσι καὶ μέτροις χρῆται τοῖς μεταπτώτοις οὐδὲ τοῖς κατ' ἄλλην καὶ ἄλλην σχέσιν λεγομένοις πρὸς τὰ καθ' αὐτὰ, καὶ διαφορὰν οὐκ ἔχοντα. Τὸ μὲν οὖν μῆκος ἀμετάπτωτον, καὶ καθ' αὐτὸ λέγεται· ἀνατολὴ δ' ἰσημερινή καὶ θύσις, ὥς δ' αὐταὶ χειμερινή τε καὶ θερυνή, οὐ καθ' αὐτήν, ἀλλὰ πρὸς ἡμᾶς· ἡμῶν δ' ἄλλοι ἄλλη μεταχωροῦντων, ἄλλοι ἄλλοι τόποι καὶ θύσεων εἰσὶ, καὶ ἀνατολῶν ἰσημερινῶν τε καὶ τροπικῶν· τὸ δὲ μῆκος μένει ταῦτόν τῆς ἡπείρου. Τάναϊν μὲν οὖν καὶ Νεῖλον οὐκ αἰτοπον πέρας ποιεῖσθαι, θερυνήν δ' ἀνατολήν ἣ ἰσημερινήν καινόν.

Προπεπτωκυίας δὲ τῆς Εὐρώπης ἀκραις πλείοσι βέλτιον μὲν οὗτος εἶρηκεν Ἐρατοσθένους περὶ αὐτῶν, οὐκ ὡς ἱκανῶς. Ἐκεῖνος μὲν γὰρ τρεῖς ἔφη, τὴν ἐπὶ τὰς στήλας καθήκουσαν, ἐφ' ἧς ἡ Ἰβηρία καὶ τὴν ἐπὶ τὸν πορθμόν, ἐφ' ἧς ἡ Ἰταλία, καὶ τρίτην τὴν κατὰ Μαλέας, ἐφ' ἧς τὰ μεταξὺ τοῦ Ἀδρίου, καὶ τοῦ Εὐξείνου πάντ' ἔθνη, καὶ τοῦ Τανναΐδος. Οὗτος δὲ τὰς μὲν δύο τὰς πρώτας ὁμοίως ἐκτίθεται· τρίτην δὲ τὴν κατὰ Μαλείαν καὶ Σούνιον, ἐφ' ἧς ἡ Ἑλλάς πᾶσα καὶ ἡ Ἰλλυρίς καὶ τῆς Θράκης τινὰ, τετάρτην δὲ τὴν κατὰ τὴν Θρακίαν χερσόνησον, ἐφ' ἧς τὰ κατὰ τὸν Σησιτὸν καὶ Ἀβυδὸν στενὰ.

τοῦ ποταμοῦ, καὶ τὸ τῆς Μαιώτιδος, καὶ αὐτὸν τὸν ποταμὸν, ἐφ' ὅσον γινώριμός ἐστιν, ἐπὶ τοῦ αὐτοῦ μεσημβρινοῦ κεῖσθαι.

Οὐκ ἄξιοι δὲ λόγου οἵτινες εἶπον, ἀπὸ τῶν κατὰ τὸν Ἰστρον τόπων αὐτὸν τῆς ἀρχῆς ἔχειν, καὶ ἀπὸ τῆς ἱσπέρας· οὐκ ἐνθυμηθέντες, ὥς μεταξὺ δὲ Τύρας, καὶ Βορυσθίνης καὶ Ἰπανίς μεγάλοι ποταμοὶ ρέουσιν εἰς τὸν Πόντον· ὁ μὲν τῷ Ἰστροῦ παράλληλος, οἱ δὲ τῷ Τάναϊδι· οὔτε δὲ τοῦ Τύρα τῶν πηγῶν κατωπτευμένων, οὔδὲ τοῦ Βορυσθένους, οὔδὲ τοῦ Ἰπάνιος, πολὺ ἂν εἴη ἀγνωστότερα τὰ ἐκείνων ἀρκτικώτερα· ὥσθ' ὃ δι' ἐκείνων ἄγων ἐπὶ τὴν Μαιώτιν τὸν Τάναϊν, εἴτ' ἐπιστρέφων ἐπ' αὐτήν, (αἱ γὰρ ἐκβολαὶ φανερώς ἐν τοῖς προσαρκείοις μέρεσι τῆς λίμνης δείκνυνται, καὶ τούτοις ὠθινωτάτοις) πλαστός ἂν τις εἴη καὶ ἀπέραντος λόγος. Ὡς δ' αὐτως ἀπέραντος καὶ ὁ διὰ τοῦ Καυκάσου πρὸς ἄρκτον φήσας ρεῖν, εἴτ' ἐπιστρέφειν εἰς τὴν Μαιώτιν· εἴρηται γὰρ καὶ τοῦτο. Ἀπὸ μέντοι τῆς ἀνατολῆς οὐδεὶς εἰρηκε τὴν ῥύσιν· καὶ γὰρ εἰ ἔρρει οὕτως, οὐκ ἂν ὑπεσαντίως τῷ Νείλῳ, καὶ τρόπον τινὰ κατὰ διάμετρον ρεῖν αὐτὸν ἀπεφαίνοντο οἱ χαριέστεροι, ὥς ἂν ἐπὶ ταύτου μεσημβρινοῦ παρακειμένου τινὸς τῆς ῥύσεως οὔσης ἑκατέρῳ ποταμῷ.

Ἦ τε τοῦ μήκους τῆς οἰκουμένης μέτρησις, κατὰ παραλλήλου τῷ ἰσημερινῷ ἐστίν, ἐπειδὴ καὶ αὐτὴ ἐπὶ μῆκος οὕτως ἐκτέταται, ὥστε καὶ τῶν ἡπείρων ἐκύστες οὕτω δεῖ λαμβάνειν τὸ μῆκος μεταξὺ μεσημβρινῶν δυοῖν κείμενον. Τὰ τε μέτρα τῶν μῆ-

ἰκῶν σταδιασμοὶ εἰσιν, οὓς θηρεύομεν, ἣ δὲ αὐτῶν ἐκείνων ἰόντες, ἣ τῶν παραλλήλων ὁδῶν, ἣ πόρων. Ὁ δὲ τοῦτον ἀφείς τὸν τρόπον καινὸν εἰσάγει τὸ μεταξὺ τῆς τε Θερρινῆς ἀνατολῆς καὶ τῆς ἰσημερινῆς τμήματι τοῦ ἀρκτικοῦ ἡμικυκλίου. Πρὸς δὲ τὰ ἀμετάπτωτα οὐδεὶς κανόσι καὶ μέτροις χρῆται τοῖς μεταπτώτοις οὐδὲ τοῖς κατ' ἄλλην καὶ ἄλλην σχέσιν λεγομένοις πρὸς τὰ καθ' αὐτὰ, καὶ διαφορὰν οὐκ ἔχοντα. Τὸ μὲν οὖν μῆκος ἀμετάπτωτον, καὶ καθ' αὐτὸ λέγεται· ἀνατολὴ δ' ἰσημερινή καὶ θύσις, ὥς δ' αὐτως χειμερινή τε καὶ Θερρινή, οὐ καθ' αὐτήν, ἀλλὰ πρὸς ἡμᾶς· ἡμῶν δ' ἄλλοι ἄλλη μεταχωρούντων, ἄλλοι ἄλλοι τόποι καὶ θύσεων εἰσὶ, καὶ ἀνατολῶν ἰσημερινῶν τε καὶ τροπικῶν· τὸ δὲ μῆκος μένει ταῦτόν τῆς ἡπείρου. Ταῦτα μὲν οὖν καὶ Νεῖλον οὐκ αἰσίων πέρας ποιῆσθαι, Θερρινὴν δ' ἀνατολὴν ἣ ἰσημερινὴν καινόν.

Προπεπτωκυίας δὲ τῆς Εὐρώπης ἄκραις πλείοσι βέλτιον μὲν οὗτος εἶρηκεν Ἐρατοσθένους περὶ αὐτῶν, οὐπω δὲ ἱκανῶς. Ἐκείνος μὲν γὰρ τρεῖς ἔφη, τὴν ἐπὶ τὰς στήλας καθήκουσαν, ἐφ' ἧς ἡ Ἰβηρία καὶ τὴν ἐπὶ τὸν πορθμόν, ἐφ' ἧς ἡ Ἰταλία, καὶ τρίτην τὴν κατὰ Μαλέας, ἐφ' ἧς τὰ μεταξὺ τοῦ Ἀδρίου, καὶ τοῦ Εὐξείνου πάντ' ἔθνη, καὶ τοῦ Ταυαῖδος. Οὗτος δὲ τὰς μὲν δύο τὰς πρώτας ὁμοίως ἐκτίθεται· τρίτην δὲ τὴν κατὰ Μαλείαν καὶ Σούνιον, ἐφ' ἧς ἡ Ἑλλάς πᾶσα καὶ ἡ Ἰλλυρίς καὶ τῆς Θράκης τινὰ, τετάρτην δὲ τὴν κατὰ τὴν Θρακίαν χερσόνησον, ἐφ' ἧς τὰ κατὰ τὸν Σησιτὸν καὶ Ἀβρυδὸν στενὰ.

ἔχουσι δ' αὐτὴν Θρᾷκες· πέμπτην δὲ τὴν κατὰ τὸν
 Κιμμερικὸν βόσπρον καὶ τὸ στόμα τῆς Μαιώτιδος.
 Τὰς μὲν οὖν δύο τὰς πρώτας δοτέον. Ἀπλοῖς γάρ
 τισι περιλαμβάνονται κόλποις, ἡ μὲν τῷ μεταξὺ τῆς
 Κρήτης καὶ τοῦ ἱεροῦ ἀκρωτηρίου, ἐν ᾧ τὰ Γάδει-
 ρα, καὶ τῷ μεταξὺ στηλῶν καὶ τῆς Σικελίας πελάγει·
 ἡ δὲ τοῦτω τε καὶ τῷ Ἀδρίᾳ· καίτοι ἦγε τῶν Ἰαπύ-
 γων ἄκρα παρεμπίπτουσα, καὶ τὴν Ἰταλίαν δικόρυ-
 φον ποιοῦσα ἔχει τινὰ ἀντέμφοσιν· αἱ λοιπαὶ δ' ἔτι
 ἐναργέστερον ποικίλαι καὶ πολυμερεῖς οὔσαι ζητοῦ-
 σιν ἄλλην διαίρεσιν. Ὡς δ' αὕτως ἔχει καὶ ἡ εἰς ἕξ
 διαίρεσις τὴν ὁμοίαν ἔνστασιν ἀκολούθως ταῖς ἄκραις
 διαιλημμένη. Ποιησόμεθα δ' ἡμεῖς ἐν τοῖς καθ'
 ἕκαστα τὴν προσήκουσαν ἐπανόρθωσιν καὶ τούτων,
 καὶ τῶν ἄλλων ὅσα ἔν τε τῇ Εὐρώπῃ διημάρτηται,
 καὶ ἐν τῇ τῆς Αἰβύης περιδίᾳ. Νῦν δ' ἀρκέσει
 ταῦτα λεχθέντα πρὸς τοὺς πρὸ ἡμῶν, ὅσους ᾤθη-
 μεν ἱκανοὺς εἶναι παρατεθέντας ἐκμαρτυρεῖν ἡμῖν,
 ὅτι δικαίως προειδόμεθα καὶ αὐτοὶ τὸ αὐτὸ τοῦτο
 ἔργον, τσαύτης ἐπανορθώσεως καὶ προσθήκης
 δέοντον.

V. Ἐπεὶ δὲ τοῖς πρὸς ἐκείνους λόγοις συνεχῆς
 ἔστιν ἡ ἐγχείρησις τῆς ἡμετέρας ὑποσχέσεως, λαβόν-
 τες ἀρχὴν ἑτέραν λέγωμεν, ὅτι δεῖ τὸν χωρογραφεῖν
 ἐπιχειροῦντα, πολλὰ τῶν φυσικῶς τε καὶ μαθηματι-
 κῶς λεγομένων ὑποθέσθαι, καὶ πρὸς τὴν ἐκείνων
 ὑπόνοιάν τε καὶ πίστιν τὰ ἐξῆς πραγματεῦσθαι.
 Ἐῖρηται γάρ, ὅτι οὐδ' οἰκοδδμος, οὐδ' ἀρχιτεκτων
 οἰκίαν ἢ πόλιν ἰδρύνσαι καλῶς οἶός τε γένοι'

ἀπρονοήτως ἔχων κλιμάτων τὰ τῶν κατὰ τὸν οὐρα-
 νὸν καὶ σχημάτων τε καὶ μεγεθῶν καὶ θάλπους καὶ
 ψύχους, καὶ ἄλλων τοιούτων· μὴ τι γὰρ τὴν ὅλην οὐ-
 κουμένην τοποθετῶν. Αὐτὸ γὰρ τὸ εἰς ἐπίπεδον
 γράφειν ἐπιφάνειαν μίαν καὶ τὴν αὐτήν, τὰ τε Ἰβη-
 ρικά, καὶ τὰ Ἰνδικά, καὶ τὰ μέσα τούτων, καὶ μη-
 δὲν ἥττον δύσεις καὶ ἀνατολὰς ἀφορίζειν, καὶ με-
 σουρανῆαις, ὥς ἂν κοινὰς πᾶσι· τῷ μὲν προεπινοή-
 σαντι τὴν τοῦ οὐρανοῦ διάθεσιν τε καὶ κίνησιν, καὶ
 λαβόντι ὅτι σφαιρική μὲν ἐστὶν ἡ κατ' ἀλήθειαν τῆς
 γῆς ἐπιφάνεια, πλάττεται δὲ νῦν ἐπίπεδος πρὸς τὴν
 ὄψιν, γεωγραφικὴν ἔχει τὴν παράδοσιν· τῷ δ' ἄλ-
 λως, οὐ γεωγραφικὴν. Οὐ γὰρ ὥσπερ διὰ πεδίων
 ἰσοῦσι μεγάλων, οἷον τῶν Βαβυλωνίων, ἣ διὰ πελά-
 γους, παρίσταται τὰ πρόσω πάντα, καὶ τὰ κατόπιν
 καὶ ἐκ πλαγίων ἐπίπεδα, καὶ οὐδεμίαν ἀντέμφασιν
 παρέχει πρὸς τὰ οὐράνια, καὶ τὰς τοῦ ἡλίου κινή-
 σεις καὶ σχέσεις πρὸς ἡμᾶς καὶ τῶν ἄλλων ἀστέρων·
 οὕτω καὶ γεωγραφοῦσιν αἰεὶ δεῖ παρίστασθαι τὰ
 ὅμοια. Ὁ μὲν γὰρ πελαγίζων, καὶ ὁδεύων διὰ χώ-
 ρας πεδιάδος, κοιναῖς τισὶ φαντασίαις ἄγεται, καθ'
 ὥς καὶ ὁ ἀπαιδευτός καὶ ὁ πολιτικός ἐνεργεῖ ταῦτά,
 ἀπειρος ὢν τῶν οὐρανίων, καὶ τὰς πρὸς ταύτας ἀν-
 τεμφάσεις ἀγνοῶν. ἀνατέλλοντα μὲν γὰρ δορᾷ τὸν
 ἥλιον καὶ δύνοντα καὶ μεσουρανοῦντα· τίνα δὲ
 τρόπον, οὐκ ἐπισκοπεῖ· οὐδὲ γὰρ χρήσιμον αὐτῷ
 πρὸς τὸ προκείμενον, ὥσπερ οὐδὲ τὸ παράλληλον
 ἰστάναι τῷ παρεστῶτι ἢ μὴ· τάχα δ' ἐπισκοπεῖ μὲν
 ἅν τι, δάξει δ' ἐν τοῖς μαθηματικῶς λεγομένοις.

καθ' ἅπερ οἱ ἐπιχώριοι· ἔχει γὰρ ὁ τόπος τοιαῦτα διαπτώματα. Ὁ δὲ γεωγραφικὸς οὐκ ἐπιχωρίῳ γεωγραφεῖ, οὐδὲ πολιτικῶ τοιούτῳ, ὃς τις μὴδὲν ἐφρόντισε τῶν λεγομένων ἰδίως μαθημάτων· οὐδὲ γὰρ θεωροῦσιν καὶ σκαπανεῖ, ἀλλὰ τῷ πεισθῆναι δυναμένῳ τὴν γῆν ἔχειν οὕτω τὴν ὅλην, ὥς οἱ μαθηματικοὶ φασιν, καὶ τὰ ἄλλα τὰ πρὸς τὴν ὑπόθεσιν τὴν τοιαύτην· κελεύει τε τοῖς προσιοῦσιν, ἐκείνα πρὸς ἐνθυμηθεῖσιν τὰ ἐξῆς ἐφορᾷ· ἐκείνοις γὰρ τὰ ἀκόλουθα ἐρεῖν, ὥστε μᾶλλον ποιήσασθαι τῶν παροδιδόμενων ἀσφαλῆ τὴν χρῆσιν τοὺς ἐντυγχάνοντας ἂν ἀκούωσι μαθηματικῶς· τοῖς δ' ἄλλως ἔχουσιν, οὐ φησι γεωγραφεῖν.

Τὴν δὲ μὴν γεωγραφοῦντα πιστεῦσαι δεῖ περὶ τῶν ἐχόντων αὐτῷ τάξιν ἀρχῆς, τοῖς ἀναμετρήσασιν τὴν ὅλην γῆν γεωμέτραις, τοὺτους δὲ τοῖς ἀστρονομικοῖς, ἐκείνους δὲ τοῖς φυσικοῖς. Ἡ δὲ φυσικὴ ἀρετὴ τῆς τὰς δ' ἀρετὰς ἀνυποθέτου φασὶν ἐξ αὐτῶν ἡρτημένας, καὶ ἐν αὐταῖς ἐχούσας τὰς τε ἀρχάς, καὶ τὰς περὶ πάντων πίστεις. Τὰ μὲν οὖν παρὰ τῶν φυσικῶν δεικνύμενα τοιαῦτά ἐστι· σφαιροειδὴς μὲν ὁ κόσμος, καὶ ὁ οὐρανός· ἡ ῥοπή δ' ἐπὶ τὸ μέσον τῶν βαρέων· περὶ τοῦτο τε συνεσοῦσα ἡ γῆ σφαιροειδὴς, ὁμόκεντρος μὲν τῷ οὐρανῷ μένει καὶ αὕτη, καὶ ὁ δὲ αὐτῆς ἄξων καὶ τῷ οὐρανοῦ μέσου τεταμένος· ὁ δ' οὐρανὸς περιφέρεται περὶ τε αὐτὴν, καὶ περὶ τὸν ἄξονα ἀπ' ἀνατολῆς ἐπὶ δύσιν, σὺν αὐτῷ δὲ οἱ ἀπλανεῖς ἀστέρες ὁμοταχεῖς τῷ πόλῳ. οἱ μὲν οὖν ἀπλανεῖς ἀστέρες κατὰ παραλλήλων φέρονται κύκλῳ· περὶ αὐ-

3' εἰσὶ γνωριμώτατοι ὁ, τε ἰσημερινὸς καὶ
 πικροὶ δύο, καὶ οἱ ἀρκτικοί· οἱ δὲ πλά-
 αστεῖρες, καὶ ἥλιος, καὶ σελήνη, κατὰ
 τινῶν τῶν τεταμένων ἐν τῷ ζωδιακῷ. Τοῦ-
 πιστεῦσαντες ἢ πᾶσαν ἢ τισὶν, οἱ ἀστρο-
 τὰ ἐξῆς πραγματεύονται, κινήσεις, καὶ
 νος, καὶ ἐκλείψεις, καὶ μεγέθη, καὶ ᾠ-
 εις, καὶ ἄλλα μυρία· ὥς δ' αὐτὸς οἱ
 ἦν ὅλην ἀναμετροῦντες γεωμέτραι προσ-
 ε τὰς τῶν ἀστρονομικῶν καὶ τῶν φυ-
 δόξας, τὰς δὲ τῶν γεωμετρῶν πάλιν οἱ
 φοι.

ἡτάζωνον μὲν γὰρ ὑποθεῖσθαι δεῖ τὸν οὐρα-
 εντάζωνον δὲ τὴν γῆν, ὁμωνύμους δὲ καὶ τὰς
 τὰς κάτω ταῖς ἄνω· τὰς δ' αἰτίας εἰρήκαμεν
 τὰς ζώνας διαιρέσειως. Διορίζονται δ' ἂν αἱ
 ὑκλοις παραλλήλοις τῷ ἰσημερινῷ γραφομέ-
 κτέρωθεν αὐτοῦ· δυαὶ μὲν τοῖς ἀπολαμβά-
 ῃν διακεκαυμένην· δυαὶ δὲ τοῖς μετὰ τούτους
 μὲν τῇ διακεκαυμένη τὰς εὐκράτους δύο
 πρὸς δὲ ταῖς εὐκράτοις τὰς κατεψυγμένας.
 ττεῖ δ' ἐκάστῃ τῶν οὐρανίων κύκλων ὁ ἐπὶ
 ἄνυμος αὐτῷ, καὶ ἡ ζώη δὲ ὡσαύτως τῇ ζω-
 ἡκράτους μὲν οὖν φασὶ τὰς οἰκεῖσθαι δυνα-
 αοικήτους δὲ τὰς ἄλλας, τὴν μὲν διὰ καῦμα,
 διὰ ψύχος. Τὸν δ' αὐτὸν τρόπον καὶ περὶ
 οπικῶν καὶ τῶν ἀρκτικῶν, παρ' οἷς εἰσὶν
 νι, διορίζουσιν ὁμωνύμως τοῖς ἄνω τοὺς ἐπὶ
 ἰούριες, καὶ τοὺς ἐκάστοις ὑποπίπτοντας. Τοῦ

ὁ ἰσημερινοῦ διχα τέμνοντος τὸν ὅλον οὐρανὸν, καὶ τὴν γῆν ἀνάγκη διαιρεῖσθαι ὑπὸ τοῦ ἐν αὐτῇ ἰσημερινοῦ. Καλεῖται δὲ τῶν ἡμισφαιρίων ἐκάτερον τῶν οὐρανίων καὶ τῶν ἐπὶ γῆς, τὸ μὲν βόρειον, τὸ δὲ νότιον· οὕτως δὲ καὶ τῆς διακεκαυμένης, ὑπὸ τοῦ αὐτοῦ κύκλου διχα διαιρουμένης, τὸ μὲν ἐστὶ βόρειον αὐτῆς μέρος, τὸ δὲ νότιον· ὅλην δ' ὅτι καὶ τῶν εὐκράτων ζώων ἡ μὲν ἐστὶ βόρειος, ἡ δὲ νότιος ὁμωνύμως τῷ ἡμισφαιρίῳ ἐν ᾧ ἐστὶ. καλεῖται δὲ βόρειον μὲν ἡμισφαίριον, τὸ τὴν εὐκρατον ἐκείνην περιέχον, ἐν ᾗ ἐπὶ τὴν θύσιν ἀπὸ τῆς ἀνατολῆς βλέποντι, ἐν δεξιᾷ μὲν ἐστὶν ὁ πόλος, ἐν ἀριστερᾷ δ' ὁ ἰσημερινός· ἡ ἐν ᾧ πρὸς μεσημβρίαν βλέπουσιν, ἐν δεξιᾷ μὲν ἐστὶ θύσις, ἐν ἀριστερᾷ δ' ἀνατολή· νότιον δὲ τὸ ἐναντίως ἔχον· ὥστα ὅλην ὅτι ἡμεῖς ἐσμὲν ἐν θατέρῳ τῶν ἡμισφαιρίων, καὶ βορείῳ γε· ἀμφοτέροις δ' οὐχ οἶόν τε. μέσον γὰρ μεγάλοι ποταμοὶ, ὠκεανὸς μὲν πρῶτα, ἔπειτα ἡ διακεκαυμένη. οὔτε δὲ ὠκεανὸς ἐν μέσῳ τῆς καθ' ἡμᾶς οἰκουμένης ἐστὶ τέμνων ὅλην, οὐτ' οὖν διακεκαυμένον χωρίον· οὐδὲ δὴ μέρος αὐτῆς εὐρίσκεται τοῖς κλίμασιν ὑπερναντίως ἔχον τοῖς λεχθεῖσιν ἐν τῇ βορείῳ εὐκράτῳ.

Λαβὼν οὖν ταῦθ' ὁ γεωμέτρης, προσχρησάμενος τοῖς γνωμονικοῖς καὶ τοῖς ἄλλοις τοῖς ὑπὸ τοῦ ἀστρονομικοῦ δεικνυμένοις, ἐν οἷς οἱ τε παρὰλληλοι τῷ ἰσημερινῷ εὐρίσκονται οἱ καθ' ἑκάστην τὴν οὔκησιν, καὶ οἱ πρὸς ὀρθὰς τέμνοντες τοὺτους, γραφόμενοι δὲ διὰ τῶν πόλων, καταμετρεῖ τὴν μὲν οἰκούμενον ἐμβατεῦσαν, τὴν δ' ἄλλην ἐκ τοῦ λόγου τῶν

ἀποστάσεων. οὕτω δ' ἂν εὐρίσκοι πόσον ἂν εἴη τὸ ἀπὸ τοῦ ἰσημερινοῦ μέχρι πόλου, ὅπερ ἐστὶ τεταρτημόριον τοῦ μεγίστου κύκλου τῆς γῆς· ἔχων δὲ τοῦτο, ἔχει καὶ τὸ τετραπλάσιον αὐτοῦ· τοῦτο δ' ἐστὶν ἡ περίμετρος τῆς γῆς. Ὡςπερ οὖν ὁ μὲν τὴν γῆν ἀναμετρῶν παρὰ τοῦ ἀστρονομοῦντος ἔλαβε τὰς ἀρχάς, ὁ δὲ ἀστρονόμος παρὰ τοῦ φυσικοῦ· τὸν αὐτὸν τρόπον χρῆ καὶ τὸν γεωγράφον παρὰ τοῦ ἀναμεμετρηκότος ὅλην τὴν γῆν ὁρμηθέντα, πιστεύσαντα τούτῳ, καὶ οἷς ἐπίστευσεν οὗτος, πρῶτον μὲν ἐκθέσθαι τὴν καθ' ἡμᾶς οἰκουμένην πόση τίς, καὶ ποία τὸ σχῆμα, καὶ τὴν φύσιν οἷα ἐστὶ, καὶ πῶς ἔχουσα πρὸς τὴν ὅλην γῆν· ἴδιον γὰρ τοῦτο τοῦ γεωγράφου. ἔπειτα περὶ τῶν καθ' ἕκαστα, τῶν τε κατὰ γῆν καὶ τῶν κατὰ θάλατταν ποιήσασθαι τὸν προσήκοντα λόγον· παρασημαινόμενον ὅσα μὴ ἱκανῶς εἴρηται τοῖς πρὸ ἡμῶν, τοῖς μάλιστα πεπιστευμένοις ἀρίστοις γεγονέναι περὶ ταῦτα.

Ἐποκείσθω δὴ σφαιροειδὴς ἡ γῆ, σὺν τῇ θαλάττῃ, μίαν, καὶ τὴν αὐτὴν ἐπιφάνειαν ἴσχουσα τοῖς πελάγεσι. συγκρῦπτοιο γὰρ ἂν τὸ ἐξέχον τῆς γῆς ἐν τῷ τοσοῦτῳ μεγέθει μικρὸν ὢν καὶ λανθάνειν δυνατόμενον· ὥς τε τὸ σφαιροειδὲς ἐπὶ τούτων, οὐχ ὥς ἂν ἐκ τόρνου φαμὲν, οὐδ' ὥς ὁ γεωμέτρης, πρὸς λόγον· ἀλλὰ πρὸς αἴσθησιν, καὶ ταύτην παχυτέραν. Νοεῖσθω δὴ πεντάγωνος, καὶ ὁ ἰσημερινὸς τεταμένος ἐν αὐτῇ κύκλος, καὶ ἄλλος τούτῃ παραύλληλος, ὁρίζων τὴν κατεψυγμένην ἐν τῷ βορείῳ ἡμισφαιρίῳ· καὶ διὰ τῶν πόλων τίς τέμνων τούτους πρὸς ὁριζάς.

Τοῦ δὴ βορείου ἡμισφαιρίου δύο περιέχοντος τεταρτημόρια τῆς γῆς, ἃ ποιεῖ δ' ἰσημερινὸς πρὸς τὸν διὰ τῶν πόλων, ἐν ἑκατέρῳ τούτων ἀπολαμβάνεται τετράπλευρον χωρίον, οὐ ἧ μὲν βόρειος πλευρά, ἡμῖς τοῦ πρὸς τῷ πόλῳ παραλλήλου ἐστίν· ἡ δὲ νότιος τοῦ ἰσημερινοῦ ἡμῖς· αἱ δὲ λοιπαὶ πλευραὶ τμήματά εἰσι τοῦ διὰ τῶν πόλων, ἀντικείμενα ἀλλήλοις, ἴσα τὸ μήκος· ἐν θατέρῳ δὲ τῶν τετραπλευρῶν τούτων (ὅποτέρῳ δ' οὐδὲν ἂν διαφέρειν ὀφείη,) ἰδρῦσθαι φαμέν τὴν καθ' ἡμῶς οἰκουμένην, περίκλυστον θαλάττη, καὶ εἰκυῖαν νῆσῳ. Εἴρηται γάρ, ὅτι καὶ τῇ αἰσθήσει καὶ τῷ λόγῳ δείκνυται τοῦτο. Εἰ δ' ἀπιστεῖ τις τῷ λόγῳ τούτῳ, διαφέρειοι ἂν πρὸς τὴν γεωγραφίαν οὐδὲν, νῆσον ποιεῖν, ἣ ὅπερ ἐκ τῆς πείρας ἐλάβομεν τούτῳ συγχωρεῖν, ὅτι καὶ ἀπὸ τῆς ἡοῦς ἑκατέρωθεν περίπλους ἐστὶ, καὶ ἀπὸ τῆς ἑσπέρας, πλὴν ὀλίγων τῶν μέσων χωρίων· ταῦτο δ' οὐ διαφέρει θαλάττη περατοῦσθαι, ἢ γῇ ἀοικῇ τῷ· ὁ γὰρ γεωγραφῶν ζητεῖ τὰ γνώριμα μέρη τῆς οἰκουμένης εἰπεῖν, τὰ δ' ἄγνωστα ἔαν, καθάπιν καὶ τὰ ἔξω αὐτῆς. Ἀρκέσει δ' ἐπιζεύξασιν εὐθεῖν γραμμὴν ἐπὶ τὰ ὕστατα σημεῖα τοῦ ἑκατέρωθεν παράπλου, τὰ πᾶν ἐκπληρῶσαι σχῆμα τῆς λεγομένης νήσου.

Προκείμενον δὲ ἡ μὲν νῆσος ἐν τῷ λεχθέντι τετραπλευρῳ. Δεῖ δὲ λαβεῖν τὸ μέγεθος αὐτῆς φαινόμενον, ἀφελόντας ἀπὸ μὲν τοῦ ὅλου μεγέθους τῆς γῆς τὸ ἡμισφαίριον τὸ καθ' ἡμῶς· ἀπὸ δὲ τῶν τὸ ἡμῖς, ἀπὸ δ' αὖ τοῦτου πάλιν τὸ τι

πλευρον, ἐν ᾧ δὴ κείσθαι τὴν οἰκουμένην φαμέν.
 Ἀνάλογον δὲ καὶ περὶ τοῦ σχήματος ὑπολαβεῖν δεῖ
 τὸ φαινόμενον τοῖς ὑποκειμένοις ἐφαρμόττοντα.
 Ἄλλ' ἐπειδὴ τοῦ μεταξὺ τοῦ ἰσημερινοῦ, καὶ τοῦ
 ληφθέντος παραλλήλου τούτῳ πρὸς τῷ πύλῳ τμή-
 ματος τοῦ βορείου ἡμισφαιρίου, σπόνδυλός ἐστι τὸ
 σχῆμα· ὃ δὲ διὰ τοῦ πόλου δίχα τέμνων τὸ ἡμι-
 σφαίριον, δίχα τέμνει καὶ τὸν σπόνδυλον, καὶ ποιεῖ
 τὸ τετράπλευρον· ἔσται δηλονότι σπονδύλου ἐπι-
 φανείας ὅμοιον τὸ τετράπλευρον, ᾧ ἐπίκειται τὸ
 Ἀτλαντικὸν πέλαγος· ἡ δ' οἰκουμένη χλαμυδοειδὴς
 ἐν τούτῳ νῆσος, ἐλάττων ἢ ἡμισυ τοῦ τετραπλεύρου
 μέρος οὖσα. Φανερόν δὲ τοῦτο ἔκ τε γεωμετρίας,
 καὶ τοῦ πλήθους τῆς περιεχυμένης θαλάττης, κα-
 λυπτούσης τὰ ἄκρα τῶν ἡπείρων ἐκαστέρωθεν, καὶ
 συναγοῦσης εἰς μύουρον σχῆμα, καὶ τρίτου τοῦ μή-
 κους, καὶ πλάτους τοῦ μεγίστου· ὦν τὸ μὲν ἐπὶ τὰ
 μυριάδων σταδίων ἐστίν, ὥς ἐπὶ τὸ πολὺ περατού-
 μενον θαλάττῃ, μήκειτι πλεῖσθαι δυναμένη, διὰ τὸ
 μέγεθος καὶ τὴν ἐρημίαν· τὸ δ' ἐλάττω τριῶν μυ-
 ριάδων ὀριζόμενον τῷ ἀοικίῳ, διὰ θάλαπος ἢ ψύ-
 χος. αὐτὸ γὰρ τὸ διὰ θάλαπος ὑοίκητος τοῦ τε-
 τραπλεύρου, πλάτος μὲν ἔχον ὀκτακισχιλίων καὶ
 ὀκτακοσίων σταδίων, μήκος δὲ τὸ μέγιστον μυριά-
 δων δώδεκα καὶ ἑξακισχιλίων, ὅσον ἐστὶν ἡμισυ τοῦ
 ἰσημερινοῦ, πλέον ἢν εἴη ἢ τὰ λοιπών.

Τούτοις δὲ συνεδὰ πως ἐστὶ, καὶ τὰ ὑπὸ Ἰπ-
 πόρχου λεγόμενα· ἧσι χάρις ἐκείνος ὑποθέμενος τὸ
 μέγεθος τῆς γῆς ὥπερ εἶπεν Ἐρατοσθένης, ἐν ταῦθ' αὖ

δεῖν ποιεῖσθαι τὴν τῆς οἰκουμένης ἀφαίρεσιν· οὐ γὰρ πολὺ διοίσειν πρὸς τὰ φαινόμενα τῶν οὐρανίων καθ' ἑκάστην τὴν οἴκησιν, οὕτως ἔχειν τὴν ἀναμέτρησιν, ἢ ὡς οἱ ὕστερον ἀποδεδώκασι. Ὅντος δὲ κατ' Ἑρατοσθένη τοῦ ἰσημερινοῦ κύκλου σταδίων μυριάδων πέντε καὶ ἑκοσι καὶ δισχιλίων, τὸ τεταρτημόριον εἴη ἂν ἑξ μυριάδες καὶ τρισχίλιοι· τοῦτο δὲ ἐστὶ τὸ ἀπὸ τοῦ ἰσημερινοῦ ἐπὶ τὸν πόλον, πεντακαίδεκα ἑξηκοντάδων, οἷον ἐστὶν ὁ ἰσημερινὸς ἑξήκοντα. τὸ δ' ἀπὸ τοῦ ἰσημερινοῦ ἐπὶ τὸν θερινὸν τροπικόν, τετάρων· οὗτος δ' ἐστὶν ὁ διὰ Συήνης γραφόμενος παράλληλος. Συλλογίζεται δὲ τὰ καθ' ἑκαστα διαστήματα, ἐκ τῶν φαινομένων μέτρων· τὸν γὰρ τροπικὸν κατὰ Συήνην κτισθαι συμβαίνει, διότι ἐνταῦθα κατὰ τὰς θερινὰς τροπὰς, ἄσκιός ἐστιν ὁ γνῶμων μέσης ἡμέρας. Ὁ δὲ διὰ τῆς Συήνης μεσημβρινὸς γράφεται μάλιστα διὰ τῆς τοῦ Νείλου ῥύσεως ὡς ἀπὸ Μερῆς ἕως Ἀλεξανδρείας· στάδιοι δ' εἰσὶν οὗτοι περὶ μυρίους· κατὰ μέσον δὲ τὸ διάστημα, τὴν Συήνην ἰδρῦσθαι συμβαίνει, ὡς ἔ' ἐντεῦθεν ἐπὶ Μερῆν πεντακισχίλιοι. Προϋόντι δ' ἐπ' εὐθείας ὅσον τρισχιλίους σταδίους ἐπὶ μεσημβρίαν, οὐκέτι οἰκήσιμα ἔ' ἄλλα ἐστὶ διὰ καῦμα· ὡς τε τὸν διὰ τούτων τῶν τόπων παράλληλον τὸν αὐτὸν ὄντα τῷ διὰ τῆς Κιναμωμοφόρου, πέρας καὶ ἀρχὴν δεῖ τίθεσθαι τῆς καθ' ἡμῶς οἰκουμένης πρὸς μεσημβρίαν. Ἐπεὶ οὖν πεντακισχίλιοι μὲν εἰσιν οἱ ἀπὸ Συήνης εἰς Μερῆν, ἄλλοι δὲ προσγεγῶνασι τρισχίλιοι, εἶεν ἂν οἱ πάντες ἐπὶ ταύς ὁροὺς τῆς

οἰκουμένης ὀκτακισχίλιοι. Ἐπὶ δέ γε τὸν ἰσημερινὸν ἀπὸ Συήνης μύριοι ἑξακισχίλιοι ὀκτακόσιοι· (τοσοῦτοι γάρ εἰσι οἱ τῶν τεττάρων ἑξηκοντάδων, τεθείσης ἐκάστης τετρακισχιλίων καὶ διακοσίων) ὥστε λοιπὸν εἶεν ἂν ἀπὸ τῶν ὅρων τῆς οἰκουμένης ἐπὶ τὸν ἰσημερινὸν ὀκτακισχίλιοι ὀκτακόσιοι, ἀπὸ δὲ Ἀλεξανδρείας δις μύριοι χίλιοι ὀκτακόσιοι. Πάλιν δ' ἀπὸ τῆς Ἀλεξανδρείας ἐπ' εὐθείας τῇ ῥύσει τοῦ Νείλου πάντες ὁμολογοῦσι τὸν ἐπὶ Ῥόδον πλοῦν· κἀντεῦθεν δὲ τὸν τῆς Καρίας παράπλουν καὶ Ἰωνίας, μέχρι τῆς Τρωάδος καὶ Βυζαντίου καὶ Βορυσθένου. Λαβόντες οὖν τὰ διαστήματα γνώριμα καὶ πλεόμενα, σκοποῦσι τὰ ὑπὲρ τοῦ Βορυσθένου ἐπ' εὐθείας ταύτῃ τῇ γραμμῇ μέχρι τίνος οἰκήσιμά ἐστι, καὶ περατοῦ τὰ προσάρκτια μέρη τῆς οἰκουμένης. Οἰκοῦσι δ' ὑπὲρ τοῦ Βορυσθένου ὕστατοι τῶν γνωρίμων Σκυθῶν, Ῥωξολάνοι, νοτιώτεροι ὄντες τῶν ὑπὲρ τῆς Βρεττανικῆς ἐσχάτων γνωριζομένων· ἥδη δὲ τὰ ἐπέκεινα διὰ ψυχρὸς ἀοίκητά ἐστι· νοτιώτεροι δὲ τούτων καὶ ὑπὲρ τῆς Μαιώτιδος, Σαυρομάτοι καὶ Σκυθῶν, μέχρι τῶν ἐώων Σκυθῶν.

Ὁ μὲν οὖν Μασσαλιώτης Ηυθέας τὰ περὶ Θούλην τὴν βορείωτάτην τῶν Βρεττανικῶν ὕστατα λέγει, παρ' οἷς ὁ αὐτός ἐστι τῷ ἄρκτικῷ, ὁ θειρινὸς τροπικὸς κύκλος· παρὰ δὲ τῶν ἄλλων οὐδὲν ἱστορῶν, οὐθ' ὅτι Θούλη νῆσος ἐστὶ τις, οὐτ' εἰ τὰ μέχρι δεῦρο οἰκήσιμά ἐστιν, ὅπου ὁ θειρινὸς τροπικὸς ἄρκτικός γίνεται. Νομίζω δὲ πολὺ εἶναι νοτιώτερον τοῦτο τὸ τῆς οἰκουμένης πέρας τὸ προσάρκτιον, οἱ γὰρ

τῶν ἱστοροῦντες, περαιτέρω τῆς Ἰέρνης οὐδέν ἔχουσι λέγειν, ἢ πρὸς ἄρκτον πρόκειται τῆς Βρεττανικῆς πλησίον, ἀγρίων τελείως ἀνθρώπων, κακῶς οἰκούντων διὰ ψύχος· ὥστ' ἐνταῦθα νομίζω τὸ πέρας εἶναι θετέον. Τοῦ δὲ παραλλήλου τοῦ διὰ Βυζαντίου καὶ διὰ Μασσαλίας πως ἰόντος, ὥς φησιν Ἰππαρχος πιστεύσας Πυθίᾳ, (φησὶ γὰρ ἐν Βυζαντίῳ τὸν αὐτὸν εἶναι λόγον τοῦ γινώμενος πρὸς τὴν σκιάν, ὃν εἶπεν ὁ Πυθίας ἐν Μασσαλίᾳ) τοῦ δὲ διὰ Βορυσθέ-
 νους ἀπὸ τούτου διέχοντος περὶ τρισχιλίους καὶ ὀκτακοσίους, εἴη ἂν ἐκ τοῦ διαστήματος, τοῦ ἀπὸ Μασσαλίας ἐπὶ τὴν Βρεττανικὴν, ἐνταῦθ' αὖτε πάλιν ὁ διὰ τοῦ Βορυσθένους κύκλος πανταχοῦ. Πολλαχοῦ δὲ παρακρουώμενος τοὺς ἀνθρώπους ὁ Πυθίας, ἀνταῦθ' αὖτε διεψευσταί. Τὸ μὲν γὰρ τὴν ἀπὸ στηλῶν γραμμὴν ἐπὶ τοὺς περὶ τὸν πορθμόν καὶ Ἀθηνᾶς καὶ Ῥόδον τόπους ἐπὶ τοῦ αὐτοῦ παραλλήλου κεῖσθαι, ὁμολόγηται παρὰ πολλῶν· ὁμολογεῖται δὲ, ὅτι καὶ διὰ μέσου πως τοῦ πελάγους ἐστὶν ἡ ἀπὸ τῶν στηλῶν ἐπὶ τὸν πορθμόν. οἳ τε πλείοντες τὸ μέγιστον διάστημα ἀπὸ τῆς Κελτικῆς ἐπὶ τὴν Αἰβύην εἶναι τὸ ἀπὸ τοῦ Γαλατικοῦ κόλπου σταδίων πεντακισχιλίων. τοῦτο δ' εἶναι καὶ τὸ μέγιστον πλάτος τοῦ πελάγους· ὥστ' εἴη ἂν τὸ ἀπὸ τῆς λεχθείσης γραμμῆς ἐπὶ τὸν μυχὸν τοῦ κόλπου σταδίων δισχιλίων πεντακοσίων, ἐπὶ δὲ Μασσαλίαν ἐλαττόνων· νοτιωτέρα γὰρ ἐστὶν ἡ Μασσαλία τοῦ μυχοῦ τοῦ κόλπου. Τὸ δὲ γε ἀπὸ τῆς Ῥοδίας ἐπὶ τὸ Βυζάντιον ἐστὶ τετρακισχιλίων πον καὶ ἑξακοσίων στα-

δίαν· ὥστε πολὺ ἀρκτικώτερος ἂν εἴη ὁ διὰ Βυζαντίου τοῦ διὰ Μασσαλίας. Τὸ δ' ἐκεῖθεν ἐπὶ τὴν Βρεττανικὴν δύναται συμφωνεῖν τῷ ἀπὸ Βυζαντίου ἐπὶ Βορυσθένη· τὸ δ' ἐκεῖθεν ἐπὶ τὴν Ἰέρην, οὐκ εἴτε γινώριμον πόσον ἂν τις θείῃ, οὐδ', εἰ περαιτέρω εἴη οἰκήσιμά ἐστιν, οὐδὲν δεῖ τοῖς ἐπάνω λεχθεῖσι φροντίζειν. Πρὸς τε γὰρ ἐπιστήμην ἀρκεῖ τὸ λαβεῖν, καθάπερ ἐπὶ τῶν νοτίων μερῶν, οἷι ὑπὲρ Μεσότης μέχρι τρισχιλίων σταδίων προελθόντι τῆς οἰκησίμου τίθεσθαι προσήκεν· οὐχ ὥς ἂν τοῦτου ἀκριβεσιότητος πέρατος ὄκτος, ἀλλ' ἐγγύς γε τὰ κριβοῦς· οὕτω καὶ τοὺς ὑπὲρ τῆς Βρεττανικῆς οὐ πλείους τούτων θασίον, ἢ μικρῶ πλείους, ὅλον τετρακισχιλίους. Πρὸς τε τὰς ἡγεμονικὰς χρείας οὐδὲν ἂν εἴη πλεονέκτημα τὰς τοιαύτας γνωρίζειν χώρας καὶ τοὺς ἐνοικοῦντας· καὶ μάλιστα εἰ νήσους οἰκεῖν τοιαύτας, αἷ μήτε λυπεῖν, μήτ' ὠφελεῖν ἡμᾶς δύνανται μηδέν, διὰ τὸ ἀνεπίπλεκτον. Καὶ γὰρ τὴν Βρεττανικὴν ἔχειν θυνάμενοι Ῥωμαῖοι κατεφρόνησαν, ὁρῶντες ὅτι οὔτε φόβος ἐξ αὐτῶν οὐδὲ εἰς ἐστίν, (οὐ γὰρ ἰσχύουσι τοσοῦτον, ὥστ' ἐπιδιαβαίνειν ἡμῶν,) οὐτ' ὠφέλεια τοσαύτη τις, εἰ κατέσχοιεν. πλεον γὰρ ἂν ἐκ τῶν τελῶν δοκεῖ προσφέρασθαι νῦν, ἢ ὁ φόρος δύναται συντελεῖν, ἀφαιρουμένης τῆς εἰς τὸ στρατιωτικὸν δαπάνης, τὸ φρενυῆσον καὶ φορολογῆσον τὴν νῆσον· πολὺ δ' ἂν ἐπιγένοιτο τὸ ἀχρηστον ἐπὶ τῶν ἄλλων τῶν περὶ ταύτην νήσων.

Εἰ δὲ προστεθείη τῷ ἀπὸ τῆς Ῥοδίας μέχρι Βορυσθένους διαστήματι, τὸ ἀπὸ Βορυσθένους ἐπὶ τὰς

ἄρκτους τῶν τετρακισχιλίων σταδίων διάστημα, γίνε-
ται τὸ πᾶν μύριοι δισχίλιοι ἑπτακόσιοι στάδιοι·
τὸ δὲ ἀπὸ τῆς Ῥοδίας ἐπὶ τὸ νότιον πέρας ἐστὶ τῆς
οἰκουμένης μύριοι ἑξακισχίλιοι ἑξακόσιοι· ὥστε τὸ
σύμπαν πλάτος τῆς οἰκουμένης εἴη ἂν ἔλαττον τῶν
τρισυρρίων, ἀπὸ νότου πρὸς ἄρκτον. Τὸ δὲ γε μῆ-
κος περὶ ἑπτὰ μυριάδας λέγεται· τοῦτο δ' ἐστὶν ἀπὸ
δύσεως ἐπὶ τὰς ἀνατολάς, τὸ ἀπὸ τῶν ἄκρων τῆς
Ἰβηρίας ἐπὶ τὰ ἄκρα τῆς Ἰνδικῆς· τὸ μὲν ὁδοῖς, τὸ
δὲ ταῖς ναυτιλίαις ἀναμετρημένον. Ὅτι δ' ἐντὸς
τοῦ λεχθέντος τετραπλεύρου τὸ μῆκος ἐστὶ τοῦτο, ἐκ
τοῦ λόγου τῶν παραλλήλων τῶν πρὸς τὸν ἰσημερι-
νὸν δῆλον· ὥστε πλεον ἢ διπλασίον ἐστὶ τοῦ πλά-
τους τὸ μῆκος. Λέγεται δὲ καὶ χλαμυδοειδὲς πῶς τὸ
σχήμα· πολλή γάρ συναγωγή τοῦ πλάτους πρὸς τοῖς
ἄκροις εὐρίσκεται, καὶ μάλιστα τοῖς ἐσπερίοις, τὰ
καθ' ἕκαστα ἐπιόντων ἡμῶν.

Νυνὶ μὲν οὖν ἐπιγεγράφαμεν ἐπὶ σφαιρικῆς ἐπι-
φανείας τὸ χωρίον, ἐν ᾧ φαμέν ἰδρῦσθαι τὴν οἰκου-
μένην, καὶ δεῖ τὸν ἐγγυτάτῳ διὰ τῶν χειροκμήτων
οἰκημάτων μιμούμενον τὴν ἀλήθειαν ποιήσαντα
σφαῖραν τὴν γῆν, καθάπερ τὴν Κρατήτειον, ἐπὶ
ταύτης ἀπολαβόντα τὸ τετράπλευρον, ἐντὸς τούτου
τιθέναι τὸν πίνακα τῆς γεωγραφίας. Ἀλλ' ἐπειδὴ
μεγάλῃς δεῖ σφαίρας, ὥστε πολλοστημόριον αὐτῆς
ὑπάρχον τὸ λεχθὲν τμήμα, ἱκανὸν γενέσθαι δέξα-
σθαι σαφῶς τὰ προσήκοντα μέρη τῆς οἰκουμένης,
καὶ τὴν οἰκίαν παρασχεῖν ὅψιν τοῖς ἐπιβλέπουσι,
τοῦ μὲν δυναμένου κατασκευάσασθαι τηλικαύτην, οὐ-

τω ποιεῖν βέλτιον· ἔστω δὲ μὴ μείω δέκα ποδῶν ἔχουσα τὴν διάμετρον· τῷ δὲ μὴ δυναμένῳ τηλικαύτην ἢ μὴ πολλῷ ταύτης ἐνδεεστέραν, ἐν ἐπιπέδῳ καταγραπτέον πίνακι τοῦλάχιστον ἑπτὰ ποδῶν. Διοίσει γάρ μικρόν, ἂν, ἀντὶ τῶν κύκλων, τῶν τε παραλλήλων, καὶ τῶν μεσημβρινῶν, οἷς τὰ τε κλίματα καὶ τοὺς ἀνέμους διασαφοῦμεν, καὶ τὰς ἄλλας διαφορὰς, καὶ τὰς σχέσεις τῶν τῆς γῆς μερῶν, πρὸς ὕληλά τε καὶ τὰ οὐράνια, εὐθείας γράφομεν· τῶν μὲν παραλλήλων παραλλήλους, τῶν δὲ ὀρθῶν πρὸς ἐκείνους ὀρθὰς· τῆς διανοίας ῥαδίως μεταφέρειν δυναμένης τὸ ὑπὸ τῆς ὕψεως ἐν ἐπιπέδῳ ἑωρουμένον ἐπιφανείᾳ σχῆμα καὶ μέγεθος, ἐπὶ τὴν περιφερεῖαν τε καὶ σφαιρικὴν. Ἀνάλογον δὲ, καὶ περὶ τῶν λοξῶν κύκλων καὶ εὐθειῶν φαμέν. Εἰ δ' οἱ μεσημβρινοὶ οἱ παρ' ἑκάστοις διὰ τοῦ πόλου γραφόμενοι πάντες συννεύουσιν ἐν τῇ σφαίρᾳ πρὸς ἓν σημεῖον, ἀλλ' ἐν τῷ ἐπιπέδῳ γε οὐ διοίσει πίνακι τὰς εὐθείας μικρόν συννευούσας ποιεῖν κῶνον τὰς μεσημβρινάς. οὐ δὲ γὰρ πολλαχοῦ τοῦτ' ἀναγκαῖον, οὐκ ἐκφανής ἐστιν ὥσπερ ἡ περιφέρεια, οὕτω καὶ ἡ συννευσις, μεταφερομένων τῶν γραμμάτων εἰς τὸν πίνακα τὸν ἐπιπέδον, καὶ γραφομένων εὐθειῶν.

Καὶ δὴ καὶ τὸν ἐξῆς λόγον ὧς ἐν ἐπιπέδῳ πίνακι τῆς γραφῆς γινομένης ἐκθήσομεν. Ἐροῦμεν δὴ τὴν μὲν ἐπελθόντες αὐτοὶ τῆς γῆς καὶ θαλάττης, περὶ ἧς δὲ πιστεύσαντες τοῖς εἰποῦσιν ἢ γράψασιν. Ἐπὶ ἤλθομεν δὲ ἐπὶ δύσιν μὲν ἀπὸ τῆς Ἀρμενίας μέχρι τῶν κατὰ Σαρδῶνα τόπων τῆς Τυρρηνίας· ἐπὶ με-

σημβρίαν δὲ ἀπὸ τοῦ Εὐξείνου μέχρι τῶν τῆς Αἰθιοπίας ὄρων. Οὐδὲ τῶν ἄλλων δὲ οὐδὲ εἰς ἄν εὐρεθείη τῶν γεωγραφησάντων πολὺ τι ἡμῶν μᾶλλον ἐπεληλυθώς τῶν λεχθέντων διαστημάτων· ἀλλ' οἱ πλεονάσαντες περὶ τὰ δυσμικὰ μέρη, τῶν πρὸς ταῖς ἀνατολαῖς οὐ τοσοῦτον ἤψαντο· οἱ δὲ περὶ τὰναντία, τῶν ἐσπερίων ὑστέρησαν· ὁμοίως δ' ἔχει καὶ περὶ τῶν πρὸς νότον καὶ τὰς ἄρκτους. Τὸ μέντοι πλεον ἀκκείνοι καὶ ἡμεῖς ἀκοῇ παραλαβόντες συντίθεμεν· καὶ τό, τε σχῆμα καὶ τὸ μέγεθος καὶ τὴν ἄλλην φύσιν, ὅποια καὶ ὁπόση· τὸν αὐτὸν τρόπον, ὅνπερ ἡ διάνοια ἐκ τῶν αἰσθητῶν συντίθῃσι τὰ νοητά· σχῆμα γὰρ καὶ χροάν καὶ μέγεθος μήλου, καὶ ὁδμήν καὶ ἀφήν καὶ χυμὸν ἀπαγγέλλουσιν αἰαίσθησεις· ἐκ δὲ τούτων συντίθῃσιν ἡ διάνοια τὴν τοῦ μήλου νόησιν· καὶ αὐτῶν δὲ τῶν μεγάλων σχημάτων τὰ μέρη μὲν αἰσθησις ὁρᾷ, τὸ δ' ὅλον ἐκ τῶν ὁραθέντων ἡ διάνοια συντίθῃσιν· οὕτω δὲ καὶ οἱ φιλομαθεῖς ἄνδρες, ὥσπερ αἰσθητηρίοις πιστεύσαντες τοῖς ἰδοῦσι καὶ πλανηθεῖσιν οὕς ἔτυχε τόπους, ἄλλοις κατ' ἄλλα μέρη τῆς γῆς, συντιθέασιν εἰς ἓν διάγραμμα τὴν τῆς ὅλης οἰκουμένης ὄψιν· Ἐπεὶ καὶ οἱ στρατηγοὶ πάντα μὲν αὐτοὶ πράττουσιν, οὐ πανταχοῦ δὲ πάρευσιν· ἀλλὰ πλεῖστα κατορθοῦσι δι' ἐτέρων, ἀγγέλοις πιστεύοντες, καὶ πρὸς τὴν ἀκοὴν διαπέμποντες οἰκείως τὰ προστάγματα. Ὁ δ' ἀξιῶν μόνους εἰδέναι τοὺς ἰδόντας, ἀναιρεῖ τὸ τῆς ἀκοῆς κριτήριον· ἥτις πρὸς ἐπιστήμην ὀφθαλμοῦ πολὺ κρείττον ἐστὶ.

Μάλιστα δ' οἱ νῦν ἔχοιεν ἄμεινον ἂν τι λέγειν περὶ τῶν κατὰ Βρεττανοὺς καὶ Γερμανοὺς καὶ τοὺς περὶ τὸν Ἰστρον, τοὺς τε ἐντὸς καὶ τοὺς ἐκτὸς, Ἰετας τε καὶ Τυριγέτας, καὶ Βαστάρνας· ἔτι δὲ τοὺς περὶ τὸν Καύκασον, οἷον Ἀλβανοὺς καὶ Ἰβηρας. Ἀπήγγελλται δ' ἡμῖν καὶ ὑπὸ τῶν τὰ Παρθικά συγγραψάντων τῶν περὶ Ἀπολλόδωρον τὸν Ἀρτεμείτην, ἃ πολλῶν ἐκεῖνοι μᾶλλον ἀφώρισαν, τὰ περὶ τὴν Ἑρκανίαν καὶ τὴν Βακτριανήν. Τῶν τε Ῥωμαίων καὶ εἰς τὴν εὐδαιμόνα Ἀραβίαν ἐμβαλλόντων μετὰ στρατιᾶς νηυσὶ, ἧς ἡγεῖτο ἀνὴρ φίλος ἡμῖν καὶ ἐταῖρος Αἰλῖος Γάλλος· καὶ τῶν ἐκ τῆς Ἀλεξανδρείας ἐμπόρων στόλος ἤδη πλεόντων διὰ τοῦ Νείλου καὶ τοῦ Ἀραβίου κόλπου μέχρι τῆς Ἰνδικῆς, ἃ πολὺ μᾶλλον καὶ ταῦτα ἔγνωσται τοῖς νῦν ἢ τοῖς πρὸ ἡμῶν. Ὅτε γοῦν Γάλλος ὑπῆρχε τῆς Αἰγύπτου, συνόντες αὐτῷ καὶ συναναβάντες μέχρι Συήνης καὶ τῶν Αἰθιοπικῶν ὄρων, ἱστοροῦμεν ὅτι καὶ ἑκατὸν καὶ εἴκοσι νῆες πλείοιεν ἐκ Μυδὸς ὄρμου πρὸς τὴν Ἰνδικήν· πρότερον ἐκ τῶν Πτολεμαϊκῶν βασιλέων, ὀλίγων παντάπασι θαρρόυντων πλεῖν, καὶ τὸν Ἰνδικὸν ἐμπορεῦσθαι φόρτον.

Τὰ μὲν οὖν πρῶτα καὶ κυριώτατα καὶ πρὸς ἐπιστήμην καὶ πρὸς τὰς χρείας τὰς πολιτικὰς ταύτας, σχῆμα καὶ μέγεθος, ὥς εἶπεῖν, ἀπλούστατα ἐγχειρεῖν, τὸ πλεον ἐκ τῶν γεωγραφικῶν πίνακα, συμπαραδηλοῦντα καὶ τὸ ποῖόν τι καὶ πόσον μέρος τῆς ὅλης γῆς ἐστί· τοῦτο μὲν γὰρ οἰκεῖον τῷ γεωγράφῳ. Τὸ δὲ καὶ περὶ ἑλὸς ἀκριβολογεῖσθαι τῆς γῆς, καὶ

περὶ σπονδύλου παντός ἧς λέγωμεν ζώνης, ἄλλης τινὸς ἐπιστήμης ἐστίν· οἷον εἰ περιοικεῖται καὶ κατὰ θύτερον τιταρημόριον ὁ σπὸνδύλος· καὶ γὰρ εἰ οὕτως ἔχει, οὐχ ὑπὸ τούτων γε οἰκεῖται τῶν παρ' ἡμῖν ἀλλ' ἐκείνην ἄλλην οἰκουμένην θετέον· ὅπερ ἐστὶ πιθανόν. Ἡμῖν δὲ τὰ ἐν αὐτῇ ταῦτα λεκτέον.

Ἔστι δὴ τι χλαμυδοειδὲς σχῆμα τῆς γῆς τῆς οἰκουμένης, οὗ τὸ μὲν πλάτος ὑπογράφει τὸ μέγιστον ἢ διὰ τοῦ Νείλου γραμμῇ, λαβοῦσα τὴν ἀρχὴν ἀπὸ τοῦ διὰ τῆς Κινναμωμοφόρου παραλλήλου, καὶ τῆς τῶν Αἰγυπτίων τῶν φυγάδων νήσου, μέχρι τοῦ διὰ τῆς Ἰέρνης παραλλήλου· τὸ δὲ μήκος, ἢ ταύτης πρὸς ὀρθᾶς ἀπὸ τῆς ἐσπερίας διὰ στηλῶν καὶ τοῦ Σικελικοῦ πορθμοῦ, μέχρι τῆς Ῥοδιάς καὶ τοῦ Ἰσσηικοῦ κόλπου, παρὰ τὸν Ταῦρον ἰοῦσα, τὸν διεζωκότα τὴν Ἀσίαν, καὶ καταστρέφουσα ἐπὶ τὴν ἑῶαν θάλατταν, μεταξὺ Ἰνδῶν καὶ τῶν ὑπὲρ τῆς Βακτριανῆς Σκυθῶν. Δεῖ δὴ νοῆσαι παραλληλόγραμμον τι, ἐν ᾧ τὸ χλαμυδοειδὲς σχῆμα ἐγγέγραπται οὕτως, ὥστε τὸ μήκος τῷ μήκει ὁμολογεῖν, καὶ ἴσον εἶναι τὸ μέγιστον, καὶ τὸ πλάτος τῷ πλάτει. Τὸ μὲν δὴ χλαμυδοειδὲς σχῆμα οἰκουμένη ἐστὶ. Τὸ δὲ πλάτος ὁρίζεσθαι ἔφουμεν αὐτῆς ταῖς ἐσχάταις παραλλήλοις πλευραῖς, ταῖς διοριζούσαις τὸ οἰκήσιμον αὐτῆς καὶ τὸ ἀοίκητον ἐφ' ἑκάτερα. αὗται δ' ἦσαν, πρὸς ἄρκτους μὲν, ἢ διὰ τῆς Ἰέρνης· πρὸς δὲ τῇ διακεκαυμένη, ἢ διὰ τῆς Κινναμωμοφόρου· αὗται δὲ προσεχθαλλόμεναι ἐπὶ τε τὰς ἀνατολὰς καὶ ἐπὶ τὰς δύσεις μέχρι τῶν ἀνταιρόντων μερῶν τῆς οἰκουμένης, ποιή-

σονσί τι παραλληλόγραμμον πρὸς τὰς ἐπιξευγννού-
 σας διὰ τῶν ἄρκτων αὐτάς. Ὅτι μὲν αὖν ἐν τούτῳ
 ἔστιν ἡ οἰκουμένη, φανερόν, ἐκ τοῦ μήτε τὸ πλάτος
 αὐτῆς τὸ μέγιστον ἕξω πίπτειν αὐτοῦ, μήτε τὸ μῆ-
 κος. Ὅτι δ' αὐτῆς γλαμυδοειδὲς τὸ σχῆμά ἐστιν, ἐκ
 ταῦν τὰ ἄκρα μυουρίζειν τὰ τοῦ μήκους ἐκατέρωθεν,
 κλυθόμενα δ' ἀπὸ τῆς θαλάττης, καὶ ἀφαιρεῖν τοῦ
 πλάτους. Ταῦτο δὲ δῆλον ἐκ τῶν περιπλευσάντων
 τὰ τε ἑῶα μέρη καὶ τὰ δυσμικά ἐκατέρωθεν. τῆς τε
 γὰρ Ἰνδικῆς νοτιωτέρας, πολὺ τὴν Ταπροβάνην κα-
 λουμένην νῆσον ἀποφαίνουσιν, οἰκουμένην ἔτι καὶ
 ἀνταίρουσαν τῇ τῶν Αἰγυπτίων νήσῳ, καὶ τῇ τὸ κιν-
 νάμωμον φερούσῃ γῇ τὴν μὲν γὰρ κράσιν τῶν ἀέρων
 παραπλησίαν εἶναι. τῆς τε μετὰ τοὺς Ἰνδοὺς Σκυθίας
 τῆς ὑστάτης, ἄρκτικώτερά ἐστι τὰ κατὰ τὸ στόμα
 τῆς Ἑρκανίας θαλάττης, καὶ ἔτι μᾶλλον τὰ κατὰ
 τὴν Ἰέρην. Ὅμοίως δὲ καὶ περὶ τῆς ἕξω στηλῶν λέ-
 γεται. δυσμικώτατον μὲν γὰρ σημεῖον τῆς οἰκουμέ-
 νης, τὸ τῶν Ἰβήρων ἀκρωτήριον, ὃ χαλοῦσιν Ἰε-
 ρόν· κεῖται δὲ κατὰ γραμμὴν πῶς πρὸς τὴν διὰ Γα-
 δείρων τε καὶ στηλῶν, καὶ τοῦ Σικελικοῦ πορθμοῦ
 καὶ τῆς Ροδίας. συμφωνεῖν γὰρ καὶ τὰ ὠροσκοπεῖα
 καὶ τοὺς ἀνέμους φασὶ τοὺς ἐκατέρωσε φοροῦς, καὶ
 τὰ μῆκη τῶν μεγίστων ἡμερῶν τε καὶ νυκτῶν· ἔστι
 γὰρ τεσσαρεσκαίδεκα ὥρων ἰσημερινῶν ἡ μεγίστη
 τῶν ἡμερῶν τε καὶ νυκτῶν. Ἐν τε τῇ παραλίᾳ τῇ
 κατὰ Γάδειρα καὶ Ἰβηρας ποτὲ δρᾶσθαι
 Πεσειδώνιος δ' ἐκ τινος ὑψηλῆς οἰκίας ἐν πόλει διε-
 χούσῃ τῶν τόπων τούτων ὅσον τετρακοσίους σταδ-

περὶ σπονδύλου παντός ἧς λέγωμεν ζώνης, ἄλλης τινὸς ἐπιστήμης ἐστίν· οἷον εἰ περιοικεῖται καὶ κατὰ θάτερον τιταρτημόριον ὁ σπόνδυλος· καὶ γὰρ εἰ οὕτως ἔχει, οὐχ ὑπὸ τούτων γε οἰκεῖται τῶν παρ' ἡμῖν· ἀλλ' ἐκείνην ἄλλην οἰκουμένην θετέον· ὅπερ ἐστὶ πιθανόν. Ἡμῖν δὲ τὰ ἐν αὐτῇ ταῦτα λεκτέον.

Ἔστι δὴ τι γλαμυδοειδὲς σχῆμα τῆς γῆς τῆς οἰκουμένης, οὗ τὸ μὲν πλάτος ὑπογράφει τὸ μέγιστον ἢ διὰ τοῦ Νείλου γραμμῇ, λαβοῦσα τὴν ἄρχὴν ἀπὸ τοῦ διὰ τῆς Κινναμωμοφόρου παραλλήλου, καὶ τῆς τῶν Αἰγυπτίων τῶν φυγάδων νήσου, μέχρι τοῦ διὰ τῆς Ἰέρνης παραλλήλου· τὸ δὲ μήκος, ἢ ταύτης πρὸς ὀρθάς ἀπὸ τῆς ἐσπερίας διὰ στηλῶν καὶ τοῦ Σικελικοῦ πορθμοῦ, μέχρι τῆς Ῥοδίας καὶ τοῦ Ἰσσηικοῦ κόλπου, παρὰ τὸν Ταῦρον ἰοῦσα, τὸν διεζωκῶσα τὴν Ἀσίαν, καὶ καταστρέφουσα ἐπὶ τὴν ἑῶαν θάλατταν, μεταξὺ Ἰνδῶν καὶ τῶν ὑπὲρ τῆς Βακτριανῆς Σκυθῶν. Δεῖ δὴ νοῆσαι παραλληλόγραμμον τι, ἐν ᾧ τὸ γλαμυδοειδὲς σχῆμα ἐγγέγραπται οὕτως, ὥστε τὸ μήκος τῷ μήκει ὁμολογεῖν, καὶ ἴσον εἶναι τὸ μέγιστον, καὶ τὸ πλάτος τῷ πλάτει. Τὸ μὲν δὴ γλαμυδοειδὲς σχῆμα οἰκουμένη ἐστὶ. Τὸ δὲ πλάτος ὀρίζεσθαι ἔφωμεν αὐτῆς ταῖς ἐσχάταις παραλλήλοις πλευραῖς, ταῖς διοριζούσαις τὸ οἰκήσιμον αὐτῆς καὶ τὸ ἀοίκητον ἐφ' ἐκάτερα. αὗται δ' ἦσαν, πρὸς ἄρκτους μὲν, ἢ διὰ τῆς Ἰέρνης· πρὸς δὲ τῇ διακεκρυμένῃ, ἢ διὰ τῆς Κινναμωμοφόρου· αὗται δὲ προσεχθαλλόμεναι ἐπὶ τε τὰς ἀνατολάς καὶ ἐπὶ τὰς δύσεις μέχρι τῶν ἀνταϊρόντων μερῶν τῆς οἰκουμένης, ποιή-

σουσί τι παραλληλόγραμμον πρὸς τὰς ἐπιξενυγνού-
 σας διὰ τῶν ἄρκτων αὐτάς. Ὅτι μὲν αὖν ἐν τούτῳ
 ἔστιν ἡ οἰκουμένη, φανερόν, ἐκ τοῦ μήτε τὸ πλάτος
 αὐτῆς τὸ μέγιστον ἔξω πίπτειν αὐτοῦ, μήτε τὸ μή-
 κος. Ὅτι δ' αὐτῆς χλαμυδοειδὲς τὸ σχῆμά ἐστιν, ἐκ
 τοῦ τὰ ἄκρα μυουρίζειν τὰ τοῦ μήκους ἐκατέρωθεν,
 κλυθόμενα δ' ἀπὸ τῆς θαλάττης, καὶ ἀφαιρεῖν τοῦ
 πλάτους. Τοῦτο δὲ δῆλον ἐκ τῶν περιπλευσάντων
 τὰ τε ἑῶα μέρη καὶ τὰ δυσμικά ἐκατέρωθεν. τῆς τε
 γὰρ Ἰνδικῆς νοτιωτέρας, πολὺ τὴν Ταπροβάνην κα-
 λουμένην νῆσον ἀποφαίνουσιν, οἰκουμένην ἔτι καὶ
 ἀνταίρουσαν τῇ τῶν Αἰγυπτίων νήσῳ, καὶ τῇ τὸ κιν-
 νάμωμον φερούσῃ γῇ τὴν μὲν γὰρ κράσιν τῶν ἀέρων
 παραπλησίαν εἶναι. τῆς τε μετὰ τοὺς Ἰνδοὺς Σκυθίας
 τῆς ὑστάτης, ἄρκτικώτερά ἐστι τὰ κατὰ τὸ στόμα
 τῆς Ἑρκανίας θαλάττης, καὶ ἔτι μᾶλλον τὰ κατὰ
 τὴν Ἰέρην. Ὅμοίως δὲ καὶ περὶ τῆς ἔξω στηλῶν λέ-
 γεται. δυσμικώτατον μὲν γὰρ σημεῖον τῆς οἰκουμέ-
 νης, τὸ τῶν Ἰβήρων ἀκρωτήριον, ὃ χαλοῦσιν Ἰε-
 ρόν· κεῖται δὲ κατὰ γραμμὴν πῶς πρὸς τὴν διὰ Γα-
 δείρων τε καὶ στηλῶν, καὶ τοῦ Σικελικοῦ πορθμοῦ
 καὶ τῆς Ροδίας. συμφωνεῖν γὰρ καὶ τὰ ὠροσκοπεῖα
 καὶ τοὺς ἀνέμους φασὶ τοὺς ἐκατέρωσε φοροῦς, καὶ
 τὰ μήκη τῶν μεγίστων ἡμερῶν τε καὶ νυκτῶν· ἔστι
 γὰρ τεσσαρεσκαίδεκα ὥρων ἰσημερινῶν ἡ μέγιστη
 τῶν ἡμερῶν τε καὶ νυκτῶν. Ἐν τε τῇ παραλίᾳ τῇ
 κατὰ Γάδειρα καὶ Ἰβήρας ποτὲ δρᾶσθαι
 Πεισιδώνιος δ' ἐκ τινος ὑψηλῆς οἰκίας ἐν πόλει διε-
 χούσῃ τῶν τόπων τούτων ὅσον τετρακοσίους σταδ-

ους, φησὶν ἰδεῖν ἀστέρα, ὃν τεκμαίρεσθαι τὸν Κάνωβον αὐτόν· ἐκ τούτου τε μικρὸν ἐκ τῆς Ἰβηρίας προσελθόντας ἐπὶ τὴν μεσημβρίαν ὁμολογεῖν ἀφορᾶν αὐτόν, καὶ ἐκ τῆς ἱστορίας τῆς ἐν Κνίδῳ· τὴν γὰρ Εὐδόξου σκοπὴν, οὐ πολὺ τῶν οἰκήσεων ὑψηλοτέραν εἶναι, λέγεσθαι δ' ὅτι ἐκεῖνος ἐντεῦθεν ἀφρέαρά τὸν Κάνωβον ἀστέρα· εἶναι δ' ἐπὶ τοῦ Ῥοδιακοῦ κλίματος τὴν Κνίδον, ἐφ' οὗ καὶ τὰ Γάδειρα, καὶ ἡ ταύτη παραλλή.

Ἐντεῦθεν δὲ πρὸς μὲν τὰ νότια μέρη πλείουσιν, ἡ Λιβύη κεῖται· ταύτης δὲ τὰ δυσμικώτατα, μικρὰ τῶν Γαδείρων πρόκειται μᾶλλον· εἴτ' ἄκραν ποιήσαντα στενὴν ἀναχωρεῖ πρὸς ἑω καὶ νότον, καὶ πλατύνεται κατ' ὀλίγον, ἕως ἂν τοῖς Αἰθериоῖς Αἰθίοψι συνάψῃ. οὗτοι δ' ὑπόκεινται τῶν περὶ Καρχηδόνα τόπων ὕστατοι, συνάπτοντες τῇ διὰ τῆς Κινναμομωφόρου γραμμῇ. Εἰς δὲ τὰναντία πλείουσιν ἀπὸ τοῦ ἱεροῦ ἀκρωτηρίου μέχρι τῶν Ἀρτιάβρων καλουμένων, ὃ πλοῖς ἐστὶ πρὸς ἄρκτον, ἐν δεξιᾷ ἔχουσα τὴν Λυσιτανίαν· εἴτ' ὁ λοιπὸς πρὸς ἑω πᾶς ἀμβλείαν γωνίαν ποιῶν, μέχρι τῶν τῆς Πυρρήνης ἄκρων τῶν τελευταίωντων εἰς τὸν ὠκεανόν. τούτοις δὲ τὰ ἐσπέρια τῆς Βρεττανικῆς ἀντίκειται πρὸς ἄρκτον· ὁμοίως δὲ καὶ τοῖς Ἀρτιάβροις ἀντίκεινται πρὸς ἄρκτον, αἱ Καττιτερίδες καλούμεναι νῆσοι, πελάγαια κατὰ τὸ Βρεττανικόν πως κλίμα ἰδρυμένα· ὥστε δῆλον ἐφ' ὅσον συνάγεται τὰ ἄκρα τῆς οἰκουμένης κατὰ μῆκος ὑπὸ τοῦ περιεχυμένου πελάγους εἰς στενόν.

Τοιοῦτον δὲ ὄντος τοῦ καθόλου σχήματος, κατὰ

σιμον φαίνεται δύο λαβεῖν εὐθείας αἱ τέμνουσαι πρὸς ὁρθὰς ἀλλήλας, ἥ μὲν διὰ τοῦ μήκους ἤξει τοῦ μεγίστου παντός, ἥ δὲ διὰ τοῦ πλάτους· καὶ ἥ μὲν τῶν παραλλήλων ἔσται μία, ἥ δὲ τῶν μεσημβρινῶν· ἔπειτα ταύταις παραλλήλους ἐπινοοῦντας ἐφ' ἑκατέραν, διαιρεῖν κατὰ ταύτην τὴν γῆν καὶ τὴν θάλατταν ἢ χρώμενοι τυγχάνομεν. καὶ γὰρ τὸ σχῆμα μᾶλλον ἢ καταφανὲς γένοιτο ὁποῖον εἰρήκαμεν, καὶ τὸ μέγεθος τῶν γραμμῶν, ἄλλα καὶ ἄλλα μέτρα ἔχουσιν, τῶν τε τοῦ μήκους καὶ τοῦ πλάτους· καὶ τὰ κλίματα ὑποδηλωθήσεται βέλτιον, τὰ τε ἐωθινὰ καὶ ἄλλον καὶ τὰ ἐσπέρια, ὥς δ' αὐτως τὰ νότια καὶ τὰ βόρεια. Ἐπεὶ δὲ διὰ γνωρίμων τόπων λαμβάνεσθαι ἔτι τὰς εὐθείας ταύτας, αἱ μὲν ἐλήφθησαν ἤδη· λέγω δὲ τὰς μέσας δύο, τὴν τε τοῦ μήκους καὶ τοῦ πλάτους τὰς λεχθείσας πρότερον· αἱ δ' ἄλλαι φραδῶς γνωρίζονται ἂν διὰ τούτων· τρόπον γὰρ τινα στοιχείοις χρώμενοι τούτοις τὰ παράλληλα μέρη συνεχόμεθα καὶ τὰς ἄλλας σχέσεις τῶν οἰκήσεων, τὰς τε πρὸς γῆς καὶ πρὸς τὰ οὐράνια.

Πλεῖστον δ' ἡ θάλαττα γεωγραφεῖ καὶ σχηματίζει τὴν γῆν, κόλπους ἀπεργαζομένη καὶ πελάγη καὶ πορθμούς· ὁμοίως δὲ ἰσθμούς καὶ χερσόνησους καὶ ἄκρας· προσλαμβάνουσι δὲ ταύτῃ καὶ οἱ ποταμοὶ καὶ τὰ ὄρη· διὰ γὰρ τῶν ταιούτων ἡπειροὶ τε, καὶ ἔθνη, καὶ πόλεις θέσεις εὐφυεῖς ἐνενοήθησαν, καὶ τᾶλλα ποικίλματα, ὅσων μεστός ἐστιν ὁ χωρογραφικὸς πίναξ. Ἐν δὲ τούτοις καὶ τὸ τῶν νήσων πλῆθος ὁπότε κατισπαρμένον, ἔν τε τοῖς πελάγεσι καὶ

κατιὰ τὴν παραλλαν πῦσαν· ἄλλων ἄλλας ἀρετὰς τε καὶ κακίας, καὶ τὰς ἀπ' αὐτῶν χρείας ἐπιδεικνυμένων ἢ δυσχερασίας, τὰς μὲν φύσει, τὰς δὲ ἐκ κατασκευῆς. τὰς μὲν φύσει δεῖ λέγειν· διαμένουσι γάρ· αἱ δ' ἐπίθεται δέχονται μεταβολάς· καὶ τούτων δὲ τὰς πλείω χρόνον συμμένειν δυναμένους, ἐμφανιστέον· καὶ τὰς μὴ πολὺν μὲν, ἄλλως δ' ἐπιφάνειαν μὲν ἔχουσας τινὰ καὶ δόξαν, ἣ πρὸς τὸν ὕστερον χρόνον παραμένουσα τρόπον τινὰ συμφυῇ τοῖς τόποις ποιεῖ, καὶ μηκέτι οὖσαν ἐκ κατασκευῆς· ὥστε δῆλον, ὅτι δεῖ καὶ τούτων μεμνησθαι. Περὶ πολλῶν γὰρ ἐστὶ πόλεων τοῦτ' εἰπεῖν, ὅπερ εἶπε Δημοσθένης ἐπὶ τῶν περὶ Ὀλυνθον, ὡς οὕτως ἠφανίσθαι φησιν, ὥστ' εἰ μηδὲ πώποτε ἠκίσθησαν γινῶναι ἂν τινα ἐπελθόντα. Ἀλλ' ὅμως καὶ εἰς τούτους τοὺς τόπους καὶ εἰς ἄλλους ἀφικνοῦνται ἄσμενοι, τὰ γε ἔχνη ποθοῦντες ἰδεῖν τῶν οὕτω διανομασμένων ἔργων, καθάπερ καὶ τοὺς τάφους τῶν ἐνδόξων ἀνδρῶν. Οὕτω δὲ καὶ νομίμων καὶ πολιτειῶν μεμνημένα τῶν μηκέτι οὖσων· ἐνταῦθα καὶ τῆς ὠφελείας προκαλουμένης τὸν αὐτὸν τρόπον, ὅνπερ καὶ ἐπὶ τῶν πράξεων· ἣ γὰρ ζήλου χάριν, ἣ ἀποτροπῆς τῶν τοιούτων.

Λίγωμεν δ' ἀναλαβόντες ἀπὸ τῆς πρώτης ὑποτυπώσεις, ὅτι ἡ καθ' ἡμᾶς οἰκουμένη γῆ περιέφθωτος οὖσα δέχεται κόλπους εἰς ἑαυτὴν ἀπὸ τῆς ἕξω θαλάττης κατὰ τὸν ὠκεανὸν πολλοὺς, μεγίστους δὲ εἰσσαράς· ὧν ὁ μὲν βόρειος Κασπία καλεῖται θάλαττα, οἷδ' Ἐρξανίαν προσαγορεύουσιν· ὁ δὲ Περ-

· καὶ Ἀράβιος ἀπὸ τῆς νοτίας ἀναχέονται θα-
 ης, ὁ μὲν τῆς Κασπίας καταντικρὺ μάλιστα, ὁ
 ἰς Ποντικῆς. Τὸν δὲ τέταρτον, ὅσπερ πολὺ
 οὖς ὑπερβέβληται κατὰ τὸ μέγεθος, ἡ ἐντὸς καὶ
 ἡμᾶς λεγομένη θάλαττα ἀπεργάζεται, τὴν μὲν
 ν, ἀπὸ τῆς ἐσπέρας λαμβάνουσα, καὶ τοῦ κατὰ
 Ἑρακλείους στήλας πορθμοῦ· μηχανομένη δ'
 ἰ πρὸς ἑω μέρος, ἐν ἄλλῳ καὶ ἄλλῳ πλάττει·
 δὲ ταῦτα σχιζομένη καὶ τελευτῶσα εἰς δύο κόλ-
 πελαγίους, τὸν μὲν ἐν ἄριστερᾷ, ὅνπερ Εὐ-
 ν πόντον προσαγορεύομεν, τὸν δ' ἑτέρον τὸν
 ἰόμενον ἔκ τε τοῦ Αἰγυπτίου πελάγους, καὶ τοῦ
 φυλίου, καὶ τοῦ Ἰσσηκοῦ. Ἀπαντες δὲ οἱ λε-
 ιτες ἀπὸ τῆς ἑξω θαλάττης κόλποι στενὸν ἔχουσι
 ἰσπλουν· μᾶλλον δὲ ὁ, τε Ἀράβιος καὶ ὁ κατὰ
 κς, ἦττον δ' οἱ λοιποί. Ἡ δὲ περικλείουσα ἀν-
 γῇ τριχῇ νανέμῃται, καθάπερ εἴρηται. Ἡ μὲν
 Εὐρώπη πολυσχημονεστάτη πασῶν ἐστίν· ἡ δὲ
 ἡ τὰναντία πέπονθεν· ἡ δὲ Ἀσία μέσην πῶς
 ἰῶν ἔχει τὴν διάθεσιν. ἅπασαι δ' ἐκ τῆς ἐντὸς
 ἰλίας ἔχουσι τὴν αἰτίαν τοῦ τε πολυσχημόνος
 οὐ μὴ· ἡ δ' ἐκτὸς πλὴν τῶν λεχθέντων κόλπων
 ἰ καὶ χλαυδοειδής ἐστιν, ὥς εἶπον· τὰς δ' ἄλ-
 ν μικρῷ διαφορᾷ ἐατέον· οὐδὲν γὰρ ἐν τοῖς
 λοῖς τὸ μικρόν. Ἔτι δὲ ἐπεὶ κατὰ τὴν γεωγρα-
 ν ἰστορίαν οὐ σχήματα μόνον ζητοῦμεν καὶ μι-
 τόπων, ἀλλὰ καὶ σχέσεις πρὸς ἄλληλα αὐτῶν,
 ρ ἔφαμεν, καὶ ἐνταῦθα τὸ ποικίλον ἡ ἐντὸς πα-
 ἰπαρέχεται μᾶλλον, ἢ ἡ ἐκτὸς. πολὺ δ' ἐστὶ
 Λ. T. L. N

καὶ τὸ γινώριμον καὶ τὸ εὖκρατον, καὶ τὸ πόλεσι καὶ
 εἴθεσι εὐνομονμένοις μᾶλλον συνοικούμενον ἐνταυ-
 θα, ἢ ἐκεί. Ποθοῦμεν τὲ εἰδέναι ταῦτα, ἐν οἷς
 πλείους παραδίδονται πράξεις καὶ πολιτεῖαι καὶ τέ-
 χναι, καὶ τᾶλλα ὅσα εἰς φρόνησιν συνεργεῖ, αἱ τε
 χρεῖαι συνάγουσιν ἡμᾶς πρὸς ἐκεῖνα, ὧν ἐν ἐφικτῷ
 αἱ ἐπιπλοκαὶ καὶ κοινωνίαι. ταῦτα δ' ἐστὶν ὅσα οἰ-
 κᾶται, μᾶλλον δ' οἰκεῖται καλῶς. Πρὸς ἅπαντα δὲ
 τὰ τοιαῦτα, ὡς ἔφην, ἡ παρ' ἡμῖν θάλαττα πλεονέ-
 κτημα ἔχει μέγα· καὶ δὴ καὶ ἐνθεν ἀρκτεῖον τῆς πε-
 ριγηγέσεως.

Εἴρηται δὲ, ὅτι ἀρχὴ τοῦδε τοῦ κόλπου ἐστὶν ὁ
 κατὰ τὰς στήλας πορθμός· τὸ δὲ στενώτατον τού-
 του περὶ ἐβδομήκοντα σταδίους λέγεται· περιπλεύν-
 σαντι δὲ τὸν στενωπὸν ἑκατὸν καὶ εἴκοσι σταδίων
 ὄντα, διάστασιν λαμβάνουσιν αἱ ἡϊόνες ἀθρόαν, ἡ
 δ' ἐν ἀριστερᾷ μᾶλλον· εἰτ' ὅψις μεγάλου φαίνεται
 πελάγους. ὁρίζεται δ' ἐκ μὲν τοῦ δεξιοῦ πλευροῦ
 τῇ Λιβυκῇ παραλίᾳ μέχρι Καρχηδόνης, ἐκ δὲ θατέ-
 ρου τῇ τε Ἰβηρικῇ, καὶ τῇ Κελτικῇ κατὰ Ναρβῶνα
 καὶ Μάυσσαλίαν, καὶ μετὰ ταῦτα τῇ Αἰγυπτιακῇ, τε-
 λευταίῃ δὲ τῇ Ἰταλικῇ, μέχρι τοῦ Σικελικοῦ πορ-
 θμοῦ. Τὸ δ' ἔδωκ τοῦ πελάγους πλευρὸν ἡ Σικι-
 λία ἐστὶ, καὶ οἱ ἑκατέρωθεν αὐτῆς πορθμοί· ὁ μὲν
 πρὸς τῇ Ἰταλίᾳ ἑπτὰ σταδίοις, ὁ δὲ πρὸς τῇ Καρχη-
 δόνι χιλίων καὶ πεντακοσίων σταδίων. ἼΙ δ' ἀπὸ
 τῆς τῶν σιτηλῶν ἐπὶ τὸ ἑπταστάδιον γραμμὴ μέρος
 μὲν ἐστὶ τῆς ἐπὶ Ρόδον καὶ τὸν Ταύρον, μέσον δὲ
 πᾶσι τέμνει τὸ λεχθέν πέλαγος· λέγεται δὲ σταδίων

μυρίων καὶ διαχιλίων· τοῦτο μὲν δὴ τὸ μῆκος τοῦ πελάγους· πλάτος δὲ τὸ μέγιστον ὅσον πεντακισχιλίων σταδίων· τὸ ἀπὸ τοῦ Γαλατικοῦ κόλπου μεταξὺ Μασσαλίας καὶ Ναρβῶνος ἐπὶ τὴν κατ' ἀντικρὺ Λιβύην. Καλοῦσι δὲ τὸ πρὸς τῇ Λιβύῃ πᾶν μέρος τῆς θαλάττης ταύτης, Λυβικὸν πέλαγος· τὸ δὲ πρὸς τῇ κατ' ἀντικρὺ γῇ, τὸ μὲν Ἰβηρικόν, τὸ δὲ Αἰγυσι-κόν, τὸ δὲ Σαρδώνιον, τελευταῖον δὲ μέχρι τῆς Σικελίας τὸ Τυρρῆνικόν. Νῆσοι δ' εἰσὶν ἐν μὲν τῇ παρὰ τῇ κατὰ τὸ Τυρρῆνικόν πέλαγος μέχρι τῆς Αἰγυσιτικῆς συχναί· μέγισται δὲ Σαρδῶ καὶ Κύρνος μετὰ γὰρ τὴν Σικελίαν· αὕτη δὲ καὶ τῶν ἄλλων τῶν κατ' ἡμᾶς ἐστὶ μέγιστη καὶ ἀρίστη. Πολὺ δὲ τούτων λιπόμεναι, πελαγίαι μὲν, Πανδαταρία τε καὶ Ποντία· πρόσγειοι δὲ, Αἰθαλία τε καὶ Πλανασία καὶ Πιθήκουσαι, καὶ Προχύτη, καὶ Καπρέαι, καὶ Λευκωσία, καὶ ἄλλαι τοιαῦται. Ἐπὶ θάτερα δὲ τῆς Αἰγυσιτικῆς, αἱ πρὸ τῆς λοιπῆς ἡϊόδος μέχρι στηλῶν οὐ πολλαί, ὧν εἰσιν ἡ τε Ἰνυμησία καὶ Ἐβυσος· οὐ πολλαὶ δὲ οὐδὲ πρὸ τῆς Λιβύης καὶ τῆς Σικελίας· ὧν εἰσὶ Κόσσυρα τε καὶ Αἰγίμουρος, καὶ αἱ Αἰπαιρίων νῆσοι, ὥς Αἰύλου τινὲς προσαγορεύουσι.

Μετὰ δὲ τὴν Σικελίαν καὶ τοὺς ἐκατέρωθεν πορθμοὺς ἄλλα πελάγη συνάπτει· τὸ, τε πρὸ τῶν Σύρτιων καὶ τῆς Κυρηναίας, καὶ αὐταὶ αἱ Σύρτιες, καὶ τὸ Ἀυσόνειον πρὸς πάλαι, νῦν δὲ καλούμενον Σικελικόν, σύρξουν ἐκείνη καὶ συνεχές. Τὸ μὲν οὖν πρὸ τῶν Σύρτιων καὶ τῆς Κυρηναίας καλεῖται Λιβυκόν, πεντατὴ δ' ἐξ τῶν Αἰγύπτιον πέλαγος. Τῶν δὲ Σύρ-

των ἢ μὲν ἐλάττων ἐστὶν ὅσον χιλίων καὶ ἑξ
 σταδίων τὴν περίμετρον. πρόκειται δ' ἐφ'
 τοῦ στόματος νῆσοι, Μήνιγξ τε καὶ Κέρκιν
 δὲ μεγάλης Σύρτεως φησὶν Ἐρατοσθένους τὸν
 εἶναι πεντακισχιλίων, τὸ δὲ βάθος χιλίων
 σίων, ἅφ' Ἑσπερίδων εἰς Αὐτόμαλα καὶ τὸ
 ρηναίας μεθόριον πρὸς τὴν ἄλλην γῆν τὴν
 Λιβύην· ἄλλοι δὲ τὸν περίπλου τετρακισχιλί
 διων εἶπον· τὸ δὲ βάθος χιλίων καὶ πεντα
 ὅσον καὶ τὸ πλάτος τοῦ στόματος. Τὸ δὲ
 πρὸν πέλαγος, πρὸ τῆς Σικελίας ἐστὶ καὶ τῆς
 ἐπὶ τὸ πρὸς ἑω μέρος, καὶ ἔτι τοῦ μεταξὺ πρὸ
 τε Ῥηγίνης, μέχρι Λοκρῶν, καὶ τῆς Μεσση
 ρίου Συρακουσῶν, καὶ Παχύνου. Αὔξειται
 μὲν τὸ πρὸς ἑω μέρος μέχρι τῶν ἄκρων τῆς
 καὶ τὴν Πελοπόννησον δὲ περικλύζει τὴν π
 καὶ πληροῖ τὸν Κορινθιακὸν καλούμενον
 πρὸς ἄρκτους δ' ἐπὶ τε ἄκραν Ἰαπυγίαν καὶ
 μα τοῦ Ἰονίου κόλπου, καὶ τῆς Ἠπείρου τι
 μέρη, μέχρι τοῦ Ἀμβρακικοῦ κόλπου, καὶ
 εχοῦς παραλίας τῆς ποιούσης τὸν Κορινθιακ
 πον πρὸς τὴν Πελοπόννησον. Ὁ δ' Ἰόνιος
 μέρος ἐστὶ τοῦ νῦν Ἀδρίου λεγομένου. τοῖ
 τὴν μὲν ἐν δεξιᾷ πλευρὰν ἢ Ἰλλυρὶς ποιεῖ·
 εὐώνυμον ἢ Ἰταλία, μέχρι τοῦ μυχοῦ τοῦ κα
 Ἀκυληΐαν. ἐστὶ δὲ πρὸς ἄρκτον ἅμα καὶ π
 ἐσπέραν ἀνέμων, στενὸς καὶ μακρὸς· μῆκος μ
 ἑξακισχιλίων σταδίων, πλάτος δὲ τὸ μὲν μ
 διακοσίων ἐπὶ τοῖς χιλίοις. Νῆσοι δὲ εἰσιν ἐν

συγκαλῖ μὲν αἱ πρὸ τῆς Ἰλλυρίδος, αἵτε Ἀψύρτιδες καὶ Κηρυκτικὴ καὶ Λιβυρνίδες· ἔτι δ' Ἰσσα καὶ Τραγοῦριον, καὶ ἡ Μέλαινα Κόρκυρα, καὶ Φάρος πρὸ τῆς Ἰταλίας δὲ αἱ Διομήδαιοι. Τοῦ Σικελικοῦ δὲ τὸ ἐπὶ Κρήτην ἀπὸ Παχύνου, τετρακισχιλίων καὶ πεντακοσίων σταδίων φασί· τοσοῦτον δὲ καὶ τὸ ἐπὶ Ταίναρον τῆς Λακωνικῆς. Τὸ δὲ ἀπὸ ἄκρας Ἰαπυγίας ἐπὶ τὸν μυχὸν τοῦ Κορινθιακοῦ κόλπου, τῶν μὲν τριᾶχιλίων ἐστὶν ἕλαττον, τὸ δ' ἀπὸ Ἰαπυγίας εἰς τὴν Λιβύην πλεόντων, τετρακισχιλίων ἐστὶ. Νῆσοι δ' εἰσὶν ἐνταῦθα ἥτε Κόρκυρα καὶ Σύβοτα πρὸ τῆς Ἠπειρώτιδος, καὶ ἐφεξῆς πρὸ τοῦ Κορινθιακοῦ κόλπου Κεφαλληνία, καὶ Ἰθάκη, καὶ Ζάκυνθος, καὶ Ἐχινάδες.

Τῷ δὲ Σικελικῷ συνάπτει τὸ Κρητικὸν πέλαγος, καὶ τὸ Σαρωνικόν, καὶ τὸ Μυρτώον, ὃ μεταξὺ τῆς Κρήτης ἐστὶ καὶ τῆς Ἀργείας καὶ τῆς Ἀττικῆς, πλάτος ἔχον τὸ μέγιστον τὸ ἀπὸ τῆς Ἀττικῆς, ὅσον χιλίων καὶ διακοσίων σταδίων· μῆκος δὲ ἕλαττον ἢ διπλάσιον. Ἐν τούτῳ δὲ νῆσοι Κύθηρά τε καὶ Καλανρία, καὶ αἱ περὶ Αἴγιναν καὶ Σαλαμῖνα, καὶ τῶν Κυκλάδων τινές. Τῷ δὲ συνεχές τὸ Αἰγαῖον ἐστὶν ἥδη σὺν τῷ Μέλανι κόλπῳ καὶ τῷ Ἑλλησπόντῳ· καὶ τὸ Ἰκάριον καὶ Καρπάδιον μέχρι Ρόδου καὶ Κρήτης καὶ Κύπρου καὶ τῶν πρώτων μερῶν τῆς Ἀσίας· αἱ τε Κυκλάδες νῆσοι εἰσὶ, καὶ αἱ Σποράδες, καὶ αἱ προκαίμεναι τῆς Καρίας, καὶ Ἰωνίας καὶ Αἰολίδος, μέχρι τῆς Τρωάδος· λέγω δὲ Κῶ, καὶ Σάμον, καὶ Χίον, καὶ Λέσβον, καὶ Τένεδον· ὡσαύτως δ' αἱ προκαίμεναι τῆς Ἑλλάδος μέχρι τῆς Μακεδονίας καὶ τῆς

δμόρου Θράκης, Εὐβοιά τε καὶ Σκύρος, καὶ Πεπάρηθος, καὶ Ἀθήνας, καὶ Θάσος, καὶ Ἰμβρος, καὶ Σαμοθράκη, καὶ ἄλλαι πλείους· περὶ ὧν ἐν τοῦ παθ' ἕκαστα δηλόσομεν. Ἔστι δὲ τὸ μῆκος τῆς θαλάττης ταύτης περὶ τετρακισχιλίους ἢ μικρῷ πλείους, τὸ δὲ πλάτος περὶ δισχιλίους· περιέχεται δὲ ὑπὸ τῶν λεχθέντων μερῶν τῆς Ἀσίας, καὶ τῆς ἀπὸ Σουνίου μέχρι Θερμαίου κόλπου πρὸς ἄρκτον ἐχούσης τὸν πλοῦν παραλίας, καὶ τῶν Μακεδονικῶν πόλεων μέχρι τῆς Θρακίας χερσόνησου.

Κατὰ δὲ ταύτην ἐστὶ τὸ ἑπταστάδιον τὸ κατὰ Σησιὸν καὶ Ἀβυδον, δι' οὗ τὸ Αἰγαῖον καὶ ὁ Ἑλλήσποντος ἐκδίδωσι πρὸς ἄρκτον εἰς ἄλλα πέλαγος· ἐκαλοῦσι Προποντίδα· κακείνο εἰς ἄλλο τὸ Εὐξείνιοι προσαγορεύομενον πόρον. Ἔστι δὲ διθάλαττος τρέπον τινὰ οὗτος· κατὰ μέσον γὰρ πως ἄκραι δύο προπίπτουσιν, ἡ μὲν ἐκ τῆς Εὐρώπης καὶ τῶν βορείων μερῶν, ἡ δ' ἐκ τῆς Ἀσίας ἐναντίᾳ ταύτῃ, συνάγουσαι τὸν μεταξὺ πόρον, καὶ ποιοῦσαι δύο πελάγη μεγάλα· τὸ μὲν οὖν τῆς Εὐρώπης ἀκρωτήριον καλεῖται Κριοῦ μέτωπον· τὸ δὲ τῆς Ἀσίας Κάραμβις· διέχοντα ἀλλήλων περὶ δισχιλίους σταδίους, καὶ πεντακοσίους. Τὸ μὲν οὖν πρὸς ἐσπέραν πέλαγος μῆκος ἐστὶν ἀπὸ Βυζαντίου μέχρι τῶν ἐκβολῶν τοῦ Βορυσθένου σταδίων τρισχιλίων ὀκτακοσίων, πλάτος δὲ δισχιλίων· ἐν τούτῳ δ' ἡ Λευκὴ νῆσος ἐστὶ· τὸ δ' ἑῶον ἐστὶ παρὰ μισηες, εἰς στενὸν τελευτῶν μυχόν, τὸν κατὰ Διοσκουριάδα, ἐπὶ πεντακισχιλίους ἢ μικρῷ πλείους σταδίους. τὸ δὲ πλάτος περὶ τρισχιλίους· ἡ δὲ πρὸ

ρίμετρος τοῦ σύμπαντος πάλαιους ἐστὶ δισμυρίων πον καὶ πεντακισχιλίων σταδίων. Εἰκάζουσι δὲ τινες τὸ σχῆμα τῆς περιμέτρου ταύτης ἐντεταμένῳ Σκυθικῷ τόξῳ· τὴν μὲν νευρὰν ἑξομοιοῦντες τοῖς δεξιοῖς καλουμένοις μέρεσι τοῦ Πόντου. Ταῦτα δ' ἐστὶν ὁ παράπλοτος ὁ ἀπὸ τοῦ σιόματος μέχρι τοῦ μυχοῦ τοῦ κατὰ Διοσκουριάδα. πλὴν γὰρ τῆς Καράμβιος, ἣ γε πᾶσα ἄλλη ἦϊον μικρὰς ἔχει ὄσοχάς τε καὶ ἑξοχάς, ὥστ' εὐθείᾳ δοικέναι· τὴν δὲ λοιπὴν τῷ κέρατι τοῦ τόξου διαιτὴν ἔχοντι τὴν ἐπιστροφὴν· τὴν μὲν ἄνω περιφερεστέραν, τὴν δὲ κάτω εὐθυτέραν· οὕτω δὲ καὶ κείνην ἀπεργάζεσθαι δύο κόλπους, ὧν ὁ ἐσπέριος πολὺ θατέρου περιφερέστερός ἐστιν.

Ἐπέρχεται δὲ τοῦ ἑωθινοῦ κόλπου πρὸς ἄρκτον ἡ Μαιώτις λίμνη, τὴν περίμετρον ἔχουσα ἐννακισχιλίων σταδίων, ἣ καὶ μικρῇ πλεόνων· ἐκθίδωσι δ' αὕτη μὲν εἰς Πόντον κατὰ τὸν Κιμμερικὸν καλούμενον βόσπορον· οὗτος δὲ κατὰ τὸ Θράκιον εἰς τὴν Προποντίδα (τὸ γὰρ Βυζαντιακὸν σιόμα οὕτω καλοῦσι Θράκιον Βόσπορον) ὃ τετραστάδιον ἐστίν. Ἡ δὲ Προποντὶς χιλίων καὶ πεντακοσίων λέγεται τὸ μήκος σταδίων τὸ ἀπὸ τῆς Τρωάδος ἐπὶ τὸ Βυζάντιον· παρίσον δὲ πως ἐστὶ καὶ τὸ πλάτος. Ἐνταῦθα δ' ἡ τῶν Κυζικηνῶν ἰδρυται νῆσος καὶ τὰ περὶ αὐτὴν νησία· τοιαύτη μὲν ἡ πρὸς ἄρκτον τοῦ Αἰγαίου πελάγους ἀνάχυσις καὶ τοσαύτη.

Πάλιν δ' ἀπὸ τῆς Ἑρδίας, ἣ τὸ Αἰγύπτιον πέλαγος ποιοῦσα, καὶ τὸ Παμφύλιον, καὶ τὸ Ἰασόνον, ἐπὶ μὲν τῆς ἑω καὶ τῆς Κιλικίας κατὰ ἴσον ἐκ

τείνεται μέχρι καὶ πεντακισχιλίων σταδίων, παρὰ τε Δυκίαν καὶ Παμφυλίαν καὶ τὴν Κιλικίων παραλίαν πᾶσαν. Ἐνγεῦθεν δὲ Συρία τε καὶ Φοινίκη καὶ Αἴγυπτος ἔγκυκλοι πρὸς ἰόντον τὴν θάλατταν καὶ πρὸς δύσιν, ἕως Ἀλεξανδρείας. Ἐν δὲ τῷ Ἰσσικῷ κόλπῳ καὶ τῷ Παμφυλίῳ κῆσθαι συμβαίνει τὴν Κύπρον, συνάπτιουσαν τῷ Αἰγυπτίῳ πελάγει. Ἔστι δ' ἀπὸ Ῥόδου διάγραμμα εἰς Ἀλεξάνδρειαν βορρᾷ τετρακισχιλίων πον σταδίων, ὃ δὲ περίπλους διπλάσιος. Ὁ δὲ Ἐρατοσθένης ταύτην μὲν τῶν ναυτικῶν εἶναι φησι τὴν ὑπόληψιν, περὶ τοῦ διαγράματος τοῦ πελάγους, τῶν μὲν οὕτω λεγόντων, τῶν δὲ καὶ πεντακισχιλίους οὐκ ὀκνύντων εἰπεῖν. αὐτὸς δὲ διὰ τῶν σκιοθηρικῶν γνωμόνων ἀνευρεῖν τρισχιλίους ἑπτακοσίους πενήκοντα. Τούτου δὲ τοῦ πελάγους τὸ πρὸς τῇ Κιλικίᾳ καὶ Παμφυλίᾳ, καὶ τοῦ Ποντικοῦ τὰ καλούμενα δεξιὰ μέρη καὶ ἡ Προποντις, καὶ ἡ ἐφεξῆς παραλία μέχρι Παμφυλίας, ποιῇ τινα χερσόνησον μεγάλην, καὶ μέγαν ταύτης ἰσθμόν, τὸν ἀπὸ τῆς πρὸς Ταρσῷ θαλάττης, ἐπὶ πόλιν Ἀμισόν, καὶ τὸ τῶν Ἀμαζόνων πεδῖον τὴν Θεμισκυραν. Ἡ γὰρ ἐντὸς τῆς γραμμῆς ταύτης χώρα μέχρι Καρίας καὶ Ἰωνίας, καὶ τῶν ἐντὸς Ἄλως νεμομένων ἔθνων, περίκλυτος ἄπασα ἐστὶν ὑπὸ τοῦ Αἰγαίου καὶ τῶν ἐκατέρωθεν λεχθέντων τῆς θαλάττης μερῶν· καὶ δὴ καὶ καλοῦται Ἀσίαν ταύτην ἰδίως καὶ ὁμωνύμως τῇ ὅλῃ.

Συλλήβδην δὲ εἰπεῖν, τῆς καθ' ἡμᾶς θαλάττης κυριώτατον μὲν ἐστὶ σημεῖον, ὃ τῆς μεγάλης Σύρ-
 ρας μυχός, καὶ μετὰ τοῦτον ἡ κατὰ Αἴγυπτον Ἀλε-

ἰριαι, καὶ τοῦ Νείλου προχοαὶ, βορειώτατον δὲ αὐτῶν Βορυσθένους στόμα· εἰ δὲ καὶ τὴν Μαιῶν προστιθείη τις τῷ πελάγει (καὶ γὰρ ἐστὶν ὡς ἄν τις τι) τὸ τοῦ Ταναΐδος· δυσμικώτατον δὲ ὁ ἐπὶ τὰς στήλας πορθμός, ἐωθινώτατον δ' ὁ ἐπὶ τῷ μυχῷ κατὰ τὴν Διοσκουριάδα. Ἐρατοσθένους ἔκ ἐξ τῶν Ἰσσικῶν κόλπον φησὶν. Ὁ μὲν γὰρ τοῦ αὐτοῦ μεσημβρινοῦ ἵδρυται, ἐφ' οὗπερ ἡμισὸς καὶ Θεμίσκυρα. Εἰ δὲ βούλει, πρόσλαβε τὴν Σιδηρὴν μέχρι Φαργακίας. ἀπὸ δὲ τούτων μερῶν πρὸς ἑὸν πλοῦς ἐστὶ πλειόνων ἢ τρισχιλίου σταδίων εἰς Διοσκουριάδα, ὥς ἔσται μᾶλλον ἢ ἐν μέρει περιοδίας φανερόν. Ἡ μὲν δὲ καθ' ὅσα λείπειται τοιαύτη τις.

Ἐπογραπτέον δὲ καὶ τὰς περιεχούσας αὐτὴν γῆς, ἧς λαβοῦσιν ἀπὸ τῶν αὐτῶν μερῶν, ἀφ' ὧν περ τὴν θάλατταν ὑπεγράψαμεν. Εἰσπλέουσιν τοιούτων κατὰ στήλας πορθμῶν, ἐν δεξιᾷ μὲν ἐστὶν ἡ μέχρι τῆς τοῦ Νείλου ῥύσεως· ἐν ἀριστερᾷ δὲ πορθμὸς ἡ Εὐρώπη μέχρι τοῦ Ταναΐδος· τελευτοῦσι δ' ἀμφοτέραι περὶ τὴν Ἀσίαν. Ἀρκτεῖον δ' ἐστὶ τῆς Εὐρώπης, ὅτι πολυσχήμεναι τὴν καὶ πρὸς ἡν ἀνδρῶν εὐφυεστάτην, καὶ πολιτῶν, καὶ ταῖς ἐκ πλείστον μεταδεδωκυῖα τῶν οἰκείων ἀγαθῶν· ἢ σύμπασα οἰκήσιμός ἐστι πλὴν ὀλίγης τῆς ἡτοῦ διὰ ψύχος. Αὕτη δ' ὁμορεῖ τοῖς Ἀμαξιοῖς περὶ τὸν Τάναϊν, καὶ τὴν Μαιῶτιν, καὶ Βορυσθένη. Τῆς δ' οἰκησίμου, τὸ μὲν δυσχέρον, καὶ τὸ ὀρεινόν, μοχθηρῶς οἰκεῖται τῇ φύσει.

ἐπιμελητιῶς δὲ λαβόντα ἀγαθοὺς καὶ τὰ φανύ-
 κούμενα καὶ ληστροικῶς, ἡμεροῦται. καθάρ-
 ῃ Ἕλληνες ὄρη καὶ πέτρας κατέχοντες, ἔκουν
 διὰ πρόνοιαν, τὴν περὶ τὰ πολιτικά, καὶ τὰς
 καὶ τὴν ἄλλην σύνεσιν τὴν περὶ βίαν. Ῥωμαῖοι
 πολλὰ ἔθνη παραλαβόντες, καὶ ἅ τὴν φύσιν
 μερὰ διὰ τοὺς τόπους ἢ τραχεῖς ὄντας, ἢ ἀλι-
 ῆς ψυχροὺς, ἢ ἀπ' ἄλλης αἰτίας δυσοικητοὺς πε-
 τοὺς τε ἀνεπιπλέκτους ἀλλήλοις ἐπέπλεξαν, κα-
 ῶς γριωτέρους πολιτικῶς ζῆν ἐδίδαξαν. Ὅσον δ'
 αὐτῆς ἐν ὁμαλῷ καὶ εὐκρατῇ, τὴν φύσιν ἔχει
 γὰρ πρὸς ταῦτα. Ἐπειδὴ τὸ μὲν ἐν τῇ εὐδι-
 κῶν πᾶν ἐστὶν εἰρηνικόν, τὸ δ' ἐν τῇ λυπε-
 χιμον καὶ ἀνδρικόν· καὶ δέχεται τινὰς παρ' ἄλ-
 λων εὐεργεσίας τὰ γένη ταῦτα. τὰ μὲν γὰρ ἐπι-
 τοῖς ὅπλοις, τὰ δὲ καρποῖς καὶ τέχναις καὶ ἡθι-
 αῖς. φανεραὶ δὲ καὶ ἐξ ἀλλήλων βλάβαι, μὴ ἐτ-
 ρούντων· ἔχει δὲ τι πλεονέκτημα ἢ βία τῶν τὰ
 ἐχόντων, πλὴν εἰ τῷ πλήθει κρατεῖτο. Ἐπεί-
 τι καὶ πρὸς τοῦτο εὐφρυνετὶς τῇ ἡπειρῇ ταύτῃ
 γὰρ διαπεποίκιλται πεδίοις τε καὶ ὄρεσιν, ὥστε
 ταχοῦ καὶ τὸ γεωργικόν τε καὶ τὸ πολιτικόν·
 μάχιμον παρακεῖσθαι· πλεον· δ' εἶναι θάτερον
 τῆς εἰρήνης οἰκεῖον· ὥστε καὶ ἐπικρατεῖ τοῦτο,
 λαμβανόντων καὶ τῶν ἡγεμόνων, Ἑλλήνων μὲν
 τερον, Μακεδόνων δὲ καὶ Ῥωμαίων ὕστερον.
 τοῦτο δὲ καὶ πρὸς εἰρήνην καὶ πρὸς πόλεμον α-
 πεσιτύτῃ ἐστί· καὶ γὰρ τὸ μάχιμον πλήθος ἀφί-
 κται, καὶ τὸ ἐργαζόμενον τὴν γῆν, καὶ τὸ τὰς

συνέχον. Διαφέρει δὲ καὶ ταύτη, διότι τοὺς καρπούς ἐκφέρει τοὺς ἀρίστους, καὶ τοὺς ἀναγκαίους τῷ βίῳ, καὶ μέταλλα ὅσα χρήσιμα θυνώματα δὲ καὶ λίθους πολυτελεῖς ἔξωθεν μέτεισιν· ὦν τοῖς σπανιζομένοις οὐδὲν χείρων ὁ βίος ἐστίν, ἢ τοῖς εὐπορουμένοις. Ὡς δ' αὐτως βοσκημάτων μὲν πολλῶν ἀφθονίαν παρέχει, θηρίων δὲ σπάνιν. Τοιαύτη μὲν ἡ ἡπειρος αὕτη καθόλου τὴν φύσιν ἐστί.

Κατὰ μέρος δ' ἐστὶ πρώτη πασῶν ἀπὸ τῆς ἐσπέρας ἡ Ἰβηρία, βύρση βοεῖα παραπλησίᾳ· τῶν ὡς ἂν τραχηλαίων μερῶν ὑπερπιπτόντων εἰς τὴν συνεχῇ Κελτικῇ. ταῦτα δ' ἐστὶ τὰ πρὸς ἑω· καὶ τοῦτοις ἐναποτεμένεται τὸ πλευρὸν ὄρος ἡ καλουμένη Πυρήνη. Ἡδ' ἄλλη πᾶσα ἐστὶ περιέφυτος τῇ θαλάττῃ· τὸ μὲν νότιον τῇ καθ' ἡμᾶς μέχρι στηλῶν· τὰ δὲ λοιπὰ τῇ Ἀτλαντικῇ μέχρι τῶν βορείων ἄκρων τῆς Πυρήνης· μήκος δὲ τῆς χώρας ταύτης ἐστὶ περὶ ἑξακισχιλίους σταδίους τὸ μέγιστον· πεντακισχιλίους δὲ πλάτος. Μετὰ δὲ ταύτην ἐστὶν ἡ Κελτικὴ πρὸς ἑω μέχρι ποταμοῦ Ῥήνου, τὸ μὲν βόρειον πλευρὸν τῷ Βρεττανικῷ κλυζομένη πορθμῷ παντί· ἀντιπαρῆκει γὰρ αὐτῇ παράλληλος ἡ νῆσος αὕτη, πᾶσα πάση, μήκος ὅσον πεντακισχιλίους ἐπέχουσα· τὸ δ' ἑωθινὸν τῷ Ῥήνῳ ποταμῷ περιγραφομένη, παράλληλον ἔχοντι τὸ θεῦμα τῇ Πυρήνῃ· τὸ δὲ νότιον ταῖς μὲν Ἀλπεσι τὸ ἀπὸ τοῦ Ῥήνου, τὸ δ' αὖτ' τῇ τῇ καθ' ἡμᾶς θαλάττῃ· καθ' ὃ χωρὶον δ' καλούμενος Γαλατικὸς κόλπος ἀναχεῖται, καὶ ἐν αὐτῷ *Μασσαλία* τε καὶ *Ναρβῶν* ἴδρυνται πόλεις ἐπιφαν.

νέσταται. Ἀντίκειται δὲ τῷ κόλπῳ τούτῳ κατ' ἀπο-
 στροφὴν ἕτερος κόλπος ὁμώνυμος αὐτῷ, καλούμενος
 Γαλατικός βλέπων πρὸς τὰς ἄρκτους καὶ τὴν Βρε-
 τανικὴν· ἐνταῦθα δὲ καὶ στενέτατον λαμβάνει τὸ
 πλάτος ἢ Κελτική· συνάγεται γὰρ εἰς ἰσθμόν, ἐλατ-
 τόνων μὲν ἢ τρισχιλίων σταδίων, πλειόνων δ' ἢ δια-
 χιλίων. μετὰ δ' ἐστὶ ῥάχις ὄρεινὴ πρὸς ὄρθας τῇ
 Πυρρήνῃ, τὸ καλούμενον Κέμμενον ὄρος· τελευτᾷ
 δὲ τοῦτο εἰς μεσαίτατα τὰ τῶν Κελτῶν πεδία. Τῶν
 δὲ Ἀλπεων ἃ ἐστὶν ὄρη σφόδρα ὑψηλά, περιφερῇ
 ποιοῦντων γραμμὴν, τὸ μὲν κυρτὸν ἔστραπτει πρὸς
 τὰ λεχθέντα τῶν Κελτῶν πεδία καὶ τὸ Κέμμενον
 ὄρος· τὸ δὲ κοῖλον πρὸς τὴν Λιγυστικὴν καὶ τὴν
 Ἰταλίαν. ἔθνη δὲ κατέχει πολλά τὸ ὄρος τοῦτο Κελ-
 τικά, πλὴν τῶν Λιγύων· οὗτοι δ' ἑτεροεθνεῖς μὲν
 εἰσι, παραπλήσιοι δὲ τοῖς βλοῖς· νέμονται δὲ μέρος
 τῶν Ἀλπεων τὸ συνάπτον τοῖς Ἀπεννίνοις ὄρεσι·
 μέρος δὲ καὶ τῶν Ἀπεννίνων ὄρων κατέχουσι. Ταῦ-
 τα δ' ἐστὶν ὄρεινὴ ῥάχις διὰ τοῦ μήκους ὅλου τῆς
 Ἰταλίας διαπεφυκυῖα ἀπὸ τῶν ἄρκτων ἐπὶ μεσημ-
 βρίαν, τελευτῶσα δ' ἐπὶ τὸν Σικελικὸν πορθμόν.
 τῆς δ' Ἰταλίας ἐστὶ τὰ μὲν πρῶτα μέρη, τὰ ὑπο-
 πίπτοντα ταῖς Ἀλπεσι πεδία μέχρι τοῦ μυχοῦ τοῦ
 Ἀδρίου, καὶ τῶν πλησίον τόπων· τὰ δ' ἐξῆς, ἄκρα
 στενὴ καὶ μακρὰ χεῖρόνησάζουσα· δι' ἧς, ὥς εἶπον,
 ἐπὶ μῆκος τέταται τὸ Ἀπέννινον ὄρος, ὅσον ἐπ-
 τακισχιλίων, πλάτος δ' ἀνώμαλον. Ποιεῖ δὲ τὴν
 Ἰταλίαν χεῖρόνησον, τότε Τυρρηνικὸν πέλαγος
 ἀρξάμενον ἀπὸ τοῦ Λιγυστικοῦ, καὶ τὸ Ἀντι-

ῥιον, καὶ ὁ Ἀδρίας. Μετὰ δὲ τὴν Ἰταλίαν καὶ τὴν Κελτικήν, τὰ πρὸς ἑω λοιπὰ ἐστὶ τῆς Εὐρώπης, ἃ δίχα τέμνεται τῷ Ἰστροῦ ποταμῷ. φέρεται δ' οὗτος ἀπὸ τῆς ἐσπέρας ἐπὶ τὴν ἑω καὶ τὸν Εὐξείνιον πόντον, ἐν ἀριστερᾷ λιπὼν τὴν τε Γερμανίαν ὅλην ἀρξαμένην ἀπὸ τοῦ Ῥήνου, καὶ τὸ Γετικὸν πᾶν, καὶ τὸ τῶν Τυριγετῶν, καὶ Βασταρνῶν, καὶ Σαυροματῶν, μέχρι Ταναΐδος ποταμοῦ καὶ τῆς Μαιώτιδος λίμνης· ἐν δεξιᾷ δὲ τὴν τε Θράκην ἅπασαν καὶ τὴν Ἰλλυρίδα καὶ Μακεδονίαν· λοιπὴν δὲ καὶ τελευταίαν τὴν Ἑλλάδα. Πρόκεινται δὲ νῆσοι τῆς Εὐρώπης, αἷς ἔφαμεν ἔξω μὲν στηλῶν Γάδειρά τε καὶ Καττιπερίδες, καὶ Βρεττανικαί· ἐντὸς δὲ στηλῶν, αἷτε Γυμνησίαι καὶ ἄλλα νησιδία Φοινίκων, καὶ τὰ τῶν Μασσαλιωτῶν καὶ Λιγύων· καὶ αἱ πρὸ τῆς Ἰταλίας μέχρι τῶν Αἰόλου νήσων, καὶ τῆς Σικελίας· ὅσαι τε περὶ τὴν Ἠπειρῶτιν καὶ Ἑλλάδα καὶ μέχρι Μακεδονίας καὶ τῆς Θρακίας χερσόνησον.

Ἀπὸ δὲ τοῦ Ταναΐδος καὶ τῆς Μαιώτιδος τῆς Ἀσίας ἐστὶν ἤδη τὰ ἐντὸς τοῦ Ταύρου συνεχῆ· τοῦτοις δ' ἐξῆς τὰ ἐκτός. Διαιρουμένης γάρ αὐτῆς ὑπὸ τοῦ ὄρους τοῦ Ταύρου δίχα, διατείνοντος ἀπὸ τῶν ἄκρων τῆς Παμφυλίας ἐπὶ τὴν ἑῶαν θάλατταν κατ' Ἰνδοὺς καὶ τοὺς ταύτη Σκύθας, τὸ μὲν πρὸς ἄρκτους νενευκὸς τῆς ἡπείρου μέρος, καλοῦσιν οἱ Ἕλληνες ἐντὸς τοῦ Ταύρου, τὸ δὲ πρὸς μεσημβρίαν ἐκτός. Τὰ δὲ συνεχῆ τῇ Μαιώτιδι καὶ τῷ Ταναΐδι μέρος, τὰ ἐντὸς τοῦ Ταύρου ἐστί. Τούτων δὲ τὰ πρῶτα μέρη τὰ μεταξὺ τῆς Κασπίας θαλάττης ἐστὶ, καὶ

τοῦ Εὐξείνου Πόντου, τῇ μὲν ἐπὶ τὸν Τάναϊν καὶ τὸν Ἰλκεανὸν τελευτῶντα τὸν τε ἔξω καὶ τὸν ἐπὶ τῆς Ἰρκανίας θαλάττης, τῇ δ' ἐπὶ τὸν ἰσθμὸν, καθ' ὃ ἐγγυτάτω ἐστὶν ἀπὸ τοῦ μυχοῦ τοῦ Πόντου, ἐπὶ τὴν Κασπίαν. Ἐπειτα τὰ ἐντὸς τοῦ Ταύρου καὶ ὑπὲρ τῆς Ἰρκανίας μέχρι πρὸς τὴν κατὰ Ἰνδοὺς καὶ Σκύθας τοὺς πρὸς τὴν αὐτὴν θάλατταν καὶ τὸ Ἰμαῖον ὄρος. Ταῦτα δ' ἔχουσι, τὰ μὲν οἱ Μαιῶται, Σαυρομάται, καὶ οἱ μεταξὺ τῆς Ἰρκανίας καὶ τοῦ Πόντου, μέχρι τοῦ Κανκάσου, καὶ Ἰβήρων καὶ Ἀλβανῶν, Σαυρομάται, καὶ Σκύθαι, καὶ Ἀχαιοὶ, καὶ Ζύγοι, καὶ Ἡνίοχοι. τὰ δ' ὑπὲρ τῆς Ἰρκανίας θαλάττης, Σκύθαι καὶ Ἰρκανοὶ καὶ Παρθυαῖοι καὶ Βάκτριοι καὶ Σογδιανοὶ, καὶ τὰλλα τὰ ὑπερκειμένα μέρη τῶν Ἰνδῶν πρὸς ἄρκτον. πρὸς νότον δὲ τῆς Ἰρκανίας θαλάττης ἐκ μέρους, καὶ τοῦ ἰσθμοῦ παντὸς μεταξὺ ταύτης καὶ τοῦ Πόντου, τῆς τε Ἀρμενίας ἢ πλείστη κεῖται, καὶ Κολχίς, καὶ Καππαδοκία ξύμπασα μέχρι τοῦ Εὐξείνου Πόντιου καὶ τῶν Τιβραρικῶν ἐθνῶν· ἔτι δὲ ἡ ἐντὸς Ἄλφειος χώρα λεγομένη, περιέχουσα πρὸς μὲν τῷ Πόντῳ καὶ τῇ Προποντιδί, Παφλαγονίας τε καὶ Βιθυνοὺς καὶ Μυσσοὺς, καὶ τὴν ἐφ' Ἑλλησπόντιον λεγομένην Φρυγίαν, ἧς ἐστὶ καὶ ἡ Τρωάς· πρὸς δὲ τῷ Αἰγαίῳ καὶ τῇ ἐφεξῆς θαλάττῃ τὴν τε Αἰολίδα καὶ τὴν Ἰωνίαν, καὶ Καρίαν, καὶ Λυκίαν· ἐν δὲ τῇ μεσογαίᾳ τὴν τε Φρυγίαν, ἧς ἐστὶ μέρος ἥτις τῶν Γαλλογραφικῶν, λεγομένη Γαλατία, καὶ τὴν Ἐπικύτητον, καὶ Ἀνκάσας καὶ Λυδοὺς.

Ἐφεξῆς δὲ τοῖς ἐντὸς τοῦ Ταύρου, οἷτε τὰ ὄρη κατέχοντες Παροπαμισάδαι, καὶ τὰ Παρθυαίων τε καὶ Μήδων καὶ Ἀρμενίων καὶ Κιλικίων ἔθνη, καὶ Ἀνκάνες καὶ Πισίδαι. Μετὰ δὲ τοὺς ὄρειους ἐστὶ τὰ ἐκτὸς τοῦ Ταύρου. Πρώτη δ' ἐστὶ τούτων ἡ Ἰνδική, ἔθνος μέγιστον τῶν πάντων καὶ εὐδαιμονέστατον, τελευτῶν πρὸς τε τὴν ἑῶαν θάλατταν, καὶ τὴν νοτίαν τῆς Ἀτλαντικῆς. Ἐν δὲ τῇ νοτιωτάτῃ θαλάττῃ πρόκειται τῆς Ἰνδικῆς νῆσος, οὐκ ἐλάττων τῆς Βρεττανικῆς ἢ Ταπροβάνη· μετὰ δὲ τὴν Ἰνδικὴν ἐπὶ τὰ ἱσπερία νεύουσιν, ἐν δεξιᾷ δ' ἔχουσι τὰ ὄρη, χώρα ἐστὶ συχνή, φαύλως οἰκουμένη διὰ λυπρότητα ὑπ' ἀνθρώπων τελείως βαρβάρων, οὐχ ὁμοεθνῶν, καλοῦσι δ' Ἀριανοὺς, ἀπὸ τῶν ὄρων διατεινόντας μέχρι Γεδρωσίας καὶ Καρμανίας. Ἐξῆς δὲ εἰς πρὸς μὲν τῇ θαλάττῃ Πέρσαι καὶ Σούσιοι καὶ Βαβυλώνιοι, καθήκοντες ἐπὶ τὴν κατὰ Πέρσας θάλατταν, καὶ τὰ περιιοκοῦντα τούτους ἔθνη μικρά· πρὸς δὲ τοῖς ὄρεσιν οἱ ἐν αὐτοῖς τοῖς ὄρεσι Παρθυαῖοι, καὶ Μῆδοι, καὶ Ἀρμένιοι, καὶ τὰ τῶν τοις πρόσχωρα ἔθνη, καὶ ἡ Μεσοποταμία. Μετὰ δὲ τὴν Μεσοποταμίαν τὰ ἐντὸς Εὐφράτου· ταῦτα δ' ἐστὶν ἢ τε εὐδαίμων Ἀραβία πᾶσα, ἀφοριζομένη τῷ τε Ἀραβίῳ κόλπῳ παντὶ, καὶ τῷ Περσικῷ, καὶ ὅσην οἱ Σκηρίται καὶ οἱ Φύλαρχοι κατέχουσιν, οἱ ἐπὶ τὸν Εὐφράτην καθήκοντες, καὶ τὴν Συρίαν· εἰθ' οἱ πέραν τοῦ Ἀραβίου κόλπου μέχρι τοῦ Νείλου, Αἰθιοπὶς τε καὶ Ἀραβες, καὶ οἱ μετ' αὐτοὺς Αἰγύπτιοι, καὶ Σύροι, καὶ Κίλικες, οἷτε ἄλλοι.

καὶ οἱ Τραχιῶται λεγόμενοι, τελευταῖοι δὲ Παμφύλιοι.

Μετὰ δὲ τὴν Ἀσίαν ἐστὶν ἡ Λιβύη, συνεχὴς οὖσα τῇ τε Αἰγύπτῳ καὶ τῇ Αἰθιοπίᾳ, τὴν μὲν καθ' ἡμᾶς ἡδὺνα ἐπ' εὐθείας ἔχουσα, σχεδὸν τι μέχρι στηλῶν ἀπὸ Ἀλεξανδρείας ἀρξαμένην, πλὴν τῶν Συρτίων, καὶ εἴ που τὶς ἄλλη κόλπῳ ἐπιστροφῇ μετρία, καὶ τῶν ταύτῃ ποιοῦντων ἀκρωτηρίων ἐξοχή. τὴν δὲ παρωκεανῆτιν ἀπὸ τῆς Αἰθιοπίας μέχρι τινός, ὡς ἂν παράλληλον οὖσαν τῇ προτέρᾳ· μετὰ δὲ ταῦτα συναγομένην ἀπὸ τῶν νοτίων μερῶν, εἰς ὀξείαν ἄκραν, μικρὸν ἔξω στηλῶν προπεπτακυῖαν, καὶ ποιοῦσαν τραπέζιον πως τὸ σχῆμα. Ἔστι δ' ὥσπερ οἷτε ἄλλοι δηλοῦσι, καὶ δὴ καὶ Γναῖος Πέλων ἡγεμὼν γενόμενος τῆς χώρας διηγεῖτο ἡμῖν, εἰκυῖα παρδάλει· κατὰστικτος γὰρ ἐστὶ ταῖς οἰκήσεσι περιεχομέναις ἐρήμῳ καὶ ἀνύδρῳ γῇ· κάλοῦσι δὲ τὰς τοιαύτας οἰκήσεις Αὐάσεις οἱ Αἰγύπτιοι. Τοιαύτη δὲ οὖσα, ἔχει τινὰς ἄλλας διαφορὰς τριχῇ διαιρουμένης· τῆς μὲν γὰρ καθ' ἡμᾶς παραλλίας, εὐδαίμων ἐστὶν ἡ πλείστη σφόδρα· καὶ μάλιστα ἡ Κυρηναία καὶ ἡ περὶ Καρχηδόνα, μέχρι Μαυρουσίῳ καὶ τῶν Ἑρακλείων στηλῶν· οἰκεῖται δὲ μετρίως, καὶ ἡ παρωκεανῆτις· ἡ δὲ μέση φανύλως, ἡ τὸ αἰλφίον φέρουσα, ἔρημος ἡ πλείστη καὶ τραχεῖα καὶ ἀμμώδης. Τὸ δ' αὐτὸ πέπονθε καὶ τῆς Ἀσίας ἡ ἐπ' εὐθείας ταύτῃ, διὰ τε τῆς Αἰθιοπίας διήκουσα, τῆς τε Τρωγλοδυτικῆς, καὶ τῆς Ἀραβίας, καὶ τῆς Γεδρωσίας τῆς τῶν Ἰχθυοφάγων. Νόμισται δ' εἶναι τὴν Λιβύην τὰ πλείστα ὀρησιστά.

οἷς γὰρ ἐφοδεύεσθαι συμβαίνει στρατοπέ-
 ᾠλοφύλοις ἀνδράσιν· οἱ δ' ἐπιχώριοι,
 οἱ παρ' ἡμᾶς ἀφικνοῦνται οἱ πόρρωθεν,
 ἰστά, οὐδὲ πάντα λέγουσιν· ὅμως δ' οὖν
 εἰς τοιαῦτά ἐστι. Τοὺς μὲν μεσημβρινωτά-
 θλίπας προσαγορεύουσι· τοὺς δ' ὑπὸ τοῦ-
 πλείστους, Γαράμαντας, καὶ Φαρουσίους,
 ἰτάς· τοὺς δ' ἔτι ὑπὸ τοῦτοις Γαιτούλους·
 τῆς θαλάττης ἐγγὺς ἢ καὶ ἀπτομένους αὐτῆς,
 ὑπὸ μὲν Μαρμαρύδας, μέχρι τῆς Κυρη-
 πέρ δὲ ταύτης, καὶ τῶν Σύρτων, Ψύλλους
 καὶ τῶν Γαιτούλων τινάς· εἴτα
 καὶ Βυζακίους, μέχρι τῆς Καρχηδονίας.
 ἔστιν ἡ Καρχηδονία· συνάπτουσι δ' οἱ
 αὐτῇ· τούτων δὲ τοὺς γνωριμωτάτους,
 Μασσαλεῖς, τοὺς δὲ Μασσαισυλλίους προσ-
 οῦσιν· ὕστατοι δ' εἰς Μαυρούσιοι. Πᾶσα
 ἡ Καρχηδόνα μέχρι στηλῶν, ἔστιν εὐδαί-
 ριστος πόλις, ὥσπερ καὶ ἡ μεσόγαια πᾶσα.
 ἰκός δὲ καὶ Νομάδας λεχθῆναι τινάς ἐξ
 ὑδυναμένους γεωργεῖν, διὰ τὸ πλῆθος τῶν
 παλαιῶν· οἱ δὲ νῦν ἅμα τῇ ἐμπερίᾳ τῆς
 ἀφύοντες, καὶ τῶν Ῥωμαίων προσλαμβά-
 νοντες τοῦτο διὰ τὴν σπουδὴν τὴν περὶ τὰς
 γῆρας, ἀμφοτέρων περιγίγνονται, καὶ τῶν
 καὶ τῆς γεωργίας. Τοσαῦτα καὶ περὶ τῶν
 λέγομεν.

ὁ δὲ εἰπεῖν περὶ τῶν κλιμάτων, ὅπερ καὶ
 καθολικὴν ὑποτύπωσιν, ὁρμηθεῖσιν ἐν

τῶν γραμμῶν ἐκείνων, ἃ στοιχεῖα ἐκαλέσαμεν· λέγω δὲ τῆς τε τὸ μῆκος ἀφοριζούσης τὸ μέγιστον, καὶ τῆς τὸ πλάτος, μάλιστα δὲ τῆς τὸ πλάτος. Τοῦτο μὲν οὖν ἀστρονομικοῖς ἐπιπλέον τοῦτο ποιητέον καθάπερ Ἰππαρχος ἐποίησεν. Ἀνέγραψε γάρ, ὡς αὐτὸς φησι, τὰς γιγνομένας ἐν τοῖς οὐρανίοις διαφορὰς καθ' ἕκαστον τῆς γῆς τόπον, τῶν ἐν τῷ καθ' ἡμᾶς τεταρτημωρίῳ τεταγμένων· λέγω δὲ τῷ ἀπὸ τοῦ ἰσημερινοῦ μέχρι τοῦ βορείου πόλου. Τοῖς διαγεωγραφοῦσιν οὕτως τῶν ἕξω τῆς καθ' ἡμᾶς οἰκουμένης φροντιστέον· οὐτ' ἐν αὐτοῖς τοῖς τῆς οἰκουμένης μέρεσι, τὰς τοιαύτας καὶ τοσαύτας διαφορὰς παραδεκτέον τῷ πολιτικῷ· περισκελεῖς γάρ εἰσιν. ἀλλ' ἄρκει τὰς σημειώδεις καὶ ἀπλουστεράς ἐκθέσθαι τῶν ὑπ' αὐτοῦ λεχθεῖσιν· ὑποθεμένοις, ὥς περ ἐκείνος, εἶναι τὸ μέγεθος τῆς γῆς σταδίων ἑκοσι πένι μυριάδων καὶ δισχιλίων· ὡς καὶ Ἑρατοσθένης ἀπὸ δίδωσιν· οὐ μεγάλη γάρ παρὰ τοῦτ' ἔσται διαφορὰ πρὸς τὰ φαινόμενα ἐν τοῖς μεταξὺ τῶν οἰκίσεως διαστήμασιν. Εἰ δὲ τις εἰς τριακόνσια ἐξήκοι τμήματα τέμῃ τὸν μέγιστον τῆς γῆς κύκλον, ἑξ ἑπτακοσίων σταδίων ἕκαστον τῶν τμημάτων· τοὶ δὲ χρηταὶ μέτρῃ πρὸς τὰ διαστήματα ἐν τῷ λεχθέντι διὰ Μερόης μεσημβρινῷ λαμβάνεσθαι μέλλει· Ἐκείνος μὲν δὴ ἄρχεται ἀπὸ τῶν ἐν τῷ μεσημβριοῦ οἰκούντων· καὶ λοιπὸν αἰεὶ δι' ἑπτακοσίων σταδίων ἐφεξῆς οἰκίσεις ἐπιὼν κατὰ τὸν λεχθέντα μεσημβρινόν, πειρᾶται λέγειν τὰ παρ' ἑκάστοις φαινόμενα· ἡμῶν δ' οὐκ ἐντεῦθεν ἄρκτεον. καὶ γὰρ εἰ καὶ

ἡσίμα ταῦτα ἐστίν, ὥσπερ οἴονται τινες, ἰδία γέ τις οἰκουμένη αὕτη ἐπὶ, διὰ μέσης τῆς ἀοικήτου διὰ αὐμα στενὴ τεταμένη, οὐκ οὔσα μέρος τῆς καθ' ἡμῶς οἰκουμένης. Ὁ δὲ γεωγράφος ἐπισκοπεῖ ταύτην μόνην τὴν καθ' ἡμῶς οἰκουμένην. Αὕτη δ' ἐφορίζεται πέρασι, νοτίῳ μὲν, τῷ διὰ τῆς Κινναμωμοφόρου παραλλήλῳ· βορείῳ δὲ τῷ διὰ τῆς Ἰερῆς· ὅτε δὲ τὰς τσσαύτας οἰκῆσεις ἐπιθετέον, ὕσας ὑπαορεύει τὸ μεταξὺ λεχθέν διάστημα· οὐτα πάντα ἀφαινόμενα θετέον, μεμνημένοις τοῦ γεωγραφικοῦ χήματος. Ἀρκτέον δ', ὥσπερ Ἰππαρχος, ἀπὸ τῶν οἰῶν μερῶν.

Φησὶ δὴ τοῖς οἰκοῦσιν ἐπὶ τοῖς διὰ τῆς Κινναμωμοφόρου παραλλήλῳ, ὅς ἀπέχει τῆς Μερόης τρισιλίους σταδίους πρὸς νότον, τοῦτου δ' ὁ ἰσημεριὸς ὀκτακισχιλίους καὶ ὀκτακοσίους, εἶναι τὴν οἰῶσιν ἐγγυτάτω μέσην τοῦ τε ἰσημερινοῦ καὶ τοῦ τρινοῦ τροπικοῦ τοῦ κατὰ Συήνην· ἀπέχειν γὰρ ἣν Συήνην πεντακισχιλίους τῆς Μερόης· παρὰ δὲ οὗτοις πρώτοις τὴν μικρὰν ἄρκτον ὅλην ἐν τῷ ἄρκτικῷ περιέχσθαι, καὶ αἰεὶ φαίνεσθαι· τὸν γὰρ π' ἄκρας τῆς οὐρᾶς λαμπρὸν ἀστὲρα, νοτιώτατον ἦτα, ἐπ' αὐτοῦ ἰδρύνθαι τοῦ ἄρκτικοῦ κύκλου· ὅτ' ἐφάπτεσθαι τοῦ ὀρίζοντος. Τῷ δὲ λεχθέντι ἐσημβριτῷ παραλλήλῳ πως παρὰκειται ἔωθεν ὁ ἡλίου πόλος· τοῦτου δ' ἐκβασίς εἰς τὸ ἔξω πέγγος ἡ Κινναμωμοφόρος ἐστίν, ἐφ' ἧς ἡ τῶν ἐλαάντων γέγονε θήρα τὸ παλαιόν. ἐκπίπτει δ' ὁ ἀπὸ παραλλήλου οὗτος, τῇ μὲν ἐπὶ τοὺς νοτιωτέρους

μικρόν τῆς Ταπροβάνης, ἥ ἐπὶ τοὺς ἐσχάτους οἰκοῦντας· τῇ δ' ἐπὶ τὰ νοτιώτατα τῆς Λιβύης.

Τοῖς δὲ κατὰ Μερόην καὶ Πτολεμαῖδα τὴν ἐν τῇ Τρωγλοδυτικῇ ἡ μέγιστη ἡμέρα ὥρων ἰσημερινῶν ἐστὶ τρισκαίδεκα· ἐστὶ δ' αὕτη ἡ οἰκησις μέση πως τοῦ τε ἰσημερινοῦ καὶ τοῦ δι' Ἀλεξανδρείας, παρὰ χιλίους καὶ ἑκατὸν, τοὺς πλεονάζοντας πρὸς τῷ ἰσημερινῷ· διήκει δ' ὁ διὰ Μερόης παράλληλος τῇ μὲν διὰ γνωρίμων μερῶν, τῇ δὲ διὰ τῶν ἄκρων τῆς Ἰνδικῆς. Ἐν δὲ Συήνῃ καὶ Βερενίκῃ τῇ ἐν τῷ Ἀραβίῳ κόλπῳ, καὶ τῇ Τρωγλοδυτικῇ, κατὰ Θερινὰς τροπὰς ὁ ἥλιος κατὰ κορυφῆς γίγνεται· ἡ δὲ μακροτάτῃ ἡμέρᾳ ὥρων ἰσημερινῶν ἐστὶ τρισκαίδεκα καὶ ἡμιωρίου· ἐν δὲ τῷ ἄρκτικῷ φαίνεται καὶ ἡ μεγάλη ἄρκτος ὅλη σχεδόντι πλὴν τῶν σκελῶν καὶ τοῦ ἄκρου τῆς οὐρᾶς, καὶ ἑνὸς τῶν ἐν τῷ πλινθίῳ ἀστέρων. Ὁ δὲ διὰ Συήνης παράλληλος τῇ μὲν διὰ τῆς τῶν Ἰχθυοφάγων τῶν κατὰ τὴν Γεδρωσίαν καὶ τῆς Ἰνδικῆς διήκει, τῇ δὲ διὰ τῶν νοτιωτέρων Κυρήνης μὲν πεντασκιχίλοις σταδίοις παρὰ μικρόν.

Ἀπασὶ δὲ τοῖς μεταξὺ κειμένοις τοῦ τε τροπικοῦ καὶ τοῦ ἰσημερινοῦ κύκλου μεταπίπτουσιν αἱ σκιαὶ ἐφ' ἑκάτερα, πρὸς τε ἄρκτους καὶ μεσημβρίαν· τοῖς δ' ἀπὸ Συήνης ἐκ τοῦ Θερينوῦ τροπικοῦ πρὸς ἄρκτους πίπτουσιν αἱ σκιαὶ κατὰ μεσημβρίαν· καλοῦνται δ' οἱ μὲν ἀμφίσκιοι, οἱ δ' ἑτερόσκιοι. Ἔστι δὲ τις καὶ ἄλλη διαφορὰ τοῖς ἐπὶ τῷ τροπικῷ, ἣν προείπομεν ἐν τῷ περὶ τῶν ζωνῶν λόγῳ. Αὕτῃ τε γὰρ ἐστὶν ἡ διάμμος, καὶ σιλφιοφόρος, καὶ ξηρὰ τῶν νοτιωτέρων μερῶν εὐύδρων τε καὶ εὐκάρπων ὄντων

Ἐν δὲ τοῖς τοῦ δι' Ἀλεξανδρείας καὶ Κυρήνης
 τιωτέροις ὅσον τετρακοσίοις σταδίοις, ὅπου ἡ μα-
 στη ἡμέρα ὥρῳ ἐστὶν ἰσημερινῶν δεκατεσσάρων,
 τὰ κορυφὴν γίνεται ὁ ἀρκτοῦρος, μικρὸν ἐκκλί-
 νων πρὸς νότον. Ἐν δὲ τῇ Ἀλεξανδρείᾳ ὁ γνώμων
 γων ἔχει πρὸς τὴν ἰσημερινὴν σκιὰν, ὃν ἔχει τὰ
 ἑπτὰ πρὸς ἑπτὰ. Καρχηδόνος δὲ νοτιώτεροι εἰσὶ χι-
 οῖς καὶ τριακοσίοις σταδίοις, καὶ Ἀλεξανδρείας δὲ
 τιώτεροι· ἔπερ ἐν Καρχηδόνι ὁ γνώμων λόγον ἔχει
 πρὸς τὴν ἰσημερινὴν σκιὰν, ὃν ἔχει τὰ ἑνδεκα πρὸς
 ἑπτὰ. διήκει δ' ὁ παράλληλος οὗτος τῇ μὲν διὰ
 Κυρήνης καὶ τῶν νοτιωτέρων Καρχηδόνος, ἑννακο-
 οῖς σταδίοις, μέχρι Μαυρουσίας μίσης, τῇ δὲ δι'
 Ἰγύπτου καὶ κοίλης Συρίας, καὶ τῆς ἄνω Συρίας,
 καὶ Βαβυλῶνος, καὶ Σουσιᾶδος, Περσίδος, Καρ-
 νίας, Γεδρωσίας τῆς ἄνω, μέχρι τῆς Ἰνδικῆς.

Ἐν δὲ τοῖς περὶ Πτολεμαῖδα τὴν ἐν τῇ Φοινίκῃ,
 καὶ Σιδόνα, καὶ Τύρον, ἡ μεγίστη ἡμέρα ἐστὶν ὥρῳ
 ημερινῶν δεκατεσσάρων καὶ τετάρτου· βορειότεροι
 εἰσὶν οὗτοι Ἀλεξανδρείας μὲν, ὥς χιλίοις ἑξακο-
 οῖς σταδίοις, Καρχηδόνος δὲ ὥς ἑπτακοσίοις. Ἐν
 τῇ Πιλοποννήσῳ καὶ περὶ τὰ μέση τῆς Ροδίας καὶ
 ἰπὶ Ξάνθου τῆς Λυκίας, ἢ τὰ μικρὰ νοτιώτερα,
 καὶ ἔτι τὰ Συρακοσίων νοτιώτερα τετρακοσίοις στα-
 οῖς· ἐνταῦθα ἡ μεγίστη ἡμέρα ἐστὶν ὥρῳ ἰσημε-
 ρῶν δεκατετάρων καὶ ἡμίσεος· ἀπέχουσι δ' οἱ τό-
 οι οὗτοι Ἀλεξανδρείας μὲν, τρισχιλίους ἑξακοσίους
 σφαράκοντα· διήκει δ' ὁ παράλληλος οὗτος καὶ

Ἐρατοσθένη διὰ Καρίας, Λυκαονίας, Καταονίας, Μηδείας, Κασπίων πυλῶν, Ἰνδῶν τῶν κατὰ Καύκασον.

Ἐν δὲ τοῖς περὶ Ἀλεξάνδρειαν μέρεσι, τῆς Τρωάδος, κατ' Ἀμφίπολιν καὶ Ἀπολλωνίαν τὴν ἐν Ἠπείρῳ, καὶ τοὺς Ῥώμης μὲν νοτιωτέρους, βορειοτέρους δὲ Νεαπόλεως, ἡ μέγιστη ἡμέρα ἐστὶν ὥρῶν ἰσημερινῶν δεκαπέντε· ἀπέχει δὲ ὁ παράλληλος οὗτος τοῦ μὲν δι' Ἀλεξανδρείας τῆς πρὸς Αἰγύπτῳ ὡς ἐπτακισχιλίους σταδίους πρὸς ἄρκτον· τοῦ ἰσημερινοῦ ὑπὲρ διςμυρίους ὀκτακισχιλίους ἄτακισίους· τοῦ δὲ διὰ Ῥόδου τρισχιλίους τετρακοσίους· πρὸς νότον δὲ Βυζαντίου καὶ Νικαίας καὶ τῶν περὶ Μασσαλίαν χιλίους πεντακοσίους· μικρὸν δ' ἄρκτικώτερός ἐστιν ὁ διὰ Λυσιμαχίας, ὃν φησὶν Ἐρατοσθένης διὰ Μυαίας εἶναι καὶ Παφλαγονίας, καὶ τῶν περὶ Σινώπην, καὶ Ἰρκαλίαν, καὶ Βάκτρα.

Ἐν δὲ τοῖς περὶ τὸ Βυζάντιον ἡ μέγιστη ἡμέρα ὥρῶν ἐστὶν ἰσημερινῶν δεκαπέντε καὶ τετάρτου· ὁ δὲ γνώμων πρὸς τὴν σκιὰν λόγον ἔχει ἐν τῇ θεινῇ τροπῇ, ὃν τὰ ἑκατὸν εἴκοσι πρὸς τεσσαράκοντα δύο, λείποντα πέμπτῳ. ἀπέχουσι δ' οἱ τόποι οὗτοι τοῦ διὰ μέσης τῆς Ῥοδίας περὶ τετρακισχιλίους καὶ ἑννακοσίους, τοῦ δ' ἰσημερινοῦ ὡς τρισμυρίους τριακοσίους. Εἰσπλεύσαι δὲ εἰς τὸν Πόντον, καὶ προελθοῦσιν ἐπὶ τὰς ἄρκτους ὅσον χιλίους καὶ τετρακοσίους, ἡ μέγιστη ἡμέρα γίνεται ὥρῶν ἰσημερινῶν δεκαπέντε καὶ ἡμίσεως· ἀπέχουσι δ' οἱ τόποι οὗτοι ὅσον ἀπὸ τε τοῦ πόλου καὶ τοῦ ἰσημερινοῦ κύκλου, καὶ ὁ ἄρκτικός κύκλος κατὰ κορυφὴν αὐτοῖς ἑστί.

ἐφ' οὗ κεῖται ὁ, τε ἐν τῷ τραχήλῳ τῆς Κασσιεπείας· καὶ ὁ ἐν τῷ δεξιῷ ἀγκῶνι τοῦ Περσέως μικροῦ βορειότερος ὢν.

Ἐν τε τοῖς ἀπέχουσι Βυζαντίου πρὸς ἄρκτον ὅσον τρισχιλίους ὀκτακοσίους, ἡ μεγίστη ἡμέρα ἐστὶν ὥρων ἰσημερινῶν δεκαεξ· ἡ οὖν δὴ Κασσιεπεία ἐν τῷ ἀρκτικῷ φέρεται. Εἰσὶ δ' οἱ τόποι οὗτοι περὶ Βορυσθιῆν καὶ τῆς Μαιώτιδος τὰ νότια· ἀπέχουσι δὲ τοῦ ἰσημερινοῦ περὶ τρισμυρίους τετρακισχιλίους ἑκατόν. Ὁ δὲ κατὰ τὰς ἄρκτους τόπος τοῦ ὀρίζοντος ἐν ὅλαις σχεδόντι ταῖς θερinnaῖς νυξὶ παρανγάζεται ὑπὸ τοῦ ἡλίου ἀπὸ δύσεως ἕως καὶ ἀνατολῆς ἀντιπερισταμένου τοῦ φωτός. ὁ γὰρ θεριnός τροπικός ἀπέχει ἀπὸ τοῦ ὀρίζοντος, ἐνὸς ζωδίου ἡμισυ καὶ δωδέκατον· τοσοῦτον οὖν καὶ ὁ ἥλιος ἀφίσταται τοῦ ὀρίζοντος κατὰ τὸ μεσονύκτιον. Καὶ παρ' ἡμῖν δὲ τοσοῦτον τοῦ ὀρίζοντος ἀποσχών, πρὸ τοῦ ὄρθρου καὶ μετὰ τὴν ἑσπέραν ἤδη καταυγάζει τὸν περὶ τὴν ἀνατολὴν ἢ τὴν δύσιν αἶρα. Ἐν δὲ ταῖς χειμεριναῖς ἡμέραις ὁ ἥλιος τὸ πλεῖστον μετεωρίζεται πῆχεις ἑννέα. Φησὶ δ' Ἐρατοσθένης τούτους τῆς Μερόης διέχειν μικρὰ πλείους, ἢ δισμυρίους τρισχιλίους. Διὰ γὰρ Ἑλλησπόντου εἶναι μυρίους ὀκτακισχιλίους, εἴτα πεντακισχιλίους εἰς Βορυσθιῆν. Ἐν δὲ τοῖς ἀπέχουσι τοῦ Βυζαντίου σταδίους περὶ ἑξακισχιλίους τριακοσίους, βορειοτέροις οὔσι τῆς Μαιώτιδος, κατὰ τὰς χειμερινὰς ἡμέρας μετεωρίζεται τὸ πλεῖστον ὁ ἥλιος ἐπὶ πῆχεις ἑξ· ἡ δὲ μεγίστη ἡμέρα ἐστὶν ὥρων δεκαεπτά.

Τὰ δ' ἐπέκεινα ἤδη πλησιάζοντα τῇ ἀοικήτῳ διὰ ψύχος, οὐκ ἔτι χρήσιμα τῷ γεωγράφῳ ἐστίν. Ὁ δὲ βουλούμενος καὶ ταῦτα μαθεῖν, καὶ ὅσα ἄλλα τῶν αὐρανίων, Ἰππαρχος μὲν εἶρηκεν· ἡμεῖς δὲ παραλείπομεν διὰ τὸ τρανώτερα εἶναι τῆς νῦν προκειμένης πραγματείας, παρ' ἐκείνου λαμβανέτω. Τρανώτερα δ' ἐστὶ καὶ τὰ περὶ τῶν περισκίων καὶ ἀμφισκίων καὶ ἑτεροσκίων, ἃ φησι Ποσειδώνιος. Ὅμως γε καὶ τούτων τό γε τοσοῦτον ἐπιμνηστέον, ὥστε τὴν ἐπίνοιαν διασαφῆσαι, καὶ πῇ χρησίμον πρὸς τὴν γεωγραφίαν, καὶ πῇ ἄχρηστον. Ἐπεὶ δὲ περὶ τῶν ἀφ' ἡλίου ακιῶν ὁ λόγος ἐστίν, ὃδ' ἡλῖος πρὸς αἴσθησιν κατὰ παραλλήλου φέρεται, καθ' οὗ καὶ ὁ κόσμος, παρ' οἷς καθ' ἐκάστην κόσμου περιστροφὴν ἡμέρα γίνεται καὶ νύξ· ὅτε μὲν ὑπὲρ γῆς τοῦ ἡλίου φερομένου, ὅτε δ' ὑπὸ γῆν, παρὰ τούτοις οἷτε ἀμφίσκιοι ἐπινοοῦνται καὶ οἱ ἑτερόσκιοι. Ἀμφίσκιοι μὲν, ὅσοι κατὰ μέσον ἡμέρας, τότε μὲν ἐπὶ τὰδε πιπτούσας ἔχουσι τὰς σκιάς, ὅταν ὁ ἡλῖος ἀπὸ μεσημβρίας τῷ γνώμονι προσπίπτῃ τῷ ὀρθῷ, πρὸς τὸ ὑποκείμενον ἐπίπεδον· τότε δ' εἰς τὸνναντίον, ὅταν ὁ ἡλῖος εἰς τὸνναντίον περιστῇ· τοῦτο δὲ συμβέβηκε μόνοις τοῖς μεταξὺ τῶν τροπικῶν οἰκοῦσιν. Ἐτερόσκιοι δ' ὅσοις ἢ ἐπὶ τὴν ἄρκτον αἰὲν πίπτουσιν, ὥσπερ ἡμῖν ἢ ἐπὶ τὰ νότια, ὥσπερ τοῖς ἐν τῇ ἐτέρᾳ εὐκράτῃ ζώνῃ οἰκοῦσι. Τοῦτο δὲ συμβαίνει πᾶσι τοῖς ἐλάττονα ἔχουσι τοῦ τροπικοῦ τὸν ἀρκτικόν. Ὅταν δὲ τὸν αὐτὸν, ἢ μείζονα, ἀρχὴ τῶν περισκίων ἐστὶ, μὲν τῶν οἰκούντων ὑπὸ τῷ πόλῳ. Τοῦ γὰρ ἡλίου

καθ' ὅλην τὴν τοῦ κόσμου περιστροφὴν ὑπὲρ γῆς
 φερομένων, δηλονότι καὶ ἡ σκιὰ κύκλῳ περιεχθή-
 σεται περὶ τὸν γνῶμονα· καθ' ὃ δὴ καὶ περισκίους
 αὐτοὺς ἐκάλισεν· οὐδὲν ὄντας πρὸς τὴν γεωγραφίαν
 οὐ γὰρ ἐστὶν οἰκήσιμα ταῦτα τὰ μέρη διὰ ψύχος·
 ὥσπερ ἐν τοῖς πρὸς Πυθίαν λόγοις εἰρήκαμεν. Ἰδὺς
 οὐδὲ τοῦδε τοῦ μεγέθους τῆς ἀοικητοῦ ταύτης φρον-
 τιστίον ἐκ τοῦ λαβεῖν, ὅτι ἔχοντας ἀρπτικὸν τὸν τρο-
 πικόν, ὑποπεπτώκασι τῷ γραφομένῳ κύκλῳ ὑπὸ τοῦ
 πόλου τοῦ ζωδιακοῦ, κατὰ τὴν τοῦ κόσμου περι-
 στροφὴν· ὑποκειμένου τοῦ μεταξὺ διαστήματος,
 τοῦ τε ἰσημερινοῦ καὶ τοῦ τροπικοῦ, τεττάρων ἐξη-
 κοστῶν τοῦ μεγίστου κύκλου.

7

ΣΤΡΑΒΩΝΟΣ
ΓΕΩΓΡΑΦΙΚΩΝ
ΙΒΑΙΩΝ ΤΡΙΤΟΝ.

CAP. I.

*Α*ποδεδωκόσι δ' ἡμῖν τὸν πρῶτον τύπον τῆς γεωγραφίας, οἰκείός ἐστιν ὁ ἐφεξῆς λόγος περὶ τῶν καθέκαστα· καὶ γὰρ ὑπεσχόμεθα οὕτως· καὶ δοκεῖ μέχρι νῦν ὀρθῶς ἢ πραγματεία μεμερίσθαι. Ἀρχτέον δὲ πάλιν ἀπὸ τῆς Εὐρώπης, καὶ τῶν μερῶν αὐτῆς τούτων, ἀφ' ὧν περ καὶ πρότερον, κατὰ τὰς αὐτὰς αἰτίας. Πρῶτον δὲ μέρος αὐτῆς ἐστὶ τὸ ἐσπερίον, ὡς ἔφαμεν, ἢ Ἰβηρία. Ταύτης δὴ τὸ μὲν πλεον οἰκεῖται φανύως· ὄρη γὰρ καὶ δρυμοὺς καὶ πεδία λεπτήν ἔχοντα γῆν, οὐδὲ ταύτην ὁμαλῶς εὐυδρον οἰκοῦσι τὴν πολλήν· ἢ δὲ πρὸς βορρῆος ψυχρὰ τέ ἐστι τελέως πρὸς τῇ τραχύτητι, καὶ παρωκεανῆτις, προσελληφυῖα τὸ ἄμικτον καὶ ἀνεπίπλεκτον τοῖς ἄλλοις· ὥσθ' ὑπερβάλλει τῇ μοχθηρίᾳ τῆς οἰκήσεως. Ταῦτα μὲν δὴ τὰ μέρη τοιαῦτα. Ἡ δὲ νῦντιος πῦσα, εὐδαί-

μων σχεδόν τι, καὶ διαφερόντως ἢ ἔξω στηλῶν· ἔσται δὲ ὀψλον ἐν τοῖς καθ' ἕκαστα· ὑπογράψασιν ἡμῖν πρότερον τότε σχῆμα καὶ τὸ μέγεθος.

Ἔοικε γὰρ βύρση κατὰ μὲν μῆκος ἀπὸ τῆς ἐσπέρας ἐπὶ τὴν ἑω, τὰ πρόσθια ἐχούση μέρη πρὸς τῇ ἑω· κατὰ πλάτος δ' ἀπὸ τῶν ἄρκτων πρὸς νότον. ἔχει δὲ σταδίων ἑξακισχιλίων ὁμοῦ τὸ μῆκος· πλάτος δὲ πεντακισχιλίων, τὸ μέγιστον· ἔστι δ' ὅπου πολὺ ἔλαττον τῶν τρισχιλίων· καὶ μάλιστα πρὸς τῇ Πυρρήνῃ τῇ ποιούσῃ τὴν ἑῶαν πλευράν. Ὅρος γὰρ διηνεκὲς ἀπὸ νότου πρὸς βορρῶν τεταμένον, δρίζει τὴν Κελτικὴν ἀπὸ τῆς Ἰβηρίας. Οὐσης δὲ καὶ τῆς Κελτικῆς ἀνωμάλου τὸ πλάτος, καὶ τῆς Ἰβηρίας· τὸ δὲ στενώτατον τοῦ πλάτους ἑκατέρας ἀπὸ τῆς ἡμετέρας θαλάττης ἐπὶ τὸν ὠκεανὸν ἔστι, τὸ τῇ Πυρρήνῃ πλησιάζον, μάλιστα ἐφ' ἑκάτερον αὐτῆς τὸ μέρος, καὶ ποιοῦν κόλπους τοὺς μὲν ἐπὶ τῷ ὠκεανῷ, τοὺς δὲ ἐπὶ τῇ καθ' ἡμᾶς θαλάττῃ· μείζους δὲ τοὺς Κελτικούς, οὓς δὴ καὶ Γαλατικούς καλοῦσι, στενώτερον τὸν ἰσθμὸν ποιοῦντας παρὰ τὸ Ἰβηρικόν. Καὶ δὴ τὸ μὲν ἑῶον πλευρὸν τῆς Ἰβηρίας, ἢ Πυρρήνῃ ποιεῖ· τὸ δὲ νότιον ἢ τε καθ' ἡμᾶς θάλαττα ἀπὸ τῆς Πυρρήνης μέχρι στηλῶν, καὶ ἢ ἐκτὸς τὸ ἐξῆς, μέχρι τοῦ Ἱεροῦ καλουμένου ἄκρωτηρίου. τρίτον ἐστὶ τὸ ἐσπέριον πλευρὸν, παράλληλόν πως τῇ Πυρρήνῃ, τὸ ἀπὸ τοῦ Ἱεροῦ ἄκρωτηρίου μέχρι τῆς πρὸς Ἀρτάβροις ἄκρας, ἣν καλοῦσι Νερίον· τέταρτον δὲ τὸ ἐνθένδε, μέχρι τῶν βορείων ἄκρων τῆς Πυρρήνης. Ἀναλαμβάνοντες δὲ λέγωμεν τὰ καθ' ἕκαστα, ἀπὸ

τοῦ Ἰεροῦ ἀκρωτηρίου ἀρξάμενοι. Τοῦτο δὲ ἐστὶν
 δυτικώτατον, οὐ τῆς Εὐρώπης μόνον, ἀλλὰ καὶ τῆς
 οἰκουμένης ἀπάσης σημεῖον. περατοῦται μὲν γὰρ
 ὑπὸ τῶν δυοῖν ἡπείρων ἡ οἰκουμένη πρὸς δύσιν,
 τοῖς τε τῆς Εὐρώπης ἄκροις, καὶ τοῖς πρώτοις τῆς
 Αἰβύνης· ὧν τὰ μὲν Ἰβηρες ἔχουσι, τὰ δὲ Μαυροῦ-
 σιοι. προὔχαι δὲ τὰ Ἰβηρικά ὅσον χιλίοις καὶ πεν-
 τακοσίοις σταδίοις κατὰ τὸ λεχθὲν ἀκρωτήριον,
 Καὶ δὴ καὶ τὴν προσεχῆ τούτῳ χώραν, τῇ Λατίγῃ
 φωνῇ καλοῦσι Κούνεον, σφῆνα σημαίνειν βουλόμε-
 νοι. Αὐτὸ δὲ τὸ ἄκρον καὶ προπεπτικὸς εἰς τὴν θά-
 λατταν Ἀρτεμίδωρος εἰκάζει πλοῖω, γενόμενος φησὶν
 ἐν τῷ τόπῳ· προσλαμβάνειν δὲ τῷ σχήματι, νησι-
 δια τρία, τὸ μὲν ἐμβόλου τάξιν ἔχον, τὰ δὲ ἐπιτεί-
 δων, ἐφόρμους ἔχοντα μετρίους. Ἡρακλείους δ'
 ἱερὸν ἐνταῦθα δείκνυσθαι· ψεύσασθαι δὲ τοῦτο
 Ἐφορον· οὔτε γὰρ Ἡρακλέους βωμὸν, οὔτ' ἄλλο
 τι τῶν θεῶν εἶναι, ἀλλὰ λίθους συγκεῖσθαι τρεῖς ἢ
 τέσσαρας κατὰ πολλοὺς τόπους, οὓς ὑπὸ τῶν ἀφι-
 κνουμένων στρέφασθαι κατὰ τι πάτριον, καὶ μετα-
 φέρασθαι ψευδοποιησάμενων. Θύειν δ' οὐκ εἶναι
 νόμιμον, οὐδὲ νύκτωρ ἐπιβαίνειν τοῦ τόπου, θεοὺς
 φασκόντων κατέχειν αὐτὸν ἐν τῷ τότε χρόνῳ· ἀλλὰ
 τοὺς ἐπὶ θίαν ἦκοντας ἐν κώμῃ πλησίον νυκτερεύειν
 εἰτ' ἐπιβάλλειν ἡμέρας, ὕδωρ ἐπιφερομένους διὰ τῇ
 ἀνυδρίαν.

Ταῦτα μὲν οὖν οὕτως ἔχειν ἐγχαρῆι, καὶ δεῖ π
 στεῦναι· ἃ δὲ τοῖς πολλοῖς καὶ χυδαίοις ὁμοίως ἰ
 ρηκεν, οὐ πάνυ. Λέγειν γὰρ δὴ φησι Πουσειδεῖν

τοὺς πολλοὺς, μείζω δύνειν τὸν ἥλιον ἐν τῇ παρω-
 κεανίτιδι μετὰ ψόφου παραπλησίως, ὥσαντι σίζον-
 τος τοῦ πελάγους κατὰ σβέσιν αὐτοῦ διὰ τὸ ἐμπί-
 πτειν εἰς τὸν βυθόν. Ψεῦδος δ' εἶναι καὶ τὸ πα-
 ραχρηῆμα νύκτα ἀκολουθεῖν μετὰ τὴν δύσιν. Οὐ γὰρ
 παραχρηῆμα, μικρὸν δ' ὕστερον, καθάπερ καὶ ἐν
 τοῖς ἄλλοις πελάγεσι τοῖς μεγάλοις. ὅπου μὲν γὰρ
 εἰς ὄρη ὀβεται, πλείω τὸν μετὰ δύσιν χρόνον τῆς
 ἡμέρας συμβαίνειν ἐκ τοῦ παραφωτισμοῦ· ἐκεῖ δέ,
 πλεῖον μὲν οὐκ ἐπακολουθεῖν, μὴ μέντοι μηδὲ πα-
 ραχρηῆμα συνάπτειν τὸ σκύτος, καθάπερ καὶ ἐν τοῖς
 μεγάλοις πεδίοις. Τὸ δὲ τοῦ μεγέθους φαντασίαν
 αὐξεσθαι μὲν ὁμοίως κατὰ τὰς δύσεις καὶ τὰς ἀνα-
 τολὰς ἐν τοῖς πελάγεσι, διὰ τὸ τὰς ἀναθυμιάσεις
 πλείους ἐκ τῶν ὑγρῶν ἀναφέρεσθαι· διὰ δὲ τούτων
 ὥς δι' αὐλῶν κλωμένην τὴν ὄψιν, πλατυτέρας δέχ-
 σθαι τὰς φαντασίας· καθάπερ καὶ διὰ νέφους ξη-
 ροῦ καὶ λεπτοῦ βλέπουσαν, δυόμενον ἢ ἀνατέλλον·
 τα τὸν ἥλιον, ἢ τὴν σελήνην; ἥνίκα καὶ ἐνερευθὲς
 φαίνεσθαι τὸ ἄστρον. Τὸ δὲ ψεῦδος ἐλέγξει φησὶ
 τριάκονθ' ἡμέρας διατρίψας ἐν Γαδείροις, καὶ τη-
 ρήσας τὰς δύσεις. Ὁ δὲ γε Ἀρτεμίδωρος ἑκατοντα-
 πλυσίονά φησι δύεσθαι τὸν ἥλιον, καὶ αὐτίκα νύ-
 κτα καταλαμβάνειν. Ὡς μὲν οὖν αὐτὸς εἶδε τοῦτο
 ἐν τῷ Ἰερῷ ἀκρωτηρίῳ, οὐχ ὑποληπτέον, προσέχον-
 τας τῇ ἀποφάσει αὐτοῦ· ἔφη γὰρ μηδένα νύκτωρ
 ἐπιβαίνειν· ὥστ' οὐδὲ δυομένου ἡλίου οὐδεὶς ἂν
 ἐπιβαίνοι, εἴπερ εὐθὺς ἢ νύξ καταλαμβάνει. Ἀλλ'
 οὐδ' ἐν ἄλλῃ τόπῳ τῆς παρωκεανίτιδος· καὶ γὰρ τὰ

Γάδειρα ἐπὶ τῷ ὠκεανῷ· καὶ ὁ Ποσειδώνιος ἀντιμαρτυρεῖ, καὶ ἄλλοι πλείους.

Τῆς δὲ συνεχοῦς τῇ Ἱερῷ ἀκρωτηρίῳ παραλίας, ἢ μὲν ἐστὶν ἀρχὴ τοῦ ἐσπερίου πλευροῦ τῆς Ἰβηρίας, μέχρι τῆς ἐκβολῆς τοῦ Τάγου ποταμοῦ, ἢ δὲ τοῦ νοτίου, μέχρι ἄλλου ποταμοῦ τοῦ Ἄνα, καὶ τῆς ἐκβολῆς αὐτοῦ. φέρεται δ' ἀπὸ τῶν ἐώων μερῶν ἐκάτερος· ἀλλ' ὁ μὲν ἐπ' εὐθείας εἰς τὴν ἐσπέραν ἀποδίδωσι, πολὺ μείζων ὢν θατέρου· ὁ δ' Ἄνας πρὸς νότον ἐπιστρέφει, τὴν Μεσopotamiάν ἀφορίζων, ἣν Κελτοὶ νέμονται τοπλέον, καὶ τῶν Λυσιτανῶν τινες, ἐκ τῆς περαιᾶς τοῦ Τάγου μετοικισθέντες ὑπὸ Ῥωμαίων· ἐν δὲ τοῖς ἄνω μέρεσι καὶ Καρθητανοὶ, καὶ Ἰερητανοὶ, καὶ Οὐτετῶνων οὐχνοὶ νέμονται. Αὕτη μὲν οὖν ἡ χώρα μετρίως ἐστὶν εὐδαίμων· ἢ δ' ἐφεξῆς πρὸς ἑω κειμένη καὶ νότον, ὑπερβολὴν οὐκ ἀπολείπει πρὸς ἅπασαν κτηνομένην τὴν οἰκουμένην ἀρετῆς χάριν καὶ τῶν ἐκ γῆς καὶ θαλάττης ἀγαθῶν. Αὕτη δ' ἐστὶν, ἣν ὁ Βυῖτις διαρρέει ποταμὸς ἀπὸ τῶν αὐτῶν μερῶν τὴν ἀρχὴν ἔχων, ἀφ' ὧν περ καὶ ὁ Ἄνας καὶ ὁ Τάγος, μέσος πως ἀμφοῖν τούτων ὑπάρχων κατὰ μέγεθος· παραπλησίως μέντοι τῷ Ἄνα καταρχαίς ἐπὶ τὴν ἐσπέραν ἔνεις· εἴτ' ἐπιστρέφει πρὸς νότον, καὶ κατὰ τὴν αὐτὴν ἐκδίδωσι τούτῃ παραλίαν. καλοῦσι δ' ἀπὸ ἡν τοῦ ποταμοῦ Βαιτικὴν· ἀπὸ δὲ τῶν ἐνοικοούντων, Τουρδετανίαν· τοὺς δ' ἐνοικοῦντας Τουρδετανοὺς τε καὶ Τουρδούλους προσαγορεύουσιν· οἱ μὲν τοὺς αὐτοὺς νομίζοντες, οἱ δ' ἑτέρους· ὧν ἐστὶ καὶ Μολύβριος, συν-

ους φήσας τοῖς Τουρδετανοῖς πρὸς ἄρκτον τοὺς
 υρδούλους· νυνὶ δ' ἐν αὐτοῖς οὐδεὶς φαίνεται διο-
 υδς. Σοφώτατοι δ' ἐξετάζονται τῶν Ἰβήρων οὖ-
 , καὶ γραμματικῇ χρῶνται, καὶ τῆς παλαιᾶς
 μης ἔχουσι τὰ συγγράμματα, καὶ ποιήματα,
 νόμους ἐμμέτρους ἑξακισχιλίων ἐτῶν, ὡς φα-
 καὶ οἱ ἄλλοι δ' Ἰβηρες χρῶνται γραμματικῇ,
 μιᾷ ἰδέᾳ. οὐδὲ γὰρ γλώττῃ ἰδίᾳ. Τείνει δὲ ἡ
 α αὕτη ἡ ἐντὸς τοῦ Ἄνα, πρὸς ἑω μὲν μέχρι τῆς
 ητανίας, πρὸς νότον δὲ ἀπὸ τῶν ἐκβολῶν μέχρι
 παραλίας τῆς τοῦ Ἄνα, μέχρι στηλῶν. Ἀνάγκη
 ἰὰ πλειόνων περὶ αὐτῆς εἰπεῖν καὶ τῶν σύνεγγυς
 ων, ὅσα συντείνει πρὸς τὸ μαθεῖν τὴν εὐφυΐαν
 τύπων καὶ τὴν εὐδαιμονίαν.

Τῆς δὴ παραλίας ταύτης, εἰς ἣν δ', τε Βαίτις
 Ἄνας ἐκδίδωσι, καὶ τῶν ἐσχάτων τῆς Μαυρου-
 ; εἰς μεταξὺ ἐμπέπτει τὸ Ἀτλαντικὸν πέλαγος,
 ἢ τὸν κατὰ στήλας πορθμόν, καθ' ὃν ἡ ἐντὸς
 αττα συνάπτει τῇ ἐκτὸς. Ἐνταῦθα δὲ ὄρος ἐστὶ
 Ἰβήρων τῶν καλουμένων Βασσητανῶν, οὗς καὶ
 πτούλους καλοῦσιν, ἢ Κάλπη· τῇ περιοχῇ μὲν οὐ
 κ, τῷ δ' ὕψει μέγα καὶ ὄρθιον, ὥστε πόρθω-
 νησοειδὲς φαίνεσθαι. ἐκπλέουσιν οὖν ἐκ τῆς
 ἰάρας θαλάττης εἰς τὴν ἕξω δεξιὸν ἐστὶ τοῦτο·
 πρὸς αὐτὸ Κάλπη πόλις ἐν τετταράκοντα στα-
 ς, ἀξιόλογος καὶ παλαιὰ ναύσταθμόν ποτε γενο-
 ῇ τῶν Ἰβήρων. ἔνιοι δὲ καὶ Πρακλέους κτίσμα
 νυσιν αὐτὴν, ὣν ἐστὶ καὶ Τιμοσθένης· ὃς φησι
 Πρακλείαν ὀνομάζεσθαι τὸ παλαιὸν δεῖκνυσθαι
 ἔργον περιβόλον καὶ γεωσοίκους.

Εἴτα Μελλαρία, ταριχείας ἔχουσα· καὶ μετὰ ταῦτα Βελὼν πόλις καὶ ποταμός. ἐντεῦθεν οἱ διάπλοι μάλιστα εἰσὶν εἰς Τίγγιν τῆς Μαυρουσίας, καὶ ἔμπορία καὶ ταριχεῖαι. Ἦν δὲ καὶ Ζέλις τῆς Τίγγιος ἀστυγείτων, ἀλλὰ μετόπισαν ταύτην εἰς τὴν περαιάν Ῥωμαῖοι, καὶ ἐκ τῆς Τίγγιος προσλαβόντες τινάς· ἔπεμψαν δὲ καὶ παρ' ἑαυτῶν ἐποίκους, καὶ ὠνόμασαν Ἰουλίαν Ἰοζαν τὴν πόλιν. Εἴτα Γάδειρα, πορθμῷ στενῷ διειρογομένη νῆσος ἀπὸ τῆς Τουρδιτανίας, διέχουσα τῆς Κάλπης περὶ ἑπτακοσίους καὶ πεντήκοντα σταδίους· οἱ δὲ ὀκτακοσίους φασίν. ἔστι δὲ ἡ νῆσος αὕτη τ' ἄλλα μὲν οὐδὲν διαφέρειουσα τῶν ἄλλων· ἀνδρείᾳ δὲ τῶν ἐνοικούντων τῇ περὶ τὰς ναυτιλίας, καὶ φιλίᾳ πρὸς Ῥωμαίους, τοσαύτην ἐπίδοσιν εἰς πᾶσαν εὐτυχίαν ἔσχεν, ὥστε καίπερ ἐσχάτη ἰδρυμένη τῆς γῆς ὀνομαστοτάτη τῶν ἀπασῶν ἐστιν. ἀλλὰ περὶ μὲν ταύτης ἐροῦμεν, ὅταν καὶ περὶ τῶν ἄλλων νήσων λέγωμεν.

Ἐξῆς δ' ἐστὶν ὁ Μενεσθέως καλούμενος λιμὴν, καὶ ἡ κατὰ Ἄσταν ἀνάχυσις καὶ ἀνάβρασις. Λέγονται δὲ ἀναχύσεις, αἱ πληρούμεναι τῇ θαλάττῃ κοιλάδες ἐν ταῖς πλημμυρίσι, καὶ ποταμῶν δίκην ἀνάπλους ἐπὶ τὴν μεσόγαιαν ἔχουσai, καὶ τὰς ἐπ' αὐτῆς πόλεις. Εἴτ' εὐθὺς αἱ ἐκβολαὶ τοῦ Βαίτιος διχῇ σχιζόμεναι· ἡ δὲ ἀπολαμβάνομένη νῆσος ἀπὸ τῶν στομάτων, ἑκατὸν, ὥς δ' ἔνιοι καὶ πλειόνων σταδίων ἀφορίζει παραλίαν. Ἐνταῦθα δὲ πού καὶ τὸ μαντεῖον τοῦ Μενεσθέως ἐστὶ· καὶ ὁ τοῦ Καπλίωνος πύργος ἰδρύεται ἐπὶ πέτρᾳ ἀμφικλύστον, θαναμασίως

κατεσκευασμένοι, ὥσπερ δ' Φάρος, τῆς τῶν πλοῦζομένων σωτηρίας χάριν. ἥ τε γὰρ ἐκβαλλομένη χοῦς ὑπὸ τοῦ ποταμοῦ βραχέα ποιεῖ, καὶ χοιραδῶδης ἐστὶν ὁ πρὸ αὐτοῦ τύπος· ὥστε δεῖ σημείου τινὸς ἐπιφανοῦς. Ἐντεῦθεν δ' ὁ τοῦ Βαίτιος ἀνάπλους ἐστὶ, καὶ πόλις Ἐβοῦρα, καὶ τὸ τῆς Φωσφόρου ἱερὸν, ἣν καλοῦσι Λουκεμδουβίαν· εἰθ' οἱ τῶν ἀναχύσεων τῶν ἄλλων ἀνάπλοι· καὶ μετὰ ταῦτα ὁ Ἄνας ποταμός, δίστομος καὶ οὗτος, καὶ ὁ ἐξ αὐτῶν ἀνάπλους. Εἰθ' ὕστατον τὸ ἱερὸν ἀκρωτήριον, διέχον τῶν Γαδείρων ἐλάττους ἢ δισχιλίους σταδίους· τινὲς δ' ἀπὸ μὲν τοῦ Ἱεροῦ ἀκρωτηρίου ἐπὶ τὸ τοῦ Ἄνα στόμα ἐξήκοντα μιλία φασιν· ἐντεῦθεν δ' ἐπὶ τὸ τοῦ Βαίτιος στόμα ἑκατόν· εἰτα εἰς Γάδειρα ἰβδομήκοντα.

II. Τῆς δ' οὖν ἐντὸς τοῦ Ἄνα παραλλας ὑπερκεῖσθαι συμβαίνει τὴν Τουρδιτανίαν, ἣν ὁ Εαῖτις διαιρεῖ ποταμός. Ἀφορίζει δὲ αὐτὴν πρὸς μὲν τὴν ἰσπεραν καὶ ἄρκτον ὁ Ἄνας ποταμός· πρὸς δὲ τὴν ἔω Καρπητιανῶν τέ τινες καὶ Ὀρητανοί· πρὸς νότον δὲ Βαστητανῶν οἱ μεταξὺ τῆς Κάλπης καὶ τῶν Γαδείρων στενὴν νεμόμενοι παραλίαν· καὶ ἡ ἐξῆς θάλασσα μέχρι Ἄνα. καὶ οἱ Βαστητανοὶ δὲ, οὓς εἶπον, τῇ Τουρδιτανίᾳ πρόσκεινται· καὶ οἱ ἔξω τοῦ Ἄνα, καὶ οἱ πολλοὶ τῶν προσχώρων. Μέγεθος δ' οὐ πλεῖον ἐστὶ τῆς χώρας ταύτης ἐπὶ μῆκος καὶ πλάτος, ἢ δισχιλίοι στάδιοι. Πόλεις δ' ὑπερβάλλουσαι τὸ πλεῖθος· καὶ γὰρ διακοσίας φασί· γνωριμώταται δὲ αἱ ἐπὶ τοῖς ποταμοῖς ἰδρυμέναι καὶ ταῖς ἀναχύσεσι, καὶ τῇ θαλάττῃ διὰ τὰς χρείας. Πλεῖστον δ' ἦ τα

Κόρδυβα ηὔξεται, Μαρκέλλου κτίσμα, καὶ δόξη καὶ δυνάμει, καὶ ἡ τῶν Γαδιτανῶν πόλις· ἡ μὲν διὰ τὰς ναυτιλίας, καὶ διὰ τὸ προσθίσθαι Ῥωμαίοις κατὰ συμμαχίας· ἡ δὲ χώρας ἀρετῇ καὶ μεγέθει, προσλαμβάνοντος καὶ τοῦ ποταμοῦ Βαίτιος μέγα μέρος· ἦκυσάν τε ἐξ ἀρχῆς Ῥωμαίων τε καὶ τῶν ἐπιχωρίων ἐπίλεκτοι ἄνδρες· καὶ δὴ καὶ πρώτην ἀποικίαν εἰς τοὺςδε τοὺς τύπους ἔστειλαν οἱ Ῥωμαῖοι. Μετὰ δὲ ταύτην καὶ τὴν τῶν Γαδιτανῶν ἡ μὲν Ἰσπαλὶς ἐπιφανής, καὶ αὕτη ἄποικος Ῥωμαίων· νυνὶ δὲ τὸ μὲν ἐμπόριον συμμένει, τῇ τιμῇ δὲ, καὶ τῷ ἐποικῆσαι νεωστὶ τοὺς Καίσαρος στρατιώτας, ἡ Βαίτις ὑπερέχει, καὶ περ' οὐ συνοικουμένη λαμπρῶς.

Μετὰ δὲ ταύτας Ἰτάλικα καὶ Ἰλῖπα ἐπὶ τῷ Βαίτι· Ἀυτήνας δ' ἄπωτέρω, καὶ Κάρυων, καὶ Ὀβούλκων. ἔτι δὲ ἐν αἷς οἱ Πομπηίου παῖδες κατεπολεμήθησαν, Μούνδα, καὶ Ἀτέτουα, καὶ Οὐρσων, καὶ Τοῦκισ, καὶ Ἰουλία, καὶ Αἶγωνα· ἅπασαι δ' αἵται Κορδύβης οὐκ ἄπωθεν. τρόπον δὲ τινα μητρόπολις κατέστη τοῦ τόπου τούτου Μούνδα· διέχει δὲ Καρτηγίας ἡ Μούνδα σταδίους χιλίους καὶ τετρακοσίους, εἰς ἣν ἔφυγεν ἡττηθεὶς ὁ Γναῖος, εἴτ' ἐκπλεύσας ἔνθεν, καὶ ἐκβάς εἰς τινα ὑπερκειμένην θαλάττης ὁρεινήν, διεφθάρη. Ὁ δ' ἀδελφὸς αὐτοῦ Σεξτος ἐκ Κορδύβης σωθεὶς, καὶ μικρὸν ἐν τοῖς Ἰβηρσι πολεμήσας χρόνον, ὕστερον Σικελίαν ἀπέστησεν· εἴτ' ἐκπεσὼν ἐνθὲνδε εἰς τὴν Ἀσίαν ἁλούς ὑπὸ τῶν Ἀντωνίου στρατηγῶν, ἐν Μιλήτῳ κατέστρεψε τὸν βίον. Ἐν δὲ τοῖς Κελτικοῖς Κονίστωρσις ἐστὶ γνωριμωτάτη· ἐπὶ δὲ

ταῖς ἀναχύσεσιν ἡ Ἄστα, εἰς ἣν οἱ Τουρδιτανοὶ συν-
 ἴαισι, μάλιστα ὑπερκειμένην τοῦ ἐπινείου τῆς νήσου,
 σταδίοις οὐ πολὺ πλείους τῶν ἑκατόν.

Παροικεῖται δὲ ὑπὸ πλείστων ὁ Βαῖτις, καὶ
 ἀναπλεῖται σχεδόν τι ἐπὶ χιλίους καὶ διακοσίους στα-
 δίους, ἐκ θαλαττης μέχρι Κορδύβης καὶ τῶν μικρὸν
 ἐπάνω τόπων. Καὶ δὴ καὶ ἐξεύρασται περιττῶς,
 ἥ τε παραποταμία καὶ τὰ ἐν τῷ ποταμῷ νησίδια.
 πρόσσεσι δὲ καὶ τὸ τῆς ὕψεως τερπνόν, ἄλσεσι καὶ
 ταῖς ἄλλαις φυτουργίαις ἐκπεπονημένων τῶν χωρίων.
 Μέχρι μὲν οὖν Ἰσπάλιος ὀλκίαισι ἀξιολόγοις ὁ ἀνά-
 πλους ἐστὶν ἐπὶ σταδίους οὐ πολὺ λείποντας τῶν
 πεντακοσίων· ἐπὶ δὲ τὰς ἄνω πόλεις μέχρι Ἰλίπας
 ταῖς ἐλάττωσι· μέχρι δὲ Κορδύβης τοῖς ποταμίοις
 σκάφεισι, πηκτοῖς μὲν τανῦν, τὸ παλαιὸν δὲ καὶ μο-
 νοξύλοις· τὸ δ' ἄνω τὸ ἐπὶ Κλαστῶν οὐκ ἔστι πλώ-
 μον· παράλληλοι δὲ τινες ῥάχεις ὁρῶν παρατείνουσι
 τῷ ποταμῷ, μᾶλλον τε καὶ ἤττον αὐτῷ συνάπτουσαι
 πρὸς βορρᾶν, μετὰλλων πλήρεις· πλεῖστος δ' ἔστιν
 ἄργυρος ἐν τοῖς κατὰ Ἰλίπαν τόποις καὶ τοῖς κατὰ
 Σισάπωνα, τὸν τε παλαιὸν λεγόμενον καὶ τὸν νέον·
 κατὰ δὲ τὰς Κωτίνας λεγομένας χαλκός τε ἅμα γεν-
 ᾶται καὶ χρυσός. Ἐν ἀριστερᾷ μὲν οὖν ἐστὶ τοῖς
 ναπλέουσι τὰ ὄρη ταῦτα, ἐν δεξιᾷ δὲ πεδῖον μέγα,
 καὶ ὑψηλόν, καὶ εὐκαρπον, καὶ μεγαλύδενδρον, καὶ
 βοτον. Ἐχει δὲ καὶ ὁ Ἄνας ἀνάπλους· οὔτε δὲ
 ἱκούτοις σκάφεισι, οὔτ' ἐπὶ τοσοῦτον. Ὑπέρκει-
 δὲ καὶ τὰ μεταλλείας ἔχοντα ὄρη· καθήκει δὲ
 τα πρὸς τὸν Τάινον. Τὰ μὲν οὖν τὰς μεταλλείας

ἔχοντα χωρία, ἀνάγκη τραχέα τε εἶναι καὶ παρὰ λυ-
πρα, οὕτως καὶ τὰ τῇ Καρπιτανίᾳ συνάπτοντα,
καὶ ἔτι μᾶλλον τοῖς Κελτίβηροι. Τσαυτὴ δὲ καὶ ὁ
Βαιτουρία ξηρὰ ἔχουσα πεδία τὰ παρήκοντα τῷ Ἄνῳ.

Αὕτη δ' ἡ Τουρδιτανία θαυμαστῶς εὐτυχεῖ·
παμφόρου δ' οὔσης αὐτῆς, ὥσαύτως δὲ καὶ πολυ-
φύρου, διπλασιάζεται τὰ εὐτυχήματα ταῦτα τῷ ἐκ-
κομισμῷ· τό γάρ περιτεθεὶς τῶν καρπῶν ἀπεμπο-
λεῖται ῥαδίως τῷ πλήθει τῶν ναυκληριῶν. Ποιοῦσι
δὲ τοῦτο οἱ τε ποταμοὶ καὶ αἱ ἀναχύσεις, ὥς εἶπον,
ἡμερεῖς τοῖς ποταμοῖς οὔσαι, καὶ ἀναπλεόμεναι
παραπλησίως ἐκ θαλάττης, οὐ μικροῖς μόνον, ἀλλὰ
καὶ μεγάλαις σκάφεσιν εἰς τὰς ἐν τῇ μεσογείᾳ πό-
λεις. Ἀπασα γάρ ἐστι πεδιάς ὑπὲρ τῆς παραλλας
ἐπὶ πολὺ τῆς μεταξὺ τοῦ τε Ἰεροῦ ἁκρωτηρίου καὶ
τῶν στηλῶν. ἐνταῦθα δὲ πολλὰ χοῦ κοιλιάδες εἰς τὴν
μεσόγειαν ἐκ τῆς θαλάττης ἀνέχουσι, φάραγες με-
τρίαις, ἡ καὶ ῥεῖθροις ἐοικνῦναι ποταμίους ἐκτεταμέ-
νοις ἐπὶ πολλοὺς σταδίους· ταύτας δὲ πληροῦσιν αἱ
τῆς θαλάττης ἐπιβάσεις, κατὰ τὰς πλημμυρίδας,
ὥστ' ἀναπλεῖσθαι μηδὲν ἥτιον, ἢ τοὺς ποταμοὺς,
ἀλλὰ καὶ βέλτιον· τοῖς γὰρ κατάπλοις ἔοικε τοῖς πο-
ταμίους, ἀντικόπτοντος μὲν οὐδενός, ἐπουρίζοντος
δὲ τοῦ πελάγους καθάπερ τοῦ ποταμίου ῥεύματος
διὰ τὴν πλημμυρίδα. Αἱ δ' ἐπιβάσεις μέζους εἰσὶν
ἐνταῦθα ἢ ἐν τοῖς ἄλλοις τόποις, ὅτι εἰς πόρον συν-
ωθουμένη στενὸν ἢ θάλαττα ἐκ μεγάλου πελάγους,
ὅν ἡ Μαυρουσία ποιεῖ πρὸς τὴν Ἰβηρίαν, ἀνακοπὰς
λαμβάνει, καὶ φέρεται πρὸς τὰ ἔκκοντα μέρη τῆς

γῆς εὐπειτῶς. Ἐνίαι μὲν οὖν τῶν τοιοῦτων κοιλάδων
 κενουῦνται κατὰ τὰς ἀμπώτεις· τινὰς δ' οὐ παντά-
 πασιν ἐπιλείπει τὸ ὕδωρ, ἔνιαι δὲ καὶ νήσους ἀπο-
 λαμβάνουσιν ἐν ἑαυταῖς. Τοιαῦται μὲν οὖν εἰσιν
 αἱ ἀναχύσεις, αἱ μεταξὺ τοῦ τε Ἰεροῦ ἀκρωτηρίου
 καὶ τῶν στηλῶν, ἐπίδοσιν ἔχουσαι σφοδροτέραν παρὰ
 τὰς ἐν τοῖς ἄλλοις τόποις· Ἡ τοιαύτη δ' ἐπίδοσις
 ἔχει μὲν τι καὶ πλεονέκτημα πρὸς τὰς χραίας τῶν
 πλοῦζομένων· πλείους γάρ καὶ μεῖζους ποιεῖ τὰς
 ἀναχύσεις, πολλάκις καὶ ἐπὶ ὀκτὼ σταδίου ἀνα-
 πλεομένας, ὥστε τρόπον τινα πᾶσαν πλωτὴν πα-
 ρίχεται τὴν γῆν, καὶ εὐπειτὴ πρὸς τε τὰς ἐξαγωγὰς
 τῶν φορτίων καὶ τὰς εἰσαγωγάς. Ἐχει δὲ τι καὶ ὀ-
 χληρόν· αἱ γὰρ ἐν τοῖς ποταμοῖς ναυτιλλαι, αἱ διὰ
 τὴν σφοδρότητα τῆς πλημμυρίδος, ἰσχυρότερον τῇ
 φύσει τῶν ποταμῶν ἀντιπνέουσai κίνδυνον οὐ μ-
 πρός τοῖς ναυτιλλοῖς ἐπιφέρουσι, κατακομιζόμενοις
 ἐι ὁμοίως καὶ ἀνακομιζόμενοις. αἱ δὲ ἀμπώτεις ἐν
 ταῖς ἀναχύσεσιν εἰσι βλαβεραί· ταῖς γὰρ πλημμυρί-
 σιν ἀνάλογον, καὶ αὐταὶ παροξύνονται, διὰ τε τὸ
 τάχος, καὶ ἐπὶ ξηρῷς πολλάκις ἐγκατέλιπον τὴν ναῦν.
 τὰ τε βροσκήματα εἰς τὰς νήσους διαβαίνοντα τὰς
 πρὸς τὸν ποταμὸν πρὸ τῶν ἀναχύσεων, τότε μὲν
 οὖν καὶ ἐπεκλύσθη, τότε δὲ καὶ ἀπελείφθη· βιάζο-
 μενα δ' ἐπανελθεῖν οὐκ ἔχυσεν, ἀλλὰ διεφθάρη·
 τὰς δὲ βοῦς φασὶ καὶ τετηρηκυίας τὸ συμβαῖνον,
 περιμένειν τὴν ἀναχώρησιν τῆς θαλάττης, καὶ τότε
 ἐπαίρειν εἰς τὴν ἥπειρον.

Καταμαθόντες δ' οὖν τὴν φύσιν τῶν τόπων οὐ

ἄνθρωποι, καὶ τὰς ἀναχύσεις ὁμοίως ὑποτρῶν τὰς ποταμοῖς δυναμένας, πόλεις ἔκτισαν ἐπ' αὐτῶν, καὶ ἄλλας κατοικίας, καθάπερ ἐπὶ τῶν ποταμῶν· τούτων δ' ἐστὶν ἢ τε Ἄστα καὶ Νέβρισσα, καὶ Ὀνοβα, καὶ Σόνοβα, καὶ Μαίνοβα, καὶ ἄλλαι πλείους. Προσλαμβάνουσι δὲ καὶ διώρυγες ἔσθ' ὅπου γεγενῆται, τοῦ πολλαχόθεν εἶναι, καὶ πολλαχόσε τὴν κομιδὴν πρὸς ἀλλήλους, καὶ πρὸς τοὺς ἔξω. Καὶ αἱ σύρφοιαι δὲ ὡσαύτως ὠφελοῦσι κατὰ τὰς ἐπιπολὺ πλήμας, καὶ διειργόμενας ὑπὸ τῶν διειργόντων ἰσθμῶν, τοὺς πόρους, καὶ πλωτὸν ἀπεργαζομένων, ὥστε πορθμεύσθαι καὶ ἐκ τῶν ποταμῶν εἰς τὰς ἀναχύσεις, κακῆϊθεν δεῦρο. Ἀπασα δὲ ἔμπορεία πρὸς τὴν Ἰταλίαν ἐστὶ καὶ τὴν Ῥώμην, ἔχουσα τὸν πλοῦν μέχρι τῶν στηλῶν ἀγαθόν, (πλὴν εἴτις ἐστὶ περὶ τὸν πορθμὸν δυσκολία) καὶ τὸν πελάγιον, τὸν ἐν τῇ καθ' ἡμᾶς θαλάττῃ. διὰ γὰρ εὐδίου κλίματος οἱ ὑφ' ὁμοῖοι συντελοῦνται, καὶ μάλιστα τῷ πελαγίζοντι. τοῦτο δὲ πρόσφορόν ἐστι ταῖς ἐμπορικαῖς ὁλκάσιν. ἔχουσι δὲ καὶ οἱ ἄνεμοι τάξιν οἱ πελάγιοι· πρόσσεσι δὲ καὶ ἡ νῦν εἰρήνη τῶν λησθηρίων καταλυθέντων· ὥστ' ἡ σύμπασα ὑπάχει φαστήνῃ τοῖς πλοῖζομένοις. Ἴδιον δὲ τι φησὶ Προσειδώνιος τηρῆσαι κατὰ τὸν ἀνάπλου τὸν ἐκ τῆς Ἰβηρίας, ὅτι οἱ εὗροι κατ' ἐκείνου τὸ πέλαιος ἕως τοῦ Σαρδάνου κόλπου· πνέουσιν ἐτησίαι· διὸ καὶ τρισὶ μηνσὶν εἰς Ἰταλίαν κατάραι μόλις, διενεχθεὶς περὶ τε τὰς Γυμνησίας νήσους, καὶ περὶ Σαρδῶνα, καὶ ἑ' ἄλλα ἀπαντικρὺ τούτων μέρη τῆς Λιβύης.

Ἐξάγεται δ' ἐκ τῆς Τευρδιτανίας σῖτος τε καὶ οἶνος πολλὸς, καὶ ἔλαιον, οὐ πολὺ μόνον, ἀλλὰ καὶ κάλλιστον· καὶ κηρὸς δέ, καὶ μέλι, καὶ πίττα ἐξάγεται, καὶ κόκκος πολλή, καὶ μίλτος οὐ χείρων τῆς Σινωπικῆς γῆς. Τὰ τε ναυπήγια συνιστᾶν αὐτόθι ἐξ ἐπιχωρίας ὕλης· ἅλεις τε ὀρυκτοὶ παρ' αὐτοῖς εἰσι· καὶ ποταμῶν ἑλμυρῶν ρεύματα οὐκ ὀλίγα· οὐκ ὀλίγη δέ οὐδ' ἡ ἐκ τῶν ὕψων ταριχεΐα, οὐκ ἔνθεν μόνον, ἀλλὰ καὶ ἐκ τῆς ἄλλης τῆς ἐκτὸς στηλῶν παραλλίας, οὐ χείρον τῆς Ἰοντικῆς. Πολλή δέ καὶ ἐσθῆς πρότερον ἤρχετο· νῦν δέ ἔρια· μᾶλλον τῶν Κοραξῶν, καὶ ὑπερβολή τις ἐστὶ τοῦ κάλλους· ταλαντιαίους γοῦν ὠνοῦνται τοὺς κριοὺς εἰς τὰς ὀχέας. ὑπερβολή δέ, καὶ τῶν λεπτῶν ὑφασμάτων, ἅπερ οἱ Σαλτιῆται κατασκευάζουσιν. Ἀφθονος δέ καὶ βοσκημάτων ἀφθονία παντοίων, καὶ πυνηγεσίων. Τῶν δ' ὀλεθρίων θηρίων σπάνις, πλὴν τῶν γαιωρύχων λαγιδέων, οὓς ἔνιοι λεβηρίδας προσαγορεύουσι· λυκαίνονται γὰρ φυτὰ καὶ σπέρματα ῥιζοφαγοῦντες· καὶ τοῦτο συμβαίνει καθ' ὅλην τὴν Ἰβηρίαν σχεδόν· ἵαταιναι δέ καὶ μέχρι Μασσαλίας· ὀχλεῖ δέ καὶ τὰς ἡσους. Οἱ δέ τὰς Γυμνησίας οἰκοῦντες, λέγονται ρεσβεύσασθαι τότε πρὸς Ῥωμαίους κατὰ χώρας· ἵησιν, ἐκβάλλεσθαι γὰρ ὑπὸ τῶν ζώων τούτων, τέχην μὴ δυνάμενοι διὰ τὸ πλήθος. Πρὸς μὲν τὸν τοσοῦτον ἴσως πόλεμον, ὃς οὐκ αἰεὶ συμβαίνει, ὥρῶν δέ τινι λοιμικῇ καταστάσει, καθάπερ ὦν καὶ μυῶν τῶν ἀρουραίων, χρεῖα τῆς τοσαύτης ἐπικουρίας. Πρὸς δέ τὸ μέτριον, ἐξυφηνεῖται

πλείους θῆραι· καὶ δὴ καὶ γαλαῖς ἀγρίας, ὥς ἡ βίη τρέφει, φέρουσιν ἐπίτηδες· ὥς φημύσαντες, πρῶτα εἰς τὰς ὁπάς· αὖ δ' ἐξέλκουσιν ἔξω τοῖς ὄξιν, οἷς ἂν καταλάβουσιν, ἢ φεύγειν ἀναγκάζουσιν εἰς τὴν ἐπιφάνειαν· ἐκπεσύντας δὲ θηρεύουσι οἱ ἡφιστῶτες. Τὴν δὲ ἀφθονίαν τῶν ἐκκομιζομένων ἐκ τῆς Τουρδιτανίας, ἐμφανίζει τὸ μέγεθος, καὶ πλῆθος τῶν ναυκλήρων· ὁλκάδες γὰρ μέγιστα πατούτων πλείουσιν εἰς τὴν Λικαιαρχίαν, καὶ τὰ Ἰλσι τῆς Ἰώμης ἐπίνειον· τό, τε πλῆθος μικροῦ δεῖν ἐν μίλλον τοῖς Λιβυκοῖς.

Ταυταύτης δὲ τῆς μεσογαλας οὔσης τῆς ἐν Τουρδιτανίᾳ, καὶ τὴν παράλιοι ἐνάμιλλον εὐροί· ἂν τοῖς ἐκ θαλάττης ἀγαθοῖς. τά τε γὰρ ὅστρον πάντα καὶ κογχοειδῆ, καὶ τοῖς πλήθεσιν ὑπερβαλεῖ καὶ τοῖς μεγέθεσι, καθύλου κατὰ τὴν ἔξω θλατταν πῦσαν, ἐνταῦθα δὲ διαφερόντως· ἄτε καὶ τῶν πλημμυρίδων καὶ τῶν ἀμπώτεων ἐνταῦθα αὐτὴ νομίων· ὥς εἰκὸς αἰτίας εἶναι καὶ τοῦ πλήθους καὶ τοῦ μεγέθους διὰ τὴν γυμνασίαν. Ὡς δ' αὐτῶς ἐκ καὶ περὶ τῶν κητέων ἀπάντων, ὀρίγων τε, καὶ φλαινῶν, καὶ φουσητήρων· ὧν ἀναφιστῶντων, φασὶν αἱ τις τεφώδους ὄψης κίονος τοῖς πόδεσσι φασὶν· οἱ γόγγροι δὲ ἀποθημιούνται, πολὺ τῶν παρὸν ὑπερβλημένοι κατὰ τὸ μέγεθος· καὶ αἱ σφαιραῖται, καὶ ἄλλα πλείων τῶν τοιοῦτων ὄψων. Ἡ δὲ Λαφτηγὰ κήρυκας δεκακοιῖλοις καὶ ποστέρας φασὶν· ἐν δὲ τοῖς ἔσπεροις τόποις καὶ μεῖζονα ὕψος καὶ μὲν τὴν ἀμεταίαν καὶ τὴν γόγγρον· ταλα

τιαῖον δὲ τὸν πολὺποδα· διπῆχεις δὲ τὰς τευθίδας, καὶ τὰ παραπλήσια. Πολὺς δὲ καὶ ὁ θύννος συναλύνεται-δεῦρο, ἀπὸ τῆς ἀλέης τῆς ἔξωθεν παλαιῆς, πίων καὶ παχύς. Τρέφεται δὲ βαλάνω δρυῖνῃ, φρυμίνῃ κατὰ τῆς θαλάττης, χαμαιζήλω· τινὲ παντάπασι δρυῖ, ἀδρότατον δ' ἐκφερούσῃ καρπὸν· ἥτερ καὶ ἐν τῇ γῇ πολλή φύεται κατὰ τὴν Ἰβηρίαν, ῥίζας μὲν ἔχουσα μεγάλας ὥς ἂν τελείας δρυὸς, ἔξαιρουμένη δὲ ἐκ θάμνου, ταπεινῆς ἦτιον· τοσοῦτον δ' ἐκφέρει καρπὸν, ὥστε μετὰ τὴν ἄκμην πλήρη τὴν παραλίαν εἶναι τὴν τε ἐντὸς καὶ τὴν ἐκτὸς στηλῶν, ἣν ἐκβάλλουσιν αἱ πλῆμαι· ἥ δ' ἐντὸς στηλῶν ἐλάττων αἱ καὶ μᾶλλον εὐρίσκεται. Λέγει δ' ὁ Πολύβιος, καὶ μέχρι τῆς Λατίνης ἐκπέμπειν τὴν βάλλανον ταύτην· εἰ μὴ ἄρα φησὶ καὶ ἡ Σαρδὼ φέρει, καὶ ἡ πλησιόχωρος ταύτη. Καὶ οἱ θύννοι δ' ὅσῃ πλεῖον συνεγγίζουσι ταῖς στήλαις ἔξωθεν φερόμενοι, τοσῶ δ' ἰσχυαίνονται πλέον, τῆς τροφῆς ἐπιλιπούσης· εἶναι τε παραθαλάττιον τὸ ζῶον τοῦτο· ἠδεσθαι γὰρ τῇ βαλάνῳ, καὶ πιαίνεσθαι διαφερόντως ὑπ' αὐτῆς· φορῶς τε τῆς βαλάνου γενομένης, φορᾶν καὶ τῶν θύννων εἶναι.

Τοσοῦτοις δὲ τῆς προεξημένης χώρας ἀγαθοῖς πεχορηγημένοις, οὐχ ἥκιστα, ἂν τις ἀποδέξαιτο καὶ θαυμάσειε τὸ περὶ τὰς μεταλλείας εὐφυές· ἅπασα μὲν γὰρ μεστὴ τῶν τοιούτων ἐστὶν ἡ τῶν Ἰβήρων χώρα· οὐ πᾶσα δ' εὐκαρπος οὐδ' εὐδαίμων οὕτως· αἱ μάλιστα ἡ τῶν μειάλλων εὐπωροῦσα. Σπάνιον ἢ ἐν ἀμφοτέροις εὐτυχεῖν· σπάνιον δὲ, καὶ τὸ τῆς

αὐτὴν ἐν ὀλίγῳ χωρίῳ παντοίοις πληθύνειν μετάλλοις· Ἡ δὲ Τουρδιτανία, καὶ ἡ προσεχὴς αὐτῇ, λόγον οὐδένα ἄξιον καταλείπει περὶ τήνδε τὴν ἀρετὴν τοῖς ἐπαινεῖν βουλομένοις. Οὔτε γὰρ χρυσός, οὐκ ἄργυρος, οὐδὲ δὴ χαλκός, οὐδὲ σίδηρος, οὐδαμοῦ τῆς γῆς, οὔτε τοσοῦτος, οὔθ' οὕτως ἀγαθὸς ἐξήτασθαι γενώμενος μὲν νῦν. Ὁ δὲ χρυσὸς οὐ μεταλλεῖται μόνον, ἀλλὰ καὶ σύρεται· καταφέρουσι δ' οἱ ποταμοὶ καὶ οἱ χεῖμαρές· οἱ τὴν χρυσῆν ἄμμον, πολλαχοῦ καὶ ἐν τοῖς ἀνύδροις τόποις οὔσαν· ἀλλ' ἔκεῖ μὲν ἀφανὴς ἐστίν, ἐν δὲ τοῖς ἐπικλύστοις ἀπολάμπει τὸ τοῦ χρυσοῦ ψήγμα· καὶ τοὺς ἀνύδρους δὲ φορητῶ ἐπικλύζοντες ὑδατι, στιλπνὸν ποιοῦσι τὸ ψήγμα· καὶ φρέατα δ' ὀρύσσοντες, καὶ ἄλλας τέχνας ἐπινοοῦντες, πλύνει τῆς ἄμμου τὸν χρυσὸν ἐκλαμβάνουσι· καὶ πλείων τῶν χρυσορρυχείων ἐστὶ νῦν τὰ χρυσοπλύσια προσαγορευόμενα. Ἀξιοῦσι δὲ Γαλάται τὰ παρ' ἑαυτοῖς εἶναι κρείττω μέταλλα, τὰ τε ἐν τῷ Κεμμένῳ ὄρει, καὶ τὰ ὑπ' αὐτῇ κείμενα τῇ Πυρρήνῃ· τὸ μὲν τοι πλεῖον κἀντεῦθεν εὐδοκιμεῖ. Ἐν δὲ τοῖς ψήγμασι τοῦ χρυσίου φασὶν εὐρίσκεσθαι ποτε καὶ ἡμιλιτριάδας βώλος, ἃς καλοῦσι πάλας, μικρᾶς καθάρσεως δεόμενας. φασὶ δὲ καὶ λίθων σχιζομένων εὐρίσκειν βωλάρια θηλαῖς ὅμοια· ἐκ δὲ τοῦ χρυσῶ ἐφομένου καὶ καθαιρομένου στυπτηριώδει τινὲ γῇ, τὸ κάθαρμα ἤλεκτρον εἶναι· πάλιν δὲ τούτου κατεφομένου, μίγμα ἔχοντος ἀργύρου καὶ χρυσοῦ, τὸν μὲν ἄργυρον ἀποκαίεσθαι, τὸν δὲ χρυσὸν ὑπομένειν· εὐδιάχυντος γάρ ὁ τύπος καὶ λυτῶδης διὰ τοῦτο καὶ τῷ ἀχῦ

ρω τήκεται μᾶλλον ὁ χρυσός· ὅτι ἡ φλόξ, μαλακὴ οὖσα, συμμέτρως ἔχει πρὸς τὸ εἶκον, καὶ διαχεόμενον ῥηδίων· ὁ δὲ ἄνθραξ ἐπαναλίσκει πολὺν, ὑπερτήκων τῇ σφοδρότητι, καὶ ἐξαίρων. Ἐν δὲ τοῖς ῥεῖθροις σύρεται καὶ πλύνεται πλησίον ἐν σκάφαις, ἣ ὀρύττεται φρέαρ, ἣ δὲ ἀνενεχθεῖσα γῆ πλύνεται. Τὰς δὲ τοῦ ἄργύρου καμίνους ποιοῦσιν ὑψηλας, ὥστε τὴν ἐκ τῶν βώλων λιγνὴν μετέωρον ἐξαίρεσθαι βαρεῖα γὰρ ἐστὶ καὶ ὀλέθριος. Τῶν δὲ χαλκουργῶν τινα καλεῖται χρυσεῖα· ἐξ ὧν τεκμαίρονται χρυσὸν ἐξ αὐτῶν ὀρύττεσθαι πρότερον.

Ποσειδώνιος δὲ ὁ τὸ πλῆθος τῶν μετάλλων ἐπανῶν καὶ τὴν ἀρετὴν, οὐκ ἀπέχεται τῆς συνηθούς ῥητορίας, ἀλλὰ συνενθουσιᾷ ταῖς ὑπερβολαῖς. οὐ γὰρ ἀπιστεῖν τῷ μύθῳ φησὶν, ὅτι τῶν θρυμῶν ποτὶ ἐμπρησθέντων ἡ γῆ τακεῖσα αἶτε ἀργυρεῖτις καὶ χρυσεῖτις, εἰς τὴν ἐπιφάνειαν ἐξέξεσε· διὰ τὸ πᾶν ὄρος καὶ πάντα βουνὸν ὕλην εἶναι νομίσματος, ὑπὸ τινος ἀφθόγνου τύχης σεσωρευμένην. καθόλου δ' ἂν εἰπέω φησιν ἰδὼν τις τοὺς τόπους, θησαυροὺς εἶναι φύσεως ἄσπιδου, ἣ τιμειὸν ἡγεμονίας ἀνεκλείπτον· οὐ γὰρ πλευσία μόνον, ἀλλὰ καὶ ὑπόπλουτος ἦν φησιν ἡ χώρα· καὶ παρ' ἐκείνοις ὡς ἀληθῶς τὸν ὑποχθόνιον τόπον, οὐχ ὁ Ἀθῆς, ἀλλ' ὁ Πλούτων κατοικεῖ. Τοιαῦτα μὲν οὖν ἐν ὥρᾳ στήματι εἴρηκε περὶ τούτων, ὥς ἂν ἐκ μετάλλου καὶ αὐτὸς πολλῶν χρώμενος τῷ λόγῳ. Τὴν δ' ἐπιμέλειαν φράζων τὴν τῶν μεταλλευόντων, παρατίθησι τὸ τοῦ Φαληγέως· ὅτι φησὶν ἱερίος ἐπὶ τῶν Ἀττικῶν ἀργυρείων οὕτω συντόνως

ὀρύττειν τοὺς ἀνθρώπους, ὥς ἂν προσδοκῶντας αὐτὸν ἀνάξειν τὸν Πλούτωνα· καὶ τούτων οὖν ἐμφανίζει παραπλησίαν τὴν σπουδὴν καὶ τὴν φιλεργίαν, σκολιάς τεμνόντων καὶ βαθείας τὰς σύριγγας· καὶ πρὸς τοὺς ἐν αὐταῖς ἀπαντῶντας ποταμοὺς πολλὰ καὶ, ταῖς Αἰγυπτίαις ἀναντλοῦνται κοχλῆαις. τὸν δὲ λόγον οὐ τὸν αὐτὸν εἶναι τοῦτόν ποτε τοῖς Ἀττικοῖς· ἀλλ' ἐκείνοις μὲν αἰνέγματι εὐικέναι τὴν μεταλλείαν· ὅσα μὲν γὰρ ἀνέλαβον, φησὶν, οὐκ ἔλαβον· ὅσα δὲ εἶχον, ἀπέβαλον· τούτοις δ' ὑπεράγαν λυσιτελῆ· τοῖς μὲν γὰρ χαλκουργοῖς τέταρτον μέρος ἐξάγουσι τῆς γῆς τὸν χαλκόν, τῶν δὲ ἀργυροσύντων τῶν ἰδιωτῶν ἐν τρισὶν ἡμέραις ἑξυβοῖκόν τάλαντον ἐξαιρόντων. Τὸν δὲ καττίτερον οὐκ ἐπ' ἐπιπολῆς εὐρίσκεισθαι φησιν, ὥς τοὺς ἱστορικοὺς θρυλλεῖν, ἀλλ' ὀρύττεσθαι· γεννᾶσθαι δ' ἐν τε τοῖς ὑπὲρ τοὺς Αὔσιτανοὺς βαρβάρους, καὶ ἐν ταῖς Καττιτερίαι νήσοις· καὶ ἐκ τῶν Βρεττανικῶν δὲ εἰς τὴν Μασσαλίαν κομίζεσθαι. Ἐν δὲ τοῖς Ἀρτάβροις, οἱ τῆς Αὔσιτανίας ὕστατοι πρὸς ἄρκτον καὶ δύσιν εἰσὶν, ἑξανθεῖν φασιν ἀργυρεῖω τὴν γῆν καττιτέρω, χρυσίω λευκῷ· ἀργυρομιγῆς γὰρ ἐστὶ· τὴν δὲ γῆν ταύτην φέρειν τοὺς ποταμοὺς· τὴν δὲ σκαλίσαι τὰς γυναικάς διαμύσας πλύνειν ἐν ἐσθητηρίοις πλεκτοῖς ἐπέκιστη. Οὗτος μὲν περὶ τῶν μετάλλων τοιαῦτ' εἶρηκα.

Πολύβιος δὲ τῶν περὶ Καρχηδόνα νῆαν ἀργυρεῶν μνησθεὶς, μέγιστα μὲν εἶναι φησι. διέχειν δὲ τῆς πόλεως ὅσον εἴκοσι σταδίους, περιειληφότα κύκλον τετρακοσίων σταδίων, ὅπου τέτταρας μυριά-

δας ἀνθρώπων μένειν τῶν ἐργαζομένων, ἀναφέρον-
τας τότε τῷ δήμῳ τῶν Ῥωμαίων καθ' ἑκάστην ἡμέ-
ραν δισμυριάς καὶ πεντακισχιλίας δραχμάς. Τὴν δὲ
κατεργασίαν τὴν μὲν ἄλλην ἕω· μακρὰ γὰρ ἐστὶ τὴν
δὲ συρτὴν βῶλον τὴν ἀργυρεῖν φησι κόπτεσθαι,
καὶ κοσκίνοις εἰς ὕδωρ διαρτάσθαι· κόπτεσθαι δὲ
πάλιν τὰς ὑποστάσεις, καὶ πάλιν διηθουμένας ἀπο-
γεομένων τῶν ὑδάτων κόπτεσθαι· τὴν δὲ πέμπτην
ὑπόστασιν χωνευθεῖσαν ἀποχυθέντος τοῦ μολύβδου,
καθαρὸν τὸ ἀργύριον ἐξάγειν. Ἔστι δὲ καὶ νῦν τὰ
ἀργυρεῖα, οὐ μέντοι δημόσια, οὔτε δὲ ἐνταῦθα,
οὔτε ἐν τοῖς ἄλλοις τόποις· ἀλλ' εἰς ἰδιωτικὰς μετέ-
στησαν κτήσεις· τὰ δὲ χρυσεῖα δημοσιεύεται τὰ
πλείω· ἐνθεν δὲ καὶ Κασταῶνι καὶ ἄλλοις τόποις
ἰδίον ἐστὶ μέταλλον ὀρυκτοῦ μολύβδου· παραμέμι-
κται δὲ τι καὶ τούτῳ τοῦ ἀργυρίου μικρὸν, οὐχ
ὥστε λυσιτελεῖν ἀποκαθαίρειν αὐτόν.

Οὐ πολὺ δ' ἄπωθεν τοῦ Κασταῶνος ἐστὶ καὶ τὸ
ὄρος, ἐξ οὗ ῥεῖν φασὶ τὸν Βαῖτιν, ὃ καλοῦσιν Ἀρ-
γυροῦν, διὰ ἀργυρεῖα τὰ ἐν αὐτῷ. Πολύβιος δὲ
καὶ τὸν Ἄναν καὶ τοῦτον ἐκ τῆς Κελτιβηρίας ῥεῖν
φησι, διέχοντας ἁλλήλων ὅσον ἐννακοσίους σταδί-
ους· αὐξηθέντες γὰρ οἱ Κελτίβηρες, ἐποίησαν καὶ
τὴν πλησιόχωρον πᾶσαν ὁμώνυμον ἑαυτοῖς. Ἔοι-
κασι δ' οἱ παλαιοὶ καλεῖν τὸν Βαῖτιν, Ταρτησόν·
τὰ δὲ Γάδιερα, καὶ τὰς πρὸς αὐτὴν νήσους, Ἐρυ-
θεῖαν· διόπερ οὕτως εἰπεῖν ὑπολαμβάνουσι Στισι-
χωρον περὶ τοῦ Ἰηρυόνος βουκολίου· Διότι γεννη-
θεῖη σχεδὸν ἀντιπέραν κλεινᾶς Ἐρυθρίας Ταρτησ-

σοῦ ποταμοῦ παρὰ πηγὰς ἀπείροτας ἀρουρορίζουσιν ἐν κευθμώνων πέτραις. Λυοῖν δὲ οὐσῶν ἐκβολῶν τοῦ ποταμοῦ, πόλιν ἐν τῷ μεταξὺ χώρῳ κατοικεῖσθαι πρότερόν φασιν, ἣν καλεῖσθαι Ταρτησσόν, ὁμώνυμον τῷ ποταμῷ· καὶ τὴν χώραν Ταρτησσίδα καλεῖσθαι φασίν, ἣν νῦν Τουρδοῦλοι νέμονται. καὶ Ερρατοσθένης δὲ τὴν συνεχῆ τῇ Κάλπῃ Ταρτησσίδα καλεῖσθαι φησί, καὶ Ἐρυθείαν νῆσον εὐδαίμονα. Πρὸς ὅν Ἀρτεμίδωρος ἀντιλέγων, καὶ ταῦτα φησὶ ψευδῶς λέγεσθαι ὑπ' αὐτοῦ, καθάπερ καὶ τὸν ἀπὸ Γαδείρων ἐπὶ τὸ Ἰερόν ἀκρωτήριον διάστημα ἀπέχειν ἡμερῶν πέντε πλοῦν, οὐ πλείονων ὄντων ἢ χιλίων καὶ ἑπτακοσίων σταδίων. καὶ τὸ τὰς ἀμπώτεις μέχρι δεῦρο περατοῦσθαι, ἀντὶ τοῦ κύκλου περὶ πᾶσαν τὴν οἰκουμένην συμβαίνειν· καὶ τὸ, τὰ προσαρκτικά μέρη τῆς Ἰβηρίας εὐπαροδώτερα εἶναι πρὸς τὴν Κελτικὴν, ἣ κατὰ τὸν Ὠκεανὸν πλέουσι· καὶ ὅσα δὴ ἄλλα εἴρηκε Πυθαγόρα πιστεύσας δι' ἀλαζονείαν.

Ὁ δὲ ποιητὴς πολὺφωνός τις ὢν, καὶ πολυῖστωρ, δίδωσιν ἀφορμὰς, ὥς οὐδὲ τούτων ἀνήκοός ἐστι τῶν τόπων, εἰ τις ὀρθῶς βούλοιο συλλογίζεσθαι ἀπ' ἀμφοῖν, τῶν τε χεῖρον λεγομένων περὶ αὐτῶν, καὶ τῶν ἄμεινον καὶ ἀληθέστερον. χεῖρον μὲν ὅτι πρὸς δύσιν ἐσχάτη ἦκουεν αὐτὴ, ὅπου καθάπερ φησὶν αὐτός, εἰς τὸν Ὠκεανόν

— ἐμπίπτει λαμπρὸν φάρος ἡέλιοιο,

Ἐλκον νύκτα μέλαιναν ἐπὶ ζείδωρον ἄρουραν.

Ἡ δὲ νῦξ ὅτι δύσφημον καὶ τῷ ᾄδῃ πλησιάζαν δῆλον· ὁ δὲ ᾄδης τῷ ταρτιάρῳ, ὑπόκεινται ἂν τις ἀκούων

τὰ περὶ Ταρτησσοῦ τὸν τάρταρον ἐκείθεν παρονομάσαι τὸν ἑκατον τῶν ὑποχθονίων τόπων· πρωτ-θεῖναι δὲ καὶ μῦθον, τὸ ποιητικὸν σώζοντα. Καθάπερ καὶ τοὺς Κιμμερίους εἰδὼς ἐν βορείοις καὶ ζεφυρίοις οἰκῆσαντας τόποις τοῖς κατὰ τὸν Βόσπορον, ἵδρυσεν αὐτοὺς πρὸς τῷ ἄλῃ. τάχα καὶ κατὰ τι κοινὸν τῶν Ἰωνῶν ἔθος πρὸς τὸ φύλον τοῦτο· καὶ γὰρ καθ' Ὁμηρον ἢ πρὸ αὐτοῦ μικρὸν λέγουσι τὴν τῶν Κιμμερίων ἔφοδον γενέσθαι, τῶν μέχρι τῆς Αἰολίδος καὶ τῆς Ἰωνίας. Ταῖς δὲ Κυανείαις ἐποίησε παραπλησίως τὰς Πλαγκτίας, αἰετοὺς μύθους ἀπὸ τινων ἱστοριῶν ἐνάγων. χαλεπὰς γὰρ τινὰς μυθεύει πέτρας καθάπερ τὰς Κυανείας φασίν· ἐξ οὗ καὶ Συμπληγάδες καλοῦνται· διόπερ καὶ τὸν Ἰάσονος παρέθηκε δι' αὐτῶν πλοῦν· καὶ ὁ κατὰ τὰς στήλας δὲ πορθμὸς, καὶ τὸ κατὰ Σικελίαν ὑπηγόρευον αὐτῷ τὸν περὶ τῶν Πλαγκτῶν μῦθον. Πρὸς μὲν δὴ τὸ χεῖρον, ἀπὸ τῆς τοῦ Ταρτάρου μυθοποιίας αἰνίττοιτό τις ἂν τὴν τῶν τόπων μνήμην τῶν περὶ Ταρτησσόν.

Πρὸς δὲ τὸ βέλτιον, ἐκ τούτων. Ἡ τε γὰρ Ἡρακλέους στρατιὰ μέχρι δεῦρο προελθοῦσα καὶ τῶν Φοινίκων, ὑπέγραψεν αὐτῷ πλοῦτόν τινα, καὶ ῥαθυμίαν τῶν ἀνθρώπων· οὗτοι γὰρ Φοινῆξιν οὕτως ἐγένοντο ὑποχείριοι ὥστε τὰς πλείους τῶν ἐν τῇ Τυρριδιτανίᾳ πόλεων καὶ τῶν πλησίον τόπων ὑπ' ἐκείνων νῦν οἰκεῖσθαι. Καὶ ἡ τοῦ Ὀδυσσεύς δὲ στρατιὰ δοκεῖ μοι δεῦρο γενηθεῖσα καὶ ἱστορηθεῖσα ὑπ' αὐτοῦ παραδοῦναι πρόφασιν· ὥστε καὶ τὴν

Ὀδύσσειαν, καθάπερ καὶ τὴν Ἰλιάδα ἀπὸ τῶν συμβάντων μεταγαγεῖν εἰς ποιήσιν, καὶ τὴν συνήθη τοῖς ποιηταῖς μυθοποιῶσαν. Οὐ γὰρ μόνον οἱ κατὰ τὴν Ἰταλίαν καὶ Σικελίαν τόποι καὶ ἄλλοι τινὲς τῶν τοιούτων σημεῖα ὑπογράφουσιν, ἀλλὰ καὶ ἐν τῇ Ἰβηρίᾳ Ὀδύσσεια πόλεις δέικνυται, καὶ Ἀθηνᾶς ἱερὸν, καὶ ἄλλα μυρία ἔχνη τῆς ἐκείνου πλάνης, καὶ ἄλλων τῶν ἐκ τοῦ Τρωϊκοῦ πολέμου γενομένων, καὶ ἐπίσης κακωσάντων τοὺς τε πολεμηθέντας, καὶ τοὺς ἰλόντας τὴν Τροίαν· καὶ γὰρ οὗτοι Καδμείαν νίκην ἐτύγχανον ἡρμένοι. τῶν τε οἰκῶν αὐτοῖς καταφθαρμένων, καὶ τῶν λαφύρων εἰς ἕκαστον ὀλίγων ἐληλυθότων, συνέβη τοῖς περιλειφθεῖσιν ἀπιοῦσιν ἐκ τῶν κινδύνων, κατὰ ληστείας τρέπεσθαι, καὶ τοῖς Ἑλλησι· τοῖς μὲν διὰ τὸ ἐκπεπορθῆσθαι, τοῖς δὲ διὰ τὴν αἰσχύνην ἐκάστου ὑπολαβόντος,

Δισχρὺν τοι δηρὸν τε μένειν (ἄνευ τῶν οἰκείων)
κενεὸν τε νέεσθαι παρ' αὐτούς.

Πάλιν ἦτε τοῦ Αἰνείου παραδέδοται πλάνη, καὶ Ἀντήνορος, καὶ ἡ τῶν Ἑνετῶν· ὡσαύτως καὶ ἡ Διομήδους τε, καὶ Μενελάου, καὶ Ὀδυσσεώς, καὶ ἄλλων πλειόνων. Ὁ τοίνυν ποιητὴς τὰς τοσαύτας στρατικὰς ἐπὶ τὰ ἔσχατα τῆς Ἰβηρίας ἱστορηκώς, πυνθανόμενος δὲ καὶ πλοῦτον καὶ τὰς ἄλλας ἀρετὰς (οἱ γὰρ Φοῖνικες ἐδήλουν τοῦτο) ἐνταῦθα τὸν τῶν εὐσεβῶν ἔπλασε χῶρον, καὶ τὸ Ἠλύσιον πεδῖον, οὗ φησιν ὁ Πρωτεὺς ἀποικίσειν τὸν Μενέλαον·

Ἀλλὰ σ' ἐς Ἠλύσιον πεδῖον καὶ πείρατα γαίης
Ἀθάνατοι πέμπουσιν, ὅθι ξανθὸς Ῥαδάμανθς,

Τῇ περ ῥήϊστη βιοτῇ πῆλει ἀνθρώποισιν·
 Οὐ νικετὺς, οὐδ' ἄρχειμὼν πολὺς, οὐδέ ποτ' ὄμβρος
 Ἀλλ' αἰεὶ Ζεφύροιο λιγὺ πνεύοντας ἀήτας
 Ὡκεανὸς ἀνίσχιν, ἀναψύχειν ἀνθρώπους.

Γό τε γὰρ εὐάερον καὶ τὸ εὖπνον τοῦ ζεφύρου ταύ-
 ης ἐστὶ τῆς χώρας οἰκεῖον, ἐσπερίου τε καὶ ἁλει-
 ῆς οὐσας· τὸ τε ἐπὶ τοῖς πέρασιν τῆς γῆς, ἐφ' οἷς
 αἱ ἄδην μεμυθεῦσθαι φαμεν. ὃ, τε Πυδάμανθους
 στρατεθεῖς, ὑπογράφει τὸν πλησίον τῷ Μίνω τόπον,
 ἐρεὶ οὗ φησιν·

Ἐνθ' ἦτοι Μίνωα ἶδον Διὸς ἀγλαὸν υἱόν,

Χρῦσεον σκῆπτρον ἔχοντα θεμιστεύοντα νέκυσσai.
 Καὶ οἱ μετὰ ταῦτα δὲ ποιηταὶ παραπλήσια θρυλ-
 οῦσι, τὴν τε ἐπὶ τῆς Γηριόνης βόας στρατιάν, καὶ
 ἣν ἐπὶ τὰ μῆλα τῶν Ἑσπερίδων τὰ χρύσεια ὡσαύ-
 ως στρατιάν· καὶ μακάρων τινὰς νήσους κατονομά-
 οντες, ἃς καὶ νῦν δεικνυμένας ἴσμεν, οὐ πολὺ ἄπω-
 ρεν τῶν ἔκρων τῆς Μαυρουσίας, τῶν ἀντικειμένων
 οἷς Γαδεΐροις.

Τοὺς δὲ Φοίνικας λέγω μηνυτάς· καὶ τῆς Ἰβη-
 ρίας καὶ τῆς Λιβύης τὴν ἀρίστην οὗτοι κατέσχον
 πρὸ τῆς ἡλικίας τῆς Ὀμήρου· καὶ διετέλεσαν κύριοι
 ὧν τόπων ὄντες μέχρις οὗ Ῥωμαῖοι κατέλυσαν αὐ-
 τῶν τὴν ἡγεμονίαν. Τοῦ δ' Ἰβηρικοῦ πλοῦτου καὶ
 αὐτὰ μαρτύρια. Καρχηδόνιοι μετὰ τοῦ Βάρκα
 στρατεύσαντες κατέλαβον, ὥς φασιν οἱ συγγραφεῖς,
 ἰάτραις ἀργυραῖς καὶ πίθοις χρωμένους τοὺς ἐν τῇ
 Πουρδιτανίᾳ. Ἐπολάβοι δ' ἂν τις ἐκ τῆς πολλῆς
 ὑδαίμονίας καὶ μακραίωνος ὀνομασθῆναι τοὺς ἐν

θάδε ἀνθρώπους, καὶ μάλιστα τοὺς ἡγεμόνας· καὶ
διὰ τοῦτο Ἀνακρέοντα μὲν οὕτως εἰπεῖν·

Ἐγὼ τ' οὐτ' ἂν Ἀμαλθίης

Βουλομένην κέρας οὐτ' ἔτη

Πεντήκοντά τε χ' ἑκατὸν

Ταρτηρσοῦ βασιλεύσαι.

Ἡρόδοτος δὲ καὶ τὸ ὄνομα τοῦ βασιλέως καταγρά-
φει, καλέσαντα Ἀργινθώριον· ἡ γὰρ οὕτω δεῖται
ἂν τις, ἥ ἴσον τοῦτο, τὸ τοῦ Ἀνακρέοντος, ἡ κοι-
νότερον, οὔτε Ταρτηρσοῦ πολὺν χρόνον βασιλεύ-
σαι. Ἔνιοι δὲ Ταρτηρσοῦν τὴν νῦν Καρτηρίαν προσ-
αγορεύουσι.

Τῇ δὲ τῆς χώρας εὐδαιμονίᾳ καὶ τὸ ἡμέρον καὶ
τὸ πολιτικὸν συνηκολούθησε τοῖς Τουρδιτανοῖς, καὶ
τοῖς Κελτικοῖς δὲ διὰ τὴν γειτνίασιν ὡς εἶρηκε Πο-
λύβιος, διὰ τὴν συγγένειαν· ἀλλ' ἐκείνοις μὲν ἤπ-
τον· τὰ πολλὰ γὰρ κοιμηθὼν ζῶσιν. Οἱ μὲν τοι
Τουρδιτανοὶ, καὶ μάλιστα οἱ περὶ τὸν Βαῖτιν, τε-
λείως εἰς τὸν Ῥωμαίων μεταβέβληνται τρόπον, οὐδὲ
τῆς διαλέκτου τῆς σφετέρας ἔτι μεμνημένοι. Λατῖνοί
τε οἱ πλείστοι γεγόνασιν, καὶ ἐποίκους εἰλήφασιν Ῥω-
μαίους· ὥστε μικρὸν ἀπέχουσι τοῦ πάντες εἶναι Ῥω-
μαῖοι. αἵτε νῦν συνωκισμέναι πόλεις, ἥ τε ἐν τοῖς
Κελτικοῖς Παξυγούστα, καὶ ἡ ἐν τοῖς Τουρδοῦλοις
Μυγούστα Ἡμερίτα, καὶ ἡ περὶ τοὺς Κελτίβηρας
Καισικανγούστα, καὶ ἄλλαι ἔτιαι κατοικίαι, τὴν
μεταβολὴν τῶν λεχθεῶν πολιτεῶν ἐμφανίζουσι.
Καὶ δὴ τῶν Ἰβήρων ὅσοι ταύτης εἰσὶ τῆς ἰδίας, στο-
λῆται λέγονται [ἢ τογάτοι]· ἐν δὲ τοῦτοις καὶ καὶ

οἱ Καλιβήρης οἱ πάντων νομισθέντες ποτὲ θηριω-
δέστατοι. Ταῦτα μὲν περὶ τούτων.

III. Ἀπὸ δὲ τοῦ Ἱεροῦ ἀκρωτηρίου τὴν ἀρχὴν
λαμβάνουσιν ἐπὶ θάτερον μέρος τῆς παραλίας, τὸ
πρὸς τὸν Τάγον, κόλπος ἐστίν· ἔπειτα ἄκρα τὸ Βαρ-
βήριον, καὶ αἱ τοῦ Τάγου ἐκβολαὶ πλησίον, ἐφ'
ἧς εὐθύνονται· σταδίοι δ' εἰσὶ δέκα· ἐνταῦθα καὶ
ἀναχύσεις· ἂν μία ἐπὶ πλείους ἢ τετρακοσίους στα-
δίους ἀπὸ τοῦ λεχθέντος πύργου, καθ' ἣν ὑδρεύ-
ονται εἰπον λάκκη. Ὁ δὲ Τάγος καὶ τὸ πλάτος ἔχει
τοῦ σιδήματος, εἰκοσὶ πον σταδίων, καὶ τὸ βάθος
μεγα, ὥστε μυριαχωαῖς ἀναπλεῖσθαι. Δύο δ' ἀνα-
χύσεις ἐν ὑπερκειμένοις ποιῶνται πεδίοις· ὧν αἱ
πλημναι γίνονται· ὥστε πελαγίζεν μὲν ἐπὶ ἑκατὸν
καὶ πεντήκοντα σταδίων, καὶ ποιεῖν πλωτὸν τὸ πε-
δίον· ἐν δὲ τῇ ἐπάνῳ ἀναχύσει καὶ νησίον ἀπολαμ-
βάνειν ὅσον τριάκοντα σταδίων τὸ μήκος· πλάτος
δὲ μικρὸν ἀπολαῖπον τοῦ μήκους, εἰσαλὲς καὶ εὐ-
άμπελον. Κεῖται δ' ἡ νῆσος [κατὰ λόγον ἀπολι-
πεῖν κειμένην] ἐν ὄρει, τοῦ ποταμοῦ πλησίον, ἀφ' ἧς
σιτῶσαν τῆς θαλάσσης ὅσον πεντακοσίους σταδίους·
ἔχουσιν δὲ καὶ χώραν ἀγαθὴν τὴν περὶ, καὶ τοὺς
ἀνάπλους εὐπειεῖς, μέχρι μὲν πολλοῦ, καὶ μεγάλους
σκάφους· τὸ δὲ λοιπὸν τοῖς ποταμίοις λίμβοις· καὶ
ὑπὲρ τὸν Μόρωνα δ' ἔτι μακρότερος ἀνάπλους ἐστί·
ταύτῃ δὲ τῇ πόλει Βροῦτος ὁ Καλλαϊκὸς προσάγο-
ντος, ὁρμητηρίῳ χρώμενος, ἐπολέμησε πρὸς τοὺς
Ἀσσιτανούς, καὶ κατέτρεψε τούτους. Ἰκὼς δὲ τοῦ
ποταμοῦ πλείους ἐπεχείρησε αὐτὸν ὕλκων, ὥς ἵπ-

ἔχοι τοὺς ἀνάπλους ἐλευθέρους, καὶ τὰς
 δὲ τῶν ἐπιτηδείων· ὥστε καὶ τῶν περὶ
 πόλεων αὐταὶ κράτισται. Πολύχθις δ'
 καὶ ὁστρέων πλήρης. Περὶ δ' ἔχων τὰς ἀρχ-
 τιβήρων, διὰ Οὐεττώνων καὶ Καρπητιανῶν
 σιτανῶν, ἐπὶ δύοσιν ἡσημερινήν, μέχρι πο-
 ληλος ὢν τῷ τε Ἄνα καὶ τῷ Βαῖτι, μετὰ
 ἀφισιτάμενος ἐκείνων ἀποκλινόντων πρὸς
 παραλίαν.

Οἱ δὲ ὑπερκείμενοι τῶν λεχθέντων ὅς-
 τανοὶ μὲν εἰσι νοτιώτατοι, καὶ μέχρι τῆς
 διήκοντες ἐκ μέρους τῆς ἐντὸς στηλῶν. Κα-
 τε μετὰ τούτους πρὸς ἄρκτους, εἴτα Οὐέ-
 Οὐακκαῖοι, δι' ὧν ὁ Λουρείας ῥεῖ, κατ'
 πόλιν τῶν Οὐακκαίων ἔχων διάβασιν. Κα-
 ὕστατοι τῆς ὀρεινῆς ἐπέχοντες πολλήν· δι-
 μαχώτατοι ὄντες, τῷ τε καταπολεμήσαντι
 σιτανούς, αὐτοὶ παρέσχον τὴν ἐπωνυμίαν
 ἔθνη τοὺς πλείστους τῶν Λυσιτανῶν Καλλ-
 κείσθαι παρεσκεύασαν. Τῆς μὲν οὖν
 κρατιστεύουσα ἐστὶ πόλις Καίτουλον καὶ

Τοῦ δὲ Τάγου τὰ πρὸς ἄρκτον, ἣ
 ἐστὶ μέγιστον τῶν Ἰβηρικῶν ἐθνῶν, καὶ
 χρόνοις ὑπὸ Ῥωμαίων πολεμηθέν. περι-
 χώρας ταύτης τὸ μὲν νότιον πλευρὸν ὁ Τε-
 ἰσπέριον καὶ τὸ ἄρκτικόν ὁ ὠκεανός, τὸ
 οἱ τε Καρπητιανοὶ καὶ οἱ Οὐέττωνες καὶ
 καὶ Καλλαῖκοι, τὰ γινώριμα ἔθνη· τὰ δὲ
 ἄξιον ὀνομάζειν, διὰ τὴν μικρότητα καὶ

ὑπεραντίως δὲ τοῖς νῦν, ἔνιοι καὶ τούτους Ἀν-
 ροὺς ὀνομάζουσιν. Ὅμοροι δ' εἶσιν ἐκ τοῦ πρὸς
 ἱερους οἱ μὲν Καλλαῖκοι τῶ τῶν Ἀστουρίων ἔθνε-
 οῖς Ἰβηρσιν, οἱ δ' ἄλλοι τοῖς Κελτίβηρσι. Τὸ
 ἔν μῆκος μυρίων καὶ τριαχιλίων σταδίων· τὸ
 ἄτος πολὺ ἔλαττον, ὃ ποιεῖ τὸ ἐωθινὸν πλε-
 εῖς τὴν ἀντικειμένην παραλίαν· ὑψηλὸν δ' ἐστὶ
 θινὸν καὶ τραχύ· ἡ δὲ ὑποκειμένη χώρα, πε-
 πᾶσα, καὶ μέχρι θαλάττης, πλὴν ὀλίγων ὄρων
 ἰγάλων. Ἦδη καὶ τὸν Ἀριστοτέλη φησὶν ὁ Πο-
 ννιος, οὐκ ὀρθῶς αἰτιᾶσθαι τὴν παραλίαν καὶ
 Κανρουσίαν τῶν πλημμυρίδων καὶ τῶν ἀμπῶ
 παλιρροεῖν γὰρ φάναι τὴν θάλατταν, διὰ τὸ
 ἄκρας ὑψηλὰς τε καὶ τραχεῖας εἶναι, δεχομένας
 κύμα σκληρῶς, καὶ ἀνταποδιδούσας τῇ Ἰβη-
 ρικᾶντία γὰρ θινώδεις εἶναι καὶ ταπεινάς τις
 τας, ὀρθῶς λέγων. Ἡ δ' οὖν χώρα, περὶ ἧς
 ἐν, εὐδαίμων τέ ἐστι, καὶ ποταμοῖς μεγάλους
 εἶται καὶ μικροῖς, ἅπασιν ἐκ τῶν ἐωθινῶν με-
 ταιαλλήλοις τῷ Τύγῳ· ἔχουσι δὲ καὶ ἀνάπλους
 εἰούς καὶ ψῆγμα τοῦ χρυσοῦ πλεῖστον. γνωρι-
 τοὶ δὲ τῶν ποταμῶν, ἐφεξῆς τῷ Τύγῳ Μουλιὰ-
 ῖν ὀπίπλους ἔχων μικροὺς, καὶ Οὐακούα, ὥσαύτως·
 δὲ τούτους Δούριος, μακρόθιν τε φέων παρὰ
 ἰαντίαν, καὶ πολλὰς ἄλλας τῶν Κελτιβήρων καὶ
 καίων κατοικίας, μεγάλους τ' ἀναπλεόμενος
 εἰσιν, ἐπὶ ἄκταχοσίους σχεδὸν τι σταδίους. Εἰτ'
 ποταμοί· καὶ μετὰ τούτους ὁ τῆς Αἰθῆς, ὃν
 Αἰμαίαν, οἱ δὲ Βελιῶνα καλοῦσιν· καὶ οὗτος

δ' ἐκ Κελτιβήρων καὶ Οὐακκαίων φεῖ· καὶ ὁ μὲν
 εὐτόν Βαίτης (οἱ δὲ Μίνιόν φασι) πολὺ μέγιστος τῷ
 ἐν Λυσσιανίῃ ποταμῷ, ἐπὶ ὀκτακασίους καὶ αὐτὸ
 ἡνωτλόμετος σταδίου. Ποσειδώνιος δὲ ἐκ Κα
 τήβρων καὶ αὐτὸν φεῖν φησι· πρόκειται δὲ τῆς ἐ
 ρυλῆς αὐτοῦ νῆσος, καὶ χηλὰς δύο ὄρμους ἔχουσα
 Ἑπαινεῖν δ' ἄξιον τὴν φύσιν, ὅτι τὰς ὄχθας ὑψη
 λὰς ἔχουσιν οἱ ποταμοὶ, καὶ ἱκανὰς δέχεσθαι τοῖς
 θείτοροις τὴν θάλατταν πλημμυροῦσαν, ὥστε μ
 ὑπερχεῖσθαι, μὴ δ' ἐπιπλάξιν ἐν τοῖς πεδίοι
 τῆς μὲν οὖν Βρούτου στρατείας ὄρος οὗτος· περὶ
 τέρω δ' εἰσὶν ἄλλοι πλείους ποταμοὶ παραλλήλῃ
 τοῖς λεχθεῖσιν.

“Τυτάται δ' οἰκοῦσιν Ἀρταβροὶ περὶ τὴν ἄκρα
 ἢ καλεῖται Νέριον, ἢ καὶ τῆς ἐσπερίου πλευρῆς καὶ
 τῆς βορείου πέρας ἐστὶ. περιοικοῦσι δ' αὐτὴν Κε
 τικοὶ, συγγεκεῖς τῶν ἐπὶ τῷ Ἀναρ. καὶ γὰρ τοῦτο
 καὶ Τυρρδούλους στρατεύσαντας ἐκέισε, στασιὰς
 φασὶ μετὰ τὴν διάβασιν τοῦ Αἰμαίου ποταμο
 πρὸς δὲ τῇ στάσει καὶ ἀποβολῆς τοῦ ἡγεμόνος γεν
 μένης, καταμῆναι σκεδασθέντας αὐτῷ. ἐκ το
 του δὲ καὶ τὸν ποταμὸν Αἰθήρης ἀγορευθῆναι. ἔχο
 υι δὲ οἱ Ἀρταβροὶ πόλεις συχνὰς, ἐν πόλει συνη
 κειμένας· ὧν οἱ πλείοντες χρωμένοι τοῖς τύποις, ἃ
 τὰ βρωμ. λιμένας προσαγορεύουσιν· οἱ δὲ νῦν το
 Ἀρτάβρους, Ἀροτρέβας καλοῦσιν. Ἔθνη μὲν ο
 περὶ τριάνοντα τὴν χώραν νέμονται, τὴν μεταξὺ Τι
 γον καὶ τῶν Ἀρταβρῶν. Εὐδαίμονος δὲ τῆς χώρας
 ἐπαρχούσης, κατὰ τε καρποὺς καὶ βοσκήματα, καὶ

τῷ τοῦ χρυσοῦ καὶ ἀργύρου καὶ τῶν παραπλησίως
 πληθύνει, ὅμως οἱ πλείους αὐτῶν, τὸν ἀπὸ τῆς γῆς
 ἀφέντες βίον, ἐν λησθηρίοις διετέλουν καὶ πολέμῳ
 συνεχεῖ, πρὸς τε ἀλλήλους, καὶ τοὺς δρόμους αὐ-
 τῶν, διαβαίνοντες τὸν Τάγον· ἕως ἔπαυσαν αὐτοὺς
 Ῥωμαῖοι, ταπεινῶσαντες καὶ κώμας ποιήσαντες τὰς
 πόλεις αὐτῶν τὰς πλείους, ἐνίας δὲ καὶ συνοικί-
 ζοντες βέλτιον. ἤρξαντο δὲ τῆς ἀνοίας ταύτης οἱ
 ὄφεικοι, καθάπερ εἰκόσ· λυπρὰν γὰρ νεμόμενοι, καὶ
 μικρὰ κεκτημένοι, τῶν ἀλλοτρίων ἐπεθύμουν· οἱ
 δὲ ἀμυνόμενοι τούτους, ἄκυροι τῶν ἰδίων ἔργων κα-
 θίσταντο ἐξ ἀνάγκης· ὥστ' ἀντὶ τοῦ γενομένου ἐπο-
 λέμουν καὶ οὗτοι· καὶ συνέβαινε τὴν χώραν ἀμε-
 λουμένην, αἰετοῖραν εἶναι τῶν ἐμφύτων ἀγαθῶν, οἱ-
 κεῖσθαι δ' ὑπὸ ληστῶν.

Τοὺς δ' οὖν Λυγιτανούς φασιν ἐκδρευτικούς,
 ἐξερωνητικούς, ὅξεϊς, καύφους, εὐτελείκτους· ἀσπί-
 διον δ' αὐτοὺς δίπουν ἔχειν τὴν διάμετρον, κοῖλον
 εἰς τὸ πρόσθεν, τελαμῶσιν ἐξηρητημένον· οὔτε γὰρ
 πόρπακας, οὔτ' ἀντιλαβὰς ἔχει· παραξίφει πρὸς
 τοῖς τοῖς, ἢ κοπίς· λινεθώρακας οἱ πλείους· σπάνιοι
 δὲ ἀλυσιδωτοῖς χρωῖνται, καὶ τριλοφίαις, οἱ δ' ἄλλοι
 τευρίοις κροάουσιν· οἱ πεζοὶ δὲ καὶ κνημίδας ἔχου-
 σιν· ἀκόντια δ' ἕκαστος πλείω· τινὲς δὲ καὶ δόρατι
 χρωῖνται· ἐπιδορατίδες δὲ χάλκεαι. Ἰνίους δὲ τῶν
 προσοικούντων τῷ Δουρίῳ ποταμῷ Λακωνικῶς διὰ
 γυν φασίν, ἀλειπτηρίοις χρωμένους δις, καὶ πυ-
 ραῖς ἐκ λίθων διαπύρων, καὶ ψυχρολουτρούντας,
 καὶ μονοτροφοῦντας καθαρῶς καὶ λιτῶς. Θυτικὰ

δ' ἐκ Κελτιβήρων καὶ Οὐακκαίων ρεῖ· καὶ ὁ μετ' αὐτὸν Βαῖνις (οἱ δὲ Μίνιόν φασι) πολὺ μέγιστος τῶν ἐν Αὐστριανίῃ ποταμῶν, ἐπὶ ὀκτακασίους καὶ αὐτὸς ἀναπλάμενος σταδίους. Ποσειδώνιος δὲ ἐκ Καντάβρων καὶ αὐτὸν ρεῖν φησι· πρόκειται δὲ τῆς ἐκβολῆς αὐτοῦ νῆσος, καὶ χηλαὶ δύο ὁρμονεῖς ἔχουσαι. Ἐπαινεῖν δ' ἄξιον τὴν φύσιν, ὅτι τὰς ὄχθας ὑψηλὰς ἔχουσιν οἱ ποταμοὶ, καὶ ἱκανὰς δέχεσθαι τοῖς ρεῖθροισι τὴν θάλατταν πλημμυροῦσαν, ὥστε μὴ ὑπερχεῖσθαι, μὴ δ' ἐπιπελάζειν ἐν τοῖς πεδίοις. Τῆς μὲν οὖν Βρούτου στρατείας ὄρος οὗτος· περαιτέρω δ' εἰσὶν ἄλλοι πλείους ποταμοὶ παρὰλλήλοι τοῖς λεχθεῖσιν.

Ῥυτάται δ' οἰκοῦσιν Ἀρταβροὶ περὶ τὴν ἄκραν ἣ καλεῖται Νέριον, ἣ καὶ τῆς ἐσπερίου πλεωρῆς καὶ τῆς βορείου πέρας ἐστὶ. περιωικοῦσι δ' αὐτὴν Κελτικοί· συγγενεῖς τῶν ἐπὶ τῷ Ἀναρ. καὶ γὰρ τεύτους καὶ Τουρδούλους στρατεύσαντας ἐκέῖσε, σπασιώσαι φασὶ μετὰ τὴν διάβασιν τοῦ Αἰμαίου ποταμοῦ· πρὸς δὲ τῇ σιτάσει καὶ ἀποβολῇ τοῦ ἡγεμόνος γενομένης, καταμῆναι σκεδαυθέντας αὐτόθεν· ἐκ τοῦτου δὲ καὶ τὸν ποταμὸν Λήθης ἀγορευθῆναι. ἔχουσι δὲ οἱ Ἀρταβροὶ πόλεις συχνὰς, ἐν πάλλῃ αὐται κρημέναι· ὧν οἱ πλείοντες χρημέναι τοῖς τόποις, Ἀρτάβρων λιμένας προσαγορεύουσαν· οἱ δὲ νῦν τοὺς Ἀρτάβρους, Ἀρσάβας καλοῦσιν. Ἔθνη μὲν οὖν περὶ τριάνοντα τὴν χώραν νέμονται, τὴν μεταξὺ Τάγον καὶ τῶν Ἀρταβρῶν. Εὐδαίμονος δὲ τῆς χώρας ὑπερχούσης, παρὰ τε καρποὺς καὶ βοσκήματα, καὶ

τὸ τοῦ χρυσοῦ καὶ ἀργύρου καὶ τῶν παραπλησίως πληθῆς. ὅμως οἱ πλείους αὐτῶν, τὸν ἀπὸ τῆς γῆς, ἀφάντες βίον, ἐν λησθηλοῖς διετέλουν καὶ πολέμῳ συνεχῆ, πρὸς τε ἀλλήλους, καὶ τοὺς ὁμόρους αὐτοῖς, διαβαίνοντες τὸν Τάγον· ἕως ἔπαυσαν αὐτοὺς Ῥωμαῖοι, ταπεινῶσαντες καὶ κόμῳ ποιήσαντες τὰς πόλεις αὐτῶν τὰς πλείους, ἐνίας δὲ καὶ συνοικίζοντες βέλτιον. ἤρξαντο δὲ τῆς ἀνοίας ταύτης οἱ ὄφριοι, καθάπερ εἰκόσ· λυπρὰν γὰρ νεμόμενοι, καὶ μικρὰ κεκτημένοι, τῶν ἀλλοτρίων ἐπεθύμουν· οἱ δὲ ἀμυνόμενοι τούτους, ἄκυροι τῶν ἰδίων ἔργων καθίσταγτο ἐξ ἀνάγκης· ὥστ' ἀντὶ τοῦ γεωργεῖν ἐπολέμουν καὶ οὗτοι· καὶ συνέβαινε τὴν χώραν ἀμελουμένην, αἰτεῖραν εἶναι τῶν ἐμφύτων ὀγαθῶν, οἰκεῖσθαι δ' ὑπὸ ληστῶν.

Τοὺς δ' οὖν Λυσιτανοὺς φασιν ἐκδρευτικούς, ἐξερευνητικούς, ὀξείας, καύφους, εὐεξελίκτους· αὐτὸν δ' αὐτοὺς δίπουν ἔχειν τὴν διάμετρον, κοῖλον, εἰς τὸ πρόσθεν, ταλαμῶσιν ἐξηρητημένον· οὔτε γὰρ πόρπακας, οὔτ' ἀντιλαβὰς ἔχει· παραβίβας πρὸς τοῦτοις, ἢ κοπὴς· λινοθώρακες οἱ πλείους· σπάνιοι δὲ ἀλυσιδωτοῖς χρωῖνται, καὶ τριλοφίαις, αἱ δ' ἄλλοι τευρίνοις κράκεσιν· οἱ περὶ δὲ καὶ κνημίδας ἔχουσιν· ἀκόντια δ' ἕκαστος πλείω· τινὲς δὲ καὶ δόρατι χρωῖνται· ἐπιδορατίδες δὲ χάλκεια. Ἐνίοις δὲ τῶν προσοικούντων τῷ Δουρίῳ ποταμῷ Λακωνικῶς διήγειν φασίν, ἀλειπτηλοῖς χρωμένους δις, καὶ πυρίαις ἐκ λίθων διαπύρων, καὶ ψυχρολουτροῦντας, καὶ μονοτροφοῦντας καθαρῶς καὶ λιτῶς. Θυτινοὶ

ὁ εἰς Ἀνσιτανοί· τὰ τε σπλάγχνα ἐπιβλέπουσιν οὐκ ἐκτέμνοντες· προσεπιβλέπουσι δὲ καὶ τὰς ἐν τῇ πλευρᾷ φλέβας· καὶ ψηλαφῶντες δὲ τεκμαίρονται. σπλάγχνεύονται δὲ καὶ δι' ἀνθρώπων αἰχμολώτων, καλύπτοντες σάγοις· εἴθ' ὅταν πληγῇ ὑπὸ τὰ σπλάγχνα ὑπὸ τοῦ ἱεροσκόπου, μαντεύονται πρῶτον ἐκ τοῦ πτώματος. Τῶν δ' ἁλόντων τὰς χεῖρας ἀποκόπτοντες τὰς δεξιὰς, ἀνατιθέασιν.

Ἄπαντες δὲ οἱ ὄρειοι λιτοὶ, ὑδροπόται, χαμαιοῦνται, καὶ βαθεῖαν κατακεχυμένοι τὴν κόμην γυναικῶν δίκην· μιτρωσάμενοι δὲ τὰ μέτωπα, μάχονται. Τραγοφαγοῦσι δὲ μάλιστα, καὶ τῷ Ἄρει τράγον θύουσι, καὶ τοὺς αἰχμαλώτους, καὶ ἵππους· ποιοῦσι δὲ καὶ ἑκατόμβας ἑκάστου γένους Ἑλληνικῶς, ὥς καὶ Πίνδαρός φησι

Πάντα θύειν ἑκατόν.

Τιλοῦσι δὲ καὶ ἀγῶνας γυμνικούς καὶ ὀπλιτικούς καὶ ἵππικούς, πυγμῇ, καὶ δρόμῳ, καὶ διακροβολισμῷ, καὶ τῇ σπειρηδὸν μάχῃ. Οἱ δ' ὄρειοι τὰ δύο αἶρη τοῦ ἔτους δρυοβαλάνῳ χρῶνται, ξηράναντες καὶ κόψαντες, εἴτα ἀλέσαντες καὶ ἀρτοποιησάμενοι, ὥστε ἀποτίθασθαι εἰς χρόνον. Χρῶνται δὲ καὶ ζύθει· οἷνῳ δὲ σπανίζονται· τὸν δὲ γενόμενον ταχὺ ἀναλίσκουσι κατευωχούμενοι μετὰ τῶν συγγενῶν· ἀντ' ἐλαίου δὲ βουτύρῳ χρῶνται. Καθήμενοί τε δειπνοῦσι, περὶ τοὺς τοίχους καθίδρας οἰκοδομητὰς ἔχοντες. προκάθηνται δὲ καθ' ἡλικίαν καὶ τιμὴν· περιφορητὸν δὲ τὸ δεῖπνον. καὶ παρὰ πότον ὄρχοῦνται πρὸς αὐλὸν καὶ σάλπιγγα χορεύοντες, ἄλλ

καὶ ἀναλλόμενοι καὶ ὀκλάζοντες. Ἐν Βασιτανίᾳ δὲ καὶ γυναῖκες ἀναμῖξ ἀντὶ προσαντιλαμβανόμεναι τῶν χειρῶν. Μελανεῖμονες ἅπαντες· τὸ πλεον ἐν αἰγόις, ἐν οἷς περ καὶ στιβαδοκοιτοῦσι. Κηρίνοις δὲ ἄγγειοις χρῶνται, καθάπερ καὶ οἱ Κελτοί. Αἱ δὲ γυναῖκες ἐν ἐνδύμασι καὶ ἀνθιναῖς ἐσθῆσι διάγουσιν. Ἀντὶ δὲ νομίσματος ὅϊδε λλαν ἐν βαθεῖ φορτίων ἄμοιβῇ χρῶνται, ἥ τοῦ ἀργύρου ἐλάσματος ἀποτέμνοντες διδῶσι. Τοὺς δὲ θανατουμένους καταπειροῦσι· τοὺς δὲ πατραλοίας ἔξω τῶν ὄρων ἢ τῶν πόλεων καταλεύουσι. Γαμοῦσι δ' ὥσπερ οἱ Ἕλληνες. Τοὺς δὲ ἀρρώστους, ὥσπερ οἱ Αἰγύπτιοι τοπαλαῶν, προτιθέασιν εἰς τὰς ὁδοὺς, τοῖς πεπειραμένοις τοῦ πάθους ὑποθήκης χάριν. Λιφθερινοῖς τε πλοίοις ἐχρῶντο, ἕως ἐπὶ Βρούτου, διὰ τὰς πλημμυρίδας καὶ τὰ τεράχη· νυνὶ δὲ καὶ τὰ μονόξυλα, ἃ δὴ σπάνια. Ἄλλες πορφυροὶ, τριφθέντες δὲ λευκοί. Ἔστι δὲ τῶν ὄρειων δ βίος οὗτος ὥσπερ ἔφην, λέγω τοὺς τὴν βόρειον πλευρὰν ἀφορίζοντας τῆς Ἰβηρίας, Καλκαῖκούς καὶ Ἀστούρους καὶ Καντάβρους μέχρι Οὐασκῶνων, καὶ τῆς Πυρήνης· ὁμοειδεῖς γὰρ ἁπάντων οἱ βίοι. Ὀκνω δὲ τοῖς ὀνόμασι πλεονάζειν, φεύγων τὸ ἀηδὲς τῆς γραφῆς· εἰ μὴ τινι πρὸς ἡδονῆς ἐστὶν ἀκοῦειν Πλευταύρους καὶ Βαρδύητας καὶ Ἀλλότριγας, καὶ ἄλλα χεῖρω καὶ ὥσημότερα τούτων ὀνόματα.

Τὸ δὲ δυσήμερον καὶ ἀγριῶδες, οὐκ ἐκ τοῦ πολεμεῖν συμβέβηκε μόνον, ἀλλὰ καὶ διὰ τὸν ἐκτοπισμόν· καὶ γὰρ ὁ πλεῖς ἐπ' αὐτοὺς μακρὸς, καὶ

αἱ ὁδοί· δυσεπίμικτοι δ' ὄντες, ἀποβεβλήκασιν τὸ κοινωνικὸν καὶ τὸ φιλόανθρωπον. ἦτιον δὲ νῦν τοῦτο πάσχουσι, διὰ τὴν εἰρήνην, καὶ τὴν τῶν Ῥωμαίων ἐπιδημίαν· ὅσοις δ' ἦτιον τοῦτο συμβαίνει, χαλεπώτεροί εἰσι καὶ θηριωδέστεροι. τοιαύτης δ' οὔσης καὶ ἀπὸ τῶν τόπων λυπρότητος ἐγίοις, καὶ τῶν ὁρῶν, εἰκὸς ἐπιτείνεσθαι τὴν τοιαύτην ἀτοπίαν. Ἀλλὰ νῦν (ὥς εἶπον) πέπauται πολεμοῦντα πάντα· τοὺς τε γὰρ συνέχοντας ἔτι νῦν μάλιστα τὰ ληστήγια Καντάβρους, καὶ τοὺς γειτονεύοντας αὐτοῖς, κατέλυσεν ὁ Σεβαστὸς Καῖσαρ· καὶ ἀντὶ τοῦ πορθεῖν τοὺς τῶν Ῥωμαίων συμμάχους, στρατεύουσιν νῦν ὑπὲρ τῶν Ῥωμαίων, οἱ τε Κωνιακοί, καὶ οἱ πρὸς ταῖς πηγαῖς τοῦ Ἰβηρος οἰκοῦντες, πλὴν Τουέσοι. Ὁ δ' ἐκεῖνον διαδεξιόμενος Τιβέριος, τριῶν ταγματῶν στρατιωτικῶν ἐπιστήσας τοῖς τόποις τὸ ἀποδειχθὲν ὑπὸ τοῦ Σεβαστοῦ Καίσαρος, οὐ μόνον εἰρηνικοὺς, ἀλλὰ καὶ πολιτικοὺς ἤδη τινὰς αὐτῶν ἀπεργασάμενος τυγχάνει.

IV. Λοιπὴ δ' ἐστὶ τῆς Ἰβηρίας, ἥτις ἀπὸ τῶν αἰτηλῶν, μέχρι τῆς Πυρήνης καθ' ἡμᾶς παραλία, καὶ ἡ ταύτης ὑπερκείμενη μεσόγαια πῦσα, τὸ μὲν πλάτος ἀνώμαλος, τὸ δὲ μῆκος μικρῷ πλείονων ἢ τετρακισχιλίων σταδίων· τὰ δὲ τῆς παραλίας ἐπὶ πλείονι καὶ β, εἴρηται σταδίοις. Φασὶ δὲ ἀπὸ μὲν Κύλπης τοῦ κατὰ στήλας ὄρους ἐπὶ Καρχηδόνα νέαν, δισχιλίους καὶ διακοσίους σταδίους· οἰκῆσθαι δὲ τὴν ἡϊόνα ταύτην ἀπὸ Βασιτηταῶν, οὓς καὶ Ἰαστούλους καλοῦσιν· ἐκ μέρους δὲ καὶ ὑπὸ Ὀρητα-

ῥῳ. Ἐντεῦθεν δ' ἐπὶ τὸν Ἰβηρα ἄλλους τοσοῦτας σχεδὸν τι· ταύτην δ' ἔχειν Αἰλητανούς. ἐντὸς δὲ τοῦ Ἰβηρος μέχρι Πυρήνης καὶ τῶν Πομπηίου ἀναθημάτων, χίλιοι καὶ ἑξακόσιοι· οἰκεῖν δὲ Αἰληταῶν τε ὀλίγους, καὶ λοιπῶν τοὺς προσαγορευομένους Ἰνδικήτας, μεμερισμένους τέτραχα.

Κατὰ μέρος δὲ ἀρξαμένοις ἀπὸ Κάλπης, ῥάχης ἐστὶν ὄρεινὴ τῆς Βασιτητανίας καὶ τῶν Ἀρητανῶν, δασεῖα καὶ ὕλην ἔχουσα καὶ μεγαλόδενδρον, διορίζουσα τὴν παραλλίαν τὴν ἀπὸ τῆς μεσογαίας. πολλαχοῦ δὲ καὶ καυτῶν ἐστὶ χρυσεῖα, καὶ ἄλλα μέταλλα. Πόλις δὲ ἐστὶν ἐν τῇ παραλλίᾳ ταύτῃ πρώτη Μάλακα, ὅσον διέχουσα τῆς Κάλπης, ὅσον καὶ τὰ Γάδειρα· ἐμπορεῖοσ δ' ἐστὶν ἐν τοῖς ἐν τῇ περαιᾷ σαίμασι· καὶ ταριχεύει δὲ ἔχει μεγάλας. Ταύτην τινὲς τῇ Μακάρῃ τὴν αὐτὴν νομίζουσιν, ἣν ὑστάτην τῶν Φωινίκων πόλεων πρὸς δύσει κειμένην παρελήφαμεν· αὗτη ἐστὶ δὲ· ἀλλ' ἐκεῖνη μὲν ἀπωτέρω τῆς Κάλπης ἐστὶ, κατεσκαμμένη, τὰ δ' ἔχνη σώζουσα Ἑλληνικῆς πόλεως· ἡ δὲ Μάλακα καὶ πλησίον μῦλλον, Φοινικικῇ τε τῷ σχήματι. Ἐφεξῆς δ' ἐστὶν ἡ τῶν Ἐξιατῶν πόλις, ἧς καὶ τὰ ταριχεύει ἐπωνύμως λέγεται. Μετὰ ταύτην Αὔθηρα, Φοινίκων κτίσμα καὶ αὐτὴ. Ἐπέφθ' δὲ τῶν τόπων ἐν τῇ ὄρεινῃ δεικνύται Ὀδυσσεῖα καὶ τὸ ἱερὸν τῆς Ἀθηνᾶς ἐν αὐτῇ, ὥς Ποσειδωνίῳ τε εἴφηκε καὶ Ἀρτεμίδωρος, καὶ Ἀσκληπιάδης ὁ Μυρλεανός, ἀνὴρ ἐν τῇ Τουρδιτανίᾳ παιδεύσας ἐν γοσμματικῇ, καὶ περιήγησιν τινα τῶν ἐθνῶν ἐκδιδομένην τῇ ταύτῃ. Οὗτος δὲ φησὶν ὑπομνήματα

εἰς πλάνης τῆς Ὀδυσσεύς ἐν τῷ ἱερῷ τῆς Ἀθηναίης, ἀσπίδους προσπεπαταλεῦσθαι καὶ ἀκροστόλια. Ἐν Καλλαῖκοις δὲ τῶν μετὰ Τεύκρου στρατευσάντων τινὰς οἰκῆσαι· καὶ ὑπάρξαι πόλεις αὐτόθι, τὴν μὲν καλουμένην Ἑλλήνες, τὴν δὲ Ἀμφίλοχοι· ὥς καὶ τοῦ Ἀμφιλόχου τελευτήσαντος δεῦρο, καὶ τῶν συνόρων πλανηθέντων μέχρι τῆς μεσογαίας. Καὶ τῶν μὲν Ἱρακλέους δὲ τινὰς καὶ τῶν ἀπὸ Μεσσηνίας ἱστορησθαι φησιν ἐποικῆσαι τὴν Ἰβηρίαν· τῆς δὲ Κανταβρίας μέρος τι κατασχεῖν Λάκωνας, καὶ οὗτος φησι, καὶ ἄλλος. ἐνταῦθα δὲ, καὶ Ὠψικέλλαν πόλιν, ὃ Ὠψικέλλα κτίσμα λέγουσι τοῦ μετὰ Ἀντήνορος, καὶ τῶν παιδῶν αὐτοῦ, διαβάντος εἰς τὴν Ἰταλίαν. Καὶ ἐν τῇ Αἰβύρῃ δὲ πεπιστεύκασί τινες, τοῖς τῶν Γαδειρητῶν ἐμπόροις προσέχοντες, ὥς καὶ Ἀρτεμίδωρος εἴρηκεν, ὅτι οἱ ὑπὲρ τῆς Μαυρουσίας οἰκοῦντες πρὸς τοῖς ἐσπερίοις Αἰθίοψι, Λωτοφάγοι καλοῦνται, σιτούμενοι λωτῶν, πῶαν τινὰ καὶ ῥίζαν· οὐ θεόμενοι δὲ ποτοῦ, οὐδὲ ἔχοντες, διὰ τὴν ἀνυδρίαν, διατείνοντες μέχρι τῶν ὑπὲρ τῆς Κυρήνης τόπων. ἄλλοι τε πάλιν καλοῦνται Λωτοφάγοι, τὴν ἐτέραν οἰκοῦντες τῶν πρὸ τῆς μιζῆς Σύρτειος νήσων, τὴν Μήνυγα.

Οὐδὲν θαυμάζοι τις ἂν οὕτως τοῦ ποιητοῦ τὰ περὶ τὴν Ὀδυσσεύς πλάνην μυθογραφήσαντος τοῦτον τὸν τρόπον, ὥστ' ἔξω στηλῶν ἐν τῷ Ἀιλιαντικῷ πελάγει τὰ πολλὰ διαθεσθαι τῶν λεγομένων περὶ αὐτοῦ· τὰ γὰρ ἱστορούμενα ἐγγὺς ἦν καὶ τόποις καὶ τοῖς ἄλλοις τῶν ὑπὲρ ἐκείνου πεπλασμένων, ὥστε

οὐκ ἀπίθανον ἐποίησε τὸ πλάσμα, οὗτ' εἴ τις αὐταῖς τε ταύταις ταῖς ἱστορίαις πιστεύσαντες, καὶ τῇ πολυμαθίᾳ τοῦ ποιητοῦ, καὶ πρὸς ἐπιστημονικὰς ὑποθέσεις ἔτρεψαν τὴν Ὅμηρου ποίησιν, καθάπερ Κράτης τε ὁ Μυλλώτης ἐποίησε, καὶ ἄλλοι τινες. Οἷδ' οὕτως ἀγροίκως ἐδέξαντο τὴν ἐπιχείρησιν τὴν τοιαύτην, ὥστε οὐ μόνον τὸν ποιητὴν σκαπανέως ἢ θεριστοῦ δίκην ἐκ πάσης τῆς τοιαύτης ἐπιστήμης ἐξέβαλον, ἀλλὰ καὶ τοὺς ἀψαμένους τῆς τοιαύτης πραγματείας καὶ μαινομένους ὑπέλαβον· συνηγορίαν δὲ ἢ ἐπανόρθωσιν ἢ τι τοιοῦτον ἔτερον εἰς τὰ λεχθέντα ὑπ' ἐκείνων, εἰσενεγκεῖν οὐκ ἐθάρρῃσεν, οὔτε τῶν γραμματικῶν, οὔτε τῶν περὶ τὰ μᾶθήματα δεινῶν οὐδεῖς. Καὶ τοι ἐμοί γε δοκεῖ δυνατόν εἶναι καὶ συνηγορῆσαι πολλοῖς τῶν λεχθέντων, καὶ εἰς ἐπανόρθωσιν ἀγαγεῖν· καὶ μάλιστα εἰς ταῦτα ὅσα Πυθίας παρεκρούσατο τοὺς πιστεύσαντας αὐτῷ κατὰ ἄγνοιαν τῶν τε ἐσπερίων τόπων, καὶ τῶν προσβόρῳ, τῶν παρὰ τὸν ὠκεανόν. Ἀλλὰ ταῦτα μὲν ἐάσω, λόγον ἔχοντα ἴδιον καὶ μακρόν.

Τῆς δὲ τῶν Ἑλλήνων πλάνης τῆς εἰς τὰ βάρβαρα ἔθνη, νομίζοι τις ἂν αἴτιον τὸ διεσπᾶσθαι κατὰ μέρη μικρὰ, καὶ δυναστείας ἐπιπλοκὴν οὐκ ἐχούσας πρὸς ἀλλήλους κατ' αὐθάδειαν· ὥστε, ἐκ τοῦτου πρὸς τοὺς ἐπιόντας ἔξωθεν ἀσθενεῖς εἶναι. Τοῦτο δὲ αὐθαδὲς ἐν δὲ τοῖς Ἰβηρσι μάλιστα ἐπέτεινε, προσλαβοῦσι καὶ τὸ πανοῦργον φύσει, καὶ τὸ μὴ ἀπλοῦν· ἐπίθετοι γὰρ καὶ ληστρικοὶ τοῖς βίοις ἐγένοντο τὰ μικρὰ τολμῶντες, μεγάλοις δ' οὐκ ἐπὶ

βαλλόμενοι, διὰ τὸ μεγάλας μὴ κατασκευάζεσθαι
δυνάμεις καὶ κοινωνίας. Εἰ γὰρ δὴ συνασπίξιν
ἐβούλοντο ἀλλήλοις, οὔτε Καρχηδονίοις ὑπῆρξεν ἂν
καταστρέψασθαι ἐπελθοῦσι, τὴν πλείστην αὐτῶν
ἐκ περιουσίας· καὶ ἔτι πρότερον Τυρίοις, ἔϊτα Κελ-
τοῖς, οἱ νῦν Κελτίβηρες καὶ Βήρωνες καλοῦνται·
οὕτε τῷ λησῇ Οὐριμίθῳ καὶ Σερτωρίῳ, μετὰ ταῦτα,
καὶ εἴ τινες ἕτεροι δυναστείας ἐπεθύμησαν μείζονος.
Ῥωμαῖοι τε τῷ κατὰ μέρη πρὸς τοὺς Ἰβήρας πολε-
μεῖν καθ' ἑκάστην, διὰ ταύτην τὴν δυναστείαν, πο-
λὺν τινα διετέλεσαν χρόνον, ἄλλοι δ' ἄλλους καταστρε-
φόμενοι τέως, ἕως ἅπαντας ὑποχειρίους ἔλαβον δια-
κοσιοστῷ σχεδὸν τι ἔτει, ἢ μακρότερον. Ἐπ' αὐτοῖς δὲ
ἐπὶ τὴν περιήγησιν.

Μετὰ τοίνυν τὰ Ἀβδηρα ἔστιν ἡ Καρχηδὼν ἢ
νέα, κτίσμα Ἀσδρούβα, τοῦ διωδεξαμένου Βάρχαν
τὸν Ἀννίβα πατέρα, κρατίστη πολὺ τῶν ταύτῃ πό-
λεων· καὶ γὰρ ἐρυμνότητι, καὶ τείχει κατασκευα-
σμένῳ καλῶς, καὶ λιμέσι καὶ λίμνῃ πεκόσμηται, καὶ
τοῖς τῶν ἀργυρείων μετάλλοις, περὶ ὧν εἰρήκαμεν·
κἀνταῦθα δὲ καὶ ἐν τοῖς πλησίον τόποις πολλὴ ἡ
ταριχεία· καὶ ἔστι τοῦτο μείζον ἐμπορεῖον τῶν μὲν
ἐκ θαλάττης τοῖς ἐν τῇ μεσογαίᾳ· τῶν δ' ἐπέθιν
τοῖς ἔσω πᾶσιν. Ἡ δ' ἐνθ' ἐνδε μέχρι τοῦ Ἰβήρος
παράλια, κατὰ μέσον πως τὸ διάστημα ἔχει τὸν
Σούκρωνα ποταμὸν, καὶ τὴν ἐκβολὴν αὐτοῦ, καὶ
πόλιν δμῶννυμον· φεῖ δὲ ἐκ τοῦ συνεχοῦς ὄρους τῇ
ὑπερκειμένη ῥάχει τῆς τε Μαλάκας καὶ τῶν περὶ
Καρχηδόνια ὑπερκειμένων τόπων, περαιὸς πεζῇ.

παράλληλος δὲ πῶς τῷ Ἰβηρι, μικρὸν δὲ διέχει τῆς Καρχηδόνης, ἢ τοῦ Ἰβηρος. Μεταξὺ μὲν οὖν τοῦ Σούκρωνος καὶ τῆς Καρχηδόνης τρία πόλινια Μασσαλιωτικῇ εἰσὶν οὐ πολὺ ἄπωθεν τοῦ ποταμοῦ· τούτων δ' ἐστὶ γνωριμώτατον τὸ Ἡμεροσκοπεῖον, ἔχον ἐπὶ τῇ ἄκρῃ τῆς Ἰφρεσίας Ἀρτεμίδος ἑρὸν σφάδρα τιπώμενον, ᾧ ἐχρήσατο δεμητηρίῳ κατὰ θάλατταν Σεργώριος· ἐρυνὸν γάρ ἐστι καὶ ληστρικόν, κάτεπτον δὲ ἐκ πολλοῦ τοῖς προσπλέουσιν· καλεῖται δὲ Διδάων, ὅλον Ἀρτεμίσιον, ἔχον σιδηρεῖα εὐφυῆ πλησίον· καὶ νησιδία, Πλατησίαν καὶ Πέουμβαν, καὶ λιμνοθάλατταν ὑπερκειμένην, ἔχουσαν ἐν κύκλῳ σταδίων τετρακοσίων. Εἰς δ' ἢ τοῦ Ἡρακλείους νῆσος ἤδη πρὸς Καρχηδόνα, ἣν καλοῦσι Σκομβραίαν ἀπὸ τῶν ὑλισκομένων σκόμβρων, ἐξ ὧν τὸ πρῶτον σκευάζεται γύρον· εἰκοσι δὲ διέχει σταδίους καὶ τέσσαρας τῆς Καρχηδόνης. Πάλιν δ' ἐπὶ θάλασσαν τοῦ Σούκρωνος ἰόντι ἐπὶ τὴν ἐκβολὴν τοῦ Ἰβηρος, Σάχουντον, κτίσμα Ζακυνθίων· ἦν Ἀντίς κατασκάψας παρὰ τὰ συγκαίμενα πρὸς Ῥωμαίους, τὸν δεύτερον αὐτοῖς ἐξῆψε πόλεμον πρὸς Καρχηδόνας. Πλησίον δὲ πόλεις εἰσὶ, Χερφύδνησός τε, Ὀλιάστρον, καὶ Κυρταλίας· ἐπ' αὐτῇ δὲ τῇ θάσει τοῦ Ἰβηρος, Δεσιώσσα κατοικία. Ῥεῖ δὲ ὁ Ἰβηρ ἀπὸ Καντιάβρον ἔχων τὰς ἀρ-
ἐπὶ μεσημβρίαν διὰ πολλοῦ πεδίου, παράλλη-
τοῖς Πυρηναίοις ὄρεισι. Μεταξὺ δὲ τῶν τοῦ
ος ἐκτροπῶν καὶ τῶν ἄκρων τῆς Πυρηνῆς, ἐφ'
ῖνται τὰ ἀναθήματα τοῦ Μομπηίου, πρὸς

Ταρακὼν ἐστὶ πόλις, ἀλίμενος μὲν, ἐν κόλπῃ ἰδρυμένη, καὶ κατεσκευασμένη τοῖς ἄλλοις ἰκαναὶ καὶ οὐχ ἦπτον εὐανδροῦσα νυτὶ τῆς Καρχηδό· πρὸς γὰρ τὰς τῶν ἡγεμόνων ἐπιδημίας εὐφυῶς ἔχει καὶ ἔστιν ὥσπερ μητροπόλις οὐ τῆς ἐντὸς Ἰβημόνον, ἀλλὰ καὶ τῆς ἐκτὸς τῆς πολλῆς. Αἶ τε ἰμνήσασθαι νῆσοι προκείμεναι πλησίον, καὶ ἡ Ἐβρα ἄξιόλογοι νῆσοι, τὴν θείαν εὐκαιρον τῆς πόλεως ὑπαγορεύουσιν. Ἐρατοσθένους δὲ καὶ ναύσταθι ἔχειν φησὶν αὐτήν· οὐδὲ ἀγκυροβολοῖς σφοδρῶς τυχοῦσαν, ὥς ἀντιλέγων εἴρηκεν Ἀρτεμίδωρος.

Καὶ ἡ σύμπασα δ' ἀπὸ στηλῶν, σπανίζεται μίσει μέχρι δεῦρο· ἐντεῦθεν δ' ἤδη τὰ ἐξῆς εὐλίμει καὶ χώρα ἀγαθὴ, τῶν τε Αἰητανῶν, καὶ Λατολατῶν, καὶ ἄλλων τοιούτων μέχρι Ἐμπορείου. Αὐτὸ ἐστὶ Μασσαλιωτῶν κτίσμα, ὅσων τετρακισχίλι διέχον τῆς Πυρρήνης σταδίους, καὶ τῶν μεθοδῶς τῆς Ἰβηρίας πρὸς τὴν Κελτικήν· καὶ αὕτη δ' ἐστὶ πᾶσα ἀγαθὴ καὶ εὐλίμενος. Ἐνταῦθα δὲ ἐστὶ καὶ Ῥόδος, πολίχνην Ἐμποριῶν· τινὲς δὲ κτίσμα ἰβητῶν φασί· καὶ ἐνταῦθα δὲ καὶ ἐν τῇ Ἐμπορείῳ Ἀρτεμιν τὴν Ἐφεσίαν τιμῶσιν· ἐροῦμεν δὲ τὴν εἰς τὴν ἐν τοῖς περὶ Μασσαλίας. Ὡς οὖν οἱ Ἐμπορεῖαι πρότερον νησίον τι προκείμενον, ὃ νῦν καλεῖται παλαιὰ πόλις· νῦν δ' οἰκοῦσιν ἐν τῇ ἡπείρῃ. Πόλις δ' ἐστὶ, τείχει διωρισμένη, πρότερον τῶν ἰβητικῶν τινος προσοίκους ἔχουσα, οἱ καί περ ἰβητικὸι πολυτευόμενοι, κοινὸν ὅμως περίβολον ἔχειν ἐβρατα πρὸς τοὺς Ἕλληνας ἀσφαλείας χάριν· διπλῆ

δὲ τοῦτο, τείχει μίση διωρισμένον· τῷ χρόνῳ δ' εἰς ταῦτό πολίτευμα συνήλθον μικτόν τι, ἔκ τε βαρβαρίων καὶ ἑλληνικῶν νομίμων, ὅπερ καὶ ἐπ' ἄλλων πολλῶν συνέβη.

Ῥαῖ δὲ καὶ ποταμὸς πλησίον ἐκ τῆς Πυρρήνης ἔχων τὰς ἀρχάς· ἥ δ' ἐκβολὴ λιμὴν ἐστὶ τοῖς Ἐμπορίταις. λινουργοὶ δὲ ἱκανῶς οἱ Ἐμπορίται· χώραν δὲ τὴν μέσογαιαν ἔχουσι, τὴν μὲν ἀγαθὴν, τὴν δὲ σπαρτοφόρον, τῆς ἀχρηστοτέρας καὶ ἐλείας σχοίνου· καλοῦσι δὲ Ἰουγγάριον πεδῖον· τινὲς δὲ καὶ τῶν τῆς Πυρρήνης ἄκρων νέμονται, μέχρι τῶν ἀναθημάτων τοῦ Πομπηίου, δι' ὧν βαδίζουσιν εἰς τὴν ἔσω καλουμένην Ἰβηρίαν ἐκ τῆς Ἰταλίας, καὶ μάλιστα τὴν Βαιτικὴν. Αὕτη δ' ἡ ὁδός, ποτὲ μὲν πλησιάζει τῇ θαλάττῃ, ποτὲ δ' ἀφίστηκε, καὶ μάλιστα ἐν τοῖς ῥοῖς ἐσπέραν μέρεσι. Φέρεται δ' ἐπὶ Ταρακῶνα, πόλις τῶν ἀναθημάτων τοῦ Πομπηίου, διὰ τοῦ ιουγγαρίου πεδίου, καὶ Βεττιῶν, καὶ τοῦ Μαράϊνος καλουμένου πεδίου τῇ Λατίνῃ γλώττῃ, φύον· πολὺ τὸ μύραθον· ἐκ δὲ Ταρακῶνος ἐπὶ τὸν ἰόν τοῦ Ἰβηρος, κατὰ Λερτώσσαν πόλιν· ἐντεῦθεν διὰ Σαγούντου καὶ Σετάβιος πόλεως ἐνεχθεῖ· κατὰ μικρὸν ἀφίσταται τῆς θαλάττης, καὶ ἵπται τῷ Σπαρταρίῳ, ὡς ἂν Σχοινοῦντι καλουμένῳ πεδίῳ· τοῦτο δ' ἐστὶ μέγα καὶ ἄνυδρον, τὴν σπλοκικὴν φύον σπάρτον, ἔξαγωγὴν ἔχουσαν ἵντα ἵδιον, καὶ μάλιστα εἰς τὴν Ἰταλίαν. ἔρον μὲν οὖν διὰ μέσου τοῦ πεδίου καὶ Ἐγρεῖ συνέβαιεν εἶναι τὴν ὁδόν, χαλεπὴν καὶ ἴσως

λήγ· νυνὲ δὲ ἐπὶ τὰ πρὸς θάλατταν μέρη πεποι-
 πασιν αὐτήν, ἐπιβαίνουσιν μόνον τοῦ Σχοινοῦντι
 εἰς ταῦτ' καὶ τείνουσαν τῇ προτέρᾳ, τὰ περὶ Κλ-
 σίωνα καὶ Ὀβούλκωνα· δι' ὧν εἰς τὴν Κορδύβην
 καὶ εἰς Γάδερα ἡ ὁδὸς τὰ μέγιστα τῶν ἐμπορίων
 ἴσχει· δὲ τῆς Κορδύβης ἡ Ὀβούλκων περὶ τριακ-
 σίους σταδίους. Φασὶ δ' οἱ συγγραφεῖς, ἐλθεῖν καὶ
 Καίσαρα ἐκ Ῥώμης ἐπὶ καὶ εἰκοσὶν ἡμέραις εἰς τὴν
 Ὀβούλκωνα, καὶ τὸ στρατόπεδον τὸ ἐνταῦθα, ἥντι
 ἔμελλε συνάπτειν εἰς τὸν περὶ τὴν Μοῦνδαν πόλεμον.
 Ἡ μὲν δὲ παραλία πᾶσα ἡ ἀπὸ στηλῶν μέχρι
 τῆς μεθορίας τῆς Ἰβήρων καὶ Κελτῶν, τοιαύτη·
 ὅ ὑπερκειμένη μεσόγαια, λέγω δὲ τὴν ἐντὸς τῶν
 Πυρηναίων ὁρῶν καὶ τῆς προσαρκτείου πλευρᾶς, καὶ
 χωρὶς Ἀστούρων δυοῖν μάλιστα ὄρεσι διορίζεται
 τούτων δὲ τὸ μὲν παράλληλόν ἐστι τῇ Πυρηνῇ, τὴν
 ἀρχὴν ἀπὸ τῶν Καντάβρων ἔχον, τελευτὴν δ' ἐν
 τῇ κατ' ἡμᾶς θάλατταν· καλοῦσι δὲ τοῦτο Ἰδο-
 βίδα· ἕτερον δ' ἀπὸ τοῦ μέσου, διήκον ἐπὶ τὴν θά-
 λαν, ἐκκλίνον δὲ πρὸς νότον, καὶ τὴν ἀπὸ στηλῆς
 παραλίαν· ὃ καταρχὰς μὲν γεώλοφόν ἐστι καὶ ἡ-
 λὸν, δι᾽ ἧς οἱ δὲ τὸ καλούμενον Σπαρτάριον πεδίο-
 ντα συνάπτει τῷ δρυμῷ τῷ ὑπερκειμένῳ τῆς τε Κα-
 χιδονίας καὶ τῶν περὶ τὴν Μάλακαν τόπων· καλε-
 ται δὲ Ὀρόσπεδα. Μεταξὺ μὲν δὲ τῆς Πυρηνῆος καὶ
 τῆς Ἰδουβέδας ὁ Ἰβηρ ῥεῖ ποταμὸς, παράλληλῳ
 τοῖς ὄρεσιν ἀμφοτέρωθεν, πληρούμενος ἐκ τῶν ἐντι-
 θέντων καταφερομένων ποταμῶν, καὶ τῶν ἄλλων ἐν-
 τῶν. Ἐπὶ δὲ τῷ Ἰβηρι πύλις ἐστὶ Κμισαρανοῦστα·

λουμένη· καὶ Κέλσασκατοικία τις, ἔχουσα γαφύρας λι-
θίνης διώβασιν. Συναικεῖται δὲ ὑπὸ πλειόνων ἐ-
θνῶν ἡ χώρα· γνωριμωτάτου δὲ τοῦ τῶν Ἰακκητανῶν
λεγομένου. Τοῦτο δ' ἀρξάμενον ἀπὸ τῆς παρορίας
τῆς κατὰ τὴν Πυρήνην εἰς τὰ πεδία πλατύνεται, καὶ
συνάπτει τοῖς περὶ Ἰλέρθαν καὶ Γλεόσκαν χωρίοις,
τοῖς τῶν Περγυτῶν οὐ πολὺ ἄπωθεν τοῦ Ἰβηρος.
Ἐν δὲ ταῖς πόλεσι ταύταις ἐπολέμει τὸ τελευταῖον Σερ-
τώριος, καὶ ἐν Καλάχουρι Οὐασκῶνων πόλει, καὶ
τῆς παραλίας ἐν Ταρακῶνι, καὶ ἐν τῷ Ἡμεροσκο-
μείῳ, μετὰ τὴν ἐκ Κελτιβήρων ἔκπτωσιν. ἐτελεύτα
δὲ νόσῳ. Καὶ περὶ Ἰλέρθαν ὕστερον Ἀφράνιος καὶ
Πετρήιος οἱ τοῦ Πομπηίου στρατηγοὶ κατεπολεμή-
θησαν ὑπὸ Καίσαρος τοῦ θεοῦ. Διέχει δὲ ἡ Ἰλέρθα
τοῦ μὲν Ἰβηρος, ὡς ἐπὶ δέσιν ἴοντι σταδίους ἑκατὸν
ἐξήκοντα· Ταρακῶνος δὲ πρὸς τόντον περὶ νϛ', πρὸς
ἄρκτον δὲ Ὀσκας πεντακοσίους τεσσαράκοντα. Διὰ
τούτων δὲ τῶν ὁρῶν ἡ ἐκ Ταρακῶνος ἐπὶ τοὺς ἑσχα-
τους ἐπὶ τῷ ὠκεανῷ Οὐάσκωνας τοὺς κατὰ Πομπέλω-
να, καὶ τὴν ἐπ' αὐτῷ τῷ ὠκεανῷ Ἰδάνουσαν πόλιν,
ὁδὸς ἐστὶ σταδίων θισχιλίων τετρακοσίων, πρὸς
αὐτὰ τὰ τῆς Ἀκουϊτανίας ὄρια καὶ τῆς Ἰβηρίας.
Ἰακκητανοὶ δ' εἰσὶν ἐν οἷς τότε μὲν Σερτώριος
ἐπολέμει πρὸς Πομπηίον, ὕστερον δὲ τοῦ Πομ-
πηίου νίος Σεξτός, πρὸς τοὺς Καίσαρος στρατη-
γούς. Πέρασκειται δὲ τῆς Ἰακκητανίας πρὸς ἄρκτον
τὸ τοῖν Οὐάσκωνων ἔθνος, ἐκ ψ' πόλις Πομπέλων,
ὡς ἂν Πομπηϊόπολις.

Αὐτῆς δὲ τῆς Πυρήνης τὸ μὲν Ἰβηρικὸν πλευρὸν

αὐθενδρόν ἐστι παντοδαπῆς ὕλης καὶ τῆς αἰθαλοῖ
 τὸ δὲ Κελτικὸν ψιλόν· τὰ δὲ μέσα περιέχει καλὴ
 οἰκεῖσθαι δυναμένους αὐλῶνας· ἔχουσι δ' αὐτο
 Κεῖβητανοὶ, τὸ πλεόν τοῦ Ἰβηρικοῦ φύλου· πα
 οῖς πέραν διάφοροι συντίθενται ταῖς Κανταβρικο
 ἐνάμιλλοι, πρόσοδον οὐ μικράν τοῖς ἀνθρώποις π
 ρέχουσαι· Περβάλλοντι δὲ τὴν Ἰδοῦβεδαν, ἣ Κε
 τιβηρῆα παραχρῆμα πολλὴ καὶ ἀνώμαλος· τὸ μ
 πλίον αὐτῆς ἐστὶ τραχὺ, καὶ ποταμόκλυστον· ὁ
 γὰρ τούτων ὁ, τὸ Ἄνας φέρεται, καὶ ὁ Τάγος, κ
 οἱ ἐφεξῆς ποταμοὶ οἱ πλείους, οἱ ἐπὶ τὴν ἐσπερί
 θάλατταν καταφερόμενοι, τὴν ἀρχὴν ἔχοντες ἐκ τ
 Ἰβηρίας· ὧν ὁ Λούριος φέρεται παρὰ τὴν Νομα
 τίαν καὶ τὴν Σεργουντίαν· ὁ δὲ Βαῖτις ἐκ τῆς Ὀρ
 σπέδας τὰς ἀρχὰς ἔχων, διὰ τῆς Ἰβηρικῆς εἰς τ
 Βαιτικὴν ῥεῖ· Οἰκοῦσι δ' ἐκ μὲν τῶν πρὸς ἄρκ
 τικῶν τοῖς Κελτίβηρσι Βήρωνες, Καντάβροις ὅμ
 ροι τοῖς Κονίσκοις, καὶ αὐτοὶ τοῦ Κελτικοῦ στόλι
 γεγονότες· ὧν ἐστὶ πόλις Οὐαρία κατὰ τὴν τοῦ Ἰβ
 ρος διάβασιν κειμένη· συνεχεῖς δ' εἰς καὶ Βαρδι
 ταις, οὓς οἱ νῦν Βαρδυάλους ἀλοῦσιν· ἐκ δὲ τ
 ἐσπερίου τῶν τε Ἀστύρων τινὲς καὶ τῶν Καλλαῖκι
 καὶ Οὐακκαίων· ἔτι δὲ Οὐεττόνων καὶ Καρπητ
 ῶν· ἐκ δὲ τῶν νοτίων, Ἰβηριανοὶ τε, καὶ ὅσοι ἄ
 λοι τὴν Ὀρσπεδαν οἰκοῦσι Βασθητανῶν τε καὶ Λι
 τανῶν· πρὸς ἧν δὲ Ἰδοῦβεδαν· Αὐτῶν τε τῶν Κε
 τιβηρῶν εἰς τέσσαρα μέρη διηρημένων, οἱ κράτισ
 μάλιστα πρὸς ἧν εἰσὶ, καὶ πρὸς νότον, οἱ Ἀρέου
 κοι, συνάπτοντες Καρπητανοῖς, καὶ ταῖς τοῦ Τι

γου πηγαῖς· πόλις δ' αὐτῶν ὀνομαστοτάτη Νομαν-
 τια. Ἐδίδαν δὲ τὴν ἀρετὴν τῷ Κελτιβηρικῷ πολέ-
 μῳ τῷ πρὸς Ῥωμαίους, εἰκοσάτετ' ἐγεγεννημένῳ· πολλὰ
 γὰρ στρατεύματα σὺν ἡγεμόσιν ἐφ' ὅσῳ· τὸ δὲ τε-
 λευταῖον οἱ Νομαντινοὶ πολιορκούμενοι διακαρτέρη-
 σαν, πλὴν ὀλίγων τῶν ἐνδόξων τὸ τεῖχος. Καὶ οἱ
 Λούσαντες δὲ ἐῷσι εἶσι, συνάπτοντες καὶ αὐτοὶ ταῖς
 τοῦ Τάγου πηγαῖς. Τῶν δ' Ἀρεουανῶν ἐστὶ καὶ Σί-
 γιθα πόλις, καὶ Χαλλαντία. Διέχει δὲ Νομαντία
 τῆς Καισαραυγούστας, ἣν ἔφαμεν ἐπὶ τῷ Ἰβηριδρῦ-
 σθαι, σταδίους ἐπὶ ὀκτακοσίους. Καὶ Σιγύβριγος
 δ' ἐστὶ τῶν Κελτιβήρων πόλις, καὶ Βίλβιλις, περὶ
 αἷς Μάτελλος καὶ Σιρτάφιος ἐπολέμησαν. Πολύβιος
 δὲ τὰ τῶν Οὐακκαίων καὶ τῶν Κελτιβήρων ἔθνη καὶ
 χωρία διεξιὼν, συλλέγει ταῖς ἄλλαις πόλεσι καὶ Σι-
 γεσάμαν καὶ Ἰντερκατίαν. Φησὶ δὲ Ποσειδώνιος,
 Μάρκον Μάρκελλον πρῶτασθαι φόρον ἐκ τῆς Κελ-
 τιβηρίας τάλαντα ἑξακόσια· ἐξ οὗ τεκμαίρεσθαι πω-
 ρεστιν, ὅτι καὶ πολλοὶ ἦσαν οἱ Κελτιβήρες, καὶ
 χρημάτων εὐποροῦντες, καίπερ οἰκοῦντες χώραν
 παράλυπρον. Πολύβιον δ' εἰπόντος τριακοσίας αὐ-
 τῶν καταλύσαι πόλεις Τιβέριον Γράκχον, κυρωδῶν
 φησι τοῦτο τῷ Γράκχῳ χαρίσασθαι τὸν ἄνδρα, τοὺς
 πύργους καλοῦντα πόλεις, ὥσπερ ἐν ταῖς θριαμβι-
 καῖς πομπαῖς. Καὶ ἔσως οὐκ ἄπιστον τοῦτο λέγειν·
 καὶ γὰρ οἱ στρατηγοὶ καὶ οἱ συγγραφεῖς φερόμενοι ἐπὶ
 τοῦτο φέρονται τὸ ψεύσμα, καλλωπίζοντες τὰς πρά-
 ξεις· ἐπεὶ καὶ οἱ φύσκοντες πλείους ἢ χίλλας τὰς
 τῶν Ἰβήρων ὑπάρχει πόλεις, ἐπὶ τοῦτο φέρεσθαι

μοι δοκοῦσι, τὰς μεγάλας κώμας πόλεις ὀνομάζον-
τες. Οὔτε γὰρ ἡ τῆς χώρας φύσις πόλεων ἐπιδεκτικὴ
πολλῶν ἐστὶ διὰ τὴν λυπρότητα, ἢ διὰ τὸν ἐμποτι-
σμόν, καὶ τὸ ἀνήμερον· οὐδ' οἱ βίῳ καὶ αἱ πρά-
ξεις αὐτῶν (ἔξω τῶν κατὰ τὴν παραλίαν τὴν καθ'
ἡμῶς) ὑπαγορεύουσι τοιοῦτον οὐδέν· ἄγριοι γὰρ οἱ
κατὰ κώμας οἰκοῦντες· τοιοῦτοι δ' οἱ πολλοὶ τῶν
Ἰβήρων· αἱ δὲ πόλεις ἡμεραῦσιν· οὐδ' αὐταὶ ῥα-
δίως, ὅταν πλεονάξῃ τὸ τὰς ὕλας ἐπὶ κακῷ τῶν πλη-
σίον οἰκούντων. Μετὰ δὲ τοὺς Κελτίβηρας πρὸς νό-
τον εἰσὶν οἱ τὸ ὄρος οἰκοῦντες, τὴν Ὀροσπέδαν, καὶ
τὴν περὶ τὸν Σούκρωνα χώραν Σιδητανοὶ μέχρι Καρ-
χηδόρος, καὶ Βασσητανοὶ, καὶ Ἰερητανοὶ, σχεδὸν
δέ τι καὶ μέχρι Μαλάκας.

Πελασσταὶ δ' ἅπαντες, ὥς εἰπεῖν, ὑπῆρχαν οἱ
Ἰβήρες, καὶ κοῦφοι κατὰ τὸν ὄπλισμον διὰ τὰς λη-
στείας, οἷους ἔφαμεν τοὺς Λυσσιτανούς· ἀκοντίων
καὶ σφενδόνη καὶ μαχαίρᾳ χρώμενοι· ταῖς δὲ πεζαῖς
δυνάμεισι, παρεμμέμικτο καὶ ἵππειά, δεδιδαγμένων
ἵππων ὀρεμβατεῖν, καὶ κατοκλάζεσθαι ῥαδίως ἀπὸ
προστάγματος, ὅτε τούτου δέοι. Φέρει δὲ ἡ Ἰβηρία
δορκάδας πολλὰς, καὶ ἵππους ἀγρίους. Ἔστι δ' ὄπρον
καὶ αἱ λίμναι πληθύνουσιν, ὄρνεις δὲ, κύκνοι καὶ τὰ
παραπλήσια· πολλὰ δὲ καὶ ὠτιδες· κάστορας φέ-
ρουσι μὲν οἱ ποταμοί· τὸ δὲ καστόριον οὐκ ἔχει τὴν
αὐτὴν δύναμιν τῷ Ποντικῷ· ἴδιον γὰρ τῷ Ποντι-
κῷ πάρεστι τὸ φαρμακῶδες, καθάπερ ἄλλοις πολ-
λοῖς. ἐπεὶ φησιν ὁ Ποσειδώνιος, καὶ ὁ Κύπριος
χαλκός μόνος φέρει τὴν καθμείαν λίθον, καὶ τὸ χαλ-

ς, καὶ τὸ σπόδιον. Ἰδιον δ' εἴρηκεν ἐν Ἰβηρίᾳ
 Τοσειδώνιος, καὶ τὸ τὰς κορώνας μὴ μελαίνας εἶ-
 ναι· καὶ τὸ τοὺς ἵππους τοὺς τῶν Κελτιβήρων ὑπο-
 ρους ὄντας, ἐπειδὴν εἰς τὴν ἕξω μεταχθῶσιν Ἰβη-
 ρν μεταβάλλειν τὴν χροάν. εἰκέναι δὲ τοῖς Παρ-
 ροῖς· καὶ γὰρ ταχεῖς εἶναι καὶ εὐδρόμους μᾶλλον
 ἄλλων.

Καὶ τῶν ῥιζῶν τῶν εἰς τὴν βαφὴν χρησίμων πλῆ-
 ς. Ἐλαίας δὲ πέρι, καὶ ἀμπέλου καὶ συκῆς καὶ
 παραπλησίων φυτῶν, ἥ καὶ ἡμῶς Ἰβηρικὴ πα-
 λια πάντων εὐπορεῖ· συχνὴ δὲ καὶ τῶν ἐκτός. Ἡ
 παρωκεανίτις ἢ πρόσβορος ἀμοιρεῖ διὰ τὰ φύ-
 ῃ δ' ἄλλη τὸ πλεον διὰ τὴν ὀλιγωρίαν τῶν ἀν-
 ὤπων, καὶ τὸ μὴ πρὸς διαγωγὴν, ἀλλὰ μᾶλλον
 ἰς ἀνάγκην καὶ ὁρμὴν θηριώδη μετὰ ἔθους φαύ-
 ζῃν· εἰ μὴ τις οἶεται πρὸς διαγωγὴν ζῇν, τοὺς
 ἰοιλουμένους ἐν δεξαμεναῖς παλαιουμένῳ, καὶ
 ὁδόντας σμηχομένους, καὶ αὐτοὺς καὶ τὰς γυ-
 κας αὐτῶν, καθάπερ τοὺς Καντάβρους φασί,
 τοὺς ὁμόρους αὐτοῖς. Καὶ τοῦτο δὲ, καὶ τὸ
 μενεῖν, κοινόν ἐστι τοῖς Ἰβηρσι πρὸς τοὺς Κελ-
 ς. Ἐνιοὶ δὲ τοὺς Καλλαϊκοὺς ἀθέους φασί· τοὺς
 Κελτιβήρας καὶ τοὺς προσβύρβρους τῶν ὁμόρων αὐ-
 ς ἀνωνύμῳ τινὶ θεῷ, ταῖς πανσελήνοισι ἰνύτιωρ πρὸ
 πυλῶν πανοικί τε χορεύειν καὶ παννυχίζειν.
 ἰς δὲ Οὐέττινας, ὅτε πρῶτον εἰς τὸ τῶν Ῥω-
 ῶν παρῆλθον στρατόπεδον, ἰδόντας τῶν ταξιαρ-
 τinas, ἀνακάμπτοντας ἐν ταῖς ὁδοῖς περιπάτου
 ν, μανίαν ὑπολαβόντες, ἠγείσθαι τὴν ὁδὸν αὐ-

τοῖς ἐπὶ τὰς σκηνάς· ὥς δέον ἢ μένειν καὶ ἥσυχ
 ἰδρυθέντας, ἢ μάχεσθαι.

Τῆς δὲ βαρβαρικῆς ἰδέας καὶ τὸν τῶν γυναι-
 κνίων κόσμον θείη τις ἄν, ὃν εἴρηκεν Ἀρτεμίδωρ
 ὅπου μὲν γὰρ περιτραχήλια σιδηρᾷ φορεῖν αὐ-
 φησιν, ἔχοντα κύρακας καμπτομένους ὑπὲρ κορυφῆς
 καὶ προσπίπτοντας πρὸ τοῦ μετώπου πολὺ, καὶ
 τούτων δὲ τῶν κοράκων ὅτε βούλονται, κατασι-
 τὸ κάλυμμα, ὥστε ἐμπιπασθὲν, σκιάδιον τῷ πρ-
 ὧπῳ παρέχειν, καὶ νομίζειν κόσμον. ὅπου δὲ τ-
 πάνιον περιχεῖσθαι, πρὸς μὲν τῷ ἰνῷ περιφρ-
 καὶ σφίγγον τὴν κεφαλὴν μέχρι τῶν παρωτίδων,
 ὕψος δὲ καὶ πλάτος ἐξυπτιασμένον κατ' ὀλίγον·
 λας δὲ τὰ προκόμια ψιλοῦν ἐπὶ τοσοῦτον, ὥστ' ἂ-
 στέλλειν τοῦ μετώπου μᾶλλον· τὰς δ' ὅσον ποδία
 τὸ ὕψος ἐπιθεμένας στύλῳ, περιπλέκειν αὖ-
 τὴν χαίτην, εἴτα καλύπτει μελαίνῃ περιστέλλ-
 Πρὸς δὲ τῇ ἀληθείᾳ τῇ τοιαύτῃ πολλὰ καὶ ἐώρα
 καὶ μεμύθουται περὶ πάντων κοινῇ τῶν Ἰβηρικ-
 ἰθνῶν, διαφερόντως δὲ τῶν προσβόρῳ.

Οὐ μόνον δὲ τὰ πρὸς ἀνδρῶν, ἀλλὰ καὶ τὰ π-
 ὤμοις καὶ ἀπόνοιαν θηριώδη. Καὶ γὰρ τέκνα
 τέρας ἔκτειναν πρὶν ἄλῃναι κατὰ τὸν πόλεμον τὸν
 Κανταβροίς· καὶ παιδίον δὲ, τῶν δεδεμένων αἰχμ-
 λώτων γονέων καὶ ἀδελφῶν ἔκτεινε πάντας, κελεύσι-
 τος τοῦ πατρὸς, σιδηροῦ κύριεῦσαν· γυνὴ δὲ τι-
 συναλόντας. Κληθεὶς δὲ τις εἰς μεθυσκομένο-
 ἔβαλεν αὐτὸν εἰς πυράν. Κοινὰ δὲ καὶ ταῦτα π-
 τὰ Κελτικὰ ἔθνη, καὶ τὰ Θράκια καὶ Σκυθία

κοίται δὲ καὶ πρὸς ἀνδρείαν, τὴν τε τῶν ἀνδρῶν καὶ τὴν τῶν γυναικῶν. γεωργοῦσι γὰρ αὗται, τεκοῦσαι τε διακονοῦσι τοῖς ἀνδράσιν, ἐκείνους ἀνθ' ἑαυτῶν κατακλίνασαι· ἐν τε τοῖς ἔργοις πολλάκις αὔται καὶ λούουσι καὶ σπαρχανοῦσιν, ἀποκλίνασαι πρὸς τι ῥέεθρον. Ἐν δὲ τῇ Λιγυστικῇ φησιν ὁ Πουειδώνιος διηγήσασθαι τὸν ξένον ἑαυτῷ Χαρμόδεων, Μασσαλιώτην ἄνδρα, ὅτι μισθώσαίτο ἄνδρας ὁμοῦ καὶ γυναῖκας ἐπὶ σκαφητόν· ὠδίνασα δὲ μία τῶν γυναικῶν ἀπέλθοι ἀπὸ τοῦ ἔργου πλησίον· τεκοῦσα δ' ἐπανέλθοι ἐπὶ τὸ ἔργον αὐτίκα, ὥπως μὴ ἀπολέσει τὸν μισθόν. καὶ αὐτὸς ἐπιπρόνως ἰδὼν ἐργαζομένην, οὐκ εἰδὼς τὴν αἰτίαν πρότερον, ὅγν' ἂν μάθῃ, καὶ ἀφίησι, δοῦς τὸν μισθόν· ἣ δ' ἐκκομίσασα τὸν νῆπιον πρὸς τι κρήνιον, λούσασα καὶ σπαρχανώσασα οἷς εἶχε διασώσειεν οἶκαδε.

Οὐκ ἴδιον δὲ τῶν Ἰβήρων οὐδὲ τοῦτο, σὺν δύο ἐφ' ἑκπῶν κομίζεσθαι, κατὰ δὲ τὰς μάχας τὸν ἕτερον πεζὸν ἀγωνίζεσθαι. Οὐδὲ πὺ τῶν μυῶν πληθὺς ἴδιον, ἀφ' οὗ καὶ λοιμικαὶ νόσοι πολλάκις ἠκολούθησαν· συνέβη δ' ἐν τῇ Κανταβρία τοῦτο τοῖς Ῥωμαίοις· ὥστε καὶ μισθοὺς ἄρνησθαι· καὶ μυοθηροῦντες πρὸς μέτρον ἀποδειχθὲν διεσώζοντο μόλις· προσελάμβανε δὲ καὶ ἄλλων σπάνις καὶ σίτου. ἐπισιτίζοντο δὲ ἐκ τῆς Ἀκουϊτανίας χαλεπῶς διὰ τὰς δυσχωρίας. Τῆς δ' ἀπονοίας καὶ τοῦτο λέγεται τῆς Κανταβρίων, ὅτι ἄλόντες τινές, ἀναπεπηγότες ἐπὶ τῶν σταυρῶν, ἐπαιώνιζον. Τὰ μὲν οὖν τοιαῦτα τῶν ἡθῶν, ἀγριότητός τινος παραδείγματ' ἂν εἴη. Τὰ

δὲ τοιαῦτα, ἥττον μὲν ἔσως πολιτικά, οὐ θηριώδη δὲ· οἷον τὸ παρὰ τοῖς Καντιάβοις· τοὺς αἰῶρας διδόναι ταῖς γυναιξὶ προῖκα· τὸ, τὰς θυγατέρας κληρονόμους ἀποδείκνυσθαι· τοὺς τε ἀδελφοὺς ἐπὶ τούτων ἐκδίδοσθαι γυναιξίν· ἔχει γάρ τινα γυναικοκρασίαν· τοῦτο δ' οὐ πάνυ πολιτικόν. Ἰβηρικὸν δὲ καὶ τὸ ἐν ἔθει παρατίθεσθαι τοξικόν, ὃ σιωπείουσιν ἐκ βοτάνης σελίνῳ προσομοίας, ἄπονον· ὥστ' ἔχειν ἐν ἐτοιμῇ πρὸς τὰ ἀβούλητα· καὶ τὸ κατασπένδειν αὐτοὺς, οἷς ἐὰν προσθῶνται· ὥστε ἀποθῆσκειν αὐτοὺς ὑπὲρ ἑαυτῶν.

Τινὲς μὲν οὖν εἰς μέρη διηρεῖσθαι φασὶ τὴν χώραν ταύτην, καθάπερ εἶπομεν· ἄλλοι δὲ πενταμερῇ λεγουσιν. οὐκ ἔστι δὲ τὰκριβὲς ἐν τούτοις ἀποδιδόναι, διὰ τὰς μεταβολὰς καὶ τὴν ἀδοξίαν τῶν τόπων. Ἐν γὰρ τοῖς γνωρίμοις καὶ ἐνδόξοις, αἱ τε μεταναστίσεις γνώριμοι, καὶ οἱ μερισμοὶ τῆς χώρας, καὶ αἱ μεταβολαὶ τῶν ὀνομάτων, καὶ εἴ τι ἄλλο παραπλήσιον· θρυλλεῖται γὰρ ὑπὸ πολλῶν, καὶ μάλιστα τῶν Ἑλλήνων, οἱ λαλίστατοι πάντων γεγόνασιν. Ὅσα δὲ καὶ βάρβαρα, καὶ ἐκτετοπισμένα, καὶ μικρόχωρα καὶ διεσπασμένα, τούτων ὑπομνήματα, οὐτ' ἀσφαλῆ ἐστίν, οὔτε πολλὰ· ὅσα δὲ δὴ πόρρω τῶν Ἑλλήνων, ἐπιτείνει τὴν ἀγνοίαν. Οἱ δὲ τῶν Ῥωμαίων συγγραφεῖς μιμοῦνται μὲν τοὺς Ἕλληνας, ἀλλ' οὐκ ἐπιπολύ· καὶ γὰρ αὐτοὶ λέγουσι, παρὰ τῶν Ἑλλήνων μεταφέρουσιν· ἐξ ἑαυτῶν δ' οὐ πολὺ μὲν προσφέρονται τὸ φιλειδημον· ὥσθ' ὁπόταν ἔλλειψις γένηται παρ' ἐκείνων, οὐκ ἔστι πολὺ τὸ ἀναπληροῦμε-

ρον ὑπὸ τῶν ἐτέρων. Ἄλλως τε καὶ τοῖν ὀνομάτων
ὅσα ἐνδοξότατα τῶν πλείστων ὄντων Ἑλληνικῶν.

Ἐπεὶ καὶ Ἰβηρίαν ὑπὸ μὲν τῶν προτέρων καλεῖ-
σθαι πᾶσαν τὴν ἔξω τοῦ Ῥοδανοῦ, καὶ τοῦ ἰσθμοῦ
τοῦ ὑπὸ τῶν Γαλατικῶν κύλπων σφιγγομένου· οἱ
δὲ νῦν ὄριον αὐτῆς τίθενται τὴν Πυρρήνην, συνωνύ-
μως τε τὴν αὐτὴν Ἰβηρίαν λέγουσι, καὶ Ἰσπανίαν
μόνην ἐκάλουν, τὴν ἐντὸς τοῦ Ἰβηρος· οἱ δ' ἔτι
πρότερον, αὐτοὺς, τοὺτους Ἰγλήτας, οὐ πολλὴν
χώραν νεμομένους, ὥς φησιν Ἀσκληπιάδης ὁ Μιρ-
λεανός. Ῥωμαῖοι δὲ τὴν σύμπασαν καλέσαντες ἑνω-
νύμως Ἰβηρίαν τε καὶ Ἰσπανίαν· τὸ μὲν αὐτῆς μέ-
ρος εἶπον τὴν ἐκτὸς, τὸ δὲ ἕτερον τὴν ἐντὸς· ἄλλοτα
δ' ἄλλως διαιροῦσι, πρὸς τοὺς καιροὺς πολιτευόμε-
νοι. Νυνὶ δὲ τῶν ἐπαρχικῶν, τῶν μὲν ἀποδείχθει-
σῶν τῷ δήμῳ τε καὶ τῇ συγκλήτῳ, τῶν δὲ τῷ ἡγεμόνι
τῶν Ῥωμαίων, ἡ μὲν Βαιτικὴ πρόκειται τῷ δήμῳ,
καὶ πέμπεται στρατηγὸς ἐπ' αὐτήν, ἔχων ταμίαν τε
καὶ πρεσβευτήν· ὄριον δ' αὐτῆς τεθείκασι πρὸς ἡμᾶς
πλησίον Καστάωνος. Ἡ δὲ λοιπὴ Καίσαρός ἐστι·
πέμπονται δ' ἀπ' αὐτοῦ δύο πρεσβευταὶ, στρατηγί-
κός τε καὶ ὑπατικός· ὁ μὲν στρατηγικός, ἔχων σὺν
αὐτῷ πρεσβευτήν, δικαιοδοτήσων, Λυσιτανοῖς τοῖς
παρακειμένοις τῇ Βαιτικῇ, καὶ διατείνουσι μέχρι
τοῦ Δουριίου ποταμοῦ, καὶ τῶν ἐκβολῶν αὐτοῦ· κα-
λοῦσι γὰρ τὴν χώραν ταύτην ἰδίως οὕτως ἐν τῷ πα-
ρόντι. Ἐνταῦθα δὲ ἐστὶ καὶ ἡ Ἀδγούστα Ἡμερίτα.

Ἡ λοιπὴ, αὕτη δ' ἐστὶν ἡ πλείστη τῆς Ἰβηρίας,
ὑπὸ τῷ ὑπατικῷ ἡγεμόνι, στρατιάν τε ἔχοντι ἄξιον

λογον τριῶν που ταγμάτων, καὶ πρεσβευτὰς τρεῖς ὦν, ὁ μὲν, δύο ἔχων τάγματα παραφρουρεῖ τὴν πύραν τοῦ Δουρίου πᾶσαν ἐπὶ τὰς ἄρκτους, ἣν οἱ μὲν πρότερον Λυσιτανούς ἔλεγον, οἱ δὲ νῦν Καλλαϊκοὺς καλοῦσι· συνάπτει δὲ τοῦτοις τὰ προσάκτια ὄρη μετὰ τῶν Ἀστύρων καὶ τῶν Καντάβρων. Ἐπεὶ δὲ διὰ τῶν Ἀστύρων Μέλλος ποταμός· καὶ μικρὸν ἀποτέρῳ πόλις Νολγα· καὶ πλησίον ἐκ τοῦ ὠκεανοῦ ἀνάχυσις, ὁρίζουσα τοὺς Ἀστυρας, ἀπὸ τῶν Καντάβρων. Τῆς δ' ἐξῆς παρορίας μέχρι Πυρήκης, ὁ δεύτερος τῶν πρεσβευτῶν μετὰ τοῦ ἐτέρου τάγματος. Ἐπὶ σκοπεῖ δὲ ὁ τρίτος τὴν μεσόγαιαν· συνέχει δὲ τὰ τῶν ἡδη λεγομένων ὡς ἂν εἰρηνικῶν, καὶ εἰς τὸν ἡμερον καὶ τὸν Ἰταλικὸν τύπον μετακειμένων ἐν τῇ τηβεννικῇ ἐσθῆτι. Οὗτοι δ' εἰσὶν οἱ Κελτίβηρες, καὶ οἱ πλησίον τοῦ Ἰβηρος ἐκατέρωθεν οἰκοῦντες, μέχρι τῶν πρὸς θαλάττῃ μερῶν. Αὐτοὺς δὲ ὁ ἡγεμὼν διαχειμάζει μὲν ἐν τοῖς ἐπιθαλαττίοις μέρεσι, καὶ μάλιστα τῇ Καρχηδόνι καὶ τῇ Ταρακῶνι, δικαιοδοτῶν· θέρους δὲ περίεσιν, ἐφορῶν αἰετὶν τῶν δομίων ἐπανορθώσεως. Εἰσὶ δὲ καὶ ἐπιτροποι τοῦ Καίσαρος, ἱππικοὶ ἄνδρες, οἱ διανέμοντες τὰ χρήματα τοῖς στρατιώταις εἰς τὴν διοίκησιν τοῦ βίου.

V. Τῶν δὲ προκειμένων νήσων τῆς Ἰβηρίας, τὰς μὲν Πιτυούσας δύο, καὶ τὰς Γυμνησίας δύο, κωλοῦσι δὲ Βαλεαρίδας, αἷς προκείμεναι συμβαίνει τῆς μεταξὺ Ταρακῶνος καὶ Σούκρωνος παραλίας· ἐφ' ἧς ἰδρύται τὸ Σάγουντον· εἰσὶ δὲ καὶ πελαγίαι μᾶλλον αἱ Πιτυούσαι, καὶ πρὸς ἐσπέραν κεκλιμέναι τῶν

μνησίων. Καλεῖται δ' αὐτῶν ἡ μὲν Ἑβουσος, ἡ δὲ Ἰβηρία· κύνελος δὲ τῆς νήσου τε-
 κνύσιον στάδιοι, παρῶμαλος τὸ πλάτος καὶ τὸ μῆ-
 ρος· ἡ δὲ Ὀφιοῦσα, ἔρημος, καὶ πολὺ ἐλάττων,
 ἡ δὲ πλησίον κειμένη. Τῶν δὲ Γυμνησίων ἡ μὲν
 ζων ἔχει δύο πόλεις, Πάλλμαν καὶ Πολλεντίαν,
 ἡ μὲν πρὸς ἑὴ κειμένην, τὴν Πολλεντίαν, τὴν δ'
 Ἰβηρίαν πρὸς δύοσιν. μῆκος δὲ τῆς νήσου μικρὸν ὑπο-
 πον τῶν ἑξακοσίων σταδίων, πλάτος δὲ διακο-
 ν. Ἀρτεμίδωρος δὲ διπλάσιον εἶρηκε καὶ τὸ πλά-
 τος, καὶ τὸ μῆκος. Ἡ δ' ἐλάσσων ὥς ἑβδομήκοντα
 χεῖ σταδίους τῆς Πολλεντίας· κατὰ μέγεθος μὲν
 πολὺ τῆς μείζονος ὑπολείπεται· κατὰ δὲ τὴν
 ἰσχύϊν οὐδὲν αὐτῆς χείρων ἐστίν· ἄμφω γὰρ εὐδαί-
 νες, καὶ εὐλίμενοι· χοιραθώδεις δὲ εἰσι κατὰ τὰ
 ἔσχατα, ὥστε δεῖν προσοχῆς τοῖς εἰσπλέουσιν· διὰ
 τὴν ἀρετὴν τῶν τόπων καὶ οἱ κατοικοῦντες εἰρη-
 οί, καθάπερ καὶ οἱ κατὰ τὴν Ἑβουσον. Κακούρ-
 ον δὲ τινῶν ὀλίγων κοινωνίας συστησασμένων πρὸς
 ἑν τοῖς πελάγεσι ληστάς, διεβλήθησαν ἅπαντες·
 διεβλήθη Μάτελλος ἐπ' αὐτοὺς, ὁ Βασιλικὸς προσα-
 ρευθεὶς, ὃς τις καὶ τὰς πόλεις ἔκτισε. διὰ δὲ
 αὐτὴν ἀρετὴν ἐπιβουλευόμενοι, καίπερ εἰρηναῖοι
 εἰς· ὥμως σφενδοῦνται ἄριστοι λέγονται· καὶ
 ἔτι ἤσκησαν, ὥς φασι διαφερόντως, ἐξότου Φοί-
 ρου κατέσχον τὰς νήσους. Οὗτοι δὲ καὶ ἐνδύσαι
 ονται πρῶτοι τοὺς ἀνθρώπους χιτῶνας πλατυσῆ-
 ρος· ἄζωστοι δ' ἐπὶ τοὺς ἀγῶνας ἐξήρσαν, αἰγίδα
 ἐν τῇ χειρὶ ἔχοντες ἢ πεφυρακτωμένον ἀκόντιον,

STRABONIS GEOGRAPH.

ιον δὲ, καὶ λελογχωμένον σιδήρῳ μικρῷ· σφεν-
ας δὲ περὶ τῇ κεφαλῇ τρεῖς μελαγκρανίας, [σχοι-
νίδος, ἐξ οὗ πλέκεται τὰ σχοίνια· καὶ Φιλήτας
ἐν Ἑρμενείᾳ·

Λευγαλῆος δὲ χιτῶν πεπινωμένος· ἀμφὶ δ' ἄραλας
ἕως εἰλεῖται, ἅμμα μελαγκραῖνον,
ὅς σχοῖνῳ ἐξωσμένου μελαγκρανίς,] ἢ τριχίνας, ἢ
νευρίνας· τὴν μὲν μακρόκωλον, πρὸς τὰς μακροβο-
λίᾳς· τὴν δὲ βραχύκωλον, πρὸς τὰς ἐν βραχεὶ βολί-
τῃν δὲ μίσην, πρὸς τὰς μέσας· ἡσκοῦντο δ' ἐκ παί-
δων οὕτως ταῖς σφενδόταις, ὥστε οὐδ' ἄλλως τοῖς
παισὶν ἄρτον ἐδίδουσιν ἄνευ τοῦ τῇ σφενδότῃ τυ-
χεῖν. Διόπερ δ' Μιέτελλος προσπλέων πρὸς τὰς νή-
σους, δέρεϊς ἔτεινεν ὑπὲρ τῶν καταστρωμάτων, σκί-
πην πρὸς τὰς σφενδόνας· εἰσήγαγε δ' ἐποίκους τρισ-
χιλίους τῶν ἐκ τῆς Ἰβηρίας Ῥωμαίων.

Πρὸς δὲ τῇ εὐκαρπείᾳ τῆς γῆς, καὶ τὸ μηδὲν τῶν
σινομένων θηρίων εὐρίσκεισθαι ῥαδίως, ἐνταῦθα
πρόσεστιν· οὐδὲ γὰρ τοὺς λαγιδεῖς ἐπιχωρίους εἶνα
φασιν, ἀλλὰ κομισθέντων ἐκ τῆς περσείας, ὑπὸ τ
νος ἀξέρεος καὶ θηλείας γενέσθαι τὴν ἐπιγονήν·
τοσαύτη κατ' ἀρχὴς ὑπῆρχεν, ὥστε καὶ οἴκους αἰ-
τρέπειν ἐκ τῆς ὑπονομῆς καὶ δένδρα· καὶ ἐπὶ τ
Ῥωμαίους, ὥσπερ εἶπον, ἀναγκασθῆναι κατα-
γεῖν τοὺς ἀνθρώπους· Νῦν μὲν τοι τὸ εὐμεταχ-
στον τῆς θήρας ἐπικρατεῖν οὐκ ἔστι τὴν βλάβην,
λυσαιτελῶς οἱ ἔχοντες καρποῦνται τὴν γῆν·
μὲν οὖν ἐντὸς στηλῶν τῶν Ἡρακλείων κίλου,
Πρὸς αὐταῖς δὲ δύο νησίδια, ὧν θάτερον

σῆσ
κα
σο
ἐπ
λί
λ
ι

νησον ὀνομάζουσι· καὶ δὴ τινες καὶ ταύτας στήλας
καλοῦσιν. Ἐξω δὲ στηλῶν τὰ Γάδειρα, περὶ ὧν το-
σοῦτον μόνον εἰρήκαμεν, ὅτι τῆς Κάλπης διίχει περὶ
ἑπτακοσίους καὶ πεντήκοντα σταδίους· τῆς δὲ ἐκβο-
λῆς τοῦ Βαίτιδος πλησίον ἴδρυνται· πλείους δ' εἰς
λόγοι περὶ αὐτῆς. Οὗτοι γάρ εἰσιν οἱ ἄνδρες, οἱ τὰ
πλείστα καὶ μέγιστα ναυκλήρια στέλλοντες, εἰς τε
τὴν καθ' ἡμᾶς θάλατταν, καὶ εἰς τὴν ἐκτός· οὔτε
μεγάλην οἰκοῦντες νῆσον, οὔτε τῆς περαιῆς νεμόμε-
νοι πολλήν· οὔτ' ἄλλων εὐποροῦντες νήσων· ἀλλὰ
πλέον οἰκοῦντες τὴν θάλατταν, ὀλίγοι δ' οἰκουροῦν-
τες, ἧ ἐν Ῥώμῃ διατρίβοντες. Ἐπεὶ πλήθει γε οὐ-
δεμιᾶς ἢ ἀπολείπεσθαι δάξειε τῶν ἔξω Ῥώμης πό-
λεων· ἤκουσα γοῦν ἐν μιᾷ τῶν κατ' ἡμᾶς τιμήσεων,
παντακοσίους ἄνδρας τιμηθέντας ἱππικοὺς Γαδειτα-
νοὺς, οὓς οὐδένας οὐδὲ τῶν Ἰταλιωτῶν πλὴν τῶν
Πανταουίνων. Τοσοῦτοι δ' ὅντις, νῆσον ἔχουσιν οὐ
πολὺ μείζονα τῶν ἑκατὸν σταδίων τὸ μῆκος, πλάτος
δ' ἔσθ' ὅπου, καὶ σταδιαῖον. Πόλιν δὲ καταρχαίς
μὲν ὥκουν παντάπασι μικράν· προσέκτισε δ' αὐτοῖς
Βάλβος Γαδειτανὸς ὁ θριαμβεύσας ἄλλην, ἣν νέαν
καλοῦσι· τὴν δ' ἐξ ἀμφοῖν Διδύμην, οὐ πλείονων
ἑκοσι σταδίων οὔσαν τὴν περίμετρον, οὐδὲ ταύτην
στενοχωρουμένην· ὀλίγοι γάρ οἰκουροῦσιν ἐν αὐτῇ,
διὰ τὸ πάντας θαλαττεύειν τὸ πλέον· τοὺς δὲ καὶ
τὴν περαιᾶν οἰκεῖν· καὶ μάλιστα τὴν ἐπὶ τῆς προ-
κειμένης νησίδος διὰ τὴν εὐφύϊαν, ἣν ὥσπερ ἀντί-
πολιν πεποιήκασιν τῇ Διδύμῃ χαίροντες τῷ τόπῳ.
Ὅλλοι δὲ κατὰ σύγκρισιν καὶ ταύτην οἰκοῦσι καὶ τὴν

ἐπίγειον, ἣ κατεσκεύασεν αὐτοῖς Βάλβος ἐν τῇ πε-
ραίᾳ τῆς ἡπείρου. Καῖται δ' ἐπὶ τῶν ἐσπερίων τῆς
νῆσου μερῶν ἡ πόλις· προσεχίς δ' αὐτῇ τελευταῖον
ἔστι τὸ Κρόνιον πρὸς τῇ νησίδι· τὸ δ' Ἡράκλειον
ἐπὶ θύατρα τέτραπται τὰ πρὸς ἑω, καθ' ὃ δὴ μάλ-
ιστα τῇ ἡπείρῳ συνάπτουσα τυγχάνει ἡ νῆσος ὅσῃ
σταδιαῖον πορθμὸν ἀπολείπουσα. καὶ λέγουσι μὲν
διέχειν τῆς πόλεως δώδεκα μίλια τὸ ἑρὸν, ἴσον πει-
οῦντες τὸν τῶν ἄθλων καὶ τὸν τῶν μιλίων ἀριθμὸν·
ἔστι δὲ μῆζον, καὶ σχεδὸν τι τοσοῦτον ὅσον ἔστι τὸ
τοῦ μήκους τῆς νῆσου, τὸ ἀπὸ τῆς θύσεως ἐπὶ τῇ
ἀνατολῇ.

Ἐρυθείαν δὲ τὰ Γαδεῖρα ἔοικε λέγειν ὃ Φερει-
δης, ἐν ᾗ τὰ περὶ τὸν Γηρυόνη μυθεύουσιν. Ἄλλοι
δὲ τὴν παραβεβλημένην ταύτη τῇ πόλει νῆσον, πορ-
θμῷ σταδιαίῳ διειργομένην· τὸ εὐβοτον ὀρῶντες,
ὅτι τῶν νημομένων αὐτόθι προσβάτων τὸ γάλα, ὀρὸν
οὐ ποιεῖ. τυροποιοῦσι τὲ πολλὰ ὕδατι μίξαντες διὰ
τὴν πιδίητα· ἐν πεντήκοντά τε ἡμέραις πνίγεται τὸ
ζῶον, εἰ μὴ τις ἀποσχάξει τι τοῦ αἵματος. Ξηρὰ δὲ
ἔστιν ἣν νέμονται βοτάνην, ἀλλὰ πιαίνει σφόδρα·
τεκμαίρονται δ' ἐκ τοῦ πεπλάσθαι τὸν μῦθον τὸν
περὶ τὰ βουκόλια τοῦ Γηρυόνου· κοινῇ μέντοι συν-
φίσσεται πᾶς ὁ αἰγιαλός.

Περὶ δὲ τῆς κτίσεως τῶν Γαδεύρων τοιαῦτα λέ-
γοντες, μέμνηται Ἰαδίτανος χρησμοῦ τινος, ὃν
τινα γενέσθαι φασὶ Τυρίοις κτελεύοντα ἐπὶ ταῖς Ἡρα-
κλείους στήλας ἀποικίας πέμψαι· τοὺς δὲ πεμφθέν-
τας κατασκοπῆς χάριν, ἐπειδὴ κατὰ τὸν πορθμὸν

έγοντο τὸν κατὰ τὴν Κάλπην, νομίσαντας τέρμο-
 ις εἶναι τῆς οἰκουμένης καὶ τῆς Ἱερρακλέους στρα-
 τῆς τὰ ἄκρα ποιοῦντα τὸν πορθμὸν (ταῦτα δ' αὐτὰ
 ἢ στήλας ὀνομάζουσιν τὸ λόγιον) κατασχεῖν εἰς τι χω-
 ρον ἐντὸς τῶν στενωπῶν, ἐν ᾧ νῦν ἐστὶν ἡ τῶν Ἑξίτα-
 ῖν πόλις· ἐνταῦθα δὲ θύσαντας μὴ γενομένων κα-
 ῖν τῶν ἱερραίων, ἀνυκάμψαι πέλιν. Χρόνῳ δ' ὕστε-
 ρ τοὺς πεμφθέντας προελθῆν ἔξω τοῦ πορθμοῦ
 ρε χιλίους καὶ πεντακοσίους σταδίους εἰς νῆσον
 ρακλέους ἱερρῶν, καμμένην κατὰ πόλιν Ὀνόβαν τῆς
 Ἱερρας· καὶ νομίσαντας ἐνταῦθα εἶναι τὰς στήλας,
 ἵσαι τῷ θεῷ· μὴ γενομένων δὲ πέλιν καλῶν τῶν
 μένων, ἐπανελθῆν εἰκαδε· τῷ δὲ τρίτῳ στόλῳ τοὺς
 ἱερομένους, Γαδεῖρα κῆσαι καὶ ἰδρύνασθαι τὸ
 ἔν ἐπὶ τοῖς ἐσώοις τῆς νήσου· τὴν δὲ πέλιν ἐπὶ
 ἰς ἐσπερίους. Διὰ δὲ τοῦτο τοῖς μὲν δοκεῖν τὰ
 ρα τοῦ πορθμοῦ τὰς στήλας εἶναι, τοῖς δὲ τὰ
 ἰδεῖρα· τοῖς δ' ἔτι πορθώτερον τῶν Γαδεῖρων ἔξω
 οκεῖσθαι. Ἐνιοὶ δὲ στήλας ὑπέλαβον τὴν Κάλ-
 ν καὶ τὴν Ἀβύλνκα, τὸ ἀντικείμενον ὄρος τῆς Λι-
 ης, ὃ φησὶν Ἑρατοσθένης ἐν τῷ Μεταγωνίῳ Νο-
 δικῷ ἔθνεϊ ἰδρύνθαι· οἱ δὲ τὰς πλησίον ἑκατέρου
 εἰδας, ὡν τὴν ἑτέραν Ἱερρας νῆσον ὀνομάζουσιν.
 τομίδωρος δὲ τὴν μὲν τῆς Ἱερρας νῆσον καὶ ἱερρῶν
 εἰ αὐτῆς· ἄλλην δὲ φησὶν εἶναι τινα, οὐδ' Ἀβύ-
 ραν ὄρος, οὐδὲ Μεταγώνιον ἔθνος. Καὶ τὰς Πλα-
 τας καὶ τὰς Συμπληγάδας ἐνθάδε μεταφέρουσι τι-
 , ταύτας εἶναι νομίζοντες στήλας, ὥς Πινδαρος
 ἐπὶ πύλας Γαδεῖρας, εἰς ταύτας ὑστάτας ἀφ' ἡ-
 ΓΡΑΒ. T. I.

χθαι φάσκων τὸν Ἡρακλέα. Καὶ Δικαίταρχος δέ, καὶ Ἐρατοσθένης, καὶ Πολύβιος, καὶ οἱ πλεῖστοι τῶν Ἑλλήνων περὶ τὸν πορθμὸν ἀποφαίνουσι τὰς στήλας. Οἱ δὲ Ἰβηρες καὶ Λίβυες ἐν Γαδείροις εἶναι φασιν· οὐδὲν γὰρ εἰκέναι στήλαις τὰ περὶ τὸν πορθμὸν. Οἱ δὲ τὰς ἐν τῷ Ἡρακλείῳ τῷ ἐν Γαδείροις γαλκίης ὀκταπήχεις, ἐν αἷς ἀναγέγραπται τὸ ἀνάλωμα τῆς κατασκευῆς τοῦ ἱεροῦ· ταύτας λέγεσθαι φασιν, ἐφ' αἷς ἐρχόμενοι οἱ τελέσαντες τὸν πλοῦν, καὶ θύοντες τῷ Ἡρακλεῖ, διαβοηθῆναι παρεσκευάσαν, ὥς τοῦτ' εἶναι καὶ γῆς καὶ θαλάττης τὸ πέρας· τοῦτον δ' εἶναι πιθανώτατον καὶ Ποσειδώνιος· ἡγῶμαι τὸν λόγον· τὸν δὲ χρῆσθον, καὶ τοὺς πολλοὺς ἀποστόλους, ψεῦσμα Φοινικικόν. Περὶ μὲν οὖν τῶν ἀποστόλων τί ἂν τις διίσχυρίζαιτο, πρὸς ἔλεγχον ἢ πίστιν, οὐδετέρως παρὰ λόγον. Τὸ δὲ τὰς νησίδας ἢ τὰ ὄρη μὴ φάσκειν εἰκέναι στήλαις, ἀλλὰ ζητεῖν ἐπὶ τῶν κυρίως λεγομένων στήλῶν τοὺς τῆς οἰκουμένης ὄρους ἢ τῆς στρατείας τῆς Ἡρακλέους, ἔχει μὲν τινα ἰσὺν· ἔθος γὰρ παλαιῶν ὑπῆρξε τὸ τίθεσθαι τοιοῦτους ὄρους, καθάπερ οἱ Ῥηγῖνοι τὴν στήλιν εἶθουσιν τὴν ἐπὶ τῷ πορθμῷ νομένην περὶ τὴν τι· καὶ ὁ τοῦ Πειλώρου λεγόμενος πύργος ἀντίκειται ταύτῃ τῇ στήλιδι· καὶ οἱ Φιλαίνων λεγόμενοι βωμοί, κατὰ μέσσην πον τὴν μεταξὺ τῶν Σόρτεων γῆν. Καὶ ἐπὶ τῷ ἱσθμῷ Κορινθιακῇ μνημονεύεται στήλῃ τις ἰδρυμένη πρότερον· ἣν ἔστησαν κοινῇ αἱ τὴν Ἀττικὴν σὺν τῇ Μεγαρίδι κατασχόντες Ἴωνες, ἐξελθόντες ἐκ τῆς Πελοποννήσου, καὶ οἱ κατασχόντες τὴν Πη-

λοπόννησον· ἐπέγραψαν ἐπὶ μὲν τοῦ πρὸς τῇ Αἰγαριδί μέρους,

Τὰδ' οὐχὶ Πελοπόννησος, ἀλλ' Ἰωνία,
ἐκ δὲ Θατέρου,

Τὰδ' ἔστι Πελοπόννησος, οὐκ Ἰωνία.

Ἀλέξανδρος δὲ τῆς Ἰνδικῆς στρατιᾶς ὄρια βωμοὺς ἔθετο ἐν τοῖς τόποις, εἰς οὓς ὑστάτους ἀφίκετο τῶν πρὸς ταῖς ἀνατολαῖς Ἰνδῶν, μιμούμενος τὸν Ἡρακλέα καὶ τὸν Διόνυσον· ἦν μὲν δὴ τὸ ἔθος τοῦτο.

Ἀλλὰ καὶ τοὺς τόπους εἰκὸς ἔστι μεταλαμβάνειν τὴν αὐτὴν προσηγορίαν, καὶ μάλιστα ἐπειδὴν δ' χρόνος διασφείρη τοὺς τεθέντας ὅρους. Οὐ γὰρ νῦν οἱ Φιλαίων μένουσι βωμοί, ἀλλ' ὁ τόπος μετέληψε τὴν προσηγορίαν· οὐδὲ ἐν τῇ Ἰνδικῇ στήλας φασὶν ὀρασθῆναι κειμένας, οὐδ' Ἡρακλέους οὔτε Διονύσου· καὶ λεγομένων μὲν τοι καὶ δεικνυμένων τῶν τόπων τινῶν, οἱ Μακεδόνες ἐπίστευον τούτους εἶναι στήλας, ἐν οἷς τι σημεῖον εὗρισκον ἢ τῶν περὶ τὸν Διόνυσον ἱστορουμένων, ἢ τῶν περὶ τὸν Ἡρακλέα. Κἀνταῦθα δὴ τοὺς μὲν πρῶτους οὐκ ἂν ἀπιστήσαι τις, ὅροις χρησασθαι, χειροκμήτοις τισὶ βωμοῖς, ἢ πύργοις, ἢ στηλίσιν ἐπὶ τῶν τόπων, εἰς οὓς ὑστάτους ἦκον τοὺς ἐπιφανεστάτους. ἐπιφανίστατοι δὲ οἱ πόρθμοι, καὶ τὰ ἐπικείμενα ὄρη, καὶ αἱ νησίδες, πρὸς τὸ ἀποδηλοῦν ἐσχατιᾶς τε καὶ ἀρχᾶς τόπων· ἐκλείποντων δὲ τῶν χειροκμήτων ὑπομνημάτων, μετενεχθῆναι τοῦτομα εἰς τοὺς τόπους, καὶ τε ταῖς νησίδαις τίς βούλεται λέγειν, εἰ τε τὰς ἀκρας

τάς ποιούσας τὸν πορθμόν. Τοῦτο γὰρ ἤδη διορίσασθαι χαλεπὸν, ποτέροις χρή προσάψαι τὴν ἐπίκλησιν, διὰ τὸ ἀμφοτέροις εἰκέναι τὰς στήλας. Λέγω δὲ εἰκέναι, διότι ἐν τοῖς τοιοῦτοις ἴδρυνται τόποις, οἳ σαφῶς ὑπαγορεύουσι τὰς ἐσχατίας· καθ' ὃ καὶ στόμα εἴρηται ὁ πορθμὸς, καὶ οὗτος, καὶ ἄλλοι πλείους· τὸ δὲ στόμα πρὸς μὲν εἰσπλουν ἀρχή ἐστι, πρὸς δὲ ἔκπλουν ἔσχατον. Τὰ οὖν ἐπὶ τῷ στόματι νησιδία, ἔχοντα τὸ εὐπερίγραφόν τε καὶ σημειῶδες, οὐ φανύλως στήλαις ἀπεικάζοι τις ἄν· ὥς δ' αὐτως καὶ τὰ ἔρη τὰ ἐπικείμενα τῷ πορθμῷ, καὶ ἐξοχὴν τινα τοιαύτην ἐμφαίνοντα οἶαν αἱ στήλῃδες, ἢ αἱ στήλαι. Καὶ ὁ Πίνδαρος οὕτως ἂν ὀρθῶς λέγοι πύλας Γαδειρίτας, εἰ ἐπὶ ταῦ στόματος νοοῖντο αἱ στήλαι· πύλαις γὰρ ἔοικε τὰ στόματα· τὰ δὲ Γάδειρα οὐκ ἐν τοιοῦτοις ἴδρυνται τόποις, ὥστ' ἀποδηλοῦν ἐσχατίαν· ἀλλ' ἐν μέσῃ πως κεῖται μεγάλη παραλίᾳ κολπώδει. Τὸ δὲ ἐπ' αὐτὰς ἀναφέρειν τὰς ἐν τῷ Ἡρακλείῳ στήλας τῷ ἐνθάδε, ἥττον εὐλογον, ὥς ἐμοὶ φαίνεται· οὐ γὰρ ἐμπόρων, ἀλλ' ἡγεμόνων· μᾶλλον ἀρξάντων τοῦ ὀνόματος τούτου, κρατῆσαι πιθανὸν τὴν δόξαν· καθάπερ καὶ ἐπὶ τῶν Ἰνδικῶν στήλῳν. Ἄλλως τε καὶ ἡ ἐπιγραφὴ, ἣν φησιν, οὐκ ἀφίδρυμα ἱερὸν δηλοῦσα, ἀλλὰ ἀναλώματος κεφάλαιον, ἀντιμαρτυρεῖ τῷ λόγῳ· τὰς γὰρ Ἡρακλείους στήλας μνημεῖα εἶναι δεῖ τῆς ἐκείνου μεγαλουργίας, οὐ τῆς Φοινίκων δαπάνης.

Φησὶ δὲ ὁ Πολύβιος κρήνην ἐν τῷ Ἡρακλείῳ τῷ ἐν Γαδειρίοις εἶναι, βαθμῶν ὀλίγων κατάρξαι·

ἔχουσιν εἰς τὸ ἰδῶν, πότιμον δὲ εἶναι· ἦν ταῖς
 παλιρροίαις τῆς θαλάττης ἀντιπαθεῖν· κατὰ μὲν
 τὰς πλήμας ἐκλείπουσιν· κατὰ δὲ τὰς ἀμπώτεις
 πληρουμένην. Αἰτιᾶται δ' ὅτι τὸ πνεῦμα τὸ ἐκ τοῦ
 βάρους εἰς τὴν ἐπιφάνειαν τῆς γῆς ἐκπίπτον, κα-
 λυφθείσης μὲν αὐτῆς ὑπὸ τοῦ κύματος κατὰ τὰς
 ἐπιβάσεις τῆς θαλάττης, εἴργεται τῶν τοιούτων ἐξό-
 δων οἰκείων· ἀναστρέψαν δὲ εἰς τὸ ἐντὸς ἐμφράτ-
 τει τοὺς τῆς πηγῆς πόρους, καὶ ποιεῖ λειψυδρίαν·
 χυμνωθείσης δὲ πάλιν εὐθυπορῆσαν ἐλευθεροῖ τὰς
 φλέβας τῆς πηγῆς, ὥστ' ἀναβλύειν εὐπόρως. Ἀρτε-
 μίδωρος δὲ ἀντιπῶν τούτῳ, καὶ ἅμα παρ' αὐτοῦ
 τινα θείας αἰτίας, μνησθεὶς δὲ καὶ τῆς Σιλανοῦ δόξης
 τοῦ συγγραφέως, οὗ μοι δοκεῖ μνήμης ἄξια εἰπεῖν,
 ὥς ἂν ἰδιώτης περὶ ταῦτα, καὶ αὐτὸς καὶ Σιλανός.
 Ἡοσειδώνιος δὲ ψευδῇ λέγων εἶναι τὴν ἱστορίαν
 ταύτην, δύο φησὶν εἶναι φρέατα ἐν τῷ Ἑρακλείῳ,
 καὶ τρίτον ἐν τῇ πόλει· τῶν δὲ ἐν τῷ Ἑρακλείῳ τὸ
 μὲν μικρότερον, ὑδρευμένων συνεχῶς, αὐθωρὸν ἐκ-
 λείπειν, καὶ διαλείποντων τῆς ὑδρείας πληροῦσθαι
 πάλιν· τὸ δὲ μεῖζον δι' ὅλης τῆς ἡμέρας τὴν ὑδρείαν
 ἔχον· μειούμενον μὲν τοι καθάπερ καὶ τὰ ἄλλα
 φρέατα πάντα, νύκτωρ πληροῦσθαι, μηκέτι ὑδρου-
 μένων· ἐπειδὴ δὲ συμπέμπει κατὰ τὸν τῆς συμπλη-
 ρώσεως καιρὸν ἢ ἄμπατις πολλάκις, πεπιατεῦσθαι
 καινῶς ὑπὸ τῶν ἐγχωρίων τὴν ἀντιπάθειαν. Ὅτι
 μὲν οὖν ἡ ἱστορία πεπίστευται, καὶ οὗτος εἴρηκε,
 καὶ ἡμεῖς ἐν τοῖς παραδόξοις θρυλλουμένην παρει-
 λήφαμεν. Ἠκούομεν δὲ, καὶ φρέατα εἶναι, τὰ προδ

τῆς πόλεως ἐν τοῖς κήποις, τὰ δ' ἐντός· διὰ δὲ τὴν
μοχθηρίαν τοῦ ὕδατος κατὰ τὴν πόλιν δεξαμένηας
ἐπιπολάζειν τοῦ λακκαίου ὕδατος· εἰ μὲν τοι καὶ
τούτων τι τῶν φρεάτων ἐπιδείκνυται τὴν τῆς ἀντι-
παθείας ὑπόνοιαν, οὐκ ἴσμεν. Τὰς δ' αἰτίας εἰπερ
συμβαίνει τὰυτα οὕτως, ὥς ἐν χαλεποῖς ἀποδέχεσθαι
δεῖ. Εἰκὸς μὲν γὰρ οὕτως ἔχειν, ὥς ὁ Πολύβιδος
φῆσιν. Εἰκὸς δὲ καὶ τῶν φλεβῶν τινὰς τῶν πη-
γαίων νοτισθείσας ἔξωθεν χανοῦσθαι, καὶ πα-
ρέκχυσιν εἰς τὰ πλάγια μᾶλλον διδόναι τοῖς ὕδασιν,
ἢ ἀναθλίβειν κατὰ τὸ ἀρχαῖον ρεῖθρον εἰς τὴν κρή-
νην· νοτίζεσθαι δ' ἀναγκαῖον ἐπικλύσαντος τοῦ
κύματος. Εἰ δ' ὅπερ Ἀθηνόδωρος φῆσιν, εἰσπνοῇ
τε καὶ ἐκπνοῇ τὸ συμβαῖνον περὶ τὰς πλημμυρίδας
καὶ περὶ τὰς ἀμπώσεις ἔοικεν, εἶναι ἂν τινὰ τῶν
ρεόντων ὑδάτων, ἃ κατ' ἄλλους μὲν πόρους ἔχει τὴν
ἐκρυσιν κατὰ φύσιν εἰς τὴν ἐπιφάνειαν (ὧν δὴ τὰ
στόματα πηγὰς καὶ κρήνας καλοῦμεν) κατ' ἄλλους
δὲ πόρους συνέλκεται πρὸς τὸ τῆς θαλάττης βᾶθος·
καὶ συνεξαίροντα μὲν ἐκείνην, ὥστε πλημμυρεῖν,
ὅταν οἶον ἐκπνοῇ γένηται, τὸ οἰκεῖον ἀπολείπει
ρεῖθρον· πάλιν ἀναχωρεῖ πρὸς τὸ οἰκεῖον ρεῖθρον,
ὅταν ἐκείνη λάβῃ τὴν ἀναχώρησιν.

Οὐκ οἶδα δὲ, πῶς κατ' ἄλλα δεινοὺς ἀποφαίνων
ὁ Ποσειδώνιος τοὺς Φοίνικας, ἐνταῦθα μυρία
μᾶλλον, ἢ δριμύτητα αὐτῶν κατέγνωκεν. Ἡμέρα
μὲν γὰρ καὶ νυκτὶ ἡ τοῦ ἡλίου περιφορὰ μετρεῖται,
ποτὲ μὲν ὑπὸ γῆς ὄντος, ποτὲ δὲ ὑπὲρ γῆς φαινομέ-
νου· φησὶ δὲ τὴν τοῦ ὠκεανοῦ κίνησιν ὑπέχειν

ἄστροειδῇ περιόδον, τὴν μὲν ἡμερήσιον ἀποδιδοῦσαν, τὴν δὲ μηνιαίαν, τὴν δ' ἐνιαυσιαίαν, συμπαθῶς τῇ σελήνῃ. Ὅταν γὰρ αὕτη ζώδιον μέγεθος ὑπερέχῃ τοῦ ὀρίζοντος, ἀρχεσθαι τε διὸ ἰδεῖν τὴν θάλατταν καὶ ἐπιβαίνειν τῆς γῆς αἰσθητῶς μέχρι μεσουρανήσεως· ἐκκλιναντος δὲ τοῦ ἄστρου, πάλιν ἀναχωρεῖν τὸ πτελαγος καὶ ὀλίγον, ἕως ἂν ζώδιον ὑπέρσχη τῆς δύσεως ἢ σελήνῃ· εἴτα μένειν τοσοῦτον ἐν τῇ αὐτῇ καταστάσει χρόνον, ὅσον ἢ σελήνῃ συνάπτει πρὸς αὐτὴν τὴν δύσιν, καὶ ἔτι μᾶλλον τοσοῦτον, ὅσον κινηθεῖσα ὑπὸ γῆς ζώδιον ἀπόσχοι ἂν τοῦ ὀρίζοντος· εἴτ' ἐπιβαίνειν πάλιν ἕως τοῦ ὑπὸ γῆν μεσουρανήματος· εἴτ' ἀναχωρεῖν, ἕως ἂν πρὸς τὰς ἀνατολὰς περιχωρήσασα ἢ σελήνῃ ζώδιον τοῦ ὀρίζοντος ἀπόσχη· μένειν δὲ, μέχρι ἂν ζώδιον ὑπὲρ γῆς μπερωρθῇ, καὶ πάλιν ἐπιβαίνειν· ταύτην μὲν εἶναι λέγει τὴν ἡμερησίαν περίοδον. Τὴν δὲ μηνιαίαν, ὅτι μέγισται μὲν αἱ παλλήφοιαι γίνονται περὶ τὰς συνόδους, εἴτα μειοῦνται, μέχρι διχοτόμου. πάλιν δ' αὖξονται, μέχρι πανσελήνου· καὶ μειοῦνται πάλιν ἕως διχοτόμου φθινύδος· εἴθ' ἕως τῶν συνόδων αἱ αὖξήσεις· πλεονάζειν καὶ χρόνον καὶ τάχει τὰς αὖξήσεις. Τὰς δ' ἐνιαυσίας παρὰ τῶν ἐν Γαδείροις πυθίσθαι φησί· λεγόντων, ὥς κατὰ θεινὰς τροπὰς μάλιστα αὖξοιντο καὶ αἱ ἀναχωρήσεις καὶ αἱ ἐπιβάσεις. Εἰκάζει δ' αὐτὸς ἀπὸ τῶν τροπῶν μειοῦσθαι μὲν ἕως ἰσημερίας· αὖξασθαι δὲ ἕως χειμερινῶν τροπῶν· εἴτα μειοῦσθαι μέχρι εἰαρινῆς ἰσημερίας· εἴτα αὖξασθαι μέχρι θερινῶν τροπῶν. Τῶν δὲ περιόδων τούτων οὐσῶν καὶ ἐκαστην ἡμέραν καὶ νύκτα, τὸν συνάμφω χρόνον.

δις μὲν ἐπιβαίνουσας τῆς θαλάττης, δις δὲ ἀναχωρού-
σης, τεταγμένως δὲ καὶ τῶν ἡμερησίων χρόνων, καὶ τῶν
νυκτερινῶν, πῶς οἴονται τὸ πολλάκις μὲν συμβαίνειν
κατὰ τὰς ἀμπόκεις τὴν πλήρωσιν τοῦ φεάτος, μὴ
πολλάκις δὲ τὴν λειψυθρίαν; ἢ πολλάκις μὲν, μὴ
ισάκις δέ; ἢ καὶ ἰσάκις δὲ, τοὺς Γαδειρίτας ταῦτα
μὲν μὴ ἱκανοὺς γενέσθαι τηρῆσαι καὶ ἡμέραν γι-
νόμενα· τὰς δ' ἐνιαυσίους περιόδους, ἐκ τῶν ἀπαξ
συμβαίνοντων κατ' ἔτος, τηρῆσαι; [τὰ καὶ ἡμέραν
γινόμενα]. Ἀλλὰ μὴν ὅτι γε πιστεύει αὐτοῖς, ὅηλον
ἐξ ὧν καὶ προσεικάζει γενέσθαι τὰς μαιώσεις καὶ
πάλιν αὐξήσεις, ἀπὸ τροπῶν ἐπὶ τροπᾶς τε ἐτέρας,
καὶ κείθεν πάλιν ἐπανόδους. Καὶ μὴν οὐδὲ ἐκείνο
εἰκὸς, ὅτι τηρητικοὶ ὄντες τὰ μὲν συμβαίνοντα οὐκ
εἶδον, τοῖς δὲ μὴ συμβαίνουσιν ἐπέστευσαν.

Φησὶ δ' οὖν Σίλευκον τὸν ἀπὸ τῆς Ἐρυθρᾶς
θαλάττης, καὶ ἀνωμαλίαν τινὰ ἐν τούτοις καὶ ὁμα-
λότητα λέγειν κατὰ τὰς τῶν ζωδίων διαφοράς. ἐν
μὲν γὰρ τοῖς ἡμερινοῖς ζωδίοις τῆς σιλήνης οὗσης
ὁμαλλῆζειν τὰ πάθη, ἐν δὲ τοῖς τροπικοῖς ἀνωμαλίαν
εἶναι, καὶ πλήθει καὶ τάχει· τῶν δ' ἄλλων ἐκυστον
κατὰ τοὺς συνεγγισμοὺς εἶναι τὴν ἀνωμαλίαν. Αὐτὸς
δὲ κατὰ τὰς θεινὰς τροπὰς περὶ τὴν πανσέληνόν
φησιν ἐν τῷ Ἡρακλείῳ γενόμενος τῷ ἐν Γαδείροις
πλείους ἡμέρας, μὴ δύνασθαι συνεῖναι τὰς ἐνιαυσί-
ους διαφοράς. Περὶ μὲν τοι τὴν σύνοδον ἐκείνου
τοῦ μηνός, τηρῆσαι μεγάλην παραλλαγήν ἐν Ἰλλίᾳ
τῆς τοῦ Παίτιος ἀνακοπῆς παρὰ τὰς ἔμπροσθεν, ἐν
αἷς οὐδὲ ἕως ἡμῖς τῆς ὁχθῆς ἔβραχε· τάτα δ'
ὑπερχειῖσθαι τὸ ἔδαρ, ὥσθ' ὑδρευέσθαι τοῖς ποτα-

τιώτας· αὐτόθι· (διέχει δ' ἡ Ἑλίπα τῆς θαλάττης περὶ
 ἑπτακοσίους σταδίους) τῶν δ' ἐπὶ θαλάττῃ πεδίων
 καὶ ἐπὶ λ' σταδίου εἰς βάθος καλυπτομένων ὑπὸ τῆς
 πλημμυρίδος, ὥστε καὶ νήρους ἀπολαμβάνεσθαι τὸ
 τῆς κρηπίδος ὕψος, τῆς τε τοῦ νεῶ τοῦ ἐν τῷ Ἑρα-
 κλείῳ, καὶ τῆς τοῦ χώματος, ὃ τοῦ λιμένος πρόκει-
 ται, τοῦ ἐν Γαδείροις, οὐδ' ἐπὶ δέκα πήγεις καλυπύ-
 μενον, ἀναμετρήσαι φησι· καὶ προσθῇ δέ τις καὶ
 τὸ διπλάσιον τοῦτου, κατὰ τὰς γενομένας ποτὶ πα-
 ραυξήσεις, οὕτω παρασχεῖν αἶν τὴν ἔμφασιν, ἣν ἐν
 τοῖς πεδίοις παρίχεται τὸ μέγεθος τῆς πλημμυρίδος·
 τοῦτο μὲν δὴ τὸ πάθος, κοινὸν ἱστορεῖται κατὰ πᾶ-
 σαν τὴν κύλην παρωικαντίν.

Τὸ δὲ τοῦ Ἰβήρος ποταμοῦ κοινὸν καὶ ἰδίον
 φησιν οὗτος· πλημμυρεῖ γὰρ ἔσθ' ὅπου καὶ χωρὶς
 ὀμβρων καὶ χιόνων, ἐπειδὴν τὰ βόρεια πνεύματα
 πλεονάσῃ· αἰτίαν δ' εἶναι τὴν λίμνην, δι' ἧς ξεῖ·
 συνεκβάλλεσθαι γὰρ τὸ λιμναῖον ὑπὸ τῶν ἀνέμων.
 Ἱστορεῖ δὲ καὶ δένδρον ἐν Γαδείροις, ὄζους ἔχον
 καμυτομένους εἰς ἔδαφος, πολλάκις δὲ φύλλα ξιφοει-
 δῆ, πηχυαῖα τὸ μῆκος, πλάτος δὲ τετραδάκτυλα.
 Περὶ δὲ νέαν Καρχηδόνα, δένδρον ἐξ ἀπάνθους φλοιὸν
 ἀφίναί, ἐξ οὗ ὑφάσματα γίνεται κάλλιστα. Τῷ
 μὲν οὖν ἐν Γαδείροις, καὶ ἡμεῖς εἶδομεν ὅμοιον ἐν
 Αἰγύπτῳ κατὰ τὴν νῶν κλάδων κατὰκαμψιν· τοῖς
 δὲ φύλλοις ἀνόμοιον, οὐδὲ καρπὸν ἔχον· τοῦτο δ'
 ἔχειν φησί· τὰ δ' ἀκάνθινα ὑφαίνεται καὶ ἐν Καπ-
 παδοκίᾳ· φέρει δ' οὐδὲν δένδρον τὴν ἀκάνθαν, ἐξ
 ἧς ὁ φλοιὸς, ἀλλὰ χαμαίζηλος ἡ βοτάνη. Τῷ δὲ
 δένδρῳ τῷ ἐν Γαδείροις καὶ τοῦτο προσιστέρεται.

ὅτι κλάδου μὲν ἀποκλωμένου, γάλα ῥεῖ· ῥίξης δὲ τεμνομένης, μιλιῶδες ὑγρὸν ἀναφύεται· τῶσαῦτα καὶ περὶ τῶν Γαδείρων.

Αἱ δὲ Καττιπερίδες, δέκα μὲν εἰσί, κεῖνται δ' ἕως ἄλλήλων, πρὸς ἄρκτον ἀπὸ τοῦ τῶν Ἀρτάβρων λιμένος πελαγίαι· μία δ' αὐτῶν ἔρημος ἐστὶ· τὰς δ' ἄλλας οἰκοῦσιν ἄνθρωποι μετ' ἀγχλαιοι, ποθήρεις ἐνδεδυνκότες τοὺς χιτῶνας, ἔξωσμένοι περὶ τὰ στέρα, μετὰ φάβδων περιπατοῦντες, ὅμοιοι ταῖς τραγκαῖς Ποιναῖς. ζῶσι δ' ἀπὸ βοσκημάτων νομαδικῶς τὸ πλεόν. Μέταλλα δὲ ἔχοντες καττιπέρου καὶ μολύβδου, κέραμον ἀντὶ τούτων καὶ τῶν θερμάτων διαλλάττονται, καὶ ἄλας, καὶ χαλκώματα πρὸς τοὺς ἐμπορούς. Πρώτερον μὲν αὖν, Φοίκικες μόνον τὴν ἐμπορίαν ἔστειλλον ταύτην ἐκ τῶν Γαδείρων, κρύπτοντες ἅπανσι τὸν πλοῦν· τῶν δὲ Ῥωμαίων ἐπακολοθούντων ναυκλήρω τινὶ, ὅπως καὶ αὐτοὶ γνοίεν τὰ ἐμπορεῖα, φθύνῃ ὁ ναυκληρὸς ἐκὼν εἰς τέναγος ἐξέβαλε τὴν καὺν· ἐπαγαγὼν δ' εἰς τὸν αὐτὸν ὕλεθρον καὶ τοὺς ἐπομένους, αὐτὸς ἐσώθη διὰ ναυαγίου, καὶ ἀπέλαβε δημοσίαν τὴν τιμὴν ὣν ἀπέβαλε φορτίων. Οἱ Ῥωμαῖοι δὲ ὅμως παρώμενοι πολλὰς, ἔξιμαθον τὸν πλοῦν· ἐπειδὴ δὲ καὶ Πόπλιος Κράσσος διαβὰς ἐπ' αὐτοὺς ἔγνω τὰ μέταλλα ἐκ μικροῦ βῆθους ὀρυττόμενα καὶ τοὺς ἄνδρας εἰρηναίους ἐκ παρουσίας ἤδη τὴν θάλατταν ἐργάζεσθαι, ταύτην τοῖς ἐθέλουσιν ἐπέδειξε· καίπερ οὕσαν πλείω τῆς διεργούσης εἰς τὴν Βρετανικὴν. Καὶ περὶ μὲν τῆς Ἰβηρίας καὶ τῶν προκειμένων νήσων ταῦτα.

Τ Ω Ν
ΣΤΡΑΒΩΝΟΣ ΓΕΩΓΡΑΦΙΚΩΝ
ΤΟΥ ΤΕΤΑΡΤΟΥ ΒΙΒΛΙΟΥ
ΚΕΦΑΛΑΙΑ.

Ἐν τῷ τετάρτῳ τὰ περὶ Γαλλίαν καὶ ὅσα διεργουσιν, αἱ Ἀλπεις τῆς Ἰταλίας ἔνδον· ἐν οἷς καὶ Βρετανία, καὶ τῶν ὠκεαντιδῶν νήσων τινές, ὅσαι καὶ δοκοῦσιν οἰκαῖσθαι, καὶ βαρβάρων χώραν καὶ ἔθνη παροικούντα τοῦ Ἰστροῦ πέραν.

ΣΤΡΑΒΩΝΟΣ
Γ Ε Ω Γ Ρ Α Φ Ι Κ Ω Ν
ΒΙΒΛΙΟΝ ΤΕΤΑΡΤΟΝ.

CAP. I.

Ἐφεξῆς δ' ἐστὶν ἡ ὑπὲρ τῶν Ἀλπεων Κελτική. Ταύτης δὲ καὶ τὸ σχῆμα ὑπογράφεται πρότερον τυπωδῶς, καὶ τὸ μέγεθος, γυνὴ δὲ λεκτέον τὰ καθ' ἕκαστα. Οἱ μὲν δὴ, τριχῇ διήρουν, Ἀκυϊτανοὺς, καὶ Βίλλας καλοῦντας καὶ Κέλτας. Τοὺς μὲν Ἀκυϊτα-

νοὺς, τελέως ἐξηλλαγμένους, οὐ τῇ γλώττῃ μόνον, ἀλλὰ καὶ τοῖς σώμασιν, ἐμπερεῖς Ἰβηρσι μᾶλλον, ἢ Γαλάταις· τοὺς δὲ λωποὺς-Γαλατικὴν μὲν τὴν ὄψιν, ὁμογλώττους δ' οὐ πάντας, ἀλλ' ἐνλοὺς μικρὸν παραλλάττοντας ταῖς γλώτταις· καὶ πολιτεία δὲ, καὶ οἱ βίῃ μικρὸν ἐξηλλαγμένοι εἰσὶν. Ἀκυΐτανους μὲν οὖν καὶ Κέλτας ἔλεγον τοὺς πρὸς τῇ Πυρρήνῃ, διαρισμένους τῷ Κεμμένῳ ὄρει. Εἰρηται γάρ, ὅτι τὴν Κελτικὴν ταύτην ἀπὸ μὲν τῆς δύσεως ὁρᾷ τὰ Πυρρηναῖα ὄρη τῆς ἐκατέρωθεν θαλάσσης, τῆς τε ἐντὸς καὶ τῆς ἐκτὸς προσσιτόμενα· ἀπὸ δὲ τῶν ἀνατολῶν δ' Ἑρῆνος παράλληλος ὢν τῇ Πυρρήνῃ· τὰ δ' ἀπὸ τῶν ἄρκτων καὶ τῆς μεσημβρίας, τὰ μὲν δ' Ὀκεανὸς περιέληφεν, ἀρξάμενος ἀπὸ τῶν βορείων ἄκρων τῆς Πυρρήνης μέχρι τῶν ἐκβολῶν τοῦ Ῥήνου· τὸ δ' ἐξ ἐναντίας, ἢ κατὰ Μασσαλίαν καὶ Νάρβωνα θάλαττα, καὶ αἱ Ἄλπεις ἀπὸ τῆς Αἰγυπτιακῆς ἀρξάμεναι, μέχρι τῶν πηγῶν τοῦ Ῥήνου. Τῇ δὲ Πυρρήνῃ πρὸς ὁρθὰς ἦκτο τὸ Κέμμενον ὄρος διὰ μέσων τῶν πεδίων, καὶ παύεται κατὰ μέσα, πλησίον Λουγδούνου, περὶ διαχιλλοὺς ἑκταθὲν σταδίους. Ἀκυΐτανους μὲν τοίνυν ἔλεγον τοὺς τὰ βόρεια τῆς Πυρρήνης μέρη κατέχοντας, καὶ τῆς Κεμμένης, μέχρι πρὸς τὸν Ὀκεανόν, τὰ ἐντὸς Γυρούνα ποταμοῦ. Κέλτας δὲ, τοὺς ἐπὶ θάτερα μέρη καθήκοντας, καὶ τὸν κατὰ Μασσαλίαν καὶ Νάρβωνα θάλατταν, ὑπομένοντας δὲ καὶ τῶν Ἀλπεων ὄρων ἐνίων. Βίλγας δ' ἔλεγον τοὺς λοιποὺς τε τῶν παρωικεινῶν μέχρι τῶν ἐκβολῶν τοῦ Ῥήνου, καὶ τινὰς τῶν παροικούντων τὸν Ῥήνον.

καὶ τὰς Ἀλπεις. Οὕτω δὲ ὁ Θιὸς Καῖσαρ ἐν τοῖς ὑπομνήμασιν εἶρηκεν. Ὁ δὲ Σεβαστὸς Καῖσαρ τετραχῇ διελὼν, τοὺς μὲν Κέλτας τῆς Ναρβωνίτιδος ἐπαρχίας ἀπέφηνεν· Ἀκωϊτανοὺς δ' ὅσπερ κῆκεῖνος προσέειπε δὲ τέσσαρας καὶ δέκα ἔθνη τῶν μεταξὺ τοῦ Γαροῦνα, καὶ τοῦ Αἰγυρος ποταμοῦ νεμομένων· τὴν δὲ λοιπὴν διελὼν δέκα, τὴν μὲν Λουγδούνῳ προσώρισε μέχρι τῶν ἄνω μερῶν τοῦ Ῥήνου, τὴν δὲ τοῖς Βέλγαις. Ὅσα μὲν οὖν φυσικῶς διώρωται, δεῖ λέγειν τὸν γεωγράφον, καὶ ὅσα ἐθνικῶς, καὶ ὃ, τι ἂν ἦ καὶ μνήμης ἄξιον· ὅσα δ' οἱ ἡγεμόνες πρὸς τοὺς παρθοὺς πρῶτον διὰ τῶν ποταμῶν ποικίλως, ἀρκεῖ κἄν ἐν κεφαλαίῳ τις εἴπῃ· τοῦ δ' ἀκριβοῦς, ἄλλοις παραχωρητέον.

Ἀπασα μὲν οὖν αὕτη, ποταμοῖς κατὰ ῥέοντος ἡ χώρα, τοῖς μὲν ἐκ τῶν Ἀλπεων καταφερομένοις, τοῖς δ' ἐκ τοῦ Κεμμένου, καὶ τῆς Πυρρήνης, καὶ τοῖς μὲν εἰς τὸν Ωκεανὸν ἐκβάλλουσι, τοῖς δὲ εἰς τὴν ἡμετέραν θάλατταν. Δι' ὧν δὲ φέρονται χωρίων, παθία ἐστὶ τὰ πλεῖστα, καὶ γεωλοφίαι, διὰ ῥέοντος ἔχουσιν πλωτοὺς. Οὕτως δ' εὐφυῶς ἴσχει τὰ ρεῖθρα πρὸς ἀλλήλα, ὥστ' εἰς ἑκατέρας τῆς θαλάττης εἰς τὴν ἑκατέραν κατακομίζεσθαι, πορευομένων ἐπ' ὀλίγον τῶν φορτίων καὶ διὰ πιδίων εὐμμερῶς· τὸ δὲ πλεόν τρεῖς ποταμοῖς, τοῖς μὲν ἀναγομένων, τοῖς δὲ καταγομένων. ἔχει δὲ τι πλεονέκτημα πρὸς τοῦτο ὁ Ῥοδανός· καὶ γὰρ πολλαχόθεν ἐστὶ σύρφοις, ὥσπερ εἶρηται, καὶ συνάπτει πρὸς τὴν ἡμετέραν θάλατταν κρείττω τῆς ἐκτὸς οὐσων, καὶ

διὰ χώρας δέξεισιν τῆς εὐδαιμονεστάτης τῶν ταυτη. Τοὺς δ' αὐτοὺς ἐκφέρει καρποὺς ἡ Ναρβωνίτις ἀπασα, οὐσπερ ἡ Ἰταλία. Παρίοντι δ' ἐπὶ τὰς ἄρκτους καὶ τὸ Κέμμενον ὄρος, ἡ μὲν ἐλιδόρυτος καὶ συκοφόρος ἐκλείπει, τ' ἄλλα δὲ φύεται. καὶ ἡ ἄμπειλος δὲ προϊοῦσιν οὐ φαιδῶς τελεσφορεῖ· ἡ δ' ἄλλη πῦσα, σῖτον φέρει πολὺν, καὶ κέγχρον καὶ βάλανον, καὶ βοσκήματα παντοῖα· ἄργον δ' αὐτῆς οὐδέν, πλὴν εἴ τι ἔλσι πεκέλυται καὶ ὄρυμοις· καὶ τοι καὶ τοῦτο συνοικεῖται πολυνανθροπία μᾶλλον, ἢ ἐπιμελεία. καὶ γὰρ τοκάδες αἱ γυναῖκες, καὶ τρέφειν ἀγαθαί· οἱ δ' ἄνδρες μαχηταὶ μᾶλλον, ἢ γεωργοί. νῦν δ' ἀναγκάζονται γεωργεῖν, καταθήμενοι τὰ ὄπλα. Κοινῇ μὲν οὖν ταῦτα λέγομεν, περὶ τῆς ἐκτὸς πάσης Κελτικῆς· περὶ δὲ τῶν τεταρτημορίων ἐκάστου διαλαβόντες, λέγωμεν νῦν μαχημένοι τυπωδῶς· καὶ πρῶτον περὶ τῆς Ναρβωνίτιδος:

Ταύτης δὲ τὸ σχῆμα παραλληλόγραμμὸν πῶς ἐστίν, ἐκ μὲν τῆς ἐσπέρας γραφόμενον τῇ Πυρήνῃ, πρὸς δὲ τὰς ἄρκτους τῷ Κεμμένῳ· τὰς δὲ λοιπὰς, τὴν μὲν νότιον ἡ θάλαττα ποιεῖ, μετὰ Πυρήνης καὶ Μασσαλίας· τὴν δ' ἐσθινὴν αἱ Ἄλπεις ἐκ μέρους, καὶ τὸ μετὰ διώστημα τῶν Ἄλπεων, ἐπ' εὐθείας αὐταῖς ληφθέν, καὶ τῶν ὑπωρειῶν τοῦ Κεμμένου τῶν καθηκουσῶν ἐπὶ τὸν Ῥοδανόν, καὶ ποιουσῶν ὀρθὴν γωνίαν πρὸς τὴν λεχθεῖσαν ἀπὸ τῶν Ἄλπεων εὐθείαν. τῷ δὲ νοτίῳ πρόσκειται παρὰ τὸ λεχθέν σχῆμα ἡ ἐφεξῆς παραλία, ἣν ἔχουσιν οἱ τε Μασσαλιῶται, καὶ οἱ Σάλυες μέχρι Λιγύων, ἐπὶ τὰ πρὸς

Ἰταλίαν μέρη, καὶ τὸν Οὐάρον ποταμόν. Οὗτος δ' ἐστίν, ὡς εἶπον πρότερον, ὄριον τῆς Ναρβωνίτιδος· ὑπάρχει δὲ καὶ τῆς Ἰταλίας, θέρους μὲν μικρός, χειμῶνος δὲ μέγχι ἑπτὰ σταδίων πλατυνόμενος. Ἐντεῦθεν μὲν οὖν ἡ παραλία παρατείνει μέγχι τοῦ ἱεροῦ τῆς Πυρηνάδας Ἀφροδίτης· καὶ τοῦτο δ' ἐστὶν ὄριον ταύτης τε τῆς ὑπαρχίας, καὶ τῆς Ἰβηρικῆς· ἔνιοι δὲ τὸν τόπον, ἐν ᾧ ἐστὶ τὰ Ἰομπηίου τρόπαια, ὄριον Ἰβηρίας ἀποφαίνουσι καὶ τῆς Κελτικῆς. Ἔστι δ' ἔνθεν εἰς Νάρβωνα μίλια ξγ'· ἐκείθεν δὲ εἰς Νεμαύσον, ὀγδοήκοντα ὑκτώ· ἐκ Νεμαύσου δὲ διὰ Οὐγέρνου καὶ Ταράσκωνος εἰς τὰ θερμὰ ὕδατα τὰ Σέξια καλούμενα, ὅπερ πλησίον Μασσαλίας ἐστὶ, γγ'· ἐντεῦθεν δὲ εἰς Ἀντίπολιν καὶ τὸν Οὐάρον ποταμόν οχ'· ὥστε τὰ σύμπαντα γίνεται μίλια διακόσια ἐβδόμηκοντα ἑπτὰ. Ἐνιοι δ' ἀπὸ τοῦ Ἀφροδισίου μέγχι τοῦ Οὐάρου σταδίους ἀνέγραψαν διαχιλίους ἐξακοσίους· οἱ δὲ καὶ διακοσίους προστιθέασιν· οὐ γὰρ ὁμολογεῖται περὶ τῶν διαστημάτων. Κατὰ δὲ τὴν ἐτέραν ὁδὸν τὴν διὰ Οὐοκοντίων καὶ τῆς Κοττίου· μέγχι μὲν Οὐγέρνου, καὶ Ταράσκωνος κοινὴ ὁδὸς ἡ ἀπὸ Νεμαύσου· ἐντεῦθεν δὲ ἐπὶ μὲν τοὺς Οὐοκοντίων ὄρους, καὶ τὴν ἀρχὴν τῆς ἀναβάσεως τῶν Ἀλπεων διὰ Δρουεντίας καὶ Καβαλλίωνος μίλια ἐξήκοντα τρία· πάλιν δ' ἐντεῦθεν ἐπὶ τοὺς ἐτέρους ὄρους τῶν Οὐοκοντίων πρὸς τὴν Κοττίου μίλια ἑκατὸν ἑχὸς θέοντα, εἰς Ἐπιβρόδουρον κώμην· εἰτ' ἄλλοι τοσούτοι διὰ Βριγαντίου κώμης, ἐκ Σκυγγομάδον, καὶ τῆς τῶν Ἀλπεων ὑπερθέσεως, ἐπὶ Ὡκίλιον

τὸ πέρας τῆς Κοττίου γῆς· καὶ ἡ ἀπὸ Σκιγγομάγου δὲ ἤδη Ἰταλία λέγεται· ἔστι δὲ ἐνθὺνδε ἐπὶ Ὀμηλον, μίλια κζ'.

Κτίσμα δ' ἐστὶ Φωκαίων ἡ Μασσαλία, κεῖται δ' ἐπὶ χωρίου πετρῶδους· ὑποπέπτωκε δ' αὐτῆς ὁ λιμὴν Θεατροειδεῖ πέτρῃ, βλεπούσῃ πρὸς τὸν ῥέον. Τετείχισται δὲ καλῶς καὶ αὐτὴ καὶ ἡ πόλις σύμπασα, μίγεθος ἔχουσα ἀξιόλογον. Ἐν δὲ τῇ ἄκρῃ τὸ Ἐφέσιον ἰδρύται, καὶ τὸ τοῦ Λελφινίου Ἀπόλλωνος ἱερόν· τοῦτο μὲν κοινὸν Ἰωνῶν ἀπάντων· τὸ δὲ Ἐφέσιον τῆς Ἀρτέμιδος ἐστὶ νεὸς τῆς Ἐφεσίας. Ἀπαίρουσι γὰρ τοῖς Φωκαεῦσιν ἐκ τῆς εἰκείας, λόγιον ἐκπαιεῖν φασιν, ἡγεμόνι χαῖσασθαι ταῦ πλοῦ παρὰ τῆς Ἐφεσίας Ἀρτέμιδος λαβοῦσι· τοὺς μὲν δὲ προσαχθέντας τῇ Ἐφέσῃ ζητεῖν ὅν τινα τρόπον ἐκ τῆς Θεοῦ πορεύσαιντο τὸ προσταχθέν. Ἀριστάρχῃ δὲ τῶν ἐντίμων σφόδρα γυναικῶν παραστῆναι κατ' ὅναρ τὴν Θεὸν, καὶ κελεύσαι σαναπαίρειν τοῖς Φωκαεῦσιν, ἀφ' ἰδρύματι τῶν ἱερῶν λαβοῦσῃ· γενεμένου δὲ τούτου, καὶ τῆς ἀποικίας λαβούσης τέλος, τό, τε ἱερόν ἰδρύσασθαι, καὶ τὴν Ἀριστάρχῃν τιμῆσαι διαφιρόντως ἱερὴν ἀποδείξαντας· ἔν τε ταῖς ἀποίκιοις πόλεσι πανταχοῦ τιμῆν ἐν τοῖς πρώτοις ταύτην τὴν Θεὸν, καὶ τοῦ ξοάνου τὴν διέθεσιν τὴν αὐτὴν, καὶ τ' ἄλλα νόμιμα φυλάττειν τὰ αὐτὰ ἔπαρ ἐν τῇ μητροπόλει ἐνενόμιστο.

Διοικοῦνται δ' ἀριστοκρατικῶς οἱ Μασσαλιῶται πάντων εὐνομώτατα· ἀνδρῶν γ' καταστήσαντες συνίδριον, διὰ βίου ταύτην ἐχόντων τὴν τιμὴν, οὓς

Τιμούχους καλοῦσι. πεντεκαίδεκα δ' εἰς τοῦ συν-
εδρίου προεσιῶτες, τούτοις δὲ τὰ πρόχειρα διοικεῖν
δίδονται. πάλιν δὲ τῶν πεντεκαίδεκα προκάθηνται
τρεῖς οἱ πλεῖστον ἰσχύοντες· τούτων δὲ εἰς Τιμούχος
οὐ γίνεται μὴ τέκνα ἔχων, μηδὲ διὰ τριγωνίας ἐκ πο-
λιτῶν γεγονώς. Οἱ δὲ νόμοι Ἰωνικοὶ, πρόκεινται
δὲ δημοσίᾳ. Χώραν δ' ἔχουσιν ἐλαιόφυτον μὲν, καὶ
κατάμπελον· σίτω δὲ λυπρότεραν διὰ τὴν τραχύτη-
τα· ὥστε πεποιθότες τῇ θαλάττῃ μᾶλλον ἢ τῇ γῇ,
τὸ πρὸς ναυτιλίας εὐφυνὲς εἵλοντο μᾶλλον. Ὑστερον
μίντοι ταῖς ἀνδραγαθίαις ἴσχυσαν προσλαβεῖν τινὰ
τῶν πέριξ πεδίων, ἀπὸ τῆς αὐτῆς δυνάμεως, ἀφ' ἧς
καὶ τὰς πύλεις ἔκτισαν, ἐπιτειχίσματα τὰς μὲν κατὰ
τὴν Ἰβηρίαν τοῖς Ἰβηρσιν, οἷς καὶ τὰ ἱερὰ τῆς Εὐφρ-
σίας Ἀρτέμιδος περιέδωκαν τὰ πάτρια, ὥστε Ἑλλη-
νιστὶ θύειν· τὴν δὲ Ῥόην Ἀγαθὴν τοῖς περὶ τὸν
ποταμὸν οἰκοῦσι τὸν Ῥοδανὸν βαρβάρους· τὸ δὲ
Ταυρέντιον, καὶ τὴν Ὀλβίαν, καὶ Ἀντίπολιν, καὶ
Νίκαιαν, τῷ τῶν Σαλῦων ἔθνει καὶ τοῖς Αἰγυσι
τοῖς τὰς Ἀλπεὺς οἰκοῦσιν. Εἰς δὲ καὶ νεώσοικοι
παρ' αὐτοῖς, καὶ ὀπλοθήκη· πρότερον δὲ, καὶ πλοί-
ων εὐπορία καὶ ὀπλων, καὶ ὀργάνων, τῶν τε πρὸς
τὰς ναυτιλίας χρησίμων, καὶ τῶν πρὸς πολιορκίας,
ἀφ' ὧν πρὸς τε τοὺς βαρβάρους ἀντέσχον, καὶ Ῥω-
μαίους ἐκτίσαντο φίλους, καὶ πολλὰ καὶ αὐτοὶ χρή-
σιμοι κατέστησαν ἐκείνοις, καὶ κείνοι προσελάβοντο
τῆς αὐξήσεως αὐτῶν. Σίξτιος γοῦν ὁ καταλύσας
τοῦς Σάλλυας, οὐ πολὺ ἄπωθεν τῆς Μασσαλίας, κτί-
σας πόλιν ὁμώνυμον ἑαυτοῦ τε καὶ τῶν ἰδῶτων τῶν

θεριμῶν, ὧν τινα μεταβεβληκέναι φασὶν εἰς ψυχρὰ, ἐνταῦθ' αὖτε φρουρὰν κατώκισε Ῥωμαίων, καὶ ἐκ τῆς παραλίας τῆς εἰς τὴν Ἰταλίαν ἀγούσης ἀπὸ Μασσαλίας, ἀνέστειλε τοὺς βαρβάρους, οὐ δυναμένων τῶν Μασσαλιωτῶν ἀνείργειν αὐτοὺς τελείως. οὐδ' αὐτὸς δὲ πλέον ἴσχυσεν, ἀλλ' ἢ τοσοῦτον μόνον, ὅσον κατὰ μὲν τὰ ἐνὶ λήμενα, ἀπὸ τῆς θαλάττης ἀπὸ τῆς ἐπὶ ἡ. τὴν δὲ λειφθεῖσαν ὑπ' ἐκείνων, τοῖς Μασσαλιώταις παρέδωκεν. Ἀνάκειται δ' ἐν πόλει συχνὰ τῶν ἀρκοθινίων, ἃ ἔλαβον αἰεὶ καταναυμαχούντες τοὺς ἀμφισβητοῦντας τῆς θαλάττης ἀδίκως. Πρῶτον μὲν οὖν εὐτύχουν διαφερόντως, περὶ τε τὰ ἄλλα, καὶ περὶ τὴν πρὸς Ῥωμαίους φιλίαν, ἧς πολλὰ ἂν τις λάβοι σημεῖα· καὶ δὴ καὶ τὸ ξόανον τῆς Ἀρτέμιδος τῆς ἐν τῷ Ἀβεντίῳ οἱ Ῥωμαῖοι, τὴν αὐτὴν διάθεισιν ἔχοντες παρὰ τοῖς Μασσαλιώταις, ἀνέθεσαν. Κατὰ δὲ τὴν Πομπηίου πρὸς Καίσαρα στάσιν, τῷ κρατηθέντι μέρει προθέμενοι, τὴν πολλὴν τῆς εὐδαιμονίας ἀπέβαλον· ὅμως δ' οὖν ἔχνη λείπεται τοῦ παλαιοῦ ζήλου παρὰ τοῖς ἀνθρώποις, καὶ μάλιστα περὶ τὰς ὀργανοποιῖας, καὶ τὴν ναυτικὴν παρασκευὴν. ἑξημερουμένων δ' αἰεὶ τῶν ὑπερκειμένων βαρβάρων, καὶ ἀντὶ τοῦ πολεμεῖν τετραμμένων ἤδη πρὸς πολιτείας καὶ γεωργίας, διὰ τὴν τῶν Ῥωμαίων ἐπικράτειαν, οὐδ' αὐτοῖς ἔτι τούτοις συμβαίνοι ἂν περὶ τὰ λεχθέντα τοσαύτη σπουδὴ. Δηλοῦν δὲ τὰ καθεστηκότα νυνί. πάντες γὰρ οἱ χαρίεντες πρὸς τὸ λέγειν τρέπονται καὶ φιλοσοφεῖν· ὥσθ'

ἡ πόλις μικρῶ μὲν πρότερον τοῖς βαρβάροις ἀνέιτο παιδευτήριον, καὶ φιλέλληνας κατεσκεύασε τοὺς Γαλάτας, ὥστε καὶ τὰ συμβόλαια Ἑλληνιστὶ γράφειν· ἐν δὲ τῷ παρόντι καὶ τοὺς γνωριμωτάτους Ῥωμαίων πέπεικεν, ἀντὶ τῆς εἰς Ἀθήνας ἀποδημίας ἐκείσεφοιτᾶν φιλομαθεῖς ὄντας. δρῶντες δὲ τοὺς τοὺς οἱ Γαλάται, καὶ ἅμα εἰρήνην ἄγοντες, τὴν σχολὴν ἄσμενοι πρὸς τοὺς τοιοῦτους διατίθενται βίους, οὐ κατ' ἄνδρα μόνον, ἀλλὰ καὶ δημοσίᾳ· σοφιστὰς γοῦν ὑποδέχονται τοὺς μὲν ἰδίᾳ, τοὺς δὲ αἱ πόλεις κοινῇ μισθοῦμεναι, καθάπερ καὶ ἱατροὺς. Τῆς δὲ λιτότητος τῶν βίων καὶ τῆς σωφροσύνης τῶν Μασσαλιωτῶν, οὐκ ἐλάχιστον ἂν τις θείη τοῦτο τεκμήριον· ἡ γὰρ μέγιστη προῖξ αὐτοῖς ἐστὶν ἑκατὸν χρυσοῦ, καὶ εἰς ἰσθῆτα πέντε, καὶ πέντε εἰς χρυσοῦν κόσμος· πλέον δ' οὐκ ἔξεστι. Καὶ ὁ Καῖσαρ δὲ, καὶ οἱ μετ' ἐκείνον ἡγεμόνες, πρὸς τὰς ἐν τῷ πολέμῳ γενηθείσας ἁμαρτίας, ἐμετρίασαν, μεμνημένοι τῆς φιλίας, καὶ τὴν αὐτονομίαν ἐφύλαξαν, ἣν ἑξαρχῆς εἶχεν ἡ πόλις· ὥστε μὴ ὑπακούειν τῶν εἰς τὴν ὑπαρχίαν πεμπομένων στρατηγῶν, μήτε αὐτὴν, μήτε τοὺς ὑπηκόους. Περὶ μὲν Μασσαλίας ταῦτα.

Ἄμα δ' ἡ τε τῶν Σαλῶν ὄρεινὴ πρὸς ἄρκτον ἀπὸ τῆς ἰσπερας κλίνει μᾶλλον, καὶ τῆς θαλάττης ἀφίσταται κατὰ μικρὸν, καὶ ἡ παραλία παρὰ τὴν ἰσπεραν περινεύει. μικρὸν δ' ἀπὸ τῆς πόλεως τῶν Μασσαλιωτῶν προελθούσα ὅσων ἑκατὸν σταδίους ἐπὶ ἄκρην εὐμεγέθη πλησίον λατομῶν τιμῶν, ἐντεῦθεν ἄρχεται κολλεῖσθαι, καὶ ποιᾶν τὸν Γαλατικὸν

κόλπον, πρὸς τὸ Ἀφροδίσιον, τὸ τῆς Πυρρήνης ἄκρον· καλοῦσι δ' αὐτὸ καὶ Μασσαλιωτικόν. Ἔστι δ' ὁ κόλπος διπλοῦς· ἐν γὰρ τῇ αὐτῇ περιγραφῇ, δύο κόλπους ἀφορίζον ἔκκειται τὸ Σίγιον ὄρος, προσλαβὼν καὶ τὴν Βλάσκωνα νῆσον πλησίον ἰδρυμένην· τῶν δὲ κόλπων ὁ μὲν μείζων ἰδίως πάλιν καλεῖται Γαλατικὸς, εἰς ὃν ἔξερεύγεται τὸ τοῦ Ῥοδανοῦ στόμα· ὁ δ' ἐλάττων ὁ κατὰ Νάρβωνα ἐστὶ μέχρι Πυρρήνης. Ἡ μὲν οὖν Νάρβων ὑπέρεκται πῶν τοῦ Ἀτακος ἐκβολῶν καὶ τῆς λίμνης τῆς Ναρβωνίτιδος, μέγιστον ἐμπορεῖον τῶν ταύτη. Πρὸς δὲ τῷ Ῥοδανῷ πόλις ἐστὶ καὶ ἐμπορεῖον οὐ μικρόν, Ἀρελάται· ἴσον δὲ πως διέχει τὰ ἐμπόρια ταῦτα, ἀλλήλων τε καὶ τῶν αἰρημένων ἄκρων, ἡ μὲν Νάρβων τοῦ Ἀφροδισίου, τὸ δ' Ἀρελάται τῆς Μασσαλίας. Ἐκατέρωθεν δὲ τῆς Ναρβωνος ἄλλοι ποταμοὶ ῥέουσιν, οἱ μὲν ἐκ τῶν Κεμμένων ὀρῶν, οἱ δ' ἐκ τῆς Πυρρήνης, πόλεις ἔχοντες εἰς αἷς ἀνάπλους οὐ πολὺς ἐστὶ μικροῦς πλοίοις. Ἐκ μὲν τῆς Πυρρήνης δ', τε Ρουσκίνων καὶ ὁ Πλυβίρρhis, πόλιν ἔχων ὁμώνυμον ἐκάτερος αὐτῶν· τοῦ δὲ Ρουσκίνωνος καὶ λίμνη πλησίον ἐστὶ, καὶ χωρίον ὑψυδρον, μικρόν ὑπὲρ τῆς θαλάττης, ἀλκυλιδαν μεστόν, τὸ τοὺς ὀρυκτοὺς κιστριῖς ἔχον· δύο γὰρ ἡ τρεῖς ὀρύξαντι πόδας, καὶ καθέντι τριόδοντα εἰς ὕδωρ ἰλυῶδες, ἔστι περιπεῖραι τὸν ἰχθὺν ἀξιόλογον τὸ μέγεθος. τρέφεται δὲ ὑπὸ τῆς ἰλῦρος καθάπερ οἱ ἐγγέλυες· οὗτοι μὲν ἐκ τῆς Πυρρήνης ῥέουσιν οἱ ποταμοί, μεταξὺ Ναρβῶνος καὶ τοῦ Ἀφροδισίου. Ἐπὶ θάτερα μέρη τῆς Ναρβωνος, ἐκ τοῦ Κεμμένου

φέρονται πρὸς τὴν θάλατταν; ἐξ οὐπερ καὶ ὁ Ἄταξ
 ὁ, τε Ὀβρις, καὶ ὁ Ραύραρις· τούτων ἐφ' οὗ μὲν
 Βαιτέρα πόλις ἀσφαλὴς ἵδρυται, πλησίον τῆς Ναρ-
 βῶνος· ἐφ' οὗ δὲ Ἀγάθη, πτίσμα Μασσαλιωτῶν.

Ἐν μὲν οὖν ἔχει παράδοξον ἡ προειρημένη πα-
 ραλία, τὸ περὶ τοὺς ὀρυκτοὺς ἰχθῦς, ἕτερον δὲ μετ-
 ζον τούτου σχεδόν τι, τὸ λεχθισόμενον. Μεταξὺ
 γάρ τῆς Μασσαλίας καὶ τῶν ἐκβολῶν τοῦ Ῥοδανού,
 πεδίον ἐστὶ, τῆς θαλάττης διέχον εἰς ἑκατὸν στα-
 δίους, τοσοῦτον δὲ τὴν διάμετρον, κυκλοτερεῖς τὸ
 σχῆμα· καλεῖται δὲ λιθῶδες ἀπὸ τοῦ συμβεβηκότος
 μεστόν γάρ ἐστι λίθων χειροπληθῶν, ὑποπεφυκῦαν
 ἐχόντων αὐτοῖς ἄγρωστιν· ἀφ' ἧς ἀφθάνοι νομαὶ
 βουκήμασιν εἰσὶν· ἐν μέσῳ δ' ὕδατα, καὶ ἄλνικιδες
 ἐνίστανται, καὶ ἄλεις. Ἄπαντα μὲν οὖν καὶ ὑπερκει-
 μένη χώρα, προσήνεμός ἐστι· διαφερόντως δ' εἰς
 τὸ πεδίον τοῦτο, μελαμβόριον καταιγίζει πνεῦμα
 βίαιον καὶ φρικῶδες· φασὶ γοῦν σύρεσθαι καὶ κυ-
 λινδεῖσθαι τῶν λίθων ἐνίους· κατακλᾶσθαι δὲ τοὺς
 ἰνθρώπους ἀπὸ τῶν ὀχημάτων, καὶ γυμνοῦσθαι,
 αἱ ὄπλων, καὶ ἐσθῆτος ἀπὸ τῆς ἐμπνοῆς. Ἀριστο-
 λης μὲν οὖν φησιν, ὑπὸ σεισμοῦ τῶν καλουμένων
 ιαστῶν, ἐκπεσόντας τοὺς λίθους εἰς τὴν ἐπιφά-
 αν, συνολισθεῖν εἰς τὰ κοῖλα τῶν χωρίων. Πο-
 δώνιος δὲ λέμνην οὕσαν, παγῆναι μετὰ κλυδα-
 ῖ· καὶ διὰ τοῦτο εἰς πλείονας μερισθῆναι λίθους,
 ὥστε τοὺς ποταμούς καὶ χληκας; καὶ τὰς ψήφους
 αἰγιαλίτιδας· ὁμοίως δὲ καὶ λείρους, καὶ ἰσομα-
 ρας τῇ ὁμοιότητι· καὶ τὴν αἰτίαν ἀποδεδεικναι.

ἀμφοτέροι. Πιθανὸς μὲν οὖν ὁ παρ' ἀμφοῖν λόγος· ἀνάγκη γὰρ τοὺς οὕτω συνεστῶτας λίθους, οὗ καθ' ἑαυτοὺς ἢ ἐξ ὕγρου παγέντας μεταβάλλειν, ἀλλ' ἐκ πετρῶν μεγάλων, ῥήγματα συνεχῇ λαβουσῶν ἀποκριθῆναι. Τὸ μέντοι δυσασπολόγητον Αἰσχύλος καταμαθὼν, ἢ παρ' ἄλλου παραλαβὼν, εἰς μῦθον ἐξετόπισε. Φησὶ γοῦν Προμηθεὺς παρ' αὐτῷ καθευγούμενος Ἡρακλεῖ τῶν δδῶν τῶν ἀπὸ Κανκαῖου πρὸς τὰς Ἑσπερίδας·

Ἦξεῖς δὲ Αἰγύων εἰς ἀτάρβητον στρατόν,

Ἐνθ' οὐ μάχης, σάφ' οἶδα, καὶ θοῦρός περ ὢν

Μέμψη· πέπρωται γάρ σε καὶ βέλη λιπτεῖν

Ἐνταῦθ'· ἐλέσθαι θ' οὐ τιν' ἐκ γαίης λίθου

Ἔξεῖς, ἐπεὶ πῶς χῶρός ἐστι μαλθακός.

Ἰδὼν δ' ἀμμηχανοῦντά σ' ὁ Ζεὺς, οἰκτερεῖ,

Νεφέλην δ' ὑποσχὼν νιφάδι στρογγύλων πέτρων

Ἐπόσκιον θήσει χθόνα, οἷς ἔπειτα συμ-

Βαλὼν δηώσεις ῥαδίως Αἰγὺν στρατόν.

Ὡς περ οὐ κρεῖττον ὄν, φησὶν ὁ Ποσειδώνιος, εἰς αὐτοὺς τοὺς Αἰγύας ἐμβάλλειν τοὺς λίθους, καὶ καταχῶσαι πάντας, ἢ τοσοῦτων δεόμενον ποιῆσαι λίθων τὸν Ἡρακλεῖα. τὸ μὲν οὖν τοσοῦτων, ἀναγκαῖον ἦν, εἴπερ καὶ πρὸς ὄχλον παμπληθῆ· ὥστε ταύτῃ γε πιθανώτερος ὁ μυθολογικὸς τοῦ ἀνασκευάζοντος τὸν μῦθον. Ἀλλὰ καὶ ἑτέρα, πεπεῶσθαι φήσας ὁ ποιητῆς, οὐκ ἐξ ἀμφοτέρων φιλαίτιος. Καὶ γὰρ ἐν τοῖς περὶ τῆς προνοίας καὶ τῆς εἰμαρμένης λόγοις, εὖροις ἂν πολλὰ τοιαῦτα τῶν ἀνθρωπίνων καὶ τῶν φύσει γενομένων, ὥστ' ἐπ' αὐτῶν φάναι, πολλὰ κρεῖττον

εἶναι, τότε ἢ τότε γενέσθαι, οἷον εὖομβρον εἶναι τὴν Αἴγυπτον· ἀλλὰ μὴ τὴν Αἰθιοπίαν ποτίζειν τὴν γῆν· καὶ, τὸν Πάριν εἰς τὴν Σπάρτην πλείοντα, ναυαγίᾳ περιπείσειν· ἀλλὰ μὴ τὴν Ἑλένην ἀρπάσαντα, δίκας τίσαι τοῖς ἀδικηθεῖσιν ὕστερον, ἥνικα τοσοῦτον ἀπειργάσατο φθόρον Ἑλλήνων καὶ βαρβάρων· ὅπερ Εὐριπίδης ἀνένεγκεν εἰς τὸν Δία·

Ζεὺς γὰρ κακὸν μὲν Τρωσὶ πῆμα δ' Ἑλλάδι

Θέλων γενέσθαι, τὰ δ' ἐβούλευσεν πατήρ.

Περὶ δὲ τῶν τοῦ Ῥοδανοῦ στομάτων, Πολύβιος μὲν ἐπιτιμᾷ Τιμαίῳ, φήσας εἶναι μὴ πεντάστομον, ἀλλὰ διάστομον. Ἀρτεμίδωρος δὲ τρίστομον λέγει. Μάριος δὲ ὕστερον ὄρων τυφλόστομον γινόμενον ἐκ τῆς προσχώσεως, καὶ δυσείσβολον, κρινὴν ἔτεμα διώρυγα, καὶ ταύτῃ δεξάμενος τὸ πλεόν τοῦ ποταμοῦ, Μασσαλιώταις ἔδωκεν ἀριστεῖον κατὰ τὸν πρός Ἀμβρακίαν, καὶ Τωϋγενοὺς πόλεμον· ἐξ οὗ πλοῦτον ἠνέγκαντο πολυτελῆ, πρᾶττόμενοι τοὺς ἀναπλέοντας, καὶ τοὺς καταγομένους· ὅμως οὖν ἔτι μένει δυσείσπλοα, διὰ τε τὴν λαβρότητα, καὶ τὴν πρόσχωσιν καὶ τὴν ταπεινότητα τῆς χώρας, ὥστε μὴ καθαρᾷσθαι μηδ' ἐγγὺς ἐν ταῖς δυσσερίαις. Διόπερ οἱ Μασσαλιῶται πύργους ἀνίστησαν σημεῖα, ἐξοικειούμενοι πάντα τρόπον τὴν χώραν· καὶ δὴ καὶ τῆς Ἐφεσσίας Ἀρτέμιδος κᾶνταῦθα ἰδρῦσαντο ἱερὸν, χωρὶς ἀπολαβόντες, ὃ ποιεῖ νῆσον τὰ στόματα τοῦ ποταμοῦ. Ὑπέρεκται δὲ τῶν ἐκβολῶν τοῦ Ῥοδανοῦ, λιμνοθάλαττα· καλοῦσι δὲ στομαλίμνην· ὁστρᾶκια δ' ἔχει πᾶμπολλα, καὶ ἄλλως εὖοψῃ. ταύτην δ' ἔνιοι

συγκατηρίδμησαν τοῖς στόμασι τοῦ Ῥοδανοῦ, καὶ μάλιστα οἱ φήσαντες ἐπτάστομον αὐτόν· οὔτε τοῦτ' εὖ λέγοντες οὔτ' ἐκείνο· ὅρος γάρ ἐστι μεταξὺ, τὸ δι-
αίρων ἀπὸ τοῦ ποταμοῦ τὴν λίμνην. Ἡ μὲν οὖν ἀπὸ
τῆς Πυρήνης ἐπὶ Μασσαλίαν παραλίαν τοιαύτη καὶ
τοσαύτη τίς.

Ἡ δ' ἐπὶ τὸν Οὐραρον ποταμόν, καὶ τοὺς ταύτη
Αἰγυας, τὰς τε τῶν Μασσαλιωτῶν ἔχει πόλεις, Ταυ-
ροέντιον, καὶ Ὀλβίαν, καὶ Ἀντίπολιν, καὶ Νίκαιαν,
καὶ τὸ ναῦσταθμον τὸ Καίσαρος τοῦ Σεβαστοῦ, ὃ
καλοῦσι Φόρον Ἰούλιον. Ἰδρυται δὲ τοῦτο μεταξὺ
τῆς Ὀλβίας καὶ τῆς Ἀντιπόλεως, διέχον Μασσαλίας
εἰς ἑξακοσίους σταδίους. Ὁ δὲ Οὐραρος μέσος ἐστὶ
τῆς Ἀντιπόλεως καὶ Νικαίας, τῆς μὲν ὅσον εἴκοσι,
τῆς δὲ ὅσον ἑξήκοντα σταδίους διέχων· ὥστ' ἡ Νί-
καια τῆς Ἰταλίας γίνεται κατὰ τὸν νῦν ἀποδεδειγμέ-
νον ὅρον, καὶ περ οὔσα Μασσαλιωτῶν· ἐτείχισαν
γάρ τὰ κτίσματα ταῦτα τοῖς ὑπερκειμένοις βαρβά-
ροις οἱ Μασσαλιῶται, τὴν τε θάλατταν ἔχειν ἐλευ-
θέραν βουλόμενοι, τῆς χώρας ὑπ' ἐκείνων κρατου-
μένης· ὁρεωὴ γάρ ἐστι καὶ ἐρυμνὴ, πρὸς μὲν τῇ
Μασσαλίᾳ πλάτος τι μέτριον· καταλιποῦσα τῶν χω-
ρίων τῶν ἐπιπέδων· προϊόντι δὲ ἐπὶ τὴν ἕω παντά-
πασιν ἀποθλίβουσα πρὸς τὴν θάλασσαν, καὶ μόλις
ἔωσα πορεύσιμον αὐτὴν τὴν ὁδόν. Κατέχουσι δὲ τὰ
μὲν πρῶτα Σάλυνες· τὰ δὲ τελευταῖα πρὸς τὴν Ἰτα-
λίαν συνάπτοντες Αἰγυες· περὶ ὧν λεχθήσεται μετὰ
ταῦτα. Νυνὶ δὲ τοσοῦτον προσθετέον, ὅτι τῆς μὲν
Ἀντιπόλεως ἐν τοῖς τῆς Ναρβωνίτιδος μέγασι κειμένης

τῆς δὲ Νίκαιας ἐν τοῖς τῆς Ἰταλίας, ἡ μὲν Νίκαια ὑπὸ τοῖς Μασσαλιώταις μένει, καὶ τῆς ὑπαρχίας ἐστίν· ἡ δ' Ἀντίπολις τῶν Ἰταλιωτίδων ἐξετάζεται, κριθεῖσα πρὸς τοὺς Μασσαλιώτας, καὶ ἐλευθερωθεῖσα τῶν παρ' ἐκείνων προσταγμάτων.

Ἰσχύεινται δὲ τῶν στενῶν τούτων ἀπὸ Μασσαλίας ἀρξαμένοις, αἱ Στοιχάδες νῆσοι, τρεῖς μὲν ἀξιόλογοι, δύο δὲ μικραί· γεωργοῦσι δ' αὐτὰς Μασσαλιῶται. τὸ δὲ παλαιὸν, καὶ φρουρὰν εἶχον, ἰδρυμένην αὐτόθι πρὸς τὰς τῶν λησθηρίων ἐφόδους, εὐποροῦντες καὶ λιμένων. Μετὰ δὲ τὰς Στοιχάδας ἡ Πλανασία καὶ Ἀήρων, ἔχουσαι κατοικίας. ἐν δὲ τῇ Ἀήρωνι καὶ ἡρώδην ἐστὶ τὸ τοῦ Ἀήρωνος· κεῖται δ' αὕτη πρὸ τῆς Ἀντιπόλεως. Ἄλλα δ' ἐστὶν νησίδια οὐκ ἄξια μνήμης, τὰ μὲν πρὸ τῆς Μασσαλίας αὐτῆς, τὰ δὲ πρὸ τῆς ἄλλης τῆς λεχθείσης ἡϊόνος. Τῶν δὲ λιμένων, ὁ μὲν κατὰ τὸν ναύσταθμον ἀξιόλογος, καὶ ὁ τῶν Μασσαλιωτῶν, οἱ δ' ἄλλοι μέτριοι· τούτων δ' ἐστὶ καὶ ὁ Ὀξύβιος καλούμενος λιμὴν, ἐπώνυμος τῶν Ὀξυβίων Αἰγύων. Περὶ μὲν τῆς παραλίας ταῦτα λέγομεν.

Τὴν δ' ὑπερκείμενην αὐτῆς χώραν, μάλιστα γεωγραφεῖ, τὰ τε ὄρη τὰ περιειμένα, καὶ οἱ ποταμοί· διαφερόντως δὲ ὁ Ῥοδανός, μέγιστός τε ὢν καὶ πλεῖστον ἀνάπλουν ἔχων, ἐκ πολλῶν πληρούμενος ῥευμάτων· λεκτέον οὖν ἐφεξῆς περὶ τούτων. Ἀπὸ Μασσαλίας τοίνυν ἀρξαμένοις, καὶ προϊούσιν ἐπὶ τὴν μεταξὺ χώραν τῶν τε Ἀλπεων καὶ τοῦ Ῥοδανοῦ, μέγρι μὲν τοῦ Δρουεντία ποταμοῦ, Σάλυς οὐκ οὐ-

σιν ἐπὶ πεντακροσίους σταδίους· πορθμείῃ δὲ δ
 βῶσιν εἰς Καβαλιῶνα πόλιν, ἣ ἐφεξῆς πᾶσα καὶ
 Κκουάρων ἐστὶ, μέχρι τῶν τοῦ Ἰσαρος συμβοί
 πρὸς τὸν Ῥοδανόν· ἐνταῦθα δὲ καὶ τὸ Κεμμένον
 συνάπτει πρὸς τῷ Ῥοδανῷ· μήκος τὸ μέχρι δεῖ
 ἀπὸ τοῦ Ἀρουεντία, σταδίων ἐστὶν ψ'. Οἱ μὲν
 Σάλυες, ἐν αὐτοῖς τὰ τε πεδία καὶ τὰ ὑπερκαίμ
 ὄρη κατοικοῦσι· τῶν τε Κκουάρων ὑπέρκειν
 Ουοκόντιοί τε, καὶ Τρικόριοι, καὶ Ἰκόνιοι, καὶ Λ
 δορλοὶ. Μεταξὺ δὲ τοῦ Ἀρουεντία καὶ τοῦ Ἰσα
 καὶ ἄλλοι ποταμοὶ φέουσιν ἀπὸ Ἀλπεων, ἐπὶ
 Ῥοδανόν, δύο μὲν οἱ περιρρέοντες πόλιν Κκουά
 καὶ Ουάρων, κοινῷ ρεῖθρῳ συμβάλλοντες εἰς
 Ῥοδανόν· τρίτος δὲ Σούλγας, ὃ κατὰ Ουίνδα
 πόλιν μισγόμενος τῷ Ῥοδανῷ, ὅπου Γναῖος Αἰ
 βαρβος μεγάλην μάχην πολλὰς ἐτρέψατο Κελτῶν
 ριάδας. Εἰσὶ δὲ ἐν τῷ μεταξὺ πόλεις Αὐενίων,
 Ἀρσυσίων, καὶ Ἀερία· τῷ ὄντι φησὶν Ἀρτεμίδα
 Ἀερία, διὰ τὸ ἐφ' ὅψους ἰδρῦσθαι μεγάλου. Ἡ
 οὖν ἄλλη πᾶσα, ἐστὶ πεδιάς καὶ εὐβοτος· ἡ δ'
 τῆς Ἀερίας εἰς τὴν Δουρίωνα, ὑπερθέσεις ἔχει στε
 καὶ ὑλώδεις. Καθ' ὃ δὲ συμπέπτουσιν ὁ Ἰσαρ
 τανός καὶ ὁ Ῥοδανός, καὶ τὸ Κεμμένον ἄρος, Κό
 τος Φάβιος Μάξιμος Αἰμιλιανός, οὐχ ὅλαις τε
 μυριάσιν, εἴκοσι μυριάδας Κελτῶν κατέκοψεν.
 ἔστησε τρόπαιον αὐτόθι λευκοῦ λίθου, καὶ ν
 δύο, τὸν μὲν Ἀρεως, τὸν δ' Ἡρακλέους. Ἀπὸ
 τοῦ Ἰσαρος εἰς τὴν Ουϊένναν τὴν τῶν Ἀλλοβρόγ
 μητρώπολιν κεμένην ἐπὶ τῷ Ῥοδανῷ, σταδίοις ε

κτ'. πλησίον δ' ὑπέρεκται τῆς Ουϊέννης τὸ Λού-
 γδουνον, ἀφ' οὗ συμμίσγουσιν ἀλλήλοις, ὃ, τε Ἄραρ,
 καὶ ὁ Ῥοδανός· στάδιοι δ' εἰσὶν ἐπ' αὐτὸ, περὶ μὲν
 περὶ σ' διὰ τῆς Ἀλλοβρόγων· ἀνάτω δὲ μικρῷ πλεί-
 ους. Ἀλλόβρογες δὲ μυριάσι πολλαῖς πρότερον μὲν
 ἐστράτευον, νῦν δὲ γεωργοῦσι τὰ πεδία καὶ τοὺς
 ἐνὶ ὄρεσιν τοὺς ἐν ταῖς Ἀλπεσι· καὶ οἱ μὲν ἄλλοι κω-
 μηθὲν ζῶσιν, οἱ δ' ἐπιφανέστατοι τὴν Ουϊένναν
 ἔχοντες, κώμην πρότερον οὖσαν, μητροπόλιν δ' ὅμως
 τοῦ ἔθνους λεγομένην κατεσκευάκασιν πόλιν. ἰδρυ-
 ται δ' ἐπὶ τῷ Ῥοδανῷ. Φέρεται δ' ἀπὸ τῶν Ἀλπειν
 οὗτος πολὺς καὶ σφοδρός· ὅς γε καὶ διὰ λίμνης
 ἐξῶν τῆς Λεμάνης, φανερόν δεικνυσὶ τὸ ρεῖθρον
 ἐπὶ πολλοὺς σταδίους. κατελθὼν δὲ εἰς τὰ πεδία
 τῆς χώρας τῆς Ἀλλοβρόγων καὶ Σεγοσιάνων, συμ-
 μίλλεται τῷ Ἄραρι κατὰ Λούγδουνον πύλιν τῶν Σεγο-
 σιάνων. Ῥεῖ δὲ καὶ ὁ Ἄραρ ἐκ τῶν Ἀλπειν, ὁρίζων
 ἡχοανούς τε καὶ Αἰδουῖους, καὶ Λιγκασίους· παρ-
 αβὼν δ' ὕστερον τὸν Λοῦβιν ἐκ τῶν αὐτῶν ὄρων
 ῥόμενον πλωτόν, ἐπικρατήσας τῷ ὀνόματι, καὶ
 ὀνομασθεὶς Ἄραρ, συμμίσγει τῷ Ῥοδανῷ.
 Ἰὺν δ' ἐπικρατήσας ὁ Ῥοδανός, εἰς τὴν Ουϊένναν
 εἰσέρχεται. Συμβαίνει δὲ καταρχὰς μὲν τοὺς τρεῖς πο-
 τοὺς φέρεσθαι πρὸς ἄρκτον, εἶτα πρὸς δόξιν· εἰς τὴν
 δὲ συμπεσόντες ρεῖθρον, πάλιν ἄλλην καμπὴν λα-
 βόντες φέρεται τὸ ρεῖθρον μέχρι τῶν ἐκβολῶν, δεξιὰ
 καὶ τοὺς ἄλλους ποταμούς· καὶ κεῖθεν ἤδη τὴν
 γαλιαν ποιεῖται, μέχρι τῆς θαλάττης ὅθυσιν. Ἡ μὲν
 γαλιὰ τῶν Ἀλπειν καὶ τοῦ Ῥοδανοῦ, τοιαύτη τις

Τὴν δ' ἐπὶ θάτερα μέρη τοῦ ποταμοῦ, Οὐωλκαὶ
 νέμονται τὴν πλείστην, οὗς Ἀρικομισκοὺς προσαγο-
 ρεῖν οὖσι. τούτων δ' ἐπίνειον ἡ Ναρβῶν λέγεται·
 δικαιότερον δ' καὶ τῆς ἄλλης Κελτικῆς λέγοιτο·
 τοσοῦτον ὑπερβέβληται τῷ πλήθει τῶν χροῶν τῷ
 ἐμπορείῳ. Οἱ μὲν οὖν Οὐωλκαὶ γειτονεῦν οὖσι τῷ πο-
 ταμῷ τῷ Ῥοδανῷ, τοὺς Σάλυας ἔχοντες ἀντιπαρή-
 κοντας αὐτοῖς ἐν τῇ περαιᾷ, καὶ τοὺς Καουάρους.
 Ἐπικρατεῖ δὲ τὸ τῶν Καουάρων ὄνομα, καὶ πάντας οὖ-
 τως ἤδη προσαγορεύουσι τοὺς ταύτη βαρβάρους, οὐδὲ
 βαρβάρους ἔτι ὄντας, ἀλλὰ μετακειμένους τὸ πλέον εἰς
 τὸν τῶν Ῥωμαίων τύπον, καὶ τῇ γλώττῃ καὶ τοῖς βίαις,
 τινὰς δὲ καὶ τῇ πολιτείᾳ. Ἄλλα δέ ἐστιν ἄδοξα ἔθνη καὶ
 μικρὰ, παρακείμενα τοῖς Ἀρικομισκοῖς μέχρι Ήυρή-
 νης. Μητρόπολις δὲ τῶν Ἀρικομισκῶν ἐστὶ Νεμαν-
 σος, κατὰ μὲν τὸν ἑλλότριον ὄχλον καὶ τὸν ἐμπορι-
 κόν, πολὺ Ναρβῶνος λειπομένη, κατὰ δὲ τὸν πολι-
 τικόν ὑπερβάλλουσα· ὑπηκόους γὰρ ἔχει κόμας τέτ-
 ταρας καὶ εἴκοσι τῶν ὁμοεθνῶν, εὐανδρεῖα διάφε-
 ρούσας, συντελούσας εἰς αὐτήν, ἔχουσιν καὶ τὸ
 καλούμενον Λατεῖον· ὥστε τοὺς ἀξιωματικὰς ἀγο-
 ρανομίας καὶ ταμείας ἐν Νεμανύσῳ Ῥωμαίους ὑ-
 πάρχειν· διὰ δὲ τοῦτο οὐδ' ὑπὸ τοῖς προσταγμάσι
 τῶν ἐκ τῆς Ῥώμης στρατηγῶν ἐστὶ τὸ ἔθνος τοῦτο.
 Ἰδρυταὶ δ' ἡ πόλις κατὰ τὴν ἐκ τῆς Ἰβηρίας εἰς τὴν
 Ἰταλίαν, Θέρους μὲν εὐβάτον οὖσαν, χειμῶνος δὲ
 καὶ ἕαρος, πηλώδη καὶ ποταμόκλυστον. τινὰ μὲν
 οὖν τῶν φευμάτων, πορθμείοις περᾶται, τι δὲ γε-
 γνησιν, ταῖς μὲν ξύλων πεπονημέναις, ταῖς δὲ λίθιναις.

Ποιοῦσι δὲ τὰς ἐκ τῶν ὑδάτων δυσκολίας οἱ χεῖ-
μαρῆροι, καὶ μέχρι τοῦ θέρους ἔσθ' ὅτε ἐκ τῶν Ἀλ-
πειων καταφερόμενοι, μετὰ τὴν ἀπότηξιν τῶν χιό-
νων. Τῆς δ' ὁδοῦ τῆς λεχθείσης, ἡ μὲν εὐθὺς ἐπὶ
τὰς Ἀλπεὺς ἐστὶ, καθάπερ εἶπομεν, ἡ σύντομος διὰ
Οὐκοκοντίων· ἡ δὲ διὰ τῆς παραλίας τῆς Μασσαλιω-
τικῆς καὶ τῆς Λιγυστικῆς, μακροτέρα μὲν, τὰς δ'
ὑπερθέσεις τὰς εἰς τὴν Ἰταλίαν, εὐμαρესτέρας ἔχει,
ταπεινουμένων ἐνταῦθα ἡδὴ τῶν ὁρῶν. Διέχει δ' ἡ
Νέμαυσος τοῦ μὲν Ῥοδανοῦ περὶ ἑκατὸν σταδίους,
καθὼ ἐν τῇ περαιᾷ πολίχνηον ἐστὶ Ταράσκων· τῆς
δὲ Ναρθῶνος ψ' καὶ εἴκοσι. Πρὸς δὲ τὸ Κεμμένον
ὄρος συνάπτοντες, ἐπιλαμβάνοντες δὲ καὶ τὸ νότιον
πλευρὸν αὐτοῦ, μέχρι τῶν ἀκρωτηρίων οἰκοῦσι, τῶν
τε Οὐολκῶν οἱ Τεκτοσάγες καλούμενοι, καὶ ἄλλοι
τινές. περὶ μὲν οὖν τῶν ἄλλων ἐροῦμεν ὕστερον.

Οἱ δὲ Τεκτοσάγες καλούμενοι τῇ Πυρρήνῃ πλη-
σιάζουσιν. ἐφάπτονται δὲ μικρὰ καὶ τοῦ προσαρκτίου
πλευροῦ τῶν Κεμμένων, πολὺ χροσόν τε νέμονται
γῆν. Ἐοίκασι δὲ καὶ δυναστεῦσαι ποτε, καὶ εὐαν-
δρῆσαι τοσοῦτον, ὥστε στάσεως ἐμπεσοῦσης, ἐξελά-
σαι πολὺ πλῆθος ἐξ ἑαυτῶν ἐκ τῆς οἰκείας· κοινω-
νῆσαι δὲ τούτοις καὶ ἄλλους ἐξ ἄλλων ἐθνῶν. τούτων
δ' εἶναι καὶ τοὺς κατασχόντας τὴν Φρυγίαν, τὴν
Ὀμορον τῇ Καππαδοκίᾳ, καὶ τοῖς Παφλαγόσι· τού-
του μὲν οὖν ἔχομεν τεκμήριον, τοὺς ἔτι καὶ νῦν λε-
γόμενους Τεκτοσάγας. Τριῶν γὰρ ὄντων ἐθνῶν,
ἐν ἐξ αὐτῶν τὸ περὶ Ἀγκυραν πόλιν Τεκτοσάγων λε-
γεται· τὰ δὲ λοιπὰ δύο ἐστὶ Τροκμοὶ καὶ Τολισταί.

βύγιοι· τούτους δ' ὅτι μὲν ἐκ τῆς Κελτικῆς ἀπα-
 κίσθησαν, μηνύει τό, τε πρὸς τοὺς Τεκτοσάγας σύμ-
 φυλον. Ἐξ ὧν δὲ χωρίων ὠρμήθησαν, οὐκ ἔχομεν
 φράζειν· οὐ γὰρ παρειλήφαμεν οἰκοῦντάς τινας
 συνὶ Τροκμοὺς ἢ Τολιστοβογίους ἐκτὸς τῶν Ἀλπεων,
 οὐτ' ἐν αὐταῖς, οὐτ' ἐντός· εἰκὸς δ' ἐκλελοιπέναι
 διὰ τὰς ἀθρόας ἀπαναστάσεις, καθάπερ καὶ ἐπ' ἄλ-
 λων συμβαίνει πλειόνων. Ἐπεὶ καὶ τὸν ἄλλον Βρέν-
 νον τὸν ἐπελθόντα ἐπὶ Δελφοὺς, Πραῦσόν τινὲς
 φασιν. ἀλλ' οὐδὲ τοὺς Πραύσους ἔχομεν εἰπεῖν, ὅπου
 γῆς ὤκησαν πρότερον. καὶ τοὺς Τεκτοσάγας δέ φασι
 μετασχεῖν τῆς ἐπὶ Δελφοὺς στρατείας, καὶ τοὺς τε
 θησαυροὺς τοὺς εὐρεθέντας παρ' αὐτοῖς, ὑπὸ Και-
 πίωνος τοῦ στρατηγοῦ τῶν Ῥωμαίων ἐν πόλει Το-
 λώσῃ, τῶν ἐκείθεν χρημάτων μέρος εἶναι φασι·
 προσθεῖναι δὲ τοὺς ἀνθρώπους, καὶ ἐκ τῶν ἰδίων
 οἴκων ἀνιεροῦντας καὶ ἐξίλασκομένους τὸν θεόν·
 προσαψάμενον δ' αὐτῶν τὸν Καίπωνα, διὰ τοῦτο
 ἐν δυστυχήμασι καταστρέψαι τὸν βίον, ὥς ἱερόσυλον
 ἐκβληθέντα ὑπὸ τῆς πατρίδος· διαδύχους δ' ἀπο-
 λιπόντα παῖδας, ἃς συνέβη καταπορνευθεῖσας, ὥς
 εἴρηκε Τιμαγένης, αἰσχρῶς ἀπολέσθαι. Πιθανώ-
 τερος δ' ἐστὶν ὁ Ποσειδωνίου λόγος. τὰ μὲν γὰρ
 εὐρεθέντα ἐν τῇ Τολώσῃ χρήματα, μυρίων πού
 καὶ πεντακισχιλίων ταλάντων γενέσθαι φησί· τὰ
 μὲν ἐν σηκοῖς ἀποκειμένα, τὰ δ' ἐν λίμναις ἱεραῖς,
 οὐδεμίαν κατασκευὴν ἔχοντα, ἀλλ' ἄργῶν χρυσῶν
 καὶ ἄργυρον. τό δ' ἐν Δελφοῖς ἱερὸν κατ' ἐκείνους
 ἤδη τοὺς χρόνους ὑπάρχει κενόν, τῶν ταλοῦτων σε-

ἡμέρον ὑπὸ τῶν Φωκέων κατὰ τὸν ἱερὸν πόλεμον
 ἰὲ καὶ τι ἐλείφθη, διανείμασθαι πολλοὺς· οὐδὲ
 ῥῆναι δὲ αὐτοὺς εἰκὸς εἰς τὴν οἰκίαν, ἀθλίως
 κλιῖξαντας μετὰ τὴν ἐκ Δελφῶν ἀποχώρησιν, καὶ
 θασθέντας ἄλλους ἐπ' ἄλλα μέρη κατὰ διχουσα-
 ν. Ἄλλ' ὥσπερ ἐκεῖνός τε εἶρηκε καὶ ἄλλοι πλεί-
 ον, ἡ χώρα πολὺχρυσος οὖσα, καὶ δεσιδαιμόνων
 ῥώπων, καὶ οὐ πολυτελῶν τοῖς βίοις πολλαχοῦ
 Κελτικῆς ἔuchs θησαυρούς· μάλιστα δ' αὐτοῖς
 ἱμναίῃ τὴν ἀσυλίαν παρῆχον, εἰς αἷς καθίσταν ἀρ-
 ον, ἥ καὶ χρυσοῦ βάρη. Οἱ γοῦν Ῥωμαῖοι κρα-
 αντες τῶν τόπων, ἀπέδοντο τὰς λίμνας δημο-
 ν, καὶ τῶν ὠνησαμένων πολλοὶ μύλους εὔρον σφυ-
 ατοὺς ἀργυροῦς. Ἐν δὲ τῇ Τολῳσση καὶ τὸ ἱε-
 ῖον ἅγιον, τιμώμενον σφόδρα ὑπὸ τῶν περιού-
 ον, καὶ τὰ χρήματα ἐπλεόνασε διὰ τοῦτο, πολ-
 ᾶνατιθέντων, καὶ μηδεὶνός προσάπτεισθαι θαφ-
 ντος.

Ἰδρυται δ' ἡ Τολῳσσα κατὰ τὸ στενώτατον τοῦ
 μοῦ, τοῦ διεύργοντος ἀπὸ τῆς κατὰ Ναρβῶνα
 αἰτῆς τὸν ὠκεανόν, ὃν φησι Ποσειδώνιος, ἐλάτ-
 τῶν τρισχίλιων σταδίων. Ἄξιον δ' ἀντὶ πάντων
 σημῆνασθαι πάλιν ὅπερ εἵπομεν πρότερον τὴν
 λογίαν τῆς χώρας, πρὸς τε τοὺς ποταμοὺς καὶ τὴν
 αἰτταν, τὴν τ' ἐκτὸς ὁμοίως, καὶ τῆς ἐντὸς· εὐ-
 γὰρ ἂν τις ἐπιστήσας, οὐκ ἐλάχιστον μέρος τοῦθ'
 ἴρχον, τῆς τῶν τόπων ἀρετῆς. λέγω δὲ τὸ τὰς
 αἷς ἐπιπλέεσθαι τὰς τοῦ βίου μετὰ ῥαστώνης
 σι πρὸς ἅπαντας, καὶ τὰς ἐπιλείας ἀνῆσθαι

κοινάς· μάλιστα δὲ νῦν ἥνικα ἄγοντες σχολὴν ἀπὸ τῶν ὀπλῶν ἐργάζονται τὴν χώραν ἐπιμελῶς, καὶ τοὺς βίους κατασκευάζονται πολιτικούς· ὥστε ἐπὶ τῶν τοιούτων κἄν τὸ τῆς προνοίας ἔργον ἐπιμαρτυρεῖται· σθαί τις ἂν δόξειεν, οὐχ ὅπως ἔτυχεν, ἀλλ' ὥς ἂν μετὰ λογισμοῦ τινος διακειμένων τῶν τόπων. Ὁ μὲν γὰρ Ῥοδανὸς πολὺν τε ἔχει τὸν ἀνάπλουον, καὶ μεγάλους φορτίους, καὶ ἐπὶ πολλὰ μέρη τῆς χώρας, διὰ τὸ τοὺς ἐμπέπτοντας εἰς αὐτὸν ποταμοὺς ὑπάρχειν πλωτοὺς, καὶ διαδέχεται τὸν φόρτον πλεῖστον. Ὁ δ' Ἄραρ ἐκδέχεται, καὶ ὁ Δοῦβις ὁ εἰς τοῦτον ἐμβάλλων· εἰτα πεζεύεται μέχρι τοῦ Σηκοανᾶ τοῦ ποταμοῦ· κἀντεῦθεν ἤδη καταφέρεται εἰς τὸν Ὠκεανόν, καὶ τοὺς Ἀηξοβίους, καὶ Καλίτους· ἐκ δὲ τούτων εἰς τὴν Βρεττανικὴν, ἐλάττων ἢ ἡμερήσιος ὁδὸς ἐστίν. Ἐπεὶ δ' ἐστὶν ὁξὺς καὶ δυσανάπλους ὁ Ῥοδανός, τινὰ τῶν ἐντεῦθεν φορτίων πεζεύεται μᾶλλον ταῖς ἁρμαμάξαις, ὅσα εἰς Ἀρουέργους κομίζεται, καὶ τὸν Λείγηρα ποταμὸν, καίπερ τοῦ Ῥοδανοῦ καὶ τούτοις πλησιάζοντος ἐκ μέρους· ἀλλ' ἡ ὁδὸς πεδιάς αὖσα, καὶ οὐ πολλὴ περὶ ὧ σταδίους ἐπάγεται μὴ χρήσασθαι τῷ ἀνάπλω, διὰ τὸ πεζεῦεσθαι ῥᾶον· ἐντεῦθεν δ' ὁ Λείγηρ εὐφυῶς ἐκδέχεται. Ῥεῖ δὲ ἐκ τῶν Κεμμένων εἰς τὸν Ὠκεανόν. Ἐκ δὲ Ναρβῶνος ἀναπλεῖται μὲν ἐπὶ μικρὸν τῷ Ἀτακι· πεζεύεται δὲ πλέον ἐπὶ τὸν Γαρουναῖον ποταμὸν, καὶ τοῦθ' ὅσον σ' ἢ ψ σταδίων· ῥεῖ δὲ καὶ ὁ Γαροναῖς εἰς τὸν Ὠκεανόν. Ταῦτα μὲν ὑπὲρ τῶν νεμομένων τὴν Ναρβωντίν ἐπικράτειαν λέγομεν, οὓς οἱ πρότερον Κέλ-

τας ἀνδράμαζον· ἀπὸ τούτων δ' οἶμαι καὶ τοὺς σύμ-
παντας Γαλάτας Κέλτους ὑπὸ τῶν Ἑλλήνων προσ-
αγορευθῆναι, διὰ τὴν ἐπιφάνειαν· ἥ καὶ προσλα-
βόντων πρὸς τοῦτο καὶ τῶν Μασσαλιωτῶν διὰ τὸ
πλησιόχωρον.

II. Ἐξῆς δὲ περὶ τῶν Ἀκουϊτανῶν λεκτίον,
καὶ τῶν προσωρισμένων αὐτοῖς ἐθνῶν τεσσαρεσ-
καίδεκα Γαλατικῶν, τῶν μεταξὺ τοῦ Γαρουνᾶ κα-
τοικούντων, καὶ τοῦ Λείγηρος, ὧν ἔνια ἐπιλαμβά-
νει καὶ τῆς τοῦ Ῥοδανοῦ ποταμίας, καὶ τῶν πεδίων
τῶν κατὰ τὴν Ναρβωνίτιν. Ἀπλῶς γὰρ εἰπεῖν, οἱ
Ἀκουϊτανοὶ διαφέρουσι τοῦ Γαλατικοῦ φύλον, κατὰ
τε τὰς τῶν σομάτων κατασκευὰς, καὶ κατὰ τὴν γλῶτ-
ταν· εἰκόσας δὲ μᾶλλον Ἰβηρσιν. ὁρίζονται δὲ τῷ
Γαρουνᾷ ποταμῷ, ἐντὸς τούτου καὶ τῆς Πυρρήνης
οἰκοῦντες. Ἔστι δὲ ἔθνη τῶν Ἀκουϊτανῶν πλείω μὲν
τῶν εἰκοσι· μικρὰ δὲ καὶ ἄδοξα· τὰ πολλὰ μὲν πα-
ρωκεανιτικά, τὰ δ' εἰς τὴν μεσόγαιαν, καὶ τὰ ἄκρα
τῶν Κεμμένων ὄρων μέχρι Τεκτοσάγων ἀνέχοντα.
Ἐπειδὴ δὲ μικρὰ μερὶς ἦν ἡ τοσαύτη, προσέθεσαν
καὶ τὴν μεταξὺ τοῦ Γαρουνᾶ καὶ τοῦ Λείγηρος. Πα-
ράλληλοι δὲ πῶς εἰσιν οἱ ποταμοὶ τῇ Πυρρήνῃ, καὶ
ὅσοι ποιοῦσι παραλληλόγραμμα πρὸς αὐτὴν χωρία,
ριζόμενα κατὰ τὰς ἄλλας πλευρὰς τῇ τε ὠκεανῷ,
ὡς τοῖς Κεμμένοις ὄρεσι· δισχίλων δ' ὁμοῦ στα-
νῇ ἐστὶν ὁ πλοῦς ἐκατέρων τῶν ποταμῶν. Ἐκβάλ-
δ' ὁ μὲν Γαρουνᾶς, τρισὶ ποταμοῖς αὐξηθεὶς,
τὸ μεταξὺ Βιτουρίγων τε τῶν Ἰασκῶν ἐπικαλου-
ων, καὶ Σαντόνων, ἀμφοτέρων Γαλατικῶν ἐθνῶν

μόνον γὰρ δὴ τὸ τῶν Βιτουρίων τούτων ἔθνος ἐν τοῖς Ἀκουϊτανοῖς ἀλλόφυλον ἰδρύται, καὶ οὐ συντελεῖ αὐτοῖς· ἔχει δὲ ἐμπορεῖον Βουρδέγαλα ἐπικείμενον λιμνοθαλάττῃ τινὶ, ἣν ποιοῦσιν αἱ ἐκβολαὶ τοῦ ποταμοῦ. Ὁ δὲ Λείγηρ μεταξὺ Πικτόνων τε καὶ Ναμνιτῶν ἐκβάλλει. πρότερον δὲ Κορβίλων ὑπῆρχεν ἐμπορεῖον ἐπὶ τούτῳ ποταμῷ· περὶ ἧς εἰρηκα Πολύβιος, μνησθεὶς τῶν ὑπὸ Πυθίου μυθολογηθέντων· ὅτι Μασσαλιωτῶν μὲν τῶν συμμειζάντων Σκηπίωνι, οὐδεὶς εἶχε λέγειν οὐδὲν μνήμης ἄξιον, ἐρωτηθεὶς ὑπὸ τοῦ Σκηπίωνος ὑπὲρ τῆς Βρεττανικῆς, οὐδὲ τῶν ἐκ Ναρβῶνος, οὐδὲ τῶν ἐκ Κορβηλῶνος, αἵπερ ἦσαν ἄρισται πόλεις τῶν ταύτης. Πυθίας δ' ἐθαύρησε ψεύσασθαι τοσαῦτα. Τῶν δὲ Σαντόνων πόλις ἐστὶ Μεδιολάνιον. Ἔστι δ' ἡ μὲν παρωκεανῆτις τῶν Ἀκουϊτανῶν ἀμμώδης ἡ πλείστη καὶ λεπτή, κέγχρω τρέφουσα, τοῖς δ' ἄλλοις καρποῖς ἀφορωτέρα. Ἐνταῦθα δ' ἐστὶ καὶ ὁ κόλπος ὁ ποιῶν τὸν ἰσθμὸν πρὸς τὸν ἐν τῇ Ναρβωνίτιδι παραλίᾳ Γαλατικὸν κόλπον, δμώνυμος ἐκείνῳ καὶ αὐτός. ἔχουσι δὲ Τάρβελλοι τὸν κόλπον, παρ' οἷς εἰσι τὰ χρύσεια σπουδαιότατα πάντων· ἐν γὰρ βόθροις ὀρυχθεῖσιν ἐπὶ μικρὸν εὐρίσκονται καὶ χειροπληθεῖς χρυσίου πλάκες, ἔσθ' ὅτε μικρῶς ἀποκαθάρσεως δεόμεναι. τὸ δὲ λοιπὸν ψῆγμα ἐστὶ καὶ βῶλοι· καὶ αὗται κατεργασίαν οὐ πολλὴν ἔχουσαι. ἡ δὲ μεσόγαιος καὶ ὄρεινῇ, βελτίω γῆν ἔχει. πρὸς μὲν τῇ Πυρρήνῃ, τὴν τῶν Κονουένων ὅπερ ἐστὶ συγκλύδων· ἐν ἣ πόλις Λούγδουνος, καὶ τὰ τῶν Ὀνησιῶν θερμὰ κάλλιστα ποτισμωτάτου ὕδατος· καλὴ δὲ καὶ ἡ τῶν Αὔσκων.

Τὰ δὲ μεταξὺ τοῦ Γαρουναῖ καὶ τοῦ Λείγῃρος
 θῆται προσκείμενα τοῖς Ἀκουϊτανοῖς ἐστίν. Ἐλουοὶ
 ἐν ἀπὸ τοῦ Ῥοδανοῦ τὴν ἀρχὴν ἔχοντες. Οὐελλαῖοι
 ἔτι μετὰ τούτους, οἱ προσωρρίζοντο ποτε Ἀρουμερνοῖς·
 ὧν δὲ τὰ ττὸνται καθ' ἑαυτοὺς· εἴτα Ἀρουμερνοὶ,
 καὶ Λεμοβίκες, καὶ Πετροκορίοι· πρὸς δὲ τούτοις,
 Ντιδόβριγες. καὶ Καδουρκοὶ, καὶ Βιτούριγες οἱ
 Κοῦβοι καλούμενοι· πρὸς δὲ τῷ ὠκεανῷ, Σάντονοι
 καὶ Πίκτορες, οἱ μὲν τῷ Γαρουναῖ παροικοῦντες,
 οἱ εἰπομεν, οἱ δὲ τῷ Λείγῃρι. Ῥουτηνοὶ δὲ καὶ Γα-
 βαλεῖς τῇ Ναρβωνίτιδι πλησιάζουσι. Παρὰ μὲν οὖν
 οἷς Πετροκορίοις, σιδηρουργεῖα ἐστὶν ἀστεῖα, καὶ
 οἷς Κοῦβοις Βιτούριξι· παρὰ δὲ τοῖς Καδουρκοῖς,
 ινουρχία· παρὰ δὲ τοῖς Ῥουτηνοῖς, ἀργύρια. ἔχουσι
 ἀργύρια καὶ οἱ Γαβαλεῖς· δεδώκασι δὲ Λατίτιον
 ἢ Ῥωμαῖοι καὶ τῶν Ἀκουϊτανῶν τισι, καθάπερ Ἀν-
 κίοις καὶ Κονουέναις.

Ἀρουμερνοὶ δὲ ὕδρυνται μὲν ἐπὶ τῷ Λείγῃρι· μη-
 ρόπολις δ' αὐτῶν ἐστὶ Νεμωσσός, ἐπὶ τῷ ποταμῷ
 εἰμένη. Ῥυεῖς δ' οὗτος παρὰ Γήναβον τὸ τῶν Καρ-
 οῦτων ἐμπορεῖον, κατὰ μέσον πον τὸν πλοῦν συν-
 ικούμενον, ἐκβάλλει πρὸς τὸν ὠκεανόν. Τῆς δυ-
 άμεως δὲ τῆς πρότερον Ἀρουμερνοὶ μέγα τεκμήριον
 ταρέχονται, τὸ, πολλάκις πολιεμῆσαι πρὸς τοὺς Ῥω-
 αῖλους· τοτὲ μὲν μυριάσιν εἴκοσι, πάλιν δὲ διπλα-
 ίαις. τοσαύταις γὰρ πρὸς Καίσαρα τὸν Θεὸν διη-
 ωνίσαντο, μετὰ Οὐερκιγγετόριγος· πρότερον δὲ
 αἱ εἴκοσι πρὸς Μάξιμον τὸν Διμίλιανόν· καὶ πρὸς
 Ιομήτιον δ' ὡσαύτως Ἀγηόβιαβον. Πρὸς μὲν οὖν

Καίσαρα περί τε Γεργούσιαν πόλιν τῶν Ἀρουερνῶν, ἐφ' ὑψηλοῦ ὄρους κειμένην, συνέστησαν οἱ ἀγῶνες, ἐξ ἧς ἦν ὁ Οὐερκιγγετώριξ· καὶ ὁ περὶ Ἀλευσίαν πόλιν Μανδουβίων, ἔθνους ὁμόρου τοῖς Ἀρουερνοῖς, καὶ ταύτην ἐφ' ὑψηλοῦ λόφου κειμένην, περιεχομένην δ' ὄρεσι καὶ ποταμοῖς δυσὶν· ἐν ᾗ ἐτάλω ὁ ἡγεμῶν· καὶ ὁ πόλεμος τέλος ἔσχε· πρὸς δὲ Μαΐξιμον Αἰμιλιανὸν κατὰ τὴν συμβολὴν τοῦ τ' Ἰσαρος καὶ τοῦ Ῥοδανοῦ, καθ' ἣν καὶ τὸ Κέμμενον ὄρος πλησιάζει τῷ Ῥοδανῷ· πρὸς δὲ Δομήτιον κατωτέρω ἔτι, κατὰ τὴν συμβολὴν τοῦ τε Σουλγᾶ, καὶ τοῦ Ῥοδανοῦ. Διέτειναν δὲ τὴν ἀρχὴν οἱ Ἀρουερνοὶ μέχρι Ναρθῶνος, καὶ τῶν ὄρων τῆς Μασσαλιώτιδος· ἐκράτουν δὲ καὶ τῶν μέχρι Πυρήνης ἐθνῶν, καὶ μέχρι Ὠκεανοῦ καὶ Ῥήνου. Βίτιου δὲ τοῦ πρὸς τὸν Μάξιμον καὶ τὸν Δομήτιον πολεμήσαντος, ὁ πατὴρ Λουέριος, τοσοῦτον πλούτῳ λέγεται καὶ τρυφῇ, διενεγκεῖν ὥστε ποτὲ ἐπίδειξιν ποιούμενος τοῖς φίλοις τῆς εὐπορίας ἐπ' ἀπήνης φέρεσθαι διὰ πεδίου, χρυσοῦ νόμισμα, καὶ ἀργύρου, δεῦρο καὶ κείσε σπείρων, ὥστε συλλέγειν ἐκείνους ἀκολουθοῦντας.

III. Μετὰ δὲ τὴν Ἀκουϊτανὴν μερίδα, καὶ τὴν Ναρθωνίτιν, ἣ ἐφεξῆς ἐστὶ, μέχρι τοῦ Ῥήνου παντός, ἀπὸ τοῦ Λείγηρος ποταμοῦ καὶ τοῦ Ῥοδανοῦ, καθ' οὗ συνάπτει πρὸς τὸ Λουγδουνον ἀπὸ τῆς πηγῆς κατενεχθεὶς ὁ Ῥοδανός. Ταύτης δὲ τῆς χώρας τὰ μὲν ἄνω μέρη τὰ πρὸς ταῖς πηγαῖς τῶν ποταμῶν, τοῦ τε Ῥήνου καὶ τοῦ Ῥοδανοῦ, μέχρι μέσων σχεδόν τι τῶν πεδίων ὑπὸ τῷ Λουγδούνῳ τέτακται· τὰ

δὲ λοιπὰ καὶ παρωικεαντικὰ, ὑπ' ἄλλῃ τέτακται με-
ρίδι, ἣν ἰδίως Βέλγες προσνέμουσιν· ἡμεῖς δὲ κοι-
νότερον τὰ καθ' ἕκαστα δηλώσομεν.

Αὐτὸ μὲν δὴ τὸ Λούγδουνον, ἐκτισμένον ὑπὸ
λόφῳ κατὰ τὴν συμβολὴν τοῦ τε Ἀραρος ποταμοῦ
καὶ τοῦ Ῥοδανοῦ, κατέχουσι Ῥωμαῖοι. Εὐάνδρεϊ
δὲ μάλιστα τῶν ἄλλων πλήν Ναρβῶνος· καὶ γὰρ ἐμ-
πορεῖα χρωῶνται, καὶ τὸ νόμισμα χαράττουσιν ἐν-
ταῦθα, τὸ, τε ἄργυροῦν καὶ τὸ χρυσοῦν, οἱ τῶν
Ῥωμαίων ἡγεμόνες. Τό, τε ἱερὸν τὸ ἀναδειχθὲν ὑπὸ
πάντων κοινῇ τῶν Γαλατῶν Καίσαρι τῷ Σεβαστῷ,
πρὸ ταύτης ἵδρυται τῆς πόλεως, ἐπὶ τῇ συμβολῇ
τῶν ποταμῶν· ἔστι δὲ βωμὸς ἀξιόλογος ἐπιγραφὴν
ἔχων τῶν ἐθνῶν ἔ' τὸν ἀριθμὸν, καὶ εἰκόνες τούτων
ἐκάστου μία, καὶ ἄλλος μέγας. Προκαθῆται δὲ τοῦ
ἔθνους τοῦ Σαιγοσιάνων ἡ πόλις αὕτη, κειμένου με-
ταξὺ τοῦ Ῥοδανοῦ καὶ τοῦ Λούβριος· τὰ δ' ἐξῆς τὰ
συντείνοντα πρὸς τὸν Ῥήνον, τὰ μὲν ὑπὸ τοῦ Λού-
βριος ὀρεῖται, τὰ δ' ὑπὸ τοῦ Ἀραρος. Οὗτοι μὲν
οὖν, ὡς εἴρηται πρότερον, ὑπὸ τῶν Ἀλπεων καὶ
αὐτοὶ κατενεχθέντες, ἔπειτ' εἰς ἓν ρεῖθρον συμπε-
σόντες, εἰς τὸν Ῥοδανὸν καταφέρονται. Ἄλλος δ'
ἔστιν, ὁμοίως ἐν ταῖς Ἀλπεσι τὰς πηγὰς ἔχων, Ση-
κουανὸς ὄνομα. Ῥεῖ δ' εἰς τὸν ὠκεανόν, παρὰλλη-
λος τῷ Ῥήνῳ διὰ ἔθνος ὁμωνύμου, συνάπτοντος
τῷ Ῥήνῳ τὰ πρὸς ἑω, τὰ δ' εἰς τὰναντία τῷ Ἀραρὶ
ᾧθεν αἱ κάλλιστα ταριχεῖαι τῶν ὑείων κρεῖων, εἰς
τὴν Ῥώμην κατακομίζονται. Μεταξὺ μὲν οὖν τοῦ
Λούβριος καὶ τοῦ Ἀραρος οἰκεῖ τὸ τῶν Εἰδοῦων ἔθνος.

πόλιν ἔχον Καβυλλῖνον ἐπὶ τῷ Ἄραρι· καὶ φρούριον Βίβρακτα. Οἱ δὲ Ἑδοῦοι καὶ συγγενεῖς Ῥωμαίων ὠνομάζοντο, καὶ πρῶτοι τῶν ταύτῃ προσῆλθον πρὸς τὴν φιλίαν καὶ συμμαχίαν. Πέραν δὲ τοῦ Ἄραρος οἰκοῦσιν οἱ Σηκουανοὶ, διάφοροι καὶ τοῖς Ῥωμαίοις ἐκ πολλοῦ γεγονότες καὶ τοῖς Ἑδοῦοις· ὅτι πρὸς Γερμανοὺς προσεχώρουν πολλάκις, κατὰ τὰς ἐφόδους αὐτῶν, τὰς ἐπὶ τὴν Ἰταλίαν· καὶ ἐπεδείκνυντό γε οὐ τὴν τυχοῦσαν δύναμιν, ἀλλὰ καὶ κοινωνοῦντες αὐτοῖς ἐποιοῦν μεγάλους, καὶ ἀφιστάμενοι μικροὺς. πρὸς δὲ τοὺς Ἑδοῦους, καὶ διὰ ταῦτα μὲν, ἀλλ' ἐπέτεινε τὴν ἔχθραν ἡ τοῦ ποταμοῦ ἕρις, τοῦ διαίροντος αὐτοὺς, ἐκατέρου ἔθνους ἰδιον ἀξιοῦντος εἶναι τὸν Ἄραρα, καὶ ἑαυτῷ προσῆκειν τὰ διαγωγικά τε τέλη· νυνὶ δὲ ὑπὸ τοῖς Ῥωμαίοις ἅπαντ' ἐστί.

Τὴν δ' ἐπὶ τῷ Ῥήνῳ πρῶτοι τῶν ἀπάντων οἰκοῦσι Ναντουάται, παρ' οἷς εἰσὶν αἱ πηγαὶ τοῦ ποταμοῦ ἐν τῷ Ἀδούλῳ ὄρει. τοῦτο δ' ἐστὶ μέρος τῶν Ἀλπεων, ὅθεν καὶ ὁ Ἀδούας εἰς τὰναντία μέρη ῥεῖ, τὰ πρὸς τὴν ἐντὸς Κελτικὴν, καὶ πληροῖ τὴν Λάριον λίμνην, πρὸς ἣ ἔκτισται τὸ Κῶμον· εἴτ' ἐνθένδε εἰς τὸν Πάδον συμβάλλει, περὶ ὧν ὕστερον ἐροῦμεν. Καὶ ὁ Ῥήνος δὲ εἰς ἑλὴ μεγάλα καὶ λίμνην ἀναχεῖται μεγάλην, ἣς ἐφάπτονται καὶ Ῥαιτοὶ καὶ Οὐνδελικοὶ τῶν Ἀλπείων τινές, καὶ τῶν ὑπεραλπείων. Φησὶ δὲ τὸ μῆκος αὐτοῦ, σταδίων ἑξακισχίλιων Ἀσίνιος· οὐκ ἔστι δέ· ἀλλ' ἐπ' εὐθείας μὲν τοῦ ἡμίσεος ὀλίγον ἂν ὑπερβάλλοι· τοῖς δὲ σχολιώμασι καὶ χίλιοι προστεθέντες, ἱκανῶς ἂν ἔχουν· καὶ

ἂρ ὁξὺς ἐστι· διὰ τοῦτο δὲ καὶ δυσγεφύρωτος, καὶ διὰ
 ἐδίῳν ὑπτιος φέρεται καταβάς ἀπὸ τῶν ὀρῶν τολοῖ-
 ὄν· πῶς οὖν οἰόντε μένειν ὁξὺν καὶ βίαιον, εἰ τῷ ὑπτια-
 κῷ προσδοίημεν καὶ σχολιδότηας πολλὰς καὶ μα-
 ράς. φησὶ δὲ καὶ δίστομον εἶναι, μεμψάμενος τοὺς
 λείῳ λέγοντας· ἐγκυκλοῦνται μὲν δὴ τινα χώραν
 εἰς σχολιδήσιν καὶ οὗτος, καὶ ὁ Σηκουάνας οὐ
 σαύτην· ἀμφοτέρωι δὲ φέουσιν ἐπὶ τὰς ἄρκτους,
 τὸ τῶν νοτίων μερῶν· πρόκειται δ' αὐτῶν ἡ Βρετ-
 τανική, τοῦ μὲν Ῥήνου καὶ ἐγγύθεν, ὥστε καθορᾶ-
 θαι τὸ Κάντιον, ὅπερ ἐστὶ τὸ ἑῶν ἄκρον τῆς νή-
 ου· τοῦ δὲ Σηκουάνα μικρὸν ἂνωτέρω· ἐνταῦθα δὲ
 ἐν τῷ ταυπήγιον συνειστήσατο Καῖσαρ ὁ Θεός, πλέων
 τὴν Βρεττανικήν. Τοῦ δὲ Σηκουάνα τὸ πλεόμε-
 νον ὑπὸ τῶν ἐκ τοῦ Ἄραρος δεχομένων τὰ φορτία
 κρῶ πλέον ἐστίν, ἢ τὸ τοῦ Αἰλγερὸς, καὶ τὸ τοῦ
 χρουᾶ· τὸ δὲ ἀπὸ Λουγδούνου μέχρι τοῦ Σηκου-
 α, ἡ χιλίων σταδίων ἐστὶν ἑλαττον, ἢ διπλάσιον
 ὑποῦ, ἀπὸ τῶν εἰσβολῶν τοῦ Ῥοδανοῦ μέχρι Λου-
 ούνου. Φασὶ δὲ καὶ πολυχρῆστους τοὺς Ἐλουητί-
 ες εἶναι· μηδὲν μέντοι ἦτιον ἐπὶ ληστείας τραπέ-
 ται, τὰς τῶν Κίμβρων εὐπορίας ἰδόντας· ἀφανι-
 ῆναι δ' αὐτῶν τὰ δύο φύλα, τριῶν ὄντων, κατὰ
 ρατείας· ὅμως δ' ἐκ τῶν λοιπῶν τόπων τὸ τῶν ἐπι-
 των πληθὺς ἐδήλωσεν ὁ πρὸς Καῖσαρα τὸν Θεὸν
 λεμος, ἐν ᾧ περὶ τετταράκοντα μυριάδες σωμα-
 τὸ διεφθάρησαν· τοὺς δὲ λοιποὺς σῶζεσθαι μεθῆ-
 ρεις εἰς ὀκτακισχιλλούς, ὅπως μὴ τοῖς Γερμανοῖς,
 ἄλλοις οὖσιν, ἔρημον τὴν χώραν ἀφῇ.

Μετὰ δὲ τούτους Ἐλουητίους, Σηκουανοὶ καὶ Μεδιοματρικοί, κατοικοῦσι τὸν Ῥήνον· ἐν οἷς ἴδρυται Γερμανικὸν ἔθνος περαιωθὲν ἐκ τῆς οἰκείας, Τριβόκχοι. Ἐν δὲ τοῖς Σηκουανοῖς ἔστι τὸ ὄρος ἃ Ἰονράσιος· διορίζει δ' Ἐλουητίους, καὶ Σηκουανούς. Ὅτι οὖν τῶν Ἐλουητίων καὶ Σηκουανῶν Ἐδοῦοι, καὶ Αἰγγονες οἰκοῦσι πρὸς δύσιν· ὑπὲρ δὲ τῶν Μεδιοματρικῶν, Λεῦκοι καὶ τῶν Αἰγγόνων τὸ μέρος. Τὰ δὲ μετὰ τὸ ἔθνη τοῦ τε Αἰλγερὸς καὶ τοῦ Σηκουάνα ποταμοῦ, τὰ πέραν τοῦ Ῥοδανοῦ τε καὶ τοῦ Ἀραρος, παράκειται πρὸς ἄρκτον, τοῖς τε Ἀλλάβριξι, καὶ τοῖς περὶ τὸ Αὐγύδουνον. ταύτων δ' ἐπιφανέστατόν ἐστι, τὸ τῶν Ἀρουεργῶν καὶ τῶν Κτηρνούτων· δι' ὧν ἀμφοῖν ἐνεχθεὶς ὁ Αἰλγερ, εἰς τὸν ὠκεανὸν ἔξεισι. Δίαιρμα δ' ἐστὶν εἰς τὴν Βρεττανικὴν ἀπὸ τῶν ποταμῶν τῆς Κελτικῆς, εἴκοσι καὶ τέσσαρες· ὑπὸ γὰρ τὴν ἄμπωτιν ἀφ' ἐσπέρας ἀναχθέντες, τῇ ὑστεραίᾳ περὶ ὀχδύην ὥραν καταίρουσιν εἰς τὴν νῆσον. Μετὰ δὲ τοὺς Μεδιοματρικοὺς καὶ Τριβόκχους, παροικοῦσι τὸν Ῥήνον Τρηουῖροι· καθ' οὓς πεποιήται τὸ ζεῦγμα ὑπὸ τῶν Ῥωμαίων νυνί, τῶν στρατηγούντων τὸν Γερμανικὸν πόλεμον. Πέραν δὲ ᾤκουν Οὐβιοὶ κατὰ τοῦτον τὸν τόπον· οὓς μετήγαγεν Ἀγρίππας ἐκόντας εἰς τὴν ἐντὸς τοῦ Ῥήνου. Τρηουῖροις δὲ συνεχεῖς Νερούιοι, καὶ τοῦτο Γερμανικὸν ἔθνος· τελευταῖοι δὲ Μενάπιοι τῶν ἐκβολῶν ἐφ' ἐκάτερα τοῦ ποταμοῦ, κατοικοῦντες ἑλκὰ καὶ δρυμοὺς, οὐχ ὑψηλῆς, ἀλλὰ πυκνῆς ὕλης, καὶ κενθώδους. Κατὰ τούτους δ' ἴδρυται Σούγαμβροι

Γερμανοί. Πάσης δ' ὑπέρκεινται τῆς ποταμίας ταύτης οἱ Σόηβοι προσαγορευόμενοι Γερμανοί, καὶ δυνάμει καὶ πλήθει διαφέροντες τῶν ἄλλων· ὕφ' ὧν οἱ ἔξελανόμενοι, κατέφευγον εἰς τὴν ἐντὸς τοῦ Ῥήνου νυνε· καὶ ἄλλοι δὲ κατ' ἄλλους τόπους δυναστεύουσι, καὶ διαδέχονται τὰ ζώπυρα τοῦ πολέμου τῶν πρότερον αἰὲ καταλυομένων.

Τῶν δὲ Τρηονίων καὶ Νερούϊων, Σέρονες καὶ Ρῆμει πρὸς ἑσπέραν οἰκοῦσιν· ἔτι δ' Ἀτρέβατοι καὶ Εβούρωνες. Τοῖς Μεναπίοις δ' εἰσὶ συνεχεῖς ἐπὶ τῇ θαλάττῃ Μορινοί, καὶ Βελκοάκοι, καὶ Ἀμβιανοί, καὶ Σουεσιῶνες, καὶ Καλέτοι, μέχρι τῆς ἐκβολῆς τοῦ Σηκουάνα ποταμοῦ. Ἐμπερὴς δ' ἐστὶ τῇ τῶν Μεναπίων ἢ τε τῶν Μορινῶν, καὶ ἢ τῶν Ἀτρεβατίων, καὶ Εβουρώων· ὕλη γάρ ἐστιν οὐχ ὑψηλῶν δένδρων, πολλή μὲν, οὐ τοσαύτη δέ, ὅσην οἱ συγγραφεῖς εἰρήκασιν, τετρακισχιλίων σταδίων· καλοῦσι δ' αὐτὴν Ἀρδουένναν· κατὰ δὲ τὰς πολεμικὰς ἐφόδους συμπλέκοντες τὰς τῶν θάμνων λύγους, βατώδεις ὄντας, ἀνέφραττον τὰς εἰσόδους. ἔστι δ' ὅπου καὶ σκόλοπας κατέπηκτον· αὐτοὶ δὲ κατέδυνον εἰς τὰ βράθη πανοίκιοι, νησίδια ἔχοντες ἐν τοῖς ἔλλεισι· ἐν μὲν οὖν ταῖς ἐπομβρίαις ἀσφαλεῖς τὰς καταφυγὰς εἶχον, ἐν δὲ τοῖς αὐχμοῖς ἠλίσκοντο ῥαδίως. νυνὶ δ' ἅπαντες οἱ ἐντὸς Ῥήνου καθ' ἡσυχίαν ὄντες ὑπακούουσι Ῥωμαίων. Περὶ δὲ τὸν Σηκουάνα ποταμὸν, εἰσὶ καὶ οἱ Παρίσιοι, νῆσον ἔχοντες ἐν τῷ ποταμῷ, καὶ πόλιν Δουκοτοκίαν· καὶ Μέλδοι, καὶ Ληξοσύιοι, παρεκκενῆται οὗτοι. Ἀξιολογώτατον δ' ἐστὶν ἔθνος τῶν

ταύτη, Ῥῆμοι, καὶ ἡ μητρόπολις αὐτῶν Δουρικόρτο-
ρα, μάλιστα συνοικεῖται, καὶ δέχεται τοὺς τῶν Ῥω-
μαίων ἡγεμόνας.

IV. Μετὰ δὲ τὰ λεχθέντα ἔθνη, τὰ λοιπὰ Βελ-
γῶν ἐστὶν ἔθνη, τῶν παρωκεανιτῶν, ὧν Οὐνετεοὶ
μὲν εἰσιν οἱ ναυμαχῆσαντες πρὸς Καίσαρα· ἔτοιμοι
γὰρ ἦσαν κωλύειν τὸν εἰς τὴν Βρεττανικὴν πλοῦν,
χρῶμενοι τῷ ἐμπορίῳ. κατεναυμάχησε δὲ ῥαδίως,
οὐκ ἐμβόλοις χρῶμενος, (ἦν γὰρ παχέα τὰ ξύλα)
ἀλλ' ἀνέμῳ φερομένων ἐπ' αὐτὸν, κατέσπων οἱ Ῥω-
μαῖοι τὰ ἱστία δορυδρεπάνοις (ἦν γὰρ σκύντια,) διὰ
τὴν βλαν τῶν ἀνέμων. ἀλύσεις δ' ἔτεινον ἀντὶ κά-
λων· πλατύπυγα δὲ ποιοῦσι, καὶ ὑψόπρωρα διὰ τὰς
ἀμπώτεις, δρυίνης ὕλης, ἧς ἐστὶν εὐπορία· διόπερ
οὐ συνάγουσι τὰς ἀρμονίας τῶν σανίδων, ἀλλ' ἀραι-
ώματα καταλείπουν· ταῦτα δὲ βρύοις διανάττουσι,
τοῦ μὴ κατὰ τὰς νεωκίας καπυροῦσθαι τὴν ὕλην
μὴ νοτιζομένην· τοῦ μὲν βρύου νοτιωτέρου ὄντος
τῇ φύσει, τῆς δὲ δρυὸς ξηρᾶς καὶ ἀλιποῦς. Τούτους
οἶμαι τοὺς Οὐνετεοὺς, οἰκιστὰς εἶναι τῶν κατὰ τὸν
Ἀδρίαν· καὶ γὰρ οἱ ἄλλοι πάντες σχεδὸν τι οἱ ἐν τῇ
Ἰταλίᾳ Κέλτοι μετανέστησαν ἐκ τῆς ὑπὲρ τῶν Ἀλ-
πεων γῆς, καθάπερ καὶ οἱ Βοῖοι καὶ οἱ Σέρονες·
διὰ δὲ τὴν δμωνυμίαν Παφλαγόνας φασὶν αὐτούς·
λέγω δ' οὐκ ἰσχυρίζομενος· ἀρκεῖ γὰρ περὶ τῶν τοιού-
των τὸ εἶδος. Ἐνθὲνδε οἱ Ὀσίσμιοι δ' εἰσὶν, οὗς Τι-
μίονος ὀνομάζει Πυθίας, ἐπὶ τινος προπεπτακυίας
ἱκανῶς ἄκρας, εἰς τὸν ὠκεανόν, οἰκοῦντες· οὐκ ἐπὶ
τοσοῦτον δέ, ἐφ' ὅσον ἐκείνος ἔχειν φησὶ, καὶ οἱ

πιστεύσαντες ἐκείνῳ. Τῶν δὲ μεταξύ ἐθνῶν τοῦ τε Σηκουάνα καὶ τοῦ Αἰίγερως, οἱ μὲν τοῖς Σηκουανοῖς, οἱ δὲ τοῖς Ἀρουεργοῖς ὁμοροῦσι.

Τὸ δὲ σύμπαν φῦλον, ὃ νῦν Γαλλικόν τε καὶ Γαλατικόν καλοῦσιν, ἀρειμάνιον τε καὶ θυμικόν ἐστι, καὶ ταχὺ πρὸς μάχην· ἄλλως δὲ ἀπλοῦν καὶ οὐ κακὴθες, διὰ δὲ τοῦτο ἐρεθισθέντες μὲν, ἀθρόοι συλλασσι πρὸς τοὺς ἀγῶνας, καὶ φανερώς, καὶ οὐ μετὰ περισκέψεως· ὥστε καὶ εὐμεταχείριστοι γίνονται τοῖς καταστρατηγεῖν ἐθέλουσι· καὶ γὰρ ὅτε βούλεται, καὶ ὅπου, καὶ ἀφ' ἧς ἔτυχε προφάσεως, παροξύνας τὶς αὐτοὺς, ἐτοίμους ἔσχε πρὸς τὸν κίνδυνον, πλὴν βίας καὶ τόλμης, οὐδὲν ἔχοντας τὸ συναγωνιζόμενον. Παραπεισθέντες δὲ εὐμαρῶς ἐνδιδάσαι πρὸς τὸ χρήσιμον· ὥστε καὶ παιδείας ἀπτεσθαι, καὶ λόγων. Τῆς δὲ βίας, τὸ μὲν ἐκ τῶν σωμάτων ἐστὶ μεγάλων ὄντων, τὸ δ' ἐκ τοῦ πλήθους· συνίασι δὲ καὶ κατὰ πλήθος ῥαδίως διὰ τὸ ἀπλοῦν, καὶ αὐθέκαστον, συναγανακτοῦντες τοῖς ἀδικεῖσθαι δοκοῦσιν αἰεὶ τῶν πλησίον. Νυνὶ μὲν οὖν ἐν εἰρήνῃ πάντες εἰσὶ δεδουλωμένοι, καὶ ζῶντες κατὰ τὰ προστάγματα τῶν ἐλόντων αὐτοὺς Ῥωμαίων. Ἀλλ' ἐκ τῶν παλαιῶν χρόνων τοῦτο λαμβάνομεν περὶ αὐτῶν, ἐκ τῶν μέχρι νῦν συμμενόντων παρὰ τοῖς Γερμανοῖς νομίμων. καὶ γὰρ τῇ φύσει καὶ τοῖς πολιτεύμασιν, ἐμφερεῖς εἰσιν οὗτοι καὶ συγγενεῖς ἀλλήλοις, ὁμορόν τε οἰκοῦσι χώραν διοριζομένην τῷ Ῥήνῳ ποταμῷ, καὶ παραπλήσια ἔχουσαν τὰ πλεῖστα. Ἀρκτικωτέρα δ' ἐστὶν ἡ Γερμανία, κρινομένων τῶν τε νοτίων καὶ

ρῶν πρὸς τὰ νότια, καὶ τῶν ἀρκτικῶν πρὸς τὰ ἀρκτικά. Διὰ τοῦτο δὲ τὰς μεταναστάσεις αὐτῶν ῥαδίως ὑπάρχειν συμβαίνει, φερομένων ἀγελήδων καὶ πανστρατιᾶ· μᾶλλον δ' ἐκ πανοικίων ἐξαιρόντων, ὅταν ὑπ' ἄλλων ἐκβάλλονται κρειττόνων. Οἱ τε Ῥωμαῖοι, πολὺ ὕψον τοὺτους ἐχειρώσαντο, ἢ τοὺς Ἰβήρας· καὶ γὰρ ἤρξαντο πρότερον, καὶ ἐπαύσαντο ὕστερον ἐκείνοις πολεμοῦντες· τοὺτους δ' ἐν τῷ μεταξὺ χρόνῳ πάντας κατέλυσαν, τοὺς ἀνὰ μέσον Ῥήνου καὶ τῶν Πυρηναίων ὁρῶν σύμπαντας. Ἀθρόοι γὰρ καὶ κατὰ πληθὺς ἐμπέπτοντες, ἀθρόοι κατελύοντο· οἷδ' ἐταμίεον, καὶ κατεκερμάτιζον τοὺς ἀγῶνας ἄλλοτε ἄλλοι, καὶ κατ' ἄλλα μέρη ληστρικῶς πολεμοῦντες. Εἰσὶ μὲν οὖν μαχηταὶ πάντες τῇ φύσει, κρείττους δ' ἱππῶται ἢ πεζοί· καὶ ἔστι Ῥωμαῖοι τῆς ἱππέας ἀρίστη παρὰ τούτων. αἰεὶ δὲ οἱ προσβορώτεροι καὶ παρωκεανῆται, μαχιμώτεροι.

Τούτων δὲ τοὺς Βέλγας ἀρίστους φασίν, εἰς πεντεκαίδεκα ἔθνη διηρημένους, τὰ μεταξὺ τοῦ Ῥήνου καὶ τοῦ Αἰέληρος παροικοῦντας τὸν ὠκεανόν· ὥστε μόνους ἀντέχειν πρὸς τὴν τῶν Γερμανῶν ἐφοδον, Κίμβρων καὶ Τευτόνων. Αὐτῶν δὲ τῶν Βέλγων, Βελλοάκους ἀρίστους φασί· μετὰ δὲ τοὺτους Σουεσσόνας. Τῆς δὲ πολυανθρωπίας σημειῶν. εἰς γὰρ λ' μυριάδας ἐξετάζεσθαι φασὶ τῶν Βέλγων πρότερον τῶν δυναμένων φέρειν ὄπλα. εἰρηται δὲ καὶ τὸ τῶν Ἑλουητίων πληθὺς, καὶ τὸ τῶν Ἀρουνερῶν καὶ τῶν συμμάχων, ἐξ ὧν ἡ πολυανθρωπία φαίνεται, καὶ ὅπερ εἶπον ἡ τῶν γυναικῶν ὑπερὰ πρὸς τὸ τίκτασθαι.

καὶ ἐκτρέφειν τοὺς παῖδας. Σαγχοφοροῦσι δὲ καὶ κομοτροφοῦσι, καὶ ἀναξυρίσι χρωῶνται περιτεταμέναις· ἀντὶ δὲ χιτώνων, σχιστοὺς χειριδωτοὺς φέρουσι μέχρι αἰδοίων καὶ γλουτῶν. ἡ δ' ἑρέα, τραγεῖα μὲν, ἀκρόμαλλος δέ· ἅψ' ἧς τοὺς δασεῖς σάγους ἐξυφαίνουσιν, οὓς λαίνας καλοῦσιν· (οἱ μὲν τοὶ Ῥωμαῖοι καὶ ἐν τοῖς προσβορωτάτοις ὑποδιφθέρας τρέφουσι ποίμνας, ἱκανῶς ἀστείας ἑρέας.) Ὀπλιτμὸς δὲ σύμμετρος τοῖς τῶν σωμάτων μεγέθεσι· ματαίρα μακρά, παρηρητημένη παρὰ τὸν δεξιὸν πλευρὸν, καὶ θυρεὸς μακρὸς, καὶ λόγχαι κατὰ λόγον, καὶ μάταρις πάλτου τι εἶδος. χρωῶνται δὲ καὶ τόξοις ἱνιοὶ, καὶ σφενδόναίς· ἔστι δὲ τι καὶ γρόσφω ἐοικὸς ξύλον, ἐκ χειρὸς οὐκ ἐξ ἀγκύλης ἐφιέμενον, τηλεβυλώτερον καὶ βέλους, ὃ μάλιστα καὶ πρὸς τὰς τῶν ὀρνέων χρωῶνται θήρας· Χαμευνοῦσι δὲ καὶ μέγρι νῦν οἱ πολλοί· καὶ καθεζόμενοι δειπνοῦσιν ἐν στιβαίσι. Τροφή δὲ πλείστη μετὰ γύλακτος καὶ κρεῶν παντοίων· μάλιστα δὲ τῶν ὑῶν καὶ νέων, καὶ ἄλιστων. Αἱ δ' ὕες καὶ ἀγραυλοῦσιν, ὕψει τε καὶ ἄλκῃ καὶ τάχει διαφέρουσαι· κίνδυνος γοῦν ἐστὶ τῷ ἀήθει προσιόντι, ὡσαύτως καὶ λύκῳ. Τοὺς δ' οἰκούς ἐκ σανίδων καὶ γέρόρων ἔχουσι μεγάλους, θολοειδεῖς, ὄροφον πολὺν ἐπιβάλλοντες. Οὕτως δ' ἐστὶ δαψιλῇ καὶ τὰ ποίμνια καὶ τὰ νοσφόρβια, ὥστε τῶν σάγων καὶ τῆς ταριχείας ἀφθονίαν μὴ τῇ Ῥώμῃ χορηγεῖσθαι μόνον, ἀλλὰ καὶ τοῖς πλείστοις μέρεσι τῆς Ἰταλίας. Ἀριστοκρατικαὶ δ' ἦσαν αἱ πλείονες τῶν πολιτειῶν· ἕνα δ' ἡγεμόνα ἡγοῦντο καὶ ἑνιαυ-

ποιήσας ἐξιλεομένας· οὐκ ἐπιβαίνειν δὲ ἄνδρα τῆς νῆσου, τὰς δὲ γυναῖκας αὐτὰς πλεούσας, κοινωνεῖν τοῖς ἀνδράσι, καὶ ἄλλιν ἐπανιέναι. ἔθος δ' εἶναι κατ' ἐνιαυτὸν ἄπαξ τὸ ἱερὸν ἀποστεγάζεσθαι, καὶ στεγάζεσθαι πάλιν αὐθιμερὸν πρὸ δύσεως, ἐκάστης φορτίον ἐπιφερούσης· ἧς δ' ἂν ἐκπέσοι τὸ φορτίον, διασπῶσθαι ταύτην ὑπὸ τῶν ἄλλων· φερούσας δὲ τὰ μέρη περὶ τὸ ἱερὸν μετ' εὐασμοῦ, μὴ παύεσθαι πρότερον, πρὶν παύσωνται τῆς λύττης· αἱ δὲ συμβαίνειν, ὥστε τινὰ ἐμπίπτειν τὴν τοῦτο πεισομένην. Τοῦτο δ' ἔτι μυθωδέστερον εἶρηκεν Ἀρτεμίδωρος τὸ περὶ τοὺς κόρακας συμβαῖνον. Λιμένα γάρ τινα τῆς παρωκεανίτιδος ἱστορεῖ δύο κοράκων ἐπονομαζόμενον· φαίνεσθαι δ' ἐν τούτῳ δύο κόρακας τὴν δεξιὰν πτέρυγα παράλευκον ἔχοντας· τοὺς οὖν περὶ πινων ἀμφισβητοῦντας, ἀμφικομένους δεῦρο ἐφ' ὑψηλοῦ τόπου, σανίδα θέντας ἐπιβάλλειν ψαιστὰ, ἐκότερον χωρὶς· τοὺς δ' ὄρνεις ἐφιπτάοντας τὰ μὲν ἐσθίειν, τὰ δὲ σκορπίζειν· οὗ δ' ἂν σκορπισθῇ τὰ ψαιστὰ, ἐκείνον νικᾶν. Ταῦτα μὲν οὖν μυθωδέστερα λέγει. Περὶ δὲ τῆς Δήμητρος καὶ τῆς Κόρης, πιστότερα· ὅτι φησὶν εἶναι νῆσον πρὸς τῇ Βρεττανικῇ, καθ' ἣν ὁμοῖα τοῖς ἐν Σαμοθράκῃ περὶ τὴν Δήμητραν καὶ τὴν Κόρην ἱεροποιεῖται. Καὶ τοῦτο δὲ τῶν πιστευομένων ἐστίν, ὅτι ἐν τῇ Κελτικῇ φύεται δένδρον, ὁμοιον συκῇ, καρπὸν δ' ἐκφέρει παραπλήσιον κιονοκράνῳ Κορινθιουργεῖ· ἐπιτμηθεὶς δ' οὗτος, ἀφίησιν ὅπῃ θανάσιμον πρὸς τὰς ἐπιχρίσεις τῶν βελῶν. Καὶ τοῦτο δὲ τῶν θρυλλουμένων ἐστίν.

ὅτι πάντες Κελτοὶ φιλόνηκοί τε εἰσὶ· καὶ οὐ νομίζεται παρ' αὐτοῖς αἰσχρὸν, τὸ τῆς ἀκμῆς ἀφειδεῖν τοὺς νέους. Ἐφορος δέ, ὑπερβάλλουσαν τε τῷ μεγέθει λέγει τὴν Κελτικὴν, ὥστε ἥσπερ νῦν Ἰβηρίας καλοῦμεν, ἐκείνοις τὰ πλεῖστα προσνέμειν μέχρι Γαδεΐρων· φιλέλληνας τε ἀποφαίνει τοὺς ἀνθρώπους, καὶ πολλὰ ἰδίως λέγει περὶ αὐτῶν οὐκ ὅμοια τοῖς νῦν. Ἴδιον δὲ καὶ τοῦτο· ἀσκεῖν γὰρ αὐτοὺς, μὴ παχεῖς εἶναι, μηδὲ προγαστορας· τὸν δ' ὑπερβαλλόμενον τῶν νέων τὸ τῆς ζώης μέτρον, ζημιοῦσθαι. Ταῦτα μὲν περὶ τῆς ὑπὲρ τῶν Ἀλπεων Κελτικῆς·

V. Ἡ δὲ βρεττανικὴ, τρίγωνος μὲν ἐστὶ τῷ σχήματι· παραβέβληται δὲ τὸ μέγιστον αὐτῆς πλευρὸν τῇ Κελτικῇ, τοῦ μήκους οὐδ' ὑπερβάλλον, οὐτ' ἑλλείπον· ἔστι γὰρ ὅσον τετρακισχίλων καὶ τ' ἢ ὑ' σταδίων ἑκάτερον· τὸ, τε Κελτικὸν ἀπὸ τῶν ἐκβολῶν τοῦ Ῥήνου μέχρι πρὸς τὰ βόρεια τῆς Πυρρήνης ἄκρα τὰ κατὰ Ἀκουϊτανίαν, καὶ τὸ ἀπὸ Καντίου τοῦ κατ' ἀντικρὺ τῶν ἐκβολῶν τοῦ Ῥήνου, ἐωθενωτάτου σημείου τῆς Βρεττανικῆς, μέχρι πρὸς τὸ ἐσπέριον ἄκρον τῆς νήσου, τὸ κατὰ τὴν Ἀκουϊτανίαν καὶ τὴν Πυρρήνην ἀντικείμενον. Τοῦτο μὲν δὴ τοῦλάχιστον διάστημα ἀπὸ τῆς Πυρρήνης ἐπὶ τὸν Ῥήνον ἐστίν· ἐπεὶ τὸ μέγιστον εἴρηται, ὅτι καὶ πεντακισχίλων σταδίων ἐστίν· ἄλλ' εἰκὸς εἶναί τινα σύννευσιν ἐκ τῆς παραλλήλου θέσεως τῷ ποταμῷ πρὸς τὸ ὄρος, ἀμφοτέρωθεν ἐπιστροφῆς τινος γενομένης, κατὰ τὰς πρὸς τὸν ὠκεανὸς ἐσχατίας.

τὸν τοπαλαιόν· ὥς δ' αὐτως εἰς πόλεμον εἰς ὑπὲρ τοῦ πλήθους ἀπεδείκνυτο στρατηγός· νυνὶ δὲ προσέχουσι τοῖς τῶν Ῥωμαίων προστάγμασι τὸ πλεόν. Ἴδιον δὲ, τὸ ἐν τοῖς συνεδρίοις συμβαῖνον· ἐὰν γάρ τις θορυβῇ τὸν λέγοντα, καὶ ὑποκρούσῃ, προσκωπὼν ὁ ὑπηρέτης, ἐσπασμένος τὸ ξίφος, πελεύει σιγᾶν μετ' ἀπειλῆς· μὴ παυομένου δὲ, καὶ δεύτερον καὶ τρίτον ποιεῖ τὰ αὐτὰ· τελευταῖον δὲ ἀφανεῖ τοῦ σάγαυ τοσοῦτον, ὅσον ἄχρηστοι ποιῆσαι τὸ λοιπόν. Τὸ δὲ περὶ τοὺς ἄνδρας καὶ τὰς γυναῖκας, τὸ διηλλάχθαι τὰ ἔργα ὑπεναντίως τοῖς παρ' ἡμῖν, κοινὸν καὶ πρὸς ἄλλους συγχροὺς τῶν Βαρβάρων ἐστὶ.

Παρ' ἅπασιν δ' ὥς ἐπίπαν τρία φῦλα τῶν τιμωμένων διαφερόντως ἐστὶ, Βάρδοι τε, καὶ Οὐάταις, καὶ Δρυῖδαι· Βάρδοι μὲν, ὑμνηταὶ καὶ ποιηταί· Οὐάταις δὲ, ἱεροποιοὶ καὶ φυσιολόγοι· Δρυῖδαι δὲ πρὸς τῇ φυσιολογίᾳ, καὶ τὴν ἠθικὴν φιλοσοφίαν ἀσκοῦσι. δικαιοτάτοι δὲ νομίζονται, καὶ διὰ τοῦτο πιστεύονται τὰς τε ἰδιωτικὰς κρίσεις καὶ τὰς κοινὰς· ὥστε καὶ πολέμους διήτων πρότερον καὶ παρατάτεσθαι μέλλοντας ἔπαυον· τὰς δὲ φοινικὰς δίκας μάλιστα τούτοις ἐπετέτραπτο δικάζειν. ὅταν τε φορὰ τούτων ἢ, φορεῖν καὶ τῆς χώρας νομίζουσιν ὑπάρχειν. Ἀφθάρτους δὲ λέγουσι καὶ οὗτοι καὶ ἄλλοι, τὰς ψυχὰς καὶ τὸν κόσμον· ἐπικρατήσκειν δὲ ποτὶ καὶ πῦρ καὶ ὕδωρ.

Τῷ δ' ἀπλῶ καὶ θνητῷ, πολὺ τὸ ἀνέητον καὶ ἀλαζονικὸν πρόσεστι, καὶ τὸ φιλόκοσμον· χρυσοφοροῦσί τε γὰρ περὶ μὲν τοῖς τραχήλοις περικτὰ ἔχον-

εις· περι δὲ τοῖς βραχίλοσι καὶ τοῖς καρποῖς ψέλια, αἱ τὰς ἐσθῆτας βαπτὰς φοροῦσι καὶ χρυσοπάστους, ἢ ἐν ἀξιώματι. ὑπὸ τοιαύτης δὲ κουφότητος, ἀφόρητο, μὲν νικῶντες, ἐκπλαγεῖς δ' ἥττηθέντες ὀρῶνται. Ἰρῶσιν δὲ τῇ ἀνοίᾳ καὶ τὸ βάρβαρον, καὶ τὸ ἔκφυλον, ὃ τοῖς προσβόροις ἔθνεσιν παρακολουθεῖ λεῖστον, τὸ ἀπὸ τῆς μάχης ἀπιδόντας, τὰς κεφαλὰς τῶν πολεμίων ἐξάπτειν ἐκ τῶν αὐχένων τῶν ἵππων, ομίσαντας δὲ προσπατταλεῦειν τὴν θῆαν τοῖς προυλαίοις. Φησὶ γοῦν Ποσειδώνιος αὐτὸς ἰδεῖν ταῦτα πολλacha, καὶ τὸ μὲν πρῶτον ἀηθίζεσθαι, μετὰ δὲ ταῦτα φέρειν πράως διὰ τὴν συνήθειαν. Τὰς δὲ τῶν ἐνδόξων κεφαλὰς κεδροῦντες, ἐπεδείκνυν τοῖς ἵνοις, καὶ οὐδὲ πρὸς ἰσοστάσιον χρυσὸν ἀπολυτροῦν ξίου. Καὶ τούτων δ' ἔπαυσαν αὐτοὺς Ῥωμαῖοι, αἱ τῶν κατὰ τὰς θυσίας καὶ μαντείας ὑπεναντίως οἷς παρ' ἡμῖν νομίμοις. ἄνθρωπον γὰρ κατεσπεμμένον παῖσαντες εἰς νῶτον μαχαίρα, ἐμαντεῖοντο ἐκ οὗ σφαδασμοῦ. ἔθνον δὲ οὐκ ἄνευ Δρυϊδῶν. Καὶ ἄλλα δὲ ἀνθρωποθυσιῶν εἶδη λέγεται· καὶ γὰρ κατεόξενον τινας, καὶ ἀνεσταύρουσιν ἐν τοῖς ἱεροῖς· αὐτὰς κατασκευάσαντες κολοσσὸν χόρτου, καὶ ξύλον υβελόντες εἰς τοῦτον, βοσκήματα καὶ παντοῖα θηλα· καὶ ἀνθρώπους ὠλοκαύτουν.

Ἐν δὲ τῷ ὠκεανῷ φασιν εἶναι νῆσον μικράν, οὗ ἄνυ πελάγιαν, προκειμένην τῆς ἐκβολῆς τοῦ Αἰιηρος ποταμοῦ· οἰκεῖν δὲ ταύτην, τὰς τῶν Ναμνιῶν γυναῖκας, Διονύσου κατεχομένας· καὶ ἰλασκομένης τὸν θεὸν τοῦτον τελεταῖς τε, καὶ ἄλλαις ἱερο-

ποιήσας ἐξιλεομένους· οὐκ ἐπιβαίνειν δὲ ἄνδρα τῆς νήσου, τὰς δὲ γυναῖκας αὐτὰς πλεούσας, κοινωνεῖν τοῖς ἀνδράσι, καὶ ἑάλιν ἐπανιέναι. ἔθος δ' εἶναι κατ' ἐνιαυτὸν ἅπαξ τὸ ἱερόν ἀποστεγάζεσθαι, καὶ στεγάζεσθαι πάλιν αὐθιμερόν πρὸ δύσεως, ἐκάστης φορτίον ἐπιφερούσης· ἧς δ' ἂν ἐκπέσοι τὸ φορτίον, διασπῶσθαι ταύτην ὑπὸ τοῖν ἄλλων· φερούσας δὲ τὰ μέρη περὶ τὸ ἱερόν μετ' εὐασμοῦ, μὴ παύεσθαι πρότερον, πρὶν παύσωνται τῆς λύττης· αἱ δὲ συμβαίνειν, ὥστε τινὰ ἐμπίπτειν τὴν τοῦτο πεισομένην. Τοῦτο δ' ἔτι μυθωδέστερον εἶρηκεν Ἀρτεμίδωρος τὸ περὶ τοὺς κόρακας συμβαῖνον. Λιμένα γὰρ τινα τῆς παρωικεινίτιδος ἱστορεῖ δύο κοράκων ἐπονομαζόμενον· φαίνεσθαι δ' ἐν τούτῳ δύο κόρακας τὴν δεξιὰν πτέρυγα παράλευκον ἔχοντας· τοὺς οὖν περὶ πινων ἀμφισβητοῦντας, ἀμφικομένους δεῦρο ἐφ' ὑψηλοῦ τόπου, σανίδα θέντας ἐπιβάλλειν ψαιστὰ, ἐκάτερον χωρὶς· τοὺς δ' ὄρνεις ἐφιπτάντας τὰ μὲν ἐσθίειν, τὰ δὲ σκορπίζειν· οὗ δ' ἂν σκορπισθῇ τὰ ψαιστὰ, ἐκείνον νικᾶν. Ταῦτα μὲν οὖν μυθωδέστερα λέγει. Περὶ δὲ τῆς Δήμητρος καὶ τῆς Κόρης, πιστότερα· ὅτι φησὶν εἶναι νήσον πρὸς τῇ Βρεττανικῇ, καθ' ἣν ὁμοῖα τοῖς ἐν Σαμοθράκῃ περὶ τὴν Δήμητραν καὶ τὴν Κόρην ἱεροποιεῖται. Καὶ τοῦτο δὲ τῶν πιστευομένων ἐστίν, ὅτι ἐν τῇ Κελτικῇ φύεται δένδρον, ὁμοιον συκῇ, καρπὸν δ' ἐκφέρει παραπλήσιον κιονοκράνῳ Κορινθιουργεῖ· ἐπιτμηθεὶς δ' οὗτος, ἀφίησιν ὅπῃν θανάσιμον πρὸς τὰς ἐπιχρίσεις τῶν βελῶν. Καὶ τοῦτο δὲ τῶν θρυλλουμένων ἐστίν.

ὅτι πάντες Κελτοὶ φιλόνηκοί τε εἰσὶ· καὶ οὐ νομι-
ζεται παρ' αὐτοῖς αἰσχρὸν, τὸ τῆς ἀκμῆς ἀφειδεῖν
τοὺς νέους. Ἐφορος δέ, ὑπερβάλλουσάν τε τῷ μεγέ-
θει λέγει τὴν Κελτικὴν, ὥστε ἥσπερ νῦν Ἰβηρίας
καλοῦμεν, ἐκείνοις τὰ πλεῖστα προσνέμειν μέχρι Γα-
δείρων· φιλέλληνάς τε ἀποφαίνει τοὺς ἀνθρώπους,
καὶ πολλὰ ἰδίως λέγει περὶ αὐτῶν οὐκ ἰοικότα τοῖς
νῦν. Ἴδιον δὲ καὶ τοῦτο· ἀσκεῖν γὰρ αὐτοὺς, μὴ
παχεῖς εἶναι, μηδὲ προγαστορας· τὸν δ' ὑπερβαλ-
λόμενον τῶν νέων τὸ τῆς ζώης μέτρον, ζημιοῦσθαι.
Ταῦτα μὲν περὶ τῆς ὑπὲρ τῶν Ἄλπεων Κελτικῆς

V. Ἡ δὲ βρετανικὴ, τρίγωνος μὲν ἐστὶ
τῷ σχήματι· παραβέβληται δὲ τὸ μέγιστον αὐ-
τῆς πλευρὸν τῇ Κελτικῇ, τοῦ μήκους οὐδ' ὑπερ-
βάλλον, οὐτ' ἐλλεῖπον· ἔστι γὰρ ὅσον τετρακισχι-
λίων καὶ τ' ἢ ὑ' σταδίων ἐκάτερον· τό, τε Κελτικὸν
ἀπὸ τῶν ἐκβολῶν τοῦ Ῥήνου μέχρι πρὸς τὰ βόρεια
τῆς Πυρρήνης ἄκρα τὰ κατὰ Ἀκουϊτανίαν, καὶ τὸ
ἀπὸ Καντίου τοῦ κατ' ἀντικρὺ τῶν ἐκβολῶν τοῦ
Ῥήνου, ἐωθενωτάτου σημείου τῆς Βρετανικῆς, μέ-
χρι πρὸς τὸ ἐσπέριον ἄκρον τῆς γῆσου, τὸ κατὰ τὴν
Ἀκουϊτανίαν καὶ τὴν Πυρρήνην ἀντικείμενον. Τοῦ-
το μὲν δὴ τοῦλάχιστον διάστημα ἀπὸ τῆς Πυρρήνης
ἐπὶ τὸν Ῥήνον ἐστίν· ἐπεὶ τὸ μέγιστον εἴρηται, ὅτι
καὶ πεντακισχιλίων σταδίων ἐστίν· ἀλλ' εἰκὸς εἶναι
τινα σύννευσιν ἐκ τῆς παραλλήλου θέσεως τῷ
ποταμῷ πρὸς τὸ ὄρος, ἀμφοτέρωθεν ἐπιστροφῆς
τινος γενομένης, κατὰ τὰς πρὸς τὸν αἰκεανὸν
ἐσχατιὰς.

Τέτταρα δ' ἐστὶ διώγματα, οἷς χρῶνται συν
ἐπὶ τὴν νῆσον ἐκ τῆς ἡπείρου, τὰ ἀπὸ τῶν ἐκ
τῶν ποταμῶν, τοῦ τε Ῥήνου, καὶ τοῦ Ση-
καὶ τοῦ Δείγηρος, καὶ τοῦ Γαρούνα. τοῖς δ'
τῶν περὶ τὸν Ἑῆνον τόπων ἀναγομένοις, οὐ
αὐτῶν τῶν ἐκβολῶν ὁ πλοῦς ἐστίν, ἀλλὰ ἀπ'
ὁμοροούντων τοῖς Μεναπίοις Μορινῶν· πα-
ρ' ἐστὶ καὶ τὸ Ἴτιον, ᾧ ἐχρήσατο ναυσταθμῷ Κ
ὁ θεὸς, διαίρων εἰς νῆσον· νύκτωρ δ' ἄν
καὶ τῇ ὑστεραίᾳ κατῆρε περὶ τετάρτην ὥραν,
εἴκοσι σταδίους τοῦ διώπλου τελέσας· κατέλα-
βεν ἀρούραις τὸν σῆτον. Ἔστι δ' ἡ πλείστη τι-
σου πεδιάς, καὶ κατάδρυμος· πολλὰ δὲ γει-
τῶν χωρίων ἐστί· φέρει δὲ σῆτον καὶ βοσκή
καὶ χρυσόν, καὶ ἄργυρον, καὶ σίδηρον. ταῦ
κομίζεται ἐξ αὐτῆς, καὶ δέρματα, καὶ ἄνδρά
καὶ κύνας εὐφυεῖς πρὸς τὰς κυνηγεσίας. Κελ-
καὶ πρὸς τοὺς πολέμους χρῶνται καὶ τούτοις
τοῖς ἐπιχωρίοις. Οἱ δὲ ἄνδρες θῦμῆκεστεροι τῶν
τῶν εἰσι, καὶ ἦσαν ξανθότεροι, χαυνότεροι δ'
σώμασι. σημεῖον δὲ τοῦ μεγέθους· ἀντίπαιδα
ἡμεῖς εἶδμεν ἐν Ῥώμῃ, τῶν ὑψηλοτάτων α-
ὑπερέχοντας καὶ ἡμιποδίου· βλαιοὺς δὲ καὶ τ'
σὺν εὐγράμμους τῇ συστάσει. Τὰ δ' ἦθη τι-
ὅμοια τοῖς Κελτοῖς, τὰ δ' ἁπλούστερα καὶ βι-
ρώτερα· ὥστ' ἐνίοις γάλακτος εὐποροῦντας, μ-
ροποιεῖν, διὰ τὴν ἀπειρίαν· ἀπείρους δ' εἶναι
κῆπείας, καὶ ἄλλων γεωργικῶν. Δυναστεῖαι ἰ-
παρ' αὐτοῖς. Πρὸς δὲ τοὺς πολέμους, ἀπῆλθαι

αὶ τό πλεον, καθάπερ καὶ τῶν Κελτῶν ἔνιοι. Πό-
εις δ' αὐτῶν εἰσιν οἱ δρυμοί· περιφράξαντες γὰρ
ἑνδρεσι καταβεβλημένοις εὐρυχωρῇ κύκλον, καὶ
αὐτοὶ ἐνταῦθα καλυβοποιοῦνται, καὶ τὰ βοσκήμα-
α κατασταθμεύουσιν, οὐ πρὸς πολὺν χρόνον. Ἐ-
τομβροὶ δ' εἰσὶν οἱ ἄερες μᾶλλον ἢ νικητῶδεις.
ν δὲ ταῖς αἰθρίαις ὁμίχλη κατέχει πολὺν χρόνον·
ἵστε δὲ ἡμέρας ὅλης ἐπὶ τρεῖς μόνον ἢ τέτταρας
ἡρας τὰς περὶ τὴν μεσημβρίαν δρᾶσθαι τὸν ἥλιον.
τοῦτο δὲ καὶ τοῖς Μορινοῖς συμβαίνει, καὶ τοῖς
Κεναπίοις, καὶ ὅσοι τούτων πλησιόχωροι.

Δις δὲ διέβη Καῖσαρ εἰς τὴν νῆσον ὁ Θεός·
πανῆλθε δὲ διὰ ταχέων οὐδὲν μέγα διαπραξάμενος,
ὅδε προελθὼν ἐπὶ πολὺ τῆς νήσου, διὰ τε τὰς ἐν
αἷς Κελτοῖς γενομένας στάσεις, τῶν τε βαρβάρων
καὶ τῶν οἰκείων στρατιωτῶν· καὶ διὰ τὸ πολλὰ τῶν
οἰῶν ἀπολέσθαι κατὰ τὴν παυσίληνον, αὐξήσιν
βουσῶν τῶν ἀμπώτεων καὶ τῶν πλημμυρίδων.
ο μὲν τοι ἢ τρεῖς νίκας ἐνίκησε τοὺς Βρεττανούς,
περ δύο τάγματα μόνον περαιώσας τῆς στρατιᾶς,
ἀπήγαγεν ὄμηρά τε καὶ ἀνδράποδα, καὶ τῆς
αἰς λείας πληθός. Νυνὶ μὲν τοι τῶν δυναστῶν
τῶν αὐτόθι πρεσβεύουσι καὶ θεραπεύειαι κα-
τανασάμενοι τὴν πρὸς Καῖσαρα τὸν Σεβαστὸν
ν, ἀναθήματα τε ἀνέθηκεν ἐν τῷ Καπιτωλίῳ,
ἑκαίαν σχεδὸν παρσκευάσαν τοῖς Ῥωμαίοις
τὴν νῆσον· τελεῖ τε οὕτως ὑπομένουσι βαρεῖα,
τε ἐξαγομένων εἰς τὴν Κελτικὴν ἐκεῖθεν καὶ
αγομένων ἐνθ' ἐνδε· ταῦτα δ' ἐστὶν ἐλεφάν

ἄλλον περὶ τῶν ἐκτετοπισμένων. Πρὸς μὲν τοι τὰ
 ὑράνια καὶ τὴν μαθηματικὴν θεωρίαν ἱκανῶς δύ-
 εις κεκρῆσθαι τοῖς πράγμασι, ταῖς τῇ κατεψυγμένῃ
 ὥγῃ πλησιάζουσι· τὸ τῶν καρπῶν εἶναι τῶν ἡμέρων,
 καὶ ζῶων τῶν μὲν ἀφορίαν παντελῆ, τῶν δὲ σπάνιν,
 ἐγγρῶ δὲ καὶ ἄλλοις λαχάνοις, καὶ κηρποῖς καὶ ῥί-
 μινς τρέφεσθαι· παρ' οἷς δὲ σίτας καὶ μέλι γίγνεται,
 καὶ τὸ πόμα ἐντεῦθεν ἔχει· τὸν δὲ σίτον, ἐπειδὴ
 τοὺς ἡλίους οὐκ ἔχουσι καθαρούς, ἐν οἴκοις μεγάλους
 σπικτουσι, συγκομισθέντων δεῦρο τῶν σταχύων· αἱ
 γὰρ ἄλλω ἄρχηστοι γίνονται διὰ τὸ ἀνήμερον, καὶ τοὺς
 ἰμβρους.

VI. Μετὰ δὲ τὴν ὑπὲρ τῶν Ἀλπειων Κελτικὴν,
 καὶ τὰ ἔθνη τὰ ἔχοντα τὴν χώραν ταύτην, περὶ αὐ-
 τῶν τῶν Ἀλπειων λεκτέον, καὶ τῶν κατοικοῦντων αὐ-
 τῆς, ἔπειτα περὶ τῆς συμπάσης Ἰταλίας· φυλάττιον-
 υν ἐν τῇ γραφῇ τὴν αὐτὴν τάξιν, ἥνπερ δίδωσιν ἡ
 ἥς χώρας φύσις. Ἀρχονται μὲν οὖν αἱ Ἀλπεῖς οὐκ
 ὑπὸ Μονοίκου λιμένος, ὥς εἰρήκασι τινες, ἀλλ'
 ὑπὸ τῶν αὐτῶν χωρίων ἀφ' ὧνπερ καὶ τὰ Ἀπέννινον
 ὄρη κατὰ Γένουαν ἐμπορεῖον Αἰγύων. καὶ τὰ κα-
 ούμενα Σαββάτων οὐαδα, ὅπερ ἐστὶ τεράχη· τὸ
 μὲν γὰρ Ἀπέννινον ἀπὸ Γενούας, αἱ δὲ Ἀλπεῖς ἀπὸ
 τῶν Σαββάτων ἔχουσι τὴν ἀρχήν· σταδιοὶ δ' εἰσὶ
 μεταξὺ Γενούας καὶ Σαββάτων, σ' πρὸς τοῖς ξ'
 μετὰ δὲ τ' πρὸς τοῖς ο', Ἀλβιγγαῦνόν ἐστι πόλις,
 ἢ δ' ἐνοικοῦντες Αἰγυες Ἰγγαυνοὶ καλοῦνται· ἐν-
 τεῦθεν δ' εἰς Μονοίκου λιμένα ὕ καὶ π'. ἐκ δὲ τῆς
 μεταξὺ πόλις εὐμεγέθης, Ἀλβιον Ἰντεμίλλον, καὶ

τινα ψάλλια, καὶ περιαιχένια καὶ λιγγοῦρια, καὶ ὑαλᾶ σκεύη, καὶ ἄλλος ῥῶπος τοιοῦτος· ὥστε μηδὲν δεῖν φρουρᾶς τῆς νήσου· τοὺλάχιστον μὲν γὰρ ἐνὸς τάγματος χρήζοι ἄν, καὶ ἱππικοῦ τινος, ὥστε καὶ φύρους ἀπάγεσθαι παρ' αὐτῶν· εἰς ἴσον δὲ καθίστατο πᾶν τὸ ἀνάλωμα τῇ στρατιᾷ τοῖς προσφερομένοις χρήμασιν· ἀνάγκη γὰρ μειοῦσθαι τὰ τέλη φύρων ἐπιβαλλομένων· ἅμα δὲ καὶ κινδύνους ἀπαντᾶν τινας, βίας ἐπαγομένης.

Εἰσὶ δὲ καὶ ἄλλαι περὶ τὴν Βρεττανικὴν νῆσοι μικραί· μεγάλη δ' ἡ Ἰέρνη, πρὸς ἄρκτον αὐτῇ παρὰ βεβλημένη, προμήκης, μᾶλλον δὲ πλείους ἔχουσα. Περὶ τῆς οὐδὲν ἔχομεν λέγειν σαφεῖς, πλὴν ὅτι ἀχρῶτεροι τῶν Βρεττανῶν ὑπάρχουσιν οἱ κατοικοῦντες αὐτήν, ἀνθρωποφάγοι τε ὄντες καὶ πολυφάγοι, τοὺς τε πατέρας τελευτήσαντας κατεσθίειν ἐν καλῷ τιθέμενοι· καὶ φανεροῦς μίσγεσθαι ταῖς τε ἄλλαις γυναιξί, καὶ μητράσι, καὶ ἀδελφαῖς. Καὶ ταῦτα δ' οὕτω λέγομεν, ὥς οὐκ ἔχοντες ἀξιοπίστους μάρτυρας. Καίτοι τό γε τῆς ἀνθρωποφαγίας καὶ Σκυθικὸν εἶναι λέγεται, καὶ ἐν ἀνάγκαις πολιορκητικαῖς, καὶ κελτοὶ, καὶ Ἰβηρες, καὶ ἄλλοι πλείους, ποιῆσαι τοῦτο λέγονται. Περὶ δὲ τῆς Θούλης ἔτι μᾶλλον ἀσαφὴς ἡ ἰστίρια, διὰ τὸν ἐκτοπισμόν· ταύτην γὰρ τῶν ὀνομαζομένων, ἀρκτικωτάτην τιθέασιν. Ἄ δ' εἶρηκε Πιθέας περὶ ταύτης, καὶ τῶν ἄλλων τῶν ταύτῃ τόπε ὅτι μὲν πέπλασται, φανερόν ἐκ τῶν γνωριζομένων χωρίων· κατέψευσται γὰρ αὐτῶν τὰ πλείιστα, ὥς καὶ πρότερον εἴρηται· ὥστε δῆλός ἐστιν ἔψευσεν

ἄλλον περὶ τῶν ἐκτετοπισμένων. Πρὸς μὲν τοι τὰ
 ὑρᾶνια καὶ τὴν μαθηματικὴν θεωρίαν ἱκανῶς δό-
 ξεις κεκρῆσθαι τοῖς πράγμασι, τοῖς τῇ κατεψυγμένῃ
 ῥύσῃ πλησιάζουσι· τὸ τῶν καρπῶν εἶναι τῶν ἡμέρων,
 καὶ ζώων τῶν μὲν ἀφορίαν παντελῆ, τῶν δὲ σπάνιν,
 εἰς γὰρ καὶ ἄλλοις λαχάνοις, καὶ κηφοῖς καὶ ῥί-
 ζαις τρέφεσθαι· παρ' οἷς δὲ σῖτος καὶ μέλι γίγνεται,
 καὶ τὸ πόμα ἐντεῦθεν ἔχει· τὸν δὲ σῖτον, ἐπειδὴ
 τοὺς ἡλίους οὐκ ἔχουσι καθαρούς, ἐν οἴκοις μεγάλους
 κόπτουσι, συγκομισθέντων δεῦρο τῶν σταχυῶν· αἱ
 γὰρ ἄλλω ἀρχηστοὶ γίνονται διὰ τὸ ἀνῆλιον, καὶ τοὺς
 ἱμβρούς.

VI. Μετὰ δὲ τὴν ὑπὲρ τῶν Ἀλπεων Κελτικὴν,
 καὶ τὰ ἔθνη τὰ ἔχοντα τὴν χώραν ταύτην, περὶ αὐ-
 τῶν τῶν Ἀλπεων λεκτέον, καὶ τῶν κατοικοῦντων αὐ-
 τὰς, ἔπειτα περὶ τῆς συμπάσης Ἰταλίας· φυλάττει-
 ναι ἐν τῇ γραφῇ τὴν αὐτὴν τάξιν, ἥνπερ δίδωσιν ἡ
 τῆς χώρας φύσις. Ἀρχονται μὲν οὖν αἱ Ἀλπεις οὐκ
 ἐπὶ Μονοίκου λιμένος, ὥς εἰρήκασι τινες, ἀλλ'
 ἐπὶ τῶν αὐτῶν χωρίων ἀφ' ὧνπερ καὶ τὸ Ἀπέννινον
 ὄρη κατὰ Γένουαν ἐμπορεῖον Αἰγύων. καὶ τὰ κα-
 σόμενα Σαββάτων οὐαδα, ὅπερ ἐστὶ τετράγῃ· τὸ
 γὰρ Ἀπέννινον ἀπὸ Γενούας, αἱ δὲ Ἀλπεις ἀπὸ
 τῶν Σαββάτων ἔχουσι τὴν ἀρχήν· σταδίοι δ' εἰς
 μεταξὺ Γενούας καὶ Σαββάτων, σ' πρὸς τοὺς ξ'
 μετὰ δὲ τ' πρὸς τοῖς ο', Ἀλβιγγαῦνδόν ἐστι πόλις,
 καὶ δ' ἐνοικοῦντες Αἰγυες Ἰγγαυνοὶ καλοῦνται· ἐν-
 τεῦθεν δ' εἰς Μονοίκου λιμένα ὃ καὶ π'. ἐν δὲ τῇ
 μεταξὺ πόλιν εὐμεγέθης, Ἀλβιον Ἰντεράλλον, καὶ

οἱ κατοικοῦντες Ἰντεμέλιοι. Καὶ δὴ καὶ σημειῶν τίθενται, τοῦ τὴν ἀρχὴν ἀπὸ τῶν Σαββάτων εἶναι τοῖς Ἀλπεσιν ἐκ τῶν ὀνομάτων τούτων· τὰ γὰρ Ἀλπια, καλεῖσθαι πρότερον Ἀλβια, καθάπερ καὶ Ἀλπιόνια. καὶ γὰρ νῦν ἐτι τὸ ἐν τοῖς Ἰάποσιν ὄρος ὑψηλόν, συνάπτον πως τῇ Ὀκρᾷ καὶ ταῖς Ἀλπεσιν, Ἀλβιον λέγεσθαι, ὥς ἂν μέχρι δεῦρο τῶν Ἀλπεων ἐκτεταμένον.

Τῶν οὖν Αἰγύων τῶν μὲν ὄντων Ἰγγαῦνων, τῶν δὲ Ἰντεμελίων, εἰκότως τὰς ἀποικίας αὐτῶν ἐπὶ τῇ θαλάττῃ, τὴν μὲν ὀνομάζεσθαι Ἀλβιον Ἰντεμέλιον, οἶον Ἀλπιον· τὴν δὲ ἐπιτετμημένως μῦλλον, Ἀλβιγγαῦνον. Πολύβιος δὲ προστίθῃσι τοῖς δυσι φύλοις τῶν Αἰγύων τοῖς λεχθεῖσι τό, τε τῶν Ὀξυβίων καὶ τὸ τῶν Δεκητίων. Ὅλως δὲ ἡ παραλία αὕτη πᾶσα μέχρι τῆς Τυφθηνίας ἀπὸ Μονοίκου λιμένος, προσεχῆς τε ἐστὶ, καὶ ἀλίμενος, πλήν βραχέων ὄρων καὶ ἀγκυροβολίων. Ἀπέρκωνται δὲ οἱ τῶν ὄρων ἐξαιρίσιοι κρημνοὶ, στενὴν ἀπολιπόντες πρὸς θαλάττῃ παράροdon. Κατοικοῦσι δὲ Αἰγυεῖς, ζῶντες ἀπὸ θρεμμάτων τὸ πλεόν, καὶ γάλακτος, καὶ κριθίνου πόματος, νεμόμενοι τὰ τε πρὸς θαλάττῃ χωρία, καὶ τὸ πλεόν τὰ ὄρη. Ἐχουσι δ' ὕλην ἐνταῦθα τὰ ὄρη παμπόλλην ναυπηγήσιμον, καὶ μεγαλόδενδρον, ὥστ' ἐνίων τοῦ πάχους τὴν διάμετρον ὀκτὼ ποδῶν εὐρίσκεσθαι· πολλὰ δὲ καὶ τῇ ποικιλίᾳ τῶν θυίνων οὖν ἔστι χεῖρω πρὸς τὰς τραπεζοποιῆας. Ταῦτά τε δὴ κατάγουσιν εἰς τὸ ἐμπορεῖον τὴν Γέροναν, καὶ θρέμματα, καὶ δέρματα, καὶ μέλι· ἀντιφορτίζονται δὲ

ον, και οἶνον τὸν ἐκ τῆς Ἰταλλας· ὁ δὲ παρ' ἑὸς ὀλίγος ἐστὶ, πιττίτης, αὐστηρός. Ἐντεῦθεν οἱ Γεγῆνιοι λεγόμενοι, ἵπποι τε καὶ ἡμίονοι καὶ οἱ λιγυστινοὶ τε χιτῶνες καὶ σάγοι πλεονάζει· ἢ τὸ λιγγούριον παρ' αὐτοῖς, ὃ τινες ἤλεκτρον ἀγορεύουσι. Στρατεύονται δ' ἱππεῖς μὲν οὐδ' ὀπλίται δὲ ἀγαθοὶ καὶ ἀκροβολισταί· ἀπὸ δὲ χαλκασπίδας εἶναι, τεκμαίρονται τινες Ἕλληνας ὅς εἶναι.

Ὁ δὲ τοῦ Μονοίκου λιμὴν ὅρμος ἐστίν, οὐ μακρὸς, οὐδὲ πολλαῖς ναυσὶν, ἔχων ἱερὸν Ἡρακλέους Μονοίκου καλουμένου· τοῖκα δὲ ἀπὸ τοῦ ὀνόματος καὶ μέχρι δεῦρο διατείνειν ὁ Μασσαλιωτικὸς πλοῦς· διέχει δ' Ἀντιπόλεως μικρὸν πλεῖος, ἢ ἡ πόλις σταδίου. Τοῦντεῦθεν δ' ἤδη μέχρι σαλίας καὶ μικρὸν προσωτέρω τὸ τῶν Σαλίων, οἵκῃ τὰς Ἄλπεις τὰς ὑπερκειμένας, καὶ τινὰς ὑπὲρ τῆς παρὰ τῆς ἀναμῆς τοῖς Ἕλλησι. Καλοῦσι ὅς Σάλυας οἱ μὲν παλαιοὶ τῶν Ἑλλήνων Αἰγυῖας, ἣν χώραν ἦν ἔχουσιν οἱ Μασσαλιῶται Αἰγυστινοί δ' ὕστερον Κελτολίγυας ὀνομάζουσι, καὶ μέχρι Λουερίωνος καὶ τοῦ Ροδανοῦ πεδιάδα τοῦ προσανέμουσιν, ἀφ' ἧς οὐ πεξὴν μόνον, ἀλλὰ πικρὴν ἔσπελλον στρατιάν, εἰς δέκα μέρη διηρημένην. Πρώτους δ' ἐχειρώσαντο Ῥωμαῖοι τούτους ὑπερβαλπεῖων Κελτῶν, πολλὴν χρόνον πολεμήσαντες καὶ τούτοις καὶ τοῖς Αἰγυστινοῖς ἀποκεκλεικῶσι εἰς τὴν Ἰβηρίαν παρόδους, τὰς διὰ τῆς παραλίης καὶ γὰρ καὶ κατὰ γῆν καὶ κατὰ θαλάτταν ἐλθε-

ζοντο· καὶ τοσοῦτον ἴσχυον, ὥστε μόλις στρατοπο-
δοις μεγάλους πορευτὴν εἶναι τὴν ὁδόν. Ὀγδοηκο-
σίων δ' ἔτος πολεμοῦντες, διεπράξαντο μολις, ὥστ'
ἐπὶ ιβ' σταδίοις τὸ πλάτος ἀνεῖσθαι τὴν ὁδὸν τοῖς
ὀδεύουσι δημοσίᾳ. Μετὰ ταῦτα μὲν τοῦ κατέλυσαν
ἁπαντας, καὶ διέταξαν αὐτοὶ τὰς πόλιντας, ἐπιστή-
σαντες φόρον.

Μετὰ δὲ τοὺς Σάλυας Ἀλβιεῖς καὶ Ἀλβίοικοι καὶ
Οὐακούντιοι νέμονται τὰ προύρκτια μέρη τῶν
ὄρων. παρατείνουσι δὲ οἱ Οὐοκούντιοι μέχρι Ἀλλο-
βρίγων, ἔχοντες αὐλῶνας ἐν βύθῃ τῆς ὄρεινῆς ἄνω-
λόγους καὶ ὄχυρους ὧν ἔχουσιν ἐκεῖνοι. Ἀλλόβριγες
μὲν οὖν καὶ Αἰγυες ὑπὸ τοῖς στρατηγοῖς τάττονται
τοῖς ἀφικνουμένοις εἰς τὴν Ναρβωνίτιν. Οὐοκούν-
τιοι δὲ καθάπερ τοὺς Οὐόλκας ἔφαμεν, τοὺς περὶ
Νέμανσον, τάττονται καθ' αὐτούς. Τῶν δὲ μετὰ
τοῦ Οὐάρου καὶ τῆς Γενοῦας Αἰγῶν, οἱ μὲν ἐπὶ
τῇ θαλάττῃ τοῖς Ἰταλιώταις εἰσὶν οἱ αὐτοί· ἐπὶ δὲ
τοὺς ὄρεινους πέμπεται τις ἵππαρχος τῶν ἱππικῶν
ἀνδρῶν, καθάπερ καὶ ἐπ' ἄλλους τῶν τελείως βαρ-
βάρων.

Μετὰ δὲ Οὐοκοντίους Σικόνιοι, καὶ Τρικόνιοι
καὶ μετ' αὐτοὺς Μίδουλοι, οἵπερ τὰς ὑψηλοτάτας
ἔχουσι κορυφάς· τὸ γοῦν ὀρθιώτατον αὐτῶν ὕψος,
σταδίων ἑκατὸν ἔχειν φασὶ τὴν ἀνάβασιν· κἀντεῦ-
θεν πάλιν τὴν ἐπὶ τοὺς ὄρους τοὺς τῆς Ἰταλίας κα-
τάβασιν. Ἄνω δ' ἐν τισὶ κοίλοις χωρίοις λίμνη τε
συνίσταται μεγάλη, καὶ πηγαὶ δύο οὐ πολὺ ἄπω-
θεν ἀλλήλων· ὧν ἐκ μὲν τῆς ἐτίρας ἐστὶν ὁ Ἄρουν-

έντιος ποταμός χαραδρώδης, ὡς ἐπὶ τὸν Ῥοδανὸν καταράττη· καὶ ὁ Δουρίας εἰς τὰναντία· τῷ γὰρ Πάδῳ συμμίσγει, κατενεχθεὶς διὰ Σαλασσῶν εἰς τὴν ἐντὸς τῶν Ἀλπεων Κελτικὴν. ἐκ δὲ τῆς ἐτέρας πολὺ ταπεινότερος τῶν χωρίων τούτων ἀναδίδωσιν αὐτὸς ὁ Πάδος, πολὺς τε, καὶ ὀξύς· προΐων δὲ γίνεται μείζων καὶ προφύτερος· ἐκ πολλῶν δὲ λαμβάνει τὴν αὐξησιν· ἐν δὲ τοῖς πεδίοις ἤδη γενόμενός καὶ πλατύνεται· τῇ οὖν διαχύσει περισπᾷ καὶ ἀμβλύνει τὸν ροῦν· εἰς δὲ τὴν Ἀδριατικὴν θάλατταν ἐμπίπτει μέγιστος γενόμενος τῶν κατὰ τὴν Εὐρώπην ποταμῶν πλην τοῦ Ἰστροῦ, ἑπέρκεινται δ' οἱ Μεδουλαὶ μάλιστα τῆς συμβολῆς τοῦ Ἰσαροῦ πρὸς τὸν Ῥοδανόν.

Ἐπὶ δὲ θάτερα μέρη τὰ πρὸς τὴν Ἰταλίαν κεκλιμένα τῆς λεχθείσης ὄρεινῃς, Ταυρινῶν τε οἰκοῦσι Λιγυστικὸν ἔθνος καὶ ἄλλοι Λίγυες. Τούτων δ' ἐστὶ καὶ ἡ τοῦ Ἰδεόγγου λεγομένη γῆ, καὶ ἡ τοῦ Κοττίου. Μετὰ δὲ τούτους καὶ τὸν Πάδον Σαλασσοί· ὑπὲρ δὲ τούτων ἐν ταῖς κορυφαῖς Κέντρωνες, καὶ Κατόριγες, καὶ Οὐκράγγοι, καὶ Ναντουᾶται, καὶ ἡ Πελαμμένα λίμνη, δι' ἧς ὁ Ῥοδανὸς φέρεται, καὶ ἡ πηγὴ τοῦ ποταμοῦ. Οὐκ ἄπωθεν δὲ τούτων οὐδὲ τοῦ Ῥήνου αἱ πηγαί, οὐδ' ὁ Ἀδούλας τὸ ὄρος, ἐξ οὗ φεῖ καὶ ὁ Ῥήνος ἐπὶ τὰς ἄρκτους, καὶ ὁ Ἀδδούας εἰς τὰναντία ἐμβάλλων εἰς τὴν Λάριον λίμνην τὴν πρὸς τῷ Κώμῳ. ἑπέρκεινται δὲ τοῦ Κώμου πρὸς τῇ φέλῃ τῶν Ἀλπεων ἰδρυμένοι, τῇ μὲν Ῥαιτοὶ καὶ Οὐένονες ἐπὶ τὴν ἑω κεκλιμένοι· τῇ δὲ Αἰηπόντιοι καὶ Τριδάντιοι, καὶ Στόνοι, καὶ ἄλλα πλῆθος

κρὰ ἔθνη, κατέχοντα τὴν Ἰταλίαν ἐν τοῖς πρόσθεν χρόνοις, ληστρικὰ, καὶ ἄπορα· νυνὶ δὲ, τὰ μὲν ἐξέφθαρται, τὰ δ' ἡμέρωται τελείως· ὥστε τὰς δι' αὐτῶν ὑπερβολὰς τοῦ ὄρους πρότερόν οὕσας ὀλίγας καὶ δυσπεράτους, νυνὶ πολλαχῶς εἶναι καὶ ὁσφαλεῖς ἀπὸ τῶν ἀνθρώπων, καὶ εὐβάτους· ὣν ἓν ἐστι διὰ τὴν κατασκευὴν. Προσέθηκε γὰρ ὁ Σεβαστὸς Καῖσαρ τῇ καταλύσει τῶν ληστῶν τὴν κατασκευὴν τῶν ὁδῶν, ὅσῃν οἰόντ' ἦν· οὐ γὰρ δυνατόν πανταχοῦ βιάσασθαι τὴν φύσιν διὰ πετρῶν, καὶ κρημῶν ἐξαισίων, τῶν μὲν ὑπερκειμένων τῆς ὁδοῦ, τῶν δ' ὑποπιπτόντων, ὥστε καὶ μικρὸν ἐκβᾶσιν, ἄφυκτον εἶναι τὸν κίνδυνον, εἰς φάραγγας ἀβύσσους τοῦ πτώματος ὄντος. Οὕτω δὲ ἔστι στεγὴ κατὰ τι αὐτοῦ ἢ ὁδός, ὥστ' ἱλιγγον φέρειν τοῖς περὶ βადίονσαι καὶ αὐτοῖς καὶ ὑποζυγίοις τοῖς ἀήθεσι· τὰδ' ἐπιχώρια κομίζειν τοὺς φόρτους ἀσφαλῶς. Οὐτ' οὖν ταῦτα ἰάσιμα, οὐθ' αἰ κατολισθαίνουσαι πλάκες τῶν κρυστάλλων ἄνωθεν ἐξαίσιοι, σὺν ὁδῶν ὅλην ἀπολεμβάνειν δυνάμεναι, καὶ συνεζωθεῖν εἰς τὰς ὑποπιπτούσας φάραγγας. Πολλὰ γὰρ ἀλλήλαις ἐπίκεινται πλάκες, πάγων ἐπὶ πάγοις γινομένων χιόνος κρυσταλλοειδῶν, καὶ τῶν ἐπ' ἐπιπολῆς αἰεὶ ραδίως ἀπολυομένων ἀπὸ τῶν ἐντός, πρὶν διαλυθῆναι τελείως ἐν τοῖς ἡλίοις.

Ἡ δὲ τῶν Σαλασσῶν πολλὴ μὲν ἐστίν, ἐν αὐλῶν βαθεῖ, τῶν ὁρῶν ἀμφοτέρων κλειόντων τὸ χωρίον· μέρος δέ τι αὐτῶν ἀνατείνει καὶ πρὸς τὰς ὑπερπυμένους κορυφάς. Τοῖς οὖν ἐκ τῆς Ἰταλίας ὑπερ-

τιθεῖσι τὰ ὄρη, διὰ τοῦ λεχθέντος ἀθλῶνος ἐστὶν ἡ ὁδός. εἴτα σχίζεται δίχα· καὶ ἡ μὲν διὰ τοῦ Ποι-
νήνου λεγομένου φέρεται, ζεύγεσιν οὐ βατὴ κατὰ
τὰ ἄκρα τῶν Ἀλπεων· ἡ δὲ διὰ Κεντρῶνων δυσμι-
κωτέρα. ἔχει δὲ χρύσεια ἡ τῶν Σαλασσῶν, ἃ κα-
τεῖχον ἰσχύοντες οἱ Σαλασσοὶ πρότερον, καθάπερ
καὶ τῶν παρόδων ἦσαν κύριοι. Προσελάμβανς δὲ
πλεῖστον εἰς τὴν μεταλλείαν αὐτοῖς ὁ Δουρίας πο-
ταμός εἰς τὰ χρυσοπλῦσια· διόπερ ἐπὶ πολλοὺς τό-
πους σχίζοντες εἰς τὰς ἐξοχεταίας τὸ ὕδωρ, τὸ κοι-
νὸν ῥεῖθρον ἐξεκένον. τοῦτο δ' ἐκείνοις μὲν συνά-
φερα πρὸς τὴν τοῦ χρυσοῦ θήραν, τοὺς δὲ γεωρ-
γοῦντας τὰ ὑπ' αὐτοῖς πεδία, τῆς ἀρδεΐας στερου-
μένους, ἐλύπει· τοῦ ποταμοῦ μὴ θυναμένου κατέ-
λειπεν τὴν χώραν, διὰ τὸ ὑπερδέξιον ἔχειν τὸ ῥεῖθρον.
Ἐκ δὲ ταύτης τῆς αἰτίας πόλεμοι συνεχεῖς ἦσαν ἀμ-
φοτέροις τοῖς ἔθνεσι πρὸς ἀλλήλους. Κρατησάντων
δὲ Ῥωμαίων, τῶν μὲν χρυσοσυργιῶν ἐξέπεσον, καὶ
τῆς χώρας οἱ Σαλασσοί· τὰ δ' ὄρη κατέχοντες ἀκμὴν
τὸ ὕδωρ ἐπώλουν τοῖς δημοσιῶναις τοῖς ἐργολαβή-
σασι τὰ χρύσεια· καὶ πρὸς τούτους δ' ἦσαν αἰεὶ δια-
φοραὶ διὰ τὴν πλεονεξίαν τῶν δημοσιωνῶν. οὗτοι
δὲ συνέβαινε τοὺς στρατηγιῶντας αἰεὶ τῶν Ῥωμαίων,
καὶ πεμπομένους ἐπὶ τοὺς τόπους, εὐπορεῖν προφά-
σεων, ἀφ' ὧν πολεμήσουσι. Μέχρι μὲν δὴ τῶν νεωστὶ
χρόνων, τότε μὲν πολεμούμενοι, τότε δὲ καταλυόμε-
νοι τὸν πρὸς τοὺς Ῥωμαίους πόλεμον, ἴσχυον ὁμως,
καὶ πολλὰ κατέβλαπτον τοὺς δι' αὐτῶν ὑπερβάλλον-
τας τὰ ὄρη, κατὰ τὸ ληστρικὸν ἔθος. Οἱ γὰρ καὶ διὰ

κιμον Βροῦτον φερόντα ἐκ Μουτινης, ἐπράξατο δραχμὴν κατ' ἄνδρα. Μίσσαλας δὲ πλησίον αὐτῶν χειμαδεύων, τμηὴν ξύλων κατέβαλε, τῶν τε καυσίμων, καὶ τῶν πετεϊνῶν ἀκοντισμάτων, καὶ τῶν γυμναστικῶν. Ἐσύλησαν δὲ ποτε καὶ χρήματα Καίσαρος οἱ ἄνδρες οὗτοι, καὶ ἐπέβαλον κρημνοὺς στρατοπέδοις, πρόσφασιν ὡς ὁδοποιοῦντες, ἢ γεφυροῦντες ποταμούς· ὕστερον μὲν τοι κατεστρέψατο αὐτοὺς ἄρδην ὁ Σεβαστὸς, καὶ πάντας ἐλαφυροπέπησε, κομισθέντας εἰς Ἐποραιδίαν, Ῥωμαίων ἀποικίαν· ἣν συνῴκισαν μὲν, φρουρὰν εἶναι βουλόμενοι τοῖς Σαλασσοῖς· ὀλίγον δ' ἀντέχειν ἐδύναντο οἱ αὐτόθι, ἕως ἡφανίσθη τὸ ἔθνος. Τῶν μὲν οὖν ἄλλων σωμάτων τρεῖς μυριάδες ἐξητάσθησαν ἐπὶ τοῖς ἑξακισχιλίοις, τῶν δὲ μαχίμων ἀνδρῶν ὀκτακισχιλίοι· πάντας δ' ἐπέβλησε Τερέντιος Θυάργγων ὑπὸ δόρυ, καταστρεψάμενος αὐτοὺς στρατηγός· τρισχιλίους δὲ Ῥωμαίων πέμπας, ἔκτισε τὴν πόλιν Αὐγούστην ὁ Καίσαρ, ἐν ᾗ ἐστρατοπέδευσε χωρίῳ Θυάργγων· καὶ νῦν εὐρήνην ἄγει πᾶσα ἡ πλησιόχωρος, μέχρι τῶν ἄκρων ὑπερβολῶν τοῦ ὄρους.

Ἐξῆς δὲ τὰ πρὸς ἑω μέρη τῶν ὄρων, καὶ τὰ ἐπιστρέφοντα πρὸς νότον, Ῥαιτοὶ καὶ Οὐϊνδελικαὶ κατέχουσι, συνάπτοντες Ἑλωναίους καὶ Βοίοις· ἐπικεῖνται γὰρ τοῖς ἑκείνων πεδίοις. Οἱ μὲν οὖν Ῥαιτοὶ μέχρι τῆς Ἰταλίας καθήμενοι, τῆς ὑπὲρ Οὐήρωνος καὶ Κώμου. καὶ οὖν Ῥαιτικὸς οἶκος τῶν ἐν τοῖς Ἰταλικοῖς ἐπαινουμένων οὐκ ἀπολείπεσθαι δοκῶν, ἐν ταῖς τούτων ὑπερρείαις γίνεται· διατε-

νοῦσι δὲ καὶ μέχρι τῶν χωρίων, δι' ὧν ὁ Πῆγρος φέρεται· τοῦτου δ' εἰσὶ τοῦ φύλου καὶ Δεπόντιοι, καὶ Καμοῦνοι. Οἱ δὲ Οὐνδελικοὶ καὶ Νωρικοὶ τὴν ἐκτὸς παρωρείαν κατέχουσι τὸ πλέον μετὰ Βρεῖνων καὶ Γεναῦνων, ἥδη τούτων Ἰλλυριῶν. Ἀπαντες δ' οὗτοι, καὶ τῆς Ἰταλίας τὰ γειτονεύοντα μέρη κατέτρεχον αἰεὶ, καὶ τῆς Ἑλουητίων, καὶ Σηκουανῶν, καὶ Βοίων, καὶ Γερμανῶν. Ἰταμώτατοι δὲ τῶν μὲν Οὐνδελικῶν ἐξητάζοντο, Δικάττιοι καὶ Κλαυτινάτιοι, καὶ Οὐέννορες· τῶν δὲ Ραιτῶν, Ρουκάντιοι, καὶ Κοτονάντιοι. Καὶ οἱ Ἑστίωνες δὲ τῶν Οὐνδελικῶν εἰσι, καὶ Βριγάντιοι· καὶ πόλεις αὐτῶν, Βριγάντιον καὶ Καμπόδουρον, καὶ ἡ τῶν Δικατιῶν, ὥσπερ ἀκρόπολις Λαμασία. Τῆς δὲ πρὸς τοὺς Ἰταλιώτας τῶν ληστῶν τούτων χυλεπότητος, λέγεται τι τοιοῦτον· ὥς ἐπειδὴν ἔλωσι κώμην ἢ πόλιν, οὐ μόνον ἡβηδὸν ἀνδροφονοῦντας, ἀλλὰ καὶ μέχρι τῶν νηπιῶν προῖοντας τῶν ἀρρένων, καὶ μηδ' ἐνταῦθα πανομένους, ἀλλὰ καὶ τὰς ἐγκύους γυναῖκας κτείνοντας, ὅσας φαῖεν οἱ μάντιες ἀρρένοκυεῖν.

Μετὰ δὲ τούτους, οἱ ἐγγυὲς ἥδη τοῦ Ἀδριατικοῦ μυχοῦ, καὶ τῶν κατὰ Ἀκυληΐαν τόπων οἰκοῦσι, Νωρικῶν τέ τινες καὶ Κάρνοι· τῶν δὲ Νωρικῶν εἰσι, καὶ οἱ Ταυρίσκοι. Πάντας δ' ἔπανσε τῶν ἀνέδην καταδρομῶν Τιβέριος καὶ ὁ ἀδελφὸς αὐτοῦ Δροῦσος Θερία μὲν ὥστ' ἥδη τρίτον καὶ τριακκοστὸν ἔτος ἐστίν, ἐξ οὗ καθ' ἡσυχίαν ὄντες, ἀπεντακτοῦσι τοὺς φύρους. Κατὰ πᾶσαν δὲ τὴν τῶν Ἀλπεων ὄρεινῃν, ἔστι μὲν καὶ γεώλοφα χωρία, καλῶς γεωργεῖσθαι δυνάμενα, καὶ αὐλῶνες εὖ συνεκτισμένοι· τὸ μὲν

τοι πλέον καὶ μάλιστα περὶ τὰς κορυφάς, περὶ δὲ δὴ καὶ συνίσταντο οἱ λησταί, λυπρὸν καὶ ἄκαρπον διὰ τε τὰς τέχνας, καὶ τὴν τραχύτητα τῆς γῆς. κατὰ σπάνιν οὖν τροφῆς τε καὶ ἄλλων, ἐφείδοντο ἑσθ' ὅτι τῶν ἐν τοῖς πεδίοις, ἵνα ἔχοιεν χορηγούς· ἀντιδίδουσαν δὲ ῥητίνην, πίτταν, δάδα, κήρδον, μέλι, τυρόν· τούτων γὰρ εὐπόρουν. Ὑπερκεῖται δὲ τῶν Καρνῶν, τὸ Ἀπέννινον ὄρος, λίμνην ἔχον ἐξείσαν εἰς τὸν Ἰσαρον ποταμόν· ὃς παραλαβὼν Ἀταγιν ἄλλον ποταμόν, εἰς τὸν Ἀδρίαν ἐκβάλλει. Ἐκ δὲ τῆς αὐτῆς λίμνης καὶ ἄλλος ποταμός εἰς τὸν Ἰστρον ῥεῖ, καλούμενος Ἀθησινός. Καὶ γὰρ ὁ Ἰστρος τὰς ἀρχάς ἀπὸ τούτων λαμβάνει τῶν ὀρεῶν, πολυσαχιδῶν ὄντων, καὶ πολυκεφάλων. Μέχρι μὲν γὰρ δεῦρο, ἀπὸ τῆς Λιγυστικῆς, συνεχῇ τὰ ὑψηλά τῶν Ἀλπεων διέτεινε, καὶ ἐνὸς ὄρους φαντασίαν παρεῖχεν· εἴτ' ἀνεθέντα καὶ ταπεινωθέντα ἐξαίρεται πάλιν εἰς πλείω μέρη καὶ πλείους κορυφάς. Πρώτη δ' ἐστὶ τούτων ἡ τοῦ Ῥήνου πέραν, καὶ τῆς λίμνης κελυμένη πρὸς ἑω ῥάχις μετρίως ὑψηλὴ, ὅπου αἱ τοῦ Ἰστροῦ πηγαὶ πλησίον Σουήβων, καὶ τοῦ Ἐρχυνίου ὄρουμοῦ· ἄλλαι δ' εἰσὶν ἐπιστρέφουσαι πρὸς τὴν Ἠλυρίδα καὶ τὸν Ἀδρίαν, ὧν ἐστὶ τό, τε Ἀπέννινον ὄρος τὸ λεχθέν, καὶ τὸ Τοῦλλον, καὶ Φλυγαδία, καὶ τὰ ὑπερκεείμενα τῶν Οὐνδελικῶν, ἐξ ὧν ὁ Δούρας, καὶ ὁ Κλιάνης, καὶ ἄλλοι πλείους χαραδρώδεις ποταμοὶ συμβάλλουσιν εἰς τὸ τοῦ Ἰστροῦ ῥεῖθρον.

Καὶ οἱ Ἰάποδες δὲ τοῦτο ἤδη ἐπίμικτον Ἰλλυριοῖς καὶ Κελτοῖς ἔθνος, περὶ τούτους οἰκοῦσι τοὺς τόπους· καὶ ἡ Ὀκρα πλησίον τούτων ἐστίν. Οἱ μὲν

οὐκ ἴσχυοντες πρότερον καὶ εὐανδροῦντες, καὶ τοὺς ὄρους ἐφ' ἑκάτερον τὴν οἰκῆσιν ἔχοντες, καὶ τοῖς λησστηρίοις ἐπικρατοῦντες, ἐκπετόνηνται τελείως ὑπὸ τοῦ Σεβαστοῦ Καίσαρος καταπολεμηθέντες. Πόλεις δ' αὐτῶν Μέτουλον, Ἀρούπεινον, Μονήττιον, Οὐενδον. Μεθ' οὗς ἡ Σεγεστική πόλις ἐν πεδίῳ· παρ' ἣν ὁ Νόαρος αὐτὸς παραρρέει πεταμός, ἐκδιδοὺς εἰς τὸν Ἰστρον. κεῖται δὲ ἡ πόλις εὐφυῶς, πρὸς τὸν κατὰ τῶν Λακῶν πόλεμον· ἡ δ' Ὀκρα ταπεινότατον μέρος τῶν Ἀλπεῶν ἐστίν, καθ' ὃ συνάπτουσι τοῖς Καρνοῖς, καὶ δι' οὗ τὰ ἐκ τῆς Ἀκυληῆας φορτία κομίζουσιν ἄρμαμάξαις, εἰς τὸν καλούμενον Πάμπορτον, σταδίων ὁδὸν οὐ πολὺ πλείων ἢ ὅ· ἐκεῖθεν δὲ τοῖς ποταμοῖς κατὰγεται μέχρι τοῦ Ἰστρου καὶ τῶν ταύτῃ χωρίων. Παραρρέει γάρ τὸ Πάμπορτον ποταμός, ἐκ τῆς Ἰλλυριδος φερόμενος, πλωτός· ἐκβάλλει δ' εἰς τὸν Σάον· ὥστε εὐμαρῶς εἰς τὴν Σεγεστικὴν κατὰγεται, καὶ τοὺς Παννονίους, καὶ Ταννρόσκους. Συμβάλλει δ' εἰς τὸν Σάον κατὰ τὴν πόλιν, καὶ ὁ Κολάπης· ἀμφοτέρω δ' εἰσι πλωτοὶ, φέουσι δ' ἀπὸ τῶν Ἀλπεων. Ἔχουσι δ' Ἀλπεῖς, καὶ ἵππους ἀγρίους, καὶ βόας. φησὶ δὲ Πολύβιος καὶ ἰδιόμορφον ταζῶν γεννᾶσθαι ἐν αὐταῖς, ἐλαφοειδὲς τὸ σχῆμα, πλὴν ἀνέχους καὶ τριχώματος· ταῦτα δ' εὐκίνας ἀπὸ κέρου, ὑπὸ δὲ τῷ γενέῳ πυρῆνα ἴσχειν ὅσον, σπιθαμῆος ἀκρόκομον, πωλικῆς κέρκου τὸ πάχος.

Τῶν δ' ὑπερθέσεων τῶν ἐκ τῆς Ἰταλίας εἰς τὴν ἑξω Κελτικὴν, καὶ τὴν προσάρκτιον, ἡ διὰ Σαλασσῶν ἐστὶν ἄγουσα ἐπὶ Δουγδουνον· διττὴ δ' ἐστίν· ἡ μὲν ἀμαξεύεσθαι δυναμένη· διὰ μήκους πλείω

νος, ἥ διὰ Κεντρώνων· ἥ δὲ ὀρθία καὶ στενὴ, σύντομος δὲ, ἥ διὰ τοῦ Ποινίνου. Τὸ δὲ Λούγδουνον ἐν μέσῳ τῆς χώρας ἐστίν, ὥσπερ ἀκρόπολις, διὰ τὰς συμβολὰς τῶν ποταμῶν, καὶ διὰ τὸ ἐγγυὲς εἶναι πᾶσι τοῖς μέρεσι. Διόπερ καὶ Ἀγρίππας ἐντεῦθεν τὰς ὁδοὺς ἔτεμε· τὴν διὰ τῶν Κεμμένων ὁρῶν μέχρι Σαντιώνων καὶ τῆς Ἀκουϊτανίας· καὶ τὴν ἐπὶ τὸν Ῥήνον· καὶ τρίτην τὴν ἐπὶ τὸν ὠκεανόν, τὴν πρὸς Βιλοακοῖς, καὶ Ἀμβιάνοις· τετάρτη δ' ἐστὶν ἐπὶ τὴν Ναρβωνῆτιν, καὶ τὴν Μασσαλιώτιν παραλλήλῃ. Ἔστι δὲ καὶ ἐν ὀριστερᾷ ἀφείσι τὸ Λούγδουνον, καὶ τὴν ὑπερκειμένην χώραν ἐν αὐτῷ τῷ Ποινίνῳ πάλιν ἐκτροπὴν διαβάντι τὸν Ῥοδανόν, ἥ τὴν λίμνην τὴν Λιμένναν εἰς τὰ Ἐλουητίων πεδία, κἀντεῦθεν εἰς Σηκοάνους ὑπερθεσίς διὰ τοῦ Ἰόρα ὄρους, καὶ εἰς Αἰγγονας· διὰ τὰ τούτων ἐπ' ἄμφω καὶ ἐπὶ τὸν Ῥήνον καὶ ἐπὶ τὸν ὠκεανὸν δίοδοι σχίζονται. . . .

Ἐπεὶ φησι Πολύβιος ἐφ' ἑαυτῶν κατ' Ἀκυληϊαν μάλιστα, ἐν τοῖς Ταυρίσκοις τοῖς Νωρικῶις, εὐρεθῆναι χρυσεῖον οὕτως εὐφυές, ὥστ' ἐπὶ δύο πόδας ἀποσύραντι τὴν ἐπιπολῆς γῆν, εὐθὺς ὀρυκτὸν εὐρίσκεισθαι χρυσόν· τὸ δ' ὀρυγμα μὴ πλείονων ὑπάρχειν ἢ πεντεκαίδεκα ποδῶν· εἶναι δὲ τοῦ χρυσοῦ τὸν μὲν αὐτόθεν καθαρὸν, κυάμου μέγεθος ἢ θέρμου, τοῦ ὀγδόου μέρους μόνον ἀφειψηθέντος, τὸν δὲ δεῖσθαι μὲν χωνείας πλειονος, σφόδρα δὲ λυσιτελοῦς. Συνεργασαμένων δὲ τοῖς βαρβάροις τῶν Ἰταλιωτῶν ἐν διμήνῳ, παραχορῆμα τὸ χρυσίον εὐωνότερον γινέσθαι τῷ τρίτῳ μέρει καθ' ὅλην τὴν Ἰταλίαν· αἰσθανομένους δὲ τοὺς Ταυρίσκους, μονοπωλεῖν ἐκβάλ-

λοντας τοὺς συνεργαζομένους. Ἀλλὰ τῶν ἅπαντα τὰ χρύσεια, ὑπὸ Ῥωμαίοις ἐστί. Κάνταυθα δ' ὥσπερ κατὰ τὴν Ἰβηρίαν, φέρουσιν οἱ ποταμοὶ χρυσοῦ ψῆγμα πρὸς τῷ ὀρυκτῷ, οὐ μὲν τοι τοσοῦτον. Ὁ δ' αὐτὸς ἀνὴρ περὶ τοῦ μεγέθους τῶν Ἀλπεων καὶ τοῦ ὕψους λέγων, παραβάλλει τὰ ἐν τοῖς Ἑλλήσιν ὄρη τὰ μέγιστα, τὸ Ταῦγετον, τὸ Λύκαιον, Πάρνασσόν, Ὀλυμπον, Πήλιον, Ὀσσαν· ἐν δὲ Θράκη Αἴμον, Ῥοδόπην, Λούνακα. Καὶ φησὶν, ὅτι τούτων μὲν ἕκαστον μικροῦ δεῖν αὐθιμερόν· εὐζώνοις ἀγαβῆναι δυνατόν, αὐθιμερόν δὲ, καὶ περιελθεῖν τὰς δ' Ἀλπεῖς, οὐδ' ἂν πεμπταῖος ἀναβαίη τις· τὸ δὲ μῆκος ἐστὶ δισχιλίων καὶ διακοσίων σταδίων, τὸ παρῆκον παρὰ τὰ πεδία. Τέτταρας δ' ὑπερβάσεις ὀνομάζει μόνον· διὰ Λυγίων μὲν τὴν ἔγγιστα τῷ Τυρρῶνικῷ πελάγει· εἴτα τὴν διὰ Ταυρίων, ἣν Ἀντίβας διῆλθεν· εἴτα τὴν διὰ Σαλασσῶν· τετάρτην δὲ, τὴν διὰ Ραιτῶν· ἐπάσας κρημνώδεις. Αἶμνας δὲ εἶναι φησὶν ἐν τοῖς ὄρεσι πλείους μὲν, τρεῖς δὲ μεγάλας· ὧν ἡ μὲν Βήνακος ἔχει μῆκος πεντακοσίων σταδίων, πλάτος δὲ ἑκατὸν πεντήκοντα· ἑκρεῖ δὲ ποταμὸς Μίγκιος· ἡ δ' ἐξῆς Οὐερβανὸς, τετρακοσίω· πλάτος δὲ στενωτέρα τῆς πρότερον· ἐξίησι δὲ ποταμὸν τὸν Τίκινον· τρίτη δὲ Αἴριος μῆκος ἑγγὺς τριακοσίω σταδίων, πλάτος δὲ τριῆκοντα· ποταμὸν δὲ ἐξίησι μέγαν Ἀδδουαν· πάντες δ' εἰς τὸν Πάδον συνέχουσιν. Τοσαῦτα καὶ περὶ τῶν ὄρων ἔχομεν λέγειν τῶν Ἀλπεῶν.

Τ Ω Ν
ΣΤΡΑΒΩΝΟΣ ΓΕΩΓΡΑΦΙΚΩΝ
ΤΟΥ ΠΕΜΠΤΟΥ ΒΙΒΛΙΟΥ
ΚΕΦΑΛΑΙΑ.

*Ἐν τῇ πέμπτῃ τὰ περὶ Ἰταλίαν ἀπὸ τῆς ὑπερείας τῶν Ἀλπεων, μέχρι τοῦ Σικελικοῦ πορθμοῦ, καὶ Ταραντίου κελ-
 πον, καὶ τοῦ Προσειδωνιάτου· ἐν οἷς Οὐγεντία, Λιγουρία,
 Πίκτην, Τουσκία, Ῥώμη, Καμπανία, Λευκανία, Ἀπουλία
 καὶ ὅσαι νῆσοι τῇ ταύτῃ θαλάσῃ παράκεινται ἀπὸ Γενου-
 τῶν μέχρι Σικελίας.*

ΣΤΡΑΒΩΝΟΣ
Γ Ε Ω Γ Ρ Α Φ Ι Κ Ω Ν
ΒΙΒΛΙΟΝ ΠΕΜΠΤΟΝ.

CAP. I.

*Μετὰ δὲ τὴν ὑπερείαν τῶν Ἀλπεων, ἀρχὴ τῆς νῦν
 Ἰταλίας. οἱ γὰρ παλαιοὶ τὴν Οἰνωτρίαν, ἐκάλεον
 Ἰταλίαν, ἀπὸ τοῦ Σικελικοῦ πορθμοῦ, μέχρι τοῦ*

Ταραντίου κόλπου, καὶ τοῦ Ποσειδωνιάτου διήκουσαν· ἐπικρατήσαν δὲ τοῦνομα, καὶ μέχρι τῆς ὑπώρειας τῶν Ἀλπεων προὔβη. Προσέλαβε δὲ καὶ τῆς Λιγυστικῆς, μέχρι Οὐάρου ποταμοῦ καὶ τῆς ταύτης θαλάττης, ἀπὸ τῶν ὀρίων τῶν Τυρρῶνικῶν, καὶ τῆς Ἰστρίας μέχρι Πόλας. Εἰκάσειε δ' ἂν τις εὐτυχήσαντας τοὺς πρώτους ὀνομασθέντας Ἰταλοὺς, μεταδοῦναι καὶ τοῖς πλησιοχώροις· εἰδ' οὕτως ἐπίδοσιν λαβεῖν, μέχρι τῆς Ῥωμαίων ἐπικρατείας. Ὅψθ δέ ποτε ἀφ' οὗ μετέδωσαν Ῥωμαῖοι τοῖς Ἰταλιώταις τὴν ἡ.ο.πολιτείαν, ἔδοξε καὶ τοῖς ἐντὸς Ἀλπεων Γαλάταις, καὶ Ἑνετοῖς τῇ αὐτὴν ἀπονεῖμαι τιμὴν, πρὸσαγορεύουσαι δὲ καὶ Ἰταλιώτας πάντας καὶ Ῥωμαίους· ὥποικίας τε πολλὰς στεῖλαι, τὰς μὲν πρότερον, τὰς δ' ὕστερον, ὧν οὐ ῥᾶδιον εἰπεῖν ἀμείνους ἑτέρας.

Ἐνὲ μὲν οὖν σχήματι σὺμπασαν τὴν νῦν Ἰταλίαν, οὐ ῥᾶδιον περιλαβεῖν γεωμετρικῶς· καὶ τοιρασὶν ἄκραν εἶναι τρίγωνον, ἐκκειμένην πρὸς νότον καὶ χειμερινὰς ἀνατολάς, κορυφουμένην δὲ πρὸς τῷ Σικελικῷ πορθμῷ, βάσιν δ' ἔχουσαν τὰς Ἀλπεῖς.

... συγχωρῆσαι δὲ καὶ τῶν πλευρῶν μίαν, τὴν πρὸς τὸν πορθμὸν τελευτῶσαν, πλυζομένην δὲ ὑπὸ τοῦ Τυρρῶνικοῦ πελάγους. Τρίγωνον δὲ ἰδίως τὸ ὑθύγραμμον καλεῖται σχῆμα· ἐνταῦθα δὲ καὶ αἱ ἰάσεις, καὶ αἱ πλευραὶ περιφερεῖς εἰσιν· ὥστε, εἰ ῥημὶ δεῖν συγχωρῆναι, περιπεροχράμμου σχήματος ἰστίον καὶ τὴν βάσιν, καὶ τὴν πλευράν· συγχωρητόν δὲ καὶ τὴν ὀξείαν ταύτης τῆς πλευρῆς τὴν ἐπὶ

τάς ἀνατολάς. Τ' ἄλλα δ' οὐχ ἱκανῶς εἰρήκασιν, ὑποθέμενοι μίαν πλευράν ἀπὸ τοῦ μυχοῦ τοῦ Ἀδρίου μέχρι τοῦ πορθμοῦ· πλευράν γὰρ λέγομεν τὴν ἀγώνιον γραμμὴν· ἀγώνιος δ' ἐστὶν ἢ μὴ συννεύη πρὸς ἄλληλα τὰ μέρη, ἢ μὴ ἐπὶ πολὺ. Ἡ δὲ ἀπὸ Ἀριμίνου ἐπὶ τὴν ἄκραν τὴν Ἰαπυλίαν, καὶ ἡ ἀπὸ τοῦ πορθμοῦ ἐπὶ τὴν αὐτὴν ἄκραν, πάμπολύ τι συννεύουσιν. Ὅμοίως δ' ἔχειν οἶμαι καὶ τὴν ἀπὸ τοῦ μυχαῦ τοῦ Ἀδρίου, καὶ τὴν ἀπὸ τῆς Ἰαπυλίας· συμπιπτουσai γὰρ ἐπὶ τοὺς περὶ Ἀρίμινον καὶ Ραβένναν τόπους, γωνίαν ποιοῦσιν· εἰ δὲ μὴ γωνίαν, περιφέρειαν γε ἀξιόλογον. Ὡστ' εἰ ἄρα τοῦτ' ἂν εἴη μία πλευρὰ ὁ παράπλους, ὁ ἀπὸ τοῦ μυχοῦ ἐπὶ τὴν Ἰαπυλίαν, οὐκ εὐθεῖα· τὸ δὲ λοιπὸν τὸ ἐνθένδε ἐπὶ τὸν πορθμόν, ἄλλην ἂν ὑπογράφοι πλευράν, οὐδὲ ταύτην εὐθεῖαν. Οὕτω δὲ τετράπλευρον μᾶλλον, ἢ τρίπλευρον φαίη ἂν τις τὸ σχῆμα· τρίγωνον δ' οὐδεπωσοῦν, πλὴν εἰ καταχρώμενος. Βέλτιον δ' ὁμολογεῖν, ὅτι τῶν ἀγεωμετρήτων σχημάτων, οὐκ εὐπερίγμφος ἡ ἀπόδοσις.

Κατὰ μέρος δ' οὕτως εἰπεῖν δυνατόν, ὅτι τῶν μὲν Ἀλπειν περιφερῆς ἡ ὑπώρειά ἐστι, καὶ κολπώδης, τὰ κοῖλα ἔχουσα ἐστραμμένα πρὸς τὴν Ἰταλίαν. τοῦ δὲ κόλπου τὰ μὲν μέσα πρὸς τοῖς Σαλασσοῖς ἐστι· τὰ δ' ἄκρα ἐπιστροφὴν λαμβάνει, τὰ μὲν, μέχρι τῆς Ὀκρας καὶ τοῦ μυχοῦ τοῦ κατὰ τὸν Ἀδρίαν, τὰ δ', εἰς τὴν Αἰγυστικὴν παραλίαν μέχρι Γενούας, τοῦ τῶν Αἰγύων ἐμπορίου, ὅπου τὰ Ἀπέννινα ὄρη συνάπτει ταῖς Ἀλπεσιν. Ἐπὶ δὲ εὐθὺς πε-

ἀξιόλογον πάρισόν πως ἔχον τὸ πλάτος καὶ τὸ
 ς, σταδίων ἑκατόν, καὶ δισχιλίων· τὸ δὲ με-
 θρινὸν αὐτοῦ πλευρὸν κλείεται τῇ τε τῶν Ἑνε-
 παραλλία, καὶ τοῖς Ἀπεννίνοις ὄρεσι, τοῖς περὶ
 ἡνον, καὶ Ἀγκῶνα καθήκουσι. Ταῦτα γὰρ ἄρ-
 να ἀπὸ τῆς Λιγυστικῆς εἰς τὴν Τυρρήνηαν ἐμ-
 ει, στενὴν παραλλίαν ἀπολιπόντα· εἴτα ἀναχω-
 ρεῖτα εἰς τὴν μεσόρραιαν κατ' ὀλίγον, ἐπειδὴν γέ-
 νηται κατὰ τὴν Πισάτιν, ἐπιστρέφει πρὸς ἑω, καὶ
 τὸν Ἀδρίαν ἕως τῶν περὶ Ἀρίμινον καὶ Ἀγκῶνα
 ὄν, συνάπτοντα ἐπ' εὐθείας τῇ τῶν Ἑνετῶν πα-
 ρῳ. Ἡ μὲν οὖν ἐντὸς Ἀλπεων Κελτικὴ, τοῦτοις
 ἵται τοῖς ὄροις· καὶ ἔστι τῆς μὲν παραλλίας τὸ
 ς ὅσον τ' σταδίων ἐπὶ τοῖς ἑξακισχιλίοις, μετὰ
 ὄρων· μικρόν δ' ἔλαττον τὸ πλάτος τῶν χιλίων.
 ἡπὲρ δ' Ἰταλία, στενὴ, καὶ παραμύκης ἐστὶ,
 κρουμένη διχῶς, τῇ μὲν πρὸς τὸν Σικελικὸν πορ-
 ν, τῇ δὲ πρὸς τὴν Ἰαπυγίαν· σφιγγομένη δ'
 ἐρωθεν, τῇ μὲν ὑπὸ τοῦ Ἀδρίου, τῇ δ' ὑπὸ τοῦ
 ῥηνικοῦ πελάγους. Ἔστι δ' ὅμοιον τὸ σχῆμα
 Ἀδρίου καὶ τὸ μέγεθος τῇ Ἰταλίᾳ τῇ τε ἀφορ-
 νη τοῖς Ἀπεννίνοις ὄρεσι, καὶ τῇ θαλάττῃ ἑκα-
 , μέχρι τῆς Ἰαπυγίας καὶ τοῦ ἰσθμοῦ τοῦ κατὰ
 Ταραντῖνον καὶ τὸν Ποσειδωνιάτην κόλπον· τὸ
 ἄρ πλάτος τὸ μέγιστον ἀμφοῖν ἐστὶ περὶ χιλίους
 τριακοσίους σταδίους· τὸ δὲ μῆκος ἔλαττον, οὐ
 τῶν ἑξακισχιλίων. Ἡ λοιπὴ δ' ἐστὶν ὅσην κατέ-
 η Βρέτιοι καὶ Λευκανοί. Φησὶ δὲ Πολύβιος, περὶ
 εἶναι τὴν παραλλίαν τὴν ὑπὸ Ἰαπυγίας κείνου πορ-

θμοῦ καὶ τρισχιλίων σταδίων· κλύζουσαι δ' αὐτὴν τῷ Σικελικῷ πελάγει· πλέοντι δὲ καὶ πεντακοσίων δέουσας. Τὰ δὲ Ἀπέννινα ὄρη συνάψαντα τοῖς περὶ Ἀρίμινον καὶ Ἀγκῶνα τόποις, καὶ ἀφορίσαντα τὸ ταύτη πλάτος τῆς Ἰταλίας ἀπὸ θαλάττης ἐπὶ θάλατταν, ἐπιστροφὴν λαμβάνει πάλιν, καὶ τέμνει τὴν χώραν ὅλην ἐπὶ μῆκος. Μέχρι μὲν δὴ Πευκετίων καὶ Λευκανῶν, οὐ πολὺ ἀφίσταται τοῦ Ἀδρίου· συνάψαντα δὲ Λευκανοῖς, ἐπὶ τὴν ἐτέραν θάλατταν ἀποκλίνει μᾶλλον, καὶ λοιπὸν διὰ μέσων τῶν Λευκανῶν καὶ Βρετίων διεξιόντα τελευτᾷ πρὸς τὴν Λευκοπετραν τῆς Ῥηγίνης καλουμένην. Τυπωδῶς μὲν οὖν εἴρηται περὶ τῆς νῦν Ἰταλίας ἀπάσης ταῦτα· πειρασόμεθα δὲ ἀναλαβόντες εἰπεῖν περὶ τῶν καθ' ἕκαστα· καὶ πρῶτον περὶ τῶν ὑπὸ ταῖς Ἀλπεσιν.

Ἔστι δὲ πεδῖον εὐδαιμον σφόδρα, καὶ γεωλοφίαις εὐκάρποις πεποικιλμένον. Διαιρεῖ δ' αὐτὸ μέσον πῶς ὁ Πάδος· καὶ καλεῖται τὸ μὲν ἐντὸς τοῦ Πάδου, τὸ δὲ πέραν· ἐντὸς μὲν ὅσον ἐστὶ πρὸς τοῖς Ἀπεννίνοις ὄρεσι, καὶ τῇ Λιγυστικῇ· πέραν δὲ τὸ λοιπόν. Οἰκεῖται δὲ τὸ μὲν, ὑπὸ τῶν Λιγυστικῶν ἔθνων καὶ τῶν Κελτικῶν, τῶν μὲν ὑπὸ τοῖς ὄρεσιν οἰκούντων, τῶν δ' ἐν τοῖς πεδίοις· τὸ δ', ὑπὸ τῶν Κελτῶν καὶ Ἑνετῶν. Οἱ μὲν οὖν Κελτοὶ τοῖς ὑπερ-αλπειοῖς ὁμοεθνεῖς εἰσι. Περὶ τῶν Ἑνετῶν, διττός ἐστι λόγος. Οἱ μὲν γὰρ καὶ αὐτοὺς φασὶ Κελτῶν εἶναι ἀποίκους τῶν ὁμωνύμων παρωκεανιτῶν· οἱ δ' ἐκ τοῦ Τρωϊκοῦ πολέμου μετ' Ἀντήνορος σωθῆναι δεῦρο φασὶ τῶν ἐκ τῆς Ὑαφλαγονίας Ἑνετῶν τυφῶν.

μαρτύριον δὲ τούτου προφέρονται, τὴν περὶ τὰς ἵπποτροφίας ἐπιμέλειαν· ἥ νῦν μὲν τελέως ἐκλείπει, πρότερον δὲ ἐτιμᾶτο παρ' αὐτοῖς, ἀπὸ τοῦ παλαιοῦ ζήλου, τοῦ κατὰ τὰς ἡμονίτιδας ἵππους. Τούτου δὲ καὶ Ὅμηρος μέμνηται·

Ἐξ Ἑνεῶν, ὅθ' ἡμιδῶν γένος ἄγροτεράων.

Καὶ Διονύσιος, ὁ τῆς Σικελίας τύραννος, ἐντεῦθεν τὸ ἵπποτροφεῖον συνεστήσατο τῶν ἀθλητῶν ἵππων· ὥστε καὶ ὄνομα ἐν τοῖς Ἑλλήσι γενέσθαι τῆς Ἑνετικῆς πωλείας, καὶ πολὺν χρόνον εὐδοκιμῆσαι τὸ γένος.

Ἀπασα μὲν οὖν ἡ χώρα ποταμοῖς πληθύνει, καὶ ἔλεσι· μάλιστα δ' ἡ τῶν Ἑνεῶν· πρόσσιτι δὲ ταύτη καὶ τὰ τῆς θαλάττης πάθη. Μόνα γὰρ ταῦτα τὰ μέρη σχεδόν τι τῆς καθ' ἡμᾶς θαλάττης, ὁμοιοπαθεῖ τῷ ὠκεανῷ, καὶ παραπλησίους ἐκείνῃ ποιεῖται τὰς τε ἀμπώεις καὶ τὰς πλημμυρίδας· ὑφ' ὧν τὸ πλεόν τοῦ πεδίου, λιμνοθαλάττης γίνεται μεστόν. διώρυξι δὲ, καὶ παραχώμασι, καθάπερ ἡ κάτω λεγομένη χώρα τῆς Αἰγύπτου διοχετεύεται· καὶ τὰ μὲν ἀνέψυκται καὶ γεωργεῖται, τὰ δὲ διάπλους ἔχει. Τῶν δὲ πόλεων αἱ μὲν νησιζουσιν, αἱ δ' ἐκ μέρους κλύζονται. Ὅσαι δὲ ὑπὲρ τῶν ἑλῶν ἐν τῇ μεσογαίᾳ κεῖνται, τοὺς ἐκ τῶν ποταμῶν ἀνάπλους θαυμαστοὺς ἔχουσι, μάλιστα δ' ἐκ τοῦ Πάδου· μέγιστός τε γὰρ ἐστὶ, καὶ πληροῦται πολλάκις ἐκ τε ὀμβρίων καὶ χιόνων· διαχεόμενος δ' εἰς πολλὰ μέρη κατὰ τὰς ἐκβολὰς τυφλὸν τὸ στόμα ποιεῖ, καὶ δυσεῖς βολὸς ἐστίν· ἡ δ' ἐμπειρία περιγίνεται καὶ τῶν χυλοπατάων.

Τὸ μὲν οὖν ἀρχαῖον, ὥσπερ ἔφη, ὑπὸ Κελτῶν περικεῖτο τῶν πλείστων ὁ ποταμός. μέγιστα δ' ἦν τῶν Κελτῶν ἔθνη Βοῖοι καὶ Ἰνσουβροι, καὶ οἱ τὴν Ῥωμαίων πόλιν ἐξ ἐφόδου καταλαβόντες Σῆωνες μετὰ Γαισατῶν. Τούτους μὲν οὖν ἐξέφθειραν ὑστερον τελείως Ῥωμαῖοι· τοὺς δὲ Βοῖους ἐξήλασαν ἐκ τῶν τόπων. Μεταστάντες δ' εἰς τοὺς περὶ τὸν Ἰστρον τόπους, μετὰ Ταυρίσκων ἦκον πολιοῦντες πρὸς Δάκας, ἕως ἀπώλοντο παρεθνεῖ· τὴν δὲ χώραν οὖσαν τῆς Ἀλλυρίδος μηλόβοτον τοῖς περιοικοῦσι κατέλιπον. Ἰνσουβροι δὲ καὶ νῦν εἰσὶ. Μεδιολάνιον δ' ἔχον μητρόπολιν, πάλαι μὲν κώμην (ἅπαντες γὰρ ἦκον καμηδύν·) νῦν δ' ἀξιόλογον πόλιν, πέραν τοῦ Πάδου, συνάπτονσάν πως ταῖς Ἀλπίσι. Πλησίον δὲ, καὶ Βηρών· καὶ αὕτη πόλις μεγάλη· ἐλάτους δὲ τούτων Βριξία, καὶ Μάντουα, καὶ Ρήγιον, καὶ Κῶμον· αὕτη δ' ἦν μὲν κατοικία μετρία· Πομπήιος δὲ Στράβων ὁ Μάγνου πατὴρ κακωθεῖσαν ὑπὸ τῶν ὑπερκειμένων Ῥαιτῶν συνώκισεν· εἴτα Γάιος Σκηπίων περὶ τρισχιλίους προσέθηκεν· εἴτα ὁ θεὸς Καῖσαρ πεντακισχιλίους ἐπισυνώκισεν· ὧν οἱ πεντακόσιοι τῶν Ἑλλήνων ὑπῆρξαν οἱ ἐπιφανέστατοι· τούτοις δὲ καὶ πολιτεῖαν ἔδωκε, καὶ ἐνέγραψεν αὐτοὺς εἰς τοὺς συνοίκους· οὐ μὲν τοι ᾤκησαν αὐτόθι· ἀλλὰ καὶ τοῦνομά γε τῷ κτίσματι ἐκεῖνοι τατέλιπον· Νεοκωμῖται γὰρ ἐκλήθησαν ἅπαντες· τοῦτο δὲ μεθερμηνευθὲν Νοβαυμκώμουμ λέγεται. Ἐγγὺς δὲ τοῦ χωρίου τούτου λίμνη Λάριος καλουμένη· πληροῖ δ' αὐτὴν ὁ Ἀδούας ποταμός· εἴτ'

ησιν εἰς τὸν Πάδον· τὰς δὲ πηγὰς ἔαχκεν ἐν τῷ
οὐλῃ ὄρει, ὅπου καὶ ὁ Ῥῆνος.

Αὗται μὲν οὖν πολλὴ ὑπὲρ τῶν ἑλῶν ὥκηνται·
ῥαῖον δὲ τὸ Παταμούσιν, πασῶν ταύτη ἀρίστη τῶν
λεων, ἣν νεωστὶ λέγεται τιμῆσασθαι πεντακοσί-
· ἑπτακίτους ἄνδρας· καὶ τὸ παλαιὸν δὲ ἔστειλε β
ριάδας στρατιῶς. Ἀηλοῖ δὲ καὶ τὸ πλῆθος τῆς
επομένης κατασκευῆς εἰς τὴν Ῥώμην κατ' ἐμπο-
· ρίαν, τῶν τε ἄλλων καὶ ἐσθῆτος παντοδαπῆς, τὴν
ενδρίαν τῆς πόλεως, καὶ τὴν εὐτυχίαν. ἔχει δὲ
λαίτης ἀνάπλουν ποταμῷ διὰ τῶν ἑλῶν φερομέ-
· σταδίων γ' καὶ σ' ἐκ λιμένος μεγάλου· καλεῖται
ὁ λιμὴν Μεδόακος δμώνυμος τῷ ποταμῷ. Ἐν
τοῖς ἔλεσι μεγίστη μὲν ἐστὶ Ῥαβέννα, ξυλοπαγῆς
· , καὶ διαόρυτος, γεφύραις καὶ πορθρίοις ὁδευο-
· η·· δέχεται δ' οὐ μικρὸν τῆς θαλάττης μέρος ἐν
· ς πλημμυρίσιν, ὥστε καὶ ὑπὸ τούτων καὶ ὑπὸ
· αμῶν εἰσκληζόμενον τὸ βορβορῶδες πᾶν, ἰάται
· ρυσσαερίᾳ. οὕτως γοῦν ὑγμινὸν ἐξήτασται τῷ
· ῥον, ὥστε ἐνταῦθα τοὺς μονομάχους τρέφειν καὶ
· νάζειν ἀπέδειξαν οἱ ἡγεμόνες. Ἔστι μὲν οὖν καὶ
· τὸ θαυμαστὸν τῶν ἐνθάδε, τὸ ἐν ἑλει τοὺς ἀέρας
· λαβεῖς εἶναι, καθάπερ καὶ ἐν Ἀλεξανδρείᾳ τῇ πρὸς
· ὑπτῷ τοῦ Ἰθέρους ἢ Ἀλμνῇ τὴν μαχθηρίαν ἀπο-
· λλει διὰ τὴν ἀνάβασιν τοῦ ποταμοῦ, καὶ τὸν τῶν
· υἱάτων ἀφανισμόν. Ἄλλῃ καὶ τὸ περὶ τὴν ἄμπε-
· πάθος, θαυμάζειν ἄξιον. φύει μὲν γὰρ αὐτὴν
· ἔλη, καὶ ποιεῖ ταχὺ, καὶ πολὺν ἀποδιδούσασα
· πόν. φθίσκειται δὲ ἐν ἔτισι τετρασὺν ἢ πέντε

Ἔστι δὲ καὶ τὸ Ἀλτινον ἐν ἔλει, παραπλήσιον ἔχει τῇ Ῥαουέννῃ τὴν θέσιν. Μεταξὺ δὲ, Βούτριον τῇ Ῥαουέννης πόλισμα· καὶ ἡ Σπίνα, νῦν μὲν κομίον, πάλαι δὲ Ἑλληνικὴ πόλις ἑνδοξος. Θησαυροὺς γούν Σπινιτῶν ἐν Δελφοῖς δίδκνυται· καὶ ἑτέρα ἰστορεῖται περὶ αὐτῶν, ὡς θαλαττοκρατησάντων. φασὶ δὲ καὶ ἐπὶ θαλάττῃ ὑπάρξαι· νῦν δ' ἐστὶν ἐν μεσογαίᾳ τὸ χωρίον περὶ ἐγγενήκοντα τῆς θαλάττης σταδίου ἀπέχον. Καὶ ἡ Ῥαουέννα δὲ Θετταλῶν λέγεται κτίσμα· οὐ φέροντες δὲ τὰς τῶν Τυρρηνῶν ὕβρεις ἐδέξαντο ἐκόντες τῶν Ὀμβρικών τινας, οἳ καὶ νῦν ἔχουσι τὴν πόλιν· αὐτοὶ δ' ἀνεχώρησαν ἐκ οἴκου. Αὗται μὲν οὖν ἐπιπλέον περιέχονται τοῖς ἔλεσιν, ὥστε καὶ κλύζεσθαι.

Ἐπίτερον δὲ, καὶ Κωνκορδία, καὶ Ἀτρία, καὶ Οὐκέντια, καὶ ἄλλα τοιαῦτα πολισμάτια, ἥττον μὲν ὑπὸ τῶν ἐλῶν ἐνοχλεῖται· μικροῖς δ' ἀνάπλοισ πρὸς τὴν θάλατταν συνῆπται. Τὴν δ' Ἀτρίαν ἐπιφανῆ γενέσθαι πόλιν φασίν, ἀφ' ἧς καὶ τῶνομα τῷ κόλπῳ γενέσθαι τῷ Ἀδρίᾳ, μικρὰν μετὰ θάλατταν λαβόν. Ἀκυληΐα δ', ἥπερ μάλιστα τῷ μυχῶ πλησιάζει κτίσμα μὲν ἐστὶ Ῥωμαίων, ἐπιτειχισθὲν τοῖς ὑπερκαίνοις βαρβάροις· ἀναπλεῖται δὲ ὀκτάσι κατὰ τὸν Νατίσωνα ποταμὸν ἐπὶ πλείστους ἐξήκοντα σταδίους. Ἀνεῖται δ' ἐμπορεῖον τοῖς περὶ τὸν Ἰστρον τῶν Ἰλλυρικῶν ἔθνεσι· πομίζουσι δ' οὗτοι μὲν τὰ ἐκ θαλάττης, καὶ οἶνον ἐπὶ ξυλλῶν πίθων ἀφραμαμάξαις ἀναθέντες, καὶ ἔλαιον. ἐκεῖνοι δ' ἀνδράποδα, καὶ βροσκήματα, καὶ δέσματα. Ἐξω δ' ἐστὶ τῶν Ἑνετιῶν

ἔρων ἢ Ἀκυληΐα. Διορίζονται δὲ ποταμῶ, φέοντι ἔκ τῶν Ἀλπίων ὄρων, ἀνάπλου ἐχοντι, καὶ σ' σταδίων ἐπὶ τοῖς χιλλοῖς εἰς Νωρήϊαν πόλιν, περὶ ἣν Ἐναῖος ὁ Κάρβων συμβαλὼν Κιμβρίοις, οὐδὲν ἔπραξεν. ἔχει δὲ ὁ τόπος οὗτος χρυσιοπλῦσις εὐφυῆ καὶ σιδηρουργεῖα. Ἐν αὐτῇ δὲ τῷ μυχῷ τοῦ Ἀδρίου καὶ ἱερὸν τοῦ Διομήδους ἐστὶν ἄξιον μνήμης, τὸ Τίμαυον· λιμένα γὰρ ἔχει, καὶ ἄλλος εὐπρεπὲς, καὶ πηγὰς ζ' ποταμίου ὕδατος εὐθὺς εἰς τὴν θάλατταν ἐκπίπτοντος, πλατεῖ καὶ βαθεῖ ποταμῷ. Πολύβιος δ' εἴρηκε πλὴν μιᾶς, τὰς ἄλλας ἁλμυροῦ ὕδατος· καὶ δὴ καὶ τοὺς ἐπιχωρίους, πηγὴν καὶ μητέρα θαλάττης ὀνομάζειν τὸν τόπον. Ποσειδώνιος δὲ ρησὶ, ποταμὸν τὸν Τίμαυον ἐκ τῶν ὄρων φερόμενον, καταπίπτειν εἰς βέρεθρον. εἴθ' ὑπὸ γῆς ἐνεχθέντα περὶ ἑκατὸν καὶ λ' σταδίους, ἐπὶ τῇ θαλάττῃ τὴν ἐκβολὴν ποιεῖσθαι.

Τῆς δὲ τοῦ Διομήδους δυναστείας περὶ τὴν θάλατταν ταύτην, αἵ τε Διομήδαιοι νῆσοι μαρτύρια, καὶ τὰ περὶ Δαυνίους, καὶ τὸ Ἄργος τὸ Ἰππιον ἱστοροῦμενα. Περὶ ὧν ἐροῦμεν, ἐφ' ὅσον πρὸς ἱστορίαν χρήσιμον. Τὰ δὲ πολλὰ τῶν μυθιομένων ἢ κατεψευσμένων ἄλλως ἔαν δεῖ, οἷον τὰ περὶ τὴν Φαίθοντα, καὶ τὰς Ἡλιάδας τὰς ἀπαιγειρομένης περὶ τὸν Ἡριδανόν, τὸν μηδαμοῦ γῆς ὄντα, πλησίον δὲ τοῦ Πάδου λεγόμενον· καὶ τὰς Ἡλεκτρίδας νῆσους τὰς πρὸ τοῦ Πάδου, καὶ μελαγρίδας ἐν αὐταῖς· οὐδὲ γὰρ τούτων οὐδὲν ἐστὶν ἐν τοῖς τόποις. Τῇ δὲ Διομήδει παρὰ τοῖς Ἑνετοῖς ἀποδοτεῖν μῆναι.

τινές ἱστοροῦνται τιμαί· καὶ γὰρ θύεται λε-
 πος αὐτῷ· καὶ δύο ὄλση, τὸ μὲν Ἥρας
 δίκνυται, τὸ δ' Ἀφιδέμυδος Αἰτωλίδος. Ἀ-
 θεύουσι δ' ὥς εἰκός τὸ ἐν τοῖς ἄλσεσι τοῦ
 ροῦσθαι τὰ θηρία, καὶ λύκοις ἐλίκφους σε-
 λισθαι· προσιδόντων δὲ τῶν ἀνθρώπων,·
 ταψαλόντων, ἀνέχεσθαι· τὰ δὲ διωκόμενα
 κυνῶν, ἐπειδὴν καταφύγοι δεῦρο, μηκέτι διο-
 Φασὶ δὲ τινα τῶν πάνυ γνωριζομένων ὥς εἰ-
 γνος, καὶ σκωπτόμενον ἐπὶ τούτῳ παρατυχέ-
 γεταις, λύκον ἐν τοῖς δικτύοις ἔχουσιν· ἐ-
 δὲ κατὰ παιδιᾶν, αἱ ἐγγυᾶται, τὸν λύκον,
 τὰς ζημίας αἷς εἴρχασται διαλύειν, ἀφήσειν αἱ
 τῶν λίνων, ὁμολογῆσαι. Ἀφεθέντα δὲ τὸ
 ἵππων ἀγέλην ἀπελίσσαστα ἀκυστηριᾶτων
 προσαγαγεῖν πρὸς τὸν τοῦ φιλεγγύου σι-
 τὸν δ' ἀπολαβόντα τὴν χάριν καυστηριᾶσα
 ἵππους λύκον, καὶ κληθῆναι λυκοφόρους, τὰ
 λον ἢ κάλλει διαφερούσας· τοὺς δ' ἀπ'·
 διαδεξαμένους τὸ, τε καυστήριον φυλάξαι,·
 νομα τῶ γένει τῶν ἵππων· ἔθως δὲ ποιῆσαι,
 μὴ ἐξαλλοτριοῦν, ἵνα μένοι παρὰ μόνοις τὸ
 γένος, ἐνδόξου γενομένης ἐνθένδε ἱππείας.
 δὲ, ὥσπερ ἔφαμεν, πᾶσα ἐκλείλειπεν ἢ τοιαύ-
 ταις. Μετὰ τὸ Τίμανον, ἢ τῶν Ἰσθρίων ἐσι-
 λία μέχρι Πύλας, ἢ πρόσκειται τῇ Ἰταλίᾳ.
 δὲ φρούριον Τεργέσται, Ἀκυληΐας διέχον ρ
 σταδίους· Ἡ δὲ Πύλα ἰδρυται μὲν ἐν κόλ-
 ροσιδῇ, νησιδία ἔχοντι εὐορμα καὶ εὐκαρπ-

σμα δ' ἐστὶν ἀρχαῖον Κόλχων ἐπὶ τὴν Μήδειαν ἐκ-
πεμφθέντων, διαμαρτόντων δὲ τῆς πράξεως, καὶ κα-
ταγόντων ἑαυτῶν φυγὴν,

τὸ μὲν φϋγάδων τις ἐνλοποῖ

Τραϊκὸς (ὡς Καλλίμαχος εἶρηκεν) ἀτὰρ κελῶν
γλῶσσ' ὀνόμηνε Πόλας.

Τὰ μὲν δὴ πέραν τοῦ Πάδου χωρία, οἳ τε Ἑνετοὶ
νόμονται καὶ οἱ μέχρι Ηόλας. Ἐπὲρ δὲ τῶν Ἑνετῶν
Κάρνοι, καὶ Κενομάνοι, καὶ Μεδόακοι, καὶ Σύμ-
βροι· ὧν οἱ μὲν πολέμιοι τοῖς Ῥωμαίοις ὑπῆρξαν,
Κενομάνοι δὲ καὶ Ἑνετοὶ συνεμάχοντο, καὶ πρὸ τῆς
Ἀννίβα στρατιᾶς, ἤνικα πρὸς Βοῖους καὶ Συμβρι-
ους ἐπολέμουν, καὶ μεταταῦτα.

Οἱ δ' ἐντὸς τοῦ Πάδου, κατέχουσι μὲν ἅπασαν,
δοσὴν ἐγκυκλοῦνται τὰ Ἀπέννινα ὄρη πρὸς τὰ Ἄλπια
μέχρι Γενοῦας, καὶ τῶν Σαββάτων. Κατεῖχον δὲ
Βοῖοι καὶ Αἰγυες, καὶ Σένωνες, καὶ Γαισαταὶ τὸ
πλέον· τῶν δὲ Βοῶν ἐξελαθέντων, ἀφανισθέντων
δὲ καὶ τῶν Γαισατῶν, καὶ Σενώνων, λείπεται τὰ
Αἰγυστικὰ φύλα, καὶ τῶν Ῥωμαίων αἱ ἀποικίαι.
Τοῖς δὲ Ῥωμαίοις ἀναμίμικται καὶ τὸ τῶν Ὀμβρί-
κων φύλον, ἔστι δ' ὅπου καὶ Τυρρήνων. Ταῦτα
γὰρ ἄμφω τὰ ἔθνη, πρὸ τῆς τῶν Ῥωμαίων ἐπιπλέον
αὐξήσεως, εἶχεν τινα πρὸς ἀλλήλα περὶ πρωτείων
ἀμιλλαν, καὶ μέσον ἔχοντα τὸν Τίβεριν, ποταμὸν,
ῥηδίας ἐπιδιέβαινον ἀλλήλοις. Καὶ εἴ που τινὰς
ἐκστρατείας ἐποιοῦντο ἐπ' ἀλλοὺς οἱ ἑτεροὶ, καὶ τοῖς
ἐτάρχοις ἕρις ἦν μὴ ἀπολείπεσθαι τῆς εἰς τοὺς αὐ-
τοὺς τόπους ἐξόδου· καὶ δὴ καὶ τῶν Τυρρήνων σι-
γα

λάντων στρατιάν εἰς τοὺς περὶ τὸν Πάδον βαρβάρους, καὶ πραξάντων εὖ, ταχὺ δὲ πάλιν ἐκπεσόντων διὰ τὴν τρυφήν, ἐπεστράτευσαν οἱ ἕτεροι τοῖς ἐκβαλοῦσιν· εἴτ' ἐκ διαδοχῆς τῶν τόπων ἀμφισβητοῦντες, πολλὰς τῶν κατοικιῶν τὰς μὲν Τυρρηνικὰς ἐποίησαν, τὰς δ' Ὀμβρικὰς, πλείους δὲ τῶν Ὀμβρικῶν· ἐγγυτέρω γὰρ ἦσαν. Οἱ δὲ Ῥωμαῖοι παραλαβόντες, καὶ πέμψαντες ἐπείκους πολλαχοῦ, συνεφύλαξαν καὶ τὰ τῶν προσποικησάντων γένη. Καὶ νῦν Ῥωμαῖοι μὲν εἰσιν ἅπαντες· οὐδέν δ' ἦτιον Ὀμβρικοὶ τε τινὲς λέγονται καὶ Τυρρηνικοὶ, καθάπερ Ἑνετοί, καὶ Λίγυες, καὶ Ἰνσουβροί.

Πόλεις δ' εἰσὶν ἐντὸς τοῦ Πάδου, καὶ περὶ τὸν Πάδον, ἐπιφανεῖς· Πλακεντία μὲν, καὶ Κρεμώνη πλησιάζεται κατὰ μέσσην πρὸς τὴν χώραν· μεταξὺ δὲ τούτων τε καὶ Ἀριμίνου Πάρμα, καὶ Μουτινή, καὶ Βωνωνία πλησίον ἤδη Ῥαουέννης, καὶ μικρὰ πόλιστα ἀνὰ μέσσην τούτων, δι' ὧν ἡ εἰς Ῥώμην ὁδὸς, Ἀχέραι, Ῥήγιον Λέπιδον, Μακροὶ Κάμποι, ὅπου πανήγυρις συντελεῖται κατ' ἔτος, Κλίτερνα, Φόρον Κορνήλιον· Φαονεντία δὲ, καὶ Καισινά πρὸς τῷ Ἰσάπυ ποταμῷ καὶ τῷ Ῥουβίκωνι ἤδη συνάπτουσι τῷ Ἀριμίνῳ. Τὸ δὲ Ἀρίμινον Ὀμβρικῶν ἐστὶ κατοικία, καθάπερ καὶ ἡ Ῥαούεννα· δεδεκται δ' ἐπείκους Ῥωμαίους ἑκατέρω. ἔχει δὲ τὸ Ἀρίμινον λιμένα, καὶ ὁμώνυμον ποταμόν. Ἀπὸ δὲ Πλακεντίας εἰς Ἀρίμινον σιδήρει χίλιοι καὶ τριακόσιοι. Ἐπὶ δὲ Πλακεντίας, ἐπὶ μὲν τοὺς ὁρούς τῆς Κέττου γῆς, Τίκινον ἐκ λστ' μιλίους πόλις, καὶ ὁμώνυμος ἀπαρσφ-

ῥέων ποταμὸς, συμβάλλων τῷ Πάδῳ· καὶ Κλασι-
 διον, καὶ Λέρθων, καὶ Ἀκούαι Στατιέλλαι, μικρὸν
 ἐν παρόδῳ. Ἡ δ' εὐθεῖα εἰς Ὠκελον παρὰ τὸν Πά-
 δον καὶ τὸν Δουρίαν ποταμὸν βαραθρώδης, ἡ πολ-
 λὴ πλείους καὶ ἄλλους ἔχουσα ποταμοὺς, (ὧν καὶ
 τὸν Δρουντίαν) μιλίων ἐστὶ ἐξήκοντα. Ἐντεῦθεν
 δὲ ἦδη τὰ Ἀλπειὰ ὄρη καὶ ἡ Κελτική. Πρὸς δὲ τοῖς
 ὄρεσιν ἐστὶ πόλις τοῖς ὑπερκειμένοις τῆς Λούνης
 Λοῦκα. Ἐνιοὶ δὲ κωμηδὸν οἰκοῦσιν. Εὐάνδρεϊ δ' ὁμῶς
 ἡ χώρα καὶ στρατιωτικὸν ἐντεῦθεν τὸ πλεον ἐστὶ·
 καὶ τὸ τῶν ἵππικῶν πλῆθος, ἐξ ὧν καὶ ἡ σύγκλητος
 λαμβάνει τὴν σύνταξιν. Ἔστι δὲ ἡ Λέρθων πόλις
 ἀξιόλογος κειμένη κατὰ μέσην τὴν ὁδὸν, τὴν ἀπὸ
 Γενούας εἰς Πλακεντίαν, ἑκατέρας διέχουσα σταδί-
 ους ὡς κατὰ δὲ ταύτην τὴν ὁδὸν, καὶ Ἀκούαι Στα-
 τιέλλαι. Ἀπὸ δὲ Πλακεντίας εἰς μὲν Ἀρίμινον, εἰρη-
 ταί. εἰς δὲ Ραούενναν, κατὰπλους τῷ Πάδῳ δυοῖν
 ἡμερῶν καὶ νυκτῶν. Πολὺ δὲ καὶ τῆς ἐντὸς τοῦ
 Πάδου κατείχeto ὑπὸ ἰλῶν, δι' ὧν Ἀννίβας χαλεπῶς
 διῆλθε προῖων ἐπὶ Τυρρηνίαν. ἀλλ' ἀνέψυξε τὰ
 πεδία ὁ Σκαῦρος διωρυγαῖς πλωταῖς, ἀπὸ τοῦ Πά-
 δου μέχρι Παρμησιῶν. κατὰ γὰρ Πλακεντίαν ὁ
 Τρεβίας συμβάλλων τῷ Πάδῳ, καὶ ἔτι πρότερον ἄλ-
 λαι πλείους πληροῦσι πέραν τοῦ μετρίου. Οὗτος
 δὲ ὁ Σκαῦρος ἐστὶν ὁ καὶ τὴν Αἰμιλίαν ὁδὸν στρώ-
 σας, τὴν διὰ Πεισῶν καὶ Λούνης μέχρι Σαββάτων,
 κ' ἐντεῦθεν διὰ Λέρθανος. Ἄλλη δ' ἐστὶν Αἰμιλία
 διαδεχομένη τὴν Φλαμινίαν. Συνυπάτευσαν γὰρ
 ἀλλήλοις Μάρκος Λέπιδος, καὶ Γάιος Φλαμίνιος·

παθελόντες δὲ Αἴγυπας, ὁ μὲν τὴν Φλαμινίαν ἵστρε-
σεν ἐκ Ῥώμης διὰ Τυρρήνων, καὶ τῆς Ὀμβρική·
μέχρι τῶν περὶ Ἀρίμινον τόπων· ὁ δὲ τὴν ἐξῆς μι-
χρί Βοωνίας, καὶ κείθεν εἰς Ἀκύληϊαν παρὰ τὰς ῥι-
ζας τὰς τῶν Ἀλπεων ἐγκυκλούμενος τὰ ἔλη. Ὅριον
δὲ τῆς χώρας ταύτης, ἦν ἐντὸς Κελτικὴν καλοῦμαι
πρὸς τὴν λοιπὴν Ἰταλίαν, τό, τε Ἀπέννινον ὄρος τ
ὑπὲρ τῆς Τυρρήνιας ἀπεδέδεικτο, καὶ ὁ Αἴσις ποτα-
μός· ὕστερον δὲ ὁ Ρουβίκων, εἰς τὸν Ἀδρίον ἐκδ-
δόντες ἀμφότεροι.

Τῆς δ' ἀρετῆς τῶν τόπων τεκμήριον, ἡ τ' εὐαι-
δρία καὶ τὰ μέγεθ τῶν πόλεων καὶ ὁ πλοῦτος, οἱ
πᾶσιν ὑπερεβέβληντο τὴν ἄλλην Ἰταλίαν οἱ ταῦτε
Ῥωμαῖοι. Καὶ γὰρ ἡ γεωργομένη γῆ πολλοὺς κε-
παντοίους ἐκφέρει καρπούς· καὶ αἱ ὕλαι τοσαύτη
ἔχουσι βύλανον, ὥστ' ἐκ τῶν ἐντεῦθεν ὑοφορβίων
Ῥώμη τρέφεται τὸ πλεον.. ἔστι δὲ καὶ κεγχροφόροι
διαφερόντως, διὰ τὴν εὐνδρίαν· τοῦτο δὲ μέγιστον
λιμοῦ ἐστὶν ἄκος· πρὸς ἅπαντας γὰρ καιροὺς αἱέρα
ἄντεχει, καὶ οὐδέποτε ἐπιλείπειν δύναται, καὶ το
ἄλλου σίτου γένηται σπάνις. Ἐχει δὲ καὶ πιττουγ-
γία θαυμαστά. Τοῦ δ' οἴνου τὸ πλεονθος μηνύοι
οἱ πίθοι· ξύλινοι γὰρ μείζονες οἴκων εἰσὶ· προ-
λαμβάνει δὲ πολὺ ἢ τῆς πίττης εὐπορία πρὸς τ
αὐώνητον. Ἐρεάν δὲ τὴν μὲν μαλακὴν, οἱ περὶ Μοι-
ρίνην τόποι καὶ τὸν Σκουτᾶναν ποταμόν φέρουσι
πασῶν πολὺ καλλίστην. τὴν δὲ τραχεῖαν ἢ Λιγυσ-
τῆ καὶ ἢ τῶν Σύμβρων, ἐξ ἧς τὸ πλεον τῆς οἰκί-
α τῶν Ἰταλιωτῶν ἀμπέχεται. τὴν δὲ μίσην οἱ πε

κούιον, ἐξ ἧς οἱ τέπητες οἱ πολυτελεῖς, καὶ γὰρ συνα-
καλὶ τὸ τοιοῦτον εἶδος πᾶν, ἀμφίμαλλον τε καὶ ἐτα-
λλον. Τὰ δὲ μέταλλα νυνὶ μὲν οὐχ ὁμοίως τὰ ἐν-
τα σπουδάζεται, διὰ τὸ λυσιτελέστερα ἔσως εἶ-
ναι ἐν τοῖς ὑπεραλπειοῖς Κελτοῖς καὶ τῇ Ἰβηρίᾳ.
ερον δὲ ἐσπουδάζετο· ἐπεὶ καὶ ἐν Οὐερκέλλοις
οὐχ ὕστερον ἦν· κώμη δ' ἐστὶ πλησίον Ἰκτουμον-
ται ταύτης τῆς κώμης· ἄμφω δ' εἰσὶ περὶ Ηλα-
αν. Αὕτη μὲν δὴ πρώτη μερὶς τῆς Ἰταλίας,
δεῦρο περιουδεύσθω.

Ι. Δευτέρα δὲ λεγέσθω ἡ Λιγυστική ἡ ἐν αὐτοῖς
Ἀπεννίνοις ὄρεσι, μεταξὺ ἰδρυμένη τῆς νῦν λε-
γόμενης Κελτικῆς καὶ τῆς Τυρρήνιας, οὐδὲν ἔχουσα
ῤῥήσεως ἄξιον, πλὴν ὅτι κωμηδὸν ζῶσι, τρα-
γῆν ἀροῦντες, καὶ σκάπτοντες, μᾶλλον δὲ λα-
βύντες, ὥς φησι Ποσειδώνιος. Τρίτοι δ' εἰσὶ
καὶ οὗτοι οἱ Τυρρήνιοι, τὰ πεδία ἔχοντες τὰ
τοῦ ποταμοῦ τοῦ Τιβέριδος, κλυζόμενοι εἰς
τὸς ἕω μάλιστα μέρη τῷ ποταμῷ μέχρι τῆς ἐκ-
σεως αὐτοῦ· κατὰ δὲ θύτερα, τῷ Τυρρήνικῳ καὶ
ἐξω πελάγει. Ρεῖ δὲ ἐκ τῶν Ἀπεννίνων ὄρων ὁ
ὄρος· πληροῦται δ' ἐκ πολλῶν ποταμῶν. μέρος
οἱ δὲ αὐτῆς φερόμενος τῆς Τυρρήνιας, τὸ δ'
ἐξδιορίζων ἀπ' αὐτῆς, πρῶτον μὲν τὴν Ὀμβρι-
εῖτα τοὺς Σαβίνους, καὶ Λατίνους τοὺς πρὸς
κώμη μέχρι παραλίας. παραβέβληται δὲ πως
ποταμῷ μὲν καὶ τοῖς Τυρρήνιοις κατὰ πλάτος,
λοῖς δὲ κατὰ μήκος· ἀνέχουσι δὲ πρὸς τὰ Ἀπεν-
δρη τὰ πλησιάζοντα τῷ Ἀδρίᾳ, πρῶτοι μὲν Ὀμ-
ιβ. Τ. Ι.

βρικοὶ, μετὰ δὲ τοὺτους Σαβῖνοι, τελευταῖοι δ' οἱ τὴν Λατίνην ἔχοντες, ἀρξάμενοι πάντες ἀπὸ τοῦ ποταμοῦ. Ἡ μὲν οὖν τῶν Λατίνων χώρα, μεταξὺ κεῖται τῆς τε ἀπὸ τῶν Ἰστίων παραλίας, μέχρι πόλεως Σινυέσσης καὶ τῆς Σαβίνης· (τὰ δ' Ἰστοια ἐστὶν ἐπίγειον τῆς Ῥώμης, εἰς ᾧ ἐκδίδωσιν ὁ Τίβερις παρ' αὐτὴν ρυεῖς·) ἐκτείνεται δὲ ἐπὶ μῆκος μέχρι τῆς Καμπανίας, καὶ τῶν Σαμνιτικῶν ὄρεων· ἡ δὲ Σαβίνη μεταξὺ τῶν Λατίνων κεῖται, καὶ τῶν Ὀμβρικών· ἐκτείνεται δὲ καὶ αὕτη πρὸς τὰ Σαμνιτικὰ ὄρη, καὶ μᾶλλον συνάπτει τοῖς Ἀπεννίνοις τοῖς κατὰ Οὐσσίνους τε, καὶ Πελλίγνους, καὶ Μαρσούς· οἱ δ' Ὀμβρικοὶ μέσοι μὲν κεῖνται τῆς Σαβίνης καὶ τῆς Τυρρήνιας, μέχρι δ' Ἀρμίνου καὶ Ραουέννης προσάσιν ὑπερβάλλοντες τὰ ὄρη. Τυρρῆνοὶ δὲ παύονται ὑπ' αὐτοῖς τοῖς ὄρεσι, τοῖς περικυκλίουσιν ἐκ τῆς Λιγυστικῆς εἰς τὸν Ἀδρίαν, ἀπὸ τῆς οἰκίας ἀρξάμενοι θαλάττης, καὶ τοῦ Τιβέριδος. Τὰ καθ' ἑκαστα δὲ διέξαιμεν, ἀπ' αὐτῶν τούτων ἀρξάμενοι.

Οἱ Τυρρῆνοὶ τοίνυν παρὰ τοῖς Ῥωμαίοις Ἑτροῦσκοι καὶ Τοῦσκοι προσαγορεύονται. οἱ δ' Ἕλληνας οὕτως ὠνόμασαν αὐτοὺς ἀπὸ τοῦ Τυρρῆνου τοῦ Ἀτνός, ὡς φασι, τοῦ στείλαντος ἐκ Λυδίας ἀποίκους δεῦρο. Ἀπὸ γὰρ λιμοῦ καὶ ἀφορίας ὁ Ἄτνς εἰς τῶν ἀπογόνων Ἡρακλέους, καὶ Ὀμφάλης, δυοῖσι παίδων ὄντων, κλήρω Λυδὸν μὲν κατέσχε, τῷ δὲ Τυρρῆνι τὸν πλείω συστήσας λαὸν, ἐξέστειλεν. ἑλθὼν δὲ, τὴν χώραν ἀφ' ἑαυτοῦ Τυρρῆνιαν ὠνόμασε.

καὶ δώδεκα πόλεις ἔκτισεν, οἰκίστην ἐπιστήσας Τάρκωνα, ἃν οὐ Ταρκυνία ἢ πόλις· ὅν διὰ τὴν ἐκ παίδων σύνεσιν, πολὺν γεγενῆσθαι μνησέουσιν. Τότε μὲν οὖν ὑφ' ἐνὶ ἡγεμόνι ταττούμενοι, μέγα ἴσχυον. Χρόνοις δ' ὕστερον διαλυθῆναι τὸ σύστημα· εἰκός, καὶ κατὰ πόλεις διασπασθῆναι, βία τῶν πλησιωχῶρων εἰξαντας· οὐ γὰρ ἂν χώραν εὐδαίμονα ἀφέντες, τῇ θαλάττῃ κατὰ λησιτείαν ἐπέθεντο, ἄλλοι πρὸς ἄλλα τρεπόμενοι πελάγη· ἐπεὶ ὅπου γε συμπνεύσαιεν ἱκανοὶ ἦσαν οὐκ ἀμύνασθαι μόνον τοὺς ἐπιχειροῦντας αὐτοῖς, ἀλλὰ καὶ ἀντιπικχεῖν, καὶ μακρὰς στρατείας ποιῆσθαι. Μετὰ δὲ τὴν τῆς Ῥώμης κτίσιν Δημάρατος ἀφικνεῖται, λαὸν ἄγων ἐκ Κορίνθου· καὶ δεξαμένων αὐτῶν Ταρκυνητῶν, γεννᾷ Λουκούμωνα ἐξ ἐπιχωρίας γυναικός· γενόμενος δὲ Ἄγκω Μάρκω τῷ βασιλεῖ τῶν Ῥωμαίων φίλος, ἐβασίλευσεν οὗτος, καὶ μετωνομάσθη Λεύκιος Ταρκύνιος Πρίσκος. Ἐκδόμησε δ' οὖν τὴν Τυρρηνίαν καὶ αὐτὸς, καὶ ὁ πατὴρ πρότερον· ὁ μὲν εὐπορίᾳ δημιουργῶν τῶν συνακολουθησάντων οἰκοῖεν· ὁ δὲ ταῖς ἐκ τῆς Ῥώμης ἀφορμαῖς. Λέγεται δὲ καὶ ὁ Θριαιμβικός κόσμος καὶ ὑπατικός, καὶ ἀπλῶς ὁ τῶν ἀρχόντων, ἐκ Ταρκυνίων δεῦρο μετανεχθῆναι, καὶ ῥάβδοι, καὶ πελέκεις, καὶ σάλπιγγες, καὶ ἱεροποιῖαι, καὶ μαντική, καὶ μουσική, ὅση δημοσίᾳ χρῶνται Ῥωμαῖοι. Τούτου δ' υἱὸς ἦν ὁ δεύτερος Ταρκύνιος ὁ Σούπρεβος· ὅσπερ καὶ τελευταῖος βασιλεύσας ἔζητει. Πορσηνᾶς δ' ὁ τῶν Κλονίων βασιλεὺς πόλιν Τυρρηνίδος κατὰγειν αὐτὸν ἐπιχωρήσας δι

ὅπλων, οὐχ οἶδός τε ὦν κατακυσσάμενος τὴν ἔχθραν, ἀπῆλθε φίλος, μετὰ τιμῆς καὶ θαυριῶν μεράων.

Περὶ μὲν τῆς ἐπιφανείας τῶν Τυρρῶνων ταῦτα. Καὶ ἔτι τὰ τοῖς Καιρετανοῖς πραχθέντα· καὶ γὰρ τοὺς ἐλόντας τὴν Ῥώμην Γαλάτας κατεπολέμησαν, ὑπιοῦσιν ἐπιθίμενοι κατὰ Σαβίνους· καὶ ὑπερέκόντων ἔλαβον Ῥωμαίων ἐκῆνοι λάφυρα, ἄκοντας ἀφείλοντο· πρὸς δὲ τούτοις, τοὺς καταφυγόντας παρ' αὐτοὺς ἐκ τῆς Ῥώμης ἔσωσαν καὶ τὸ ἀθάνατον πῦρ, καὶ τὰς τῆς Ἑστίας ἱερείας. Οἱ μὲν οὖν Ῥωμαῖοι διὰ τοὺς τότε φανύως διοικοῦντας τὴν πόλιν, οὐχ ἱκανῶς ἀπομνημονεύσαι τὴν χάριν αὐτοῖς δοκαῦσε πολιτείαν γὰρ δόντες, οὐκ ἀνέγραψαν εἰς τοὺς πολίτας· ἀλλὰ καὶ τοὺς ἄλλους τοὺς μὴ μετέχοντας τῆς ἰσονομίας, εἰς τὰς δέλτους ἐξώριζον τὰς Καιρεταίων. Παρὰ δὲ τοῖς Ἑλλήσιν εὐδοκίμησεν ἡ πόλις αὕτη, διὰ τε ἀνδρίαν καὶ δικαιοσύνην· τῶν τε γὰρ ληστηρίων ἀπέσχετο, καὶ περὶ θυμαμένη πλεῖστον, καὶ Πυθοῖ τὸν Ἀγυλλαίων καλούμενον ἀνέθηκε θησαυρόν. Ἀγυλλα γὰρ ἐλογίζετο τοπρότερον, ἢ νῦν Καιρέα, καὶ λέγεται Πελασγῶν κτίσμα τῶν ἐκ Θετταλίας ἀφγμένων· τῶν δὲ Ἀυδῶν οἱ περὶ Τυρρῶνοί μετωνομάσθησαν, ἐπιστρατεύσαντων τοῖς Ἀγυλλαίοις, προσίων τῷ τείχει τὶς, ἐπυνθάνετο τοῦνομα τῆς πόλεως τῶν δ' ἀπὸ τοῦ τείχους Θετταλῶν τινὸς ἀντὶ τοῦ ἀποκρίνασθαι, προσαγορεύσαντος αὐτὸν χαῖρε· δεξάμενοι τὸν οἰωνόν οἱ Τυρρῶνοί τοῦτον, ἀλδύσαν τὴν πόλιν μετωνόμασαν. ἡ δὲ οὕτως λαμπρὰ καὶ ἐπιφανὴς πόλις, ἔχνη σώζει μόνον· εὐανδρεῖ δ' αὖ-

τῆς μᾶλλον τὰ πλησίον θερά, ἃ καλοῦσι *Καιρι-
τινά*, διὰ τοὺς φοιτῶντας *θεραπείας χάριν*.

Τοὺς δὲ *Πελασγούς*, οἳ μὲν ἀρχαίον τὸ φῶλον
κατὰ τὴν Ἑλλάδα πᾶσαν ἐπεπόλασε, καὶ μάλιστα
παρὰ τοῖς *Αἰολεῦσι* τοῖς κατὰ *Θετταλίαν*, ὁμολογοῦ-
σιν ἅπαντες σχεδόν τι. Νομίζειν δὲ φησιν Ἐφορος,
τὸ ἀνέκαθεν Ἀρκάδας ὄντας ἐλίσθαι στρατιωτικὸν
βίον, εἰς δὲ τὴν αὐτὴν ἀγωγὴν προτρέποντας πολ-
λοὺς, ἅπασι τοῦ ὀνόματος μεταδοῦναι, καὶ πολλὴν
ἐπιφάνειαν κτήσασθαι, καὶ παρὰ τοῖς Ἕλλησι, καὶ
παρὰ τοῖς ἄλλοις, παρ' ὅσους ποτὲ ἀφικμένοι τε-
τυχήκασιν. Καὶ γὰρ τῆς Κρήτης ἔποικοι γεγόνασιν,
ὥς φησιν Ὅμηρος· λέγει οὖν Ὀδυσσεὺς πρὸς Πηνε-
λόπην·

Ἄλλη δ' ἄλλων γλῶσσα μεμιγμένη· ἐπ' μὲν Ἀχαιοὶ,
Ἐν δ' Ἐτεόκρητες μεγαλήτορες, ἐν δὲ Κυδῶνες,

Λωριές τε τριχᾶϊκες, διοί τε Πηλασγοί.

Καὶ τὸ *Πελασγικόν* ἄργος, ἢ *Θετταλία* λέγεται, τὸ
μεταξὺ τῶν ἐκβολῶν τοῦ Πηνειοῦ, καὶ τῶν *Θερμο-
πυλῶν*, ἕως τῆς ὀρεινῆς τῆς κατὰ Πίνδον, διὰ τὸ
ἐπαρξαι τῶν τόπων τούτων *Πελασγούς*. Τῶν τε
Δία τὸν Λαδοῦναϊον αὐτὸς δ' ποιητὴς ὀνομάζει *Πε-
λασγικόν*.

Ζεῦ ἄνα Λαδοῦναϊε Πηλασγικέ.

Πολλοὶ δὲ καὶ τὰ Ἑπειρωτικὰ ἔθνη, *Πελασγικά* εἰ-
ρήκασιν· ὥς καὶ μέχρι δεῦρο ἐπαρξάντων. *Πελα-
σγούς* τε πολλοὺς καὶ τῶν ἡρώων ὀνόματα καλίσαν-
τες, οἳ ὕστερον ἀπ' ἐκείνων πολλὰ τῶν ἐθνῶν ἐπώ-
νυμα πεποιήκασιν· καὶ γὰρ τὴν Λέσβον *Πελασγικά*

εἰρήκασι, καὶ τοῖς ἐν τῇ Τρωάδι Κίλιξιν, Ὅμηρος εἰρηκε τοὺς ὁμόρους Πελασγούς.

Ἰππόθους δ' ἄγε φύλα Πελασγῶν ἐγγεσιμώρων,
Τῶν οἱ Λάρισσαν ἐριβώλακα ναιετάουσιν.

Τῷ γ' Ἐφόρῳ τῷ ἐξ Ἀρκαδίας εἶναι τὸ φύλον τοῦτο, ἤρξεν Ἡσίοδος. φησὶ γάρ·

Τίτις ἐξ ἐγένοντο Λυκάονος ἀντιθίοιο,
Ὅν ποτε τίκατε Πελασγός.

Διοχύλος δ' ἐκ τοῦ πατρὸς Μυκῆνας Ἄργους φησὶν ἐν Ἰκτίσιν ἢ Δαναΐσι τὸ γένος αὐτῶν. Καὶ τὴν Πελοπόννησον δέ, Πελασγίαν φησὶν Ἐφορος κληθῆναι. Καὶ Εὐριπίδης δ' ἐν Ἀρχελαῶ φησὶν, ὅτι·

Δαναὸς δ' πεντήκοντα θυγατέρων πατήρ
Ἐλθὼν εἰς Ἄργος, ᾤκισεν Ἰνάχου πόλιν.
Πελασγιώτας δ' ὠνομασμένους τοπρὶν,
Δαναοὺς καλεῖσθαι νόμον ἔδθηκεν. —

Ἀντικλείδης δὲ πρῶτους φησὶν αὐτοὺς τὰ παρὰ Ἀἴμιον καὶ Ἰμβρον κτίσαι· καὶ δὴ τούτων τινας, καὶ μετὰ Τυφφηνοῦ τοῦ Ἄττος εἰς Ἰταλίαν συνᾶραι. Καὶ οἱ τὴν Αἰθίδα συγγράψαντες, ἱστοροῦσι περὶ τῶν Πελασγῶν, ὡς καὶ Ἀθήνησι γενομένων τῶν Πελασγῶν· διὰ δὲ τὸ πλανήτας εἶναι καὶ δίκην ὁρίων ἐπιφοιτᾶν ἐφ' οὓς ἔτυχε τόπους πελαργούς ὑπὸ τῶν Ἀττικῶν κληθῆναι.

Τῆς δὲ Τυφφηνίας, μῆκος μὲν τὸ μέγιστον εἶναι φασὶ τὴν παραλίαν ἀπὸ Λούρης μέχρι Στάτειων διαχιλίων πού καὶ πεντακοσίων σταδίων· πλάτος δὲ τὸ ἡμίσεις ἑλαττον τὸ πρὸς τοῖς ὄρεσιν. εἰς μὲν οὖν Πίσας ἀπὸ Λούρης, πλείους τῶν ὡς σταδίων εἶναι ἐν

τεῦθεν δὲ εἰς Οὐολατιέφρας σπ'· πάλιν δὲ ἐνθίνδε εἰς Ποπλωνιον, σο'· ἐκ δὲ Ποπλωνίου εἰς Κόσσαν ἔγγυς, ω'· ἐπὶ δὲ χ' φασί. Πελύβιος δ' οὐκ εἶναι τοὺς πάντας αὐλ' λέγει. Τούτων δ' ἡ μὲν Λούνα, πόλις ἐστὶ, καὶ λιμὴν. καλοῦσι δ' οἱ Ἕλληνες Σελήνης λιμένα, καὶ πόλιν. Ἡ μὲν οὖν πόλις οὐ μεγάλη· ὁ δὲ λιμὴν, μέγιστός τε καὶ κάλλιστος, ἐν αὐτῷ περιέχων πλείους λιμένας, ἀγχιβαθεῖς πάντας, οἷον ἂν γένοιτο τὸ ὀρμητήριον θαλαττοκρατησάντων ἐνθρώπων, τοσαύτης μὲν θαλάττης, τοσοῦτον δὲ χρόνον. Περικλείεται δ' ὁ λιμὴν ὄρεσιν ὑψηλοῖς, ἀφ' ὧν τὰ πελάγη κατοπτρεύεται, καὶ ἡ Σαρδών, καὶ τῆς ἡίδρος ἐκατέρωθεν πολὺ μέρος. μέταλλα δὲ λίθου λευκοῦ τε καὶ ποικίλου γλαυκίζοντος, ποσαὐτ' ἐστὶ καὶ τηλικαῦτα μονολίθους ἐκδιδόντα πλάκας καὶ στήλας, ὥστε τὰ πλεῖστα τῶν ἐκπρεπῶν ἔργων τῶν ἐν τῇ Ῥώμῃ, καὶ ταῖς ἄλλαις πόλεσιν, ἐντεῦθεν ἔχειν τὴν χορηγίαν· καὶ γὰρ εὐεξαγωγός ἐστιν ἡ λίθος, τῶν μετάλλων ὑπερκαιμένων τῆς θαλάττης πλησίον· ἐκ δὲ τῆς θαλάττης διαδεχόμενου τοῦ Τίβριδος τὴν κομιδὴν· καὶ τὴν ξυλείαν τὴν εἰς τὰς οἰκοδομὰς, σελμάτων ἐδθυσμάτων, καὶ εὐμνησιαμάτων, ἡ Τυβήρηνια χορηγεῖ τὴν πλείστην τῷ ποταμῷ καταγονσάν ἐκ τῶν ὄρων εὐθύς. Μεταξὺ δὲ Λούνης καὶ Πίσσης, ὁ Μάκρης ἐστὶ χωρίον, ὃ πέρατι τῆς Τυβήρηας, καὶ τῆς Αἰγυστικῆς κέχρηται τῶν συγγραφίων πολλοί. Ἡ δὲ Πίσσα, κίλαμα ἐστὶ τῶν ἐν τῇ Πελοποννήσῃ Πεισατῶν, οἱ μετὰ Νέστορος ἐπὶ Ἴλιον στρατεύσαντες, κατὰ τὸν ἀνὰ πλοῦν ἐπικατέδου

σαν, οἱ μὲν εἰς τὸ Μεταπόντιον, οἱ δ' εἰς τὴν
 σάτιν, ἅπαντες Πύλοι καλούμενοι. Λυοῖν ἰ-
 ταμῶν καίται μεταξὺ κατ' αὐτὴν τὴν συμβολήν
 του τε, καὶ Ἄσσαρος· ὧν δ' μὲν ἐξ Ἀρρόητιου φ.
 πολὺς, οὐχὶ πᾶς, ἀλλὰ τριχῇ σχισθεὶς, ἐ δ' ἐ-
 Ἀπαννίνων ὁρῶν· συμπεσόντες δ' εἰς ἓν ρεῖθρο
 τεωρίζουσι ἀλλήλους ταῖς ἀντικοπαῖς ἐπὶ τοσι
 ὥστε τοὺς ἐπὶ τῶν ἡϊόνων ἐστῶτας ἀμφοτέρων,
 ἔτερον ὑπὸ θατέρου καθορᾶσθαι· ὥστ' ἀνάγκη
 σανάπλωτα ἐκ θαλάττης εἶναι· σταδίοι δ' εἰς
 ἀνάπλου, περὶ κ'. Μυθεύουσι δ', ὅτε πρῶτι
 τῶν ὁρῶν κατεφέροντο οἱ ποταμοὶ αὗτοι, καὶ
 νοι ὑπὸ τῶν ἐπιχωρίων, μὴ συμπεσόντες εἰς ἓ
 τακλύζοιεν τὴν χώραν, ὑποσχέσθαι μὴ κατ-
 σειν, καὶ φυλάξαι τὴν πίστιν. Δοκεῖ δ' ἡ πόλις
 τυχῆσαι ποτε, καὶ νῦν οὐκ ἀδοξεῖ, διὰ τε ε-
 πίαν, καὶ τὰ λιθουργία, καὶ τὴν ὕλην τὴν τι-
 γήσιμον, ἥ τὸ μὲν παλαιὸν ἐχρῶντο πρὸς τοὺς
 θαλάτταν κινδύνους· καὶ γὰρ μαχιμώτεροι Τ
 νῶν ὑπῆρξαν, καὶ παρῶντων αὐτοὺς οἱ Αἰγυπ-
 τηροὶ γένοιτο περὶ πλευράν ὄντες· νῦν δὲ τὸ
 εἰς τὰς οἰκοδομὰς ἀναλλίσκεται τὰς ἐν Ῥώμῃ,
 ταῖς ἐπαύλεσι βασιλεία κατασκευαζομένων Περ-
 τῶν δὲ Οὐολατιφράνων, ἡ μὲν χώρα κλι-
 τῇ θαλάττῃ. Τὸ δὲ κτίσμα ἐν φάραγγι βαθει-
 φος ἐστὶν ὑψηλὸς περίκρημνος πάντῃ, τὴν καὶ
 ἐπέπεδος, ἐφ' ἣ ἰδρυταὶ τὸ τεῖχος τῆς πόλεως.
 ἐπ' αὐτὴν ἀνάβασις, πεντεκαίδεκα σταδίων
 ἀπὸ τῆς βάρσεως, ὁξεῖα πᾶσα καὶ χαλεπή· ἔντ

συνεισθησάν τινες τῶν Τυρρήνων καὶ τῶν προγεγραμ-
 μένων ὑπὸ Σύλλα· πληρώσαντες δὲ τέτταρα τήγμα-
 τα στρατείας, διετῇ χρόνον ἐπολιορκήθησαν, εἰθ' ὑπόσπονδοι παρεχώρησαν τοῦ τόπου. Τὸ δὲ Πο-
 πλῶνιον ἐπ' αἰκρας ὑψηλῆς ἵδρυται, κατεφθωγίας
 εἰς τὴν θάλασσαν, καὶ χαθρόνησιζούσης, πολιορ-
 κίαν καὶ αὐτὸ δεδεγμένον περὶ τοὺς αὐτοὺς καιροὺς.
 Τὸ μὲν οὖν πολίχνιον πᾶν ἔρημόν ἐστι, πλὴν τῶν
 ἱερῶν, καὶ τῶν κατοικιῶν ὀλίγων· τὸ δ' ἐπίνειον
 οἰκίζεται βέλτιον, πρὸς τῇ ῥίξῃ τοῦ ὄρους λιμένιον
 ἔχον, καὶ νεωσοίκους· διὸ καὶ δοκεῖ μοι μόνῃ τῶν
 Τυρρήνιδων τῶν παλαιῶν αὕτη πέλας, ἐπ' αὐτῇ
 τῇ θαλάττῃ ἰδρῦσθαι· αἴτιον δ' ἐστὶ τὸ τῆς χώρας
 ἀλίμενον· διάπερ παντάπασιν ἔφευγον οἱ κτίσται
 τὴν θάλατταν, ἢ προεβάλλοντο ἐρύματα πρὸς αὐ-
 τοῖς, ὥστε μὴ λάφυρον ἔτοιμον ἐκκείσθαι τοῖς ἐπι-
 πλεύσασιν. Ἔστι δὲ καὶ θυννοακοπεῖον ὑπὸ τῇ
 αἰκρᾷ. Κατοπιτεύεται δ' ἀπὸ τῆς πόλεως πόρρωθεν
 μὲν καὶ μόλις ἡ Σαρδὼν, ἐγγυτέρω δ' ἡ Κύρνος, ἧ-
 πως διέχουσα τῆς Σαρδόνος σταδίους· πολὺ δὲ μᾶλ-
 λον τούτων, ἡ Αἰθαλία προσεχιστέρα τῇ ἡπείρῃ
 ἐστίν, ὅσον τ' διέχουσα σταδίους, ὅσους καὶ τῆς
 Κύρνου διέχει. Ἀριστον δ' ἀφετήριον τοῦτο τὸ χω-
 ρίον ἐστὶν ἐπὶ τὰς τρεῖς τὰς λεχθείσας νήσους. Εἴ-
 δομεν δὲ καὶ ταύτας ἡμεῖς, ἀναβάντες ἐπὶ τὸ Πο-
 πλῶνιον, καὶ μέταλλά τινα ἐν τῇ χώρᾳ ἐκλειμμένα.
 Εἶδομεν δὲ καὶ τοὺς ἐργαζομένους τὸν αἰδηρον τὸν
 ἐκ τῆς Αἰθαλίας κομιζόμενον· οὐ γὰρ δύναται συλ-
 λιπαίνεσθαι καμινεύμενος ἐν τῇ νήσῳ· κομίζεται

δ' εὐθὺς ἐκ τῶν μεταλλῶν εἰς αὐτὴν ἤπειρον.
 δὲ δὴ παραδόξον ἢ κῆσος ἔχει, καὶ τὸ, τὰ ὄρυ
 ἀναπληροῦσθαι πάλιν τῷ χρόνῳ καὶ μεταλλευ
 καθάπερ τοὺς πλαταμῶνας φασὶ τοὺς ἐν Ῥόδῃ
 τὴν ἐν Ἡέρῳ κίτραν τὴν μάγμαρον, καὶ τὴν
 Ἰνδοῖς ἄλας, οὗς φησὶ Κλεΐταρχος. Οὕτ' οὖν
 τοσοτένης ἐρῶντος, ὃ φήσας μὴ καθορᾶσθαι, μὴ
 Κύρνον ἐκ τῆς ἡπείρου, μήτε τὴν Σαρδόνα
 Ἀρτεμίδωρος, ὃ φήσας ἐν χιλλίοις εἶναι καὶ
 σίοις σταδίοις πελαγῆας ἀμφοτέρας. καὶ γάρ εἰ
 ἡμῖν γε οὐκ ἂν ἐπηρξάν ὀραταὶ αἱ ἐπὶ τοσοῦτ'
 ὅσον σαφεῖς ἐωρῶντο, καὶ μάλιστα ἡ Κύρνος.
 δὲ κατὰ τὴν Αἰθαλλίαν λιμὴν Ἀργῶος ἀπὸ τῆς
 γούς, ὥς φασίν. Ἐκεῖσε γὰρ πλεῦσαι τὴν τῆς
 κῆς οἰκησιν ζητοῦντα τὸν Ἰάσονα, τῆς Μηδείας
 λούσης ἰδεῖν τὴν θυσίαν· καὶ δὴ καὶ ἀπὸ τῶν
 στελεγγισμάτων παγέντων, ἃ ἐπόλουν οἱ Ἀργεῖοι,
 διαμένειν ἔτι καὶ νῦν διαποικίλους τὰς ἐν
 ἡίδονος ψήφους. Αἱ δὲ τοιαῦται μυθοποιῶται,
 ρια τῶν λεγομένων ὑφ' ἡμῶν ἐστίν· ὅτι οὐ
 Ὅμηρος αὐτὸς ἐπλάττει· ἀλλ' ἀκούων Θρυλ
 νων τῶν τοιούτων πολλῶν, αὐτὸς προσετίθει
 διαστημάτων καὶ ἐκτοπισμῶν· καὶ καθάπερ
 Ὀδυσσεύς εἰς τὸν ὠκεανὸν ἐξέβαλε, παραπλησί
 τὸν Ἰάσονα, γενομένης καὶ τοῦτ' ἐπὶ πλάνης τιμῆς
 κείνης, καθάπερ καὶ Μενελάω. Περὶ μὲν οὖν
 Αἰθαλλίας τοσαῦτα,

Ἡ δὲ Κύρνος ὑπὸ τῶν Ῥωμαίων καλεῖται
 σικα. Οἰκίζεται δὲ φαύκως τραχιῶς τε οὐδὲν

τοῖς πλείστοις μέρεσι δύσβατος τείλεως, ὥστε τοὺς κατέχοντας τὰ ὄρη, καὶ ἀπὸ ληστηριῶν ζῶντας, ἀγριωτέρους εἶναι θηρίων. Ὅπόταν γοῦν δομήσωσιν οἱ τῶν Ῥωμαίων στρατηγοί, καὶ προσπισόντες τοῖς ἐρύμασι, πολὺ πλεῖθος ἔλασι τῶν ἀνδραπόδων, ὁρᾷν ἔστιν ἐν τῇ Ῥώμῃ, καὶ θαυμάζειν, ὅσον ἐμφαίνεται τὸ θηριῶδες καὶ τὸ βοσκηματῶδες ἐν αὐτοῖς· ἥ γὰρ οὐχ ὑπομένουσι ζῆν, ἢ ζῶντες ἀπαθία, καὶ θναιωθῆσθαι τοὺς ὠνησαμένους ἐπιτρέβουσιν· ὥστε καὶ περὶ τὸ τυχὸν καταβάλλονσιν ὑπὲρ αὐτῶν, ὁμως μεταμίλιν. Ἔστι δ' ὅμως οἰκήσιμά τινα μερῇ, καὶ πολλαματὰ πον, Βλησίων τε, καὶ Χάραξ, καὶ Ἐνικονία, καὶ Οὐάπανς. Μῆκος δὲ τῆς γῆσου φησὶν ὁ χωρογράφος μίλια ρξ', πλάτος δὲ ο'. Σαρδόνος δὲ μῆκος σ', πλάτος δὲ ἑννεήκοντα καὶ ἦ'. κατ' ἄλλους δὲ Κύρνον μὲν περίμετρος, περὶ χιλλούς λέγεται καὶ διακοσίους σταδίους, τῆς δὲ Σαρδόνος καὶ τετρακισχιλλούς. Ἔστι δὲ αὐτῆς τὸ πολὺ μέρος τραχὺ, καὶ οὐκ εἰρηναῖον, πολὺ δὲ καὶ χῶραν ἔχον εὐδαίμονα τοῖς πᾶσι, σίτῃ δὲ καὶ διαφερόντως. Ἡόλαις δ' εἰσὶ μὲν πλείους, ὧς ὀλόγοι δὲ Κάραλις, καὶ Σουλχοί. Τῇ δ' ἀρετῇ τῶν τόπων ἀντιτάσσεται τις καὶ μοχθηρία· νοσερὰ γάρ ἡ γῆσος τοῦ θίρονος, καὶ μέλιστα ἐν τοῖς εὐκαρποῦσι χωρίοις· τὰ δ' αὐτὰ ταῦτα, καὶ πορθεῖται συνεχῶς ὑπὸ τῶν ὀρέων, οἱ καλοῦνται Διαγήβρεις, Ἰολαεῖς πρότερον ὀνομαζόμενοι. Λέγεται γάρ Ἰόλαος ἄγων τινὰς τῶν παίδων τοῦ Ἡρακλέους ἐλθεῖν δεῦρο, καὶ συνοικῆσαι τοῖς τὴν γῆσον ἔχουσι βαρβάρους. (Τυφ-

ρήνοι δ' ἦσαν·) ὕστερον δὲ Φοίνικες κατεκράτησαν οἱ ἐκ Καρχηδόνης, καὶ μετὰ τούτων Ῥωμαίοις ἐπολέμουν. καταλυθέντων δὲ ἐκείνων, πάνθ' ὑπὸ Ῥωμαίοις ὑπῆρξε. Τέτταρα δ' ἐστὶ τῶν ὀρεῶν ἔσθνη, Ταράτυς, Σοσσινάτοι, Βαλαροὶ, Ἀκόνιτες· ἐν σπηλαίοις οἰκοῦντες· εἰ καὶ τινα γῆν ἔχουσι σποδρμον, οὐδὲ ταύτην ἐπιμελῶς σπεύροντες, ἀλλὰ τὰς τῶν ἐργαζομένων καθαπαύοντες, τοῦτο μὲν τῶν αὐτῶν· τοῦτο δ' ἐπιπλέοντες τοῖς ἐν τῇ περσίᾳ, Πεισάνταις μάλιστα. Οἱ δὲ πεμπόμενοι στρατηγοὶ τὰ μὲν ἀντιέχουσι, πρὸς ἃ δ' ἀπαυθῶσιν, ἐπειδὴν μὴ λυσίτελῃ τρέφειν συνεχῶς ἐν τόποις νοσεροῖς στρατοπέδον. λέγεται δὲ στρατηγεῖν τέχνας τινάς· καὶ δὴ, τηρήσαντες ἔθος τὶ τῶν βαρβάρων· παρηγουρίζουσι γὰρ ἐπὶ πλείους ἡμέρας ἀπὸ τῆς λεηλασίας, ἐπιτίθενται τότε καὶ χειροῦνται πολλοὺς. Γίνονται δ' ἐνταῦθα οἱ τρεῖς φύοντες αἰγείαν ἀντ' ἐρέας κριοὶ, καλούμενοι δὲ Μένυμονες· ὧν ταῖς δόρασι θωρακίζονται. Χρῶνται δὲ πέλτῃ, καὶ ξιφιδίῳ.

Ἀπὸ πάσης δὲ τῆς μεταξὺ Ποπλωνίου καὶ Πίσης, ἱκανῶς αἱ νῆσοι κατοπιτεύονται· ἐπιμήκεις δ' εἰσὶ καὶ παράλληλοι σχεδὸν αἱ τρεῖς ἐπὶ νότον, καὶ Λιβύην τετραμμέναι· πολὺ μὲν τοι τῷ μεγέθει λαίπεται τῶν ἄλλων ἢ Αἰθαλλὰ. Ἀπὸ τε τῆς Λιβύης τῷ ἑγγυτάτῳ διάγραμμα φησὶν ὁ χωρογράφος εἰς τὴν Σαρδῶνίαν ἔλθαι. Μετὰ δὲ Ποπλώνιον Κόσσαι πόλις μικρὸν ὑπὲρ τῆς θαλάττης· ἔστι δ' ἐν κόλπῳ βουνὸς ὑψηλός, ἐφ' οὗ τὸ ἄκισμα· ὑπόκειται δ' Ἡρακλέους λιμὴν καὶ πλησίον λιμνοθάλατταν, καὶ παρὰ

ἄκραν τὴν ὑπὲρ τοῦ κόλπου θυνγεσκοπεῖον. λουθεῖ γὰρ ὁ θύννος οὐ τῇ βαλάνῃ μόνον, ἀλλὰ τῇ πορφύρᾳ παρὰ γῆν, ἀρξάμενος ἀπὸ τῆς ἔξω ἀττης, μέχρι καὶ Σικελίας. Ἀπὸ δὲ τῶν Κοσσῶν Ἰστίαν παραπλέονσι ποκίχνια ἔστι, Ἰραουσία· καὶ Πύργοι, καὶ Ἄλσιον, καὶ Φρεγηνία· εἰς μὲν ῥαουσίλους στάδιοι τ'. Ἐν δὲ τῷ μεταξὺ τόπος καλούμενος Ῥηγισοῦλλα· ἱστορεῖται δὲ γενεαὶ ταῦτο βασιλεῖον Μαλαιώτου Πελασοῦ, ὃν δυναστεύσαντα ἐν τοῖς τόποις μετὰ τῶν συν- Πελασγῶν, ἐπελθεῖν ἐνθίνδε εἰς Ἀθήνας. οὐ δ' εἰσὶ τοῦ φύλου, καὶ οἱ τὴν Ἀγυλλαν κα- ηκότες. Ἀπὸ δὲ Γραουσίλων εἰς Πύργους, μι- ἐλάττους τῶν ρ π'. ἔστι δ' ἐπίνειον τῶν Και- νῶν ἀπὸ ν' σταδίων. ἔχει δὲ Εἰληθυίας ἱερὸν ἰσγῶν ἔδρυμα, πλούσιόν ποτε γενόμενον· ἐσθ- δ' αὐτὸ Διονύσιος δ' τῶν Σικελιωτῶν τύραννος τὸν πλοῦν τὸν ἐπὶ Κύρνον. Ἀπὸ δὲ τῶν Πύρ- εἰς Ἰστίαν σξ'· ἐν δὲ τῷ μεταξὺ τὸ Ἄλσιον καὶ ἡ ηνία. Περὶ μὲν τῆς παραλίας τῆς Τυρρήνι- ταῦτα.

Ἐν δὲ τῇ μεσογαίᾳ, πόλεις πρὸς ταῖς εἰρημέναις, ἰδὼν τε καὶ Περουσία, καὶ Οὐλσίνιον, καὶ Σού- πρὸς δὲ ταύταις πολίχνηαι συχναί, Βλήρα τε Δερρετινὸν, καὶ Φαλέριον, καὶ Φαλίσκον, καὶ τα, καὶ Στατωνία, καὶ ἄλλαι πλείους, αἱ μὲν ῆς συνεσιῶσαι, τινὲς δὲ τῶν Ῥωμαίων οἰκισάν- ἡ ταπεινωσάντων, καθάπερ τοὺς Οὐνῆους πο- ταντας πολλάκις, καὶ τὰς Φιδήνας. Ἐνιοὶ δ'

οὐ Τυρρηνούς φασι τοὺς Φαλερίους, ἀλλὰ Ἀσκους. Ἴδιον ἔθνος τινὲς καὶ τοὺς Φαλίσκους, πόλιν ἰδιογλωσσον· οἱ δὲ Αἰκουμφαλίσκον λίσιν ἐπὶ τῇ Φλαμινίᾳ ὁδῷ καίμενον μεταξὺ Ἰκλῶν καὶ Ῥώμης. Ἐκτὸ δὲ τῷ Σωράκτιω ὄρει Φνία πόλις ἐστίν, δμῶνυμος ἐπιχωρία τινὲ δαιτιμωμένη σφόδρα ὑπὸ τῶν περιόικων, ἧς τέμ ἐστιν ἐν τῷ τόπῳ θαυμαστὴν ἱεροποιῖαν ἔχον· μνοῖς γὰρ ποσὶ διεξίσαισι ἀνθρακίαν καὶ σποδία γάλην οἱ κατεχόμενοι ὑπὸ τῆς δαίμονος ταῦπαθεῖς, καὶ συνέρχεται πλῆθος ἀνθρώπων ἅμτε πανηγύρειως χάριν, ἣ συντελεῖται κατ' ἔτος, τῆς λεχθαίσης Θέας. Μάλιστα δ' ἐστὶ μεσογαί Ἀρρήτιον πρὸς τοῖς ὄρεσιν. ἀπέχει γοῦν τῆς Ῥ ἐν μεσογαίᾳ χιλίους σταδίους· τὸ δὲ Κλουσὺν Ἐγγὺς δὲ τούτων ἐστὶ, καὶ ἡ Περουσία. Προσβάνουσι δὲ πρὸς τὴν εὐδαιμονίαν τῆς χώρας λίμναι, μεγάλαι τε καὶ πολλαὶ οὖσαι· καὶ γάρ ται, καὶ τρέφουσιν ὄψον πολὺν, καὶ τῶν πετηνῶ λιμναῖα τύφη τε καὶ πάπυρος, ἀνθήλη τε πολλὴ τακομίζεται ποταμοῖς εἰς τὴν Ῥώμην, οὗς ἐκδίσιν αἱ λίμναι μέχρι τοῦ Τιβέρεως· ὧν ἐστὶν ἡ Κιμινία καὶ περὶ Οὐολισινίους καὶ ἡ περὶ Ἀσιον, καὶ ἡ ἐγγυτάτω τῆς Ῥώμης καὶ τῆς θαλασσιβάτα· ἀπωτάτω δὲ, καὶ ἡ πρὸς Ἀρρήτιον Τρασυμένα, καθ' ἣν αἱ ἐκ τῆς Κελτικῆς εἰς Τυρρηνίαν ἐμβολαὶ στρατοπέδοις· αἷς περ καὶ νήδας ἐκρήσατο, δυοῖν οὖσων· ταύτης τε, καὶ ἐπ' Ἀρμίνου διὰ τῆς Ὀμβρικῆς· βελτικῶν μὲν

ἐπ' Ἀριμίνου· τρωπινοῦται γὰρ ἐνταῦθα ἱκανῶς τὰ ὄρη. φρουρουμένων δὲ τῶν παρόδων τούτων ἐπιμελῶς, ἤναγκάσθη τὴν χαλεπωτέραν ἐλίσσθαι· καὶ ἐκράτησιν ὁμῶς νικήσας μάχας μεγάλας Φλαμίνιον. Πολλὴ δὲ καὶ τῶν θερμῶν ὑδάτων ἀφθονία κατὰ τὴν Τυρρηνίαν, ἅπερ τῷ πλησίον εἶναι τῆς Ῥώμης, οὐχ ἥτιον εὐανδροῖ τῶν ἐν Βαίαις, ἃ διωνόμασται πλεὺ πάντων μάλιστα.

Τῇ δὲ Τυρρηνίᾳ παραβέβληται κατὰ τὸ πρὸς ἕω μέρος ἡ Ὀμβρική, τὴν ἀρχὴν ἀπὸ τῶν Ἀπεννίνων λαβοῦσα, καὶ ἐτι περαιτέρω μέχρι τοῦ Ἀδρίου. Ἀπὸ γὰρ δὴ Ῥαουέννης ἀρξάμενοι κατέχουσιν οὗτοι τὸ πλησίον, καὶ ἐρεξῆς, Σάρσιναν, Ἀρίμινον, Σήναν, καὶ Καμάρινον. Αὐτοῦ δ' ἐστὶ καὶ ὁ Αἴσις ποταμός, καὶ τὸ Γυγγοῦνον ὄρος, καὶ Σεντῖνον, καὶ Μέτανρος ποταμός, καὶ τὸ ἱερὸν τῆς Τύχης· Περὶ γὰρ τούτους τοὺς τόπους εἰσὶ τὰ ὄρια τῆς Ἰταλίας τῆς πρότερον, καὶ τῆς Κελτικῆς κατὰ τὸ πρὸς τῇ θαλάττῃ ταύτῃ μέρος· καὶ περ μετατιθέντων πολλὰς τῶν ἡγεμόνων. Πρότερον μὲν γὰρ τὸν Αἴσιν ἐποιούντο ὄριον· πάλιν δὲ τὸν Ῥουβίκωνα ποταμόν. Ἔστι δ' ὁ μὲν Αἴσις μεταξὺ Ἀγκῶνος καὶ Σηνογαλλίας· ὁ δὲ Ῥουβίκων μεταξὺ Ἀριμίνου καὶ Ῥαουέννης· ἄμφω δ' ἐκπίπτουσιν εἰς τὸν Ἀδρίαν. Νυνὶ δὲ συμπάσης τῆς μέχρι τῶν Ἀλπεων ἀποδειχθείσης Ἰταλίας, τούτους μὲν τοὺς ὄρους εἶναι δεῖ· τὴν δ' Ὀμβρικήν καθ' ἑαυτὴν οὐδὲν ἥτιον μέχρι καὶ Ῥαουέννης, δμολογοῦσιν ἅπαντες διατείνειν· οἰκᾶται γὰρ ὑπὸ τούτῃ. Εἰς μὲν δὴ Ἀρίμινον ἐνδοῦδα, περὶ τὴν

φασίν· ἐκ δὲ Ἀρμίνου τὴν ἐπὶ Ῥώμης ἰόντι, κατὰ
 τὴν Φλαμινίαν ὁδόν, διὰ τῆς Ὀμβρικής ἅπασα ἡ
 ὁδὸς ἐστὶ, μέχρι Ὀρκίκων καὶ τοῦ Τιβέρεως στα-
 δίων 7' καὶ τριακοσίων ἐπὶ τοῖς χιλίοις. τοῦτο μὲν
 δὴ μῆκος· τὸ δὲ πλάτος ἀνώμαλόν ἐστι. Πόλεις δ'
 εἰσὶν αἱ ἐντὸς τῶν Ἀπεννίνων ὁρῶν ἄξιαι λόγου καὶ
 αὐτὴν μὲν τὴν Φλαμινίαν ὁδόν, οἱ τε Ὀρκίκοι
 πρὸς τῷ Τίβερι, καὶ Λάρολον, καὶ Νάρνα, δι' ἧς
 ῥεῖ ὁ Νὰρ ποταμὸς, συμβάλλων τῷ Τίβερι μικρὸν
 ὑπὲρ Ὀρκίκων, πλωτὸς δ' οὐ μεγάλοις σκάφεσιν·
 εἴτα Κάρσουλοι, καὶ Μηθουανία, παρ' ἧν ῥεῖ ὁ Τε-
 νείας, καὶ οὗτος ἐλάττωσι σκάφεσι κατάγων ἐπὶ τὸν
 Τίβεριν τὰ ἐκ τοῦ πεδίου. Κατ' ἄλλαι δ' εἰσὶ κα-
 τοικίαι διὰ τὴν ὁδὸν πληθυνόμεναι μᾶλλον, ἢ διὰ
 πολιτικὸν σύστημα, Φόρον Φλαμίνιον καὶ Νυν-
 κέρια, ἢ τὰ ξύλινα ἀγγεῖα ἐργαζομένη, καὶ Φόρον
 Σεμπρώνιον. Ἐν' διεξιᾷ δὲ αῆς ὁδοῦ βαδίζοντι ἐκ
 τῶν Ὀρκίκων εἰς Ἀρίμινον, Ἰντέραμνα ἐστὶ, καὶ
 Σπολλέτιον, καὶ Αἴσιον, καὶ Καμίριον, ἐν αὐτοῖς τοῖς
 ὁρίζουσι τὴν Πικεντίνην ὄρεσι. Κατὰ δὲ θάτερα
 μέρη, Ἀμυρία τε καὶ Τοῦδερ εὐκλεῆς πόλεις, καὶ
 Εἰσπέλλον, καὶ Ἰτορον, πλησίον τοῦτ' ἤδη τῶν ὑπερ-
 βολῶν τοῦ ὄρους. Ἄπασα δ' εὐδαίμων ἡ χώρα, μι-
 κρῶ δ' ορειοτέρα· ζεῖα μᾶλλον ἢ πυρρῶ τοὺς ἀν-
 θρώπους τρέφουσα. Ὀρεινὴ δὲ, καὶ ἡ Σαβίνη ἐφεξῆς
 οὕσα ταύτῃ παραβεβλημένη τὸν αὐτὸν τρόπον ὄν-
 περ αὐτῇ τῇ Τυρρήνικῃ. Καὶ τοῖς Λατίνοις δὲ ὅσα
 πλησιάζει, τούτοις τε, καὶ τοῖς Ἀπεννίνοις ὄρεσι,
 τραχύτερα ἐστίν. Ἀρχεται μὲν οὖν τὰ δύο ἴδου

ταῦτα ἀπὸ τοῦ Τιβέριως καὶ τῆς Τυρρήνιας· ἐκ-
ταίνονται δὲ ἐπὶ τὰ Ἀπέννινω ἔρη πρὸς τῷ Ἀδρίᾳ λοξὰ
παρεμβάλλοντα. Ἡ δὲ Ὀμβρική καὶ παραλλάττου-
σα, ὡς εἴρηται, μέχρι τῆς θαλάττης. Περὶ μὲν οὖν
τῶν Ὀμβρικῶν ἰσχυρῶς εἴρηται.

III. Σαβῖνοι δὲ στενὴν οἰκοῦσι χώραν, ἐπὶ μῆ-
κος δὲ διήκουσαν καὶ χιλίων σταδίων ἀπὸ τοῦ Τι-
βέριως καὶ Νομάντου πόλεως, μέχρις Οὐηστίνων.
Πόλεις δ' ἔχουσιν ὀλίγας καὶ τεταπεινωμένας, διὰ
τοὺς συνεχεῖς πολέμους, Ἀμίτερον, καὶ Ρεάτω πλη-
σιάζει κόμη Ἰντεροκρία, καὶ τὰ ἐν Κωτιλίας ψυ-
γρὰ ὕδατα, ἀφ' ὧν καὶ πίνουσι καὶ ἔγκαθίζοντες
θεραπεύουσι νόσους. Σαβίνων δ' εἰσὶ, καὶ οἱ Φό-
ρουλοι πέτραι, πρὸς ἀπόστασιν μᾶλλον ἢ κατοικίαν
ὑφ' αὐτοῖς. Κῦρις δὲ νῦν μὲν κόμῳ ἐστίν· ἦν δὲ πό-
λις ἐπίσημος, ἐξ ἧς ἄρμενον οἱ τῆς Ρώμης βασιλεύ-
σαντες, Τίτος Τάτιος καὶ Νουμᾶς Πομπήλιος· ἐν-
εῦθεν δὲ καὶ Κυρίτας ὀνομάζουσιν οἱ δημηγοροῦν-
τες, τοὺς Ῥωμαίους. Τρηβούρα τε καὶ Ἡρτηον, καὶ
ἄλλα πατοικίαι τοιαῦται, κῶμαι μᾶλλον, ἢ πόλεις
ἐξιστάζουσιν· ἄν. Ἀποσα δ' αὐτῶν ἡ γῆ διαφερόντως
ἰλαίφρυνός ἐστι καὶ ἀμπελῶντος, βάλανόν τε ἐκ-
φέρει πολλήν· σπουδαία δὲ καὶ βροσκήματα τοῖς
ἐν ἄλλοις, καὶ δὴ τὸ τῶν ἡμῶν γένος τῶν Ρεατί-
ων διωνόμασται θαυμαστῶς. ὥς δ' εἰπεῖν, ἅπα-
σα ἡ Ἰταλία θρεμμάτων τε ἀρίστη τροφός καὶ καρ-
πῶν ἐστίν· ἄλλα δ' ἤδη κατὰ ἄλλα μέρη τῶν πρω-
τείων τυγχάνει. Ἔστι δὲ καὶ παλαιότατον γένος
ἡ Σαβῖνοι, καὶ αὐτόχθονες· τούτων δ' ἀποικοί.

Πικεντίνοι τε καὶ Σαμνῖται· τούτων δὲ Λευκανοὶ
τούτων δὲ Βρέττιοι. Τὴν δ' ἀρχαιότητα τεκμήριοι
ἂν τις ποιήσαιο, ἀνδρίας καὶ τῆς ἄλλης ἀρετῆς
ἀφ' ἧς ἀντίσχον, μέχρι πρὸς τὸν παρόντα χρόνον.
Φησὶ δ' ὁ συγγραφεὺς Φάβιος, Ῥωμαίους αἰσθῆ-
σθαι τοῦ πλούτου τότε πρῶτον, ὅτε τοῦ ἔθνους
τούτου κατέστησαν κύριοι. Ἐστρωται δὲ δι' αὐτῶν
ἡ τε Σαλαρία ὁδὸς οὐ πολλὴ οὕσα, εἰς ἣν καὶ ἡ
Νωμεντιάτη συμπέμπει, κατὰ Ἡρῆτον τῆς Σαβίνης
κώμην ὑπὲρ τοῦ Τιβέρεως κειμένην, ὑπὲρ τῆς αὐτῆς
πύλης ἀρχομένη τῆς Κολλινῆς.

Ἐξῆς δ' ἡ Λατίνη κεῖται, ἐν ἣ καὶ ἡ τῶν Ῥω-
μαίων πόλις, καὶ πολλὰς συνειληφύα τῆς μὴ Λατί-
νης πρότερον. Ἀκονοὶ γὰρ, καὶ Οὐδῶσκοι, καὶ Ἑρ-
νικοὶ, Ἀβοριγίνες τε οἱ περὶ αὐτὴν τὴν Ῥώμην, καὶ
Ῥούτουλοι οἱ τὴν ἀρχαίαν Ἀρδέαν ἔχοντες, καὶ ἄλλα
συστήματα μείζω καὶ ἐλάττω τὰ περιεκοῦντα τοὺς
τότε Ῥωμαίους ὑπῆρξεν, ἡνίκα πρῶτον ἔκτιστο ἡ
πόλις· ὣν ἔνια κατὰ κώμας αὐτονομεῖσθαι συνήβαι-
νεν, ὑπ' οὐδενὶ κοινῷ φύλας τεταγμένα. Φασὶ δὲ
Αἰνείαν μετὰ τοῦ πατρὸς Ἀγχίσου, καὶ τοῦ παιδὸς
Ἀσκανίου κατέβαντα εἰς Λαύρεντον, πλησίον τῶν
Ἰουλιῶν, καὶ τοῦ Τιβέρεως ἡδόνος, μικρὸν ὑπὲρ τῆς
θαλάττης ὅσον ἐν τέταρσι καὶ εἰκοσι σταδίοις, κτί-
σαι πόλιν. ἑπελθόντα δὲ Λατῖνον τὸν τῶν Ἀβορι-
γίνων βασιλεῖα, τῶν οἰκούντων τὸν τόπον τοῦτον,
ὅπου νῦν ἡ Ῥώμη ἐστὶ, συμμάχοις χρήσασθαι τοῖς
περὶ τὸν Αἰνείαν ἐπὶ τοὺς γειτονιῶντας Ῥουτούλους
τοὺς Ἀρδέαν κατέχοντας (σταδίων δ' αἰὶν ἀπὸ τῆς

εἰς τὴν Ῥώμην ρξ') νικήσαντα δ' ἀπὸ τῆς
 ὧς Λιουΐνιαν ἐπώνυμον κτίσαι πλησίον πρὸς
 αὐτὴν δὲ Ῥουτούλων συμβαλόντων εἰς μάχην,
 Λατίνον πεσεῖν, τὸν δὲ Αἰνείαν νικήσαντα
 ται, καὶ Λατίνους καλίσαι τοὺς ὑφ' αὐτῶν.
 του δὲ τελευτήσαντος καὶ τοῦ πατρὸς, τὸν
 ν, Ἄλβαν κτίσαι ἐν τῇ Ἀλβάνῳ ὄρει, διάχον-
 ῶμης τοσούτον, ὅσον καὶ ἡ Ἀρδία. Ἐν-
 Ῥωμαῖοι σὺν τοῖς Λατίνοις Αἰὶ θύουσιν,
 ἢ συναρχία ἀθροισθεῖσα· τῇ πόλει δ' ἐπι-
 ἄρχοντα πρὸς τὸν τῆς θυσίας χρόνον τῶν
 ν τινὰ νέων. Τῦτέρον δὲ τετρακοσίοις ἔτε-
 ρεῖται τὰ περὶ Ἀμώλειον, καὶ τὸν ἀδελφόν
 ρα τὰ μὲν μυθώδη, τὰ δ' ἐγγυτέρω πλῆτε-
 ῖδεξαντο μὲν γὰρ τὴν τῆς Ἄλβας ἀρχὴν ἀμ-
 παρὰ τῶν ἀπογόνων τοῦ Ἀσκανίου, διατε-
 κέχει τοῦ Τιβέριως. Πατραγκωνισάμενος δ'
 ος τὸν πρεσβύτερον, ἤρκεν δ' Ἀμώλιος· υἱοῦ
 ν καὶ θυγατρὸς τῇ Νουμήτορι, τὸν μὲν ἐν
 δολοφονεῖ· τὴν δὲ, ἵνα ἄτεκνος διαμείνῃ,
 ῖας ἱέρειαν κατέστησε, παρθενίας χάριν·
 δ' αὐτὴν Ῥίαν Σιλβίαν. Εἶτα φθορὰν φω-
 διδύμων αὐτῇ παιδῶν γενομένων, τὴν μὲν
 ντὶ τοῦ κτείνειν, χαριζόμενος τ' ἀδελφῶν·
 ἔβηκε πρὸς τὸν Τίβεριν, κατὰ τι πατρίον.
 νται μὲν οὖν ἐξ Ἄρτος γενέσθαι τοὺς παῖ-
 ιοθέντας δ' ὑπὸ λυκαίνης δραθῆναι σκυλα-
 υς· Φαύστυλον δὲ τινὰ τῶν περὶ τὸν τό-
 ιρβαν ἀνελόμενον ἐκθρῆναι· (δεῖ δ' ὑπο-

λαβεῖν τῶν δυνατῶν εἰνᾶ, ὑπερῶν δὲ τῷ Ἀμυλίῳ, λαβόντα ἐκθρέψαι,) καλέσαι δὲ κόν μὲν Ῥωμύλον, τὸν δὲ Ῥώμον. Ἀνδρωθέντας δ' ἐπιθῆσθαι τῷ Ἀμυλίῳ, καὶ τοῖς παισὶ. καταλυθέντων δ' ἐκείνων, καὶ τῆς ἀρχῆς εἰς τὸν Νουμήτορα περιστάσης, ἀπελθόντας οἴκαδε, κτίσαι τὴν Ῥώμην, ἐν τόποις οὐ πρὸς αἵρεσιν μᾶλλον, ἢ πρὸς ἀνάγκην ἐπιτηδείους. οὔτε γὰρ ἐρυμνὸν τὸ ἔδαφος, οὔτε χῶραν οἰκίαν ἔχον τὴν περὶ ὅση πόλει πρόσφορος, ἀλλ' οὐδ' ἀνθρώπους τοὺς συνοικήσοντας· οἱ γὰρ ὄντες ἤκουον καὶ αὐτοὺς, συνάπτοντες πρὸς τοῖς τείχεσι τῆς κτιζομένης πόλεως, οὐδὲ τοῖς Ἀλβανοῖς πάντῃ προσέχοντες. Κολλατία δ' ἦν, καὶ Ἀντέμναι, καὶ Φιδῆναι, Λαβικόν, καὶ ἄλλα τοιαῦτα, τότε μὲν πολίχνια, τῶν δὲ κῶμαι, κτήσεις ἰδιωτῶν, ἀπὸ λ' ἢ μ' μικρῶ πλειόνων τῆς Ῥώμης σταδίων. Μεταξὺ γοῦν τοῦ πέμπτου, καὶ τοῦ ἑκτοῦ λίθου τῶν τὰ μίλια διασημαίνοντων τῆς Ῥώμης καλεῖται τόπος Φῆστοι· τοῦτον δ' ὄριον ἀποφαίνουσι τῆς τότε Ῥωμαίων γῆς. οἱ δ' ἱερομνήμονες θυσίαν ἐπιτελοῦσιν ἐνταῦθά τε, καὶ ἐν ἄλλοις τύποις πλείοσιν, ὡς ὁρίοις αὐθημερόν, ἢ καλοῦσιν Ἀμβραουίαν. Γενομένης δ' οὖν στάσεως φασὶ κατὰ τὴν κτίσιν ἀναιρεθῆναι τὸν Ῥώμον. Μετὰ δὲ τὴν κτίσιν ἀνθρώπους ἀγκυλῆδας δ' Ῥωμύλος ἤθροιζεν, ἀποδείξας ἄσυχλόν τι τέμενος μεταξὺ τῆς ἄκρας καὶ τοῦ Καπιτωλίου· τοὺς δ' ἐκεῖ καταφύγοντας τῶν ἀστυγειτόνων, πολίτας ἀποφαίνων. Ἐπιγαμίας δὲ τούτοις οὐ τυγχάνων, ἐπηγγέλετο εἶνα ἀγῶνα ἵππικόν τεθ' Ἰπσιδῶκος ἱερὸν, τὸν καὶ

νῦν ἐπιτελούμενον. Συνελθόντων δὲ πολλῶν, πλεί-
 ωτων δὲ Σαβίνων, ἐκίλευσε τὰς παρθένους ἄρπασαι
 τὰς ἀφιγμένας τοῖς δεομένοις γάμου· μετιὼν δὲ τὴν
 ὕβριν μετὰ ὅπλων Τίτος Τάτιος ὁ βασιλεὺς τῶν Κυ-
 μέτων, ἐπὶ κοινωσίᾳ τῆς ἀρχῆς καὶ πολιτείας συνέβη
 πρὸς Ῥωμύλον· δολοφονηθέντος δ' ἐν Λαουινίῳ τοῦ
 Τατίου, μόνος ἦρξεν ἐκόντων τῶν Κυρίτων ὁ Ῥωμύ-
 λος. Μετὰ δὲ τοῦτον διεδέξατο τὴν ἀρχὴν Νουμῶς
 Πομπίλιος πολίτης τοῦ Τατίου, παρ' ἐκόντων τῶν
 ὑπηκόων λαβών. Αὕτη μὲν οὖν ἡ μάλιστα πιστενο-
 μένη τῆς Ῥώμης κτίσις ἐστίν.

Ἄλλη δὲ τις προτέρα, καὶ μυθώδης, Ἀρκαδικὴν
 λόγουσα γενέσθαι τὴν ἀποικίαν ὑπὲρ Εὐάνδρου. Τοῦ-
 τῳ δ' ἐπιξενωθῆναι τὸν Ἡρακλεῖα, ἐλαύνοντα τὰς
 Γηρυόνου βοῦς· πυθόμενον δὲ τῆς μητρὸς Νικο-
 τεράτης τὸν Εὐάνδρον, (εἶναι δ' αὐτὴν μαντικῆς
 ἱμειραν) ὅτι τῷ Ἡρακλεῖ πεπωμένον ἦν τελευτή-
 ραντι τοὺς ἄθλους, θιγῶ γενέσθαι, φράσαι τε πρὸς
 τὸν Ἡρακλεῖα ταῦτα, καὶ τέμενος ἀναθεῖξαι, καὶ θῦ-
 ναι θυσίαν Ἑλληνικὴν· ἦν καὶ νῦν ἔτι φυλάττε-
 τθαι τῷ Ἡρακλεῖ. Καὶ ὁ Κικίλιος ὁ τῶν Ῥωμαίων
 συγγραφεὺς, τοῦτο τίθεται σημεῖον, τοῦ Ἑλληνι-
 κῶν εἶναι κτίσμα τὴν Ῥώμην, τὸ παρ' αὐτῇ τὴν
 πάτριον θυσίαν, Ἑλληνικὴν εἶναι τῷ Ἡρακλεῖ.
 Καὶ τὴν μητέρα δὲ τοῦ Εὐάνδρου τιμᾶσι Ῥωμαῖοι,
 μίαν τῶν νυμφῶν εἶναι νομίσαντες, Καρμέντιν με-
 τονομασθῆσαν.

Οἱ δ' οὖν Λατῖνοι καταρχαίς μὲν ἦσαν ὀλίγοι,
 καὶ οἱ πλείους οὐ προσεῖχον Ῥωμαίοις· ὅστιμον δὲ

καταπλάγντας τὴν ἀρετὴν τοῦ τε Ῥωμύλου, κα-
 μεῖ' ἐκείνου βασιλείων, ὑπήκοοι πάντες ὑπῆ-
 Καταλυθέντων δὲ τῶν τε Ἀρκούων, καὶ τῶν Ὀ-
 σκων, καὶ Ἑρνίκων, ἔτι δὲ πρότερον Ῥουτούλ-
 καὶ Ἀβοριγίνων, πρὸς δὲ τούτοις Ῥαικῶν, κα-
 γυρούσκων δὲ τιγῶν καὶ Προφέρων, ἡ ταύτων·
 Λατίνη πρόσσηγόρευται πῦσα. Ἦν δὲ τῶν ἑ-
 ακῶν τῶν Πωμετίων ἔντιμον πεδίον, ὁμορον
 Λατίνους· καὶ πόλις Ἀπίολα, ἣν κατέκαψε Τι-
 νιος Πρίσκος. Αἰκονοὶ δὲ γειτονεύοντες μὴ
 τοῖς Κυρίταις· καὶ τούτων δ' ἐκείνας τὰς πόλεις
 πρόσθυσεν· ὃ δὲ νῖός αὐτοῦ τὴν Σούεσσιν εἰλ-
 μητρόπολιν τῶν Ουόλσκων. Ἑρνικοὶ δὲ πλη-
 ῶκον τῷ τε Λαουνίῳ καὶ τῇ Ἀλβᾷ, καὶ αὐτὴ
 Ῥώμη· οὐκ ἄπωθεν δ' οὐδ' Ἀρικία, καὶ Τέλλ-
 καὶ Ἀντιον. Ἀλβανοὶ δὲ καταρχαίς μὲν ὅμοιοι
 τοῖς Ῥωμαίοις, ὁμόγλωσσοί τε ὄντες, καὶ Λα-
 βασιλευόμενοι, ἃ' ἐκάτεροι χωρὶς ἐτύγχανον· ἃ
 δ' ἦττον ἐπικράμια τε ἦσαν πρὸς ἀλλήλους, καὶ
 κοινὰ τὰ ἐν Ἀλβᾷ, καὶ ἄλλα δίκαια πολιτικά·
 ρον δὲ πολέμου συστάντος, ἡ μὲν Ἀλβὰ κατεστ-
 πλήν τοῦ ἱεροῦ, οἱ δ' Ἀλβανοὶ πολῖται Ῥωμ-
 ἐκρήθησαν. Καὶ τῶν ἄλλων δὲ τῶν περιόικον-
 λεων, αἱ μὲν ἀνηρέθησαν, αἱ δὲ ἐταπεινώθη
 ἀπειθαῦσαι· τινὲς δὲ καὶ ἠυξήθησαν διὰ τῆ
 νοίαν. Νυνὶ μὲν οὖν ἡ παρμλία μέχρι πόλεως
 νουέσσης ἀπὸ τῶν Ὤστίων Λατίνη καλεῖται· π-
 ρον δὲ μέχρι τοῦ Κικαβίου μόνου ἐσχέθει τὴν ἑ-
 σιν· καὶ τὴν μεσογρίαν δὲ πρότερον μὲν οὐκ

ὑστερον δὲ καὶ μέχρι Καμπανίας διέττεινε, καὶ Σαυ-
νιτῶν, καὶ Πελλινῶν, καὶ ἄλλων τῶν τὸ Ἀπέννινον
κατοικούντων.

Ἀπασα δ' ἐστὶν εὐδαίμων καὶ παμφόρος, πλήν
ὀλίγων χωρίων τῶν κατὰ τὴν παραλίαν, ὅσα ἐλώδη
καὶ νοσερὰ, οἷα τὰ τῶν Ἀρδεατῶν καὶ μεταξὺ Ἀν-
τίου, καὶ Λαυινίου μέχρι Πωμιντίου, καὶ τινων
τῆς Σητήνης χωρίων, καὶ τῆς περὶ Ταφράκιναν, καὶ
τὸ Καρναῖον· ἢ εἰ τινα ὄρεϊνὰ καὶ πετρώδη· καὶ
ταῦτα δ' οὐ τελείως ἄρχα, ἀλλ' ἄχρηστα· ἀλλὰ νο-
μὰς παρῆκε δαψιλεῖς, ἢ ἕλην, ἢ καρπούς τινας ἐλεί-
ους, ἢ πετράιους· τὸ δὲ Καίκουρον ἐλώδεις ὄν, εὐ-
οισοσύτην ἄμπελον τρέφει, τὴν δευδρατύν. Πόλις
δ' ἐπὶ Θαλῆττι μὲν εἰσι τῶν Λατίνων, τὰ τε Ἰστια,
πόλις ἀλλίμενος διὰ τὴν πρόσχωιν, ἣν ὁ Τίβερις πα-
ρασκευιάζει, πληροῦμενος ἐκ πολλῶν ποταμῶν· πα-
ρακινδύνας μὲν οὐκ ὀρμίζονται μετέωρα ἐν τῷ σάλω
τὰ ναυκλήρια· τὸ μὲν τοι λυσαιτελὲς νικᾷ· καὶ γὰρ
ἢ τῶν ὑπηρατικῶν σκαφῶν εὐπορία, τῶν ἐκδεχομέ-
νων τὰ φορτία, καὶ ἀντιφορτιζόντων, ταχὺν ποιεῖ
τὸν ἀπόπλου, πρὶν ἢ τοῦ ποταμοῦ ἄψασθαι, καὶ
μίσρους ἀποκουφισθέντας, εἰσπλεῖ καὶ ἀνάγεται μέχρι
τῆς Ρώμης, σταδίου ρθ'. Κτίσμα δ' ἐπὶ τὰ Ἰστια
Ἄγκου Μαρκίου· αὕτη μὲν ἡ πόλις τοιαύτη. Ἐξῆς
δ' ἐστὶν Ἄντιον, ἀλλίμενος καὶ αὕτη πόλις· ὠρύεται
δ' ἐπὶ πέτραις· διέχει δὲ τῶν Ἰστίων παρὶ σὲ στα-
δίους. Νυνὲ μὲν οὖν ἀνεῖται τοῖς ἡγεμόσιν, εἰς σχο-
λὴν καὶ ἀνίστη τῶν πολιτικῶν, ὅτε λάβοιεν καιρὸν
καὶ διὰ τοῦτο κατοικοδόμηται πολυτελεῖς οὐκίσματα

ἐν τῇ πόλει συχναί, πρὸς τὰς τοιαύτας ἐπιδημίας. Καὶ πρότερον δὲ ναῦς ἐπέκτιντο, καὶ ἐποιώνουν τῶν ληστηρίων τοῖς Τυρρῆνοῖς, καὶ περ ἤδη τοῖς Ῥωμαίοις ὑπακούοντες. Διοπέρ καὶ Ἀλέξανδρος πρότερον ἐγκαλῶν ἐπέστειλε, καὶ Δημήτριος ὕστερον τοὺς ἀλόντας τῶν ληστῶν ἀναπέμπων τοῖς Ῥωμαίοις, χαρίζεσθαι μὲν αὐτοῖς, ἔφη, τὰ σώματα διὰ τὴν πρὸς τοὺς Ἕλληνας συγγένειαν· οὐκ ἄξιόν δὲ τοὺς αὐτοὺς ἄνδρας, στρατηγεῖν τι ἅμα τῆς Ἰταλίας, καὶ ληστήρια ἐκπέμπειν· καὶ ἐν μὲν τῇ ἀγορᾷ Διοσκοῦρων ἱερὸν ἰδρυσαμένους τιμᾶν, οὓς πάντας σωτήρας ὀνομαῖζουσιν, εἰς δὲ τὴν Ἑλλάδα πέμπειν τοὺς τὴν ἐκείνων πατρίδα λεηλατήσαντας. Ἐπεισαν δ' αὐτοὺς Ῥωμαῖοι τῆς τοιαύτης ἐπιτηδεύσεως. Ἀπὸ μὲν οὖν δὲ τούτων τῶν πόλεων, ἐστὶ τὸ Λαοσύνιον, ἔχον κοινὸν τῶν Λατίνων ἱερὸν Ἀφροδίτης· ἐπιμελοῦνται δ' αὐτοῦ διὰ προγόνων Ἀρδιαῖται. Εἴτα Λαύρεντον. Ὑπέρκειται δὲ τούτων ἡ Ἀρδέα, κατοικία Ρουτούλων ἄνω ὅ' σταδίους ἀπὸ τῆς θαλάττης. Ἔστι δὲ καὶ ταύτῃ πλησίον Ἀφροδίσιον, ὅπου πανηγυρίζουσι Λατίνοι. Σαυνῖται δ' ἐπόρθησαν τοὺς τόπους· καὶ λείπεται μὲν ἔχνη τῶν ποτε πόλεων. Ἐνδοξα δὲ διὰ τὴν Αἰνείου γέγονεν ἐπιδημίαν, καὶ τὰς ἱεροποῦσας ἐξ ἐκείνων τῶν χρόνων παραδεδοῦσθαι φασί.

Μετὰ δὲ Ἄντιον τὸ Κίρκαιον ἐστίν, ἐν ᾧ καὶ ἑπταστάδιοις ὄρος, νησιῶζον θαλάττῃ τε, καὶ ἔλασι· φασὶ δὲ καὶ πολύριζον εἶναι, τάχα τῷ μύθῳ τῇ περὶ τῆς Κίρκης συνοικισθῆναι. ἔχει δὲ πολέχνιον καὶ Κίρκης ἱερὸν, καὶ Ἀθηναῖς βωμόν· δεικνυεῖσθαι δὲ καὶ

φιάλην τινὰ φασὶν Ὀδυσσεύς. Μεταξὺ δὲ ὁ, τὸ
 Στόρας ποταμός, καὶ ἐπ' αὐτῷ ὕψορμος. Ἐπειτα
 προσερχὴς αἰγιαλὸς ἀλλέμενος, πρὸς αὐτῷ μόνον τῷ
 Κιρκαίῳ λιμένιον ἔχον. Ἐπείκειται δ' ἐν τῇ μεσο-
 γαίᾳ τὸ Παμέντιον πεδίον· τὴν δὲ συνεχῇ ταύτῃ
 πρότερον Ἀύσονες ἔκον, οἱ περ καὶ τὴν Καμπανίαν
 εἶχον. Μετὰ δὲ τούτους Ὅσχοι· καὶ τούτοις δὲ με-
 τὴν τῆς Καμπανίας· νῦν δ' ἅπαντα Λατίνων ἐστὶ
 μέχρι Σινουέσσης, ὡς εἶπον. Ἴδιον δὲ τι τοῖς Ὅσχοις,
 καὶ τῷ τῶν Αὐσονίων ἔθνεϊ συμβέβηκε· τῶν μὲν γὰρ
 Ὅσκων ἐκλειοπτόων, ἡ διαλεκτὸς μένει παρὰ τοῖς
 Ῥωμαίοις· ὥστε καὶ ποιήματα σκηνοβατεῖσθαι κατὰ
 τινὰ ἀγῶνα πάτριον, καὶ μιμολογεῖσθαι· τῶν δ'
 Αὐσονίων οὐδ' ἅπαξ οἰκησάντων ἐπὶ τῇ Σικελικῇ
 θαλάττῃ, τὸ πέλαγος ὅμως Αὐσόνιον καλεῖται.
 Ἐξῆς δ' ἐν ἑκατὸν σταδίοις τῷ Κιρκαίῳ Ταρανίνα
 ἐστὶ, Τραχινὴ καλουμένη πρότερον ἀπὸ τοῦ συμβε-
 βηκός. Πρόκειται δὲ αὐτῆς μέγα ἔλος, ὃ ποιοῦσι
 δύο ποταμοί· καλεῖται δ' ὁ μείζων Αὐφιδος. Ἐν-
 ταῦθα δὲ συνάπτει τῇ θαλάττῃ πρῶτον ἡ Ἀππία
 ὁδός, ἐστρωμένη μὲν ἀπὸ τῆς Ῥώμης μέχρι Βρεντι-
 σίου, πλεῖστον δ' ὁδευομένη· τῶν δ' ἐπὶ θαλάττῃ
 πόλεων τούτων ἐφαπτομένη μόνον, τῆς τε Ταραν-
 νῆς, καὶ τῶν ἐφεξῆς Φορμίων μὲν, καὶ Μιντιούρ-
 νης, καὶ Σινουέσσης, καὶ τῶν ἐσχάτων, Τάραντός
 τε καὶ Βρεντισίου. Πλησίον δὲ τῆς Ταράρακινῆς
 βαδίζοντα ἐπὶ τῆς Ῥώμης, παραβέβληται τῇ ὁδῷ τῇ
 Ἀππίᾳ διώρυξ ἐπὶ πολλοὺς τόπους πληρομένη τοῖς
 ἰλίαις τε καὶ τοῖς ποταμίαις ὕδασι· πλεῖται δὲ καὶ

λιστα νύκτωρ, ὅτ' ἐμβάντας ἐφ' ἱσπίρας
 προΐτας, καὶ βαδίζειν τὸ λοιπὸν τῇ ὁδῷ τ
 ἄλλῃ· καὶ μεθ' ἡμέραν φημουλκεῖται δι'
 Ἐξῆς δὲ Φορμιαί Λακωνικὸν πτόμα εἶπεν,
 λεγόμενον πρότερον διὰ τὸ εὐνομον. Κα
 ταξὺ δὲ κόλπον ἐκείνῃ Καϊάτταν ὠνόμασα
 κόλλα πάντα Καϊάττας οἱ Λάκωνες προσι
 σιν· ἔκιοι δ' ἐπώνυμον τῆς Αἰγείου τροφοῦ
 πον φασίν. ἔχει δὲ μῆκος σταδίων ρ' ὑφ' αἱ
 τῆς Ταρφακίτης, μέχρι τῆς ἄκρας τῆς ὁ
 Ἀνείωγέ τ' ἐντεῖθεν σπηλαία ὑπερμεγέθη,
 μεγάλας, καὶ πολυτελεῖς δεδεγμένα· ἐν
 ἐπὶ τῆς Φορμίας τετραράκοντα. Ταύτης δ
 σον εἰσὶ, καὶ Σινουέσσης αἱ Μιντοῦρσαι,
 ἑκατέρας διέχουσαι περὶ π'. Διαρρέει δὲ
 ταμῶς, Κλάνις δ' ἐκαλεῖτο πρότερον· φέρε
 νωθεν ἐκ τῶν Ἀπεννίνων ὄρεων, καὶ τῆς
 παρὰ Φρέγγελλας κόμην (πρότερον δ' ἦν π
 ξος,) ἐκπίπτει δ' εἰς ἄλσος ἱερὸν τιμώμενον
 ὑπὸ τῶν ἐν Μιντούρσαις, ὑποκείμενον
 Τῶν δὲ σπηλαίων ἐν ὕψει μάλιστα πρόκει
 νῆσοι παλάγγαι, Πανδαταρία τε καὶ Ποντί
 μιν, οἰκούμεναι δὲ καλῶς, οὐ πολὺ ἀπ' ἀλλ
 χουσαι· τῆς ἡπείρου δὲ ν' ἐπὶ σ'. Ἔχει
 Καϊάττου κόλπου τὸ Καικοῦβον, τοῦτου δὲ
 πόλις ἐν τῇ ὁδῷ τῇ Ἀππία· κειμένη. Πάντι
 οἱ τόποι εὖτοι, σφόδρα εὖοινοι· ὁ δὲ Λ
 καὶ ὁ Φουνδαῖος, καὶ ὁ Σητινός, τῶν διω
 κων εἰσὶ, καὶ θάλασσα καὶ ὁ Φάλαγρος, καὶ ὁ

καὶ ὁ Στατάνος. Ἡ δὲ Σινούεσσα ἐν Σητινῷ κόλπῳ ἰδρυται, ἀφ' οὗ καὶ τοῖνομα· σῖνος γὰρ ὁ κόλπος· πλησίον ἔστι δ' αὐτῆς θερμαὶ λονιτρὰ κάλλιστα, ποι-
οῦντα πρὸς νόσους ἐπίρας. Αὐτὰρ μὲν αἱ ἐπὶ θα-
λάττῃ τῶν Λατίνων πόλεις.

Ἐν δὲ τῇ μεσογαίᾳ, πρώτη μὲν ὑπὲρ τῶν Ῥωμαίων
ἔστιν ἡ Ῥώμη, καὶ μόνη γε ἐπὶ τῷ Τιβέρι κείται·
περὶ ἧς, ὅτι πρὸς ἀνάγκην, οὐ πρὸς αἵμασιν ἔτι-
σται, εἴρηται· προσθετέον δ', ὅτι οὐδ' αἱ μετὰ ταῦ-
τα προσηκόντες τινα μέρη, κύριοι τοῦ βαλτιόνοσ
ἦσαν, ἀλλ' ἐδούλευον τοῖς προὔποκειμένοις. Οἱ μὲν
γε πρῶτοι τὸ Κυπιτάλιον καὶ τὸ Παλάτιον, καὶ τὸν
Κονιῦρον λόφον ἐτείχισαν, ὃς ἦν αὐτῶς εὐεπίβατος
τοῖς ἔξωθεν, ὥστ' ἐξ ἐφόδου Τύτος Τύτιος εἶλεν
ἐπιελθὼν, ἥνικα μετήν τὴν τῶν ἀσπραγιστῶν παρθέ-
νων ὕβριν, Ἄγκος τε Μάρκος προσλαβὼν τὸ Κέλ-
λων ὄρος, καὶ τὸ Ἀβεντῖνον ὄρος, καὶ τὸ μεταξὺ
τούτων πεδίον, διηρημένα καὶ τὰ ἀπ' ἀλλήλων καὶ
ἀπὸ τῶν προτειχισμένων, προσέθηκεν ἀναγκαίως·
αὐτὰ γὰρ οὕτως ἐρυμνοὺς λόφους ἔξω τεύχους ἑῶσαι
τοῖς βουλομένοις ἐπτεύχισμά τι καλῶς εἶχεν, οὐδ'
ὅλον ἐκπληρῶσαι τὸν τεῖχος ἔσχευε τὸν μέχρι τοῦ
Κονιῦρον. Ἦλθε δὲ Σερούιος τὴν ἐκλειψιν ἀνι-
πλήρωσε γὰρ προσθεὶς τὸν τε Ἡσχυλῖνον λόφον, καὶ
τὸν Οὐϊμινάλιον· καὶ ταῦτα δ' εὐέφοδα τοῖς ἔξωθεν
ἔστι· διόπερ τάφρον βαθεῖαν ὀρύξαντες, εἰς τὸ ἐν-
τὸς ἰδέοντο τὴν γῆν, καὶ ἔχτειναν ὅσον ἑξαστάδιον
χῶμα ἐπὶ τῇ ἐντὸς ὀφρὺϊ τῆς τάφρου, καὶ ἐπέβαλον
τεῖχος καὶ πύργους ἀπὸ τῆς Κολλίνης πύλης, μέγα

τῆς Ἡσχυλίνης· ὑπὸ αἰσφ' δὲ τῷ χώματι τρίτη ἐστὶ πύλη δμώνυμος τῷ Οὐσιμεναλίῳ λόφῳ. Τὸ μὲν οὖν ἔρυμα τοιοῦτον ἐστὶ τὸ τῆς πόλεως, ἐρυμαῖων ἐτέρων δεόμενον. Καὶ μοι δοκοῦσιν οἱ πρῶτοι τὸν αὐτὸν λαβεῖν διαλογισμὸν περὶ τε σφῶν αὐτῶν, καὶ περὶ τῶν ἕστερον, διότι Ῥωμαίοις προσῆκεν οὐκ ἀπὸ τῶν ἐρυμαῖων, ἀλλὰ ἀπὸ τῶν ὀπλων καὶ τῆς οἰκείας ἀρετῆς ἔχειν τὴν ἀσφάλειαν καὶ τὴν ἄλλην εὐπορίαν· προβλήματα νομίζοντας οὐ τὰ τελεῖν τοῖς ἀνδράσιν, ἀλλὰ τοὺς ἀνδρας τοῖς τελεῖσι. Καταρχὰς μὲν οὖν ἀλλοτριὰς τῆς κύκλου χώρας οὔσης ἀγαθῆς τε καὶ πολλῆς, τοῦ δὲ τῆς πόλεως ἐδάφους εὐεπιχειρήτου, τὸ μακαρισθησομένον οὐδὲν ἦν τοπικὸν εὐκλήρημα τῇ δ' ἀρετῇ καὶ τῷ πόνῳ τῆς χώρας οἰκείας γενομένης, ἐφάνη συνδρομὴ τις ἀγαθῶν, ἀπάσαν εὐφύειν ὑπερβάλλουσα· δι' ἣν ἐπὶ τοσοῦτον αὐξηθεῖσα ἡ πόλις ἀντίχει, τοῦτο μὲν τροφῇ, τοῦτο δὲ ξύλοις, καὶ λίθοις πρὸς τὰς οἰκοδομίας, ἃς ἀδιαλείπτους ποιοῦσιν αἱ συμπτώσεις καὶ ἐμπρήσεις, καὶ μεταπράσεις, ἀδιαλείπτοι καὶ αὐταὶ οὐσαι· καὶ γὰρ αἱ μεταπράξεις, ἐκοῦσιτοί τινες συμπτώσεις εἰσι, καταβαλόντων καὶ ἀνοικοδομοῦντων πρὸς τὰς ἐπιθυμίας ἕτερα ἐξ ἐτέρων. Πρὸς ταῦτ' οὖν, τό, τε τῶν μετὰλλων πλῆθος, καὶ ἡ ὕλη, καὶ οἱ κατακομίζοντες ποταμοὶ, θαυμαστὴν παρέχουσι τὴν ὑποχορηγίαν· πρῶτος μὲν Ἀνίω, ἐξ Ἑλλάδας ῥέων τῆς πρὸς Μαρσοῖς Λατίνης πόλεως, καὶ διὰ τοῦ ὑπ' αὐτῇ πεδίου μέχρι τῆς πρὸς τὸν Τίβεριν συμβολῆς· ἐπειθ' ὁ Νάρ, καὶ ὁ Τανίας, οἱ διὰ τῆς Ὀμβριτικῆς εἰς τὸν αὐτὸν

πταφερόμενοι ποταμὸν τὸν Τίβεριν· διὰ δὲ Τυφ-
 ρνίας καὶ τῆς Κλουσίνης, ὃ Κλάνις. Ἐπεμελήθη
 ἐν οὖν ὁ Σεβαστὸς Καῖσαρ τῶν τοιούτων ἐλαττω-
 μάτων τῆς πόλεως, πρὸς μὲν τὰς ἐμπρήσεις, συντά-
 εις στρατιωτικὸν ἐκ τῶν ἀπειλευτέρων τὸ βοηθήσον-
 ρός δὲ τὰς συμπτώσεις τὰ ὕψη τῶν καινῶν οἰκοδο-
 ημάτων καθελὼν, καὶ καλύψας ἐξαίρειν ποδῶν ὅ-
 τι πρὸς ταῖς ὁδοῖς ταῖς δημοσίαις. Ἄλλ' ὅμως ἐπέ-
 πεν ἂν ἡ ἐπανόρθωσις, εἰ μὴ τὰ μέταλλα καὶ ἡ
 λα, καὶ τὸ τῆς πορθμίας εὐμεταχείριστον ἀντίχε.

Ταῦτα μὲν οὖν ἡ φύσις τῆς χώρας παρέχεται τὰ
 ἱτυχήματα τῇ πόλει· προσέθεσαν δὲ οἱ Ῥωμαῖοι
 καὶ τὰ ἐκ τῆς προνοίας. Τῶν γὰρ Ἑλλήνων περὶ
 εἰς κτίσεις μάλιστα εὐτυχῆσαι δοξάντων, ὅτι κάλ-
 υς ἐστοχάζοντο, καὶ ἀρυνδότητος καὶ λιμένων, καὶ
 ἔρας εὐφυοῦς· οὗτοι προὐνόησαν μάλιστα ὧν ὠλι-
 ῆρησαν ἐκεῖνοι, στρώσεως ὁδῶν, καὶ ὑδάτων εἰσα-
 γῆς, καὶ ὑπονόμων τῶν δυναμένων ἐκκλύζειν τὰ
 ἱμματα τῆς πόλεως εἰς τὸν Τίβεριν. Ἐστρώσαν δὲ
 καὶ τὰς κατὰ τὴν χώραν ὁδοὺς, προσθέντες ἐκκοπὰς
 λάφων, καὶ ἐγχώσεις κοιλύδων, ὥστε τὰς ἀρμα-
 ξας δέχεσθαι πορθμείων φορτία· οἱ δ' ὑπόνομοι,
 γνόντες λίθῳ κατακαμφθέντες ὁδοὺς ἀμάξις χόρ-
 ον πορευτάς, ἐνίας ἀπολελείπασιν. Τοσοῦτον δ'
 τί τὸ εἰσαγωγίμον ὕδωρ διὰ τῶν ὑδραγωγείων,
 στε ποταμοὺς διὰ τῆς πόλεως καὶ τῶν ὑπονόμων
 ἔν' ἅπασαν δὲ οἰκίαν σχεδὸν δεξαμενὴς καὶ σίφω-
 ις, καὶ κρηνοὺς ἔχειν ἀφθόνους, ἂν πλείστην
 ἡμῶν ἐποιήσατο Μάρκος Ἀγρίππας, πολλὰ

καὶ ἄλλοις ἀναθήμασι κοσμήσας τὴν πόλιν. Ὡς δ' εἰπεῖν, οἱ παλαιοὶ μὲν τοῦ κάλλους τῆς Ῥώμης ὠμώρουον, πρὸς ἄλλοις μεῖζοντι καὶ ἀναγκασιτέροις ὄντες· οἱ δ' ὕστερον, καὶ μάλιστα οἱ νῦν καθ' ἡμᾶς, οὐδὲ τούτου καθυστέρησαν, ἀλλ' ἀναθημάτων πολλῶν, καὶ καλῶν ἐπλήρωσαν τὴν πόλιν. Καὶ γὰρ Πομπηῖος, καὶ ὁ θεὸς Καῖσαρ, καὶ ὁ Σεβαστὸς, καὶ οἱ τούτου παῖδες, καὶ οἱ φίλοι, καὶ ἡ γυνή, καὶ ἡ ἀδελφή, πῦσαν ὑπερβαλλόντο σπρυδῆν, καὶ διαπάνην εἰς τὰς ἀττικακρυψῆς. Τούτων δὲ τὰ πλεῖστα δ' Μάρτιος ἔχει κύμαρος, πρὸς τῇ φύσει προσλαβὼν καὶ τὸν ἐκ τῆς προνοίας κόσμον. Καὶ γὰρ τὸ μέγεθος τοῦ πεδίου θαυμαστὸν ἔσται, καὶ τὰς ἀρματοδρομίας, καὶ τὴν ἄλλην ἱππασίαν, ἀεὶ ἄλυτον παρέχων τῷ τοσούτῳ πλήθει, τῶν σφαιρᾶ, καὶ κέραι, καὶ παλαιστρᾶ γυμναζομένων· καὶ τὰ περικείμενα ἔργα, καὶ τὸ ἔδαφος ποάζον δι' ἔτους, καὶ τῶν λόφων στεφάναι τῶν ὑπὲρ τοῦ ποταμοῦ μέχρι τοῦ φεῖθρου σκηνογραφικῇ ὥσιν ἐπιδεικνυμένων, δυσανάλλακτον παρέχουσι τὴν θέαν. Πλησὺν δ' ἐστὶ τοῦ πεδίου τούτου, καὶ ἄλλο πεδῖον, καὶ στυαὶ κύκλω παμπληθεῖς, καὶ ἄλση, καὶ θιάτρα τρία, καὶ ἀμφιθέατρον, καὶ ναοὶ πολυτελεῖς, καὶ συνεχεῖς ἀλλήλοις· ὥς πάρεργον ἂν δόξαιεν ἀποφαίνειν τὴν ἄλλην πόλιν. Διόπερ ἱεροπρεπέστατον νομίσαντες τὸν τόπον τούτον, καὶ τὰ τῶν ἐπιφανιστάτων μνημάτων ἐνταῦθα κατασκευάσαντες ἀνδρῶν, καὶ γυναικῶν. Ἀσολογώτατον δὲ τὸ Μανυσάκειον καλεῖσθαι, ἐπὶ κρηπίδος ὑψηλῆς λευκολίθου πρὸς τῷ ποταμῷ ᾧ καλεῖται.

χρη κορυφῆς τοῖς ἀειθαλεῖσι τῶν δένδρων συνηρη-
 μέν· ἐπ' ἄλλων μὲν οὖν ἐκτὼν ἐστι χαλκῇ τοῦ Δεβα-
 σοῦ Κάλυαρος· ὑπὸ δὲ τῷ χάματι, θῆκαι εἰσὶν αὐ-
 οῦ, καὶ τῶν συγγενῶν καὶ οἰκείων· ὅπως δὲ μέ-
 α ἄλλος, περιπάτους θασυραστοὺς ἔχον· ἐν μέσῳ
 ἐ τῷ πεδίῳ δ' τῆς καύστεας αὐτοῦ περίβολος, καὶ
 ἵτος λίθου λευκοῦ, κύκλῳ μὲν περικείμετον ἔχων
 ἰσηροῦν περίφραγμα, ἐντός δ' αἰγείοις κατεφύ-
 ον. Πάλιν δ' εἴ τις εἰς τὴν ὄψυσιν παρελθὼν τὴν
 ρχαίαν, ἄλλην ἐξ ἄλλης ἰδοὶ παραβλεβλημένην ταύ-
 ην, καὶ βασιλικὰς σιτάς καὶ ναοὺς, ἴδοι δὲ καὶ τὸ
 ἱαπιτώλειον, καὶ τὰ ἐνταῦθα ἔργα καὶ τὰ ἐν τῷ
 Ἰαλατίῳ, καὶ τῷ τῆς Αἰθίης περιπατῶν, φηδύως
 ἐλάθοιτ' ἂν τῶν ἔξωθεν. Τραπέτη μὲν ἡ Ῥώμη.

Τῶν δ' ἄλλων τῆς Αἰτίας πόλεων, τὰς μὲν ἐτέ-
 ραις γνῶρίσμασι, τὰς δὲ ταῖς ὁδοῖς ἀφορίζουσ' ἂν
 εἰς ταῖς γνῶριμοντάταις, ὅσαι διὰ τῆς Αἰτίας
 περὶνται· ἡ γὰρ ἐπὶ ταύτης, ἡ κατὰ ταύτης, ἢ
 σταξὺ ἴδρυνται. Ἐννομιώσεται δὲ τῶν ὁδῶν, ἢ πο-
 πλία, καὶ ἡ Αἰτία, καὶ ἡ Οὐκαλία· ἡ μὲν τὰ
 ρὸς Θάλατταν ἀφορίζουσα μέση τῆς Αἰτίας, μέ-
 μ Σινοέσσης, ἡ δὲ τὰ πρὸς τῇ Σιβίρῃ μέγχε· ἡ δὲ
 ὦν· μέση δ' αὐτῶν ἡ Αἰτία ἡ συμπίπτουσα τῇ
 πλίᾳ κατὰ Κάσινον πόλιν, δαχρουναν Καπὸν ἐν-
 ακαλίκεα σταδίους. Ἀρχεται δὲ ἀπὸ τῆς Ἀπλίας
 ἀρισταρχὴ ἀπ' αὐτῆς ἐκτροπομένη πλησίον Ῥώμης,
 τα διὰ Τουσκουλάνου ὁρους ὑπερβῆσα, μεταξὺ
 νύσκιον πόλεως, καὶ τοῦ Ἀβαντοῦ ὁρους, κατε-
 ν ἐπὶ Ἀλγιδὸν πολέτην, καὶ Πικτὰς πενδοκία.

Εἴτα συμπέπτει καὶ ἡ Λαβικανή, ἀρχομένη μὲν ἀπὸ τῆς Ἑσκυλίνης πύλης, ἀφ' ἧς καὶ ἡ Πραηνεσσίνη· ἐν ἀφιστιρεῖ δ' ἀφείσα καὶ ταύτην, καὶ τὸ πεδίον τὸ Ἑσκυλίον, πρόεισιν ἐπὶ πλείους τῶν ρ' καὶ α' σταδίων, καὶ πλησιάζουσα τῷ παλαιῷ Ἀσβιαῖ, κτίσματι κατασπασμένῳ, κειμένῳ δ' ἐφ' ὕψους, τοῦτο μὲν καὶ τὸ Τούσκουλον ἐν δεξιόις ἀπολείπει, τελευτῇ δὲ πρὸς τὰς Πικτίας καὶ τὴν Λατίνην· διέχει δὲ τῆς Ῥώμης τὸ χωρίον τοῦτο σ' καὶ ε' σταδίου. Εἰδ' ἐξῆς μὲν ἐπ' αὐτῆς τῆς Λατίνης, εἰσὶν ἐπίσημοι κατοικίαι. καὶ πόλεις Φαρέντιον, Φορούσινον, παρ' ἣν ὁ Κόσας ρεῖ ποταμός, Φαβρατερία, παρ' ἣν ὁ Τφῆρος ρεῖ. Ἀκούνηον μεγάλη πόλις ἐστὶ, παρ' ἣν ὁ Μέλπις ρεῖ ποταμός μέγας, Ἰντεράμνιον, ὃν ἐν συμβολῇ δυοῖν ποταμῶν κείμενον, Λεϊριός τε καὶ ἐτέρου Κασίνου, καὶ αὕτη πόλις ἀξιόλογος ὑστάτη τῶν Λατίνων. Τὸ γὰρ Τεάνον τὸ καλούμενον Σιδικηνὸν ἐφεξῆς κείμενον, ἐκ τοῦ ἐπιθέτου δηλοῦται, δίδωσι τῶν Σιδικηνῶν ἐστίν. οὗτοι δὲ Ὅσχοι, Καμπανῶν ἔθνος ἐκλελοιπός· ὥστε λέγοιτ' ἂν τῆς Καμπανίας, καὶ αὕτη μεγίστη οὖσα τῶν ἐπὶ τῇ Λατίνῃ πόλεων. Καὶ ἡ ἐφεξῆς ἡ τῶν Καληνῶν, καὶ αὕτη ἀξιόλογος, συνάπτουσα τῷ Κασιλινῷ.

Ἐφ' ἑκάτερα δὲ τῆς Λατίνης, ἐν δεξιᾷ μὲν εἰσιν αἱ μεταξὺ αὐτῆς καὶ τῆς Ἀππίας, Σήτεά τε καὶ Σιγνία, φέρουσαι οἶνον, ἡ μὲν τῶν πολυτελῶν ἕνα, ἡ δὲ τὸν σταλτικώτατον κοιλίας, τὸν Σίγνιον λεγόμενον. Πρὸ δὲ ταύτης ἐστὶ Περίβερον καὶ Κόρα, καὶ Σύασσα τῶν Πομεντίνων τε καὶ Οὐελ

τι, καὶ Ἀλέτριον· ἔτι δὲ Φρεγέλλαι, παρ' ἣν δ
 ἱρίς ρεῖ, ὁ εἰς τὰς Μιντούρνας ἐκδιδοὺς· νῦν μὲν
 ἡ, πόλις δὲ ποτε γεγονυῖα ἀξιόλογος, καὶ τὰς
 ἑλὰς τῶν ἄρτι λεχθεῖσων παροικίδας πρότερον
 ἡκυῖα, αἱ νῦν εἰς αὐτὴν συνέρχονται, ἀγορὰς
 οὖμεναι καὶ ἱεροποιῖας τινάς· κατεσκάφη δ' ὑπὸ
 μαίων ἀποστῆσα. Πλεῖσται δ' εἰσὶ, καὶ τούτων
 ἑν τῇ Λατίνῃ καὶ τῶν ἐπέκεινα, ἑν τῇ Ἑρνίκων
 καὶ Αἰκῶν καὶ Οὐόλσκων ἰδρυμέναι, Ῥωμαίων δ'
 ἰκτίσματα. Ἐν ἀριστερᾷ δὲ τῆς Λατίνης αἱ με-
 τὰ αὐτῆς, καὶ τῆς Οὐαλερίας, Γάβιοι μὲν ἑν τῇ
 αἰνεστίῃ ὁδῷ κειμένη, λατόμιον ἔχουσα ὑπουρ-
 γῇ Ῥώμῃ μάλιστα τῶν ἄλλων, διέχουσα τὸ ἴσον
 Ῥώμης τε καὶ Πραίνεστος περὶ ἑκατὸν σταδίους.
 Ἡ ἢ Πραίνεστος, περὶ ἧς αὐτίκα ἐροῦμεν. Εἰθ'
 ν τοῖς ὄρεσι τοῖς ὑπὲρ Πραίνεστον, ἡ τε τῶν Ἑρ-
 νων, πολίχνη, Καπίτουλον, καὶ Ἀναγνία πόλις
 ἰλογος, καὶ Κερεαταί, καὶ Σώρα, παρ' ἣν δ Λεῖ-
 παρεξιὼν εἰς Φρεγέλλας ρεῖ, καὶ Μιντούρνας.
 εἰτα ἄλλα τινὰ, καὶ Οὐενάφριον, ὅθεν τὸ κάλ-
 τον ἔλαιον. Ἡ μὲν οὖν ἡ πόλις ἐφ' ὕψους κεῖ-
 παραρρέει δὲ τὴν τοῦ λόφου ῥέξαν δ Οὐούλ-
 ρνος· ὅς καὶ περὶ τὸ Κασιλῖνον ἐνεχθεῖς, ἐκδι-
 κατὰ τὴν δμώνυμον αὐτῇ πόλιν. Αἰσερνία δὲ,
 Ἀλιφαὶ ἥδη Σαμνιτικαὶ πόλεις εἰσὶν, ἡ μὲν ἀνη-
 ἐνῃ κατὰ τὸν Μαρσικὸν πόλεμον, ἡ δ' ἔτι συμ-
 νουσα.

Ἡ Οὐαλερία δ' ἀρχεται μὲν ἀπὸ Τιβούρων, ἀγχι
 πὲ Μαρσούς, καὶ Κορφίνιον τὴν τῶν Πελουῶν
 ΠΛΑΒ. Τ. Ι. Β β

μητρόπολιν. Εἰσὶ δ' ἐν αὐτῇ Λατῖναι πόλεις Ουα-
 λερία τε, καὶ Καρσεόλοι, καὶ Ἄλβα· πλησίον δὲ καὶ
 πόλεις Κούκουλων. Ἐν ὧσι δ' εἰσὶ τοῖς ἐν Ῥώμῃ
 Τίβουρά τε, καὶ Πραίνεστος, καὶ Τοῦσκλον. Τί-
 βουρα μὲν, ἥ τὸ Ἱερᾶκλειον, καὶ ὁ καταράκτης, ὃν
 ποιεῖ πλωτὸς ὁ Ἀνίων, ἀφ' ὧσιν μεγάλου καταπί-
 πτων εἰς φάραγγα βαθεῖαν, καὶ κατέλση πρὸς αὐτῇ
 τῇ πόλει. Ἐντεῦθεν δὲ διέξεισιν εὐκαρπότατον, περὶ
 τὰ μέταλλα τοῦ λίθου τοῦ Τιβουρτίνου, καὶ τοῦ ἐν
 Γαβίοις, καὶ τοῦ ἐρυθροῦ λεγομένου· ὥστε τὴν ἐκ
 τῶν μετάλλων ἐξαγωγήν καὶ τὴν πορθμεῖαν εὐμαρῇ
 τελέως εἶναι, τῶν πλείστων ἔργων τῆς Ῥώμης ἐντεῦ-
 θεν κατασκευαζομένων. Ἐν δὲ τῷ πεδίῳ τούτῳ ὁ
 Ἀνίων διεξεισι, καὶ τὰ Ἄλβουλα καλούμενα φεῖ ὕδα-
 τα ψυχρὰ ἐκ πολλῶν πηγῶν, πρὸς ποικίλας νόσους,
 καὶ πίνουσι καὶ ἐγκαθημένοις ὑγιεινά· τοιαῦτα δὲ καὶ
 τὰ Λάβανα, οὐκ ὄπωθεν τούτων, ἐν τῇ Νομεντάνῃ
 καὶ τοῖς περὶ Ἱορητον τόποις. Πραίνεστος δ' ἐστὶν
 ὅπου τὸ τῆς Τύχης ἱερὸν ἐπίσημον χρηστηριάζον.
 Ἀμφοτέραι δ' αἱ πόλεις αὗται, τῇ αὐτῇ προσιδρυμέ-
 ναι τυγχάνουσιν ὀρεινῇ· διέχουσι δ' ἀλλήλων ὅσον
 σταδίους ἑκατόν· τῆς δὲ Ῥώμης Πραίνεστος μὲν καὶ
 διπλάσιον, Τίβουρα δ' ἑλαττον. Φασὶ δ' Ἑλληνί-
 δας ἀμφοτέρας· Πραίνεστον γοῦν Πολυστέφανον
 καλεῖσθαι πρότερον. Ἐρυμνὴ μὲν οὖν ἑκατέρα,
 πολὺ δ' ἐρυμνοτέρα Πραίνεστος· ἄκρον γὰρ ἔχει τῆς
 μὲν πόλεως ὑπερθεῖν ὄρος ὑψηλόν, ὅπισθεν δ' ἀπὸ
 τῆς συνεχούσης ὀρεινῆς αὐχένι διεξευγμένον, ὑπερ-
 αἶρον καὶ δυσὶ σταδίοις τούτου πρὸς ὀρθίαν ἀνά-

βασιν. πρὸς δὲ τῇ ἐρυμνότητι καὶ διώρυνξι κρυπταῖς διατέτρηται πανταχόθεν, μέχρι τῶν πεδίων, ταῖς μὲν, ὑδρίας χάριν, ταῖς δ', ἐξόδων λαθραίων. ὣν ἐν μιᾷ Μάριος πολιορκούμενος ἀπέθανε. Ταῖς μὲν οὖν ἄλλαις πόλεσι πλεῖστον τὸ εὐερκές πρὸς ἀγαθοῦ τίθεται. Πραίνεστίνοις δὲ συμφορὰ γεγένηται διὰ τὰς Ῥωμαίων στάσεις. Καταφεύγουσι γὰρ ἐκεῖσε οἱ νεωτερίσαντες. ἐκπολιορκηθέντων δὲ, πρὸς τῇ κακώσει τῆς πόλεως, καὶ τὴν χώραν ἀπαλλοτριοῦσθαι συμβαίνει, τῆς αἰτίας μεταφερομένης ἐπὶ τοὺς ἀναιτίους. Ῥεῖ δὲ διὰ τῆς χώρας Οὐέρεσις ποταμός. Πρὸς ἔω δὲ τῆς Ῥώμης εἰσὶν αἱ λεχθεῖσαι πόλεις.

Ἐνδοτέρω δὲ τῆς κατ' αὐτὰς ὀρεινῆς, ἄλλη ῥᾶχης ἐστὶ, μεταξὺ αὐλῶνα καταλείπουσα τὸν κατὰ Ἀλγιδον ὑψηλὴ μέχρι τοῦ Ἀλβανοῦ ὄρους. Ἐπὶ ταύτης δὴ τὸ Τοῦσκλον ἵδρυται, πόλις οὐ φαύλως κατεσκευασμένη· κεκόσμηται δὲ ταῖς κύκλῳ φυτεῖαις καὶ οἰκοδομίαις, καὶ μάλιστα ταῖς ὑποπιπτούσαις ἐπὶ τὸ κατὰ τὴν Ῥώμην μέρος. Τὸ γὰρ Τοῦσκλον ἐνταῦθα ἐστὶ λόφος εὐγεως καὶ εὐνδρος, κορυφοῦμενος ἡρέμα πολλαχοῦ, καὶ δεχόμενος βασιλείων κατασκευὰς ἐκπρεπεστάτας. Συνεχῇ δ' ἐστὶ καὶ τῷ Ἀλβανῷ ὄρει ὑποπίπτοντα, τὴν αὐτὴν τε ἄρετὴν ἔχοντα, καὶ κατασκευήν. Ἐφεξῆς δ' ἐστὶ πεδία, τὰ μὲν πρὸς τὴν Ῥώμην συνάπτοντα, καὶ τὰ προάστυα αὐτῆς, τὰ δὲ πρὸς τὴν θάλατταν· τὰ μὲν οὖν πρὸς τὴν θάλατταν, ἥτιον ἐστὶν ὑγεινὰ· τὰ δὲ ἄλλα εὐάγωγά τε, καὶ παραπλησίως ἐξησκημένα. Μετὰ δὲ τὸ Ἀλβανὸν Ἀρλίκια ἐστὶ πόλις ἐπὶ τῇ ὁδῷ τῇ Ἀππίας.

στάδιοι δ' εἰσὶν ἐκ τῆς Ῥώμης ρξ', κοῖλος δ' ἐστὶν ὁ τόπος, ἔχει δ' ὁμως ἐρυμνὴν ἄκραν. Ἐπέρκειται δ' αὐτῆς τὸ μὲν Λαουνίνιον, πόλις Ῥωμαίων ἐν δεξιᾷ τῆς Ἀππίας οδοῦ, ἀφ' ἧς ἔποπτος ἦτε θάλασσα ἐστὶ, καὶ τὸ Ἄντιον. Τὸ δ' Ἀρτεμισίων, ὃ καλοῦσι Νέμος, ἐκ τοῦ ἐν ἀριστερᾷ μέρους τῆς οδοῦ τοῖς ἐξ Ἀρικίας ἀναβαλνουσιν εἰς τὸ τῆς Ἀρικίνης ἱερὸν. Λέγουσι δ' εἶναι ἀφίδρυμα τῆς Ταυροπόλου· καὶ γὰρ τι βαρβαρικὸν κρατεῖ καὶ σκυθικὸν περὶ τὸ ἱερὸν ἔθος. καθίσταται γὰρ ἱερεὺς, ὃ γεννηθεὶς αὐτόχειρ τοῦ ἱερωμένου πρότερον, δραπέτης ἀνὴρ· ξιφῆρης οὖν ἐστὶν αἰὶ, περισκοπῶν τὰς ἐπιθέσεις, ἔτοιμος ἀμύνεσθαι. Τὸ δ' ἱερὸν ἐν ἄλσει. Πρόκειται δὲ λίμνη πελαγίζουσα. Κύκλω δ' ὄρεινὴ συνεχὴς ὄφρυς περιέκειται, καὶ μία ὑψηλὴ, καὶ τὸ ἱερὸν καὶ τὸ ὕδωρ ἀπολαμβάνουσα ἐν κοίλῳ τόπῳ καὶ βαθεῖ. Τὰς μὲν οὖν πηγὰς ὄρεϊν ἐστὶν, ἐξ ὧν ἡ λίμνη πληροῦται· τούτων δ' ἐστὶν ἱερεῖα καλουμένη, δαίμονός τινος ἐπώνυμος· αἱ δ' ἀπορροῦσαι, ἐνταῦθα μὲν ἄθηλοι εἰσὶν, ἔξω δὲ δεικνυνται πόρρω πρὸς τὴν ἐπιφάνειαν ἀνέχουσαι.

Πλησίον δ' ἐστὶ τῶν χωρίων τούτων καὶ Ἄλβανον ὄρος πολὺ ὑπερκύπτον τοῦ Ἀρτεμισίου, καὶ τῶν περὶ αὐτὸ ὄφρυων, καὶ περ ὑψηλῶν οὐσῶν, καὶ ὄρεθίων ἱκανῶς. Ἐχει δὲ καὶ τοῦτο λίμνην πολὺ μείζω τῆς κατὰ τὸ Ἀρτεμισιον ὄρος. Προσωτέρω δὲ τούτων αἱ λεχθεῖσαι πρότερον πόλεις τῆς Λατίνης εἰσὶ. Μάλιστα δὲ ἐν μεσογαίᾳ, τῶν Λατίνων πόλεων, ἔστιν ἡ Ἄλβη, ὁμοροῦσα Μαρσούσι· ὕδνται δὲ ἐφ'

ὑψηλοῦ πάγου. Ἔστι δὲ καὶ λίμνη Φουκίνας πλησίον, πελαγία τὸ μέγεθος· χρωαται δ' αὐτῇ μάλιστα μὲν Μαρσοὶ, καὶ πάντες οἱ πλησιόχωροι. Φασὶ δ' αὐτὴν καὶ πληροῦσθαι ποτε μέχρι τῆς ὀρεινῆς, καὶ ταπεινοῦσθαι πάλιν, ὥστ' ἀναφύχειν τοὺς λιμνωθέντας τόπους, καὶ γεωργεῖσθαι παρέχειν, ἥτοι μεταστάσεις τῶν κατὰ βάθους ὑγρῶν σποράδην, καὶ ἀδήλως γίνονται, πάλιν δ' ἐπισυρρέουσιν, ἥ τελῶς ἐκλείπουσιν αἱ πηγαὶ, καὶ πάλιν συνθλίβονται· καθάπερ περὶ τοῦ Ἀμενάνου συμβαίνειν φασί, τοῦ διὰ Κατάνης ῥέοντος· ἐκλείπει γὰρ ἐπὶ πολλὰ ἔτη, καὶ πάλιν ῥεῖ. Ἐκ δὲ τῆς Φουκίνας εἶναι τὰς πηγὰς ἱστοροῦσι τοῦ Μαρκίου ὕδατος, τοῦ τὴν Ῥώμην ποτίζοντος καὶ παρὰ τάλλα εὐδοκιμοῦντος ὕδατα. Τῇ δὲ Ἀλβᾷ, διὰ τὸ ἐν βάθει τῆς χώρας ἰδρῦσθαι, καὶ διὰ τὸ εὐερκές, ἀντὶ φρουρᾶς ἐχρήσαντο πολλάκις Ῥωμαῖοι, τοὺς φυλακῆς δεομένους ἐνταῦθα καθεύγοντες.

IV. Επεὶ δ' ἀπὸ τῶν προσαλπειῶν ἐθνῶν ἀρξάμενοι καὶ τῶν πρὸς αὐτοῖς ὄρων τῶν Ἀπεννίνων, ἔπειθ' ὑπερβάντες ταῦτα, τὴν ἐντὸς ἐπήλθομεν πῶσαν ὅση μεταξὺ κεῖται τοῦ Τυρρῆνικοῦ πελάγους, καὶ τῶν Ἀπεννίνων ὄρων τῶν κεκλιμένων πρὸς τὸν Ἀδριανὸν μέχρι Σαννιτῶν καὶ Καμπανῶν· νῦν ἐπανιόντες, δηλώσομεν τὰ ἐν τοῖς ὄρεσι τούτοις οἰκοῦντα καὶ ταῖς ὑπωρεῖαις τῆς τε ἐκτὸς, μέχρι τῆς παραλλῆλως τῆς Ἀδριατικῆς, καὶ τῆς ἐντὸς. Ἀρκτέον δὲ πάλιν ἀπὸ τῶν Κελτικῶν ὄρων.

Ἔστι δ' ἡ Πικεντίνη μετὰ τὰς τῶν Ὀμβρικῶν

πόλεις τὰς μεταξὺ Ἀριμίνου καὶ Ἀγκῶνος. Ἰερραται δὲ ἐκ τῆς Σαβίνης οἱ Πικεντῖνοι, δρυκολάπτου τὴν ὁδὸν ἡγησάμενου τοῖς ἀρχηγέταις, ἀφ' οὗ καὶ τοῦνομα· πῖκον γάρ τὸν ὄρνιν τοῦτον ὀνομάζουσι, καὶ νομίζουσιν Ἄρκος ἰερὸν. Οἰκοῦσι δ' ἀπὸ τῶν ὄρων ἀρξάμενοι, μέχρι τῶν πεδίων καὶ τῆς θαλάττης, ἐπὶ μῆκος ἔχοντες ἠϋξημένην μᾶλλον ἢ πλάτος τὴν χώραν, ἀγαθὴν πρὸς ἅπαντα, βελτίω δὲ τοῖς ξυλίνοις καρποῖς, ἢ σιτικοῖς. Ἔστι δ' εὖρος μὲν τὸ ἀπὸ τῶν ὄρων ἐπὶ θάλατταν, ἀνώμαλον τοῖς διαστήμασι· μῆκος δ' ἀπὸ Αἴσιος ποταμοῦ μέχρι Κάστρου, παράπλουν ἔχον σταδίων ὦ'. Πόλις δ' Ἀγκῶν μὲν Ἑλληνίς, Συρακουσίων κτίσμα, τῶν φυγόντων τὴν Διονύσου τυραννίδα· κεῖται δ' ἐπ' ἄκρας μὲν λιμένα ἐμπεριλαμβανούσης, τῇ πρὸς τὰς ἄρκτους ἐπιστροφῇ· σφόδρα δ' εὖοινός ἐστι καὶ εὐπτυρόφορος. Πλησίον δ' αὐτῆς, Αὐξουμον πόλις μικρὸν ὑπὲρ τῆς θαλάττης. Εἶτα Σεπτέμπεδα καὶ Πνευσεντία, καὶ Ποτεντία, καὶ Φέρμιον Πικηνόν· ἐπίνειον δὲ ταύτης, Κάστελλον. Ἐφεξῆς δὲ τὸ τῆς Κύπρας ἰερὸν, Τυφφηνῶν ἵδρυμα καὶ κτίσμα· τὴν δ' Ἑρσιν ἐκεῖνοι Κύπραν καλοῦσιν. Εἶτα Τρουεντῖνος ποταμός καὶ πόλις ἐπάνυμος. Εἶτα Καστρομυνόβουμ, καὶ ὁ Ματρίνος ποταμός, ῥέων ἀπὸ τῆς Ἀδριανῶν πόλεως, ἔχων ἐπίνειον τῆς Ἀδρίας ἐπάνυμον ἑαυτοῦ. Ἔστι δ' ἐν τῇ μεσογαίᾳ καὶ αὕτη, καὶ τὸ Ἀσκλον τὸ Πικηνόν, ἐρυμνότατον χωρίον, καὶ ἐφ' ᾧ κεῖται τὸ τείχος, καὶ τὰ περιελαμβανόμενα ὄρη στρατοπέδοις οὐ βάσιμα. Ὑπὲρ δὲ τῆς Πικεντίνης Οὐρήστινοι τε καὶ

χρσοὶ, καὶ Πέλιγγοι, καὶ Μαρουκῖνοι, καὶ Φρε-
 νοὶ Σαννιτικὸν ἔθνος, τὴν ὄρεινὴν κατέχουσιν,
 κπτόμενοι μικρὰ τῆς θαλάττης. Ἔστι δὲ τὰ ἔθνη
 ὕτα μικρὰ μὲν, ἀνδρικώτατα δὲ, καὶ πολλάκις
 ἄρετήν. ταύτην ἐπιδεδειγμένα Ῥωμαίοις· πρῶ-
 μὲν, ἥνικα ἐπολέμουν· δεύτερον δὲ, ὅτε συνε-
 κάτευσον· τρίτον δ', ὅτε δεόμενοι τυχεῖν ἐλευθερί-
 καὶ πολιτείας μὴ τυγχάνοντες, ἀπέστησαν, καὶ
 Μαρσικὸν καλούμενον ἐξήψαν πόλεμον, Κορ-
 ριον τὴν τῶν Πελιγνῶν μητροπόλιν κοινὴν ἅπασι
 Ἰταλιώταις ἀποδείξαντες πόλιν, ἀντὶ τῆς Ῥώ-
 ρ, ὁρμητήριον τοῦ πολέμου, μετονομασθεῖσαν
 κλικήν· καὶ ἐνταῦθα δὲ τοὺς συνεπομένους ἀθροί-
 ντες, καὶ χειροτονήσαντες ὑπάτους καὶ στρατη-
 ῦς· δύο δ' ἔτη συνέμειναν ἐν τῷ πολέμῳ, μέχρι
 πράξαντο τὴν κοινωνίαν. περὶ ἧς ἐπολέμουν.
 χρσικὸν δὲ ὠνόμασαν τὸν πόλεμον, ἀπὸ τῶν ἄρ-
 των τῆς ἀποστάσεως, καὶ μάλιστα ἀπὸ Πομπε-
 υ. Τὰ μὲν οὖν ἄλλα κωμηδὸν ζῶσιν· ἔχουσι δὲ
 ἐπὶ πόλεις ὑπὲρ μὲν τῆς θαλάττης τό, τε Κορφίνιον,
 ἢ Σοῦλμον, καὶ Μαρούϊον, καὶ Τεατέαν τῶν Μα-
 ρυκίων μητροπόλιν. Ἐπ' αὐτῇ δὲ τῇ θαλάττῃ
 τε Ἄτρωνον, ὁμορον τῇ Πικαντίνῃ, δμώνυμον δὲ
 ποταμῷ τῷ διορίζοντι τὴν τε Οὐηστίνην, καὶ
 Μαρουκίην. Ῥεῖ γὰρ ἐκ τῆς Ἀμιτερόλης, διὰ
 Οὐηστίνων, παραλιπῶν ἐν δεξιᾷ τοὺς Μαρουκι-
 ῦς ὑπὲρ τὰ τῶν Πελιγνῶν κειμένους, ζεύγματι
 ρατός. Τὸ δὲ πόλισμα τὸ ἐπάνυμον αὐτοῦ Οὐ-
 τίνων μὲν ἔστι, κοινῷ δ' ἐπινείω χρῶνται, καὶ οἱ

Πελιγνοί, καὶ οἱ Μαρουκῖνοι· διέχει δὲ τὸ ζεύγμα τέσσαρας καὶ εἴκοσι σταδίους ἀπὸ Κορφινίου. Μετὰ δὲ Ἀτέρνον Ὀρτων ἐπίνειον Φρεντανῶν καὶ Βοῦκα, καὶ αὐτὸ Φρεντανῶν, ὁμορος Τεάνῳ τῷ Ἀπούλῳ Ὀρτιόν ἐστιν ἐν τοῖς Φρεντανοῖς, πέτραι ληστρικῶν ἀνθρώπων, οἷς αἱ οἰκήσεις ἀπὸ τῶν ναυαγίων πηγνυνται, καὶ τ' ἄλλα θηριώδεις εἰσὶ. Μεταξὺ δὲ Ὀρτωνος καὶ Ἀτέρνου ὁ Σάγχρος ποταμὸς δριζῶν τοὺς Φρεντανοὺς ἀπὸ τῶν Πελιγνῶν. Ὁ δὲ παράπλους ἀπὸ τῆς Πικεντίνης ἐπὶ τοὺς Ἀπούλους, οὓς οἱ Ἕλληνες Δαυνίους καλοῦσι, σταδίων ἐστὶν ὅσον νύ.

Ἐξῆς δὲ μετὰ τὴν Λατίνην ἐστὶν, ἥτε Καμπανία παρήκουσα τῇ θαλάττῃ, καὶ ὑπὲρ ταύτην ἡ Σαμνίτις παρήκουσα ἐν μεσογαίᾳ μέχρι Φρεντανῶν, καὶ τῶν Δαυνίων, εἴτ' αὐτοὶ Δαύνιοι, καὶ τἄλλα ἔθνη τὰ μέχρι τοῦ Σικελικοῦ πορθμοῦ. Πρῶτον δὲ περὶ τῆς Καμπανίας φητέον. Ἔστι δ' ἀπὸ τῆς Σινοπέσσης, ἐπὶ μὲν τὴν ἐξῆς παραλίαν, κόλπος εὐμεγέθης, μέχρι Μισηνοῦ· ἀκχεῖθεν ἄλλος κόλπος πολὺ μείζων τοῦ προτέρου, καλοῦσι δ' αὐτὸν Κρατῆρα, ἀπὸ τοῦ Μισηνοῦ μέχρι τοῦ Ἀθηναίου δυοῖν ἀκρωτηρίων, κολποῦμενον. Ὑπὲρ δὲ τούτων τῶν ἡϊόνων Καμπανία πᾶσα ἴδρυται, πεδίον εὐδαιμονέστατον τῶν ἀπάντων· περὶκείται δ' αὐτῷ γεωλοφαῖαι τε εὐκαρποι, καὶ ὄρη τὰ τε τῶν Σαμνιτῶν καὶ τὰ τῶν Ὀσκων. Ἀντίλοχος μὲν οὖν φησὶ τὴν χώραν ταύτην Ὀπικοὺς οἰκῆσαι, τούτους δὲ καὶ Αὔσονας καλεῖσθαι. Πολύβιος δ' ἐμφαίνει, δύο ἔθνη

νομιζων ταῦτα· Ὀπικοὺς γάρ φησι καὶ Αὔσονας οἰκεῖν τὴν χώραν ταύτην περὶ τὸν Κρατῆρα. Ἄλλοι δὲ λέγουσιν, οἰκούντων Ὀπικῶν πρότερον, καὶ Αὔσωνων μετ' ἐκείνους, κατασχεῖν ὕστερον Ὀσκων τὸ ἔθνος· τούτους δ' ὑπὸ Κυμαίων, ἐκείνους δ' ὑπὸ Τυρρῶνων ἐκπεσεῖν· διὰ γὰρ τὴν ἀρετὴν περιμάχοντον γενέσθαι τὸ πεδίον. δώδεκα δὲ πόλεις ἐγκατοκίσαντες, τὴν οἶον κεφαλὴν, ὀνομάσαι Καπύην. Διὰ δὲ τὴν τροφὴν εἰς μαλακίαν τραπομένους, καθάπερ τῆς περὶ τὸν Πάδον χώρας ἐξέστησαν, οὕτω καὶ ταύτης παραχωρῆσαι Σαννίταις, τούτους δ' ὑπὸ Ῥωμαίων ἐκπεσεῖν. Τῆς δ' εὐκαρπίας ἐστὶ σημεῖον, τὸ σίτον ἐνταῦθα γίνεσθαι τὸν κάλλιστον· λέγω δὲ τὸν πύρινον, ἐξ οὗ καὶ ὁ χόνδρος κρείττων ὢν πάσης καὶ ὀρύζης καὶ ἐν ὀλίγῃ σιτικῆς τροφῆς. Ἱστορεῖται δ' ἔνια τῶν πεδίων σπείρεσθαι δι' ἔτους, δις μὲν τῇ ζέᾳ, τὸ δὲ τρίτον ἐλύμῳ· τινὰ δὲ καὶ λαχανεύεσθαι τῷ τετάρτῳ σπόρῳ. Καὶ μὴν τὸν οἶνον τὸν κράτιστον ἐντεῦθεν ἔχουσι Ῥωμαῖοι τὸν Φάλερον, καὶ τὸν Σταύτανον, καὶ Κάληγον· ἥδη δὲ καὶ ὁ Σουρεντῖνος ἐνάμιλλος καθίσταται τούτοις, νεωστὲ πειραθεὶς, ὅτι παλαιώσιν δέχεται. Ὡς δ' αὐτὼς εὐέλαιός ἐστι, καὶ πᾶσα ἡ περὶ τὸ Οὐέναφρον ὁμορον τοῖς πεδίοις ὤν.

Πόλεις δ' ἐπὶ μὲν τῇ θαλάττῃ μετὰ τὴν Σινούεσαν, Λίτερνον, ὅπου τὸ μνημεῖον Σκηπίωνος τοῦ πρώτου προσαγορευθέντος Ἀφρικανοῦ· διέτριψε γὰρ ἐνταῦθα τὸ τελευταῖον, ἀφείς τὰς πολιτείας κατ' ἐπέχθειαν τὴν πρὸς τινας. Παραρρήϊ δὲ δμῶνυμος

τῇ πόλει ποταμός. Ὡς δ' αὐτως καὶ Οὐουλτοῦρνος, ἐμώνυμός ἐστι τῇ παρ' αὐτὸν πόλει ἐφεξῆς κεκμένη· ῥεῖ δ' οὗτος διὰ Οὐενάφρου καὶ τῆς Καμπανίας μέσης. Ταύταις δ' ἐφεξῆς ἐστὶ Κύμη, Χαλκιδέων καὶ Κυμαίων παλαιότατον κτίσμα· πασῶν γάρ ἐστι πρεσβυτάτη τῶν τε Σικελικῶν, καὶ τῶν Ἰταλιωτίδων. Οἱ δὲ τὸν στόλον ἄγοντες, Ἴπποκλῆς δ' Κυμαῖος, καὶ Μεγασθένης δ' Χαλκιδεύς, διωμολογήσαντο πρὸς σφᾶς αὐτοὺς, τῶν μὲν ἀποικίαν εἶναι, τῶν δὲ τὴν ἐπωνυμίαν· ὅθεν νῦν μὲν προσαγορεύεται Κύμη, κτίσαι δ' αὐτὴν Χαλκιδεῖς δοκοῦσι. Πρώτῳ μὲν οὖν ηὐτύχει καὶ τὰ Φλέγκραιον καλούμενον πεδῖον, ἐν ᾧ τὰ περὶ τοὺς Γίγαντας μυθεύουσιν, οὐκ ἄλλοθεν, ὥς εἰκός, ἀλλ' ἐκ τοῦ περιμαχῆτον τὴν γῆν εἶναι δι' ἄρετήν· ὕστερον δὲ οἱ Καμπανοὶ κύριοι καταστάντες τῆς πόλεως, ὕβρισαν εἰς τοὺς ἀνθρώπους πολλὰ· καὶ δὴ ταῖς γυναιξίν αὐτῶν συνώκησαν αὐτοί. Ὅμως δ' οὖν ἔτι σώζεται πολλὰ ἔχνη τοῦ Ἑλληνικοῦ κόσμου, καὶ τῶν ἱερῶν, καὶ τῶν νομίμων. Ὡνομάσθαι δ' ἔνιοι Κύμην ἀπὸ τῶν κυμάτων φασί· βασιώδης γάρ καὶ προσεχῆς δ' πλησίον αἰγιαλός. Εἰσὶ δὲ καὶ κητεῖαι παρ' αὐτοῖς ἄρισται. Ἐν δὲ τῷ κόλπῳ τούτῳ καὶ ἕλη τίς ἐστι θαμνώδης, ἐπὶ πολλοὺς ἐκτεινομένη σταδίους, ἀνδροσ καὶ ἀμμώδης, ἣν Γαλλιναρίαν ἕλην καλοῦσιν. Ἐνταῦθα τὰ ληστήρια συνεστήσαντο οἱ Πομπηίου Σέξτου ναύαρχοι, καθ' ὃν καιρὸν Σικελίαν ἀπέστησεν ἐκεῖνος.

Πλησίον δὲ τῆς Κύμης, τὸ Μισσηνὸν ἀκρωτήριον,

καὶ ἐν τῷ μεταξὺ Ἀχερουσία λίμνῃ, τῆς θαλάσσης ἀνάχυσίς τις τεναγώδης. Κάμπαντι δὲ τὸ Μισσηνόν, λίμνῃ εὐθύς ὑπὸ τῇ ἄκρᾳ· καὶ μετὰ τοῦτο ἐγκολπιζουσα ἡ ἡϊὼν εἰς βάθος ἀένναον· ἐν ᾗ αἱ Βαῖται καὶ τὰ θερμὰ ὕδατα, τὰ καὶ πρὸς τρυφήν καὶ πρὸς θεραπείαν νόσων ἐπιτήδεια. Ταῖς δὲ Βαῖταις συνεχῆς ὁ, τε Λοκρεῖνος κόλπος, καὶ ἐντὸς τούτου ὁ Ἄοργος, χερσόνησον ποιῶν τὴν ἀπολαμβανομένην μέχρι Μισσηνοῦ γῆν, ἀπὸ τῆς πελαγίας τῆς μεταξὺ Κύμης καὶ αὐτοῦ. λοιπὸς γάρ ἐστιν ὀλίγων σταδίων διὰ τῆς διώρυγος ἰσθμὸς ἐπ' αὐτὴν Κύμην, καὶ τὴν πρὸς αὐτὴν θάλατταν. Ἐμύθευον δ' οἱ πρὸ ἡμῶν ἐν τῷ Ἄοργῳ, τὰ περὶ τὴν νεκυῖαν τὴν Ομηρικὴν· καὶ δὴ καὶ νεκυομαντεῖον ἱστοροῦσιν ἐνταῦθα γενέσθαι, καὶ Ὀδυσσεά εἰς τοῦτο ἀφικέσθαι. Ἔστι δ' ὁ μὲν Ἄοργος κόλπος ἀγχιβαθὴς καὶ ἀρτιστομος, λιμένος καὶ μέγεθος καὶ φύσιν ἔχων, χρεῖαν δ' οὐ παρεχόμενος λιμένος, διὰ τὸ προκεῖσθαι τὸν Λοκρεῖνον κόλπον προσβραχῇ καὶ πολὺν. Περικλείεται δ' Ἄοργος ὀφρύσιν ὀρθαῖς, ὑπερκειμέναις πανταχόθεν πλὴν τοῦ εἰσπλου, νῦν μὲν ἡμέρως ἐκπεπονημέναις, πρότερον δὲ συνηρεφείσιν ἀγρία ὕλη μεγαλοδένδρῳ καὶ ἀβιάτῳ, αἱ κατὰ δεισιδαιμονίαν κατάσκιον ἐποιοῦν τὸν κόλπον. Προσεμύθευον δ' οἱ ἐπιχώριοι, καὶ τοὺς ὄρνεις τοὺς ὑπερπετεῖς γινομένους, καταπίπτειν εἰς τὸ ὕδωρ, φθειρομένους ἀπὸ τῶν ἀναφερομένων ἁέρων, καθάπερ ἐν τοῖς πλουτωνίοις. Καὶ τοῦτο χωρίον Πλουτωνιὸν τι ὑπελάμβανον, καὶ τοὺς Κιμμερίους ἐνταῦθα λήγεσθαι· καὶ

εἰσέπλεόν γε οἱ προθυσάμενοι καὶ ἡσασόμενοι τοὺς καταχθονίους δαίμονας, ὄντων τῶν ὑφηγουμένων τὰ τοιαῦδε ἱερέων, ἐργολαβηκότων τὸν τόπον. Ἔστι δὲ πηγὴ τις αὐτόθι ποταμίου ὕδατος ἐπὶ τῇ θαλάσῃ· τοῦτου δ' ἀπείχοντο πάντες, τὸ τῆς Στυγὸς ὕδωρ νομίσαντες· καὶ τὸ μαντεῖον ἐνταῦθά που ἱδρύται· τὸν τε Πυριφλεγέθοντα ἐκ τῶν θερμῶν ὑδάτων ἐτεκμαίροντο τῶν πλησίον τῆς Ἀχερουσίας. Ἐφορος δὲ τοῖς Κιμμερίοις προσοικειῶν τὸν τόπον, φησὶν αὐτοὺς ἐν καταγείοις οἰκίαις οἰκεῖν, αἷς καλοῦσιν ἀργίλλας, καὶ διὰ τινων ὀρυγμάτων παρ' ἀλλήλους τε φοιτᾶν, καὶ τοὺς ξένους εἰς τὸ μαντεῖον δεχέσθαι, πολὺ ὑπὸ γῆς ἱδρυμένον· ζῆν δ' ἀπὸ μεταλλείας καὶ τῶν μαντευσόμενων, καὶ τοῦ βασιλέως ἀποδείξαντος αὐτοῖς συντάξεις. Εἶναι δὲ τοῖς περὶ τὸ χρηστήριον ἕθος πάτριον, μηδένα τὸν ἥλιον ὄραν, ἀλλὰ τῆς νυκτὸς ἕξω πορεύεσθαι τῶν χασμάτων· καὶ διὰ τοῦτο τὸν ποιητὴν περὶ αὐτῶν εἰπεῖν, ὥς ἄρα

— οὐδέ ποτ' αὐτοὺς

Ἥλιος φαέθων ἐπιδέρεται. —

Ἐποτρυνόντων δὲ διαφθαρεῖν τοὺς ἀνθρώπους ὑπὸ βασιλείᾳ τινός, οὐκ ἀποβάντος αὐτῷ τοῦ χρησμοῦ· τὸ δὲ μαντεῖον ἔτι συμμένειν μεθεστηκός εἰς ἕτερον τόπον. Τοιαῦτα μὲν οἱ πρὸ ἡμῶν ἐμυθολόγουν. Νυνὶ δὲ τῆς μὲν ὅλης τῆς περὶ τὸ Ἄορνον κοπέλης ὑπὸ Ἀργίππα, τῶν δὲ χωρίων κατοικοδομηθέντων, ἀπὸ δὲ τοῦ Ἄορνου διώρυγος ὑπονόμου τμηθείσης μέχρι Κύνης, ἅπαντ' ἐκεῖνα ἐφάνη μῦθος· τοῦ Κοκκῆϊου τοῦ ποιήσαντος τὴν διώρυγα ἐκείνην τε,

αὶ ἐπὶ Νέαν πόλιν ἐκ Δικαιορχίας ἐπὶ ταῖς Βαΐαις, πακολουθήσαντός πως τῷ περὶ τῶν Κιμμερίων ἄρως λεχθέντι λόγῳ, τυχὸν ἴσως καὶ πάτριον νομίαντος τῷ τόπῳ τούτῳ δι' ὀρυγμάτων εἶναι τὰς δούς.

Ὁ δὲ Δοκρῖνός κόλπος πλατύνεται μέχρι Βαΐων, ὥματι εἰργόμενος ἀπὸ τῆς ἔξω θαλάττης ὀκτασταίῳ τὸ μῆκος, πλάτος δὲ ἁμαξιοῦ πλατείας, ὃ φαίνῃ Ἡρακλέα διαχῶσαι, τὰς βοῦς ἐλαύνοντα τὰς ἡρυνόνου. Δεχόμενον δ' ἐπιπολῆς τὸ κῦμα τοῖς εἰμῶσιν, ἄστε μὴ πεζεύεσθαι ῥαδίως, Ἀγρίππας πεσκεύασεν. Εἷσπλουν δ' ἔχει πλοίοις ἐλαφροῖς, νορμίσασθαι μὲν ἄχρηστος, τῶν ὀστρέων δὲ θήσαντων ἀφθονωτάτην. Ἐνιοὶ δὲ τοῦτον αὐτόν, τὴν ἱμνὴν εἶναι τὴν Ἀχερουσίαν φασίν. Ἀρτεμίδωρος ἔ αὐτόν τὸν Ἀοργον. Τὰς δὲ Βαΐας ἐπωνύμους εἶναι λέγουσι, Βαΐου τῶν Ὀδυσσεῶς ἐταίρων τινός· αἱ.... τῶν Μισσηνῶν. Ἐξῆς δ' εἰσὶν αἱ περὶ Δικαιορχίαν ἄκται, καὶ αὕτη ἡ πόλις. Ἦν δὲ πρότερον ἐν ἐπίνειον Κυμαίων, ἐπ' ὀφρύος ἰδρυμένον· κατὰ ἔ τὴν Ἀννίβα στρατείαν, συνάγκισαν Ῥωμαῖοι, καὶ εἰρωνόμασαν Ποτιόλους, ἀπὸ τῶν φρεάτων· οἱ δ' ἐπὶ τῆς δυσηδίας τῶν ὑδάτων, ἅπαν τὸ χωρίον καὶ μέχρι Βαΐων, καὶ τῆς Κυμαίας, ὅτι θείου πληρές στι καὶ πυρός, καὶ θερμῶν ὑδάτων. Τινὲς δὲ καὶ ῥλέγραν διὰ τοῦτο τὴν Κυμαίαν νομίζουσι κληθῆναι, καὶ τῶν πεπτωκότων γιγάντων τὰ κεράυνια, ραῦματα, ἀναφέρουσιν ταῖς τοιαύταις προχοαῖς τοῦ πυρός καὶ τοῦ ὕδατος. Ἡ δὲ πόλις ἐμπορεῖον γα

γένηται μέγιστον, χειροποιήτους ἔχουσα ὄρμους διὰ τὴν εὐφυνίαν τῆς ἄμμου· σύμμετρος γάρ ἐστι τῇ τιτάνῳ, καὶ κόλλησιν ἰσχυράν καὶ πῆξιν λαμβάνει. διόπερ τῇ χάλικι καταμίξαντες τὴν ἄμμοκονίαν, προβάλλουσι χώματα εἰς τὴν θάλατταν, καὶ κομποῦσι τὰς ἀναπεπταμένας ἡϊόνας, ὥστ' ἀσφαλῶς ἐνορμίζεσθαι τὰς μεγίστας δλκάδας. Ἐπέρεκται δὲ τῆς πόλεως εὐθύς, ἢ τοῦ Ἱφαιστίου ἀγορὰ, πεδῖον περικεκλισμένον διαπύροις ὄφρυνσι, καμνώδεις ἐχούσαις ἀναπνοὰς πολλαχοῦ, καὶ βρομώδεις ἱκανῶς τὸ δὲ πεδῖον θείου πληρὲς ἐστι συρτοῦ.

Μετὰ δὲ Δικαιαρχίαν ἐστὶ Νεάπολις Κυμαίων· ὕστερον δὲ καὶ Χαλκιδεῖς ἐπώκησαν, καὶ Πιθηκουσαίων τινές, καὶ Ἀθηναίων, ὥστε καὶ Νεάπολις ἐκλήθη διὰ τοῦτο, ὅπου δέικνυται μνημα τῶν Σειρήνων μιᾶς Παρθενόπης, καὶ ἁγὼν συντελεῖται γυμνικός κατὰ μαντείαν. Ὑστερον δὲ Καμπανῶν τινὰς ἐδέξαντο συνοίκους διχοστατήσαντες· καὶ ἡναγκάσθησαν τοῖς ἐχθρίστοις, ὥς οἰκειοτάτοις χρήσασθαι, ἐπειδὴ τοὺς οἰκείους ἀλλοτρίους ἔσχον. Μηνύει δὲ τὰ τῶν δημάρχων ὀνόματα, τὰ μὲν πρῶτα Ἑλληνικὰ ὄντα, τὰ δ' ὕστερα τοῖς Ἑλληνικοῖς ἀναμιξ τὰ Καμπανικά. Πλεῖστα δ' ἔχρη τῆς Ἑλληνικῆς ἀγωγῆς ἐνταῦθα σώζεται, γυμνάσιά τε καὶ ἐφηβεία καὶ φρατρία καὶ ὀνόματα Ἑλληνικὰ καὶ περ ὄντων Ῥωμαίων. Νυνὶ δὲ πεντετηρικός ἱερὸς ἁγὼν συντελεῖται παρ' αὐτοῖς, μουσικός τε καὶ γυμνικός ἐπὶ πλείους ἡμέρας, ἐνάμιλλος τοῖς ἐπιφανεστάτοις τῶν κατὰ τὴν Ἑλλάδα. Ἔστι δὲ καὶ ἐνθάδε διώκων ἀγὼν τοῦ

αὐτῶν ὄρους, τῆς τε Δικαιοκρατίας καὶ τῆς Νεαπό-
 ρος, ὑπεργασθέντος ὁμοίως, ὥσπερ ἐπὶ τὴν Κύ-
 ρον, ὁδοῦ τε ἀνοιχθείσης ἐναντίοις ζεύγεσι πορευτῆς
 πολλοὺς σταδίους· τὰ δὲ φῶτα ἐκ τῆς ἐπιφα-
 ρῆς τοῦ ὄρους, πολλαχόθεν ἐκκοπεισῶν θυρίδων,
 βάθους πολλοῦ κατὰγεται. ἔχει δὲ καὶ ἡ Νεά-
 ρος θερμῶν ὑδάτων ἐκβολὰς, καὶ κατασκευὰς λου-
 νῶν οὐ χείρους τῶν ἐν Βαΐταις· πολὺ δὲ τῷ πλήθει
 τοιόμενας· ἐκεῖ γὰρ ἄλλη πόλις γίνεταί, συνωκο-
 ουμένων βασιλείων ἄλλων ἐπ' ἄλλοις οὐκ ἐλάτ-
 τος Δικαιοκρατίας. Ἐπιτείνουσι δὲ τὴν ἐν Νεα-
 ρῇ διαγωγὴν τὴν Ἑλληνικὴν, οἱ ἐκ τῆς Ῥώμης
 χωροῦντες δεῦρο, ἡσυχίας χάριν τῶν ἀπὸ παι-
 ρῶν ἐργασαμένων, ἢ καὶ ἄλλως, διὰ γῆρας ἢ ἀσθεν-
 εῖαν ποθοῦντων ἐν ἀνέσει ζῆν· καὶ τῶν Ῥωμαίων
 ἱνιοὶ χαίροντες τῷ βίῳ τούτῳ, θεωροῦντες τὸ
 σῶμα τῶν ἀπὸ τῆς αὐτῆς ἀγωγῆς ἐπιδημούντων
 ῥῶν, ἄσμενοι φιλοχωροῦσι καὶ ζῶσιν αὐτόθι.

Ἐχόμενον δὲ φρούριον ἐστὶν Ἡράκλειον, ἐκκειμέ-
 νον εἰς τὴν θάλασσαν ἄκραν ἔχον, καταπνεομένην
 ἐν θαυμαστικῶς, ὥσθ' ὑγμινὴν ποιεῖν τὴν κατοί-
 κησιν. Ὅσσοι δὲ εἶχον καὶ ταύτην, καὶ τὴν ἐφεξῆς
 ἡπείαν· ἦν παραρρεῖ ὁ Σάβρος ποταμός· εἴτα
 ἰβήνοι καὶ Πελασγοί. μετὰ ταῦτα δὲ Σαννίται·
 οὗτοι δ' ἐξέπεσον ἐκ τῶν τόπων. Νώλης δὲ καὶ
 ὑκερίας καὶ Ἀχέρων, ὁμωνύμου κατοικίας τῆς
 ἐν Κρεμῶνα, ἐπίνειόν ἐστιν ἡ Πομπεία, παρὰ τῷ
 ῥῶν ποταμῷ καὶ δεχομένη τὰ φορτία καὶ ἐκπέμ-
 νει. Ἐπὶ τῇ δὲ τῶν τόπων τούτων ὄρος τε

Οὐεσσούϊον, ἀγροῖς περιοικούμενον παγκάλους, πλη-
 τῆς κορυφῆς· αὕτη δ' ἐπίπεδος μὲν πολὺ μέρος ἐστίν·
 ἄκαρπος δ' ὅλη· ἐκ δὲ τῆς ὄψεως τεφρώδης, καὶ κοι-
 λάδας φαίνει σηραγγώδεις πετρῶν αἰθραλωδῶν κατὰ
 τὴν χροάν, ὥς ἂν ἐκβεβρωμένων ὑπὸ πυρός· ὥς τε-
 κμαίροιτ' ἂν τις τὸ χωρίον τοῦτο, καίεσθαι πρότε-
 ρον, καὶ ἔχειν κρατῆρας πυρός, σβεσθῆναι δ' ἐπι-
 λιπούσης τῆς ὕλης. Τάχα δὲ καὶ τῆς εὐκαρπίας τῆς
 κύκλῳ, τοῦτ' αἴτιον, ὥσπερ τῇ Κατάνῃ φασί, τὸ
 κατατεφρωθὲν μέρος ἐκ τῆς σποδοῦ τῆς ἀνεκχθεί-
 σης ὑπὸ τοῦ Αἰτναίου πυρός, αὐάμπελον τὴν γῆν
 ἐποίησεν. ἔχει μὲν γάρ τὸ λιπαῖνον καὶ τὴν ἐκπυ-
 ρομένην βῶλον, καὶ τὴν ἐκφέρουσαν τοὺς καρπούς·
 πλεονάζουσα μὲν οὖν τῷ λίπει πρὸς ἐκπύρωσιν ἐπι-
 τηδεῖα, καθάπερ ἡ Θειώδης πᾶσα· ἔξικμασθεῖσα
 δὲ, καὶ λαβοῦσα σβέσιν καὶ ἐκτέφρωσιν, εἰς καρπο-
 γονίαν μετέβαλε. Συνεχὴς δὲ ἐστὶ τῇ Πομπείᾳ τὸ
 Σύρρεντον τῶν Καμπανῶν, ὅθεν πρόκειται τὸ Ἀθή-
 ναιον, ὃ τινες Σειρηνουσῶν ἀκρωτήριον καλοῦσιν·
 ἔστι δὲ ἐπ' ἄκρῳ μὲν Ἀθηναῖς ἱερὸν, ἵδρυμα Ὀδυσ-
 σείως. Διάπλους δ' ἐνθένδε βραχὺς εἰς Καπρέας
 νῆσον. Κάμπσαντι δὲ τὴν ἄκραν νησίδεις εἰσὶν ἔρημοι
 πετρώδεις, αἷς καλοῦσι Σειρῆνας. Ἐκ δὲ τοῦ πρὸς
 Σύρρεντον μέρους, ἱερὸν τι δείκνυται, καὶ ἀναθή-
 ματα παλαιὰ τιμώντων τὸν πλησίον τόπον. Μέχρι
 μὲν δεῦρο, ἔχει τέλος ὁ κόλπος ὁ Κρατῆς προσαγο-
 ρευόμενος, ἀφοριζόμενος δυσὶν ἀκρωτηρίοις, βλέ-
 πουσι πρὸς μισημβρίαν, τῷ τε Μισηνῶ καὶ τῷ Ἀ-
 θηναίῳ. Ἀπας δ' ἐστὶ κατασκευασμένος, τοῦτο μὲν

πόλεσιν, ὥς ἔφαμεν, τοῦτο δὲ ταῖς οἰκοδομίαις φυτεῖαις, αἱ μετὰ ἐξυ συνεχεῖς οὖσαι μιᾷς πόλεως ἢ ταρέχονται.

Τοῦ μὲν οὖν Μισσηνοῦ πρόκειται νῆσος ἡ Προ-
τη, Πιθηκουσῶν δ' ἔστιν ἀπόσπασμα. Πιθηκού-
ις δ' Ἐρετριεῖς ὥκησαν, καὶ Χαλκιδεῖς εὐτυχήσαν-
ις δὲ εὐκαρπλίαν, καὶ διὰ τὰ χρυσεῖα· ἐξέλιπον τὴν
ἡσον κατὰ στάσιν· ὕστερον δὲ καὶ ὑπὸ σεισμῶν
ξελαιθέντες καὶ ἀναφυσσημάτων πυρός καὶ θαλάσσης
καὶ θερμῶν ὑδάτων. ἔχει γὰρ τοιαύτας ὑποφοράς
ἡ νῆσος, ὑφ' ὧν καὶ οἱ πεμφθέντες παρὰ Ἰέρωνος
τοῦ τυράννου τῶν Συρακουσίων ἐξέλιπον τὸ κατα-
σκευασθὲν ὑφ' ἑαυτῶν τεῖχος καὶ τὴν νῆσον· ἐπελ-
θόντες δὲ Νεαπολῖται κατέσχον. Ἐντεῦθεν καὶ ὁ
μῦθος, ὅτι φασὶ τὸν Τυφῶνα ὑποκείσθαι τῇ νή-
σῳ ταύτῃ, στρεφόμενον δὲ τὰς φλόγας ἀναφυσᾶ-
σθαι καὶ τὰ ὕδατα· ἔστι δ' ὅτι καὶ νησίδας ἐχούσας
ζέον ὕδωρ. Πιθανώτερον δὲ Πίνδαρος εἴρηκεν ἐκ
τῶν φαινομένων ὀρμηθεῖς· ὅτι πᾶς ὁ πόρος οὗτος,
ἀπὸ τῆς Κυμαῖας ἀρξάμενος μέχρι τῆς Σικελίας, διὰ
πυρός ἐστι, καὶ κατὰ βάθους ἔχει κοιλίας τινάς, εἰς
ἐν συναπτούσας νήσους, πρὸς τε ἀλλήλαις καὶ πρὸς
τὴν ἡπειρον. Διόπερ ἡ τε Αἴτνη τοιαύτην ἔχει
δείκνυται φῦσιν, οἷαν ἱστοροῦσιν ἅπαντες, καὶ αἱ
τῶν Λιπαραίων νῆσοι, καὶ τὰ περὶ τὴν Δικαιαρχίαν
καὶ Νεάπολιν, καὶ Βαῖας χωρία, καὶ αἱ Πιθηκουσαί.
Ταῦτ' οὖν διανοηθεῖς, τῷ παντὶ τόπῳ ταύτῃ φρεσὶ
ὑποκείσθαι τὸν Τυφῶνα.

— *Νῦν γε μάν*

*Ταί θ' ὑπὲρ Κύμας ἄλιερκέες ὄχθαι,
Σικελία τ' αὐτοῦ πιεῖει·*

Στέρνα λαχνάεντα.

Καὶ Τίμαιος δὲ περὶ τῶν Πιθηκουσῶν φησιν, ὅτι τῶν παλαιῶν πολλὰ παραδοξολογεῖσθαι· μικρὸν πρὸ ἐαντοῦ, τὸν Ἐπωμεία λόφον ἐν μέσῃ τῇ νήσῳ ναγέντα ὑπὸ σεισμῶν ἀναβαλεῖν πῦρ, καὶ τὸ μεξὺ αὐτοῦ καὶ τῆς θαλάσσης, ἐξῶσαι πάλιν ἐπὶ πέλαγος· τὸ δ' ἐκτεφρωθὲν τῆς γῆς, μετεωρισθὼν, κατασκήψαι πάλιν τυφωνοειδῶς εἰς τὴν σπον, καὶ ἐπὶ τρεῖς τῆς θαλάττης ἀναχωρῆσαι σάδιους· ἀναχωρήσασαν δ' οὐ πολὺν, ὑποστρέψαι, τῇ παλιρροίᾳ κατακλῦσαι τὴν νῆσον· καὶ γενέσθαι σβέσαι τοῦ ἐν αὐτῇ πυρός· ἀπὸ δὲ τοῦ ἤχου τι ἐν τῇ ἡπείρῳ φυγεῖν ἐκ τῆς παραλλίας εἰς τὴν ἁ Καμπανίαν. Δοκεῖ δὲ τὰ θερμὰ ὕδατα ἐνταῦθα θεραπεύειν τοὺς λιθιῶντας. Αἱ δὲ Κάπραι δύο· λίχνας εἶχον τὸ παλαιόν, ὕστερον δὲ μίαν. Νεαλῖται δὲ καὶ ταύτην κατέσχον, πολέμῳ δὲ ἀποβλόντες τὰς Πιθηκούσας, ἀπέλαβον πάλιν, δόντος τοῖς Καίσαρος τοῦ Σεβαστεῦ, τὰς δὲ Καπρέας ἰδοποιησαμένου κτίσμα, καὶ κατοικοδομήσαντες. μὲν οὖν παράλιοι πόλεις τῶν Καμπανῶν καὶ αἱ περὶ μεναὶ νῆσοι τοιαῦται.

Ἐν δὲ τῇ μεσογαίᾳ Καπύη μὲν ἐστὶν ἡ μητρόλις, κεφαλὴ τῷ ὄντι κατὰ τὴν ἐτυμότητα τοῦ ὀνόματος· τὰ γὰρ ἄλλα πόλινια νομίζουσιν ἂν κατὰ συγκρίσιν, πλὴν Τεανοῦ Σιδυκηνοῦ· καὶ γὰρ

τη ἀξιόλογος. Κεῖται δ' ἐπὶ τῇ ὁδῷ τῇ Ἀππία αὐτῇ τε καὶ αἱ τῶν ἄλλων ἐπὶ Βρεντέσιον ἄγουσαι ἀπ' αὐτῆς, Καλλατερία, καὶ Καλύδιον, καὶ Βερούεντον. Ἐπὶ δὲ Ρώμης Κασίλιον ἵδρυται ἐπὶ τῷ Οὐνουλτούρνω ποταμῷ, ἐν ᾗ πολιορκούμενοι Ἱραινεστίνων ἄνδρες μ' καὶ φ' πρὸς ἀκμάζοντα Ἀννίβαν ἐπὶ τοσοῦτον ἀντέσχον, ὥσθ' ὑπὸ λιμοῦ διακοσίων δραχμῶν πρᾶθέντος μεδίμνου, ὁ μὲν πωλήσας ἀπέθανεν, ἐσώθη δ' ὁ πριάμενος. Ἰδὼν δ' αὐτοὺς πλησίον τοῦ τείχους σπεύροντας γογγύλην, ἐθαύμαζεν ὡς ἔοικεν ὁ Ἀννίβας τῆς μακροθυμίας, εἰ ἐλπίζοιεν τέως ἀνθεῖναι, ὡς τελεσφορῆσαι τὴν γογγύλην· καὶ δὴ περιγενέσθαι πάντας φασὶ, πλην ἀνδρῶν ὀλίγων τῶν ἢ λιμῷ διαλυθέντων, ἢ ἐν ταῖς μάχαις.

Πρὸς δὲ ταῖς ῥηθείαις ἔτι καὶ αὗται Καμπανὰ πόλεις εἰσὶν, ὧν ἐμνήσθη προτέρων, Κάλκη τε καὶ Τέανον Σιδικηρόν, αἷς διορίζουσιν αἱ δύο τύχαι ἐφ' ἑκάτερα ἱδρυμέναι τῆς Λατίνης ὁδοῦ. Καὶ ἔτι Σουέσσουλα, καὶ Ἀτέλλα, καὶ Νῶλα, καὶ Νουκερία, καὶ Ἀχέραι, καὶ Ἀβέλλα, καὶ ἄλλαι ἔτι ἐλάττους τούτων κατοικίαι, ὧν ἐνίας Σαννιτιδᾶς φασιν εἶναι. Σαννίται δὲ πρότερον μὲν καὶ μέχρι τῆς Λατίνης τῆς περὶ Ἀρδεῖαν ἐξοδείας ποιούμενοι, μετὰ δὲ ταῦτα αὐτὴν τὴν Καμπανίαν πορθοῦντες, πολλὴν ἐπέκτειντο δύναμιν· καὶ γὰρ ἄλλως δεσποτικῶς ἄρχεσθαι μεμαθηκότες, ταχὺ ὑπουργοῦν τοῖς προστάγμασι. Νυνὶ δ' ἐκπεπότηται τελείως ὑπὸ τε ἄλλων, καὶ τὸ τελευταῖον ὑπὸ Σύλλα τοῦ μοναρχήσαντος Ῥωμαίων· ὅς ἐπειδὴ πολλαῖς μάχαις καταλύσας τὴν

τῶν Ἰταλιωτῶν ἐπανάστασιν, τούτους σχεδόν τι μόρον συμμένοντας ἑώρα καὶ ὁμοίως ὁμοροῦντας, ὥστε καὶ ἐπ' αὐτὴν τὴν Ῥώμην ἐλθεῖν, συνέστη πρὸ τοῦ τείχους αὐτοῖς· καὶ τοὺς μὲν ἐν τῇ μάχῃ κατέκοψε, κελεύσας μὴ ζωγρεῖν· τοὺς δὲ ῥίψαντας τὰ ὄπλα περὶ τρισχιλλοὺς ἄνδρας, ἣ τετρακισχιλλοὺς φασίν, εἰς τὴν δημοσίαν ἔπαυλιν τὴν ἐν τῷ Μαρτίῳ κάμπῳ καταγαγὼν εἴρξε· τρισὶ δὲ ὕστερον ἡμέραις ἐπιπέμψας στρατιώτας, ἅπαντας ἀπέσφαξε· προγραφάς τε ποιούμενος, οὐκ ἐπαύσατο, πρὶν, ἣ πάντας τοὺς ἐν ὀνόματι Σαννιτῶν διέφθειρεν, ἣ ἐκ τῆς Ἰταλίας ἐξέβαλε· πρὸς δὲ τοὺς αἰτιωμένους τὴν ἐπὶ τοσοῦτον ὀργὴν, ἔφη καταμαθεῖν ἐκ τῆς πείρας, ὥς οὐδὲ ποτ' ἂν εἰρήνην ἀγάγοι Ῥωμαίων οὐδὲ εἰς, ἕως ἂν συμμένωσι καθ' ἑαυτοὺς Σαννίται. Καὶ γὰρ τοι νῦν κῶμαι γεγόνασιν αἱ πόλεις· ἔνιαι δ' ἐκλελοιπάσι τελίως Βοϊανόν, Ἑσερνίνα, Παύνα, Τελεσία, συνεχῆς Οὐενάφρω, καὶ ἄλλαι τοιαῦται, ὧν οὐδεμίαν ἄξιον ἡγεῖσθαι πόλιν· ἡμεῖς δ' ἐπέξιμεν μέχρι τοῦ μετρίου διὰ τὴν τῆς Ἰταλίας δόξαν καὶ δύναμιν. Βενεούεντον δ' ὅμως συνέστηκεν εὖ, καὶ Οὐενουσία.

Περὶ δὲ Σαννιτῶν καὶ τοιοῦτός τις λόγος ἐκφέρεται, διότι πολεμοῦντες Σαβῖνοι πολὺν χρόνον πρὸς τοὺς Ὀμβρικοὺς, εὗξαντο, καθάπερ τῶν Ἑλλήνων τινές, τὰ γενόμενα τῷ ἔτει τούτῳ καθιερωῶσαι· νικήσαντες δὲ, τῶν γενομένων, τὰ μὲν κατέθυσαν, τὰ δὲ καθιέρωσαν· ἀφορίας δὲ γενηθείσης, εἶπε τις, ὡς ἔχρην καθιερωῶσαι καὶ τὰ τέκνα. Οἱ δ' ἐποίησαν τοῦτο, καὶ τοὺς γενομένους τότε παῖδας Ἀρεως ἐκνύ-

φῆμισαν· ἀνδρωθέντας δ' ἔστειλαν εἰς ἀποικίαν, ἡγήσατο δὲ ταῦρος· ἐν δὲ τῇ τῶν Ὀπικῶν κατευνασθέντος ἐτύγγανον δὲ κωμηδὸν ζῶντας, ἐκβαλόντες ἐκείνους ἰδρύθησαν αὐτόθι, καὶ τὸν ταῦρον ἐσφαγίασαν τῷ Ἀρεί τῷ δόντι αὐτὸν ἡγεμόνα κατὰ τὴν τῶν μάντεων ἀπόφασιν. Εἰκὸς δὲ διὰ τοῦτο καὶ Συβέλλους αὐτοὺς ὑποκομιστικῶς ἀπὸ τῶν γονέων προσαγορευθῆναι· Σαννίτας δ' ἀπ' ἄλλης αἰτίας, οὓς οἱ Ἕλληνες Σαννίτας λέγουσι. Τινὲς δὲ καὶ Λάκωνας συνοίκους αὐτοῖς γενέσθαι φασί, καὶ διὰ τοῦτο καὶ φιλέλληνας ὑπάρξαι, τινὰς δὲ καὶ Πιτανάτας καλεῖσθαι. Δοκεῖ δὲ καὶ Ταραντίνων πλάσμα τοῦτ' εἶναι, κολακευόντων δ' ὁμόρους, καὶ μέγα δυναμένους ἀνθρώπους, καὶ ἅμα ἐξοικειουμένων, οἳ γε καὶ ὀκτὼ μυριάδας ἔστελλον ποτε τῆς πεζῆς στρατείας, ἑπτάς δ' ὀκτακισχιλίους. Φασὶ δὲ νόμον εἶναι τοῖς Σαννίταις, καλὸν καὶ προτρεπτικὸν πρὸς ἀρετὴν· οὐ γὰρ ἔξεστι διδόναι τὰς θυγατέρας οἷς ἂν ἐθέλωσιν, ἀλλὰ κρίνεσθαι κατὰ ἔτος δέκα μὲν παρθένους, δέκα δὲ τῶν νέων τοὺς ἀρίστους, καὶ τὰς ἀρίστας τούτων τῷ πρώτῳ τὴν πρώτην διδουσθαι, τῷ δευτέρῳ τὴν δευτέραν, καὶ ἐξῆς οὕτως· εἰν δὲ ὁ λαβὼν τὸ γέρας μεταβαλλόμενος γένηται πονηρὸς, ἀτιμάζουσι καὶ ἀφαιροῦνται τὴν δοθεῖσαν. Ἐξῆς δ' εἰσὶν Ἰρπηνοὶ, καὶ οὗτοί Σαννίται· τοῦνομα δ' ἔσχον ἀπὸ τοῦ ἡγησαμένου λύκου τῆς ἀποικίας· Ἰρπον γὰρ καλοῦσιν οἱ Σαννίται τὸν λύκον. Συράπτουσι δὲ Λευκανοῖς τοῖς μεσογαλοῖς. Περὶ μὲν Σαννιτῶν ταῦτα.

Καμπανοῖς δὲ συνέβη διὰ τὴν τῆς χώρας εὐδαιμονίαν, ἐπ' ἴσον ἀγυθῶν ἀπολαῦσαι καὶ κακῶν. Ἐπὶ τοσοῦτον γὰρ ἐνετρυφήσαν, ὥστ' ἐπὶ δεῖπνον ἐκάλουν πρὸς ζεύγη μονομάχων, ὀρίζοντες ἀριθμὸν κατὰ τὴν τῶν δεῖπνων ἀξίαν. Ἀννίβας δ' ἐξ ἐνδόσεως λαβόντος οὐτοῦς, δεξάμενοι χειμαδίοις τὴν στρατείαν, οὕτως ἐξεθήλυναν ταῖς ἡδοκαῖς, ὥσθ' ὁ Ἀννίβας ἔφη, νικῶν κινδυνεύειν ὑπὸ τοῖς ἐχθροῖς γενέσθαι, γυναῖκας ἀντ' ἀνδρῶν τοὺς στρατιώτας ἀπολαβών. Ῥωμαῖοι δὲ κρατήσαντες, πολλοῖς κακοῖς ἐσωφρόνησαν αὐτούς· ὕστατα δὲ καὶ κατεκλήρουσιν τὴν γῆν. Νυνὶ μέντοι μετ' εὐπραγίας διαγούσι τοῖς ἐποίκοις ὁμονοήσαντες, καὶ τὸ ἀξίωμα φυλάττουσι τὸ ἀρχαῖον, καὶ τῷ μεγέθει τῆς πόλεως, καὶ κατ' εὐανδρίαν. Μετὰ δὲ τὴν Καμπανίαν καὶ τὴν Σαννίτιν μέχρι τῶν Φρεντανῶν, ἐπὶ μὲν τῇ Τυρρήνικῃ θαλάττῃ, τὸ τῶν Πικεντίνων ἔθνος οἰκεῖ, μικρὸν ἀπόσπασμα τῶν ἐν τῇ Ἀδρίᾳ Πικεντίνων, ὑπὸ Ῥωμαίων μετωκισμένον εἰς τὸν Ποσειδωνιάτην κόλπον, ὃς νῦν Παισιάνος καλεῖται· καὶ ἡ πόλις ἡ Ποσειδωνία, Παῖστος, ἐν μέσῳ τῷ κόλπῳ κειμένη. Συβαρῖται μὲν οὖν ἐπὶ θαλάττῃ τεῖχος ἔθεντο, οἱ δ' οἰκισθέντες ἀνωτέρω μετέστησαν· ὕστερον δὲ Λευκανοὶ μὲν ἐκείνους, Ῥωμαῖοι δὲ Λευκανοὺς ἀφείλοντο τὴν πόλιν. Ποιεῖ δὲ αὐτὴν ἐπίνοσον ποταμὸς πλησίον εἰς ἑλὴ ἀναχόμενος. Μεταξὺ δὲ τῶν Σειρηνουσῶν καὶ τῆς Ποσειδωνίας, Μάρκινα Τυρρήνων κτίσμα, οἰκούμενον ὑπὸ Σαννιτῶν. Ἐντεῦθεν εἰς Πομπηΐαν διὰ Νουκερίας οὐ πλείονων ἑκα-

τόν καὶ εἴκοσι σταδίων ἐστὶν ὁ ἰσθμός. Διήκουσι δ' οἱ Πικέντες μέχρι τοῦ Σιλάριδος ποταμοῦ, τοῦ δριζόντος ἀπὸ ταύτης τῆς χώρας τὴν ἀρχαίαν Καμπανίαν· ἐφ' οὗ τοῦτ' ἴδιον ἱστοροῦσιν ἐπὶ τοῦ ὕδατος τοῦ ὄντος τοῦ ποταμοῦ τούτου, τὸ καθιέμενον εἰς αὐτὸ φυτὸν ἀπολιθοῦσθαι, φυλάττον τὴν χροάν καὶ τὴν μορφήν. Τῶν δὲ Πικεντῶν ὑπῆρχε μητρόπολις Πικεντία· νυνὶ δὲ κωμηδὸν ζῶσιν ἀπωσθέντες ὑπὸ Ῥωμαίων, διὰ τὴν πρὸς Ἀννίβαν κοινωνίαν· ἀντὶ δὲ στρατείας ἡμεροδρομεῖν καὶ γραμματοφορεῖν ἀπεδείχθησαν ἐν τῷ τότε δημοσίῳ, καθάπερ καὶ Λευκανοὶ καὶ Βρεττιοὶ κατὰ τὰς αὐτὰς αἰτίας· ἐπετελέχισαν δ' αὐτοῖς Σάλεργον Ῥωμαῖοι φρουρᾶς χάριν, μικρὸν ὑπὲρ τῆς θαλάττης· εἰς δ' ἀπὸ Σειρήνουσων ἐπὶ Σίλλαριν στύδιοι διακύσια ξ.

the 'information' and 'communication' fields, and the 'information science' field.

It is important to note that the 'information science' field is not a new field, but a new name for an existing field. The 'information science' field has been around since the 1960s, when it was first defined by the American Library Association. The 'information science' field is a multidisciplinary field that draws on the theories and methods of many different disciplines, including library science, communication, sociology, psychology, and computer science. The 'information science' field is concerned with the study of the processes of information creation, organization, storage, retrieval, and communication.

The 'information science' field is a broad field that encompasses many different sub-fields. Some of the sub-fields of the 'information science' field include library science, communication, sociology, psychology, and computer science. The 'information science' field is a multidisciplinary field that draws on the theories and methods of many different disciplines, including library science, communication, sociology, psychology, and computer science. The 'information science' field is concerned with the study of the processes of information creation, organization, storage, retrieval, and communication.

The 'information science' field is a broad field that encompasses many different sub-fields. Some of the sub-fields of the 'information science' field include library science, communication, sociology, psychology, and computer science. The 'information science' field is a multidisciplinary field that draws on the theories and methods of many different disciplines, including library science, communication, sociology, psychology, and computer science. The 'information science' field is concerned with the study of the processes of information creation, organization, storage, retrieval, and communication.

The 'information science' field is a broad field that encompasses many different sub-fields. Some of the sub-fields of the 'information science' field include library science, communication, sociology, psychology, and computer science. The 'information science' field is a multidisciplinary field that draws on the theories and methods of many different disciplines, including library science, communication, sociology, psychology, and computer science. The 'information science' field is concerned with the study of the processes of information creation, organization, storage, retrieval, and communication.

The 'information science' field is a broad field that encompasses many different sub-fields. Some of the sub-fields of the 'information science' field include library science, communication, sociology, psychology, and computer science. The 'information science' field is a multidisciplinary field that draws on the theories and methods of many different disciplines, including library science, communication, sociology, psychology, and computer science. The 'information science' field is concerned with the study of the processes of information creation, organization, storage, retrieval, and communication.

The 'information science' field is a broad field that encompasses many different sub-fields. Some of the sub-fields of the 'information science' field include library science, communication, sociology, psychology, and computer science. The 'information science' field is a multidisciplinary field that draws on the theories and methods of many different disciplines, including library science, communication, sociology, psychology, and computer science. The 'information science' field is concerned with the study of the processes of information creation, organization, storage, retrieval, and communication.